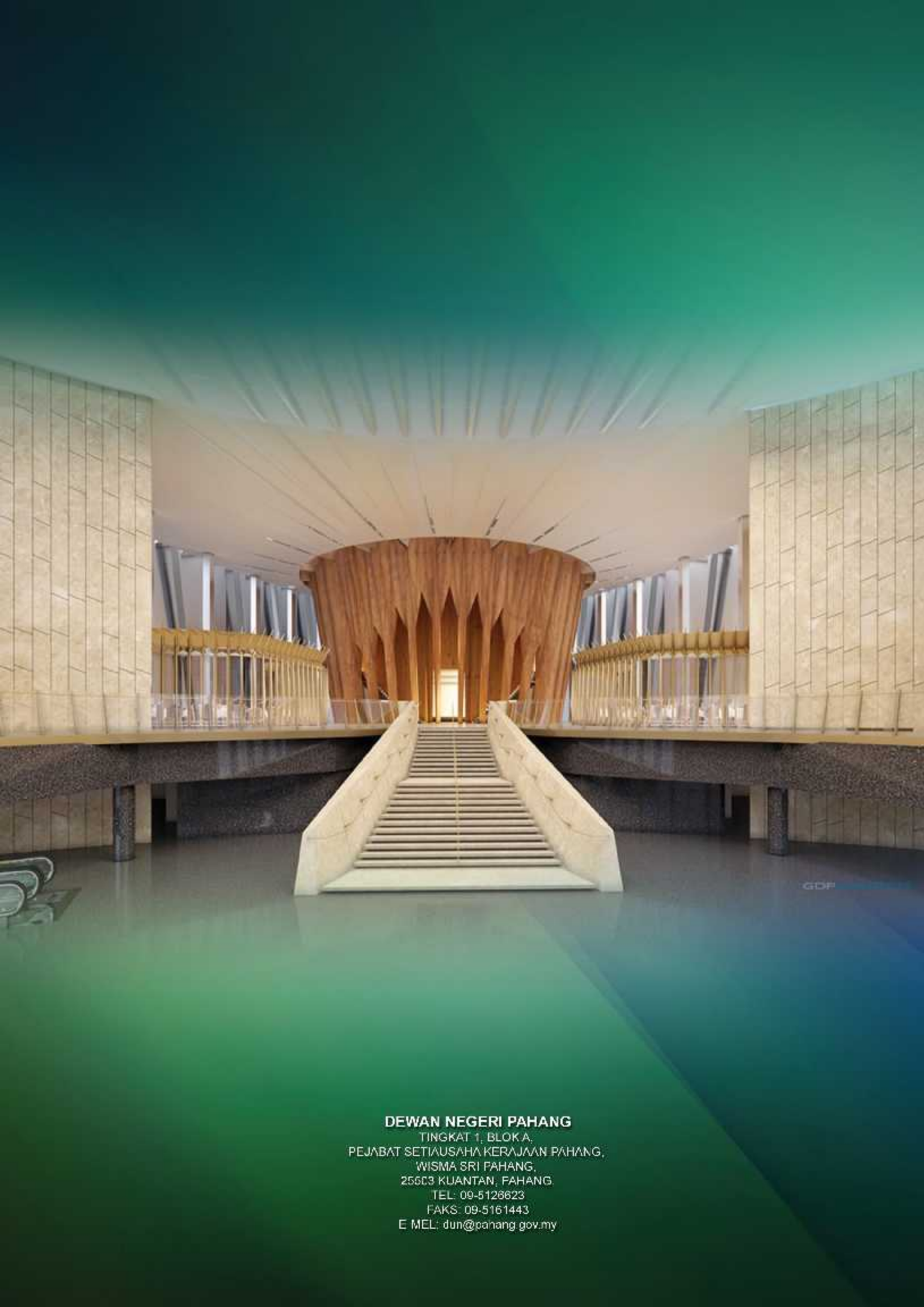

DEWAN NEGERI PAHANG
TINGKAT 1, BLOK A,
PEJABAT SETIAUSAHA KERAJAAN PAHANG,
WISMA SRI PAHANG,
25603 KUANTAN, PAHANG.
TEL: 09-5126623
FAKS: 09-5161443
E MEL: dun@pahang.gov.my

PENYATA RASMI

DEWAN NEGERI PAHANG

MESYUARAT KE-3
PENGAL PERTAMA
DEWAN NEGERI PAHANG KE-14
19, 21, 22 & 23 NOVEMBER 2018

PENYATA RASMI

MESYUARAT KE-3
PENGAL PERTAMA
DEWAN NEGERI PAHANG KE-14
19, 21, 22 & 23 NOVEMBER 2018

PEJABAT DEWAN NEGERI
PAHANG DARUL MAKMUR

A decorative border featuring stylized black floral and leaf motifs surrounding a central white rectangular area.

**MESYUARAT KE-3
PENGAL PERTAMA
DEWAN NEGERI PAHANG
KE-14**

**HARI PERTAMA
19 NOVEMBER 2018**

KANDUNGAN

HARI PERTAMA - 19 NOVEMBER 2018 (ISNIN)

<u>BIL</u>	<u>PERKARA</u>	<u>MUKA SURAT</u>
1	KEHADIRAN	i - iv
2	DOA	1
3	MENGESAHKAN PERINGATAN MESYUARAT - MESYUARAT KEDUA PENGGAL PERTAMA DEWAN NEGERI PAHANG YANG KEEMPAT BELAS	1
4	PERTANYAAN DAN JAWAPAN	2
5	KERTAS-KERTAS DIBENTANGKAN BILANGAN 8 TAHUN 2018: RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2019) 2018. BILANGAN 9 TAHUN 2018: ANGGARAN HASIL DAN PERBELANJAAN TAHUN 2019. ANGGARAN PEMBANGUNAN DAN PERBEKALAN AIR TAHUN 2019	39
6	RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2019) 2018 BACAAN KALI PERTAMA BACAAN KALI KEDUA	 39 39
7	UCAPAN BAJET	40
8	USUL ANGGARAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN DAN PERBEKALAN AIR TAHUN 2019	57
9	PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2019) 2018 DAN USUL ANGGARAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN DANPERBEKALAN AIR 2019	58

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL PERTAMA
DEWAN NEGERI PAHANG YANG KE-14
DI DEWAN NEGERI, WISMA SRI PAHANG, KUANTAN.**

Hari Pertama : 19 November 2018 (Isnin)

Masa : 9.00 Pagi

HADIR:

Yang Berhormat Yang di-Pertua Dewan Negeri Pahang
Dato' Sri Haji Ishak Bin Haji Muhamad,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AMP., PKC.

Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang
Dato' Sri Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail,
SSAP., DSAP., DIMP., SMP., AMP.

- **Jelai**

Pengerusi Jawatankuasa:

Jawatankuasa Perancangan, Kewangan, Tanah dan Sumber Asli.

Jawatankuasa Pelaburan dan Perindustrian dan Ekonomi.

Yang Berhormat Dato' Sri Haji Mohd. Sharkar bin Haji Shamsudin,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP.

- **Lanchang**

Pengerusi Jawatankuasa Pelancongan, Alam Sekitar, Perladangan

Yang Berhormat Dato' Sri Haji Ir. Mohd. Soffi bin Tan Sri Abd Razak,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AMP.

- **Benta**

Pengerusi Jawatankuasa Pertanian, Industri Asas Tani dan Bioteknologi

Yang Berhormat Dato' Sri Hajah Shahaniza binti Shamsuddin,
SSAP., DIMP., AMP., BCM.

- **Kuala Sentul**

**Pengerusi Jawatankuasa Kebudayaan, Perpaduan, Kebajikan Masyarakat,
Pembangunan Wanita dan Keluarga**

Yang Berhormat Dato' Sri Syed Ibrahim Bin Syed Ahmad,
SSAP., DIMP., AMP., AMN.

- **Kerdau**

Pengerusi Jawatankuasa Hal Ehwal Agama Islam, Pelajaran dan Kesihatan

Yang Berhormat Dato' Sri Norol Azali bin Sulaiman,
SSAP., DIMP.

- **Guai**

**Pengerusi Jawatankuasa Kemudahan Asas, Sistem Penyampaian Awam
dan Inovasi**

Yang Berhormat Dato' Sri Mohd. Johari bin Hussain, SSAP., DIMP., PPA. Pengerusi Jawatankuasa Sumber Manusia, Belia, Sukan dan Badan-Badan Bukan Kerajaan	- Tioman
Yang Berhormat Dato' Abd. Aziz bin Haji Mat Kiram, DIMP., SMP., AMP., KMN., PJK. Pengerusi Jawatankuasa Pembangunan Luar Bandar Dan Hal Ehwal Orang Asli	- Batu Talam
Yang Berhormat Dato' Mohammad Fakhruddin Bin Mohd. Ariff, DIMP., AMP., AMN., PKT. Pengerusi Jawatankuasa Sains, Teknologi, Teknologi Hijau, Komunikasi dan Multimedia	- Bebar
Yang Berhormat Dato' Nazri bin Ngah, DSAP., DIMP. Pengerusi Jawatankuasa Hal Ehwal FELDA, Koperasi, Usahawan dan Hal Ehwal Pengguna	- Pulau Tawar
Yang Berhormat Encik Abd Rahim bin Muda, AMP., PKC. Pengerusi Jawatankuasa Kerajaan Tempatan dan Perumahan	- Lepar
Yang Berhormat Dato' Sri DiRaja Haji Adnan bin Haji Yaakob, SDSA., SSAP., DSAP., DGSM.	- Pelangai
Yang Berhormat Dato' Sri Haji Shafik Fauzan bin Sharif, SSAP., DSAP., DIMP., AMP.	- Inderapura
Yang Berhormat Dato' Sri Abu Bakar bin Haji Harun, SSAP., DIMP., SMP.	- Chini
Yang Berhormat Dato' Sri Haji Mohamed bin Haji Jaafar, SSAP., DIMP., SMP., KMN., PJK. (Timbalan Yang di-Pertua Dewan)	- Jenderak
Yang Berhormat Dato' Mohd. Fadil bin Osman, DIMP., SMP.	- Kemayan
Yang Berhormat Dato' Md. Sohaimi bin Mohamed Shah, DIMP., AMP.	- Sungai Leming
Yang Berhormat Dato' Khairuddin bin Mahmud, DIMP.	- Pulau Manis
Yang Berhormat Dato' Mustapa Bin Long, DIMP.	- Padang Tengku
Yang Berhormat Dato' Sri Haji Sh. Mohmed Puzi Bin Sh. Ali, SSAP., DJMK., DSAP., DIMP., AMP., PKC.	- Peramu Jaya

Yang Berhormat Dato' Nor Azmi bin Mat Ludin, DIMP.	- Kuala Semantan
Yang Berhormat Datin Samsiah binti Arshad	- Bukit Ibam
Yang Berhormat Tuan. Ir. Razali bin Kassim	- Muadzam Shah
Yang Berhormat Encik Lee Ah Wong	- Cheka
Yang Berhormat Tuan Haji Andansura Bin Rabu	- Beserah
Yang Berhormat Tuan Haji Rosli Bin Jabar	- Tanjung Lumpur
Yang Berhormat Encik Chow Yu Hui	- Tras
Yang Berhormat Puan Kamache a/p A. Doray Rajoo	- Sabai
Yang Berhormat Encik Lee Chin Chen	- Bilut
Yang Berhormat Cik Leong Yu Man	- Triang
Yang Berhormat Encik Sim Chon Siang	- Teruntum
Yang Berhormat Encik Mohd Sofian bin Abd Jalil	- Luit
Yang Berhormat Encik Mohd Tarmizi bin Yahaya	- Panching
Yang Berhormat Encik Mohd Zakhwan bin Ahmad Badarddin	- Tahan
Yang Berhormat Encik Mujibur Rahman bin Ishak	- Chenor
Yang Berhormat Encik Shahril Azman bin Abd Halim	- Jengka
Yang Berhormat Tuan Haji Zuridan bin Mohd Daud	- Damak
Yang Berhormat Encik Chiong Yoke Kong	- Tanah Rata
Yang Berhormat Encik Woo Chee Wan	- Mentakab
Yang Berhormat Puan Young Syefura binti Othman	- Ketari

**AHLI-AHLI YANG HADIR MENGIKUT BAHAGIAN II
PERKARA 11 UNDANG-UNDANG TUBUH KERAJAAN PAHANG:**

Yang Berhormat Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang,
Dato' Sri Muhammad Safian Bin Ismail,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AAP., AMP.

Yang Berhormat Pegawai Kewangan Negeri Pahang,
Dato' Indera Haji Mohamad Roslan Bin Harun,
SIMP., DSAP., DIMP., SMP

Yang Berhormat Penasihat Undang-Undang Negeri Pahang,
Dato' Sri Haji Shamsulbahri Bin Haji Ibrahim,
SSAP., DSAP., AMP.

TIDAK HADIR DENGAN MAAF:

Yang Berhormat Dato' Sri Haji Shahiruddin bin Ab. Moin,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., PKT.

- **Dong**

Yang Berhormat Encik Lee Chean Chung

- **Semambu**

SETIAUSAHA MESYUARAT:

Tuan Syed Ahmad Khirulanwar Alyahya Bin Syed Abdul Rahman, AAP.

Encik Che Farhan bin Che Mansor

Saya mohon izin membawa cadangan bahawa peringatan Mesyuarat Kedua Penggal Pertama Dewan Negeri Pahang Keempat Belas pada 23, 24, 25, 26 dan 27 Julai 2018 di Dewan Negeri, Wisma Sri Pahang, Kuantan disahkan.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong cadangan tersebut.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, soalnya ialah suatu cadangan bagi mengesahkan peringatan Mesyuarat Kedua Penggal Pertama Dewan Negeri Pahang Yang Keempat Belas pada 23, 24, 25, 26 dan 27 Julai 2018 di Dewan Negeri, Wisma Sri Pahang, Kuantan telah pun mendapat sokongan. Ahli-ahli Yang Berhormat yang bersetuju, sila nyatakan setuju.

AHLI-AHLI YANG BERTHORMAT

Setuju.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat yang tidak setuju, sila nyatakan tidak. Tiada. Peringatan mesyuarat tersebut disahkan dengan tiada pindaan.

(YB. Yang di-Pertua Dewan menandatangani pengesahan Minit Mesyuarat).

PERTANYAAN DAN JAWAPAN

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Ketiga: Pertanyaan dan Jawapan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Assalamualaikum WBT. Salam sejahtera dan selamat pagi. Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Alhamdulillah dan marilah kita bersama-sama bersyukur ke hadirat Allah SWT kerana dengan izin-Nya kita semua dapat menghadiri Mesyuarat Ketiga Penggal Pertama Dewan Negeri Pahang Keempat Belas pada pagi yang berbahagia ini.

Kita juga memanjatkan rasa kesyukuran kerana masih lagi berada di dalam sebuah negara yang aman, diberi kesihatan yang baik oleh Allah SWT dan dapat menjalankan tugas-tugas dan amanah untuk rakyat. Bagi aturan urusan mesyuarat kita pada pagi ini, pertanyaan dan jawapan selama lebih kurang satu jam. Saya akan membenarkan tiga soalan tambahan, sekiranya ada dan soalan-soalan itu mestilah ada hubung kait dengan soalan pokok. Baiklah, untuk meneruskan itu, saya dengan ini menjemput Ahli Yang Berhormat dari kawasan Inderapura mengemukakan pertanyaan.

YB. DATO' SRI HAJI SHAFIK FAUZAN BIN SHARIF

Dato' Sri Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mengemukakan soalan nombor 1.

[Apakah keberkesanan portal aduan rasmi Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang yang telah dilancarkan baru-baru ini dan berapakah jumlah aduan yang telah diselesaikan?]

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya ucapkan terima kasih kepada ADUN Kawasan Inderapura kerana menanyakan soalan berkaitan dengan err... Portal Aduan Rasmi yang telah saya lancarkan kira-kira 2 bulan yang lalu iaitu pada 5 September dan portal ini dilancarkan secara rasmi pada... di Dewan Jubli Perak Sultan Haji Ahmad Shah di Kuala Rompin sebaik sahaja selepas Mesyuarat Exco di daerah tersebut dan saya dapati sejak pewujudan portal ini, ianya amat berkesan kerana ini memberi peluang kepada saya dan kepada Kerajaan Negeri untuk menjawab setiap aduan yang dikemukakan melalui aduan rasmi ini.

Aduan Rasmi ini berbeza daripada *facebook* yang sebelum ini. Di mana saya dapati er... kebanyakan aduan yang dikemukakan didalam *facebook* tersebut adalah yang tidak benar ataupun empat, lima tahun yang terkebelakang dan yang lebih pentingnya bila kita Kerajaan Negeri membuat tindakan susulan, kita tidak dapat mengesan er... pengadu tersebut kerana mereka menggunakan er... akaun palsu ataupun *fake account*.

Jadi ekoran daripada itulah er... timbulnya idea untuk saya membuat satu portal rasmi yang dikenali sebagai 'aduan.wanrosdy.com' dan yang pentingnya di dalam aduan ini, kita dapati ada nama pengadu, ada nombor kad pengenalan dan ada nombor *handphone*. Tujuannya ialah supaya apabila pihak kerajaan ingin mengambil tindakan ataupun terpaksa mengambil tindakan, kita akan menghubungi si pengadu ini dan setakat ini er... peratus yang membuat aduan palsu itu amat berkurangan.

Manakala jumlah yang telah diterima setakat ini ialah sebanyak 411 aduan sejak 5 September hingga 15 November lepas. Manakala jumlah aduan yang telah diselesaikan ialah sebanyak 119 aduan ataupun 29% daripada 411 aduan yang telah diterima. Aduan yang di dalam tindakan oleh jabatan kerajaan adalah sebanyak 231 aduan iaitu lebih kurang 56%.

Maknanya setiap aduan yang disalurkan melalui portal ini, kita akan salurkan kepada agensi yang berkenaan dan ada juga di antara agensi berkenaan yang terpaksa mengambil masa untuk menjawab semula kerana mereka perlu melihat perkara ini secara *detail* dan ada juga aduan yang pihak yang dikemukakan kepada aduan rasmi ini, kita tidak kemukakan kepada jabatan atau agensi berkenaan kerana kadang-kadang kita dapati er... aduan tersebut perlu diteliti dulu oleh er... portal yang telah saya lancarkan itu.

Manakala selain daripada itu ada juga aduan yang tidak relevan ataupun aduan yang berulang. Er... jadi lebih kurang sebanyak 41 aduan ataupun er...10%. Saya ingin

mengambil contoh di sini, salah satu aduan yang dikemukakan oleh pengadu ialah berkenaan dengan jalan Segamat ke Johor.

Di dalam aduan tersebut, si pengadu menyalahkan Kerajaan Negeri kerana tidak membaiki jalan tersebut yang berlubang, rosak dan sebagainya. Jadi ini memberi peluang kepada saya untuk menjawab mengatakan bahawa jalan tersebut ialah Jalan Persekutuan bukan jalan negeri. Dan lagi satu ialah berkenaan dengan aduan yang mengatakan Yayasan Pahang mempunyai ladang yang banyak, mempunyai hasil yang banyak tetapi tidak tahu ke mana hasil tersebut pergi, dan ini memberi peluang kepada saya untuk menjawab. Bahawasanya lebih daripada 1 bilion semenjak Yayasan Pahang ditubuhkan, kita salurkan kepada er... peminjam ataupun pelajar dan juga kita memberi biasiswa Sekolah Menengah, Sekolah Rendah dan er... banyak lagi bantuan-bantuan yang telah kita beri er... melalui Yayasan Pahang. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. CIK LEONG YU MAN

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya, wakil Triang.

YB. CIK LEONG YU MAN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Soalan saya adalah apakah perbezaan Portal Aduan Rasmi Yang Amat Berhormat dengan Sistem Pengurusan Aduan Awam (SISPAA) untuk Kerajaan Negeri dan sekiranya aduan yang ditujukan kepada Yang Amat Berhormat berkaitan dengan isu per...persekutuan. Jadi apakah tindakan susulan akan diambil Kerajaan Negeri? Adakah minta pengadu er... membuat aduan sendiri kepada pihak berkenaan ataupun akan menunjukan mereka kepada arah yang betul? Terima kasih.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Terima kasih kepada ADUN Triang. Dua-dua sistem pengadu...pengaduan tadi berbeza, yang saya lancarkan ini adalah terus kepada Pejabat Menteri Besar. Yang lagi satu, pengaduan awam itu telah pun ada sebelum ini. Yang ini kepada... *direct* kepada saya. Makna apa yang sampai kepada saya, saya akan cuba memberi jawapan yang sebaik mungkin supaya si pengadu dapat mengetahui jawapannya.

Dan yang kedua berkaitan sekiranya ada yang berkaitan dengan persekutuan, kita akan salurkan kepada Kerajaan Persekutuan. Sebab itu adalah di luar bidang kuasa Kerajaan Negeri. Jadi kita tidak boleh buat apa-apa, sebagai contohnya jalan Segamat ke Johor. Itu adalah bidang kuasa Kerajaan Persekutuan dan lagipun melibatkan kos yang sangat banyak dan ini adal...adalah di luar kemampuan Kerajaan Negeri.

YB. CIK LEONG YU MAN

Soalan tambahan. Jadi dengan kata lain, adakah aduan yang disalurkan ke Portal Aduan Rasmi Yang Amat Berhormat akan lebih berkesan sekiranya berba...berbanding dengan SISPA?

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Kedua-duanya berkesan sebab daripada rakyat. Sama ada daripada pengaduan awam ataupun kepada Menteri Besar, semuanya kita ambil perhatian. Berkesan atau tidak ialah sama ada kita mempunyai peruntukan, sekiranya membai... yang berkaitan dengan pembaikan jalan raya dan sebagainya, kita ada duit atau tidak dan bila bersabit dengan Kerajaan Persekutuan, adakah Kerajaan Persekutuan mempunyai ataupun ada peruntukan untuk menyalurkan peruntukan kepada Kerajaan Negeri. Jadi daripada rakyat semuanya berkesan. Sama ada pengaduan awam ataupun kepada ya... kepada Menteri Besar.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Kita... ya, Tanah Rata.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Soalan tambahan. Yang Berhormat... Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, er... adakah Kerajaan... pihak Kerajaan bercadang pada masa yang akan datang bahawa mengemukakan ataupun membuat semua soalan ataupun aduan yang disampaikan pada portal secara terbuka kepada orang awam, supaya soalan yang... ataupun aduan yang ditanyakan tidak bertindih. Lepas itu kita semua boleh tahulah apakah jawapan juga daripada Kerajaan Negeri dan kita juga untuk mengelakkan bahawa si pengadu er... membuat aduan berterusan untuk soalan yang sama. Terima kasih.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya fikir perkara ini tidak ada masalah kerana pengadu yang membuat aduan. Ada perkara-perkara tertentu penting yang ingin disampaikan kepada Kerajaan Negeri dan aduan tersebut pula kita akan jawab. Kalau sekiranya aduan itu berulang, 10% daripada 411 aduan, kita kesan 4...10% daripada aduan tersebut adalah... adalah berulang. Kita bagitahu kepada dia, perkara ini telah pun diulang banyak kali dan kita telah memberi jaw...jawapan. Jadi saya fikir... tidak fikir itu er... jadi satu masalah lah. Yang pentingnya, kesediaan Kerajaan untuk menerima aduan daripada rakyat. Itu yang penting dan insya-Allah dalam masa terdekat ni Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya bercadang untuk membuat cadangan rakyat pula.

Dan tidak semestinya cadangan rakyat itu diterima oleh Kerajaan. Ada perkara-perkara yang tidak boleh diterima tetapi tidak mungkin ada daripada cadangan rakyat itu yang boleh diterima oleh Kerajaan. Kadang-kadang kita pun terlepas pandang juga. Er... jadi

itu di...dinamakan cadangan. Tidak semestinya cadangan itu diterima tapi sekurang-kurangnya Kerajaan Negeri memberi peluang kepada rakyat untuk mengemukakan cadangan. Tapi janganlah buat cadangan yang pelik-pelik ataupun yang bertentangan dengan perlembagaan. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Kita pergi kepada soalan berikutnya. Saya jemput wakil dari Semambu.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua, saya mengemukakan soalan 2 untuk kawan saya. Terima kasih.

[Sila nyatakan jumlah sumbangan cukai Genting Highlands dan Bukit Tinggi kepada Kerajaan Negeri, serta apakah rancangan untuk meningkatkan lagi cukai tersebut.]

YB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

ADUN Kawasan Semambu bertanyakan jumlah sumbangan cukai Genting Highlands dan Bukit Tinggi kepada Kerajaan Negeri, serta apakah rancangan untuk meningkatkan lagi cukai tersebut.

Untuk makluman Yang Berhormat, cukai yang dikutip oleh Kerajaan Negeri ialah sebanyak RM49.043 juta. Antaranya ialah cukai tanah RM4.6 juta, cukai taksiran RM35 juta dan ada juga cukai tersebut yang dikutip oleh Kerajaan Persekutuan iaitu contohnya lesen kasino, duit kasino, lesen mesin judi dan duit mesin judi. Ini dikutip oleh Kerajaan Persekutuan, YB ya. Kerajaan Negeri tak kutip lesen tu. Seterusnya bagi tujuan meningkatkan lagi cukai hiburan. Kerajaan...Kerajaan Negeri bercadang memperkenalkan penetapan kadar cukai hiburan yang baharu ke atas tempat-tempat dan aktiviti-aktiviti hiburan di negeri Pahang, dan setakat ini err... dua minggu yang lepas, Kerajaan Negeri ada er... berbincang perkara ini dan insya-Allah akan dilaksanakan sekiranya err... ianya memberi keuntungan kepada Kerajaan Negeri dan tidak membebankan rakyat.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Terima kasih Yang Berhormat.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Soalan berikutnya...

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Soalan tambahan

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Er... ok sila.

YB. ENCIK CHON SIANG

Er... Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua, er... nampaknya Genting Highlands er... telah mendapat er... cukai yang begitu tinggi dan er... juga kepada er... Persekutuan. Adakah pihak Kerajaan mencad...mencadangkan Pulau Tioman sebagai *license casino* nombor dua dan memajukan di kawasan ini. Nampaknya baru-baru ini er... Menteri Besar telah er... mencadangkan satu kapal terbang er... Lapangan Kapal Terbang dibina di Pulau Tioman dan er... nampaknya kalau kap... er... Lapangan ini dibina dan er... nampaknya kalau tak ada pelancong ke sana dan macam mana kalau boleh saya cadangkan kita bagi *license* nombor dua di Pulau Tioman. Memajukan Pulau Tioman juga. Terima kasih.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat, Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, yang pertama sekali, sebelum saya menjawab soalan ini saya nak bertanya Yang Berhormat. Yang Berhormat dengar cadangan tu daripada mana? Lepas tu yang kedua, yang kata apa tadi, (rujuk YB. sebelah) lesen judi, kasino.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Kasino nombor dua itu saya cadangkan. (Ahli Dewan Ketawa). Yang Lapangan Kapal terbang, Menteri Besar yang cadangkan. Terima kasih.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Buat pada masa ini Kerajaan Negeri tidak bercadang untuk er... dan tidak pernah memikirkan untuk er... memberi lesen kasino kedua di Pulau Tioman. Manakala Lapangan Terbang, bukan bina kapal terbang, ya. Membina lapangan... *airport* lah ya, setakat ni masih lagi diperingkat er... perancangan dan untuk makluman Yang Berhormat, Kerajaan Persekutuan pun berminat supaya Kerajaan Negeri membina Lapangan Terbang di Pulau Tioman dan perkara ini er... telahpun dibincangkan antara Kerajaan Negeri dengan Kerajaan Persekutuan, sebabnya ia memberi faedah kepada rakyat dan masih lagi di peringkat err... kajian. Kita tengok kalau sekiranya menguntungkan negeri, menguntungkan masyarakat setempat, menguntungkan negara, Kerajaan Negeri tidak ada masalah untuk memberi, untuk memberi persetujuan untuk membina Lapangan Terbang di Pulau Tioman.

YB. PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya, jemput.

YB. PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

Terima kasih. Yang Berhormat Yang di-Pertua, er... saya ingin bertanya er... tambahan soalan nombor dua. Bagaimanakah pembahagian cukai antara Kerajaan Negeri dan Majlis Perbandaran Bentong dilakukan? Terima kasih.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Setakat ni semua cukai taksiran di Genting Highlands adalah dimasukkan kepada Majlis Perbandaran Bentong. Jadi Yang Berhormat... Janda Baik... hah, Janda Baik pula... Yang Berhormat daripada Ketari...

YB. PUAN YOUNG SHEFURA BINTI OTHMAN

Belum lagi [Ketawa].

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

...sebab YB ni dia *associate* dengan Janda Baik lah. Jadi Yang Berhormat bolehlah er... jumpa Yang Dipertua Majlis Perbandaran Bentong minta sikit peruntukan kalau dia nak bagilah. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Soalan tambahan lagi.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ada lagi soalan?

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Ada, ada. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua, nampaknya Mersing, Johor tidak dicadangkan... menaik...er... membuat satu lapangan terbang yang baru oleh Kerajaan Johor, so patut... saya ingat ini tidak akan meningkatkan er... pelancong ke tempat sana...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat... itu soalan saya ingat...

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Soalan saya...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Tiada kaitan dengan Genting ya, Yang Berhormat... [Ahli Dewan ketawa]...

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Ya memang.... Macam mana...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Nanti, saya ingat duduklah. Soalan itu tiada kaitan, tiada kaitan dengan Genting... itu Mersing...

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Belum... belum habis lagi Yang Berhormat.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Saya dah tahu bila sebut Mersing, saya kira tak boleh di... kita cakap boleh saya benarkan... Ada soalnya?

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Soalan? Jikalau Lapangan Terbang Mersing berjaya, adakah ini menghalang pelancong ke Lapangan Kapal Terbang di Pulau Tioman, terima kasih.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Perkara ini pernah dibincangkan di dalam mesyuarat ECER antara er... Perdana Menteri, Menteri Besar Kelantan, Terengganu, Pahang dan Johor dan memang Menteri Besar Johor ada membangkitkan perkara ini supaya dibina sebuah lapangan terbang di Mersing tetapi er... untuk makluman Yang Berhormat, tidak dipersetujui di dalam mesyuarat tersebut kerana kita telah mengadakan rancangan lebih awal untuk membina lapangan terbang di Tioman pada masa dulu lagi. Kita nak buat tapi atas sebab-sebab tertentu tidak dapat dilaksanakan, dan pembinaan lapangan terbang di Mersing ini semasa MB Johor membentangkan saya masuk semasa dia membentangkan sebab kita pun ada perancangan kerana tujuannya ialah untuk membawa er... pelancong daripada Mersing ke Tioman. Jadi Perdana Menteri terus potong mengatakan tidak selesai masalah lebih baik terus buat di Pulau Tioman. Itu kedudukan dia dan keadaan semasa. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Soalan berikutnya saya menjemput wakil dari Pulau Manis.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Sebelum saya er... bertanya soalan nombor 3, saya nak bertanya dulu kepada wakil daripada Teruntum. Dalam teks ni soalan tu daripada Semambu, jadi adakah dia ni memang merapu je tempat orang ataupun itu memang soalan dia? Jadi patutnya diperbetulkan dululah kalau soalan tu soalan daripada Teruntum. Jadi dia akan menjawab soalan dia dan meminta kita betulkan soalan itu dari saya, maknanya dari Teruntum. Tapi kalau betul soalan itu dari Semambu, dia akan menyebut saya mewakili rakan saya daripada Semambu... jenis hok merapu...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat Pulau Manis, Yang Hormat Teruntum ada menyebut tadi bahawa dia membaca soalan daripada rakannya daripada Semambu. Ada menyebut.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Saya minta maaf, tak dengar pula saya tadi.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Hah... ya tak pe sebab jauh.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Jadi Dato' Sri Yang di-Pertua...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila soalan.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Saya mohon mengemukakan soalan nombor 3.

[Keadaan ekonomi yang tidak stabil menyebabkan masyarakat semakin sukar membiayai keperluan hidup seharian. Sebagai contoh harga komoditi seperti minyak sawit telah menurun dari RM550 ke RM350 sehingga 30 September 2018. Apakah perancangan kerajaan untuk meningkatkan harga minyak sawit dan pendapatan masyarakat terutamanya orang kampung?]

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua, terima kasih soalan daripada wakil daripada Pulau Manis.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Harga kelapa sawit di peringkat dunia terutama sekali CPO ya, ataupun *Crude Palm Oil* adalah ditentukan oleh pasaran dunia ianya bukan sahaja ditentukan oleh er... bagaimana kita mempromosi tetapi juga ianya ditentukan juga oleh dasar-dasar yang dibuat oleh negara tersebut ataupun contohnya di Malaysia terutama sekali kepada negara-negara yang merupakan negara-negara pengesksport pengimport minyak kelapa sawit yang terbesar. Antara negara yang terbesar yang merupakan pengimport kelapa sawit... minyak kelapa sawit atau er... minyak kelapa sawit mentah Malaysia ialah satu China, dua India dan ketiganya adalah Timur Tengah.

Yang Hormat Yang di-Pertua,

Sejak pada tahun... pada bulan Januari, Februari, Mac, April harga kelapa sawit terutama sekali untuk CPO ya... CPOnya harganya RM2,490 di bulan Mac tapi sekarang ini di bulan November telah turun kepada RM1,956. Begitu juga dengan harga kasar... harga pukal ataupun harga yang... yang... yang pengusaha-pengusaha ataupun pekebun kecil ataupun FELDA daripada RM550 sekarang ni turun kepada RM350 hingga September.

Yang Hormat Yang di-Pertua,

Harga kelapa sawit juga adalah juga ditentukan oleh Kerajaan Pusat kerana seperti yang saya nyatakan dasar dan sebagainya. Walau bagaimanapun, Kerajaan Pusat dibawah Kementerian Perusahaan Utama ataupun *Ministry... Minister... Ministry of Primary Industries* telah merancang dua perkara iaitu satu jangka masa pendek dan juga satu jangka masa panjang. Antara yang dibuat oleh Kerajaan Pusat untuk jangka masa pendek bagi memastikan bahawa harga ini akan terus bertahan tidak turun lebih jauh lagi dan kerana ianya nanti akan memberikan kesan yang sangat besar terutama sekali kepada penduduk-penduduk di luar bandar, kerana kita tahu bahawa sebahagian besar daripada penduduk-penduduk di luar bandar mereka adalah merupakan petani, pekebun yang menanam kelapa sawit.

Yang Hormat Yang di-Pertua,

Di antaranya adalah Lawatan Kerajaan Malaysia ke negeri China dan di antaranya adalah Memorandum Persefahaman yang ditangani... ditandatangani di antara *China National Cereals, Oil & Foodstuffs Corporation* dengan *Sime Darby* sebagai contoh dan juga di antara MoU ataupun er... *Memorandum of Persefahaman* di antara *Tsinghua University* dan Lembaga Minyak Kelapa Sawit Malaysia (MPOB), itu adalah di antara jangka masa pendek. Yang keduanya Kementerian Perusahaan Utama telah meningkatkan penggunaan kelapa sawit dalam... dalam negara melalui meningkatkan adunan biodiesel iaitu B... Program B7... B7 iaitu... iaitu adunan 7% er... biodiesel kelapa sawit iaitu dan 93% lagi adalah petroleum. Melalui er... Program B7 akan menggunakan 578,000 metrik tan kelapa sawit setahun. Kerajaan juga... Kerajaan Pusat juga sedang mencadang untuk meningkatkan penggunaan domestik produk kelapa sawit melalui pelaksanaan program biodiesel dari B7 ke B10 iaitu B10 ini 10% adalah biodiesel kelapa sawit.

Yang Hormat Yang di-Pertua,

Antara er... langkah jangka masa panjang yang dibuat adalah untuk mengukuhkan pasaran eksport yang sedia ada serta menembusi pasaran-pasaran baru bagi produk-produk berasaskan kelapa sawit (*finish product*). Industri kelapa sawit negara juga

digalakkan untuk meneroka dan memperluaskan perniagaan mereka kepada pasaran yang disifatkan *niche markets* untuk mendapat nilai pasaran yang lebih tinggi, meningkatkan... dua meningkatkan aktiviti penyelidikan, R&D dalam menghasilkan produk-produk baru serta memberi nilai tambah kepada produk hiliran komoditi, yang ketiga Skim Pensijilan... Sijil er... Minyak Kelapa Sawit Mampan Malaysia yang akan dijadikan mandatori pada Disember 2019 yang menjadikan satu langkah ke arah mewujudkan sistem kemampunan yang diterima secara global dan menjenamakan kelapa sawit milik Malaysia seterusnya diterima sebagai pilihan utama pelanggan global. Yang keempat penanaman semula pokok yang tidak lagi produktif ketika harga kelapa sawit berada di paras yang rendah.

Yang Hormat Yang di-Pertua,

Harga kelapa sawit ini juga ditentukan oleh er... nilai ringgit... nilai ringgit pada bulan April 2018 adalah 1USD-RM3.80 Malaysia dan sekarang ini er... seringgit... 1 dolar USD-RM4.18 Malaysia... Yang Hormat Yang di-Pertua, secara umumnya kita harapkan supaya harga kelapa sawit ini akan terus dipertahankan dan ditingkatkan kerana ianya sangat memberi kesan kepada ekonomi negara terutama sekali dari segi pendapatan rakyat terutama sekali di kawasan luar bandar ataupun penanam-penanam kelapa sawit, pekebun-pekebun kecil. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya, sila.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Soalan tambahan. Er... sebelum saya mengemukakan soalan tambahan, soalan saya kemukakan dahulu tu ialah berdasarkan bulan September. Harga pada waktu tu RM3...RM350 setan tapi apa yang maklumat saya dapat. Ada dua maklumat 10.11.2018, harga sawit yang kita hantar ke kilang ialah RM305 per tan, tetapi pada 14 haribulan 11, 14 maknanya daripada 11 haribulan ke 14 haribulan, turun lagi kepada RM290 per tan. Ni dokumen ni, adalah berdasarkan kepada bil yang dihantar oleh pekebun-pekebun untuk jual sawit dia. Jadi saya nak bertanya. Ada dua soalan, saya bawa serentak dua soalan. Adakah kita melihat harga yang berlaku di negara kita di Malaysia ni, sama dengan penurunannya harga-harga sawit di negara-negara jiran kita? Adakah turunnya sama *percent*, peratus turunnya tu? Hah, itu yang pertama berkenaan dengan sawit.

Kemudian berkenaan perkara yang keduanya pulak, apakah pula tindakan daripada pihak kerajaan er... kalau sawit tadi, ada pendapatan dia, ada juga buah sawit, jolok-jolok boleh jual juga tapi apakah pula tindakan pihak kerajaan untuk menyelesaikan masalah kesusahan rakyat yang terdiri daripada nelayan, penoreh-penoreh getah, pesawah-pesawah padi dan petani-petani, yang saya rasa mereka ini akan kehilangan punca pendapatan yang bukan mereka er... nampak hasilnya, mereka cari hasilnya. Tapi kalau berlaku musim banjir, musim tengkujuh tetapi apakah tindakan kerajaan untuk menyelesaikan juga masalah ini? Terima kasih.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Sebab itulah tadi saya memberikan jawapan, harga yang saya sebut tadi adalah untuk pasaran dunia ya, iaitu pada bulan April, harga kelapa sawit adalah RM2,390 satu metrik tan untuk CPO, *Crude Pump Oil*, harga di pasaran dunia. Kemudian pada November adalah RM1,956. Ini harga yang kita eksport, dan saya kira bahawa sememangnya Yang Berhormat Yang di-Pertua, harga kelapa sawit ini menurun. Satunya adalah seperti yang saya nyatakan adalah kepada dasar kerajaan itu sendiri terutama sekali kepada negara-negara pengeksport ataupun pengimport kelapa sawit iaitu China, dan kita difahamkan bahawa Kerajaan China sekarang ini sedang menukar arah untuk menjadikan Indonesia iaitu negara jiran kita sebagai pengeksport utama kepada negara mereka.

Yang keduanya soalan yang kedua tentang getah dan juga nelayan. Sememangnya dibajet ataupun Belanjawan 2019 yang dibentangkan oleh Menteri Kewangan ianya tidak termasuk. Walau bagaimana pun, saya pun pelik juga, belum pun bajet itu setahun ataupun belanjawan itu setahun, telah pun ada dinyatakan bahawa ada belanjawan tahunan err... belanjawan tambahan. Ini sebenarnya tidak pernah berlaku dalam sejarah. Selalunya Yang Berhormat Yang di-Pertua, di dalam Dewan Yang Mulia ini juga, bajet ataupun belanjawan tambahan hanya akan dibuat selepas setahun ya, belanjawan itu dibentangkan. Tetapi ini belum lagi pelaksanaan...pelaksanaan er... belanjawan tersebut dilakukan yang sepatutnya dibuat pada tahun 2019, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telahpun menyatakan bahawa kita perlu bajet tambahan. Maksudnya apa?

Maksudnya kemungkinan Kerajaan Pusat melihat bahawa bajet ataupun belanjawan yang dibuat itu ianya tidak menyeluruh kerana banyak perkara-perkara yang melibatkan penduduk-penduduk luar bandar terutama sekali penduduk luar bandar yang sebahagian besar daripadanya adalah orang-orang Melayu dan Bumiputera termasuklah Orang Asli, Iban, Kadazan, Murut dan sebagainya tinggal di luar bandar. Jadi tumpuan bajet ataupun belanjawan kemungkinan ianya tidak berapa seimbang kerana itulah Perdana Menteri telah membuat kenyataan untuk dibuat bajet ataupun belanjawan tambahan. Terima kasih.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Terima kasih Yang Berhormat Yang di-Pertua. Saya er... ingin melihat dan mendengar cadangan daripada pihak kerajaan berdasarkan kepada keadaan semasa yang ada pada hari ini. Adalah merupakan satu kerugian kepada Kerajaan Negeri sekiranya kita tidak mengambil kesempatan dalam suasana begini. Kita tahu harga minyak sawit ini adalah harga komoditi dagangan antarabangsa. Ditentukan oleh dunia tapi Pahang, negeri kita ini ada keluasan sawit yang sangat besar. Kita ada 119 rancangan FELDA... FELCRA, kita ada syarikat- syarikat perladangan antarabangsa yang besar juga di negeri Pahang.

Adakah Kerajaan Negeri bercadang untuk mengambil peluang ini untuk terlibat sama secara langsung di dalam industri hiliran kepada sawit itu sendiri. Biodiesel terutama sekali yang merupakan satu sumber tenaga utama masa depan tidak bergantung 100% kepada petroleum. Begitu juga dengan industri pemakanan, makanan dan industri-industri lain. Adakah kerajaan-kerajaan negeri bercadang untuk mengambil peluang ini bagi kepentingan negeri dan rakyat negeri Pahang ini, terlibat sama secara langsung di dalam industri hiliran sawit ini sendiri. Terima kasih.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Itu adalah merupakan satu soalan yang sangat baik kerana daripada kita menjual komoditi ataupun bahan mentah, adalah lebih baik untuk kita menjual iaitu barang-barang yang telah pun siap iaitu barang-barang ataupun hilir...er... barang industri hiliran iaitu barang-barang telah pun siap yang ianya berasaskan pada kelapa sawit.

Sememangnya Yang Berhormat Yang di-Pertua, antara lain yang kita telah lakukan adalah antaranya ya kita telahpun membuka Gebeng Industrial Park sebagai contoh. Di situ terdapat usaha yang dibuat oleh ECER dengan kerjasama Kerajaan Negeri untuk kita sama-sama mencari ataupun membangunkan pengusaha-pengusaha ataupun mereka yang ingin terlibat dalam bidang industri ini. Terutama sekali dalam bidang industri pemakanan, *halal hub* yang saya yakin bahawa ianya adalah merupakan berteraskan ataupun sebahagiannya daripada kelapa sawit.

Yang keduanya tentang biodiesel. Kita juga mempunyai pelan yang kita buat sebelum ini iaitu di Gambang yang mengeluarkan biodiesel. Kita harap supaya cadangan kerajaan iaitu penggunaan biodiesel daripada 7% kepada 10% ini dapat dilaksanakan dan ianya juga akan memberikan kesan yang besar kepada perindustrian kelapa sawit. Yang paling penting Yang Berhormat Yang di-Pertua adalah bagaimana untuk kita menambahkan lagi *value added* tambah nilai kepada industri kelapa sawit ini. Bukan hanya untuk kita eksport, tetapi juga untuk kita gunakan di dalam industri domestik. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat, pergi kepada soalan berikutnya saya jemput wakil dari Peramu Jaya.

YB. DATO' SRI HAJI SH. MOHMED PUZI BIN SH ALI

Assalamualaikum warahmatullahitaala hiwabarokatuh, Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, saya ingin mengemukakan soalan nombor empat.

[Sejauh manakah Taman Pertanian Indera Mahkota dapat menyumbangkan kepada industri pelancongan di negeri Pahang dan sila nyatakan bilangan kehadiran pengunjung mulai tahun 2013 hingga 2017?]

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Pertama sekali terima kasih kepada rakan saya daripada Peramu Jaya yang telah membangkitkan soalan yang menjurus kepada Taman Pertanian di Indera Mahkota dan juga kaitannya dengan industri pelancongan.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Sepertimana yang kita sedia maklum kecenderungan masyarakat pada masa ini termasuk er... para pelancong kepada pelancongan agro atau *agrotourism* ini begitu er... penting dan begitu ketara. Malahan kerajaan pusat sejak daripada dulu lagi telah pun err... mempromosikan usaha ini melalui apa yang dipanggil sebagai MAHA iaitu dengan izin "*Malaysia Agriculture, Horticulture and Agrotourism Show*" dan er... ataupun dalam Bahasa Malaysianya ialah Pameran Pertanian Hortikultur dan Pelancongan Agro Antarabangsa. Dan tahun ini alhamdulillah, insya-Allah er... MAHA ini, MAHA 2018 akan diadakan er... di MAEPS iaitu Malaysia Agro Exposition Park di Serdang mulai pada 22 November hingga 2 Disember. Dan er... kita mengharapkan er... atas promosi... promosi ini, limpahan daripada promosi ini akan dapat er... dikecapi oleh er... Pahang er... negeri kita.

Dan er... berkaitan dengan Taman Pertanian Indera Mahkota ini, ianya adalah merupakan er... satu kawasan yang seluas 95.2 hektar yang er... sebelum ini dinamakan sebagai Taman Pertanian Pahang er... di Indera Mahkota yang telah pun diwujudkan atas tanah Kerajaan Negeri yang terletak dalam Hutan Simpan Kekal Bukit Galing dan dibangunkan dalam tahun 1988 sebagai muzium tanaman dan dibuka kepada orang ramai pada tahun 1991 sebagai Taman Pertanian Indera Mahkota.

Kemudiannya er... Taman Pertanian ini telah dirasmikan oleh Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan Pahang pada tahun 1999 dan selepas itu dinamakan sebagai Taman Pertanian Jubli Perak Sultan Haji Ahmad Shah, dan ianya merupakan suatu destinasi Agro Pelancongan Negeri Pahang yang terkenal khususnya ketika musim buah-buahan kerana kita ada komponen-komponen penting yang diwujudkan, yang menjadi tarikan kepada pengunjung-pengunjung.

Dan ianya terus dari semasa ke semasa er... ditambahbaikkkan. Namun dalam tahun tahun 2015, pihak kerajaan melalui Jabatan Pertanian selaku badan pengawal Taman Pertanian ini telah er... melaksanakan kerja-kerja penambahbaikan kepada infrastruktur dan juga sistem saliran yang ada di dalamnya. Pada masa yang sama juga er... berdasarkan kepada perkembangan semasa, kesedaran masyarakat, Kerajaan Negeri telah mengambil keputusan agar ladang buah-buahan yang ada di situ diuruskan secara konsep perladangan organik untuk mengeluarkan hasil tanaman yang berkualiti dan selamat untuk dimakan. Dan pendekatan ini sudah tentu memerlukan tempoh masa yang sekurang-kurangnya er... menjangkau tiga tahun bagi penghasilan usaha yang telah dilaksanakan.

Pada masa yang sama pihak er... Jabatan Pertanian juga telah memperkenalkan konsep "*permaculture*" iaitu suatu sistem bentuk pertanian yang mengamalkan prinsip-prinsip berkisar err... di persekitaran "*pattern*" dan "*features*" dengan izin yang berfungsi dalam ekosistem semula jadi. Dan pendekatan ini telah diambil dan sudah tentu falsafahnya iaitu falsafah bekerja er... ataupun memanfaatkan er... unsur-unsur semula jadi er... dan berbeza dengan er... usaha untuk melawan "*nature*", dengan izin, iaitu er... konsep yang

diperkenalkan. Walaupun konsep ini baru, tapi ianya telah pun diperkenalkan di taman pertanian ini. Insya Allah mudah-mudahan melalui kaedah-kaedah dan pendekatan ini kita mengharapkan ianya akan dapat menarik lebih ramai pengunjung dan pelancong ke taman pertanian supaya ia menjadi suatu destinasi yang menjadi keutamaan kepada pelancong-pelancong dan juga pengunjung-pengunjung bukan sahaja di luar negara tetapi juga pengunjung-pengunjung tempatan.

Manakala bagi persoalan yang dibangkitkan oleh sahabat saya dari Peramu Jaya er... bilangan kehadiran pengunjung er... mulai tahun 2013 sehingga 2017. Sudah tentu er... ianya akan menunjukkan satu *pattern* er... menurun er... selepas daripada tahun er... 2015 iaitu bermula daripada 2016 kerana kita sedang menjalankan kerja-kerja penambahbaikan tersebut.

Untuk makluman Dewan Yang Mulia ini, Dato' Sri Yang di-Pertua, dalam tahun 2013 terdapat tiga puluh lima ribu seratus enam puluh lapan pengunjung iaitu 35168 dan tahun 2014 ia telah meningkat kepada empat puluh enam ribu lapan ratus enam puluh, 46860. Dan tahun 2015, ianya mengurang sedikit iaitu 41,929 kerana kita dah mula er... melaksanakan kerja-kerja penambahbaikan dan juga penyusunan semula khususnya berkaitan infrastruktur. Dalam tahun 2016, ianya hanya er... mencatatkan pengunjung seramai satu ribu tiga puluh enam, 1036 pengunjung. Dalam dalam tahun 2017, er... jumlah yang dicatatkan ialah satu satu ribu empat ratus tiga belas, 1413. Dan jumlah daripada tahun 2013 ke 2017 keseluruhannya ialah seratus dua puluh enam ribu empat ratus enam pengunjung, 126406. Terima kasih.

YB. DATO' YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya, sila.

YB. DATO' SRI HAJI SH. MOHAMED PUZI BIN SH ALI

Soalan Tambahan.

YB. DATO' YANG DI-PERTUA DEWAN

Beserah. Beserah. Peramu Jaya, Beserah dulu. Beserahlah, sila. Lepas tu baru Peramu Jaya.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Soalan tambahan. Saya ingin sedikit penjelasan daripada pihak kerajaan. Sebenarnya kita keliru apa sebenarnya hala tuju taman pertanian ini. Ingin dijadikan sebagai *agroculture* punya pusat pertanian, pusat rekreasi dan riadah keluarga ataupun ianya merupakan pusat pengeluaran er... apa ini hasil pertanian dan sebagainya. Er... kerana ada masanya ianya juga... ianya dibuka kepada orang awam untuk... untuk mendapatkan hasil-hasil pertanian daripada ladang tersebut. Ada masanya tidak ada sebarang aktiviti dilakukan. Ada kalanya ianya terbiar begitu sahaja. Jadi sebenarnya kalau kita ada hala tuju yang jelas dan diberikan publisiti yang meluas, saya yakin bahawa ianya menjadi satu destinasi sekurang-kurangnya pusat rekreasi keluarga ataupun untuk anak-anak sekolah mengadakan aktiviti mereka. Ianya menjadi suatu tarikan lain.

Jadi kalau kita ada hala tuju yang... yang jelas tentang ke mana kita nak jadi, apa yang kita nak jadikan, nak bina taman pertanian ini sebenarnya, baru kita boleh dapat merangsang orang ramai untuk hadir. Terima kasih.

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Tuan Yang di-Pertua,

Sukacita saya nak maklumkan dalam Dewan Yang Mulia ini, bahawasanya taman pertanian ini er... mempunyai komponen-komponen tertentu. Dan kalau kita lihat misal contoh guna er... penggunaan... guna tanah nya iaitu kita ada dusun buah-buahan yang seluas lebih kurang 37 hektar. Kemudian kita peruntukkan kawasan tanaman industri sebanyak 10 hektar, kawasan perkhemahan sebanyak seluas 4 hektar. Kemudian di situ ada hutan lipur iaitu seluas 24 hektar. Kawasan rekreasi diwujudkan juga er... seluas 24... 2.4 hektar er... dan er... disediakan juga satu kawasan dipanggil *aboratorium* er... di er... yang seluas 8.6 hektar. Kemudian ada kawasan ekspo seluas 5 hektar dan kawasan yang er... di khaskan untuk ini kawasan herba ataupun rempah ratus seluas 4.2 hektar. Kesemuanya 95.2 hektar.

Jadi daripada situ, kita lihat bahawasanya taman pertanian ini bukan semata-matanya sebuah taman yang er... hanya ditumpukan kepada penghasilan ataupun penanaman er... spesis jenis buah-buahan seperti durian, nangka, rambutan dan sebagainya. Tetapi juga ia wujud di situ dengan kawasan termasuk kawasan perkhemahan dan kawasan rekreasi malahan kawasan tersebut dimanfaatkan oleh NGO-NGO dan juga badan-badan sukarela termasuk juga pasukan pengakap yang membuat *camping* ataupun membuat jambori bukan saja diperingkat negeri, malahan diperingkat antarabangsa. Dan ianya masih lagi dimanfaatkan sedemikian rupa. Sebab itu dalam konteks ini kita lihat misal contohnya kawasan rekreasi perkhemahan terdapat juga komponen *jungle tracking* yang di dalam kawasan hutan lipur dan juga kemudahan seperti *flying fox* yang digunakan untuk membina jati diri dan sebagainya ciri-ciri kepimpinan yang dimanfaatkan oleh masyarakat dan juga institusi-institusi pendidikan termasuk sekolah dan juga institusi pengajian tinggi.

Jadi sebab itu melalui jawatankuasa yang diwujudkan, ini kita sedang er... membuat kajian dan juga meneliti bagaimana kita nak menambah baik supaya kawasan yang seluas 95 hektar ini dapat dimanfaatkan sepenuhnya kerana ianya mempunyai komponen-komponen cukup unik di situ. Malahan kita juga sedang meneliti, insya-Allah untuk mengadaptasi pendekatan dan juga kemasyhuran setengah-setengah taman-taman pertanian atau kawasan-kawasan yang jadi tarikan. Misal contohnya kalau dilihat di Belanda selalu musim bunga pengunjung akan pergi ke Keukenhof nama tempatnya Keukenhof, yang mana di situ dilihat pelbagai ribuan jenis spesis bunga yang menarik yang menjadi tarikan kepada pengunjung dan juga kita melihat bagaimana insya-Allah, mudah-mudahan sepertimana yang disentuh oleh wakil daripada Beserah tadi, kita mengoptimalkan sumber yang ada khususnya bagi kawasan yang di pinggir bandar.

Ianya menjadi satu daya tarikan yang cukup hebat dan sepertimana yang kita sedia maklum ye, Yang Berhormat er... Dato' Sri Yang di-Pertua, er... kita lihat Agro Tourism ni menjadi suatu kawasan yang cukup popular misal contohnya saya bagi contoh MARDI Agro Technology Park di Cameron Highlands ye yang wujud di sini. Dia mengenakan yuran masuknya er... di mana misal contohnya di MARDI ini er... menjadi tarikannya ialah bunga-bunga, sayur-sayuran, teh, strawberry di Cameron Highlands. Malahan di

kawasan resort ataupun dipanggil er... Sungai Semuji Resort yang dikenali juga PKPP juga menjadi tarikan untuk pengunjung. Malahan kalau kita lihat pihak swasta juga memperkenalkan kawasan-kawasan destinasi seperti di Lembah Temir di Raub menjadi kawasan popular yang dilawati oleh pengunjung. Ladang teh di Cameron Highlands misal contohnya Bharat Tea, juga menganjurkan ekspedisi seumpama ini.

Sebab tu berdasarkan kepada pengalaman er... kita insya-Allah, taman pertanian ini akan ditambah baik dan kita juga mungkin akan melihat er... bagaimana kita nak perkasakan dengan satu *blue print* yang lebih *detail* lah bagi menjadikan taman pertanian ataupun Taman Pertanian Jubli Perak Sultan Haji Ahmad Shah ini sebagai satu destinasi yang cukup menarik tapi jawapannya ianya bukan semata-mata sebagai satu ladang buah-buahan yang hanya diraih er... hasilnya semasa musim buah-buahan tetapi ianya merupakan suatu tempat yang dimanfaatkan untuk rekreasi untuk er... ini program-program latihan dan juga perkhemahan yang sememangnya dimanfaatkan oleh semua pihak termasuk er... badan-badan pengakap dan lain-lainnya, insya-Allah.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih. Ya, jemput Peramu Jaya.

YB. DATO' SRI HAJI SH. MOHAMED PUZI BIN SH ALI

Ya soalan tambahan...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya...

YB. DATO' SRI HAJI SH. MOHAMED PUZI BIN SH ALI

Saya memahami bahawa Taman Pertanian Indera Mahkota ini merupakan satu destinasi pelancongan dan kaedah *eco-tourism* ini memainkan peranan penting di dalam memantapkan bagi membolehkan lebih ramai pengunjung hadir ke tempat ini. Saya cuma nak tanya satu soalan saja iaitu, adakah taman buaya yang dicadangkan itu beroperasi ataupun tidak di kawasan ini?

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Setakat ini kita belum merealisasikan lagi taman buaya kerana kita kalau menengok er.. kepada *viability* taman ini, insya-Allah tapi setakat ini belum lagi dilaksanakan, belum. Mungkin kita terpaksa mengumpul juga buaya-buaya yang ada di darat dan di laut dan di tasik untuk kita kategorikan yang mana lebih popular, saya ingat mungkin taman buaya darat itu lebih lebih popular berbanding dengan yang laut.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Baiklah kita pergi kepada soalan berikutnya saya jemput wakil dari Ketari.

YB. PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

Yang Berhormat Yang di-Pertua, saya mohon kemukakan soalan no. 5

[Apakah garis panduan yang sedang diguna pakai untuk mengenal pasti penerima bantuan kebajikan oleh Kerajaan Negeri? Adakah ada perancangan untuk menambah baik garis panduan kelayakan tersebut?]

YB. DATO' SRI HAJAH SHAHANIZA BINTI SHAMSUDDIN

Yang Berhormat Tuan di-Pertua,

Untuk menjawab soalan daripada Ketari. Syarat-syarat sedia ada Bantuan Am sekarang ialah seperti ketetapan berikut;

- 1) Warganegara Malaysia dan bermastautin di negeri Pahang,
- 2) Pendapatan keluarga tidak melebihi RM720.00 sebulan,
- 3) Mempunyai kad pendaftaran OKU sekiranya pemohon adalah OKU orang kurang upaya,
- 4) Berumur 18 tahun hingga 59 tahun,

dan adakah ada perancangan untuk menambahbaik garis panduan kelayakan tersebut? Iya, kita sedang mempertimbangkan untuk menambahbaik panduan garis panduan kelayakan dengan meminda hanya berumur 18 tahun ke atas dan pendapatan keluarga tidak melebihi Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) purata miskin isi rumah semasa atau PGK perkapita semasa, terima kasih.

YB. PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

Soalan tambahan apakah bentuk bantuan dan program yang disediakan oleh kerajaan untuk golongan miskin dan miskin tegar?

YB. DATO' SRI HAJAH SHAHANIZA BINTI SHAMSUDDIN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya rasa terlalu banyak kalau untuk disebut satu persatu program-program yang telah dijalankan dan juga masih berjalan dan akan dijalankan oleh pihak kerajaan untuk membantu miskin tegar selain daripada kita memberikan bantuan-bantuan sepertimana yang disebut bantuan am ye, pelbagai lagi jenis bantuan di bawah JKM sendiri dan Kerajaan Negeri memberi komitmen setiap tahun tanpa gagal memperuntukkan lebih RM15.4 juta untuk bantuan am di Kerajaan Negeri... di bawah negeri Pahang.

YB. CIK LEONG YU MAN

Soalan tambahan...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila Triang.

YB. CIK LEONG YU MAN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Kita mengalu-alukan pindaan Kerajaan Negeri untuk menambah baik garis panduan. Soalan saya adalah, apakah nilai PGK buat setakat ini?

YB. DATO' SRI HAJAH SHAHANIZA BINTI SHAMSUDDIN

Dato' Yang di-Pertua,

Buat masa ini PGK Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) purata miskin isi rumah semasa ialah RM930.00, PGK per kapita semasa ialah rm230.00.

YB. CIK LEONG YU MAN

Soalan tambahan, Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua kita faham bahawa gaji minima telah pun ditinggikan kepada RM1100.00. Jadi sekiranya garis panduan masih ikut PGK semasa, ia pun tidak dapat memenuhi keperluan golongan miskin. Jadi saya harap mungkin Kerajaan Negeri boleh mempertimbangkan untuk meninggikan lagi pendapatan minimum untuk mendapatkan bantuan am ini.

YB. DATO' SRI HAJAH SHAHANIZA BINTI SHAMSUDDIN

Dato' Yang di-Pertua,

Wakil daripada Triang menyebut Kerajaan Negeri untuk meningkatkan pendapatan minimum. Saya rasa ini adalah dasar Kerajaan Persekutuan ya, dan lagi satu Dato' Yang di-Pertua, garis panduan PGK ini juga adalah mengikut kementerian yang mana digariskan oleh Kerajaan Persekutuan. Buat masa ini Kerajaan Negeri, kamu tak dengar, wakil daripada Triang tadi mungkin tak dengar ya, jawapan saya buat masa ini Pahang pendapatan keluarga dia tidak melebihi RM720. Jadi kita sedang menimbangkan untuk mengikut PGK selepas ini. Jadi, dia akan lebih meningkat lagi, dia akan lebih baik lagi daripada yang ada sekarang ini ya. Terima kasih Dato' Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih. Saya pergi kepada soalan berikutnya. Saya jemput wakil dari Damak.

YB. TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD

[Ayat al-Quran]. Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, soalan saya nombor enam.

[Apakah perancangan Kerajaan Negeri Pahang dalam mempergiatkan lagi aktiviti pengajian ilmu khususnya di masjid-masjid kawasan pedalaman?]

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua, terima kasih juga daripada rakan saya daripada Damak yang mem... memper... yang menyoalkan tentang perancangan Kerajaan Negeri dalam mempergiatkan lagi aktiviti pengajian ilmu khususnya di masjid-masjid kawasan pedalaman.

Alhamdulillah bersyukur ke hadrat Illahi, Dato' Sri Yang di-Pertua, pihak Jabatan Agama Islam Pahang selaku urus setia kerajaan telah berusaha menyediakan guru-guru agama untuk mengajar di masjid-masjid dalam er... di kawasan pedalaman sama ada melalui brigid penceramah di bawah Majlis Ugama Islam Pahang ataupun guru-guru takmir di bawah Jabatan Agama Islam dan JAKIM di samping program-program berkala yang berkaitan dengan hari-hari kebesaran Islam sama ada Maulidur Rasul dan sebagainya dan juga Program Mesra Masjid, Forum Muqarrabin dan juga Program Tafaquh Fiddin yang diatitkan melalui Yayasan Pahang di masjid-masjid di daerah di negeri Pahang. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah, kita berpindah kepada soalan berikutnya. Saya jemput...

YB. TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD

Soalan tambahan boleh? Soalan tambahan...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ada? Sila...

YB. TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD

Terima kasih kepada er... Dato' Sri Yang di-Pertua, saya...saya tertarik dengan apa yang disebut Program Tafaquh Fiddin dan saya juga ucapkan tahniah kepada pihak Yayasan Pahang dan Jabatan Agama Islam yang telah er... mengadakan program ini dalam memperkasakan lagi sistem pengajian ilmu di masjid-masjid. Cuma kalau boleh saya cadangkan program ini diperluaskan lagi di kawasan-kawasan yang jauh daripada kawasan bandar sebab biasanya program ini dibuat di kawasan er... di masjid daerah.

Jadi, ramai di kalangan masyarakat kita yang berada di pedalaman contohnya dalam DUN Damak ini ada masjid-masjid pedalaman yang kalau kita tengok program er... mingguan dia tu, bacaan Yasin sahaja. Jadi kalau boleh diperluaskan lagi ataupun dibuat satu mekanisme agar penduduk di pedalaman ni boleh hadir program yang dibuat pada hari Sabtu tersebut. Jadi, sekali lagi saya ucapkan tahniah kerana program ini bagi saya sangat berkesan bagi meningkatkan kefahaman di kalangan masyarakat. Terima kasih.

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Soalan ke saya? Hanya ucapkan tahniah Dato' Sri.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Tahniah Dato' Sri, tak perlu jawapanlah.

YB. TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD

Soalan dan cadangan.

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Terima kasih di atas cadangan dan sememangnya asalnya Program Tafaqquh Fiddin ni hanya bermula di satu, dua lokasi tetapi sekarang ini dia telah meluas kepada daerah-daerah dan insya-Allah sebagaimana yang dicadangkan oleh rakan kami daripada Damak, kita akan perluaskan lagi insya-Allah sesuai dengan keupayaan kita di pelbagai sudut. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya, ADUN Jengka.

YB. ENCIK SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM

Soalan tambahan. Dato' Sri Yang di-Pertua, saya ingin bertanya kepada Exco yang bertanggungjawab berhubung dengan kelas Tafaqquh Fiddin ini. Apakah kriteria yang dinilai kepada tenaga pengajar yang mengajar dalam kelas Tafaqquh Fiddin ya sebab saya ada menerima beberapa pandangan dan aduan yang mengatakan kadang-kadang yang mengajar itu dia tidak faqih sedangkan nama kelas itu Tafaqquh Fiddin. Jadi, dia sendiri tidak faqih dalam mengajar kitab-kitab yang dia ajar itu. Jadi, apakah er... garis panduan, kriteria-kriteria yang diambil oleh pihak bertanggungjawab untuk memilih guru yang mengajar itu?

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua,

Sememangnya guru-guru yang kita pilih ini telah ditemuduga terlebih awal oleh pihak-pihak berwajib termasuklah yang menganjur sendiri, Yayasan Pahang dan Jabatan Agama Islam Pahang dan mereka ini telah mengenal pasti orang-orang yang apa berkeupayaan dan berkemampuan untuk mendidik dan mengajar di kelas Tafaqquh Fiddin itu. Mungkin ada beberapa perkara kadang-kadang di antara anak didik dengan pendidik itu mungkin, mungkin bercanggah pendapat er... mungkin juga ber... apa tidak tersampai maklumat sebagaimana yang dikehendaki oleh anak didik. Mungkin ini juga menjadi penilaian-nilai yang sebagaimana disebutkan oleh rakan kita daripada Jengka dan ini kita akan kenal pasti. Kita tengok apa sebenarnya, apa ceritanya dan kita minta maklumat er... daripada rakan daripada Jengka untuk kita kenal pasti. Terima kasih. Itu sahaja Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat, soalan berikutnya saya jemput wakil dari Tanah Rata.

Seterusnya di bawah Rancangan Tebatan Banjir Lembah Bertam juga kita melaksanakan projek melebar dan mendalamkan Sungai Bertam, Cameron Highlands berjumlah RM30 juta. Projek...bagi projek pembangunan Lembangan Sungai Bersepadu Sungai Kuantan ada empat pakej. Pakej pertama iaitu menaik taraf Sungai Belat dan membina struktur pencegahan banjir serta kerja-kerja berkaitan yang masih lagi dalam pembinaan bernilai RM118 juta.

Pakej 2, 3 dan 4 iaitu pembinaan Ban Pencegah Banjir Sungai Pandan dan Sungai Kuantan di Bukit Rengin, projek pembinaan Ban Pencegah Banjir Sungai Kuantan dan Kampung Cenderawasih, dan juga mempertingkatkan ban di Kampung Sungai Isap seterusnya mendalamkan Sungai Kuantan dari muara hingga ke Empangan Kobat. Ketiga-tiga projek ini masih lagi dalam reka bentuk dan tidak ada penilaian yang muktamad yang diberikan.

Seterusnya, pihak JPS juga akan melaksanakan Projek Lembangan Bersepadu Sungai Semantan di Temerloh Fasa 1 yang bernilai RM50 juta masih lagi dalam reka bentuk ya err... dan tiga projek yang seterusnya saya sebutkan ini masih lagi dalam reka bentuk iaitu Projek Lembangan Bersepadu Sungai Jelai, Projek Lembangan Bersepadu Sungai er... Dong ya er... dan dua lagi minta maaf Yang Berhormat. Itulah jawapan yang er.. diutarakan oleh Wakil daripada Tanah Rata. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Padang Tengku, jemput soalan berikutnya.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Assalamualaikum WBT, Yang Berhormat Dato' Speaker, soalan saya soalan nombor 8.

[Minta kerajaan memberi pencerahan:

- 1.1 Sejauh mana peranan yang telah dan dapat dimainkan oleh Akademi Bola Sepak Negara Mokhtar Dahari (AMD) Gambang terhadap pembangunan bola sepak negeri Pahang khususnya dan negara amnya.]

YB. DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN

Yang Berhormat Dato' Sri Speaker,

Saya ucap terima kasih kepada sahabat saya yang bertanyakan soalan di bawah Jawatankuasa Portfolia saya sendiri iaitu Akademi Mokhtar Dahari atau ringkasnya AMD merupakan kemuncak kepada landasan pembangunan bola sepak bagi rakyat muda di bawah Pelan Pembangunan Bola Sepak Negara ataupun PPBN di mana ianya akan menempatkan seramai 500 pemain terbaik lelaki bermula umur 13 hingga 17 tahun dari seluruh negara.

Selain itu, pembinaan AMD ataupun Akademi Mokhtar Dahari ini adalah sebagai pusat latihan untuk melahirkan pemain bola sepak negara yang bertaraf antarabangsa. Akademi ini juga diuruskan oleh pihak Majlis Sukan Negara manakala programnya dilaksanakan sepenuhnya oleh pihak Pembangunan Bola Sepak Negara. Melalui program ini, bakat-

bakat baru akan dipilih dan dilatih mengikut program yang telah dirancang dengan lebih sistematik. Antara kejayaan yang dilakarkan setakat ini adalah dalam kategori bawah 14 tahun di Kejohanan Vongido, Belanda. Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua Vongido, Belanda. Payah sebut ni. Vongindo, Belanda.

AMD menjadi pasukan pertama dari benua Asia yang menjuarai kejohanan tersebut. Kejayaan ini bukan sahaja menjadi negara dari benua Asia pertama, bahkan menjuarai pertandingan itu selepas 16 edisi, malah menjadi negara di luar Eropah yang pertama melakukannya. Pada tahun 2015, pasukan negara kita telah menjadi juara Kejohanan Bola Sepak Remaja Piala Iber Costa Del di Sepanyol.

Sehingga kini seramai 187 orang pelatih sedang menjalani latihan di pusat AMD termasuklah 15 orang pelatih daripada negeri Pahang. Mereka terpilih dari proses dan saringan yang ketat dari seluruh negara. Secara umumnya AMD berperanan untuk melatih pemain-pemain terbaik secara sistematik dan menyeluruh aspek permainan bola sepak dan pembentukan disiplin serta jati diri para pemain. Untuk makluman juga, kepada ADUN Padang Tengku, AMD telah berperanan sebagai tempat persiapan untuk membentuk pasukan-pasukan bola sepak di bawah peringkat umur 17 tahun negara untuk menghadapi kejohanan di peringkat antarabangsa. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila Padang Tengku.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Terima kasih pada jawapan yang diberikan oleh pihak kerajaan. Tapi baru-baru ni kita telah digemparkan dengan satu kenyataan yang dibuat oleh Menteri Belia dan Sukan yang menyatakan bahawa akademi tu indah khabar daripada rupa. Makna kita dengar daripada kedudukan tadi memang hebatlah. Tapi ceritanya tak sepertimana yang disebutkan dari segi kemudahan, dari segi apa nama... apa yang ada di sana sebagainya er... pemakanan tak menggambarkan apa yang disebut tadi.

Soalan saya di sini adalah apa peranan yang boleh dimainkan oleh Kerajaan Negeri Pahang khususnya? Kerana ianya berlaku di negeri Pahang, jadi sedikit sebanyak er... nama buruk itu akan terbabit negeri Pahang. Itu satu soalan yang pertama.

Soalan kedua, yang saya nak kemukakan selain daripada ini, selain daripada apa Akademi Mokhtar Dahari kita ada juga Akademi United France er... France United di... di Janda Baik yang er... saya kira fungsinya sama iaitu untuk membekalkan er... pemain-pemain pelapis kepada pasukan kebangsaan. Saya nak juga apa sebenar status sekarang, sebab kita dengar ataupun kita tak berapa dengar lagi cerita tentang er... Akademik er... Janda Baik ni.

Dan soalan yang ketiga, yang saya nak kemukakan ni ialah di peringkat daerah kita ketahui bahawa ada kelab-kelab bola sepak yang er... begitu banyak. Kalau ditempat saya tu ada satu pasukan Sanas FC, yang mereka bukan setakat bermain dalam negeri tetapi jugak pergi ke Indonesia bermain di... di Thailand dan apa yang saya ingin tahu, apakah sumbangan dan peranan yang boleh dimainkan oleh er... pihak Kerajaan Negeri dalam membantu er... kelab-kelab bola sepak yang memang kurang dana ini. Terima kasih.

YB. DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Pengerusi daripada rakan ADUN er... Padang Tengku ya. Saya nak tanya semula tu, kelab apa dari Padang Tengku tu? Bunyi lain macam aja.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Bukan daripada Padang Tengku, daripada Lipis.

YB. DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN

Lipis.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Er... Sanas FC. Saya nak maklumkan ada seorang pemain daripada Sanas FC ni er... Amin Aizat Azahar telah dipilih berlatih di Bayern Munich selama... apa nama... sebulan. Saya kira ni di antara er... pasukan-pasukan yang perlu kita bantulah. Terima kasih.

YB. DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN

Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya amat bersetuju apabila pihak ADUN Padang Tengku membangkitkan bahawa er... indah khabar dari rupa ini bukan setakat itu aja. Hari ni memang banyak benda indah khabar dari rupa ya. Fahamlah maksud saya tu. Jadi er... kita di peringkat negeri Pahang ni, untuk makluman Yang Bahagia ataupun Yang Berhormat ADUN Padang Tengku, selain 15 orang tadi er... pemain daripada negeri Pahang yang mendapat latihan di AMD ini, kita juga telah menghantar melalui KBS dan AMD ni ke Paris Saint-Germain (PSG) kelab di Perancis ya. Nak bagitau bahawa cerita indah khabar dari rupa ini satu perkara tapi sebenarnya ada juga yang boleh kita banggakan pembangunan bola sepak untuk er... anak-anak negeri Pahang ni.

Berbalik kepada imej tadi, saya akui dalam laman web er... berkunjungnya Yang Berhormat Syed Saddiq ya, baru-baru ni memang ada, kita akui perkara tersebut dan perkara itu masih dalam siasatan dan kalau ikut rekod dia tulis tu sampai 740 perkara. Banyak tu. 740 perkara yang boleh dibangkitkan berhubung dengan masalah dalaman. Jadi perkara ni telah di er... dibawa ketengah dan pihak Ketua Eksekutif er... Pembangunan Bola Sepak Negara iaitu saudara Safirul Abu Bakar mengambil pendekatan untuk melihat kembali apa perkara yang telah dibangkitkan oleh YB Menteri dan dan perkara tersebut masih dalam siasatan dan juga tindakan.

Berbalik kepada er... akademik sukan yang kedua ya. Er... kita di negeri Pahang ni bukan setakat kelab-kelab ataupun persatuan bola sepak daerah. Kita di negeri Pahang ni ada 11 daerah tambah Muadzam satu, jadi 12 er... persatuan bola sepak daerah. Yang mana di negeri Pahang ni, kita setiap tahun ya, Yang Amat Mulia Presiden PBNP tidak pernah gagal mengadakan kejohanan bola sepak Piala Kebawah Duli Yang Maha Mulia Tuanku dan baru-baru ini tahniah kepada er... pasukan bola sepak, Persatuan Bola Sepak Kuantan, daerah Kuantan yang telah menjuarai Piala Kebawah Duli Yang Maha Mulia

Tuanku ya, baru-baru ni yang diadakan di mana ni Dato' Nazri? Minta maaf rakan saya ni... di Jengka, di Stadium Jengka. Kita bawa pergi ke Jengka sebab biasa sangat main di Stadium Darul Makmur. Yang mana memperlihatkan bahawa Kerajaan Negeri sentiasa bekerjasama dengan PBNP dengan kelab-kelab ataupun persatuan di daerah-daerah ini untuk menyemarakkan er... pembangunan bola sepak di negeri Pahang ini.

Dan tidak setakat itu, kita ada baru-baru ni er... dan kita bersyukur dan ucap tahniah dan syabas kepada er... pasukan yang telah, pasukan Pahang sendiri yang telah menjuarai Piala Raja-Raja Melayu di Malaysia baru-baru ini, juga antara er... pembangunan-pembangunan sukan yang begitu lestari di negeri Pahang ini. Dan er... kepada kelab-kelab yang kecil seperti yang dikatakan di Janda baik dan sebagainya insya-Allah kita akan lihat, kita akan tengok dengan kerjasama yang dimainkan oleh pihak Majlis Sukan Pahang, juga setiap tahun er... memberi bantuan dana, ada yang dapat RM20,000 ada yang dapat RM10,000.00 dan perkara ini..... RM1,000, ada yang dapat RM10,000 dan perkara ini berterusan sehingga hari ini...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Nasib baik tu besar tu *Friends United*, satu kelab yang besar itu. Kena... saya kena tengok apa... Exco kena tengok sikit tu bukan kelab kecil itu.

YB. DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN

Saya ambil maklum perkara ini sebab dia ini di Janda Baik ya, Janda Baik ya ADUN Pulau ni... Padang Tengku. Di Janda Baik ya, saya akan ambil maklum perkara ini dan rujuk kepada ADUN berkenaan untuk er... *detail* lagi perkara tersebut ya. Terima kasih. Jurulatihnya sapa er... tak ape saya akan rujuk balik Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua. Yang ketiga er...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua, saya difahamkan wakil daripada Ketari, jurulatih baru, Janda Baik. [Ahli Dewan ketawa]

YB. DATO' SRI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN

Yang Berhormat daripada sahabat saya, dan er... yang terakhirlah nak bagitahu kepada rakan saya ini. Bahawa sebenarnya kita di negeri Pahang ini memang cukup sinonim dengan pembangunan bola sepak baik kepimpinan kelab-kelab, kepimpinan persatuan-persatuan yang diterajui oleh Yang Hormat Pegawai-pegawai Daerah kita memang prihatin dan saya sepanjang... ini kali kedua dah, penggal kedua er... duduk di portfolio ini saya melihat perkembangan itu sangat baik dan er... sangat terancang, dan kita lepas ini kita akan banyakkkan lagi kejohanan-kejohanan supaya kelab-kelab ini boleh bernafas dan juga persatuan-persatuan ini lebih meriah ya, sebab itu kita sentiasa mengadakan perlawanan-perlawanan, kejohanan-kejohanan ini tidak setempat. Kejap kita buat di Pahang Barat, kejap di Pahang er... sebelah laut ini.

Jadi ini ialah nak beritahu kepada rakyat negeri Pahang bahawa pembangunan bola sepak ini biarlah dinikmati dan dirasakan oleh semua penduduk, semua rakyat di dalam

negeri Pahang ini, terasa kewujudan bola sepak dari masa ke semasa. Terima kasih Yang Berhormat.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat, kita pergi pada soalan yang berikut, jemput wakil dari Tahan.

YB. ENCIK MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN

Assalamualaikum WBT, Dato' Yang di-Pertua, pertanyaan saya nombor 9.

[Menyedari bahawa air ialah keperluan asas yang sangat penting kepada kehidupan kita seharian. Oleh kerana itu;

- a) Apakah perancangan terhadap bekalan air bersih bagi kawasan yang belum menikmati bekalan tersebut seperti di Kampung Batu Balak, Kampung Pagi, Kampung Kuala Sat dan Kampung Pulau Besar, Bukit Mat Daling yang berada di dalam DUN Tahan?
- b) Bilakah masa yang dicadangkan untuk memastikan bekalan air bersih sampai ke kampung-kampung tersebut?]

YB. DATO' ABD AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM

Assalamualaikum WBT, Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, dan terima kasih kepada rakan saya wakil daripada Tahan yang menanyakan soalan mengenai masalah air di kawasan. Terlebih dahulu ingin saya nyatakan pihak Kerajaan Negeri sentiasa menitikberatkan bekalan air bersih kepada penduduk-penduduk khususnya di kawasan luar bandar.

Untuk makluman, perancangan bekalan air khususnya di luar bandar diterajui oleh tiga jabatan di peringkat daerah. Tiga jabatan ataupun agensi, pertamanya ialah KP Kementerian Pembangunan Luar Bandar melalui Program Bekalan Air Luar Bandar. Keduanya ialah pejabat daerah dan ketiganya ialah PAIP. Dan ada juga sokongan daripada pihak Kementerian Kesihatan dan juga KATS iaitu Kementerian Air Tenaga dan Sumber Asli. Inilah di antara badan-badan yang merancang untuk memastikan bekalan air khususnya di luar bandar ini dapat dilaksana.

Proses, proses untuk nak menyampaikan perkhidmatan bekalan air di luar bandar ini ialah kita dengan mengambil masalah-masalah daripada kampung-kampung yang dikumpul melalui PAIP dengan pejabat daerah dan kita hantar ke peringkat ini Setiausaha Kerajaan Negeri dan selepas itu er... Setiausaha Kerajaan Negeri akan menghantar kepada kementerian di Kerajaan Persekutuan. Hah... ini nak memberitahu proses. Jadi di pihak Kerajaan Negeri sebagaimana yang ditanya oleh Wakil Tahan mengenai di dalam kawasan er... Hulu Tembeling. Pihak Kerajaan Negeri telah merancang 16 ni projek iaitu dalam bentuk membina loji LRA, Loji Rawatan Air dan juga kawasan agihan di kawasan Hulu Tembeling dan jumlahnya adalah sebanyak RM129,720 juta.

Kawasan-kawasan yang terlibat adalah Kampung Kuala Sat kerja-kerja merekabentuk dan membina baru loji rawatan air jenis konvensional berkapasiti 5MBG di Kuala Sat termasuk muka sauk dan kerja-kerja lain yang berkaitan termasuk sistem mekanikal dan elektrik sebanyak 69 juta. Ada 16 lah jumlahnya ini termasuk di Kampung Kuala Sat, Kampung Pagi, Kampung Pagi.. ada tiga di Kampung Pagi, Kampung Kuala Tahan, Kampung Kuala Sat, Kampung Bantal. Dan er... yang kelapannya Kampung Kuala Sat, Kampung Pagi. Edaran ini akan saya bagilah pada ni er... Tahan ya, Kampung Pagi juga yang kesembilan, kesepuluhnya Kampung Pagi, Kampung Kuala Tahan, Kampung Kuala Tahan. Banyak sangat nok membacanya 2... 2 helai. Hah... ini akan diedarkan dan jumlahnya adalah sebanyak RM129 juta.

Projek-projek ini telah pun kita hantar ke KPLB, dan bagi soalan yang kedua iaitu masa yang dicadang atau pun untuk memastikan bekalan air ini tertakluklah kepada Kerajaan Persekutuan. Maknanya tugas Kerajaan Negeri ini merancang, menghantar dan memohon yang mana tanggungjawab untuk membekalkan untuk nak mengadakan loji-loji dan juga dan paip-paip dan sebagainya adalah di bawah ini adalah peruntukan Kerajaan Persekutuan iaitu Kementerian Luar Bandar. Hah, itu sahaja Yang Berhormat Pengerusi.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat, sila.

YB. ENCIK MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN

Terima kasih Dato' Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Exco yang berkenaan. Cuma er... saya nak sebut berkenaan dengan bekalan air bersih ini. Kalau dalam kawasan saya, sebagaimana yang saya nyatakan dalam soalan, er...kampung-kampung yang berada di Hulu Tembeling. Tempat yang paling kritikal di saat ini iaitu di kawasan Kampung Bukit Mat Daling. Saya nak maklumkan di kawasan Kampung Bukit Mat Daling memang dah ada bekalan air bersih, cumanya dia hanya sampai di kawasan masjid di Kampung Bukit Mat Daling, daripada kawasan masjid bukit Kampung Mat Daling ada lagi satu kawasan yang jaraknya 5 kilometer ianya dipanggil Kampung Pulau Besar, Kampung Tanah Mengindah yang ada lebih kurang 18 buah rumah penduduk sekitar 70 orang termasuk Tok Empat di situ yang tidak mendapat bekalan air bersih.

Saya dimaklumkan oleh penduduk, lawatan saya pada bulan 9 yang lalu, sebelum daripada ini mereka mendapat orang panggil air, orang panggil air bukit, orang panggil dan benda itu dah terputus semenjak daripada hujung Februari yang lalu, dan daripada hujung Februari yang lalu sehingga kini, saya sahkan sebelum masuk dewan tadi dengan penduduk mereka masih terus mengangkut air daripada sungai untuk kegunaan harian. Melibatkan anak nak pergi sekolah dan sebagainya, dan waktu sekarang ini tahan sikitlah sebab musim hujan. Mereka boleh tadah air hujan tapi er... saya merasakan tidak wajar keadaan ini kita teruskan dan saya mintalah jasa baik daripada pihak kerajaan untuk mengambil er...suatu tindakan untuk orang panggil mengatasi perkara ini. Terima kasih.

YB. DATO' SRI NOROLAZALI BIN SULAIMAN

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya meminta laluan untuk bersama er... Exco Luar Bandar untuk menguruskan permasalahan ini. Er... saya sebenarnya 100% bersetuju atas apa yang dibangkitkan atau harapan wakil daripada Tahan. Umumnya apabila kita bercakap tentang masalah bekalan air, pandangan kita bahawa ini adalah tanggungjawab Kerajaan Negeri. Saya suka ingin mengajak Sidang Dewan er... memperincikan lagi pandangan kita tentang permasalahan air ini. Betul dari segi bidang kuasanya, air asalnya adalah dibawah punca kuasa Kerajaan Negeri tetapi apabila air yang ada di muka bumi ini kita keluarkan dan kita proses maka sebahagian besar proses ini dah masuk dalam satu er... bidang apa ni perniagaan ya, yang bukan lagi sebenarnya 100% bawah Kerajaan Negeri.

Begitu juga tadi Yang Berhormat cakap kalau boleh nak berikan apa menyampaikan perkhidmatan air yang bersih ya, maksudnya kita hendak selamat dan sihat. Jika inilah jugak sebenarnya satu lagi bidang kuasa yang kita kongsi dengan er... Kerajaan Persekutuan di bawah Kementerian Kesihatan, di bawah Kementerian apa... Air, Tanah dan Sumber Asli ya. Jadi inilah Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, permasalahan yang sebenarnya. Er... Kerajaan faham saya kira secara umumnya, tapi rakyat seringkali dalam kita nak membincangkan ini, kita terlepas pandang soal asas-asas kuasa ini.

Tadi Yang Berhormat wakil daripada Tahan memperkatakan tadi er... jarak antara Kampung Mat Daling dengan Kampung Pulau Besar adalah 5 kilometer dan kita cuba nak membantu sebanyak 18 keluarga ya, untuk kita pastikan keselamatan dan kebersihan air nak diminum. Kos untuk kita membina apa ni... mungkin *piping* ataupun mungkin kalau ada *booster pump* dan sebagainya agak-agaknya berapa besar. Kita kena buat andaian dan yang pastinya adalah akaun kita ada 18. Kalau kita nak kirakan 18 akaun, 18 keluarga yang akan menggunakan air ini, agak-agak berapakah pihak PAIP kalau PAIP nak masuklah ya, sebagai satu organisasi, nak apa meniadakan air ini berapa lama agaknya kita nak dapat pulang modal? Bukan kita nak kira untung lagi, baru nak pulang modal.

Jadi inilah sebenarnya, saya fikir Yang Berhormat congak-congak pun agaknya 50, 100 tahun pun belum tentu boleh pulang modal. Sebab baru kita buat hari ini 30, 40 tahun dah rosak pulak, jadi sebab itu akhirnya masalah bekalan air ini er... kita mungkin, pihak kerajaan secara umumnya lambat sikit kita beri perhatian untuk kita mengubah persepsi kita dalam perkhidmatan air ini daripada satu *human rights approach* ataupun pendekatan untuk memenuhi er... apa ni hak-hak kemanusiaan daripada kebajikan kepada suatu perkara yang sepatutnya juga kita lihat dalam asas perniagaan bagi kawasan-kawasan yang memerlukan. Akhirnya Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, persepsi rakyat tentang hutang RM2 bilion, lebih RM2 bilion yang diuar-uarkan dalam media hari ini yang mengatakan bahawa kita tidak cekap mengurus ini, eloklah kita kaji balik.

Kita boleh cekap Dato' Sri Yang di-Pertua, Ahli-ahli Dewan, kita boleh cekap sekiranya kita meniaga air ini dalam kawasan bandar, khususnya di Gebeng. Hah! ... itu memang kita akan untung tetapi dalam keseluruhan perniagaan PAIP yang mewarisi sistem penyampaian bekalan air daripada Unit Bekalan Air di bawah JKR dahulu kalanya, kita pindah kepada JBA, kita pindah kepada PAIP ini ya, kawasan yang boleh untung sikitnya Kuantan sahaja, daerah-daerah lain Dato' Sri Yang di-Pertua, tak pulang modal.

Jadi saya harap penjelasan saya ini boleh memberikan satu kefahaman lebih jelas jadi ringkasnya untuk menjawab apa permasalahan yang dibawa oleh Tahan ini, kita akan sentiasa mengharapkan bantuan daripada apa ni Kementerian Luar Bandar dan agensi-

agensi lain yang berkaitan seperti Kementerian Kesihatan yang bukan sahaja sebenarnya hendak menyelesaikan masalah Tahan tapi kalau boleh tengok baliklah apa yang dikatakan sebagai hutang Kerajaan Negeri kepada Persekutuan bernilai lebih RM2 bilion itu. Terima kasih, Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Baiklah kita pergi kepada...

YB. ENCIK MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN

Er... soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Kita pergi...

YB. ENCIK MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Jawapan tadi Tahan...

YB. ENCIK MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN

Cadangan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya.

YB. ENCIK MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN

Ada cadangan sikit.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Cadangan? Cadangan ni tak payah saya ingat.

YB. ENCIK MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN

Boleh?

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Kita terus kepada soalan berikut aja lah. Ya?

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Boleh, boleh, boleh saya satu soalan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Cadangan ke apa?

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Saya tertarik ni sebab berkaitan dengan isu air luar bandar. Saya pernah buat soalan, tak kisahlah Exco Luar Bandar nak jawab ataupun Exco...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Apa soalannya Yang Berhormat?

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Soalannya gini. Saya pernah buat soalan... dalam Dewan ini dia jawab bertulis. Soalan saya ialah "Mengapa sehingga ke saat ini kerajaan masih gagal untuk membekalkan bekalan air bersih ke Kampung Petola dan Kampung Dada Kering di Mukim Kechau?". Jawapan dia "bahawa Kerajaan er... Kementerian Pembangunan Luar Bandar telah pun melaksanakan projek bekalan air luar bandar, sistem retikulasi negeri Pahang tahun 2010, Zon 1A projek ini telah pun disiapkan." Saya tekan ni "Disiapkan dan telah diserahkan kepada Pengurusan Air Pahang pada tahun 2013 untuk proses penyelenggaraan."

Saya kira Exco daripada Benta pernah melawat dengan saya er... sekitar tahun 2015, sekarang ni kata "tiba 2013 dah siap" dan untuk makluman, apa nama ni pihak Kerajaan, dalam pilihan raya baru ni, saya terpaksa menjawab soalan ini bertubi-tubi. Saya dilihat macam orang bersalah sebab air tu tak keluar pun. Air... air pun tak ada, "tulis kat sini 2013". Saya nak mintak Exco pergi tengok balik, jangan hantar saja jawapan sekadar lepas apa batuk di tangga. Saya dukacita dengan jawapan ini dan saya nak mintak tengok balik betul tak betul. Exco daripada Benta boleh...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat... Yang Berhormat Padang Tengku...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Boleh apa nama ni, boleh...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat ni...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Mengesahkan bahawa...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Nanti...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

... air sampai sekarang, air sampai sekarang ni...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat Padang Tengku...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

di Dada Kering dan Petola tu...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

memang tak keluar pun... tak ada air pun, tolong... tolong tengok semula. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat... hah dah.

YB. DATIN SAMSIAH BINTI HAJI ARSHAD

Dato' Yang Di-Pertua, saya ada soalan...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Okay Muadzam, saya ingat elok Exco yang berkaitan boleh jawab, selesaikan masalah Padang Tengku. Jawapan dulu Yang Berhormat yang berkaitan. Muadzam sila duduk dulu bagi Exco yang soalan yang dibangkitkan oleh Padang Tengku.

YB. DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM

Nak minta tanya Ahli Padang Tengku, tu jawapannya daripada portfolio mana?

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Kerana berkaitan dengan luar bandar, jawab isu air luar bandar tadi, saya tuju balik ke luar bandar lah. Kemudian Exco Guai, daripada Guai pulak jawab benda yang sama kan? Jadi terpulanglah kepada korang berdua nak jawab yang mana? Hah... saya nak dengar jawapan aje.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat Padang Tengku kita selesaikan...

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Yang di-Pertua...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila Yang Berhormat Dato Sri Menteri Besar.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat daripada ADUN Padang Tengku, adakah kelulusan yang dibuat semasa mantan Perdana Menteri melawat er... bahagian ataupun daerah Lipis tempoh hari yang meluluskan banyak peruntukan untuk membaiki er... paip air dan sebagainya adakah ini pun terlibat juga?

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Yang Amat Berhormat Dato' Sri, saya nak maklumkan bahawa hak yang... dia tak... tak terlibat dengan yang itu. Ini yang betul projek yang dah lama sejak tahun 2010, kemudian dinyatakan 2013 er... telah selesai dan daripada apa yang saya panjat ke pejabat er... Pengurusan di Lipis menyatakan tinggal 3% jer lagi nak siap tetapi tak disiapkan, sebab itu saya ingat er... tak taulah apa masalahnya tapi yang taunya air tak keluar, air tak ada. Janji dekat saya 3 haribulan 3 tahun 2013... 17 air keluar tapi tak keluar. Saya ingat sangat tarikh tu.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Kerajaan ada nak beri jawapan, pandangan? Sila.

YB. DATO' SRI NOROLAZALI BIN SULAIMAN

Saya kurang jelas bila permasalahan itu dibangkitkan dan bila apa ni jawapan itu diterima dan oleh agensi mana? Kalau boleh Yang Berhormat boleh jumpa saya selepas ini nak jawab sini boleh, jawab luar pun boleh. Insya-Allah sekali lagi saya boleh melawat Padang Tengku. Insya-Allah.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Okay.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Saya boleh bagi lepas ini. Saya tak tau. Jawapan ni datang daripada MMK itu aje. Dia tak tulis sapa menjawab, jabatan mana?

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat Padang Tengku...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Jawapan tanya panjang. Soalan jawapannya itu la tadi.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Padang Tengku, terima kasih. Duduk-duduk. Pihak Kerajaan telah pun menjawab tadi dan memberi memberi pandangan supaya Yang Berhormat Padang Tengku boleh berjumpa dan berbincang dengan lebih lanjut lagi isu ini. Mungkin ada mana-mana kesilapan teknikal dan sebagainya.

Jadi, ya, Muadzam ya...

YB. DATIN SAMSIAH BINTI HAJI ARSHAD

Dato' Yang di-Pertua, er...

YB. YANG DI- PERTUA DEWAN

Muadzam.

YB. DATIN SAMSIAH BINTI HAJI ARSHAD

Saya memohon er... soalan tambahan.

YB. YANG DI- PERTUA DEWAN

Soalan tambahan. Okay.

YB. DATIN SAMSAIAH BINTI HAJI ARSHAD

Berkaitan yang sama.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Er... sila.

YB. DATIN SAMSAIAH BINTI HAJI ARSHAD

Saya er... mengucapkan terima kasih lah juga kepada er... Tahan kerana membawa isu ini.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Tak payah, terus ke soalan saja Yang Berhormat. Terus ke soalan.

YB. DATIN SAMSAIAH BINTI HAJI ARSHAD

Jadi soalan saya ialah er... tidak... adakah Kerajaan Negeri er... berusaha untuk me... mengambil satu alternatif lain untuk memastikan er... bekalan air bersih ni sekiranya kita er... Kerajaan Persekutuan tidak mampu ataupun tidak... kita menghadapi masalah pembiayaan yang besar. Adakah alternatif lain yang boleh kita fikirkan bersama untuk memastikan ianya menjadi er... kenyataan bagi penduduk-penduduk di luar bandar kerana kita ini mewakili mereka dan kita berjanji untuk memberi kesejahteraan kepada pengundi-pengundi di kawasan kita. Jadi ini adalah sesuatu yang kita tidak boleh nilai kepada untung dan ruginya...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Okay Yang Berhormat.

YB. DATIN SAMSAIAH BINTI HAJI ARSHAD

... kerana mereka mengharapkan...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat, soalan dah jelas tadi.

YB. DATIN SAMSAIAH BINTI HAJI ARSHAD

Mereka memilih kita untuk membantu ya, terima kasih.

YB. YANG DI- PERTUA DEWAN

Itu dah ucapan tadi. Ya sila jawapan daripada Kerajaan.

YB. DATO' SRI NOROLAZALI BIN SULAIMAN

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Sepertimana yang saya katakan tadi air ini dahulunya tidak banyak pencemaran, penggunaannya tidak banyak. Jadi Kerajaan menyampaikan dahulu kalanya di bawah unit Bekalan Air JKR, lebih kepada dalam sifat sebenarnya untuk menjaga keselamatan, kesihatan dan dalam bentuk kebajikan. Er... sampai kemudian kita berubah kepada JBA. Sehingga di awal tahun 2000 dan kerajaan memperkenalkan IPA ataupun Akta Industri Perkhidmatan Bekalan Air 2006, yang mana kerajaan umumnya ya saya tak naklah kata negeri, persekutuan tapi kita fahamlah bila akta itu diperkenalkan. Kerajaan Negeri tak ada akta.

Jadi kita berubah daripada perspektif makna melihat air ini secara keseluruhan boleh diberikan dalam bentuk kebajikan, kita tahu tak padan dengan subsidi kerajaan, perlu jugak diuruskan sebahagiannya dalam konteks perniagaan. Jadi situlah sebenarnya nak menjawab soalan wakil Bukit Ibam tadi. Alternatif Kerajaan Negeri ini kalau kita nak memberikan kebajikan semuanya mungkin kurang mampu bagi apa ni... sebuah Kerajaan Negeri bukan sahaja negeri Pahang, negeri-negeri lain juga. Sebab itulah Kerajaan Persekutuan melalui pelbagai kementerian di bawah Kementerian Luar Bandar, di bawah KATS, di bawah Kementerian Kesihatan kita sampaikan.

Tetapi sekiranya industri air ini menguntungkan dan ada mana-mana tempat yang boleh menguntungkan, apa... Kerajaan Negeri melalui Akta Industri Perkhidmatan Bekalan Air yang diperkenalkan oleh Persekutuan ini sebenarnya terbuka untuk menerima mana-mana cadangan.

Maknanya air ini bukan mesti di bawah Pengurusan Air Pahang Berhad sahaja, tapi kalau ada mana-mana pihak yang boleh memberikan cadangan, yang boleh memberikan perkhidmatan ini boleh apa... bagi cadangan tapi bagi pihak Kerajaan Negeri akan sentiasa mengusahakan untuk menyampaikan perkhidmatan bekalan air ini khususnya luar bandar ini di kawasan yang memangnya tak pulang modal peruntukan ini melalui subsidi-subsidi, geran-geran, peruntukan yang kita akan harapkan berterusan daripada Kerajaan Persekutuan khususnya bagi negeri Pahang yang pasarannya tidak *ready*, negerinya luas, kepadatan penduduknya rendah. Jadi tak dapat tidak kita harus laksanakan tanggungjawab ini secara bersama Dato' Sri Yang Di-Pertua. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah, kita pergi kepada soalan berikutnya. Saya jemput Wakil dari Semantan.

YB. DATO' NOR AZMI BIN MAT LUDIN

Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, saya ingin mengemukakan soalan nombor 10.

[Kerajaan Negeri telah membuat pengurangan premium tanah daripada tanah pertanian kepada perumahan untuk mengurangkan harga rumah bagi memberi peluang kepada rakyat yang masih belum memiliki rumah untuk memiliki rumah pertama mereka. Tetapi apa yang dilihat, harga rumah masih terus meningkat.

Sekiranya perkara itu berlaku, tujuan murni Kerajaan Negeri tidak akan tercapai. Apakah tindakan atau pendirian Kerajaan Negeri terhadap isu ini?]

YB. ENCIK ABD RAHIM BIN MUDA

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, Ahli-ahli Dewan yang di muliakan sekalian. Terima kasih daripada Kuala Semantan. Dalam pembinaan sesuatu projek perumahan terdapat pelbagai faktor yang perlu diambil kira dalam menentukan harga sesebuah rumah. Faktor premium tanah hanya sebahagian kecil kepada penentuan harga rumah berdasarkan peredaran masa dan keadaan ekonomi di Malaysia kini. Antara faktor lain yang menyumbang kepada kenaikan harga rumah adalah melibatkan kos pembinaan bahan mentah yang sentiasa meningkat, kos tenaga kerja dan juga melibatkan kerja-kerja penyediaan infrastruktur serta kerja-kerja tanah yang menyumbang kepada kos pembinaan yang meningkat.

Contohnya kalau kawasan pulau mestilah harganya lebih mahal sebab nak mengangkut barang-barang ke pulau ataupun kawasan bukit yang memerlukan kerja-kerja penarahan dan sebagainya. Atau kawasan lembah yang memerlukan tambun. Hah! ini sebenarnya faktor-faktor menyumbang kepada harga sesuatu premium rumah dan secara... harga rumah ini tidak ser... tidak er... tidak signifikan kepada premium tanah sahaja ya. Ada faktor-faktor lain yang boleh menyumbang kepada harga sesebuah rumah.

Walau bagaimanapun, pihak Kerajaan Negeri yang sangat prihatin kepada rakyat Negeri Pahang Darul Makmur ini telah mengambil peluang ini untuk mewujudkan projek pembangunan perumahan rakyat err... 1Malaysia ataupun PR1MA Pahang dan Projek Rumah Makmur kepada rakyat negeri Pahang. Harga jualan bagi rumah-rumah ini adalah jauh lebih murah berbanding dengan harga rumah yang ditawarkan di pihak pasaran yang dibuat oleh pihak swasta ya. Harganya sebanyak RM150 ribu, RM150 ribu ya, sebuah rumah. Kalau dibandingkan harga di pihak swasta memang jauhlah harganya lebih dan lebih orang kata mampu milik dibandingkan generasi yang ada sekarang.

Jadi ianya memberikan lebih pilihan kepada rakyat dan menjadikan projek perumahan dan oleh pemaju swasta mempunyai persaingan yang sihat. Ini akan membolehkan harga rumah di pasaran dapat distabilkan dalam masa yang panjang. Sekian, terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Baiklah, tidak ada soalan tambahan. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, kita telah selesai membincangkan sepuluh soalan dan jawapan-jawapan yang telah diberikan oleh pihak kerajaan. Saya bercadang untuk menempohkan persidangan ini untuk kita minum pagi selama lebih kurang 30 minit dan persidangan akan disambung semula pada pukul 11.45 minit pagi. Pukul 11.45 minit pagi. Persidangan ditempohkan. Terima kasih.

[Persidangan ditempohkan jam 11.20 pagi]

[Persidangan disambung semula]

KERTAS-KERTAS YANG DIBENTANG

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Keempat: Kertas-kertas yang dibentang.

Bilangan 8 Tahun 2018: Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018.

Bilangan 9 Tahun 2018: Anggaran Hasil dan Perbelanjaan Tahun 2019.

Anggaran Pembangunan dan Perbekalan Air Tahun 2019.

Perkara Kelima: Rang Undang-undang. Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018.
Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang akan membawa cadangan.

BACAAN KALI PERTAMA

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mengemukakan Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018.

YB. DATO' SRI HAJI SH. MOHMED PUZI BIN SH ALI

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

SETIAUSAHA DEWAN

Suatu Enakmen bagi mengeluarkan sejumlah wang daripada Kumpulan Wang Disatukan Untuk Perkhidmatan Tahun 2019 dan bagi memperuntukkan jumlah wang itu untuk maksud tertentu.

BACAAN KALI KEDUA

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon Rang Undang-undang tersebut dibaca bagi kali yang kedua pada hari ini juga.

YB. DATO' SRI HAJI SH. MOHMED PUZI BIN SH ALI

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan itu.

SETIAUSAHA DEWAN

Rang Undang-undang ini bolehlah dinamakan Enakmen Perbekalan (2019) 2018 dibaca bagi kali yang kedua.

Namun demikian, aktiviti sektor swasta dan semua sektor ekonomi utama terus berkembang dan menjadi pemacu utama pertumbuhan ekonomi Malaysia pada tahun 2018. Perbelanjaan sektor swasta pada suku tahun kedua, 2018 terus kukuh dan berkembang sebanyak 7.5%. Keadaan ini disokong oleh aktiviti sektor swasta yang lebih giat dan didorong oleh keadaan upah dan guna tenaga yang terus kukuh. Prestasi yang lebih baik ini disokong oleh perbelanjaan modal dalam sektor perkilangan dan perkhidmatan, keadaan permintaan yang teguh dan penggunaan kapasiti pada kadar yang tinggi.

Secara keseluruhannya, dari segi prospek pertumbuhan ekonomi dalam negeri dijangka terus kukuh. Aktiviti pelaburan dijangka disokong oleh penambahan kapasiti pengeluaran terutamanya dalam industri berorientasikan eksport serta projek infrastruktur yang sedang dilaksanakan. Sektor luaran akan terus mendapat manfaat daripada pertumbuhan global yang berterusan, meskipun terdapat risiko yang timbul berikutan ketegangan perdagangan yang meruncing.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Tema Belanjawan Negeri pada tahun 2019 ialah **“Maju Terus Pahang: Transformasi Perkhidmatan, Menjana Pendapatan, Memakmurkan Kehidupan.”**

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Negeri Pahang merupakan negeri yang menyumbang secara konsisten kepada pertumbuhan KDNK negara dan pada tahun 2017 telah berkembang sebanyak 7.8% berbanding dengan KDNK negara iaitu 5.9%. [Gangguan]

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat. Se... [Ketawa]

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila Yang Berhormat.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Saya minta maaf sebab saya nak *check live FB* tu berjalan atau tidak. Ianya berjalan dengan baik.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Okay... Ya.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Minta maaf. [Ketawa]

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Ini menunjukkan bahawa ekonomi Negeri Pahang telah mendapat limpahan positif dan pengekal prestasi yang baik dalam ekonomi Malaysia. Antara penyumbang utama kepada perkembangan ini adalah peningkatan pelaburan domestik terutama daripada sektor swasta melalui Pelaburan Langsung Asing atau dengan izin, *Foreign Direct Investment* ataupun *FDI*, mahupun Pelaburan Langsung Domestik atau dengan izin, *Domestic Direct Investment (DDI)*.

Bagi tahun 2017, Kerajaan Negeri Pahang mencatatkan sebanyak 50 pelaburan yang diluluskan berjumlah RM3.8 bilion terdiri daripada pelbagai sektor antaranya sektor perindustrian, pelancongan, pertanian dan pembangunan.

Bagi tahun 2018 pula, terdapat peningkatan dari segi jumlah nilai pelaburan di Negeri Pahang yang merangkumi pelbagai sektor antaranya pelancongan, pengangkutan dan pembangunan. Sehingga 30 September 2018, Negeri Pahang mencatatkan sejumlah 36 pelaburan yang bernilai RM10.41 bilion. Antara pelaburan komited berimpak tinggi yang dicatatkan di Negeri Pahang pada tahun 2018 adalah Cadangan Pembangunan KotaSAS 2 bernilai RM2.58 bilion dan Cadangan Projek Lapangan Terbang Tioman bernilai RM1.5 bilion.

Angka-angka pelaburan yang dicatatkan ini menunjukkan bahawa Negeri Pahang adalah antara destinasi pelaburan yang kompetitif bagi para pelabur. Angka ini dijangka akan terus meningkat dengan inisiatif-inisiatif yang diberikan oleh Kerajaan Negeri khususnya dan juga Kerajaan Pusat amnya bagi meningkatkan pelaburan di Negeri Pahang.

Rancangan Malaysia ke-11 digubal berpandukan Strategi Pembangunan Nasional Malaysia yang memberikan tumpuan kepada pembangunan ekonomi berteraskan rakyat dan ekonomi yang berasaskan modal. Tumpuan Rancangan Malaysia Ke-11 adalah terhadap pelaksanaan program dan projek yang berimpak tinggi, boleh dilaksanakan dengan pantas serta kos yang rendah kepada kerajaan. Bagi Rolling Plan Kedua Rancangan Malaysia ke-11 iaitu 2016 hingga 2018, sebanyak 291 projek dengan nilai peruntukan pembangunan melebihi RM2.6 bilion telah diluluskan di Negeri Pahang melalui agensi-agensi pelaksana.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Sehingga 15 November 2018, Kerajaan Negeri telah berjaya mengutip hasil sebanyak RM568.5 juta berbanding sasaran yang ditetapkan sebanyak RM700.64 juta iaitu pencapaian sebanyak 81.2%. Dalam tempoh yang sama Kerajaan Negeri telah membelanjakan sejumlah RM505.03 juta, berbanding sasaran yang ditetapkan sebanyak RM700.04 juta iaitu pencapaian sebanyak 72.1% untuk Perbelanjaan Mengurus dan sejumlah RM30.1 juta bagi Perbelanjaan Pembangunan berbanding dengan sasaran RM58.5 juta bersamaan dengan pencapaian prestasi 51.5%.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Demi kepentingan dan kesejahteraan rakyat, Belanjawan 2019 akan menyediakan peruntukan berjumlah RM679.46 juta bagi Perbelanjaan Mengurus dan RM98.05 juta bagi Perbelanjaan Pembangunan. Daripada RM98.05 juta tersebut, sejumlah RM63.75 juta akan menggunakan pembiayaan Cara Langsung, manakala baki RM34.30 juta adalah daripada pinjaman Kerajaan Persekutuan bagi membiayai Projek Bekalan Air. Tumpuan peruntukan ini dikhususkan untuk projek-projek sambungan dan program-program yang sedia ada.

Daripada jumlah RM679.46 juta yang diperuntukkan untuk Perbelanjaan Mengurus itu, RM315.33 juta adalah untuk Emolumen dan RM161.66 juta untuk Perkhidmatan dan Bekalan. Manakala, sebanyak RM191.38 juta lagi adalah untuk Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap. Sebanyak RM7.61 juta diperuntukkan untuk Perbelanjaan Lain dan RM3.48 juta untuk Pembelian Aset. Anggaran Perbelanjaan Mengurus untuk tahun 2019 berkurang sebanyak RM20.5 juta atau 3% berbanding 2018. Ini merupakan langkah Kerajaan Negeri dalam melaksanakan dasar penjimatan tetapi pada masa yang sama tidak mengabaikan kebajikan rakyat.

Bagi tahun 2019, Kerajaan Negeri dijangka mengutip hasil sebanyak RM703.80 juta iaitu peningkatan sebanyak RM3.16 juta atau 0.45% berbanding anggaran tahun 2018. Kutipan hasil tahunan sebanyak 2019 dijangka diperolehi daripada hasil tanah dan galian sebanyak RM388.80 juta, hasil perhutanan sebanyak RM150.70 juta, hasil air sebanyak RM2.70 juta, geran dari Kerajaan Persekutuan sebanyak RM115 juta dan lain-lain hasil sebanyak RM46.60 juta. Kutipan Hasil Negeri dijangka akan mengalami peningkatan apabila Kerajaan Negeri menguatkuasakan kutipan cukai, premium dan hasil baru bagi hasil tanah, hasil hutan dan duti hiburan. Bagi memperkukuhkan kutipan hasil, Kerajaan Negeri juga akan melaksanakan langkah-langkah yang lebih agresif untuk mengurangkan tunggakan dan ketirisan.

Kesimpulannya, Belanjawan 2019 menganggarkan kutipan hasil sebanyak RM703.80 juta. Perbelanjaan mengurus dijangka sebanyak RM679.46 juta. Oleh itu, lebihan belanjawan mengurus bagi tahun 2019 adalah sebanyak RM24.34 juta. Maknanya Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, kita ada *surplus* insya-Allah. [Ahli Dewan menepuk meja]

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya ingin menyentuh serba ringkas tentang petunjuk ekonomi. Negeri Pahang telah merekodkan pertumbuhan mapan sebanyak 7.8% pada tahun 2017 berbanding 2% pada tahun 2016. Sektor perkhidmatan meningkat 6.2% dipengaruhi oleh subsektor perdagangan borong dan runcit dan perkhidmatan lain. Sektor pertanian menunjukkan peningkatan kepada 12% berbanding pertumbuhan negatif 6.2% yang telah dicatat pada tahun 2016 susulan daripada peningkatan pengeluaran kelapa sawit. Selain itu, sektor pembuatan juga mencatatkan pertumbuhan lebih baik iaitu 6.5% berbanding 3.9% pada tahun sebelumnya disumbangkan oleh aktiviti pembuatan minyak dan lemak daripada sayuran dan haiwan, di samping pertumbuhan subsektor bahan kimia dan produk serta kenderaan bermotor dan peralatan pengangkutan.

Sektor pertanian merekodkan nilai ditambah berjumlah RM12.3 bilion pada tahun 2017. Nilai tersebut meningkat berbanding RM11 bilion pada tahun 2016. Sektor perlombongan

dan kuari mencatatkan nilai pada harga malar sebanyak RM591.8 juta berbanding RM733.5 juta pada tahun 2016. Sektor ini merekodkan pertumbuhan negatif 19.3% susulan daripada pengurangan beberapa aktiviti seperti pemecahan batu, perlombongan emas dan bauksit.

Bagi tahun 2017, Pahang mencatatkan nilai ditambah sebanyak RM2.1 bilion dalam sektor pembinaan berbanding RM1.8 bilion pada tahun 2016. Sumbangan sektor pembinaan kepada keseluruhan KDNK Pahang adalah 4.1% pada tahun 2017 berbanding 3.8% pada tahun sebelumnya. Antara projek utama yang telah dan sedang dilaksanakan adalah pertama, Taman Perindustrian Malaysia-China Kuantan ataupun dalam kurungan MCKIP. Ke-2, Projek Peluasan Pelabuhan Kuantan. Ke-3, Pembinaan Pusat Pentadbiran Sultan Ahmad Shah, Kuantan. Ke-4, Projek Pemuliharaan Muara Sungai Pahang, Pekan. Ke-5, Projek Tebatan Banjir Sungai Belat, Kuantan dan ke-6, *Central Spine Road*.

Kadar kemiskinan bagi Negeri Pahang pula menurun daripada 0.7% pada tahun 2014 kepada 0.2% pada tahun 2016. Kerajaan Negeri telah mengamalkan pendekatan perbelanjaan secara berhemah. Pendekatan Belanjawan 2019 pada kali ini lebih menumpukan kepada penyelesaian program-program yang telah dirancang dalam Rancangan Malaysia Ke-11. Pendekatan Belanjawan 2019 akan memberi tumpuan kepada 3 perkara utama.

YANG PERTAMA: TRANSFORMASI PERKHIDMATAN.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan Negeri akan melaksanakan Penstrukturan Semula Industri Bekalan Air Pahang yang mana sebahagian pinjaman Kerajaan Negeri dengan Kerajaan Persekutuan berjumlah RM2.085 bilion dijangka dapat dikurangkan menerusi proses penstrukturan semula ini yang selaras dengan kehendak Akta Industri Perkhidmatan Air. Kerajaan Negeri dan Kerajaan Persekutuan melalui Kementerian Tanah dan Sumber Asli sedang dalam proses perundingan memuktamadkan terma-terma untuk membolehkan penstrukturan semula Industri Bekalan Air Negeri Pahang dilaksanakan.

Mengikut perancangan pihak Kementerian, penstrukturan ini akan dilaksanakan pada suku tahun pertama 2019. Dalam memastikan pembangunan perumahan di Negeri Pahang yang lebih inklusif, Kerajaan Negeri turut mengambil kira golongan yang ber...berpendapatan rendah dalam memperkenalkan Projek Rumah Makmur yang menawarkan rumah teres setingkat mampu milik berharga RM80 ribu bagi isi rumah yang berpendapatan di bawah RM5,000 sebulan. Sehingga 31 Oktober 2018, sebanyak empat belas (14) projek telah diluluskan oleh Kerajaan Negeri... oleh Kerajaan Negeri melibatkan 5,506 unit rumah.

Program rumah PR1MA Pahang akan terus menjadi keutamaan Kerajaan Negeri. Sehingga 15 November 2018 sebanyak 118 projek dengan jumlah rumah sebanyak 37,389 buah rumah telah diluluskan oleh Kerajaan Negeri Pahang. Sebanyak 2,770 keluarga telah mendapat manfaat langsung daripada pelaksanaan PR1MA di seluruh Negeri Pahang. Dasar sedia ada bagi projek pembangunan bercampur pula telah dipinda yang mana setiap pemaju akan dikenakan syarat pembinaan 30% Rumah Kos Sederhana Rendah (RKSR) bagi setiap pembangunan melebihi tiga ekar. Bagi pemaju yang memilih

untuk pengecualian pembinaan Rumah Kos Sederhana, mereka dikehendaki untuk mencarum kepada suatu tabung.

Pemaju akan mencarum sebanyak RM35,000 bagi setiap rumah yang tidak dibina di dalam kawasan Majlis Perbandaran atau RM30,000 di dalam kawasan Majlis Daerah. Tabung ini dikenali sebagai Tabung Perumahan Rakyat Pahang. Dana daripada tabung ini akan digunakan untuk membina rumah mampu milik untuk golongan berpendapatan rendah. Bagi mempercepatkan kelulusan Pindah Milik dan Gadaian Tanah, Pihak Berkuasa Negeri telah menurunkan kuasa kepada Pentadbir Tanah. Ini merangkumi permohonan Kebenaran Pindah Milik dan Gadaian untuk tujuan kasih sayang antara suami-isteri dan anak-beranak termasuk waris kadim dan bukan waris kadim.

Bagi Permohonan Kebenaran dan Rayuan Pindahmilik, Gadaian dan Pajakan Tanah, Pihak Berkuasa Negeri telah menurunkan kuasa kepada Pengarah PTG bagi hakmilik Pejabat Pendaftar manakala bagi hakmilik Pejabat Tanah diturunkan kuasa kepada Pentadbir Tanah. Keputusan bagi permohonan yang lengkap akan dikeluarkan dalam tempoh 10 hari bekerja. Pada bulan September 2018, bagi kelulusan permohonan di peringkat Pendaftar Hakmilik, iaitu melalui jual beli Hakmilik Pendaftar, sebanyak 57 permohonan telah diluluskan dalam tempoh 10 hari bekerja.

Manakala bagi kelulusan di peringkat Pejabat Tanah, iaitu melalui pemberian kasih sayang dan jual beli Hakmilik Pejabat Tanah, sebanyak 102 permohonan pemberian kasih sayang telah diluluskan dalam tempoh satu hingga dua hari bekerja. Manakala bagi jual-beli pula, sebanyak 207 permohonan telah diluluskan dalam tempoh 10 hari bekerja. Peningkatan penguatkuasaan ke atas aktiviti pencerobohan tanah secara haram akan terus menjadi fokus Kerajaan Negeri. Isu pencerobohan tanah kerajaan dan kecurian bahan mineral bukan sahaja memberi implikasi kepada kutipan hasil, malah turut menjejaskan alam sekitar dan kesejahteraan hidup rakyat.

Pemantauan berkala akan diteruskan terutamanya di kawasan yang disyaki berlaku aktiviti penerokaan haram dan tindakan tegas di bawah Kanun Tanah Negara 1965 dan Enakmen Mineral 2001 akan dikenakan terhadap pihak yang menjalankan aktiviti yang menyalahi undang-undang ini. Pada tahun 2018, Kerajaan Negeri telah menggandakan pemantauan dan antara operasi penguatkuasaan yang telah dilaksanakan adalah Ops Ibam II dan Ops Lombong 3.0 yang telah melibatkan kerjasama pelbagai agensi kerajaan antaranya Jabatan Perhutanan Negeri, Pejabat Tanah dan Galian, Pejabat Daerah, Jabatan Alam Sekitar dan Polis Diraja Malaysia.

Ops Ibam II yang melibatkan operasi pemantauan dan penguatkuasaan di kawasan lesen mencari gali dan pajakan lombong di Hutan Simpan Ibam, Rompin telah dilaksanakan pada bulan Julai 2018, yang melibatkan 210 anggota daripada pelbagai agensi. Manakala Ops Lombong 3.0 telah dilaksanakan dari 30 Oktober hingga 2 November lalu. Dalam operasi ini, longgokan bahan mineral bernilai RM1.5 juta telah dirampas, 16 orang termasuk lapan warganegara asing ditahan dan 34 jentera serta mesin pelbagai jenis dan 3 buah lori telah disita di bawah Akta Perhutanan Negara 1984. Hasil tanah merupakan salah satu sumber pendapatan utama Kerajaan Negeri Pahang bagi tujuan membiayai pentadbiran dan pembangunan.

Sasaran keseluruhan kutipan hasil tanah bagi tahun 2018 adalah sebanyak RM315.60 juta dengan penyumbang utama adalah kutipan cukai tanah, royalti perlombongan, dan

premium tanah. Cukai tanah merupakan penyumbang terbesar kepada hasil negeri. Sasaran kutipan cukai tanah bagi tahun 2018 adalah sebanyak RM136.86 juta. Sehingga 31 Mei 2018, cukai tanah yang telah dikutip adalah sebanyak RM97.79 juta. Selepas 1 Jun 2018, cukai tanah yang tidak dibayar akan dikira sebagai tunggakan dan pemilik tanah akan dikenakan bayaran denda lewat 10 peratus daripada jumlah cukai. Jumlah tunggakan cukai tanah sehingga 31 Oktober 2018 adalah sebanyak RM86.39 juta.

Bagi memastikan kutipan tunggakan cukai tanah dapat ditingkatkan, Pentadbir Tanah Daerah telah diarah untuk mengeluarkan Notis Tuntutan (Borang 6A) berdasarkan Seksyen 97 Kanun Tanah Negara 1965 terhadap pemilik yang mempunyai tunggakan cukai tanah melebihi RM5,000 dan ke atas. Kerajaan Negeri juga telah memberi kuasa kepada Pentadbir Tanah untuk menerima bayaran tunggakan cukai tanah dan denda lewat secara ansuran selaras dengan Seksyen 13, Kanun Tanah Negara 1965. Pembayaran secara ansuran ini hanya melibatkan jumlah tunggakan dan denda lewat yang melebihi RM1,000 dan ke atas dan pemohon perlu menjelaskan bayaran sebanyak 20% terlebih dahulu bagi mendapatkan kelulusan pembayaran secara ansuran. Pemohon perlu menjelaskan kesemua tunggakan cukai tanah dan denda lewat dalam tahun yang sama atau sebelum 31 Mei tahun berikutnya daripada tarikh surat kelulusan.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan Negeri juga telah meluluskan penubuhan Perbadanan Pelaburan Pahang dengan izin, *Pahang Investment Corporation*, atau PIC. Ianya adalah sebagai langkah untuk penstrukturan dan meningkatkan prestasi anak-anak syarikat milik Kerajaan Negeri. Fungsi PIC adalah mengenal pasti sektor-sektor baharu untuk dibangunkan, memastikan tiada pertindihan fokus perniagaan antara anak-anak syarikat milik Kerajaan Negeri melalui pengasingan perniagaan dan memastikan setiap anak-anak syarikat milik Kerajaan Negeri berdaya saing untuk menjana pendapatan yang kukuh serta berterusan kepada Kerajaan Negeri. Dengan meletakkan anak-anak syarikat ini di bawah satu bumbung, ia dapat memudahkan Kerajaan Negeri memantau prestasi berdasarkan Petunjuk Prestasi Utama atau dengan izin, *Key Performance Indicator – KPI*, ditetapkan di samping memberi khidmat nasihat kepada mereka untuk membuat pelaburan yang betul dengan pulangan yang menjanjikan keuntungan.

Bagi merapatkan jurang bersama masyarakat, Pejabat Menteri Besar telah mengambil inisiatif untuk membina satu portal aduan rasmi agar pelbagai aduan mengenai permasalahan rakyat... permasalahan masyarakat dapat disampaikan dengan lebih cepat dan telus kepada jabatan serta agensi yang terlibat. Sebarang aduan daripada masyarakat tentang urusan harian terhadap sektor kerajaan, badan berkanun dan swasta boleh disalurkan kepada *aduan.wanrosdy.com*. Sehingga bulan Oktober 2018, sebanyak 275 aduan telah diterima. Daripada jumlah tersebut, sebanyak 96... 96 aduan telah dijawab, 48 aduan baru diterima, 20 aduan yang tidak relevan dan 111 aduan dalam proses maklum balas. Pemantauan terhadap semua agensi kerajaan, badan berkanun dan swasta dalam mengambil tindakan terhadap setiap aduan yang diterima sentiasa dipantau dari semasa ke semasa dalam memastikan penyampaian perkhidmatan terhadap masyarakat berada pada tahap terbaik.

Alhamdulillah, berdasarkan maklum balas positif yang telah diterima daripada penubuhan portal aduan rasmi tersebut Pejabat Menteri Besar akan membangunkan Portal Cadangan Rakyat dalam masa terdekat ini memandangkan banyak cadangan telah

diberikan oleh individu yang terdiri daripada golongan usahawan, belia, profesional, penduduk luar bandar dan ramai lagi. Platform khas ini akan memberi peluang kepada rakyat negeri Pahang daripada segenap lapisan masyarakat untuk turut serta dalam memberikan cadangan dan idea. Ini tentunya menunjukkan dasar keterbukaan Kerajaan Negeri dalam mentadbir di samping mengutamakan pendekatan *bottom-up* berbanding *top-down*, ya.

Ada masa *bottom-up*, ada masa *top-down*. Jadi pada kali ini Kerajaan Negeri daripada *down*... er... daripada *bottom-up*. Dua-dua bagus. Terpulang kepada kita lah ya. Tapi bagi Kerajaan Negeri, *bottom-up* ini adalah yang paling baik dan berkesan kerana kita juga ingin mendengar pandangan, rancangan daripada rakyat. Sebab sekarang ini bukan masanya yang Kerajaan Negeri tahu semua, ada juga yang kita tidak tahu dan ada masanya cadangan daripada rakyat itu lagi baik.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan Negeri juga akan menjalinkan kerjasama yang baik dengan Kerajaan Pusat dan ianya akan diteruskan melalui sesi-sesi rundingan supaya negeri Pahang tidak ketinggalan berbanding negeri lain. Jalinan hubungan yang baik merupakan agenda penting Kerajaan Negeri pada hari ini. Antara perundingan yang sedang dilaksanakan adalah penstrukturan semula Industri Bekalan Air. Adalah diharapkan sesi rundingan sebegini akan dapat diteruskan sekaligus mencapai matlamat demi meningkatkan ekonomi negeri Pahang.

Kerajaan Negeri akan meneruskan program pembangunan teknologi maklumat yang merangkumi peruntukan berjumlah RM1.83 juta. Sejumlah RM1.34 juta telah diperuntukkan bagi sewaan rangkaian 1PahangNet dengan tujuan meningkatkan kapasiti di semua lokasi agensi Kerajaan Negeri yang menyokong sistem pelaksanaan Sistem Kewangan Akruan. Manakala sejumlah RM490 ribu pula diperuntukkan bagi menaik taraf kemudahan rangkaian sedia ada. Sebanyak RM400 ribu juga akan disediakan bagi menaik taraf Pusat Data di beberapa daerah, manakala RM250 ribu diperuntukkan kepada Pusat Pemulihan Bencana (*Disaster Recovery Centre*) bagi melengkapkan infrastruktur yang diperlukan sebagai persediaan kepada sebarang gangguan dan bencana.

Kerajaan Negeri juga telah bersedia untuk menghadapi Revolusi Industri 4.0 yang telah diperkenalkan pada tahun 2016 dengan memastikan perubahan transformasi digital Kerajaan Negeri ke arah *customer centric*, konsolidasi perkhidmatan digital pendidikan, ekonomi serta teknologi pintar. Beberapa inisiatif telah dirancang dan dilaksanakan antaranya mewujudkan Pelan Strategik Teknologi Maklumat 2017-2020 yang menjadi panduan utama dalam perolehan, pembangunan serta projek-projek berunsurkan teknologi maklumat yang lebih berteraskan era Revolusi Industri 4.0 dan mewujudkan Polisi Keselamatan Siber.

Dalam usaha untuk memastikan kelancaran sistem penyampaian perkhidmatan awam, sebanyak RM3.48 juta telah diperuntukkan bagi pembelian aset pelbagai jabatan negeri bagi memastikan kelangsungan fungsi setiap jabatan dalam memberikan perkhidmatan terbaik kepada rakyat. Bagi tahun 2019, sejumlah RM315.33 juta disediakan bagi menampung pembayaran emolumen untuk semua Penjawat Awam Negeri termasuk

ketidakstabilan harga bijih besi di pasaran. Selain itu, pengenaan moratorium bagi mineral bauksit telah menyebabkan tiada pengeluaran bauksit dilakukan.

Bilangan kuari batuan bagi tahun 2018 adalah 32 buah. Aktiviti-aktiviti ini terus diambil dalam menampung permintaan pelbagai projek pembinaan infrastruktur terutamanya yang berskala besar seperti pembinaan Projek Taman Perindustrian Malaysia-China Kuantan, Projek Naik Taraf Lebuhraya Tun Razak, Projek Tebatan Banjir Bandar Pekan Fasa 1 dan Fasa 2 serta Projek Pemuliharaan Muara Sungai Pahang, Pekan. Aktiviti ini dijangka terus berkembang pada tahun 2019 sekiranya projek pembinaan Landasan Keretapi Pantai Timur diteruskan.

Walau bagaimanapun, harus diingat bahawa aktiviti mengusahakan sumber mineral boleh menghasilkan impak yang negatif kepada alam sekitar kecuali aktiviti berkenaan diuruskan dengan teratur di samping penguatkuasaan yang ketat. Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri sentiasa mengambil inisiatif untuk menambahbaik dan menguatkuasakan Akta Pembangunan Mineral 1994 dan Enakmen Mineral 2001. Tabung pemulihan lombong yang diperuntukkan di bawah Enakmen Mineral 2001 membolehkan kawasan bekas tanah lombong dipulih semula.

Sektor perhutanan akan terus memainkan peranannya sebagai salah satu penyumbang utama kepada hasil Kerajaan Negeri di mana sejumlah RM89.90 juta telah dikutip bagi tahun 2017. Bagi tahun 2018, sasaran sumbangan terhadap kutipan hasil Kerajaan Negeri adalah berjumlah RM102 juta melalui kutipan bayaran premium, royalti dan caj-caj lain.

Pada tahun 2019, Kerajaan Negeri telah meluluskan peruntukan sebanyak RM1.9 juta bagi membiayai aktiviti pengurusan, pembangunan dan pemeliharaan sumber hutan di negeri ini. Projek-projek teras dan utama akan terus diberi perhatian oleh Kerajaan Negeri dalam memperkukuhkan sektor perhutanan merangkumi projek pembangunan berlandaskan penghutan semula, penanaman semula dan pemulihan hutan. Di samping usaha bagi meningkatkan kutipan hasil hutan, Kerajaan Negeri akan terus memberi keutamaan kepada aktiviti memelihara dan melindungi kepelbagaian biologi hutan, air dan tanah untuk memastikan penggunaannya secara mampan. Kerajaan Negeri akan terus menjalankan projek berkaitan eko-pelancongan dan biodiversiti hutan seperti khazanah negara yang tak ternilai ini dapat diwarisi oleh anak cucu kita.

Manakala dalam sektor pelaburan, negeri Pahang telah berjaya mencapai beberapa kemajuan dalam pertumbuhan ekonomi walaupun dalam senario ekonomi dunia yang tidak menentu. Pembangunan industri, minyak, gas dan automatif merupakan penyumbang terbesar peningkatan ekonomi negeri khususnya bagi kawasan Gebeng, Kuantan dan Pekan. Projek Tanaman Perindustrian Malaysia-China Kuantan ataupun MCKIP yang melibatkan pelaburan dua hala antara Malaysia dan China berjumlah RM1.6 bilion telah mula memberi impak yang positif kepada sektor pembuatan khususnya industri keluli dan aluminium.

Projek ini telah bermula secara berperingkat sejak suku tahun pertama 2017 dan telah mewujudkan sebanyak 4,000 peluang pekerjaan kepada penduduk setempat. Seiring dengan pembangunan MCKIP ini juga, prasarana Pelabuhan Kuantan dan jalan penghubung pelabuhan bagi memudahkan laluan antara MCKIP, Pelabuhan Kuantan dan Lebuhraya Pantai Timur juga sedang dinaik taraf. Ini secara langsung akan memberi kesan positif dan menjadikan pelabuhan tersebut bertaraf dunia.

Pada tahun 2017, Pahang telah menerima pelaburan sebanyak RM24.2 bilion melalui Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia, melalui Majlis Pembangunan Wilayah Ekonomi Pantai Timur dan Perbadanan Setiausaha Kerajaan. Pelaburan Langsung Asing yang diterima dalam Sektor Pembuatan adalah berjumlah RM129 juta. Manakala bagi Pelaburan Langsung Tempatan, Kerajaan Negeri telah menerima pelaburan sebanyak RM78.9 juta.

YANG KETIGA: MEMAKMURKAN KEHIDUPAN.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Sudah menjadi tanggungjawab kerajaan untuk menjaga kebajikan rakyat. Dalam keadaan situasi kewangan yang sedia ada, Kerajaan Negeri akan tetap meneruskan usaha dan program pembangunan untuk mensejahterakan kebajikan rakyat dengan meneruskan bantuan kepada golongan memerlukan seperti OKU, pesakit kronik, ibu tunggal yang miskin dan anak-anak yatim. Bagi tahun 2019, Jabatan Kebajikan Masyarakat telah diperuntukkan sebanyak RM13.48 juta untuk penerima Bantuan Am. Seramai 3,436 orang akan terus mendapat manfaat daripada peruntukan tersebut dengan kadar bantuan RM300 sebulan. Selain daripada itu, Kerajaan Negeri juga akan terus memperuntukkan maksimum RM1,000 kepada mangsa bencana alam yang layak melalui Kumpulan Wang Amanah Jawatankuasa Malapetaka Negeri Pahang.

Jaringan jalan raya yang baik dan berkualiti merupakan faktor utama dalam menjadi pemangkin kepada perkembangan ekonomi negeri. Justeru, bagi menjamin kelangsungan kesejahteraan rakyat, Kerajaan Negeri telah menerima peruntukan sebanyak RM236.61 juta daripada Kerajaan Persekutuan pada tahun 2018 di bawah Wang Amanah Penyenggaraan Jalan Negeri ataupun MARRIS bagi tujuan penyenggaraan jalan negeri, jalan kampung dan jalan ladang. Sehingga 15 November 2018, pendaftaran jalan yang direkodkan adalah 19,217 kilometer berbanding 16,893 kilometer pada 31 Disember 2017, peningkatan sebanyak 2,323 kilometer atau 13.75%. Pembangunan rangkaian jalan raya yang lebih luas dan efisien dapat membantu melicinkan pengaliran trafik, pengurangan kesesakan lalu lintas dan mengurangkan kadar kemalangan jalan raya. Pelbagai projek bagi mempertingkatkan capaian dan mobiliti dengan menaik taraf jalan mengikut fasa sehingga tahun 2050 terus dilaksanakan. Antara projek naik taraf jalan yang telah dan sedang dilaksanakan adalah Projek Menaik taraf Jalan Persekutuan Gambang-Segamat dan pelaksanaan Projek *Central Spine Road*.

Belanjawan 2019 juga tidak melupakan tumpuan kepada program pembangunan sosial yang memberi impak terus kepada golongan sasaran. Sejumlah RM17.5 juta telah diperuntukkan untuk meneruskan pelbagai projek pembangunan sosial termasuk Program Pembasmian Kemiskinan, Projek Kecil Kampung dan Projek Khas Negeri. Kerajaan Negeri menerusi Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri Pahang akan memberi tumpuan kepada perancangan dan pelaksanaan pelbagai program pembangunan sebagai sumbangan kepada peningkatan kualiti dan kesejahteraan hidup penduduk, pemuliharaan alam sekitar dan juga kemajuan sektor pertanian.

Kerajaan Negeri akan memperuntukkan RM2.5 juta bagi pelaksanaan Projek Rancangan Tebatan Banjir Daerah dan pengurusan lembangan sungai. Di antaranya adalah Projek RTB di Dong, Raub dan Kampung Sungai Ikan, Cameron Highlands serta Rancangan Pemulihan Koridor Sungai Semei dan Sungai Triang di Lembangan Sungai Pahang.

Program Lembangan Sungai Bersepadu yang meliputi Program Tebatan Banjir, kawalan hakisan tebing, mendalamkan sungai dan saliran mesra alam akan terus dilaksanakan dalam usaha mengurangkan masalah banjir dan menambah baik kelestarian alam sekitar. Naik taraf dan pembinaan kemudahan sistem pengairan dan saliran pertanian di bawah skim-skim luar jelapang padi dan pengairan sedia ada dan kawasan yang berpotensi untuk dimajukan juga turut diambil kira.

Bagi sektor kesihatan, terdapat 11 hospital kerajaan di Negeri Pahang yang memberikan perkhidmatan rawatan, manakala sebuah hospital lagi masih dalam pembinaan iaitu Hospital Bera. Untuk tahun 2017 sahaja, seramai 1.2 juta pesakit hadir ke hospital kerajaan di Pahang untuk menerima rawatan. Seramai 156 ribu pesakit dirawat di dalam wad hospital. Selebihnya dirawat di Jabatan Pesakit Luar Hospital, Jabatan Kecemasan dan Klinik Pakar Hospital. Pada masa ini, terdapat lima (5) buah hospital berpakar kerajaan iaitu di Kuantan, Lipis, Temerloh, Bentong dan Pekan.

Untuk mendekatkan masyarakat dengan perkhidmatan kepakaran, maka telah diwujudkan inisiatif hospital kluster di negeri ini. Terdapat tiga zon kluster iaitu Kluster Pahang Tengah yang melibatkan Hospital Sultan Haji Ahmad Shah Temerloh sebagai *lead* hospital dan merangkumi Hospital Bentong, Jengka dan Jerantut. Kluster Pahang Barat yang sedang dibangunkan melibatkan Hospital Kuala Lipis sebagai *lead* hospital dan melibatkan Hospital Raub dan Cameron Highlands.

Seterusnya yang akan dimajukan melibatkan Kluster Pahang Timur, yang melibatkan Hospital Tengku Ampuan Afzan (HTAA), Hospital Pekan, Hospital Rompin dan Hospital Muadzam Shah. Projek Naik Taraf Fasa II Hospital Kuala Lipis telah dimulakan pada tahun 2014, iaitu pada RMK-10. Ia merupakan kesinambungan daripada Projek Naik Taraf Fasa I yang telah siap pada tahun 2011. Projek ini menelan belanja sebanyak RM57 juta dan dijangka siap sebelum akhir tahun ini. Antara komponen utama projek adalah Jabatan Kecemasan dan Trauma, Wad Perubatan dengan 56 katil, Unit Suci Hama, Unit Dietetik dan Sajian serta tempat letak kereta bertingkat.

Adalah diharapkan dengan siapnya projek ini, bukan sahaja dapat memberi keselesaan kepada pesakit yang menerima rawatan di Hospital Kuala Lipis, malah ia akan menjadikan Hospital Kuala Lipis sebagai pusat rujukan utama bagi kawasan Pahang Barat.

Liputan air bersih di Negeri Pahang pada masa ini telah pun mencapai 98%, di mana kawasan bandar telah mendapat 100% bekalan air bersih, manakala kawasan luar bandar pula mencapai 96%. Kadar Kehilangan Air Yang Tidak Berhasil atau dengan izin, *Non-Revenue Water* – NRW, pula berada pada tahap 47.85%. Oleh itu, fokus Kerajaan Negeri bagi projek pembangunan di bawah RMK-11 adalah Program Mengurangkan Kadar Kehilangan Air Yang Tidak Berhasil. Pelaksanaan program ini bertujuan untuk

mengurangkan pembaziran air terawat dan seterusnya meningkatkan kapasiti bekalan dan perluasan kawasan agihan bekalan.

Bagi memperkasakan capaian telekomunikasi, penambahbaikan perkhidmatan telekomunikasi dan jalur lebar akan terus ditambah baik, dan menjadi fokus utama Kerajaan Negeri. Antara usaha yang digerakkan oleh Kerajaan Negeri melalui Telekom Malaysia Pahang bagi penambahbaikan perkhidmatan jalur lebar berkelajuan tinggi pada tahun 2018 dan 2019 adalah Projek *Rural Broadband* Benta, Pusat Internet Kuala Tahan, pelancaran Desa Digital Kampung Sri Makmur, Maran dan pelancaran Desa Digital di Lurah Bilut, Bentong.

Sejumlah RM8.4 juta diperuntukkan melalui Projek Jalur Lebar Luar Bandar di Bukit Mendi, Benta, Chini, Jengka 6, Kuala Krau dan Jengka 12. Manakala RM11 juta diperuntukkan di kawasan Lepar Utara dan Kuala Tahan. Karak dan Triang juga tidak ketinggalan, senyum YB. Triang Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Karak dan Triang juga tidak ketinggalan, hampir RM2 juta akan dibelanjakan bagi meningkatkan mutu jalur lebar berkelajuan tinggi di kawasan tersebut dan sekitarnya. RM40 juta pula akan diperuntukkan di Pulau Tioman. Exco Belia, RM40 juta diperuntukkan di Pulau Tioman bagi tujuan penambahbaikan dan meningkatkan kelajuan jalur lebar dan RM10 juta diperuntukkan di kawasan sekitar daerah Kuantan.

Di samping itu juga, Bukit Fraser dan Seberang Guai akan ditambah baik mutu perkhidmatannya dengan anggaran kos sekitar RM8 juta. Hampir 90% sumber kewangan adalah dari Tabung Pemberian Perkhidmatan Sejagat, di bawah seliaan Suruhanjaya Komunikasi dan MultiMedia Malaysia dan 10% dari Telekom Malaysia.

Bagi sektor pendidikan, bilangan sekolah di negeri Pahang sehingga kini berjumlah 737 buah, yang terdiri daripada 197 buah sekolah menengah dan 540 buah sekolah rendah. Jabatan Pendidikan Negeri Pahang telah diperuntukkan RM19.10 juta bagi pelaksanaan aktiviti murid. Manakala, siling peruntukan bagi RMK-11 yang diluluskan berjumlah RM621.27 juta merangkumi 27 buah projek baru, gantian dan tambahan.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan Negeri melalui Yayasan Pahang turut menyediakan Biasiswa Sekolah Rendah, dan Biasiswa Sekolah Menengah kepada murid di seluruh negeri Pahang. Bagi tahun 2019, agihan biasiswa ini akan memberi manfaat kepada 49,452 pelajar penerima Biasiswa Sekolah Rendah dan penerima Biasiswa Sekolah Menengah, dengan peruntukan sebanyak RM23.74 juta. [Ahli Dewan menepuk meja]. Yayasan Pahang juga akan memperuntukkan RM5 juta bagi meneruskan pemberian Geran Bantuan Belajar ke IPT secara *one-off* kepada 10,000 anak Pahang yang berjaya melanjutkan pengajian di peringkat Sijil, Diploma, Ijazah Sarjana Muda, Sarjana dan Kedoktoran.

Program pendidikan agama akan terus memberi fokus kepada pengukuhan pendekatan ajaran Islam, bagi melahirkan generasi yang mempunyai jati diri dan berdaya saing dalam menghadapi cabaran transformasi dan arus globalisasi. Jabatan Kemajuan Islam Malaysia telah memperuntukkan RM28 juta bagi pembiayaan elaun kepada seramai 2,560 orang guru KAFA di seluruh negeri Pahang.

Manakala, Kerajaan Negeri pula memperuntukkan sebanyak RM3 juta bagi pembayaran elaun kepada 350 orang guru Kelas Al-Quran Asrama yang bertanggungjawab mendidik para pelajar sekolah rendah dan menengah, yang tinggal di asrama seluruh negeri Pahang sama ada di Sekolah Menengah Agama Kerajaan Negeri, mahupun di Sekolah Rendah Kebangsaan dan Menengah Kebangsaan.

Bagi melahirkan pelajar Sekolah Menengah Agama Negeri yang lebih kompetitif, Kerajaan Negeri bersetuju untuk meneruskan kelas aliran Sains Tulen di lima buah Sekolah Menengah Agama Negeri, iaitu Sekolah Menengah Agama Al-Ihsan Kuantan, Sekolah Menengah Agama Al-Khiriah Temerloh, Sekolah Menengah Agama Al-Maidah Ad-Diniah Padang Tengku, Maahad As-Sultan Ahmad Shah Addini Bandar Jengka dan Sekolah Menengah Agama Tengku Ampuan Fatimah Pekan dengan memperuntukkan RM180 ribu setahun, bagi pembelian peralatan makmal. Program pengukuhan penguasaan Bahasa Arab di kalangan pelajar peringkat menengah dan pelajar yang akan melanjutkan pelajaran ke Timur Tengah juga turut dilaksanakan dari semasa ke semasa.

Kerajaan Negeri melalui insiatif Pusat Pembangunan Kemahiran Pahang (*Pahang Skills*) akan terus menyediakan latihan kemahiran dengan menekankan aspek pembangunan modal insan yang berkualiti, berkemahiran dan berpengetahuan serta relevan dengan keperluan pasaran pekerjaan. Pada tahun 2017, *Pahang Skills* telah melatih 1,834 orang pelajar bagi kursus jangka pendek. Manakala bagi lepasan Sijil Persekolahan, seramai 568 orang telah menerima latihan.

Secara keseluruhannya, *Pahang Skills* telah melatih lebih 52 ribu orang pelajar dan pelatih meliputi pelbagai kursus jangka pendek dalam bidang teknikal, literasi komputer, keselamatan dan kesihatan pekerjaan serta graduan peringkat diploma dan sijil dalam bidang pengkomputeran. Tahap kebolehan pasaran adalah melebihi 88% sama ada di sektor swasta atau kerajaan. Kerajaan Negeri kini dalam usaha meningkatkan infrastruktur dengan meningkatkan bilangan pelatih dan pelajar daripada 3,500 orang pelajar dan pelatih kepada 4,000 orang pelajar dan pelatih.

Bagi tahun 2019, Kerajaan Negeri telah memperuntukkan RM1.45 juta bagi tujuan penggantian, naiktaraf, selenggara peralatan makmal sedia ada dan makmal baru, penyenggaraan bangunan dan kampus serta pembinaan jalan masuk baru. Cadangan pembinaan asrama juga akan dibangunkan dalam kawasan tanah seluas 9.15 hektar iaitu bersebelahan dengan kampus sedia ada.

Kerajaan Negeri juga akan memperuntukkan sebanyak RM745 ribu bagi pembangunan Kolej Universiti Islam Sultan Ahmad Shah, atau pun (KUIPSAS) bagi tujuan langganan buku jurnal, menambah baik kemudahan asrama, pemberian geran pembangunan dan penyelidikan inovasi, pembangunan akademik kakitangan serta naik taraf infrastruktur WiFi. Selain daripada itu, RM100 ribu juga diperuntukkan bagi pembangunan auditorium yang merupakan projek sambungan dalam RMKe-11.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Sejak penubuhan Yayasan Pahang pada tahun 1983, sejumlah RM80 juta telah diperuntukkan bagi pelaksanaan Program Peningkatan Kualiti Pendidikan bersama Jabatan Pendidikan Negeri Pahang dan Jabatan Agama Islam Negeri Pahang. Ianya

bertujuan untuk membantu golongan murid yang lemah untuk meningkatkan prestasi pencapaian mereka dalam bidang akademik.

Kerajaan Negeri Pahang juga memperuntukkan sejumlah RM130 ribu kepada Majlis Sukan Pahang bagi tujuan penyenggaraan kemudahan sukan dan meluluskan pembinaan dan menaiktaraf Rumah Bot di Balok dengan peruntukan RM100 ribu. Golongan belia akan terus diperkasakan dengan pelbagai aktiviti dan program yang dapat membentuk jati diri berteraskan kepimpinan dan nilai-nilai murni serta seimbang dari segi rohaniah, akhliah dan jasmaniah. Kerajaan Pusat telah menyalurkan peruntukan sebanyak RM260 ribu bagi bantuan pengurusan kepada Majlis Belia Negeri Pahang dan Majlis Belia Daerah di seluruh negeri. Penyaluran peruntukan ini akan membantu perancangan dan pelaksanaan program bagi membentuk belia yang berdaya saing.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Mohon izin untuk minum air Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat. Boleh.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan Negeri turut memberi perhatian terhadap pembangunan Orang Asli dengan pelaksanaan program-program pembangunan infrastruktur asas, peningkatan intelek dan pendidikan dan pengupayaan ekonomi kepada semua lapisan masyarakat. Untuk tahun 2018, kerajaan telah memperuntukkan sejumlah RM1.3 juta untuk pembangunan infra sosial masyarakat Orang Asli di Negeri Pahang. Peruntukan ini merangkumi Program Pembinaan Rumah Baru sebanyak 18 unit dan projek baik pulih sebanyak 50 unit.

Peruntukan yang disalurkan ini bertujuan untuk memastikan masyarakat Orang Asli dapat bersama-sama menikmati arus pembangunan yang sedang dikecapi oleh seluruh rakyat Malaysia ketika ini. Bagi mempertingkatkan kualiti hidup masyarakat Orang Asli Negeri Pahang, sebanyak RM1.2 juta telah diperuntukkan bagi pelaksanaan program-program pengupayaan ekonomi dan keusahawanan melalui Program Pembangunan Ekonomi. Antara program yang telah dilaksanakan di bawah peruntukan Program Pembangunan Ekonomi adalah Program Ladang Masyarakat dan Program Usahawan yang melibatkan perniagaan secara komersial.

JAKOA juga terus membantu pelajar Orang Asli dengan Program Pembangunan Pendidikan yang telah dirangka oleh kementerian dan JAKOA. Bantuan seperti kemudahan pengangkutan, wang saku pelajar dan bantuan makanan ke sekolah akan diteruskan. Kerajaan Negeri telah memperuntukkan sejumlah RM1.7 juta bagi Program Pembangunan Tamadun Masyarakat Orang Asli ataupun PETAMA. Program ini merupakan satu inisiatif Kerajaan Negeri bagi melahirkan modal insan di kalangan masyarakat orang asli bersesuaian dengan arus pembangunan negara yang berasaskan ajaran Islam.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Mengambil kesempatan ini, tidak lupa saya mengucapkan terima kasih yang tidak terhingga kepada anggota keselamatan terutamanya Polis Diraja Malaysia dan Angkatan Tentera Malaysia atas pengorbanan menjaga keselamatan negara ter... yang kita kasihi ini. Tidak dinafikan, keamanan yang sama-sama kita kecapi ini adalah hasil daripada tanggungjawab dan peranan yang telah dimainkan oleh anggota-anggota pasukan keselamatan. Oleh itu, kita akan terus menghargai akan tanggungjawab dan peranan besar oleh mereka.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Penjawat awam merupakan tonggak kepada jentera pentadbiran kerajaan. Mereka inilah yang bekerja keras siang dan malam menggembeleng tenaga, usaha dan idea untuk memastikan setiap agenda dan perancangan kerajaan dapat direalisasikan dan dilaksanakan dengan sebaik mungkin. Untuk itu, bagi menghargai pengorbanan dalam mendukung kemajuan negeri serta melaksanakan sistem penyampaian perkhidmatan dengan cekap lagi berkesan, maka dengan sukacitanya saya mengumumkan pemberian Bantuan Khas sebanyak RM500 kepada semua penjawat awam gred 54 dan ke bawah. (Ahli Dewan menepuk meja). Bagi tujuan pembayaran ini, Kerajaan Negeri telah memperuntukkan RM3.7 juta yang akan memberi manfaat kepada seramai 7,405 orang penjawat awam dan pembayaran ini akan dibuat pada bulan Disember ini.

Walaupun jumlah ini tidak seberapa, namun adalah diharapkan sedikit sebanyak dapat membantu meringankan beban kewangan di kalangan penjawat awam. Ini menunjukkan betapa prihatinnya Kerajaan Barisan Nasional di Negeri Pahang. (Ahli Dewan menepuk meja). Saya dengan ini juga meminta agar rakyat pelbagai kaum, agama dan bangsa dapat terus mengekalkan hidup penuh keharmonian dan sentiasa memelihara perpaduan sesama kita. Sememangnya kita hidup dalam masyarakat yang majmuk dengan penuh kepelbagaian tetapi inilah sebenarnya keunikan kita dan kita akan terus cemerlang berasaskan perpaduan dan kepelbagaian.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya dengan ini membentangkan Belan... membentangkan Belanjawan 2019 dan mohon mendapat sokongan. Saya mohon mencadangkan. (Ahli Dewan menepuk meja)

YB. DATO' SRI HAJI SH. MOHMED PUZI BIN SH ALI

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan itu.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah err... baiklah Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian Rang Undang-undang ini telah dicadang dan disokong untuk dibaca bagi kali yang ke dua. Sebelum perkara ini dibuka bagi dibahaskan, sukacita saya menarik perhatian dan mengingatkan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian kepada Peraturan 66(2), Peraturan-Peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Negeri Pahang di mana perbahasan mengenai Rang Undang-Undang ini mestilah ditangguhkan sekurang-kurangnya satu jam. Oleh itu perbahasan atas Rang Undang-undang ini akan dimulakan pada sebelah petang ini dan akan dibahaskan sekali dengan

Usul Anggaran Pembangunan dan Perbekalan Air 2019 yang akan dibentangkan sebentar lagi. Sekarang mesyuarat beralih kepada agenda selanjutnya.

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara keenam, usul. Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan dan Perbekalan Air Tahun 2019. Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang akan membawa cadangan.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya mohon izin untuk membawa satu Usul di Dewan Yang Mulia ini yang berbunyi

“Bahawa dengan ini, mengikut Peruntukan Seksyen 9, Akta Kumpulan Wang Pembangunan Negeri dan mengikut ketetapan yang menubuhkan Kumpulan Wang Pembangunan dan Kumpulan Wang Perbekalan Air dengan ini bersetuju meluluskan Anggaran Perbelanjaan bagi Tahun 2019 daripada Kumpulan Wang Kumpulan Wang tersebut itu sebagaimana yang ditetapkan di dalam Rang Anggaran Perbelanjaan Sebahagian 2 dan 3 2019, yang dibentangkan di dalam Persidangan ini sebagai Kertas Mesyuarat Bilangan 9/2018.”

Saya berharap usul ini akan mendapat sokongan dan kelulusan Dewan yang Mulia ini.

YB. ENCIK LEE AH WONG

Yang Berhormat Yang... Tuan Yang di-Pertua,

Saya mohon menyokong usul yang telah dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, err... saya bercadang untuk menempohkan sidang di sesi pagi ini dan kita akan sambung semula di dewan ini pada sebelah petang. Saya akan menempohkan perbahasan usul ini untuk dibahaskan bersama-sama Rang Undang-undang Perbekalan (2019/2018) pada pukul tiga petang ini. Saya amat berharap Ahli-ahli Yang Berhormat dapat berada di dalam dewan ini pada masa yang telah ditetapkan. Persidangan ditempokkan. Sekian terima kasih.

[Persidangan ditempokkan Jam 1.12 tengah hari]

[Persidangan disambung semula]

**PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2019) 2018
DAN USUL ANGGARAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN DAN
PERBEKALAN AIR 2019**

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Ketujuh: Perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018 dan Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan dan Perbekalan Air 2019.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Assalamualaikum WBT. Ahli-ahli Yang Berhormat, masalah di hadapan Majlis sekarang ialah suatu Enakmen bagi mengeluarkan sejumlah wang daripada Kumpulan Wang Disatukan untuk Perkhidmatan Tahun 2019 dan bagi memperuntukkan jumlah wang itu untuk maksud tertentu dan satu Usul yang berbunyi:

“Bahawa Dewan ini, mengikut Peruntukan Seksyen 9 Akta Kumpulan Wang Pembangunan Negeri dan mengikut ketetapan yang menubuhkan Kumpulan Wang Pembangunan dan Kumpulan Wang Perbekalan Air dengan ini bersetuju meluluskan Anggaran Perbelanjaan bagi tahun 2019 daripada Kumpulan Wang, Kumpulan Wang tersebut itu sebagaimana yang ditetapkan didalam Rang Anggaran Perbelanjaan Bahagian Dua dan Tiga 2019 yang dibentangkan didalam persidangan ini sebagai Kertas Mesyuarat Bilangan 9 Tahun 2018”.

Rang Undang-undang dan Usul ini telah dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang pada sebelah pagi tadi dan telah pun mendapat sokongan. Rang Undang-undang dan Usul ini akan dibuka untuk dibahaskan.

Sukacita saya memaklumkan masa yang ditetapkan adalah selama 15 hingga 20 minit. Harap Ahli-ahli Berhormat boleh berbahas dengan lebih baik, fokus dan jelas. 20 minit adalah masa yang difikirkan sesuai, wajar dan saksama untuk semua Ahli-ahli Yang Berhormat.

Baiklah untuk itu saya buka kepada Ahli-ahli Yang Berhormat untuk berucap. Ya, jemput wakil daripada Peramu Jaya.

YB. DATO' SRI HAJI SH. MOHMED PUZI BIN SH ALI

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Salam sejahtera, Salam Malaysia Negaraku. Terima kasih Dato' Sri Speaker yang er... memberi ruang dan kesempatan untuk saya membahaskan Usul ini, insya-Allah saya akan menepati masa.

Saya terus pergi kepada kutipan hasil yang telah dibentangkan tadi. Kutipan hasil sebanyak RM703 juta.... 703.8 juta. Anggaran perbelanjaan ialah sebanyak RM679.46 juta. Jadi wujud *surplus* sebanyak RM24.34 juta. Mengikut mana-mana ciri ekonomi makro dan ekonomi mikro, jika pendapatan mengatasi perbelanjaan bermaksud ekonomi

negeri berada di dalam keadaan ekonomi yang terurus dengan baik dan istilah biasa dikatakan bahawa ekonomi ini adalah merupakan ekonomi yang sihat.

Keduanya ialah ekonomi negeri masih ada ruang dan peluang untuk berkembang lebih baik ke arah pemantapan ekonomi yang lebih mampan sekiranya usaha-usaha tertentu dapat dilaksanakan bagi meningkatkan hasil pendapatan negeri. Mengikut anggaran yang telah dibentangkan hak... hasil tanah dan galian merupakan hasil yang terbesar yang menyumbang sebanyak RM388.8 juta yang melibatkan 55.25% daripada hasil kutipan. Hasil perhutanan RM150.7 juta melibatkan 21.43%. Hasil air RM2.8 juta melibatkan 0.39%. Geran daripada Kerajaan Persekutuan sebanyak RM115 juta yang melibatkan 16.4% dan hasil-hasil lain RM46.6 juta melibatkan 6.7%.

Saya nak menyentuh yang pertamanya hasil tanah dan galian, yang telah disebutkan tadi merangkumi pendapatan hasil negeri sebanyak 55.25%. Sehingga 2018, iaitu pada 31 Mei 2018, terdapat tunggakan hasil tanah yang tidak dijelaskan. Hasil cuma mampu dipungut RM97.79 juta daripada hasil sepatutnya yang diperolehi RM136.86 juta yang melibatkan lebih kurang 28...28.55% lebih kurang 30% hasil tertunggak. Oleh itu saya cadangkan agar perkara-perkara berikut dapat dilaksanakan oleh Kerajaan Negeri untuk menampung kekurangan atau untuk mendapat kembali tunggakan hasil tersebut dengan lebih berkesan.

Yang pertama saya mohon mencadangkan agar peranan aktiviti pungutan hasil bergerak dapat ditingkatkan kerana peranan aktiviti pungutan hasil bergerak ini dapat membantu meningkatkan hasil kerana pemungut hasil pergi kepada pengguna-pengguna membayar, maksud rakyat membayar. Kadang-kadang rakyat ini di kampung-kampung nak pergi ke pejabat daerah nak membayar hasil mungkin jauh tetapi kita pergi kepada mereka. Ini sedikit sebanyak dapat membantu meningkatkan hasil negeri dan mengurangkan tunggakan hasil tanah.

Keduanya, saya cadangkan agar Kerajaan Negeri di dalam mengurangkan kadar premium tanah tidak melebihi kadar 20 hingga 30% walaupun hasrat kita untuk membantu rakyat tetapi jika kita memberi pengecualian kadar premium terlalu tinggi, kita baik kepada rakyat tetapi negeri mengalami kerugian dari segi itu. Jadi mohon disini kalau dapat jasa baik Kerajaan Negeri nanti membantu untuk meningkatkan hasil ini, kita kurangkan kerana peratusan pengurangan berdas...berpandukan kepada harga pasaran. Jadi kalau harga pasaran ini, kita kurangkan 50% maksudnya hasil negeri itu turut juga merosot.

Seterusnya dari segi tanah-tanah haram. Ini banyak masalah di negeri...di negeri Pahang sendiri dimana pengusaha-pengusaha mengusahakan tanah-tanah yang dianggap haram dan memang haram pun kerana tidak ada hak milik. Mereka mengerjakan tanah tersebut tanpa kelulusan Kerajaan Negeri. Kita perlu mengambil tindakan sewajarnya kerana banyak tanah-tanah terdapat di negeri Pahang yang diusahakan secara dianggap pekebun kecil tetapi sebenarnya bukan pekebun kecil. Kadang-kadang tanah itu melebihi 100 ekar.

Jadi kita harap Kerajaan Negeri dapat mengambil tindakan sewajarnya kerana mereka ini setengah-setengah tempat dah 20 tahun, 30 tahun. Kerajaan tak pungut hasil mereka jadi kaya raya kerana mereka meneroka tanah secara haram. Kerajaan Negeri tak dapat premium, Kerajaan Negeri, tak dapat cukai tanah. Jadi kita perlu selesaikan dengan secara berhemah walaupun kita nak jaga kepentingan rakyat.

Seterusnya saya nak menyentuh tentang hasil perhutanan. Hasil perhutanan 2019 dianggarkan sebanyak 100...RM150.7 juta merangkumi 21.43% daripada hasil negeri. Saya juga mohon mencadangkan agar dari segi konsesi pembalakkan ini dapat kita laksanakan secara tender terbuka dengan kita mengambil harga yang tertinggi yang mampu dan menguntungkan kerajaan kecuali... kecuali bagi kes-kes tertentu sahaja yang boleh kita pertimbangkan. Saya tak nak mengulas lanjut perkara itu, tetapi ini penting kerana perbezaan itu amat besar dan ini merupakan kerugian kalau kita tidak mela...melakukan tender terbuka dan mengambil harga yang tertinggi.

Selain daripada itu, saya juga mencadangkan agar Kerajaan Negeri dapat menggubal satu dasar baru dengan menggalakkan industri hiliran berasaskan kayu di...di negeri ini dapat dilaksanakan. Sekarang kalau kita lihat balak-balak yang keluar pada negeri Pahang pergi ke Johor, pergi ke Melaka, pergi ke Kedah, pergi ke Terengganu dan balak-balak itu yang berada betul-betul di negeri Pahang, yang boleh menjadi hasil kepada negeri dari segi faedah, dan manf...manfaat dari segi industri hiliran, tiada.

Jadi bagi saya ini satu perkara yang penting dan kita perlu mencari selain daripada pelabur-pelabur yang lain, kita juga perlu mencari pelabur-pelabur yang mampu melabur di dalam industri berasaskan kayu dan industri berasaskan kayu ini memberikan peranan yang penting pada dunia hari ini kerana pada dunia hari ini kebanyakan perumahan tidak mampu mengadakan atau pun menempatkan perabot-perabot yang besar.

Yang penting sekarang perabot-perabot dengan izin Tuan Yang di-Pertua, *knock down furniture*, ini memainkan peranan yang penting kerana, saya ambil contoh data yang saya dapat IKEA. Pada 2017, penjualan *knock down furniture* IKEA ialah RM3 bilion setahun. Jadi kita boleh bayangkanlah kalau industri tersebut dapat kita tempatkan di negeri Pahang. Selain daripada mewujudkan peluang pekerjaan ia juga turut membantu membangunkan ekonomi setempat dan juga pembangunan rakyat setempat.

Tuan Yang di-Pertua,

Saya nak sentuh lagi satu hasil air. Kalau kita lihat hasil air cuma dianggarkan 2019, 2.8%... maaf, RM2.8 juta iaitu lebih kurang 0.39% daripada hasil negeri. Sedangkan air adalah merupakan aset penting negeri untuk menjana hasil pendapatan. Saya memahami hasrat Kerajaan Negeri untuk melakukan dengan izin, *social obligation*, obligasi sosial kerana kita hendak memberi bukan nak membuat untung tetapi kita hendak memberi khidmat yang terbaik kepada rakyat. Tetapi malangnya, kalau keadaan ini berterusan dan tarif air tidak kita naikkan, ini akan menimbulkan masalah besar kepada negeri kita di masa-masa akan datang. Kita lihat, saya penuh yakin dan percaya bahawa jika tarif air ini dapat kita naikkan. Bukan kita nak naikkan 102%, 2...200%, tetapi kita naikkan setidak-tidaknya walaupun tidak dapat titik pulang modal tetapi setidak-tidaknya ia mengurangkan kerugian PAIP. Jadi saya mencadangkan kita naikkan 50%.

Jangan takutlah soal orang tak undi ke, undi ke. Saya lihat Pulau Pinang, kenaikan air sampai 300-400% tetapi Kerajaan tu menang juga. Kita yang tidak naikkan air ni, kita berharap nak beri sumbangan yang terbaik kepada rakyat tapi tak salah dari sudut ekonominya kalau sumber utama kita, kita kehilangan hasil yang banyak, maka biasanya kita akan mengalami kerugian yang besar, selain daripada langkah-langkah yang kita ambil untuk er...menjalankan usaha-usaha kita membanteras *non-revenue water*, dengan izin, dan lain-lain langkah. Jadi saya sarankan dan saya cadangkan agar kenaikan itu

bukan kenaikan yang begitu besar tetapi kita mesti naikan demi kepentingan dan kesejahteraan rakyat akhirnya.

Saya nak sentuh tentang pelancongan. Saya sekarang ni seronok tengok pelancongan ni sebab negeri Pahang 2017. Bukan kerana saya Timbalan Pengerusi, dak (Ahli Dewan Ketawa) tapi minat, minat ya. Jadi saya lihat pada 2017 ya. 14.8 juta orang pelancong hadir ke negeri Pahang, dan di negeri Pahang sendiri kita ada lebih kurang 32,760 bilik hotel. Jadi kalau kita hitung dan kalau kita congak, ini juga merupakan hasil kepada negeri. Saya dah sarankan kepada pihak Kerajaan agar kita mengenakan yang kita panggil cukai kepala kepada setiap pelancong.

Kalau 14.8 juta orang, kalau seringgit seorang pun cukai kepala kita dah ada RM14.8 juta. Kalau RM2, kita dah ada err...kali je lah 29...RM29 juta setahun yang kita tidak payah buat apa-apa, sebab tempat pelancongan itu terdapat di negeri kita dan kita mempamerkan keindahan negeri kita kemampuan negeri kita menyediakan kemudahan pelancongan dan manfaat itu sewajarnya kita nikmati. Ini telah dilaksanakan di Langkawi dan banyak negara-negara luar ya.

Selain daripada itu, penjimatan belanja mengurus. Saya mengucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar yang telah membentangkan belanjawan tadi dengan ada penjimatan. Daripada RM679.46 juta perbelanjaan, RM315.33 juta atau 46.41% adalah bentuk emolumen manakala RM161.66 juta adalah untuk perkhidmatan dan bekalan yang meliputi 23.8%. Seterusnya pemberian dan berkenaan bayaran tetap sebanyak RM191.38 juta, RM7.6 juta untuk perbelanjaan lain dan RM3.48 juta untuk pembelian aset.

Apa saya nak nyatakan di sini ialah anggaran perbelanjaan mengurus untuk 2019 berkurangan sebanyak RM20.7 juta atau 3% berbanding dengan tahun 2018 dan ini merupakan langkah bijak ke arah mensejahterakan dan memantapkan ekonomi negeri pada masa yang sama, kita tidak melupakan peranan dan tanggungjawab kita kepada rakyat dan tanggungjawab kita itu kita terjemahkan di dalam pengurangan peruntukan tetapi manfaat kepada rakyat tetap tidak kita kurangkan. Inilah keindahan err... Barisan Nasional ya (Ahli Dewan tepuk meja). Jadi saya seperti saya janji tadi, saya tidak berhasrat untuk berucap panjang kerana saya juga mahu ingin memberi ruang kepada sahabat-sahabat saya untuk memberi dan membahaskan ucapan ini. Sebelum saya mengakhiri ucapan ini, saya ada satu pantun:

Buaya sungai besar yang amat,
Duduk berpanas untuk berjemur,
Semoga kita mendapat rahmat,
Ekonomi negeri lebih makmur.

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

YB.YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat, Yang Berhormat minat buaya ya. Baiklah, kita sila pihak Pulau Manis. Sila Pulau Manis.

bukan Kerajaan Negeri. Jadi malangnya, dia datang jumpa saya, nak tanya macam mana geran dia dekat bank nak tarik balik? Saya kata, siapalah saya. Awak uruslah bawa kad pengenalan, perkenalkan diri. Ha, ini surat mengatakan tolak, saya nak ambil baliklah geran saya. Ha, ini berlaku sekarang ini Yang di-Pertua. Itu yang pertama.

Yang kedua pula, er... saya nak beralih kepada pendidikan. Seperti yang disebut oleh Dato' er... Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar tadi bahawa kerajaan kita Kerajaan Pahang dengan Yayasan Pahang nya, telah menawarkan 49,400 orang murid. Saya ulangi. Hampir 50,000 murid di negeri Pahang. Asalkan ada 06 je, sama ada pada ayahnya, sama ada pada ibunya ataupun ada pada anaknya maka layaklah mereka mendapat biasiswa tersebut. Dan juga dimaklumkan bahawa sebanyak er... 23.74 juta setakat ini kita membelanjakan biasiswa kepada rakyat ataupun kepada anak-anak kita yang sedang bersekolah. Dan bukan itu sahaja, 5 juta ringgit juga geran untuk melanjutkan pelajaran sebagai pemudah semasa nak bertolak daripada rumah sama ada nak gunakan untuk bayaran tol, sama ada nak isi minyak kereta, sama ada nak beli sepasang kasut baru ataupun nak menukar sehelai baju baru.

Sebab itu yang saya lakukan. Ini daripada Yayasan Pahang. Dia bagi tunai RM500. Ibu bapa beritahu terima kasih banyak-banyak kepada Yayasan Pahang. Ha, inilah baiknya. Dan bila dia berjumpa pula dengan kami ADUN-ADUN ini pula kami beri pula lagi. Ha, ini untuk beli kasut anak. Atau awak belajar betul-betul. Ha, ini saya bagi awak untuk beli baju baru, supaya apa? Supaya dapat dia bersaing dan jiwanya akan rasa bangga apabila mendaftar masuk dapatlah dia bersama-sama dengan rakyat ataupun anak-anak yang belajar daripada negeri-negeri lain bersama-sama untuk mendapatkan ilmu.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Er... jadi kemakmuran dan kemudahan yang diberikan ini bukan sahaja di dalam bidang itu, segala bidang. Tetapi yang saya nampaklah, ha bila saya cakap begitu saya nak kilaslah yang saya nampaklah dengan bajet yang dibentangkan saya tak nak sebut berapa billion bajet yang disebut oleh Kerajaan Pusat baru-baru ini. Tapi yang saya nampaklah dia tidak langsung mempedulikan rakyat kita yang miskin ini yang terdiri daripada penoreh getah, yang terdiri daripada nelayan, yang terdiri daripada pesawah padi. Itu sebab saya berterima kasih. Soalan saya pagi tadi sebenarnya betul-betul membawa kepada peluang untuk saya bersebut... bercakap pada hari ini.

Kerana sebab itulah saya mengeluarkan soalan tambahan pagi tadi. Bertanyakan tentang masalah nelayan, penoreh getah dan penanam padi. Yang dahulunya... dahulunya mendapat sedikit agihan... agihan daripada Kerajaan Barisan Nasional. Pada musim tengkujuh kita tak boleh nak pergi ke laut. Pada musim tengkujuh kita tak boleh nak menoreh getah. Maka takkan lah kita dan keluarga kita, anak-anak orang kampung yang miskin itu nak makan, tak dapat. Maka kerajaan beri, beri satu imbuhan. Tapi apa dia kata. Dapat dedak. Dedak yang dapat. Ha, itulah dia yang berlaku sekarang. Adakah langsung kerana mereka-mereka ini dikenal pasti sebagai orang yang tidak menyokong PH menyebabkan mereka-mereka ini dipinggirkan? Adakah begitu? Tapi mungkinlah rakan-rakan kita tak boleh nak menjawab. Takkan kita nak menjawab pula, awak Ahli Dewan Undangan di sini juga. Yang patut jawab ada sana.

Tetapi sekarang ini yang berlaku, saya nak cerita dalam Dewan kita ini. Ini yang berlaku. Jadi kalaulah er... kalaulah kerajaan kita prihatin terhadap masalah ini, insya-Allah. Insyaa-

Allah perkara ini akan kita dapat bantu rakyat-rakyat yang menderita yang sampai masanya tak ada punca pendapatan. Sawit ada punca juga. Kalau rajin pergi bawah pokok, jolok-jolok jatuh buah boleh jual. Tapi kalau ikan, nak pergi tangkap tak dapat, nak cari mana. Kalau getah nak ditoreh tak boleh kerana hujan, susunya tak keluar. Nak jual apa. Kalau padi, musim... apabila musim banjir ya, kalau yang dah bertanam langsung kalau ada inisiatif bolehlah pergi orang kata pergi juga err... mengarung air paras pinggang pergi potong-potong. Tapi kalau yang tak boleh tanam, yang menunggu tanam. Dato' Najib dulu buat yang baru menunggu nak menghasilkan tuaian pun dia bagi satu imbuhan ataupun satu sumbangan untuk menyelesaikan masalah rakyat.

Dato' Yang di-Pertua,

Seterusnya berkenaan dengan hal ehwal Orang Asli. Terima kasih saya kepada Kerajaan Negeri di bawah pimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar yang prihatin kepada apa ni hal ehwal Orang Asli. Saya dah catat tadi iaitu kita akan membelanjakan RM1.3 juta untuk infra, bagi membaiki rumah dan juga baikpulih. Alhamdulillah, mudah-mudahan ya di mana-mana sahaja dalam negeri Pahang ini tak kira DUN Pulau Manis sahaja ke, di mana-mana, akan dapatlah penduduk-penduduk Orang Asli menikmati sedikit daripada perasaan kasih dan sayang seorang menteri besar yang kawasannya memang banyak Orang Asli, yang dahulu pun pernah jadi Pengerusi Biro Hal Ehwal Orang Asli masih lagi yakin dan percaya bahawa mereka ini perlu dibantu.

Seterusnya juga saya nampak tadi RM1.2 juta untuk program ekonomi bagi meningkatkan pendidikan anak-anak Orang Asli ini. Mereka ini sebenarnya, sebenarnya kalau diasuh, kalau diberikan pelajaran, pendidikan, bagus. Banyak ada yang dah jadi pensyarah, ada yang jadi pegawai ada, ramai bukan jadi cikgu aje, bukan jadi kerani je ramai dah berjawatan yang tinggi-tinggi. Kalau kita tanya keturunannya, saya Orang Asli itu cakap mereka. Dan satu lagi iaitu RM1.7 juta untuk melahirkan modal insan. Hah... ini pun kita nampak mutakhir-mutakhir ini ataupun akhir-akhir ini bahawa kerajaan telah mengambil berat memandang kepada penduduk-penduduk Orang Asli ada yang telah ada keinsafan diri dan sebagainya telah pun memeluk agama Islam.

Di kawasan saya Kampung Mencupu, kami dah dapat sebuah surau untuk mereka beribadat dan kita telah hantar seorang tenaga untuk mengajar mereka, bagi mengerjakan apa ni rukun-rukun Islam dengan sempurnanya. Jadi terima kasih juga saya kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar di atas er... imbuhan-imbuhan yang diberikan tadi.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Satu perkara lagi yang ingin saya perelaskan di sini ialah... hak ini mintak maaf sikit kerana dia berkaitan dengan perkara yang dah lepas-lepas pun. Saya nak jelaskan di dewan ini. Dahulu saya memang tak ada butiran kerana saya memang bercakap jer, siasat tu dengar-dengar je hujung telinga, tapi ini saya nak beritahu, saya nak beritahu bahawa tentang ECRL yang mula-mula kata batal, kemudian kata tangguh, kemudian kata nak siasat. Okay, sebenarnya saya yakin dan percaya bahawa pihak di sebelah sana mendapat maklumat yang tak berapa tepat. Apabila kita mendapat maklumat yang tak berapa tepat dan kita panjangkan kepada rakyat, dan kita nampaklah bahawa pembaziran berlaku oleh kerajaan dahulu. Iaitu sebagai contoh bahawa jalan daripada Kuala Lumpur sehingga ke Kota Bharu, yang jaraknya 688 kilometer berharga RM55 billion er... 688 kilometer berharga RM55 bilion. Maka kos bagi 1 kilometer ialah 79.9 juta.

65

Sebenarnya kita kena tanya ada tak Kerajaan Negeri menyediakan tempat-tempat kemudahan untuk mangsa-mangsa banjir. Pusat perpindahan banjir yang lebih canggih bukan duduk berceraguk je jantan betina, anak bini. Dia mesti ada satu tempat pusat. Lelaki punya kawasan, perempuan punya kawasan. Tandas perempuan lain, tandas lelaki lain. Masak sama-sama, masa makan, makan sama-sama. Saya tanya Kerajaan Negeri buat tak sebab saya....

YB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat, minta laluan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat, minta laluan. Menteri besar minta laluan.

YB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Saya terdengar tadi Yang Berhormat daripada Pulau Manis ada menyebut apa berkecanguk. Ada menyebut tadi, boleh jelaskan sikit apa maksud berkecanguk.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Maksud saya (berdehem) mula-mula dulu kita lihat dia berkumpul. Maknanya tak kiralah jantan betinanya dalam satu puak keluarga dia. Ramai-ramai je orang kata macam anak ikan timbul nak ambil nafas. Er... lepas tu, kita buat pulak kotak-kotak. Kotak-kotak tapi kotak-kotak ni pula macam nak menyokong kerajaan kitalah masa tu. Kotak 1M4U, hah... duduklah dalam kotak kita hah... lepas itu jadi gelisah, sebab apa, sebab tak boleh nak berlari dah, penuh kawasan. Jadi sekarang ini saya ni cerita sebab ni begini er... Yang di-Pertua, saya nak beritahu saya...

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Boleh minta laluan sekejap ke? Minta laluan sekejap je, pertanyaan pagi tadi saya ni adalah pertanyaan untuk menanyakan usaha-usaha yang dilakukan oleh Kerajaan Negeri, dan motif saya nak tanya ialah sebab saya nak memahami usaha yang akan dilakukan oleh pihak kerajaan dan saya adalah sedia untuk membantu Kerajaan Negeri juga menuntut er... panduan tak kira daripada segi kewangan ataupun dari yang lain daripada Kerajaan Pusat untuk menolong rakyat negeri Pahang. Ini motif saya, objektif saya. Bukan saya...bukan datang sini nak tanya yang bukan-bukan ataupun nak menekan Kerajaan Negeri, sebab saya sendiri kena faham dulu apakah usaha Kerajaan Negeri. Terima kasih.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Okay. Itulah sebabnya saya puji *you* tadi. Saya cakap terima kasih Tanah Rata memban... bertanya soalan tapi saya tambah pula lagi alangkah baiknya kalau tanya soalan apakah kebajikan yang perlu dibuat kepada rakyat. Saya sengaja suruh tapi tujuan saya adalah kerana apa, kerana projek yang telah diluluskan peruntukan untuk membina sebuah model atau contoh pusat perpindahan banjir seperti yang saya sebutkan tadi. Lelaki lain, perempuan lain telah lulus di dalam DUN Pulau Manis tetapi kerajaan siap... pada hari ini

tarik balik. Macam mana kata kerajaan nak tolong rakyat, tarik balik, tanya Pegawai Daerah saya ada di atas ni betul ke tidak. Apa yang saya buat ni er... hah... ni cerita dia er... Saya puji *you* tadi Tanah Rata saya kata bagus tapi walau bagaimanapun...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Tapi walau bagaimanapun.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat Pulau Manis elok saya puji Tanah Rata. YB Tanah Rata.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Er... saya puji YB Tanah Rata er... terima kasih, tetapi walau bagaimanapun minta maaf... minta maaf.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Terima kasih Yang Berhormat. Elok kadang-kadang Yang Berhormat Yang di-Pertua, kalau sekiranya Sidang Dewan ini ada perkara-perkara yang boleh ditegur pada masa tersebut, elok ditegur kerana kadang-kadang kita kalau kita ambil kursus dan sebagainya. Kadang-kadang kita lupa kalau *you* dengan *I*... *you* dengan *I* ni tu...*dating* je. Yang Berhormat Yang di-Pertua, [ketawa] Wakil Tanah Rata itu yang terbaik.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. *I*... *you*, *I*... *you* diluar er... ini YB...YB.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Okay. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua, er... ini yang satu lagi tadi saya bercakap berkenaan dengan Tanah Rata tadi er... Ini satu lagi berkenaan dengan ada keluar dalam suratkhbar daripada Tanah Rata juga dengan Tras. Er... kawan-kawan saya juga kalau diluar sana kita hai... gelak ketawa tapi yang ni saya nak beritahu yang ni berkenaan dengan ICERD er... perkara berkenaan ni jangan main-main. Perkara ni jangan main-main saya nak jelaskan pada *you* mula-mula.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat. Tak boleh.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Tak boleh er... saya nak jelaskan pada Dewan bahawa apa itu ICERD. ICERD ialah konvensyen antarabangsa mengenai penghapusan semua bentuk diskriminasi kaum

telah dibuka untuk ditandatangani dan disahkan mulai 21.12.1965. Tanah Rata dah lahir ke belum? 21.12.1965 dan mula berkuatkuasa pada 4.1.1969 hingga hari ini Malaysia tidak mengesahkan saya ulangi, Malaysia tidak mengesahkan dian... dan dia diantara 15 buah negara yang tidak menandatangani termasuklah Brunei dan Israel. Ini cerita dia. Mengikut ICERD, memberi keistimewaan kepada suatu kumpulan berdasarkan kaum adalah diskriminasi. Berdasarkan ICERD, diskriminasi antara warganegara dan bukan warganegara dibenarkan. Berdasarkan ICERD, kerajaan hendaklah antara lain berusaha menghapuskan diskriminasi kaum dengan segera termasuk meminda, membatalkan, memansuh undang-undang yang telah mengekalkan diskriminasi kaum itu. Dalam erti kata lain, Perkara 153 perlu dimansuhkan dan dasar mengutamakan orang Melayu, anak-anak Sabah, anak-anak Sarawak diberhentikan er... itu maksud dia tetapi kena ingat.

YB. ENCIK CHOW YU HUI

Minta laluan.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Saya tak habis lagi... saya tak habis lagi. Minta sekejap. Saya tak habis lagi er... jadi.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat, Yang Berhormat Pulau Manis

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Ya, saya.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat telah melebihi 20 minit sebenarnya.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Boleh sikit lagi.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Saya akan membenarkan masa kecemasan 3 minit sahaja hari ini.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Okay, okay. Terima kasih

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Oleh itu saya nak beritahu kesan dia ingat, kesan dia. Kesan dia ialah dalam hubungan negara kita dengan negara lain akan terikat. Satu, yang kedua jika...jika diperingkat dalam negeri kita, kita perlu melaksanakan, kita perlu mengubah dasar kita misalnya UiTM bebas kepada semua kaum. Bukan itu sahaja, pegawai-pegawai yang kita lantik tak dak kuota dah. Bebas pada semua-semua kaum. Bukan itu sahaja biasiswa yang nak membantu anak-anak bumiputra kita, anak Melayu kita pun terbuka dan satu lagi Perkara 153 bila dimansuhkan maka habislah segala perjanjian yang kita buat dulu. Orang tua-tua kita sebut dulu mudah je. Saya diajar oleh mak bapa saya mudah je er... dia kata ni, minta maaf er... dia kata orang India kerjanya bahagian double estate, orang Cina berniaga, orang Melayu sawah padi. Dia cakap gitu je dulu tapi kita benarkan kita bersetuju er... sekarang sebab itulah orang Cina kaya raya kita tak dapat marah. Tak dak marah langsung kita berbangga kita bersama-sama er... *you* jual, *I* beli contoh. Er... ni tak salah cakap tu dak. [Ahli Dewan ketawa]. Er... contohlah jadi...

YB. ENCIK CHOW YU HUI

Celah.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Jadi saya berharaplah

YB. ENCIK CHOW YU HUI

Celah...celah. Minta laluan.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Sikit lagi... sedikit lagi. Saya berharaplah bahawa apa yang telah dibentangkan oleh saya sebentar tadi dan apa yang telah disuarakan sendiri oleh Presiden er... Bersatu, oleh rakan kita Presiden PAS, maka saya sangat berharaplah bahawa perkara ini kita kena faham. Jangan diusik, jangan disentuh perkara-perkara yang macam ni. Kalau kita nak jaga keamanan dan kebaikan di negara bertuah kita, Malaysia ini. Jadi itu saja saya, Dato' Yang di-Pertua, sekian saya mohon menyokong.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat.

YB. ENCIK CHOW YU HUI

Yang Amat... nak jelas sedikit.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat Tras... Yang Berhormat Tras.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Saya ingat saya perlu jawab dan memberikan penjelasan kepada Yang Berhormat Pulau Manis.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat Tanah Rata sila duduk.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Sikit sahaja memohon.

YB. ENCIK CHOW YU HUI

Sikit saja.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Senang daripada Yang Berhormat Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat duduk... duduk

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Boleh ke?

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Tak boleh. Duduk dulu Yang Berhormat. Saya bagi peluang Yang Berhormat cakap nanti. Yang Berhormat boleh berbahas juga sepertimana Yang Berhormat Pulau Manis. Jadi elok kita teruskan kepada YB yang nak meneruskan perbahasan. Ya... Berserah dan selepas itu Cheka sebab duduk sebelah menyebelah ya... Berserah dan Cheka. Lepas tu (kurang jelas).

YB. TUAN. HAJI ANDANSURA BIN RABU

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Terima kasih kepada Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, di atas keizinan untuk saya sama-sama mengambil bahagian di dalam kita membahaskan Rang Undang-undang Perbekalan dan juga Pembangunan yang telah dibentangkan melalui pembentangan Bajet oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar pada tengah hari tadi. Apa yang ingin saya rangkumkan di dalam pembentangan Bajet yang telah dibentangkan sebentar tadi.

Saya melihat bahawa Bajet yang dibentangkan ini adalah satu Bajet yang dianggap sebagai Bajet yang *promising* yang boleh menjanjikan sesuatu yang lebih baik dimasa yang akan datang er.... dengan tema Maju Terus Pahang Transformasi Perkhidmatan Menjana Pendapatan dan Memakmurkan Kehidupan. Saya rasa tema ini adalah tema

yang sangat baik untuk kita garap bersama kita halusi dan seterusnya kita jadikannya sebagai satu daripada *direction* atau hala tuju kepada semua er... anggota pentadbiran dan juga rakyat negeri Pahang itu secara... secara khasnya dan sejarah er... pengamatan saya berdasarkan kepada pembentangan Bajet er...5 tahun saya duduk dalam dewan ini er.... Bajet yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat pada tengah hari tadi adalah Bajet yang *surplus* yang terbesar iaitu dengan *surplus* RM24 juta berbanding dengan yang sebelum-sebelumnya hanya sekitar 2 juta ke RM4 juta.

Namun satu perkara yang ingin saya er... mendapat penjelasan dan juga mendapat sedikit er... maklumat daripada pihak Kerajaan, bagaimanakah kita ingin merelisasikan *surplus* 24 juta itu. Sedangkan dalam tempoh sejarah empat tahun yang lalu, daripada 2014 hingga 2017, kita di akhir tahun, kita mencatatkan defisit. Pada tahun 2017, kita sepatutnya mendapat *surplus* melalui pembentangan bajet sebanyak RM1.8 juta. Tetapi akhirnya pada tahun 2017 kita berada dalam defisit RM78 juta.

Pada 2016 kita defisit RM74.6 juta. Pada 2015 kita defisit RM128.7 juta. Pada 2014 kita defisit RM139.8 juta, yang ini yang ingin kita mendapatkan sedikit er...keyakinan daripada rakyat bahawa apa yang dibentangkan ini benar-benar mampu direalisasikan, dilaksanakan dan seterusnya kita mencapai hasrat mewujudkan sebuah negeri yang terus maju mempunyai transformasi perkhidmatan dan pendapatan yang mampan serta memakmurkan kehidupan rakyat itu, maka saya melihat Pahang juga perlu bergerak ke arah satu negeri maju.

Kita perlu ada satu *road map* untuk menjadikan Pahang maju serta makmur. Mungkin dalam tempoh lima tahun daripada sekarang, pencapaian kita tidak seharusnya berada di tahap yang sama untuk tempoh yang panjang. Kita telah berada di dalam tahap 500 hingga 600 juta pendapatan untuk tempoh enam, tujuh tahun. Dan kita juga berada di dalam tahap 600 hingga 900 juta perbelanjaan mengurus untuk tempoh enam tahun. Bermakna kita berada dalam defisit sepanjang tahun. Maka *road map* bagaimana yang perlu kita buat, supaya Pahang dalam tempoh lima atau enam tahun daripada sekarang mencapai tahap pendapatan RM1 billion.

Kita harus mensasarkan bahawa, perlu ada peningkatan demi peningkatan supaya kita bergerak lebih maju, dan seharusnya sama maju dengan negeri-negeri yang, yang sama seperti Selangor, Johor, Pulau Pinang, Perak dan sebagainya. Kebanyakan negeri-negeri ini pendapatan mereka melebihi billion. Dan kita masih di takuk 500, 600 juta untuk tempoh yang sekian lama. Maka dengan muka bumi yang besar, negeri yang paling besar di Semenanjung, dengan hasil bumi yang melimpah ruah yang dikurniakan Allah SWT, seharusnya kita keluar, Pahang ada satu... satu... er... lonjakan besar yang boleh kita buat supaya pendapatan negeri kita mesti mencecah RM1 billion. Ini yang... yang saya harap dapat kita garapkan, dapat kita, dapat dilaksanakan bersama.

Tuan Yang di-Pertua,

Begitu juga bila kita melihat sebagai belanja mengurus, saya er...mengucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar dan seluruh agensi serta kakitangan Kerajaan Negeri yang telah er... berjaya untuk meja... me...melaksanakan perbelanjaan berhemah. Er... ada dua cara sebenarnya bagi mana kita nak mengekalkan *surplus* daripada pandangan saya Yang di-Pertua. Yang pertama sama ada kita kurangkan berbelanja, kita akan dapat menjimatkan duit dan dapat *surplus* atau pun kita

meningkatkan pendapatan. Langkah pertama menjimatkan perbelanjaan adalah langkah yang baik, supaya dia dapat memberikan hasil dan pulangan yang... yang...er... berbaloi dengan perbelanjaan yang kita keluarkan.

Namun langkah itu, tidak mampu untuk bertahan lama. Selama mana kita boleh berjimat. Sampai satu tahap bila kita selalu berjimat, sampai kita tidak boleh nak bergerak. Maka langkah penjimatan ini baik dan perlu kita teruskan. Namun dalam masa yang sama, kita perlu berusaha untuk meningkatkan hasil dan pendapatan supaya dia mampu untuk memberikan pulangan yang lebih baik kepada kerajaan dan kepada rakyat negeri Pahang itu sendiri.

Tuan Yang di-Pertua,

Saya tertarik dengan apa yang dinyatakan oleh sahabat saya daripada Peramu Jaya, bahawa cadangan beliau untuk... untuk kerajaan mempertimbangkan menaikkan tarif air. Ambil contoh negeri-negeri lain. Saya bersetuju tapi dengan syarat. Ianya perlulah dilaksanakan selepas kita mempertingkatkan kualiti perkhidmatan kita. Sebarang kos peningkatan atau caj yang ingin dikenakan kepada rakyat, harus mengambil kira di mana tahap kualiti perkhidmatan bekalan air kita. Seperti mana pagi tadi yang kita bahaskan, yang diberikan jawapan oleh pihak Kerajaan Negeri, masih ada lagi kampung-kampung yang tidak menikmati bekalan air.

Daripada apa yang kita, er... dapat maklumat daripada Dewan ini tadi, er... jawapan daripada Kerajaan bahawa, negeri Pahang ada 2% lagi yang tidak mendapat bekalan air bersih. 2% daripada 1.6 juta rakyat Malaysia, kita ada lebih kurang 32,000 rakyat yang masih belum dapat menikmati bekalan air bersih dan ini tidak mewajarkan kita untuk memikirkan menaikkan kos atau menaikkan caj kepada rakyat, sedangkan kualiti yang kita berikan, perkhidmatan yang kita sampaikan tidak menepati apa yang seharusnya kita sampaikan kepada rakyat.

Maka ini akan mendapat tentangan. Sudah pasti. Semua rakyat akan... akan menentang terutama yang tidak mendapat perkhidmatan. Yang kedua yang mendapat perkhidmatan, tetapi perkhidmatan yang tidak berkualiti. Yang ketiga, mereka yang sentiasa terjejas dengan perkhidmatan sudah pasti mereka akan terus menentang. Apatah lagi kalau sekiranya kalau kita meneruskan usaha tersebut. Saya berharap bahawa menaikkan takrif air ini mestilah merupakan usaha terakhir untuk menambah dan meningkatkan pendapatan negeri. Seharusnya usaha utama adalah kita melebarkan lagi perkhidmatan kita dan memperbaiki perkhidmatan yang kita ada.

Tuan Yang di-Pertua,

Kita, saya juga ingin merujuk kepada apa yang dinyatakan oleh Yang Amat Berhormat dalam pembentangan bajet tadi bahawa, peningkatan er... penubuhan P.I.C, *Pahang Investment Corporation*. Saya rasa benda...perkara ini telah kita bincang dan persetujui dalam perbincangan bajet pada tahun 2017 melalui S.P.V. *Special Purpose Vehicle* yang dicadangkan untuk ditubuhkan demi untuk memastikan semua GLC, agensi-agensi kerajaan memberi, er...dapat memberikan pulangan yang baik kepada Kerajaan Negeri. Melalui penubuhan *Pahang Investment Corporation* ini, saya harapkan agar ianya dapat memenuhi matlamat kita menubuhkan anak-anak syarikat, *subsidiary*, pelaburan dan sebagainya.

Mana-mana GLC yang tidak menguntungkan, saya sarankan supaya kita pertimbangkan untuk ditutup tutup operasi mereka. Mana-mana GLC yang mempunyai potensi besar, untuk memberi pulangan yang baik kepada Kerajaan Negeri dan rakyat, saya sarankan diberikan keutamaan. Begitu juga agensi-agensi yang perlu diwujudkan berasaskan kepada potensi-potensi besar yang boleh diraih. Contohnya, sekiranya kita mempunyai *reserved mineral* yang banyak seperti, er... *bauxite*, bijih besi, emas dan sebagainya, saya berharap bahawa ada satu GLC yang menaungi keseluruhan er... industri mineral perlombongan mineral ini dan kita jadikan ianya sebagai satu daripada syarikat utama Kerajaan Negeri yang akan mengelolakan semua industri perlombongan dan juga dalam masa yang sama terlibat sama di dalam mendapatkan hasil daripada bumi negeri Pahang itu sendiri.

Tuan Yang di-Pertua,

Saya juga ingin merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar, di atas semangat yang ditunjukkan kepada beliau, semangat baru. Ini dipanggil transformasi. Beliau telah er... mempertimbang dan telah memberikan kelulusan untuk memberi peruntukan kepada kami pembangkang-pembangkang di negeri Pahang ini. Saya ucap ribuan terima kasih, dan menghargai semangat yang ditunjukkan oleh beliau. [Ahli Dewan mengetuk meja] Cuma hasrat dan juga er...kita, harapan kita semangat yang sama diberikan oleh Kerajaan Persekutuan kepada Kerajaan Negeri. Janganlah kita melihat, oleh kerana negeri Pahang ini negeri pembangkang, maka dia dianak tirikan, pelbagai perkara diketepikan dan sebagainya.

Kita harus melihat dan bergerak ke depan. Sebagai era baru, politik negeri politik negara kita kena ketepikan er... kepartian dalam soal kemakmuran dan soal kesejahteraan rakyat. Mana yang berhak kita berikan hak mereka. Mana yang tidak berhak, kita ketepikan yang tidak berhak tersebut. Semangat inilah yang seharusnya kita buat, dan sepatutnya lama dah. Tapi tak apalah. Er... *better late than never*. Yang di-Pertua, dengan izin. Saya juga tertarik apa yang dinyatakan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar tentang pembentukan dan pembangunan modal insan melalui program-program yang dijalankan oleh Pahang Skills.

Kita ucap tahniah Pahang Skills kerana telah melahirkan ramai er... anak-anak tempatan terutama sekali yang berkemahiran untuk terlibat sama di dalam memacu perkembangan negeri dan juga negara ini. Modal insan adalah penting untuk kita tingkat dan majukan mereka perlu dibekalkan dengan pengalaman, mereka perlu dibekalkan dengan ilmu pengetahuan, mereka juga perlu dibekalkan dengan kemahiran dan keupayaan. Selain daripada itu, kita juga berharap saya mencadangkan supaya diterapkan juga satu lagi perkara penting elemen penting dalam modal insan ini adalah integriti. Kita boleh ukur pengetahuan seseorang melalui sijil mereka... sijil er... Diploma ke, Ijazah, Master, PhD dan sebagainya.

Kita boleh ukur kemahiran seseorang itu melalui hasil kerja mereka, kita boleh ukur keupayaan seseorang itu melalui pencapaian yang dia buat namun integriti ini yang kita gagal untuk kita nak ukur. Kita gagal untuk nak berikan menerapkan nilai-nilai integriti menjadikan insan... modal insan kita di masa hadapan hanya mereka yang mengutamakan pengetahuan, pencapaian tetapi mereka melupakan atau mengeneipkan integriti, ini yang berlaku dalam masyarakat kita pada hari ini. Maka kita harap Pahang

Skills juga selain daripada menerapkan kemahiran juga perlu menerapkan unsur-unsur integriti kepada seluruh modal insan yang kita lahirkan di Pahang Skills.

Tuan Yang di-Pertua,

Satu lagi perkara yang ingin saya kaitkan dengan ba... bajet kita pada hari ini adalah tentang bo... dividen khas daripada Petronas. Kita dulu di... er... dimaklumkan bahawa terdapatnya sumber minyak dan gas di... daripada... di perairan negeri Pahang sehingga kerajaan dulu mengumumkan dapat RM100 juta sebagai er... ihsan daripada... daripada Kerajaan Persekutuan dulu, tapi sampai hari ini pun kita tak dapat duit tu. Saya dimaklumkan sampai hari ini pun tak ada RM100 juta itu. Namun kita mempunyai hak untuk menilai balik, mengukur balik sama ada benar atau tidak *Bertam reserve oil* ini er... berada dalam perairan Pahang dan sekiranya benar maka Petronas perlu bayar royalti kepada negeri Pahang bukan lagi ihsan kerana ini adalah semangat *federal... federalisme* yang saya nyatakan tadi.

Kalau ianya berhak dan menjadi hak negeri Pahang, maka Petronas perlu juga bayar royalti seperti mana yang dia bayar kepada negeri-negeri pengeluar minyak yang lain, yang ini akan memberikan pulangan dan pendapatan maka kita perlu melihat langkah-langkah seterusnya adalah dengan menilai semula sama ada ada perteling... pertikaian er... difahamkan antara Pahang dan Terengganu tentang Bertam er... Pelantar Bertam ini, saya harap ianya dapat diselesaikan dengan segera supaya kita mampu untuk er... memberikan keputusan yang tepat dan dapat menjana pendapatan yang baik kepada Kerajaan Negeri.

Yang di-Pertua,

Saya ingin berbalik kepada kawasan saya. Beberapa perkara yang ingin saya bangkitkan di dalam Dewan ini dan cadangan-cadangan yang saya juga terima. Kita pun ada portal cadangan-cadangan Yang Berhormat Yang di-Pertua, seperti mana yang cadangan daripada Yang Amat Berhormat Menteri Besar, saya pun dah ada cadangan er... beberapa portal cadangan daripada rakyat. Pertama sekali kita mendapat rungutan daripada masyarakat setempat tentang er... pelantikan Ahli Jawatankuasa Masjid. Kita dapati bahawa kaedah pelantikan AJK Masjid ini, yang telah dilakukan hampir sepuluh lima belas tahun yang lalu adalah berasaskan kepada er... cadangan yang diberikan oleh pihak Majlis Agama Islam. Namun kita berharap cadangan ini daripada Ahli Qariah supaya kembalikan kuasa untuk melantik Ahli Jawatan Pengurusan Masjid ini kepada Qariah melalui Mesyuarat Agung Qariah kerana banyak sangat er... rungutan kita terima... mereka dilantik.

Pertama mesyuarat yang diadakan hanya setahun sekali pun payah, kewangan tidak dibentangkan dan ini menimbulkan fitnah yang besar kerana mereka yang dilantik kadang-kadang mereka yang tidak ke masjid. Mereka yang dilantik pun kadang-kadang tidak tahu apa yang perlu dilakukan yang dilaksanakan dan Ahli Qariah pun bertanya siapa sebenarnya AJK Masjid. Yang ini saya harap Kerajaan Negeri pertimbangkan kaedah melantik ini perlulah me... bersesuaian dengan waqit dengan realiti setempat dengan... dengan keadaan dan suasana setempat kalau sekiranya er... qariah itu mereka gagal melantik, baru kita boleh... baru kita boleh er... apa orang kata beri cadangan nama-nama pelantikan. Tapi kalau qariah itu mereka dengan harmoni, dengan aman, dengan er... persetujuan bersama berjaya melantik jawatankuasa mereka sendiri, kita

harus beri sokongan kepada keputusan yang dibuat oleh Ahli Qariah itu sendiri, saya harap Kerajaan Negeri boleh pertimbangkan.

Yang kedua, pasal perumahan. Saya er... berterima kasih kerajaan Pahang adalah kerajaan yang... yang prihatin tentang pemilikan rumah ini terutama sekali dengan PR1MA Pahang dan sebagainya memang satu usaha yang baik untuk bantu rakyat memiliki rumah namun di kawasan saya ada satu projek perumahan yang juga er... telah terbengkalai hampir 8 tahun sejak 2010 er... Perumahan Taman Cherating Jaya yang ini saya rasa isu ini telah er... kita er... dalam... dalam pengetahuan Yang Amat Berhormat Menteri Besar dan juga er... kawasan Kerajaan Negeri.

Saya harap ianya dapat diselesai kerana ianya melibatkan hampir 500 orang pembeli rumah er... yang sampai hari ini masa pelancaran itu memang gah tetapi sampai hari ini er... jadi hutan balik er... dia jadi hutan balik. Jadi harapan rakyat ini bila dia... dia bayar deposit dia nak tengok rumah dia dalam tempoh dua tiga tahun, tapi bila dia pergi tempat itu tengok pokok hutan je jadi balik. Bayangkan apa perasaan mereka. Sudah pasti kalau kita pun berada dalam keadaan dalam kedudukan mereka kita akan mengamuk dan ini berlaku sebenarnya bila 500 orang pembeli rumah, mereka telah bayar RM15,000 RM30,000 bukan sikit-sikit tapi 8 tahun menunggu. Jadi saya harap Kerajaan Negeri ambil inisiatif segera... segera... supaya kita boleh beri harapan yang baru kepada pembeli dan juga beri satu jaminan bahawa mereka mampu... mereka akan dapat menduduki rumah mereka dalam masa yang terdekat.

Seterusnya saya juga ingin er... me... memaklumkan bahawa terdapat juga beberapa perkara terutama sekali dalam pembentukan alam sekitar... pe... pencemaran alam sekitar er... terdapat satu er... aktiviti yang semakin merebak hari ini di kawasan Beserah terutama sekali adalah tempat pembakaran sampah terbuka secara haram. Kita ada tapak pelupusan sampah di kawasan Beserah ini satu tapak yang memang diwartakan oleh kerajaan dan dioperasikan, namun terdapat juga pihak-pihak yang tidak bertanggungjawab mereka telah mewujudkan satu tapak pelupusan sampah secara haram.

Iya lah, bila sebab hantar ke tapak pelupusan yang di... di... er... gazet... diwartakan itu mereka kena bayar, ada kontraktor-kontraktor yang tidak bertanggungjawab ini mereka ambil sampah... kutip sampah daripada syarikat-syarikat dan sebagainya untuk tak nak bayar, jimatkan kos, tingkatkan keuntungan, buang ditempat yang haram dan tempat haram ini pula adalah tanah milikan negeri... haa... tanah negeri bukan tanah individu. Maka Jabatan Alam Sekitar telah berusaha er... untuk nak mencari... untuk nak... nak mengambil tindakan namun tidak dapat diambil tindakan kerana tak dapat nak menangkap er... pelaku pesalah tersebut.

Yang kedua, kepada tuan tanah Kerajaan Negeri. Jadi kita nak ambil tindakan dengan siapa? Jadi saya harap er... perkara ini juga dapat kita selesaikan segera kerana gangguan dari segi pencemaran asap, bau dan sebagainya kepada kawasan persekitaran. Dia bakar dia bukan sekadar longgokkan sampah tapi dia bakar sampah tersebut sehingga ada kes melibatkan kebakaran pula di kawasan-kawasan lain.

Tuan Yang di-Pertua,

Akhir sekali saya sambut baik usaha untuk kita nak menggalakkan masyarakat kita untuk berusaha berniaga secara kecil-kecilan, menyediakan prasarana dan infrastruktur yang baik namun kita harap prasarana dan infrastruktur yang dibina itu seharusnya kita... kita selenggara supaya dia dapat diguna dan dapat manfaat kepada... kepada rakyat. Medan Selera Astaka Beserah contohnya. Keadaannya amat daif er... bocor di sana sini, tandasnya tidak diselenggara dengan baik, kedai makan pun banyak dah tutup. Sebab suasana yang tidak... tidak menyelerakanlah dalam erti kata lain. Nama medan selera tapi suasana dia tidak menyelerakan. Maka ini mengganggu peniaga-peniaga begini untuk meneruskan perniagaan maka saya harap tindakan segera dapat kita ambil er... membantu peniaga-peniaga kecil ini meneruskan perniagaan mereka.

Akhir sekali... akhir sekali er... sekali lagi saya... saya nak supaya isu air di kawasan Kampung Alur Batu Jabor ini er... diambil perhatian, dah lama sangat mereka tak dapat air... bekalan air sekali lagi er... dijanjikan dulu ada satu tangki yang akan dibina untuk sebagai er... sebagai tangki *supply* kepada kampung tersebut, isu tekanan dan sebagainya. saya harap isu tangki air di Kampung Alur Batu Jabor ini dapat kita ambil tindakan segera dan boleh memberikan... menyelesaikan masalah air yang berlarutan sekian lama di Kampung er... Alur Batu Jabor ini. Sekian Yang di-Pertua, saya ucap terima kasih dan saya mohon menyokong.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Dapat menepati masa yang saya tetapkan, saya janji Cheka tadi, sila.

YB. ENCIK LEE AH WONG

Terima kasih kepada Tuan Yang di-Pertua yang memberi peluang kepada saya untuk memberhak...membahaskan Usul dan juga bajet yang dibentangkan pagi tadi.

Tuan Yang di-Pertua,

Bandingkan perbelanjaan Kerajaan Pusat dengan bajet Kerajaan Negeri, kita dapati bahawa perbelanjaan mengurus untuk Kerajaan Pusat ialah 82.6%. Manakala bajet Kerajaan Negeri ialah 87%. Ini bermaksud Kerajaan Negeri perbelanjaan mengurus itu 4.4% lebih tinggi daripada Kerajaan Pusat. Sebaliknya perbelanjaan pembangunan untuk Kerajaan Pusat ialah 17.4%. Untuk negeri Pahang ialah 13%. Bezanya sama juga 4.4%. Untuk memakmurkan kehidupan perbelanjaan pembangunan untuk negeri Pahang itu diharapkan sama dengan Kerajaan Pusat, ataupun kalau boleh lebih tinggi daripada Kerajaan Pusat kerana Kerajaan Negeri Pahang ini memang jauh lebih berpengalaman berbanding dengan Kerajaan Pusat.

Tuan Yang di-Pertua

Terima kasih dengan adanya kerjasama yang erat diantara Kerajaan Negeri dengan Kerajaan Pusat wujudnya konsep hospital kluster untuk Pahang Timur, Tengah dan Barat. Untuk hospital kluster Pahang Barat ini, Hospital Kuala Lipis telah dinaiktarafkan, tetapi memandangkan kesesakan dan suasana atau kawasan yang sempit untuk Hospital Kuala Lipis, klinik kesihatan jadi *stiger* yang dirancang dibina di bandar baru Kuala Lipis merupakan satu usaha ataupun satu kemudahan yang sangat penting untuk menyokong dan menambahbaik perkhidmatan untuk Hospital Kuala Lipis. Oleh itu saya berharap

sekiranya keadaan mengizinkan, laksanakanlah klinik kesihatan jenis *stiger* di bandar baru Kuala Lipis ini.

Tuan Yang di-Pertua

Terima kasih kepada Kerajaan Negeri yang sentiasa menjaga kebajikan rakyat. Pembekalan air bersih merupakan satu kebajikan yang sangat-sangat penting memandangkan loji air Sungai Jelai ini membekalkan bekalan air bersih untuk penduduk di sekitar bandar Kuala Lipis dimana kepadatan penduduk paling tinggi dan permintaannya juga paling tinggi. Saya berharap kalau keadaan mengizinkan utamakanlah projek naiktaraf untuk loji Sungai Jelai ini. Apabila kita sebut tentang kebajikan rakyat, kita ingat lagi bahawa keselamatan jauh lebih penting daripada kebajikan.

Apabila Kerajaan Pusat telah mengumumkan bahawa jambatan gantung di Kampung Kuala Kechau akan diganti dengan satu jambatan konkrit di Kampung Kuala Kechau, penduduk di Kampung Binjai 2 kilometer dari Bandar Lipis itu mengeluh dan mereka menyedari saya bahawa pada tahun 80-an beberapa nyawa telah terkorban kerana air sungai Sungai Lipis itu setiap kali banjir air dan penduduk kampung terpaksa menggunakan perahu. Dengan pengorbanan nyawa itulah, satu jambatan besi telah dibina tetapi setiap kali banjir melanda Kuala Lipis ini kampung itu tetap menggunakan perahu untuk mengangkut anak murid dan juga penduduk. Mereka paling risau tentang keselamatan ini dan mereka memahami bahawa pampasan untuk tanah dan premis untuk membina jambatan konkrit itu telah siap pada tahun 80-an lagi. Oleh itu saya berharap sekiranya boleh, jambatan konkrit itu dibina untuk mengelakkan sebarang kecelakaan berlaku kerana mencegah jauh lebih baik daripada merawat.

Tuan Yang di-Pertua,

Terima kasih kerana bantuan khas sebanyak RM500 akan diberi kepada penjawat awam gred 54 dan ke bawah, tetapi pegawai kontrak dari JASA tetap belum dilantik walaupun temuduga telah dijalankan. Mereka itu memang harapkan sebab mereka yang berjasa ini mahu hidup juga. Mereka bukan perlukan bantuan khas tapi mereka mahu nafkah hidup. Oleh itu kalau boleh, cepatkanlah pelantikan mereka ini.

Seterusnya Tuan Yang di-Pertua, walaupun tema belanja negeri Pahang ialah untuk menjana pendapatan, memandangkan harga komoditi mentah khasnya getah dan kelapa sawit menurun, oleh itu saya berharap Kerajaan Negeri akan kekalkan kadar untuk cukai tanah dan juga premium untuk pekebun kecil getah dan juga kelapa sawit supaya mereka tidak menderita dan satu lagi kita memang bangga kerana kadar kemiskinan untuk negeri Pahang ini pada tahun 2014 ialah 0.7 telah turun pada 0.2 pada tahun 2016. Kami bimbang turunnya harga kelapa sawit dan getah ini kadar kemiskinan pada tahun 2018 ini akan meningkat.

Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan negeri Pahang memang berani, berani kerana berani membuat sesuatu yang kerajaan dulu tak pernah buat. Satu ialah portal untuk aduan rasmi dan juga portal untuk cadangan rakyat. Satu lagi yang disebut oleh rakan dari Beserah iaitu peruntukan khas di bawah dana khas itu untuk kawan-kawan kami dari parti yang bukan Barisan Nasional.

Kalau saya ialah mereka, di samping mengucapkan terima kasih daun keladi ini, juga akan menyanyikan lagu dengan izin, *I love you more than I can say* (Ahli Dewan Ketawa).

Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan... kalau izinkan saya nyanyi, saya nyanyi juga (Ahli Dewan Ketawa)

Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan negeri Pahang memang melaksanakan program peningkatan kualiti pendidikan tanpa mengira kaum dan bangsa dan kita tidak mengabaikan pendidikan agama dan juga pendidikan Orang Asli. Ada satu usaha yang diwar-warkan oleh Kerajaan Pusat ialah mereka telah meluluskan RM1.2 juta untuk sekolah persendirian Cina, Sekolah Menengah Persendirian Cina. Secara puratanya, setiap sekolah persendirian... persendirian Cina itu akan memperoleh lebih kurang RM200 ribu untuk tahun 2018 ini. Kerajaan Negeri Johor dan juga Kerajaan Negeri Kedah juga mencontohi langkah ini dan telah mengumumkan peruntukan untuk Sekolah Menengah Persendirian Aliran Cina ini.

Oleh itu saya berharap Kerajaan Negeri Pahang juga sedikit sebanyak memberikan bantuan juga kepada satu-satunya sekolah persendirian Sekolah Menengah Chong Hwa di Kuantan ini menunjukkan bahawa kita ini memang tidak mengenepikan mana-mana pihak yang berhak seperti dalam perenggan akhir kita ini sememangnya kita hidup dalam masyarakat yang majmuk dengan penuh kepelbagaian tetapi inilah sebenarnya keunikan kita dan kita akan terus cemerlang berasaskan perpaduan dalam kepelbagaian. Sekian sahaja Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong Usul, terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Yang terhormat ya, saya nampak wakil daripada Bilut. Sila, 20 minit Yang Berhormat. Okay.

YB. ENCIK LEE CHIN CHEN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Salam sejahtera. Pertama saya ingin merakamkan terima kasih ke atas memberi kesempatan kepada saya mengambil bahagian dalam perbahasan Rang Undang-undang Enakmen Perbekalan 2019, 2018 Usul Anggaran Pembangunan dan Perbekalan Air tahun 2018 yang dibentang oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar pada pagi tadi. Pertama, Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, negeri Pahang merupakan negeri yang kaya dengan sumber alam sekitar. Kita mempunyai kawasan perhutanan yang luas serta sumber hutan yang tidak ternilai harganya. Dan semua ini merupakan kurniaan Tuhan kepada rakyat negeri Pahang. Sumber hutan ini sangat berharga kerana pokok-pokok ini perlu mengambil jangkamasa yang panjang untuk bertumbuh dan banyak hutan di negeri ini telah diiktiraf sebagai hutan persimanan.

Dalam era ini, kawasan hutan semakin berkurang dan setahu kami aktiviti pembekalan, pembalakan di negeri Pahang berkembang dengan aktif. Oleh itu saya menyeru Kerajaan Negeri Pahang mengurangkan pelulusan lesen pembalakan agar dapat melindungi alam sekitar dalam negeri Pahang. Sekiranya kawasan perhutanan yang luas telah

telah mengambil tindakan untuk membersihkannya. Oleh itu, saya berharap rakyat boleh bekerjasama dengan Kerajaan Negeri untuk mengelakkan berlakunya banjir.

Ketiga, pada era elektronik ini, teknologi maklumat dan komunikasi sudah begitu maju. Kebanyakan urusan Kerajaan Negeri Pahang telah menggunakan sistem elektronik dan ini berjaya meningkatkan prestasi Wakil Rakyat dalam menguruskan isu tempatan dan memudahkan penduduk tempatan dalam pengurusan isu mereka. Saya percaya bahawa semua Ahli Dewan Negeri mempunyai fikiran yang sama iaitu kebanyakan masalah yang dihadapi oleh penduduk berkaitan dengan majlis perbandaran ataupun majlis daerah. Biasanya mereka jumpa Wakil Rakyat untuk menyelesaikan masalah mereka kerana mereka tidak tahu bagaimana err... menyalurkan masalah kepada pihak yang berkenaan.

Oleh itu, saya mencadangkan Kerajaan Negeri Pahang membuat aplikasi dengan izinnya, *apps* atas talian dan menawarkan ia kepada majlis perbandaran ataupun majlis daerah. Aplikasi tersebut boleh mengumpulkan semua servis yang ditawarkan oleh majlis perbandaran, majlis daerah dan rakyat boleh memuat turun dengan izinnya, *download* aplikasi tersebut dalam telefon bimbit mereka. Rakyat boleh menyelesaikan isu mereka dengan lebih efektif, dengan membuat aduan, memeriksa status saman mereka serta menjelaskan saman melalui *apps* tersebut dan ini bukan sahaja dapat meningkatkan prestasi majlis perbandaran serta membolehkan penduduk tempatan membuat aduan dengan lebih cepat. Ini membolehkan pihak majlis perbandaran, majlis daerah memahami isu-isu yang dihadapi oleh penduduk setempat dengan segera.

Keempat, setahu saya negeri Pahang masih terdapat banyak Ahli Majlis dan Ketua Kampung-kampung baru masih belum dilantik. Saya belum mendapat sebarang penjelasan dari pihak Kerajaan Negeri Pahang dalam isu ini tetapi saya telah menerima banyak aduan ataupun maklumat balas, maklum balas dari penduduk setempat tentang isu ini. Disebabkan oleh tiada perlantikan Ahli Majlis ataupun Ketua Kampung mereka tidak dapat membuat aduan tentang isu mereka. Oleh itu, saya amat berharap Kerajaan Negeri boleh menyelesaikan isu ini dengan secepat mungkin demi kepentingan rakyat. Sudah tentunya saya berpendapat bahawa pilihan raya tempatan harus dipulihkan supaya penduduk setempat berhak memilih wakil tempatan sebagai Ketua Kampung ataupun Ahli Majlis. Disebabkan oleh keadaan sekarang yang tidak mengizinkan pilihan raya tempatan tersebut dilaksanakan, saya berharap agar pelantikan tersebut dapat dijalankan secepat mungkin.

Akhir sekali, pada sesi Persidangan DUN yang lepas, saya telah menyeru Kerajaan Negeri Pahang mengadaptasi polisi Kerajaan Pusat dan Negeri yang dipimpin oleh Pakatan Harapan dalam memberi peruntukan kepada ahli pembangkang. Dengan syukurnya Kerajaan Negeri Pahang telah memberi respon yang positif terhadap permintaan kami iaitu memberi peruntukan sebanyak RM30 ribu untuk menjalankan pembangunan kecil. Ini merupakan tindakan yang amat menggembirakan kerana seruan ini telah kami dikeluarkan selama ini akhirnya polisi ini dapat dijalankan. Kami menyambut polisi ini dengan hati yang terbuka tetapi kami berharap agar kerajaan boleh memberi dana kepada setiap ADUN dari dua-dua pihak.

Saya percaya bahawa setiap ADUN di sini memahami kesusahan kami dalam menangani satu pejabat DUN. Selain dari kos sewa tempat, bil elektrik dan air, yang paling membebankan adalah mengupah pembantu ADUN di pejabat untuk membantu penduduk dengan lebih efektif. Saya amat berharap Kerajaan Negeri Pahang boleh mengadaptasi polisi pembahagian dana yang lebih sistematik supaya Kerajaan Negeri dianggapkan sebagai kerajaan yang mementingkan rakyat dari semua kawasan iaitu saya harap... satu kali lagi saya menyeru kepada Kerajaan Negeri supaya Kerajaan Negeri boleh memberi dana di... kepada semua mana-mana pihak tidak kira Barisan Nasional, PAS ataupun Pakatan Rakyat supaya boleh memberi peruntukan. Bukan peruntukan ataupun *allowance*, *allowance* pejabat kepada semua Wakil Rakyat yang dipilih oleh rakyat.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

YB. YANG DI- PERTUA DEWAN

Sila Yang Berhormat.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Kerajaan Negeri dalam keadaan macam mana pun menghadapi kekangan kewangan err... bajet. Kita harap boleh kutip 700 juta. Tak dapat mencapai sasaran dan dalam bajet yang ketat pada tahun ni pun kita bagi sedikit. Jadi tahun depan, kalau kita dah ada defisit 24 juta lebih ataupun lebih kurang *plus-minus* 10% tak dapat er... *surplus* 24 juta. Katalah kita tak dapat kutip 24 juta. Kita dapat *surplus* dalam 10 ke 14 juta pun. Daripada apa yang Kerajaan Negeri bagi sekarang ni, Kerajaan Negeri akan bagi lebih lagi. Sebab saya tau ini untuk rakyat. Duit yang kita dapat pun daripada rakyat dan kita serah kepada rakyat, tapi kalau nak sama dengan kawan-kawan EXCO, ADUN tak bolehlah. Ya, nanti dia orang marah kat saya pula tapi kalau Yang Berhormat pindah ke sebelah sini atau ke depan ni tak de masalah.

Jadi sekarang ini Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya harap, saya pun sedang memikir. Saya sangat tertarik dengan ucapan Yang Berhormat daripada Beserah tadi yang mengatakan bajet tak pernah mencapai sasaran, sebab itu... sebab itu kita kata bajet. Tetapi kalau katalah er... *surplus* RM24 juta. Kita buat jadi defisit sampai RM50 juta. Itu bukan lah bajet. Itu maknanya ada sesilap di sana sini. Jadi macam saya sekarang ni, kalau dah *surplus* RM24 juta maknanya kita *at least* kena ada *surplus*. Banyak mana? RM5 juta ke RM10 juta? tapi yang jadi masalah sekarang ni tunggakan. Tunggakan hutang yang tidak dibayar oleh rakyat Negeri Pahang. Rumah, apa ni cukai tanah dan sebagainya, 100 juta lebih dan setiap kali EXCO, saya pernah bincang dengan kawan-kawan EXCO macam mana kita nak kutip hutang ni?.

Kita tidak harapkan sampai 100 juta. *At least* boleh kutip 80 juta pun dah ok. Jadi sekarang ni saya bercadang untuk nak menubuh satu *task force* tetapi cadangan itu tidak terus dibuat. Saya nak lihat sama ada ianya praktikal atau tidak ataupun mungkin ada cadangan *alternative* lain dan saya bercadang juga untuk melantik ada seorang yang betul-betul mengetuai untuk kutip hutang ini.

Saya tertarik dengan Lembaga apa ni... Pembangunan Tioman. Yang Berhormat Bukit Ibam sebagai salah seorang Ahli Lembaga Pengarah. Dia rugi berapa tahun saya ingat. Banyak tahun rugi tapi bila ada seorang yang menggantikan tempat itu, dia boleh *turn around* daripada rugi kepada untung. Saya tanya dia, siapa? Mengapa dia buat? Dia kata dia tak ada menda. Dia pun naik cukai, dia tengok, pergi *round* tengok mana yang boleh mendatangkan hasil duit, dia buat, dan akhirnya menguntungkan.

Jadi Kerajaan Negeri Pahang ini, saya sangat berharap supaya Yang Berhormat daripada er... DAP ke, PKR ke daripada PAS. Kalau pergi ke kawasan-kawasan disamping bercakap hal-hal politik, cuba bercakap suruh rakyat bayar hutang. Boleh tak? Bagitau. Saya dah bentang dalam bajet saya. Kita ada tunggakan berapa, bagitau, sebab bagitau kalau kita boleh bayar hutang ini, duit ini, kami pun dapat sikit. Bagitau dia er... bagitau kepada rakyat. Hah... boleh sila.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Kalaulah itu skrip dia, Yang Berhormat Yang di-Pertua, kita tak... saya cadangkan kepada Yang Berhormat Menteri Besar tambah lagi peruntukan dia, tapi skrip dia lain. Tengok tuan-tuan, berapa banyak hutang Kerajaan Negeri. Kalau kita jadi Kerajaan, insya-Allah tak ada hutang. Hah... itu skrip dia masalahnya. Dia tak akan... saya yakinlah er... saya yakin dan tak akan tolong minta. Dia tambah api lagi ada. Yang Berhormat Yang di-Pertua.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Tapi, apa ni saya...saya pun yakin juga. Bukanlah tidak sependapat dengan kawan saya. Kita kira begini. Kalau dapat kutip hutang, banyak, sebab lepas ni kita akan tengok Majlis Daerah mana, daerah mana dan sebagainya. Katalah Bera contohnya, dapat kutip hutang banyak dan secara puratanya ada berlaku peningkatan kutipan hutang, kita akan bagi kepada tuan-tuan lebih daripada apa yang kita bagi pada tahun ini. Insya-Allah, er... jadi saya harap sangat sebab ini adalah er... untuk...untuk kita semualah, untuk kita berkhidmat kepada rakyat. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. YANG DI- PERTUA DEWAN

Ya, YB, tak habis lagi?

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Soalan tambahan, celah sikit.

YB. YANG DI- PERTUA DEWAN

Ya. Mencelah.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Nak minta tanya. Er... terima kasih Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua, nak tanya kepada Menteri Besar. Hutang apa yang rakyat hutang ya? Kita tak tau apa yang dia hutang.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Tadi masa saya bentang bajet tadi, Yang Berhormat ada tak? Yang Berhormat dapat tak buku bajet tu? Masa saya bercakap tadi kata kita ada tunggakan hutang, cukai tanah tak dibayar, apa ni Yang Berhormat buat apa masa tu? Jadi saya ingat saya tak nak jawab Tuan Yang di-Pertua sebab benda dah ada dalam buku bajet tu. Balik ni Yang Berhormat baca, esok bagitau balik ke saya, masa kita minum, bukan dalam Dewan. Masa minum Yang Berhormat kata saya dah baca hah... ini hutang ni... hutang ni dan RM83 juta tadi pasal tunggakan tanah kalau tak silap saya. Boleh Yang Berhormat? Ada soalan lagi? Sila.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Er... terima kasih Dato' Yang di-Pertua. Biasanya kalau dia tak bayar er... cukai tanah bukan Kerajaan boleh rampas tanah dia ke? Terima kasih.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Sebab tu Barisan Nasional di Pahang ini kekal sebab kita tak ganas sangat. (Ahli Dewan menepuk meja). Memang kalau ikut Akta Kanun Tanah Negara, boleh tapi kita gunakan cara berhemah. Sekarang ni saya dah minta PTG buat kajian sebagai contohnya yang RM5000 ke atas atau pun 5, 6 tahun tak nak bayar kita tengok pasal apa? Kalau sekiranya dia betul tak berminat, kita akan keluarkan borang 6A. Lepas tu barulah kita ambil tindakan selanjutnya. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. YANG DI- PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Bilut saya ingat boleh teruskanlah.

YB. ENCIK LEE CHIN CHEN

OK. Terima kasih er... atas penjelasan ataupun balasan daripada Yang Amat Berhormat Menteri Besar. Saya juga berharap Negeri Pahang ini dapat mengutip balik hutang yang tangguh lama, Insya-Allah, kita dapat banyak lagi apa peruntukan daripada pihak Kerajaan Negeri demi rakyat serata di Negeri Pahang ini.

YB. YANG DI- PERTUA DEWAN

Gulung.

YB. ENCIK LEE CHIN CHEN

Er... Itu saja er... itu saja ucapan saya. Terima kasih kepada semua agensi-agensi Kerajaan. Sekian, terima kasih.

YB. YANG DI- PERTUA DEWAN

Yang Berhormat boleh satu lagi. Ok. Bilut ya... er... Luit. Sila.

YB. ENCIK MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL

Bismillahirrahmanirrahim. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua, pertamanya saya nak mengambil kesempatan mengucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana berjaya membentangkan bajet pada pagi ini di Dewan Yang Mulia ini, dan tahniah juga kerana bajet tu *surplus*, ada lebihan RM24 juta walaupun Beserah dah tunjuk data-data tadi banyak *defisit* sepanjang tahun-tahun yang lepas itu, tapi saya rasa saya tidak was-waslah dengan RM24 juta yang ada tahun depan. Insya-Allah dan boleh main bowling 2 kali tahun depan er... tahun ni sekali je.

Tuan Yang di-Pertua,

Bajet ni sebenarnya satu *instrument* penting dalam menjaga negeri, menjaga negara ni. Sebab bajet ni dia boleh miskin rakyat pun boleh. Nak mengkayakan rakyat pun boleh. Hah... ni kekuatan bajet ni ya. Jadi alhamdulillah daripada pembentangan oleh Yang Amat Berhormat tadi, saya lihat banyak kenyataan-kenyataan dalam bajet tu mengutamakan er... orang kampung, orang miskin dan rakyat luar bandar dan sudah pasti itu satu perkara yang sangat baik. Bukan saja kita suka, Allah pun suka.

Jadi bila Allah suka jadi ibadatlah. Macam...macam yang saya katakan dalam ucapan kita dalam dewan sidang yang lepas [Bahasa Arab]. Insya-Allah saya akan baca ayat ini sampailah kalau panjang umur sampai hujung penggal. Biar sampai kita masak macam mana buat gulai lemak Pahang tu. Biar kita paham gitu ye. Jadi kita buat kerja 2 benda je yang kita Allah Taala jadikan kita. Satu sembah Dia, satu ibadat. Ibadat makna buat kerja Allah suka jadi saya percaya bajet ini adalah satu bajet yang berupa ibadat untuk kesejahteraan rakyat. Insya-Allah kita doakan supaya Yang Amat Berhormat, kepimpinan dan Kerajaan Pahang dapat pahala yang banyak. Tak tepuk ya... (ketawa). Aamiin. (ketawa)

Tuan Yang di-Pertua,

Saya percaya sebenarnya bajet ni dibentangkan dalam seperti dalam amalan-amalan yang lepas kutip data-data daripada agensi-agensi daripada bawahan bawak naik ke atas bincang dan sebagainya dan saya rasa sepatutnya awal-awalan ini bolehlah ada sedikit perubahan dengan kerajaan baru yang ada ini, dapatkan satu-satu idea-idea baru contohnya jadikan negeri Pahang tahun ni atau penggal ni ada *branding* sikitlah sebuah negara yang ada *branding*. Macam dalam dunia ni ada negara-negara *design*, ada negara automotif, ada negara... dan saya rasa Pahang pun boleh. Saya rasa nampak Pahang boleh jadi sebuah negara negeri... negeri yang jadi pusat sumber pada *design centre* contohnya. Baru-baru ni pun saya dengar Yayasan Pahang, melalui apa ni Sekolah Tahfiz berjaya dalam pertandingan robotik dunia di Filipina.

Jadi kita patut kembangkan benda-benda macam ini, uar-uarkan perluaskan jadi satu industri di negeri Pahang. Sebab di Kuala Lumpur ada satu persatuan, persatuan pereka, Persatuan Pereka Industri Malaysia pun tak ada sangat aktiviti. Kalau boleh kerajaan ambil memanfaatkan lah persatuan-persatuan begini dan saya percaya dia belanja pun tak besar sebenarnya ye.

Yang keduanya, saya juga nak sarankan kalau dapat kerajaan Pahang jelaskan teras ekonomi negeri. Ada berapa tak kisahlah tiga empat lima enam. Macam di Sabah itu ada 6 teras ekonomi termasuk salah satunya industri perabut, yang pernah kita bentangkan kertas cadangan di negeri Sabah ye. Jadi dari situ bolehlah kita buat *adjustment* macam kita nak buat bajet tu kita fokuskan sesuatu yang mungkin kita nak utama nak utamakan untuk... untuk menjana pendapatan negeri di tahun depan.

Jadi ini pun walaupun berisiko juga tapi kena adalah kajian-kajian terperinci yang boleh jadi kekuatan baru kepada negeri untuk mengurus untuk menghasilkan pendapatan baru dan menjadi er... digunakan perbelanjaan negeri di tahun-tahun akan datang. Jadi Tuan Yang di-Pertua, er... saya sebenarnya nak cakap itu je sikit hari ini cuma harap dapat bercakap lagilah hari esok lusa ke sebab saya nak cerita pulak kawasan DUN saya, saya belum cerita lagi. Jadi untuk hari ini saya nak menyokong je lah Bajet yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar pada hari ini. Sekian, terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat Luit. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, oleh kerana masa dah sampai ke penghujung. Saya fikir saya mencadang untuk menangguhkan sidang kita pada sebelah petang ini untuk Ahli-ahli berehat seketika dan kita akan sambung semula pada hari Rabu 21 November 2018. Pada hari esok 20 haribulan hari Selasa... kita cuti umum. Jadi Dewan ini akan disambung semula pada hari Rabu, 21 November 2018. Saya mengucapkan terima kasih pada Ahli-ahli Yang Berhormat daripada Peramu Jaya, Pulau Manis, Beserah, Cheka, Bilut dan Luit yang telah mengambil bahagian sebentar tadi.

Saya dapat memberi sedikit kesimpulan bahawa Ahli-ahli Yang Berhormat yang berbahas pada petang ini telah mempunyai beberapa kriteria yang baik. Pertama menepati masa, yang ke-2 hujah yang bernas dan berbahas dengan penuh harapan. Inilah harapan saya, harapan Dewan yang baru ini supaya boleh memenuhi 3 kriteria ini kerana semuanya boleh mengambil bahagian dan mencurahkan pandangan dan idea yang baik demi masa depan negeri kita. Baiklah, kita akan sambung semula pada 21 November hari Rabu jam 9.30 pagi. Persidangan dtempohkan, Assalamualaikum WBT.

[Persidangan dtempohkan Jam 4.57 petang]

A decorative border featuring stylized black floral and leaf motifs surrounding a central white rectangular area.

**MESYUARAT KE-3
PENGAL PERTAMA
DEWAN NEGERI PAHANG
KE-14**

**HARI KE-2
21 NOVEMBER 2018**

KANDUNGAN

HARI KEDUA –21 NOVEMBER 2018 (RABU)

<u>BIL</u>	<u>PERKARA</u>	<u>MUKA SURAT</u>
1	KEHADIRAN	i - iv
2	DOA	1
3	PERTANYAAN DAN JAWAPAN	1
4	SAMBUNGAN PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2019) 2018 DAN USUL ANGGARAN PERBELANJAAN PEMBANGUNANDAN PERBEKALAN AIR 2019	27
5	USUL PENOLAKAN CADANGAN RATIFIKASI <i>INTERNATIONAL CONVENTION ON THE ELIMINATION OF ALL FORMS OF RACIAL DISCRIMINATION</i> (ICERD)	49
6	PERBAHASAN USUL PENOLAKAN CADANGAN RATIFIKASI <i>INTERNATIONAL CONVENTION ON THE ELIMINATION OF ALL FORMS OF RACIAL DISCRIMINATION</i> (ICERD)	51
7	SAMBUNGAN PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2019) 2018 DAN USUL ANGGARAN PERBELANJAAN PEMBANGUNANDAN PERBEKALAN AIR 2019	68

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL PERTAMA
DEWAN NEGERI PAHANG YANG KE-14
DI DEWAN NEGERI, WISMA SRI PAHANG, KUANTAN.**

Hari Kedua : 21 November 2018 (Rabu)

Masa : 9.00 Pagi

HADIR:

Yang Berhormat Yang di-Pertua Dewan Negeri Pahang
Dato' Sri Haji Ishak Bin Haji Muhamad,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AMP., PKC.

Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang
Dato' Sri Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail,
SSAP., DSAP., DIMP., SMP., AMP.

Pengerusi Jawatankuasa:

Jawatankuasa Perancangan, Kewangan, Tanah dan Sumber Asli.

Jawatankuasa Pelaburan dan Perindustrian dan Ekonomi.

- **Jelai**

Yang Berhormat Dato' Sri Haji Mohd. Sharkar bin Haji Shamsudin,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP.

Pengerusi Jawatankuasa Pelancongan, Alam Sekitar, Perladangan

- **Lanchang**

Yang Berhormat Dato' Sri Haji Ir. Mohd. Soffi bin Tan Sri Abd Razak,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AMP.

Pengerusi Jawatankuasa Pertanian, Industri Asas Tani dan Bioteknologi

- **Benta**

Yang Berhormat Dato' Sri Hajah Shahaniza binti Shamsuddin,
SSAP., DIMP., AMP., BCM.

**Pengerusi Jawatankuasa Kebudayaan, Perpaduan, Kebajikan Masyarakat,
Pembangunan Wanita dan Keluarga**

- **Kuala Sentul**

Yang Berhormat Dato' Sri Syed Ibrahim Bin Syed Ahmad,
SSAP., DIMP., AMP., AMN.

Pengerusi Jawatankuasa Hal Ehwal Agama Islam, Pelajaran dan Kesihatan

- **Kerdau**

Yang Berhormat Dato' Sri Norol Azali bin Sulaiman,
SSAP., DIMP.

**Pengerusi Jawatankuasa Kemudahan Asas, Sistem Penyampaian Awam
dan Inovasi**

- **Guai**

Yang Berhormat Dato' Sri Mohd. Johari bin Hussain, SSAP., DIMP., PPA. Pengerusi Jawatankuasa Sumber Manusia, Belia, Sukan dan Badan-Badan Bukan Kerajaan	- Tioman
Yang Berhormat Dato' Abd. Aziz bin Haji Mat Kiram, DIMP., SMP., AMP., KMN., PJK. Pengerusi Jawatankuasa Pembangunan Luar Bandar Dan Hal Ehwal Orang Asli	- Batu Talam
Yang Berhormat Dato' Mohammad Fakhruddin Bin Mohd. Ariff, DIMP., AMP., AMN., PKT. Pengerusi Jawatankuasa Sains, Teknologi, Teknologi Hijau, Komunikasi dan Multimedia	- Bebar
Yang Berhormat Dato' Nazri bin Ngah, DSAP., DIMP. Pengerusi Jawatankuasa Hal Ehwal FELDA, Koperasi, Usahawan dan Hal Ehwal Pengguna	- Pulau Tawar
Yang Berhormat Encik Abd Rahim bin Muda, AMP., PKC. Pengerusi Jawatankuasa Kerajaan Tempatan dan Perumahan	- Lepar
Yang Berhormat Dato' Sri DiRaja Haji Adnan bin Haji Yaakob, SDSA., SSAP., DSAP., DGSM.	- Pelangai
Yang Berhormat Dato' Sri Haji Shafik Fauzan bin Sharif, SSAP., DSAP., DIMP., AMP.	- Inderapura
Yang Berhormat Dato' Sri Abu Bakar bin Haji Harun, SSAP., DIMP., SMP.	- Chini
Yang Berhormat Dato' Sri Haji Mohamed bin Haji Jaafar, SSAP., DIMP., SMP., KMN., PJK. (Timbalan Yang di-Pertua Dewan)	- Jenderak
Yang Berhormat Dato' Mohd. Fadil bin Osman, DIMP., SMP.	- Kemayan
Yang Berhormat Dato' Md. Sohaimi bin Mohamed Shah, DIMP., AMP.	- Sungai Lembing
Yang Berhormat Dato' Khairuddin bin Mahmud, DIMP.	- Pulau Manis
Yang Berhormat Dato' Mustapa Bin Long, DIMP.	- Padang Tengku
Yang Berhormat Dato' Sri Haji Sh. Mohmed Puzi Bin Sh. Ali, SSAP., DJMK., DSAP., DIMP., AMP., PKC.	- Peramu Jaya

Yang Berhormat Dato' Nor Azmi bin Mat Ludin, DIMP.	- Kuala Semantan
Yang Berhormat Datin Samsiah binti Arshad	- Bukit Ibam
Yang Berhormat Tuan. Ir. Razali bin Kassim	- Muadzam Shah
Yang Berhormat Encik Lee Ah Wong	- Cheka
Yang Berhormat Tuan Haji Andansura Bin Rabu	- Beserah
Yang Berhormat Tuan Haji Rosli Bin Jabar	- Tanjung Lumpur
Yang Berhormat Encik Chow Yu Hui	- Tras
Yang Berhormat Puan Kamache a/p A. Doray Rajoo	- Sabai
Yang Berhormat Encik Lee Chin Chen	- Bilut
Yang Berhormat Cik Leong Yu Man	- Triang
Yang Berhormat Encik Lee Chean Chung	- Semambu
Yang Berhormat Encik Sim Chon Siang	- Teruntum
Yang Berhormat Encik Mohd Sofian bin Abd Jalil	- Luit
Yang Berhormat Encik Mohd Tarmizi bin Yahaya	- Panching
Yang Berhormat Encik Mohd Zakhwan bin Ahmad Badarddin	- Tahan
Yang Berhormat Encik Mujibur Rahman bin Ishak	- Chenor
Yang Berhormat Encik Shahril Azman bin Abd Halim	- Jengka
Yang Berhormat Tuan Haji Zuridan bin Mohd Daud	- Damak
Yang Berhormat Encik Chiong Yoke Kong	- Tanah Rata
Yang Berhormat Encik Woo Chee Wan	- Mentakab
Yang Berhormat Puan Young Syefura binti Othman	- Ketari

**AHLI-AHLI YANG HADIR MENGIKUT BAHAGIAN II
PERKARA 11 UNDANG-UNDANG TUBUH KERAJAAN PAHANG:**

Yang Berhormat Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang,
Dato' Sri Muhammad Safian Bin Ismail,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AAP., AMP.

Yang Berhormat Pegawai Kewangan Negeri Pahang,
Dato' Indera Haji Mohamad Roslan Bin Harun,
SIMP., DSAP., DIMP., SMP

Yang Berhormat Penasihat Undang-Undang Negeri Pahang,
Dato' Sri Haji Shamsulbahri Bin Haji Ibrahim,
SSAP., DSAP., AMP.

TIDAK HADIR DENGAN MAAF:

Yang Berhormat Dato' Sri Haji Shahiruddin bin Ab. Moin,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., PKT.

- **Dong**

SETIAUSAHA MESYUARAT:

Tuan Syed Ahmad Khirulanwar Alyahya Bin Syed Abdul Rahman, AAP.

Encik Che Farhan bin Che Mansor

SETIAUSAHA DEWAN

Mesyuarat Ketiga Penggal Pertama Dewan Negeri Pahang Keempat Belas di Dewan Negeri, Wisma Sri Pahang, Kuantan.

Hari Kedua (Rabu) : 21 November 2018
Bersamaan : 13 Rabiulawal 1440 Hijriah
Masa : 9.30 Pagi

DOA

Perkara Pertama : Doa

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Al-Fatihah. [Bacaan Al-Quran]. Bismillahirrahmanirrahim. Segala puji bagi Allah dibuka Mesyuarat Dewan Negeri dengan menyebut nama Allah Yang Maha Pemurah, Yang Maha Mengasihani, kepada-Nya terpulang segala puji-pujian. Ya Allah yang bersifat Maha Hikmah, limpah keadilan yang menanggungkan kewajipan ke atas Raja dan Ahli-ahli Dewan Negeri bagi mentadbir masalah masyarakat pergaulan, mudah-mudahan sentosa, aman, makmur, limpah kebahagiaan meliputi penduduk negeri Pahang ini. Ya Allah, kami sekalian hamba-Mu yang diperkenan menjadi Ahli Dewan Negeri menyempurnakan kewajipan yang diamanahkan, yang terutama bagi negeri ini serta rakyatnya sekalian.

Ya Allah, berkat-Mu ke atas kami berhimpun. Dipohon anugerahkan Taufik-Mu, dipohonkan menyuluh memandukan pada ketika kami berunding, menimbang, bertukar fikiran pada segala perkara yang dibentangkan dengan saksama serta keamanan, kemakmuran dan kesejahteraan bagi negeri ini dan penduduk-penduduknya sekalian. Ya Allah, dipohon doa kami diperkenan. Amin, Amin Ya Rabbal A'lamin.

PERTANYAAN DAN JAWAPAN

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Kedua: Pertanyaan dan jawapan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. Salam sejahtera dan selamat pagi. Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar, Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Alhamdulillah, marilah kita bersama-sama memanjatkan rasa syukur ke hadrat Allah SWT kerana dengan izin inayah-Nya kita dapat lagi sekali berada di Dewan Yang Mulia ini bagi meneruskan persidangan kita pada kali ini. Saya lihat Ahli-ahli Yang Berhormat semuanya telah bersedia, Alhamdulillah.

Untuk meneruskan aturan urusan mesyuarat kita pada pagi ini saya dengan hormatnya menjemput Ahli Yang Berhormat dari Triang.

YB. CIK LEONG YU MAN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin mengemukakan soalan 1.

[Apakah kriteria yang diambil kira untuk memberi kelulusan hak milik dan apakah dasar kerajaan negeri terhadap tanah yang diterokai berpuluhan tahun oleh pekebun kecil tempatan di Paya Lang?]

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

ADUN daripada Triang bertanya apakah kriteria dalam beri kelulusan untuk er... hak milik tanah di negeri Pahang. Suka saya nyatakan bahawa Pihak Berkuasa Negeri dalam mempertimbangkan kelulusan pemberimilikan tanah adalah berdasarkan Seksyen 43 Kanun Tanah Negara dan er... bagi sesiapa sahaja boleh memohon tanah di negeri Pahang sepertimana yang telah ditetapkan dalam Akta Tanah Negara terdiri daripada rakyat negeri Pahang, berumur 18 tahun ke atas, mana-mana syarikat ataupun organisasi dan begitu juga er... ataupun sekiranya ada mana-mana badan yang ingin memohon tanah. Maksudnya mereka boleh memohon tanah dan tidak ada sekatan. Dan er... manakala daripada segi dasar, Kerajaan Negeri tak ada tanah... tak ada tanah di negeri Pahang ini tidak ada dasar khususlah yang telah ditetapkan. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. CIK LEONG YU MAN

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila, Triang

YB. CIK LEONG YU MAN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Kita memang faham bahawa syarat untuk memohon tanah termaktub dalam Kanun Tanah Negara tetapi apabila er... dalam proses mempertimbangkan untuk memberi kelulusan hak milik bagi Kerajaan Negeri Pahang adakah apa kriteria tambahan yang diambil kira sebelum kelulusan diberi dan soalan kedua adalah baru-baru ini dalam tempoh 2, 3 bulan ini pemohon-pemohon tanah di Paya Lang telah ditolak selepas menghantar permohonan dalam masa seminggu, dua ataupun sebelum... sebulan sahaja terus ditolak. Jadi mereka pun sudah rasa kecewa hati. Jadi dengan ini saya mohon penjelasan daripada Yang Amat Berhormat.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Mana-mana individu ataupun syarikat yang mohon tanah akan mengemukakan kepada Pejabat Tanah dan Daerah Bera bagi tujuan soalan Yang Berhormat ini dan er... selepas permohonan diterima beberapa proses tertentu perlu dilalui termasuklah ulasan-ulasan teknikal. Dan selepas itu, akan dibawa kepada JKPT, Jawatankuasa Penyelesaian Tanah Daerah untuk diperbincangkan di dalam mesyuarat tersebut yang dipengerusikan oleh er... Dato' Pegawai Daerah. Bagi kes Paya Lang, permohonan ini ditolak sudah tentulah, sudah pastinya ada sebab-sebab tertentu.

Untuk makluman Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Kerajaan Negeri pun ada mempunyai perancangan-perancangan tertentu di atas tanah-tanah tertentu yang mungkin dipohon oleh pemohon daripada Paya Lang. Perancangannya mungkin lah ya... mungkin antaranya PR1MA Pahang, Rumah Makmur ataupun er... institusi pengajian tinggi dan sebagainya. Oleh sebab ada sebab-sebab tertentulah saya percaya permohonan tersebut er... ditolak. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Soalan...

YB. CIK LEONG YU MAN

Er... Yang Berhormat...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ada lagi Triang? Satu lagi?

YB. CIK LEONG YU MAN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Jadi di Dewan Yang Mulia ini, saya mohon jasa baik Kerajaan Negeri. Kita memang tidak bantah pembangunan tetapi untuk pekebun-pekebun kecil tempatan di Paya Lang, sudah berpuluh-puluh tahun mereka menerokai tanah tersebut dari generasi pertama, sekarang sampai generasi kedua mahupun generasi ketiga. Ini memang tempat mereka mencari makan dan dapatkan rezeki untuk menyara keluarga. Dan saya faham bahawa di daerah Bera memang sudah banyak projek PR1MA, saya rasa Paya Lang tidak perlulah lagi untuk projek PR1MA lagi dan saya mohon sekiranya ada pembangunan lain mungkin boleh mempertimbangkan tempat lain, janganlah usik Paya Lang. Terima kasih.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan Negeri memang sangat menghargai dan sepertimana yang diminta oleh YB Triang tadi jasa baik. Memang kita dah jasa baik setakat ini. Saya nak tanya Yang Berhormat, tanah ini dibuat secara halal atau haram?

YB. CIK LEONG YU MAN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Tanah telah dibuka pada tahun 1960-an. Jadi pada masa itu orang semua miskin, nak cari makan. Apa yang mereka boleh buat, pertanian sahaja dan Paya Lang memang terkenal dengan pelbagai hasil pertanian sejak dahulu dan sampai sekarang...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat... Yang Berhormat Triang, Yang Amat Berhormat Menteri Besar bertanya halal atau haram?

YB. CIK LEONG YU MAN

Pada masa sekarang kita anggap ini tanah belum dapat kelulusan lagi.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Haram ke halal?

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Masih tidak menjawab soalan, Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Tapi lulus la...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Dipertimbangkan...

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Lulus la ya, tapi pokoknya saya ingin memaklumkan kepada Yang Berhormat, maknanya kerajaan yang ada pada hari ini, Kerajaan Negeri Pahang, walaupun kita tahu tanah tersebut diteroka secara haram tetapi sehingga hari ini tidak ada apa-apa tindakan yang diambil. Kalau Kerajaan Negeri nak ambil tindakan boleh. Er... jadi daripada segi itu bukan kita bersetuju atau tidak tetapi permohonan untuk mendapatkan geran dan sebagainya er... setakat pada hari ini tidak boleh dipertimbangkan saya rasa, pada pandangan saya.

Kemungkinan ada perancangan-perancangan tertentu. Dalam masa yang sama er... kita kena memikirkan majoriti. Tetapi kalau sekiranya tidak ada perancangan, mungkin er... boleh berbincang dengan Pejabat Tanah dan Daerah bagaimana untuk membantu menyelesaikan er... perkara ini.

Mungkin YB boleh pergi jumpa Dato' DO bincang untuk minta LPS ke dan sebagainya tetapi kalau ada perancangan tak boleh buat apalah Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Sebab dalam masa yang sama kita pun nak buat juga sekolah, nak buat rumah dan sebagainya. Dan keperluan untuk rumah PR1MA di negeri Pahang ni masih lagi tinggi. Jadi kalau kita nak stop PR1MA tak boleh juga Yang Berhormat Yang di-Pertua, dan khususnya Rumah Makmur.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah Yang Berhormat.

YB. CIK LEONG YU MAN

Tuan Yang di-Pertua, soalan *last* boleh tak? *Last...*

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Saya ingat Triang...

YB. CIK LEONG YU MAN

Jadi... Yang Berhormat Yang di-Pertua, kita...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Triang, Triang, YB, saya ingat dah jelas dah ni.

YB. CIK LEONG YU MAN

Boleh saya er... tambah satu lagi.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Saya ingat elok kita pergi kepada soalan lainlah YB. Ya, soalan berikutnya jemput wakil dari Sungai Lembing.

YB. DATO' HAJI MD. SOHAIMI BIN HAJI MOHAMED SHAH

Tuan Yang di-Pertua, saya mohon kemukakan soalan nombor 2.

[Apakah ada peluang bagi anak muda tempatan untuk bekerja, memandangkan keadaan semasa telah menimbulkan pelbagai masalah kepada anak muda yang jauh lebih rendah taraf pendidikannya.]

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Bagi soalan nombor 2, ADUN Sungai Lembing bertanyakan er... pekerjaan untuk anak-anak muda di negeri Pahang. Sukacita saya memaklumkan bahawa peluang pekerjaan untuk anak muda tempatan sememangnya sentiasa diberi keutamaan oleh pihak Kerajaan Negeri dan juga jabatan-jabatan. Untuk makluman Yang Berhormat, sehingga 23 Oktober 2018 sebanyak 9 program telah dijalankan khusus kepada warga tempatan antaranya ialah *Jobfair* dan juga Kembara Kerjaya Pahang 2018.

Melalui kedua-dua program ini telah mewujudkan seramai 10,882 kekosongan untuk pencari kerja yang berkelulusan SPM ke bawah atau yang ada sijil-sijil kemahiran yang

ditawarkan oleh syarikat tempatan dalam pelbagai sektor industri dan saya juga ingin memaklumkan di sini bahawa er... anak-anak muda yang ingin mencari pekerjaan digalakkan untuk mendaftar melalui Portal JobsMalaysia 2.0 dan ini adalah satu cara untuk mencari peluang pekerjaan. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baik Yang Berhormat, kita pergi kepada soalan berikutnya. Saya jemput Wakil dari Tanjung Lumpur.

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Assalamualaikum WBT.

Yang Berhormat Yang di-Pertua, saya mohon mengemukakan soalan nombor 3.

- [a. Pantai Kempadang, Anak Air, Chempaka dan lain-lain di sekitar Kuantan adalah antara tempat menarik jika dibangunkan sebagai kawasan perkelahan dan juga aktiviti rekreasi. Tidakkah kerajaan bercadang untuk menaik tarafkan kawasan-kawasan tersebut.
- b. Apakah boleh pihak kerajaan sewakan kepada pihak swasta atau NGO-NGO yang berhasrat untuk bangunkan kawasan rezab pantai sebagai tempat perkelahan atau perkhemahan berbayar.]

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Soalan wakil daripada Tanjung Lumpur, menanyakan tentang potensi Pantai Kempadang er... Anak Air dan Chempedak yang terletak di selatan, di selatan er... bandar Kuantan.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Kita mengetahui bahawa apabila berlaku ledakan-ledakan maklumat, di mana maklumat er... begitu mudah untuk dikongsi, kita dapati bahawa banyak penemuan-penemuan baru, tempat-tempat menarik yang baru yang dulunya ianya tidak terfikir oleh kerajaan dan saya melihat bahawa kawasan sebelah selatan pantai Kuantan ini sehingga ke Rompin adalah di antara kawasan potensi yang sangat, sangat menarik kerana pantainya yang sangat bersih dan er... kita kerajaan negeri sentiasa menyambut baik cadangan-cadangan daripada pihak terutama sekali daripada Wakil Rakyat setempat.

Sebagai contoh, dalam akhbar er... semalam atau baru-baru ini bahawa penemuan Lembah Kiol di Jerantut, satu potensi juga. Saya juga nak maklumkan bahawa sememangnya kawasan ini telah mula dikenali tetapi hanya oleh pelancong tempatan. Kerajaan negeri berpendapat kawasan ini mempunyai potensi besar untuk dibangunkan sebagai kawasan pelancongan kerana kawasan pelancongan yang sedia ada terutama sekali dari Cherating hinggalah Teluk Chempedak dan sebagainya terlalu padat dengan kedatangan pelancong lebih-lebih lagi pada musim cuti sekolah.

Kerajaan negeri akan berusaha mendapatkan peruntukan, kita akan meninjau tempat tersebut dan mendapatkan peruntukan dan kita akan membangunkan infrastruktur asas ya, melalui pelbagai kemudahan seperti peruntukan daripada Kementerian Pelancongan dan lain-lain agensi yang dirasakan memerlukan... yang kita perlu.

Bagi kerajaan negeri juga sangat mengalu-alukan pihak swasta ataupun NGO untuk membangunkan kawasan rezab pantai sebagai tempat perkemahan atau perkhemahan berbayar. Jika swasta mahupun NGO yang berminat untuk tempat-tempat tersebut bolehlah mencadangkan kertas kerja kepada agensi yang terlibat ke atas kawasan rezab tersebut seperti Majlis Perbandaran dan sebagainya.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya, Yang Berhormat. Kita pergi kepada soalan berikutnya, saya jemput wakil dari Tanah Rata.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya di sini memohon untuk mengemukakan soalan nombor 4.

[Apakah langkah-langkah yang akan dijalankan oleh Jabatan Pertanian Negeri Pahang bagi menggalakkan pekebun-pekebun di Cameron Highlands untuk memperolehi sijil MyGAP dan MyOrganic demi amalan pertanian baik.]

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Tanah Rata menanyakan mengenai langkah-langkah untuk er... menggalakkan pekebun-pekebun di Cameron Highlands untuk mendapatkan sijil MyGap dan MyOrganic. Jadi untuk makluman Dewan Yang Mulia ini, pensijilan MyGap dan MyOrganic ini adalah satu skim pensijilan yang dirangka oleh Jabatan Pertanian bagi memberi pengiktirafan kepada ladang-ladang yang mengamalkan amalan pertanian baik, er... ataupun dalam Bahasa Inggerisnya dengan izin, *good agriculture practices*.

Diperkonsepkan mesra alam, menjaga kebajikan dan keselamatan pekerja dan juga keselamatan makanan. Ini er... bagi menghasilkan produk yang berkualiti, selamat dan sesuai untuk dimakan dan langkah-langkah yang telah pun diambil oleh pihak Jabatan Pertanian termasuklah mengadakan latihan seminar Kempen Kesedaran Keselamatan makanan kepada ni petani-petani.

Yang keduanya menjalan... menjalinkan hubungan dan pakatan strategik dengan persatuan pekebun-pekebun sayur-sayuran di Cameron Highlands bagi menyalurkan maklumat berkaitan program jabatan dan pada masa yang sama juga mengambil sampel-sampel sayuran dan buah-buahan di ladang untuk tujuan kadar sisa baki racun perosak agar tidak melebihi er... dipanggil *maximum residue limit* dengan izin, MRL bagi hasil tanaman.

Dan untuk makluman er... Dewan Yang Mulia ini, dalam tahun 2018 sahaja sebanyak 243 sampel MRL telah dibuat analisa dan melalui pemantauan dan analisa MRL yang dibuat, jika terdapat pelanggaran pihak jabatan akan memberi bimbingan dan khidmat nasihat er... penggunaan racun mahkluk perosak secara selamat dan berkesan kepada petani dan ini penting kerana er... untuk ni... hasil er... sayur-sayuran dan buah-buahan yang di eksport ni ke negara-negara er... luar antara er... piawai ataupun er... kualiti yang perlu dipatuhi ialah er... tahap er... MRL ini atau *maximum residue limit* dengan izin.

Kemudian pada masa yang sama pegawai-pegawai pengembangan di peringkat daerah khususnya di Cameron Hinghlands akan memberikan bimbingan, khidmat nasihat dan juga program-program dan pendekatan yang berhemah untuk membolehkan petani-petani ni mendapat sijil MyGAP dan juga MyOrganic untuk er... ni makluman. Setakat ini, setakat akhir September 2018 di Cameron Highlands terdapat seramai 24 pengusaha yang menerima MyGAP dan 7 lagi pengusaha dalam proses pensijilan, manakala 17 pengusaha berjaya menerima MyOrganic serta 5 pengusaha bakal er... menerima pensijilan er... MyOrganic. Terima kasih.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya, sila.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Terima kasih jawapan daripada YB Exco. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, yang... dimaklumkan bahawa er... di Cameron Highlands terdapat 24 pengusaha yang mendapat myGAP tetapi berbanding dengan jumlah pekebun er... jumlah kebun di Cameron Highlands lebih kurang lebih daripada 2000 pekebun... 2000 kebun. Jadi adakah apa-apa KPI yang akan dilaksanakan oleh pihak kerajaan pada masa yang akan datang ataupun tahun depan untuk mempertingkatkan nombor ini? Terima kasih.

YB. DATO' SRI IR HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Tuan Yang di-Pertua,

Saya sukacita nak maklumkan di Cameron Highlands ni, er... kita ada enam er... persatuan utama ya er... yang berkaitan dengan pengusaha-pengusaha pertanian di er... Cameron Highlands. Pertama dipanggil Persatuan Pekebun Sayur China Cameron Highlands. Ahli dia seramai 946 orang. Yang keduanya Persatuan Pekebun Sayur Melayu Cameron Highlands, 170 orang ahli. Kemudian yang ketiganya Persatuan Pekebun India Cameron Highlands 400 ahli. Kemudian yang keempatnya Persatuan Pekebun Bunga Cameron Highlands ada 200 ahli. Yang kelimanya Pertubuhan Pengusaha Pertanian Cameron Highlands, 130 ahli dan persatuan yang keenamnya Persatuan Pengusaha Kebun-Kebun Kecil Cameron Highlands 230. Kesemuanya kalau ikut ni daftar yang ada ni ialah 2076.

Mana Cameron Highlands ni memang dia kira tidaklah bersatu sangat [berdehem]. Tak maksud saya bukan bersatu dari segi... tapi maknanya er... ada enam persatuan. Jadi jabatan terpaksa mengambil pendekatan secara er... fokus. Maknanya tiap-tiap er... aktiviti yang dilaksanakan ini *target* kita ialah untuk er... meningkatkan bilangan ladang yang mendapat pensijilan MyGAP er... meningkatkan kesedaran penggunaan dan sudah tentu er... usaha ini perlu di er... pertingkatkan lagi tetapi untuk makluman, MyGAP dan MyOrganic ni ianya tidak mandatori ya saya nak maklum ya dia tidak mandatori kita tidak ada er... kewajiban. Maknanya mesti mempunyai MyGAP tetapi er... pengimport dan juga pengguna sudah tentu mahukan keselamatan er... makanan yang dibelinya. Sebab itu kalau kita menjadi pembeli, kita akan pergi kepada er... ataupun kita akan membeli produk-produk yang ada tanda label MyGAP dengan MyOrganic contohnya misal contohnya kalau MyOrganic ni kita dapati bahawasanya amalan yang digunakan untuk produk er... atau perladangan organic ni adalah bebas daripada penggunaan hormon, vaksin dan antibiotik yang biasanya digunakan dalam pertanian secara konvensional.

So kalau kita nak... maknanya bebas daripada pengguna penggunaan input-input sedemikian maka kita pergi kepada MyOrganic. Jadi saya kira er... pembeli tu mempunyai kuasa beli ataupun pengaruh yang besar bagi membolehkan atau memaksa pengusaha-pengusaha ini mengamalkan cara perladangan ataupun pertanian yang mempunyai ciri-ciri yang selamat dari... sebab itu dalam konteks ini er... Jabatan Pertanian akan sentiasa berinteraksi dan membuat *engagement* dengan izin, dengan petani-petani dan pengusaha-pengusaha untuk terus er... mengambil langkah-langkah yang bersesuaian bagi memastikan sebahagian besar daripada 2000 ni tadi.

Saya bersetuju dengan ADUN Tanah Rata bahawasanya jumlah yang mendapat kelulusan dan dalam proses untuk mendapat pensijilan ini terlalu kecil dan kita mengharapkan mudah-mudahan er... pihak YB juga akan er... membuat er... ni *engagement* dengan petani-petani supaya kita er... dapat menggalakkan mereka untuk mendapatkan er... sijil-sijil MyGap dan MyOrganic yang er... insya-Allah merupakan satu testimoni bahawasanya amalan pertanian yang dilaksanakan itu er... amat er... baik dan selamat. Terima kasih.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Soalan tambahan... boleh?

Yang Berhormat yang di... Tuan Yang di-Pertua, er... untuk amalan salah satu perkara penting dalam amalan pem... pertanian bai... baik ini adalah pendekatan untuk pengawalan penggunaan racun serangga. Jadi, adakah apa-apa langkah yang di... akan dilaksanakan oleh Kerajaan Negeri untuk membasmikan penggunaan racun serangga yang telah diharamkan? Terima kasih.

YB. DATO' SRI IR HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Sebenarnya kita er... mengamalkan pendekatan er... supaya petani-petani, pekebun-pekebun ini er... mematuhi undang-undang yang telah pun ditetapkan. Kita sedia maklum bahawasanya di Malaysia ini kita ada Akta Makanan 1983 iaitu satu akta yang er... telah pun di er... perundangan oleh er... Kerajaan Malaysia dan memberi kuasa kepada Jabatan Kesihatan untuk membuat pemantauan dan penguatkuasaan. Jadi er... salah satu daripada indikator er... yang digunakan ialah MRL iaitu Minimum Reschedule Level

yang akan dibuat dipantau oleh Jabatan Pertanian dan sekiranya er... pelanggaran kepada MRL ini berlaku berturut-turut kali, Jabatan Kesihatan akan mengeluarkan atau menguatkuasakan undang-undang melalui Akta Makanan 1983 ini dan untuk makluman sebenarnya kalau kita lihat misal contohnya antara negara yang er... mana hasil pertanian kita ini dieksport ialah ke Singapura, dan Singapura mempunyai *standard* yang begitu tinggi dan sekiranya pelanggaran demi pelanggaran ini berlaku. Er... tindakan-tindakan akan diambil bukan saja memusnahkan sayur-sayuran atau produk pertanian yang dieksport ini tetapi juga mengenakan kompaun dan juga er... akan er... menyenaraihitamkan petani-petani yang berkaitan.

Sebab tu dalam konteks ini faedah ya er... yang didapati oleh petani begitu er... terserlah bukan saja dalam bentuk mandatori tetapi juga er... potensi untuk terus berkembang dalam aktiviti yang dilaksanakan. Sebab itu er... dalam konteks ini kita er... Jabatan Pertanian akan er... bekerjasama dengan agensi-agensi penguatkuasaan yang lain untuk memastikan petani-petani, pengusaha-pengusaha ladang ini akan er... mematuhi amalan-amalan atau perundangan yang telah pun ditetapkan dan insya-Allah Kerajaan Negeri er... akan bekerjasama dengan agensi-agensi pusat untuk memastikan bukan saja melalui evokasi, penerangan kepada petani-petani tetapi pada masa yang sama juga kita akan melaksanakan penguatkuasaan bersandarkan kepada peruntukan-peruntukan undang-undang yang ada. Insya-Allah. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baik. Terima kasih Yang Berhormat. Kita pergi kepada soalan berikutnya. Ya? Soalan tambahan?

ENCIK LEE CHIN CHEN

Tambahan.. [batuk] Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Tak apa.

ENCIK LEE CHIN CHEN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Pertanian organik ini adalah *trend* sekarang ini. Semakin ramai petani menggunakan cara organik er... penanaman organik. Apakah jenis bantuan er... yang disediakan kepada pekebun er... pertanian organik ini oleh pihak kerajaan? Terima kasih.

YB. DATO' SRI IR HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Terima kasih Yang di-Pertua. ADUN daripada Bilut bangkitkan isu ini dan er... saya lihat sebenarnya er... pendekatan yang diambil oleh petani-petani yang cenderung kepada amalan pertanian er... mengambil pendekatan secara organik ini begitu er... mendapat perhatian sekarang ini. Malahan Yang Hormat Yang di-Pertua, di Bentong sendiri er... saya telah pergi melawat ladang organik di Bukit Indah tak silap saya. Di situ petani mengamalkan er... pendekatan yang secara berhemah dan er... sebenarnya er... kos yang terlibat pasal organik ini dia lebih kepada disiplin malahan bahan-bahan yang

digunakan untuk er... menghasilkan *enzyme* dan juga input-input pertanian yang lain ni ialah menggunakan bahan-bahan sumber asli ya... lebih kepada er... ini... er... apa nama... baki-baki sayur-sayuran organik dan sebagainya ni dibuat sedemikian rupa dan er... walaupun misal contohnya er... ianya buat masa ini tidak er... mendapat terlalu banyak insentif daripada pihak kerajaan tetapi petani ini mampu untuk menghasilkan er... input-input organik ini dan insya-Allah saya kira mudah-mudahan satu fenomena ataupun budaya baru ni akan merangsang er... pihak kerajaan untuk terus memberikan perhatian yang serius bagi membolehkan input-input organik ini dapat dipanjangkan kepada petani-petani yang ingin mengamalkan pendekatan seumpama ini.

Buat masa ini, saya difahamkan er... masih belum ada lagi suatu kerangka yang lebih terperinci berkaitan dengan pertanian organik ini tetapi saya mengharapkan insya-Allah mudah-mudahan pihak kerajaan khususnya Kementerian Pertanian akan dapat mengambil perhatian dan juga terus menggalakkan er... petani-petani mengamalkan pertanian organik dengan menambah insentif-insentif demi untuk penggalakan ataupun usaha-usaha penggalakan ini. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Saya jemput wakil dari Pulau Manis.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Dato' Sri Yang di-Pertua, saya mohon izin untuk mengemukakan soalan nombor 5.

[Apakah tindakan yang dilaksanakan oleh pihak berkewajipan bagi membanteras masalah sosial LGBT serta isu masalah "Mak Nyah" yang bergiat aktif di bandar Kuantan ini?]

YB. DATO' SRI HAJAH SHAHANIZA BINTI SHAMSUDDIN

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Untuk menjawab soalan Wakil Pulau Manis, ingin saya nyatakan di sini bahawa isu LGBT atau... dan juga isu *transgender* "Mak Nyah" yang disebut oleh Pulau Manis di bandar Kuantan khususnya. Pihak Jabatan Agama Islam Negeri Pahang telah menjalankan operasi berkala di bawah kuasa diperuntukkan di bawah Seksyen 33 dan 34 Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah Pahang 2013 iaitu enakmen yang memperuntukkan tentang seksyen yang memperuntukkan tentang lelaki berlagak sebagai perempuan dan perempuan berlagak sebagai lelaki.

Selain itu, antara usaha yang dijalankan oleh JAIP juga lebih kepada usaha dakwah ataupun mencegah dengan bekerjasama dengan NGO dan juga badan-badan lain seperti JAKIM, MUIP, JKNP, UIA cawangan Kuantan serta Persatuan Insaf Pahang dalam memberi kesedaran kepada golongan ini bermula pada tahun 2011 lagi yang mana diadakan Program Mukayyam pertama di Agro Resort Semuji, Gambang dan program ini diteruskan setiap tahun sehingga tahun ini. Ianya juga dibantu oleh sukarelawan-sukarelawan khususnya masyarakat di Kuantan, pelajar-pelajar dan bekas pelajar UIA sendiri.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya.

YB. DATO' KHAIRUDDIN BIN MAHMUD

Er... saya nak bertanya Kerajaan Negeri Pahang adakah membuat persediaan untuk penggunaan tandas awam kepada pihak-pihak yang saya sebutkan tadi?

YB. DATO' SRI HAJAH SHAHANIZA BINTI SHAMSUDDIN

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Setakat ini Kerajaan Negeri Pahang belum lagi membuat cadangan untuk mengkhususkan tandas awam kepada golongan ini.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Kita pergi kepada soalan berikut, Wakil daripada Teruntum.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua, soalan saya nombor 6.

[Tempat kawalan merokok di tempat awam di negeri Pahang.

- a) Sila senaraikan tempat untuk larangan merokok?
- b) Berapakah saman yang dikeluarkan oleh pihak Kerajaan Negeri Pahang pada tahun 2016, 2017 dan Ogos 2018? Dan apakah tindakannya?]

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Terima kasih kepada Yang Berhormat Teruntum yang menanyakan tentang soal merokok. Saya pun tak tahu adakah rakan kita daripada Teruntum ni merokok ataupun tidak, tetapi sebelum saya menjawab persoalan mengenai kawasan-kawasan yang perlu disenaraikan dilarang merokok ini, sebenarnya di dalam tinjauan para ilmuan, merokok ini memang bahaya tetapi tidak sebahaya minum arak.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Minum arak lebih bahaya daripada merokok tetapi kita Kerajaan Negeri menyokong apa yang telah dilaksanakan oleh Kementerian Kesihatan bagi menetapkan lokasi-lokasi

Saya ucap tahniah kepada ADUN Teruntum kerana tidak merokok dan juga tidak minum arak. Semoga tabiat yang seumpama ini dapat diteruskan selama-lamanya dan kesihatan YB Teruntum terpelihara dengan sebaik-baiknya. Er... banyak penggal lagi.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Seperti yang disebutkan tadi di tempat-tempat awam dilarang merokok dan akan dikuatkuasakan seandainya ada pegawai tinggi ke, pegawai rendah ke, pegawai tengah ke, merokok, tak kiralah di dewan ke, di mana ke... didapati oleh pihak berwajib yang menjalankan tugas itu, mereka tu ada merokok, sudah pasti tindakan akan diambil kecuailah waktu orang buat perkara itu, orang yang menguat kuasa itu tak ada ataupun tak nampak, maka rezeki orang merokok tu lah Dato' Sri Yang di-Pertua, apa nak buat. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Rezeki dia.

YB. ENCIK MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ha, sila.

YB. ENCIK MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN

Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua,

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Tahan, sila.

YB. ENCIK MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN

Saya nak tanya daripada puluhan tempat yang diwartakan sebagai tempat dilarang merokok, adakah masjid dan kawasan masjid itu juga termasuk? Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Termasuk dak? 'Ya'. Terima kasih Yang Berhormat. Kita pergi kepada soalan berikut. Saya jemput wakil dari Cheka.

YB. ENCIK LEE AH WONG

Yang Berhormat Yang di-Pertua, saya mohon izin untuk kemukakan soalan ke-7.

[Pengurusan PAIP telah distruktur semula oleh Kerajaan Negeri Pahang.]

- a) Apakah hasil yang telah diperoleh selepas usaha ini selesai?
- b) Apakah impak terhadap pengguna bekalan air bersih di Pahang?]

YB. DATO' SRI NOROL AZALI BIN SULAIMAN

Terima kasih Yang Berhormat Yang di-Pertua, terima kasih juga kepada ADN Cheka yang bertanyakan berkaitan dengan penstrukturan pengurusan PAIP oleh Kerajaan Negeri.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua dan sidang Ahli-ahli Dewan yang dikasihi sekalian. Nampaknya soalan ini mungkin kurang jelas apabila kita sebut penstrukturan semula PAIP. Sebenarnya setelah saya berbincang dengan wakil daripada Cheka, apa yang dimaksudkan adalah mengenai penstrukturan semula industri perkhidmatan bekalan air negara yang juga membabitkan PAIP dan bukan sahaja PAIP, PAAB, SPAN er... Badan Kawal Selia Air dan beberapa organisasi lain.

Izinkan saya Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua untuk mengambil kesempatan ini untuk seke... er... sekali lalu er... boleh saya kongsi macam mana er... evolusi ataupun kronologi kepada er... wujudnya Penstrukturan Industri Perkhidmatan Bekalan Air ini supaya bukan sahaja sebenarnya Ahli-ahli Dewan saya fikir er... seluruh Sidang Dewan ini bersama-sama saya yang baru 6 bulan apa... menjadi EXCO Kemudahan Asas ini sedang mendalami per... apa ni... proses baru dalam pembangunan negara kita.

Pada tahun 2005, satu Sidang Khas Parlimen diadakan bagi meluluskan satu Pindaan daripada jadual kesim... er... Jadual Kesembilan Perlembagaan Persekutuan yang memindahkan perkara-perkara berkaitan dengan bekalan dan perkhidmatan air daripada senarai negeri kepada senarai bersama kecuali Sabah dan Sarawak. Dengan pindaan ini Kerajaan Persekutuan akan mengawal selia industri Perkhidmatan bekalan air dari segi perlesenan dan kawal selia operator perkhidmatan. Manakala Kerajaan Negeri masih lagi mengekalkan kuasanya terhadap sumber air, tadahan air dan lembangan sungai.

Pada tahun 2006, Parlimen Malaysia meluluskan 2 undang-undang yang mengubah cara Malaysia menguruskan perkhidmatan air iaitu Akta Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara atau Akta SPAN atau 54, dan Akta Industri Perkhidmatan Air ataupun (IPA) Akta 655. Akta 654 ini menggariskan peranan, fungsi dan bidang tugas SPAN dan Akta 55 pula memperuntukkan kawal selia meliputi ekonomi, teknikal, sosial serta perlindungan hak pengguna. Ringkasnya kedua-dua Akta ini telah menghapuskan kuasa penuh yang diberikan kepada negeri melalui Enakmen Bekalan Air dengan wujudnya Suruhanjaya Perkhidmatan Bekalan Air sebagai badan yang mengawal selia operator-operator air di semua negeri di Semenanjung Malaysia.

Berbalik kepada soalan yang dibangkitkan oleh wakil daripada Cheka, Kerajaan Negeri hari ini sedang dalam proses untuk merundingkan dan memuktamadkan terma-terma Perjanjian Penstrukturan Semula Industri Bekalan Air ini dengan Kerajaan Persekutuan melalui Kementerian Air, Tanah dan Sumber Asli ataupun KATS. Jadi beberapa pihak ataupun ada 3 perjanjian akan ditandatangani er... perjanjian utama, perjanjian berkaitan dengan pajakan aset dan perjanjian membabitkan perkhidmatan yang dijangkakan akan dapat dimeterai ataupun diselesaikan sepertimana yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar semalam dalam suku pertama tahun 2019.

Penstrukturan Semula Bekalan Air ini adalah sepertimana disebut tadi memenuhi kehendak Akta Industri Perkhidmatan Air 2006 untuk memastikan hasrat Kerajaan secara keseluruhannya agar industri air yang lebih mampan dapat direalisasikan bagi mengatasi masalah-masalah utama yang dihadapi oleh bukan sahaja Pengurusan Air Pahang Berhad ataupun PAIP, juga dihadapi oleh Syarikat-syarikat Pengurusan Air di negeri-negeri yang lain.

Jadi melalui perjanjian ini, kita mengharapkan agar defisit operasi yang terpaksa er... defisit kewangan maksudnya yang terpaksa ditanggung oleh PAIP selama ini dapat diatasi, hutang juga dapat diatasi, modal untuk PAIP me... menambah baik, memperbaharui segala modal... belanja-belanja modal ini akan dapat diatasi juga, hutang pinjaman bekalan air oleh Kerajaan Negeri daripada Kerajaan Persekutuan juga akan mampu dibayar dalam jangka masa yang panjang. Tapi soal mampu itu... ini... Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, agak subjektif sedikit sebab bergantung kepada berapa sebenarnya nilai hutang yang boleh kita rundingkan dengan Kerajaan Persekutuan sebab istilah hutang ini sidang... sidang... sidang Ahli-ahli Dewan yang dikasihi sekalian hanya bermula pada tahun 90-an, kalau tak salah saya tahun 1994. Sebelum daripada itu kerajaan menyampaikan perkhidmatan bekalan air ini dari segi apa... CAPEXnya masih lagi dalam bentuk geran kepada semua negeri.

Jadi dengan terlaksananya penstrukturan semula industri bekalan air di negeri Pahang ini kita harapkan kedudukan kewangan PAIP akan menjadi lebih mampan dengan kenaikan tarif. Jadi bila disebut soal tarif ini mungkin ramai yang merasakan er... Kerajaan Negeri rasa seronok nak menaikkan tarif, tidak. Kalau seronok dah lama dah kita tandatangani perjanjian itu seperti negeri lain tapi kita masih lagi merundingkan kerana tarif ini sangat sensitif kepada berapa banyak er... pendapatan hasil kita untuk membayar balik hutang.

Maksudnya kalau hutang kita banyak, jangka masanya mungkin panjang jadi nak memendekkan mungkin terpaksa menaikkan tarif jadi kita rasa tak patut pulak di negeri Pahang ini kena naik tarif sampai 2, 3 kali ganda lebih daripada negeri lain. Inilah perkara yang kita rundingkan dengan Kerajaan Persekutuan daripada dulu sampai sekarang. Jadi kita kena maklum ini bukan nak kata salah Kerajaan Negeri, salah Kerajaan Persekutuan, tidak. Ini adalah satu perkara baru sepertimana yang dikatakan tadi perlanjutan daripada Sidang Khas Parlimen pada tahun 2005.

Seterusnya er... melalui perjanjian ini pemberian CAPEX akan diterima bukan lagi daripada kerajaan sepertimana sekarang secara langsung, ianya akan diterima daripada Pengurusan Aset Air Berhad, satu perbadanan di bawah Kementerian Air, Tanah dan Sumber Asli. Bayaran hutang operasi PAIP juga selepas ini boleh disusun dengan lebih baik kerana kita akan... kita jangkakan ada pertambahan hasil. Masalah kehilangan air yang selalu dibangkitkan oleh Ahli-ahli Dewan, oleh rakyat ataupun NRW ini juga insya-Allah boleh kita beransur-ansur kurangkan, aset-aset peralatan yang usang, yang kita kata mungkin apa bukan saja paip pecah, loji yang mungkin *breakdown* ya, yang rosak insya-Allah akan di... er... tam... diperbaiki ataupun diganti, hutang pinjaman bekalan air negeri juga akan dapat diselesaikan.

Hutang ini maksudnya hutang Kerajaan Negeri, dia bukanlah dilupakan sebenarnya apa yang disifatkan sebagai hutang Kerajaan Negeri sebenarnya dipindahkan ya, hutang itu kepada PAIP dengan cara kita memindahkan aset-aset ini kepada PAAB dan PAIP akan apa... menggunakan kaedah sewa beli membayar apa ni... sewa dan akhirnya selepas

satu tempoh aset-aset yang sekarang ini pada Kerajaan Negeri, yang selepas ini pergi kepada PAAB itu akan berpindah kepada apa... kembali kepada Kerajaan Negeri mungkin di bawah BKSA.

Kerajaan Negeri selepas ini tidak perlu lagi menyediakan dan menyuntik dana kepada PAIP untuk menampung sama ada belanja-belanja operasi dan belanja modal di masa akan datang dan kera... dan yang uniknya Kerajaan Negeri selepas ini akan menerima tambahan hasil royalti air mentah yang akan dibayar oleh PAIP sepertimana operator-operator lain er... bayar selama ini. Selama ini bukannya kita tak dapat tapi PAIP itu tak berkesempatan untuk apa... membayar royalti sepertimana yang sepatutnya. Itu sahaja Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat.

YB. ENCIK LEE AH WONG

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya, Cheka. Tambahan.

YB. ENCIK LEE AH WONG

Tuan Yang di-Pertua,

Mengenai struktur semula dan Perkhidmatan Bekalan Air Bersih ini memang sangat mengelirukan orang awam. Jadi adakah kerajaan bercadang untuk buat satu keterangan ataupun satu media... sidang media yang khas supaya orang ramai khususnya memahami keadaan sekarang?

Soalan kedua, selepas PRU-14 sehingga sekarang adakah mana-mana loji baru ataupun projek naik taraf loji yang sedia ada akan dilaksanakan dalam masa yang terdekat ini? Terima kasih.

YB. DATO' SRI NOROL AZALI BIN SULAIMAN

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Soal penjelasan saya fikir itu boleh kita buat kepada apa... kumpulan-kumpulan yang mana berminat untuk mendengar boleh kita uruskan tapi kalau kita nak buat satu *roadshow* pulak mungkin apa... kurang *practical* Yang Berhormat dengan izin ya. Jadi sebenarnya maklumat-maklumat ini, boleh kita perolehi di... apa... laman sesawang boleh sebenarnya sepertimana kita selalu *google* isu-isu semasa, isu-isu politik sebenarnya ada ya, dalam laman-laman web yang berkaitan, boleh.

Soal apa... pewujudan loji baru, kemudahan fasiliti-fasiliti baru dan penambahbaikan ini kita jalankan secara berterusan dan satu perkara yang saya lupa nak sebutkan tadi, dalam

proses perjanjian ini juga bila kita tandatangan ini dalam tempoh er... 5 tahun pertama kita juga mengharapkan pihak apa... Kerajaan Persekutuan akan memberikan satu dana khusus pembangunan pada kadar RM50 juta setahun untuk meneruskan kerja-kerja ini ya, er... untuk kita mengupayakan er... pihak PAIP dalam masa yang terdekat.

Selain daripada itu Sidang Dewan Yang di Muliakan, Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, suka ingin saya berkongsi mengenai Yang Amat Berhormat Menteri Besar telah pun mengutus surat secara rasmi kepada Kerajaan Persekutuan memohon agar hutang yang kita selalu sebut lebih daripada RM2 bilion ini dapat dikaji balik dan pada kadar er... 60%, itu yang kita harapkan dan juga sebagai manfaat kepada pengguna melalui penstrukturan ini juga Yang Amat Berhormat Menteri Besar telah meminta Pihak Berkuasa Kerajaan Negeri, kita cuba kaji mungkin apa er... untuk kumpulan-kumpulan rakyat termiskin ini, kita cuba kaji untuk cuba memberikan air secara percuma untuk kadar tertentu. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Kita beralih kepada soalan berikutnya.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Soalan tambahan, YB Yang di-Pertua...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

YB, kita pergi kepada soalan berikutnya. Saya Jemput wakil daripada Beserah.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua, soalan saya soalan nombor 8.

[Perkhidmatan internet Jalur Lebar telah menjadi satu keperluan buat masa ini, sila nyatakan:

- a) Status capaian internet jalur lebar seluruh negeri Pahang?
- b) Apakah perancangan kerajaan negeri bagi meluaskan capaian ke kawasan-kawasan luar bandar?
- c) Adakah Pusat Internet 1Malaysia masih berfungsi?]

YB. DATO' MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Terima kasih kepada Yang Berhormat Yang di-Pertua dan juga terima kasih kepada ADUN Beserah kerana er... telah membukakan soalan berkaitan er... capaian internet jalur lebar bagi negeri Pahang.

Yang pertamanya, bagi soalan yang pertama status capaian internet jalur lebar di negeri Pahang, untuk makluman Sidang Dewan pada waktu ini kadar ataupun capaian internet

jalur lebar ataupun kadar penembusan jalur lebar di negeri Pahang sehingga suku ke-2 tahun 2018 adalah sebanyak 90.5% bagi setiap 100 orang penduduk dan ini ada berbanding dengan 71.7% pada 2016 dan 86.4% pada 2017.

Dan soalan yang kedua, adakah perang... perancangan Kerajaan Negeri untuk meluaskan... apakah perancangan Kerajaan Negeri bagi meluaskan capaian ke kawasan-kawasan luar bandar? Untuk makluman Sidang Dewan er... Kerajaan Negeri dan juga bersama Suruhanjaya Perkhidmatan Komunikasi Multimedia (MCMC) dengan izin Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua telah melaksanakan pelbagai inisiatif ataupun pembangunan infrastruktur komunikasi khususnya di kawasan penempatan luar bandar dan inisiatif-inisiatif ini terbahagi kepada 3.

Pertamanya, Projek Perluasan Liputan Selular Kawasan Luar Bandar iaitu kita namakan (*TIME 3*), dengan izin Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, *TIME-3* bermaknanya bermula daripada 2011 hingga 2017 terdapat lebih kurang 321 menara selular di seluruh negeri Pahang dan 31 menara sedang dibina dan dijangka beroperasi seawal tahun 2019 dan menjadikan keseluruhan menara di negeri Pahang ini sebanyak 352 menara.

Inisiatif yang kedua adalah Projek Perluasan atau penambahbaikan Perkhidmatan Jalur Lebar Tanpa Wayar (*Wireless Broadband*), dengan izin Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Kini... sehingga kini 470 lokasi perkhidmatan 2G atau 3G akan dinaik taraf kepada teknologi 4G dan untuk tahun ini sebanyak 192 lokasi akan dinaik taraf kepada teknologi 4G dan akan menjadikan keseluruhan lokasi ini adalah sebanyak 662 lokasi (*wireless broadband*).

Inisiatif yang ketiga adalah Projek Rangkaian Jalur Lebar Tetap Di Luar Bandar (*Fixed Rural Broadband*), dengan izin Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, sebanyak 51 lokasi dalam negeri Pahang dengan penambahan kapasiti sebanyak 6,840 *ports* untuk premis yang ingin menggunakan perkhidmatan jalur lebar tetap.

Bagi soalan yang... yang ketiga Pusat Internet 1Malaysia buat masa ini adalah sebanyak 108 dan semuanya masih lagi berfungsi. Sekian.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Soalan tambahan Dato' Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Terima kasih. Terima kasih pihak kerajaan di atas penjelasan yang diberikan tentang pencapaian... capaian internet jalur lebar seluruh negeri Pahang yang kita tahu. Komunikasi adalah merupakan satu perkara utama dan penting untuk seluruh er... masyarakat seluruh rakyat. Daripada apa yang dijawab oleh pihak kerajaan tadi, lebih kurang 90.5% setiap 100 orang penduduk, bermakna er... ada 10 orang yang tidak mendapat akses kepada internet jalur lebar ini. Setiap 100 orang, 10 orang tak dapat er... liputan internet er... bagi rakyat negeri Pahang.

Soalan saya seterusnya adalah er... adakah kos untuk menyediakan prasarana untuk mempersiapkan kepada segala er... capaian ini dipertingkatkan ditanggung oleh Kerajaan Negeri, pihak swasta ataupun Kerajaan Persekutuan ataupun ada usaha sama di antara pihak Kerajaan Negeri, pihak swasta dan juga Kerajaan Persekutuan.

Soalan yang ke-2, adakah pihak Kerajaan Negeri mendapat apa-apa hasil daripada sewaan menara-menara yang diletakkan di tanah Kerajaan Negeri itu sendiri dan berapa banyak hasil yang kita kutip daripada jumlah 321 menara yang telah dibina ini dan bakal dibina.

Kemudian kos operasi Pusat Internet 1Malaysia er... siapakah yang menanggung er... kos operasinya? Terima kasih.

YB. DATO' MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Er... buat masa ini peruntukan untuk membina ataupun menyediakan perkhidmatan jalur lebar adalah dibawah Kerajaan Persekutuan dan er... sebagaimana dalam perbahasan bajet baru-baru ini. Er... hampir 90% sumber kewangan adalah daripada Tabung Perkhidmatan Sejagat ataupun *Universal Service Provider Fund* di bawah seliaan Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia dan kadang-kadangnya 10% nya daripada Telekom Malaysia.

Untuk soalan berkenaan tanah, pada masa ini tanah adalah er... daripada pihak kerajaan disediakan untuk melaksanakan menara-menara er... selular ataupun perkhidmatan jalur lebar ini. Dan buat masa ini er... untuk er... penilaian ataupun jumlah kutipan sewa tidak ada pada saya dan insya-Allah saya akan berikan jawapannya secara yang bertulis .

Untuk soalan yang Pusat Internet 1Malaysia buat masa ini er... selenggaraan ataupun pengurusan pusat internet adalah di bawah kawal selia *service provider* penyedia perkhidmatan selular. Contohnya di Pekan ada dibawah Digi dan ada juga di bawah er... TELEKOM Malaysia.

Dan er... kita berharap bahawa *service* ataupun Pusat Khidmat Internet 1Malaysia ini akan dapat diteruskan lagi pada masa-masa akan datang di bawah seliaan perkhidmatan selular ini dan buat masa ini perkhidmatan yang diberikan adalah sangat baik sekali.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Soalan sekali... satu lagi. Terima kasih er... Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua. Satu lagi soalan saya yang tertinggal tadi. Baru-baru ini ada diumumkan oleh Menteri er... Komunikasi dan Multimedia ingin menyemak dan menurunkan kadar bayaran untuk perkhidmatan internet jalur lebar ini er... kepada seluruh rakyat. Er... kita sambut baik hasrat ini cuma kita tak nampak lagi ianya berlaku . Bilakah agaknya er... bayaran yang dikenakan kepada rakyat untuk menikmati internet jalur lebar ini boleh dikurangkan kosnya. Terima kasih.

YB. DATO' MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF

Dan er... untuk makluman Sidang Dewan, bahawa buat masa ini memanglah er... hasrat Kerajaan Persekutuan untuk mengurangkan er... kos ataupun perkhidmatan kepada perkhidmatan jalur lebar. Kadang-kadang dia kata sampai 50% untuk dipotongkan. Ada yang 139 tetapi *rate* yang sebenarnya tak dapatlah saya berikan secara tepat disini tapi pengumuman itu telah diberikan oleh pihak Suruhanjaya Komunikasi Dan Multimedia dan apa yang kita harapkan pelaksanaan ini dapat dilaksanakan.

Buat masa ini masih belum, masih belum dapat dilaksanakan dan saya rasa perkhidmatan ini perlu dilaksanakan kerana ia telah diuar-uarkan dan kita berharap dengan pengurangan kos ini ataupun sewaan ataupun bayaran ini pada perkhidmatan ini dapat meningkatkan lagi akses kepada perkhidmatan jalur lebar kepada setiap penduduk dalam negara kita. Sekian.

YB. ENCIK LEE CHIN CHEN

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila Yang Berhormat.

YB. ENCIK LEE CHIN CHEN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Perkhidmatan Unifi telah dilancar di kawasan Bentong sejak 2016 tetapi setakat ini banyak kawasan masih tidak ada *coverage* lagi. Bolehkah saya tau, bilakah akan merangkumi er... khidmat unifi diseluruh Bentong? Terima kasih.

YB. DATO' MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF

Tuan Yang di-Pertua,

Er... perkhidmatan jalur lebar ataupun unifi secara *fixed broadband* ni adalah dibuat oleh pihak Telekom Malaysia, TM, dan servis ini dilaksanakan di kawasan-kawasan yang mempunyai kepadatan penduduk yang tinggi contohnya, dan bergantung kepada bajet ataupun peruntukan yang disediakan. Dan kerana kawasan Pahang ni adalah satu kawasan yang sangat luas dan tidak semua kawasan pada masa ini er... dapat kita laksanakan projek unifi ini secara menyeluruh. Tapi saya dimaklumkan oleh pihak Telekom Malaysia ataupun TM bahawa projek ini akan tetap mendapat perhatian dan akan dapat dilaksanakan pada masa ke semasa. Begitu jugalah di Cameron Highlands ditempat-tempat kawasan yang tinggi.

Dan baru-baru ini kita telah laksanakan projek unifi ataupun kabel dasar laut kepada Pulau Tioman, dan menelan belanja lebih kurang dalam RM50 juta. Dan kita berharap supaya peruntukan-peruntukan yang lebih banyak lagi disediakan oleh pihak kerajaan untuk memastikan bahawa kemudahan asses jalur lebar ini dapat dilaksanakan dalam negeri Pahang ya. Kita harapkan kerajaan daripada Pakatan Harapan dapat memberikan

perhatian kepada persoalan daripada Bilut supaya dapat sama-sama kita memastikan kawasan-kawasan yang belum lagi mendapat perkhidmatan jalur lebar dengan baik dapat dilaksanakan dengan lebih baik pada masa akan datang. Sekian.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Kita pergi kepada soalan berikutnya. Jemput Wakil dari Kemayan.

YB. DATO' MOHD FADIL BIN OSMAN

Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua. Soalan saya, soalan nombor 9.

[Apakah peranan dan langkah-langkah yang diambil oleh pihak FELDA untuk mengatasi kejatuhan harga kelapa sawit bagi membantu masyarakat peneroka FELDA?]

YB. DATO' HAJI NAZRI BIN NGAH

Terima kasih Yang Berhormat Yang di-Pertua dan terima kasih juga kepada ADUN kawasan Kemayan yang menanyakan peranan dan langkah yang diambil oleh pihak FELDA untuk mengatasi masalah kejatuhan harga sawit bagi membantu masyarakat peneroka FELDA.

Untuk makluman dewan, dalam menangani situasi kejatuhan harga sawit, FELDA telah menjalankan satu kajian yang menyeluruh bagi meningkatkan produktiviti dengan lebih tinggi dan berkualiti dan FELDA juga hendak meningkatkan pendapatan peneroka dan berusaha menjalankan operasi ladang dengan kos yang rendah tanpa menjejaskan produktiviti ladang.

FELDA juga hendak promosikan produk-produk komoditi. Proses hilirannya ke luar-luar negara, dengan hal ini membolehkan permintaan lebih tinggi dan juga seterusnya menaikkan harga kelapa sawit. FELDA juga hendaklah mengada R&Dnya dengan izinnya, terhadap pengeluaran minyak sawitnya untuk dipasar ke luar negara juga terutamanya Eropah dan Asia Barat.

Dalam pada itu, FELDA juga menggalakkan kepada peneroka dan warganya untuk mempelbagaikan aktiviti ekonomi untuk... tidak mengharapkan hanya kelapa sawit. Antaranya, melibatkan aktiviti-aktiviti keusahawanan dan juga kursus-kursus untuk peningkatan kemahiran baru.

YB. DATIN SAMSIAH BINTI ARSHAD

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Jengka. Sila.

YB. ENCIK SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM

Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua,

Er... saya sebagai anak peneroka FELDA sama dengan EXCO. Apa yang kita er... maklumi bersama hari ini er... apabila harga buah jatuh dan dalam keadaan buah sikit sekarang. Semalam kita disebut bahawa harga terkini buah sawit 1 tan RM290.00 1 tan. Dalam keadaan er... buah er... tak ada hasil dan kali ni lama dan sangat lama kali ni ya, dan er... orang peneroka berbunyi, dia kata dulu kalau harga buah er... kalau buah sikit harga naik. Sekarang buah sikit harga turun.

Jadi apa... apa yang boleh Kerajaan Negeri memainkan peranan untuk memberikan cadangan kepada er... pihak FELDA supaya buat sementara ini, 5, 6 bulan ini tidak memotong potongan-potongan yang mereka potong ketika peneroka menghantar hasil di kilang sawit FELDA. Sebab kadang-kadang mereka hantar tu. Potong-potong, tinggal RM3.00. Ini yang menjadi rayuan kepada peneroka-peneroka FELDA supaya ada usaha daripada pihak kita ini sama ada menekan, mencadang kepada pihak FELDA dalam kuasa yang ada kita boleh supaya buat sementara waktu ini tidak memotong potongan-potongan ini, sebab dulu pernah dilakukan. Terima kasih.

YB. DATO' HAJI NAZRI BIN NGAH

Menjawab soalan daripada ADUN Jengka. Saya mencadangkan kepada Kerajaan Pusat harga sawit ini bergantung dan juga ditentukan oleh Kerajaan Pusat. Dan saya mencadangkan Kerajaan Pusat terutamanya FELDA melantaikan harga sawit ketika ini, iaitu dalam harga RM400.00 1 tan. Dan dalam masa ini kalau dulu dia cuba menghapuskan hutang-hutang peneroka dan saya mencadangkan dengan adanya harga lantai RM400.00 setan dan saya memohon Kerajaan Pusat. Kerajaan Negeri akan berkerjasama dengan Kerajaan Pusat memohon meminta pandangan supaya buat sementara ini oleh kerana harganya kurang, sawit yang kurang kita tangguhkan pemotongan harga. Dan apabila harga meningkat naik akan datang, barulah kita potong hutang-hutang peneroka. Kalau dulu mereka hendak hapus, kita mintak dia tangguh buat sementara. Sekian, terima kasih.

YB. DATO' MOHD FADIL BIN OSMAN

Soalan tambahan saya.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Kemayan.

YB. DATO' MOHD FADIL BIN OSMAN

Soalan pertama saya, tadi pihak kerajaan menyebut tentang er... bidang keusahawan yang disediakan untuk peneroka-peneroka dalam arah membantu peneroka-peneroka untuk mengatasi keadaan kejatuhan harga ataupun pendapatan yang rendah.

Soalan pertama saya, adakah pengkhususan yang diberikan dalam bidang keusahawan yang telah diprogramkan oleh FELDA dan juga kalau boleh nyatakan jumlah usahawan yang telah diwujudkan oleh program tersebut.

Soalan kedua saya, sabar. Soalan kedua saya, bolehkah pihak kerajaan menjelaskan perkara sebenar? Kenapakah berlakunya kejatuhan yang mendadak yang terlalu serius pada harga komoditi terutamanya sawit oleh... oleh pasaran kita di Malaysia. Sekian, terima kasih.

YB. DATO' HAJI NAZRI BIN NGAH

Terima kasih ADN Kemayan. FELDA juga telah memberi kursus-kursus dan program latihan dan kemahiran pada... dalam bentuk usahawan-usahawan dikalangan peneroka FELDA juga anak-anak peneroka FELDA. Pengkhususannya adalah mereka memberikan latihan makanan, kursus jahitan, kursus produk hiliran kelulut, pemasaran digital, pengurusan ternakan, kewangan dan koperasi, kursus simpan kira-kira, kursus pemasaran dan kursus penanam belimbing buluh untuk menghasilkan pembuatan sambal hitam Pahang.

FELDA juga dalam jabatan pengurusan keusahawanan telah mewujudkan... itu soalan nombor 2 ya. Mewujudkan usahawan-usahawan negeri Pahang di kalangan peneroka-peneroka FELDA dan warga FELDA. Dalam perniagaan mewujudkan... seramai 108... 1,855 orang, perkhidmatan 1,834, ternakan 1,353 orang, perusahaan 290, kraftangan 255 orang, tanaman termasuk tanaman tebu dan juga musang king 250... er... 137 orang...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Musang king tu apa Yang Berhormat? Tanaman Musang King.

YB. DATO' HAJI NAZRI BIN NGAH

Sorry... sorry bukan Musang King. Durian Musang King.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Hah, terima kasih.

YB. DATO' HAJI NAZRI BIN NGAH

Dan juga dalam *online* sebanyak 5 orang. Semuanya mewujudkan usahawan sebanyak 5,797 orang. Menjawab soalan nombor dua, ke nombor tiga tak tahulah saya tadi, iaitu tentang kejatuhan... kejatuhan mendadak harga sawit. Kalau dulu... soalan tambahan lagi. Kalau dulu kita mengeksport sawit dan juga minyak sawit kepada negeri China dan sekarang oleh kerana dasar-dasar kita, dasar-dasar er... kita Kerajaan Persekutuan dengan menanggungkan beberapa projek di... untuk negeri China, maka kit... China tidak mengimport lagi hasil sawit. Ekoran pada itulah menyebabkan harga sawit kita, harga minyak sawit kita turun mendadak, terutama harga sawit. Tiap-tiap hari turun daripada RM340, RM330, minggu lepas RM305 dan semalam RM295 itu aje kerana China tidak lagi mengimport minyak dan juga sawit kita. Sekian, terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Baiklah, kita pergi kepada soalan terakhir pagi ini. Saya jemput wakil dari Damak.

YB. TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, soalan saya nombor 10.

[Majlis Daerah Jerantut telah menaikkan kadar sewa premis-premis perniagaan di seluruh Jerantut berkuat kuasa 1 September 2018.

Apakah punca yang menyebabkan kadar sewa premis perniagaan dinaikkan?

Apakah mekanisme yang digunakan bagi menilai kemampuan para peniaga untuk membayar kadar sewa yang baru?]

YB. ENCIK ABDUL RAHIM BIN MUDA

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Ahli-ahli Dewan yang dimuliakan sekalian, terima kasih kepada soalan daripada Damak yang amat prihatin tentang peniaga-peniaga kecil. Ada dua soalan dikemukakan, pertama berkaitan dengan apakah punca yang menyebabkan kadar sewa premis perniagaan dinaikkan di Majlis Daerah Jerantut. Er...dan kedua apakah mekanisme yang digunakan untuk menilai kemampuan para peniaga untuk membayar kadar sewa yang baru.

Untuk makluman er... Ahli-ahli Dewan Yang di Muliakan, er... Majlis Daerah Jerantut mempunyai sebanyak 417 buah gerai di mana gerai yang terlibat dalam kenaikan harga sewa mulai 1 September 2018 adalah sebanyak 251 manakala 166 buah gerai masih kekal pada harga lama.

Kenaikan harga sewa adalah disebabkan oleh faktor-faktor berikut iaitu berkaitan dengan beban kos pembaikan yang tinggi dan tidak dapat ditanggung oleh... ditanggung oleh penyewa yang dikutip sebagai contoh aduan kerosakan gerai mulai Januari 2018 hingga 15 Oktober 2018 adalah sebanyak 44 kes yang melibatkan pembaikan kerosakan er... pintu *roller shutter* dengan izin, elektrik, atap dan kos pembaikan gerai dan bil utiliti ya. Er...penyelenggaraan gerai dari tahun 2013 hingga 2015...15 Oktober 2018 adalah berjumlah RM93,316.06 ya. Er... itulah kos yang diperlukan untuk membaiki gerai-gerai berkenaan.

Yang keduanya, secara perbandingan kadar sewa harga semua gerai atau kedai milik swasta, kadar sewa gerai Majlis Daerah terlalu rendah berbanding dengan gerai-gerai dikendalikan oleh pihak swasta.

Majlis mendapati bahawa kedai-kedai perniagaan swasta berhampiran dengan ruang niaga Majlis telah mengenakan kadar sewa yang tinggi dan jauh melebihi kadar sewa yang ditetapkan oleh Majlis. Ini ditambah dengan pembangunan pesat di kawasan berhampiran terutama di kawasan pasar menjadikan kawasan-kawasan tumpuan

penduduk dengan secara tidak langsung bilangan pelanggan-pelanggan akan bertambah. Manakala tidak semua ruang niaga Majlis mengalami kenaikan kadar sewa yang mendadak. Ada ruang niaga yang tidak mengalami kenaikan sewa dan ada ruang yang dikenakan sewa yang jauh lebih rendah dari yang sepatutnya.

Untuk makluman Ahli-ahli Dewan Yang di Muliakan, sebagai sebuah Kerajaan yang prihatin, Majlis Daerah Jerantut telah mengadakan satu sesi *Town Hall* bersama peniaga pada 7.11.2018 yang lalu yang turut dihadiri oleh Wakil Damak, ya. Di mana pada perjumpaan berkenaan er... persetujuan telah dibuat oleh kedua-dua pihak dan Majlis Daerah Jerantut telah menanggukkan kenaikan ini sehinggalah kepada tahun hadapan 01 Januari 2019 er... bagi mengurangkan beban er... kadar sewa yang dinaikkan.

Walau bagaimanapun saya juga memohon supaya ADUN Damak ya, berjumpa balik dengan peniaga-peniaga ni sebenarnya masih ada tunggakan daripada peniaga-peniaga kepada Majlis Daerah Jerantut sebanyak RM9,000 yang masih belum dijelaskan. Jadi sebagai er... salah satu er... persetujuan dicapai, kita minta juga peniaga-peniaga ni menjelaskan bayaran sewa dan kita boleh gunakan bayaran sewa ni untuk membaiki kerosakan yang ada. Sekian, itulah wabillahi taufik wal hidayah wassalamualaikum warahmantullahi wabarakatuh.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat.

Baiklah, Ahi-ahli Yang Berhormat sekalian, kita telah selesai membincangkan sepuluh pertanyaan dan jawapan ya. Saya bercadang untuk menempohkan persidangan kita pagi ini untuk kita sama-sama menikmati minum pagi dan persidangan kita disambung semula pada pukul 11.15 pagi. Harap Ahli-ahli Yang Berhormat dapat berada dalam Dewan ini pada masa yang telah ditetapkan tadi. Persidangan ditempohkan, terima kasih.

[Persidangan ditempohkan pada jam 10.46 pagi]

[Persidangan disambung semula]

**SAMBUNGAN PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2019)
2018 DAN USUL ANGGARAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN DAN
PERBEKALAN AIR 2019**

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Ketiga: Sambungan perbahasan Rang Undang-Undang Perbekalan (2019) 2018 dan Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan dan Perbekalan Air 2019.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, kita masih lagi di dalam perbahasan atas Rang Undang-Undang Perbekalan (2019) 2018 dan Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan dan Perbekalan Air 2019. Rang Undang-Undang dan Usul ini telah dibentangkan dan telah pun dibuka untuk dibahaskan pada 19 November 2018 yang lalu dan perbahasan kita, kita akan sambung semula pada hari ini.

Sepertimana biasa, saya akan membenarkan Ahli Yang Berhormat mengambil masa selama 15 minit bagi perbahasan tersebut. Baiklah, saya mulakan perbahasan kita pada pagi ini. Ya, saya jemput wakil dari Mentakab. Sila YB Mentakab.

YB. ENCIK WOO CHEE WAN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya mengucapkan terima kasih kerana sekali lagi diberikan peluang untuk bercakap dalam Dewan Yang Mulia ini. Pembentangan bajet oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar merupakan agenda yang sangat penting untuk memperlihatkan hala tuju dan seterusnya menggalakkan pertumbuhan ekonomi negeri yang memberi manfaat kepada penambahan kewangan dan hasil negeri Pahang. Sehubungan ini, saya merasakan bahawa masih banyak ruang penambahbaikan yang perlu dilakukan seperti contoh, saya merasakan bahawa Pihak Berkuasa Tempatan bila di Temerloh saya maksudkan MPT, perlu kembali kepada asas penubuhan iaitu bagi menjaga kebajikan dan pentadbiran kawasan Majlis pentadbiran... Perbandaran.

Setiap kali kajian semula pem... perbandaran, maka sempadan perbandaran yang saya amat merasakan tujuan utamanya adalah semata-mata untuk mengutip cukai. Ertinya untuk menambahkan pendapatan Majlis Perbandaran. Malangnya, rungutan yang saya perolehi daripada penduduk di DUN Mentakab khususnya dan di daerah Temerloh amnya perkhidmatannya adalah tidak sepadan dengan cukai yang dikutip serta masih banyak ruang penambahbaikan yang perlu dibuat bagi menjaga kebajikan penduduk keseluruhannya.

Sebagai contoh, lampu jalan tidak dibaiki walaupun ia di bawah bidang kuasa JKR, tetapi seolah-olah tidak ada koordinasi di antara agensi yang berkaitan. Majlis Perbandaran seharusnya lebih kreatif untuk mencari sumber kewangan sendiri seperti meringankan atau memudahkan cara bagi mendapatkan lesen perniagaan yang sekaligus

merancakkan perniagaan di Temerloh. Ini bermaksud bagi menggalakkan pertumbuhan sosioekonomi yang akan memberikan manfaat kepada penduduk.

Berkaitan peranan Majlis Perbandaran, saya melihat suatu masalah ialah berkaitan dengan rumah-rumah rumah terbiar dipenuhi dengan semak-samun. Ini bukan sahaja menjejaskan pemandangan tetapi juga menjadi tempat pembiakan nyamuk, sarang tikus dan haiwan berbisa. Saya jug... juga tidak menolak kemungkinan akan menjadi sarang penyalahgunaan dadah. Sungguh pun daripada statistik rumah-rumah terbiar ini adalah tidak tinggi, tetapi masalah ini tidak boleh dipandang ringan kerana ianya melibatkan keselamatan dan kesihatan.

Tuan Yang di-Pertua,

Saya merasakan bahawa di dalam 20 tahun kebelakangan ini, taman-taman permainan dan padang bola sepak telah tidak menjadi keutamaan dalam merancang pembangunan setempat. Di Mentakab misalnya, hanya ada dua sahaja padang bola sepak iaitu di Padang Besar Mentakab dan Seri Kemuning. Tentunya Tuan Yang di-Pertua, biasa dengan peribahasa “otak yang cerdas hasil daripada badan yang sihat” yang membawa maksud perlunya masyarakat yang aktif bersukan dan mengeluarkan peluh. Anak-anak muda khususnya sangat-sangat gemar bersukan tetapi tiadanya kemudahan yang mencukupi untuk mereka.

Saya menyarankan supaya EXCO Belia dan Sukan mengambil inisiatif untuk membina sebuah kompleks sukan dan kalau tidak di DUN Mentakab tetapi di Parlimen Temerloh agar bukan sahaja anak-anak muda dapat menikmati kemudahan tersebut dan sa... sudah tentu akan mendapat melahirkan para atlet yang berbiw... yang berwibawa mewakili negeri Pahang yang dikasihi ini.

Saya juga ingin berkongsi kerisauan dengan teman-teman yang lain serta ibubapa dan masyarakat mengenai bertambahnya gejala sosial di kalangan anak muda. Barangkali ini berpunca daripada... daripada kurangnya pusat atau tempat anak muda beriadah. Jika di Temerloh, saya melihat masalah merempit sangat membimbangkan. Saya menjemput Yang Amat Berhormat Menteri Besar untuk datang ke Temerloh merasai dan... merasai pengalaman dan menyaksikan aksi-aksi merempit di sini. [Ahli Dewan ketawa] Sesuatu perlu dilakukan dan bukan semata-mata daripada sudut penguatkuasaan undang-undang melalui polis tetapi juga mencari jalan bagi menyelesaikan gejala ini yang sangat membimbangkan.

Bukan sahaja dari segi keselamatan tetapi dari segi produktiviti negara serta bagi mengekang gejala sosial. Mereka ini adalah anak-anak saya dan juga anak-anak tuan puan di mana kita sebagai pemimpin yang mempunyai tanggungjawab terhadap golongan ini. Salah satu cara penyelesaiannya, saya menyarankan barangkali kerajaan boleh memikirkan untuk membina trek motosikal yang dalam keadaan terkawal dan berdisiplin. Di Kampung Paya Pulai misalnya terdapat trek *motor cross* itu pun di atas inisiatif persendirian. Mungkin trek ini boleh *diupgrad*kan. Saya menyarankan agar pembinaan trek seumpama ini kerana akan berada di dalam *environment* yang terkawal dan menanamkan disiplin di samping mencungkil anak muda dalam permotoran.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Kepujian juga harus diberikan kepada Kerajaan Negeri atas dasar penurunan kuasa kepada Pegawai Daerah. *Feedback* atau maklum balas daripada.... daripada kawan-kawan peguam yang mengatakan bahawa proses pemindahan hak milik tanah telah dipercepatkan atau disingkatkan dan memudahkan rakyat.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Mempunyai wawasan dan cita-cita ting... tinggi adalah baik seperi apa yang diumumkan oleh yang Amat Berhormat Menteri Besar baru-baru ini, bahawa Pahang akan menjadi sebuah negeri berdaya maju dalam tahun 2050. Sehubungan ini segala implimentasi dan perlaksanaan projek hendaklah dijalankan dengan penuh dedikasi dan komited. Kes Pahang Technology Resources hendaklah dijadikan satu pengajaran. Dengan itu satu kajian *feasibility* atau kebolehlaksanaan projek itu perlu diadakan supaya wang rakyat tidak akan disia-siakan. Dengan itu, berakhir ucapan saya dan terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Okay Yang Berhormat. Sila. Ketari hah sila.

YB. PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

Terima kasih.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Pertamanya saya ingin merakamkan ucapan terima kasih kerana memberi peluang kepada saya mengambil bahagian dalam Perbahasan Belanjawan Negeri Pahang 2019. Tahniah kepada Dato' Sri Menteri Besar kerana telah berjaya membentangkan Belanjawan Negeri Pahang Darul Makmur bagi tahun 2019 yang bertemakan "maju terus Pahang, tranformasi perkhidmatan, menjana pendapatan, memakmurkan kehidupan". Tahniah kepada Kerajaan Negeri nampak komited untuk mengawal perbelanjaan dan mengurangkan ketirisan di mana kita boleh lihat defisit belanjawan berkurang dari RM57.9 juta kepada RM39.41 juta pada tahun 2019. Ada beberapa perkara yang ingin saya bawa kepada perhatian dewan berkenaan belanjawan ini. Harap saya dapat selesaikan dalam masa yang ditetap diberikan.

Pertama tentang industri air. Tahniah diucapkan kepada Kerajaan Negeri kerana dapat bekerjasama dengan Kerajaan Persekutuan dalam melaksanakan penstrukturan semula industri bekalan air Pahang. Harap pengstrukturan ini dapat dilaksanakan mengikut masa yang dirancang. Apabila penstrukturan ini berjaya bukan sahaja ia dapat mengurangkan beban hutang Kerajaan Negeri tetapi dapat meningkatkan lagi kualiti dan perkhidmatan bekalan air Pahang.

Selain penstrukturan hutang, rasanya sudah tiba Kerajaan Negeri juga melihat hasil melihat hasil air ini jika dapat dipertingkatkan. Jika dibandingkan dengan anggaran 2018, terdapat penurunan hasil air sebanyak RM3.7 juta dari royalti air dan RM2.2 juta dari bayaran lesen penggunaan air mentah menjadikan penurunan hasil air sebanyak RM5.9 juta. Saya harap Dato' Sri Menteri Besar boleh menerangkan apa yang berlaku di sini nanti. Sepatutnya kerajaan negeri menaikkan tarif air yang dijual kepada negeri-negeri lain yang membolehkan hasil Kerajaan Negeri bertambah.

Walaupun seperti Kerajaan Negeri dapat menampung kekurangan hasil ini dari sumber yang lain, bagi saya ia juga dapat membangkitkan kebimbangan yang baru. Kenapa? Saya teruskan dengan perkara yang kedua.

Kelestarian Alam Sekitar. Kalau kita tengok beberapa perkara dari hasil hutan royalti kayu kayan dianggarkan akan naik sebanyak RM18 juta pada tahun 2019 kepada RM47 juta dari RM29 juta pada tahun 2018. Bayaran lesen perhutanan dianggarkan akan naik sekali ganda pada tahun 2019 kepada RM800 ribu dari RM400 ribu pada tahun 2018. Bayaran permit perhutanan dianggarkan akan naik 49 kali ganda pada tahun 2019 kepada RM30 juta dan dari hanya RM600 ribu pada tahun 2018. Dan saya ingin bertanya apa sebenarnya yang berlaku di sini? Adakah boleh dikatakan lebih banyak balak akan ditebangkan pada tahun 2019?

Lagi membimbangkan juga apabila saya lihat anggaran perbelanjaan mengurus bagi Jabatan Perhutanan Negeri dipotong sebanyak RM14 juta pada tahun 2019. RM13 juta juga akan dipotong dari segi emolumen. Emolumen ini dikira sebagai gaji. Adakah ini bermaksud pegawai Jabatan Perhutanan akan dikurangkan? Kita nak kerah hasil hutan semaksima yang mungkin dan di waktu yang sama kita kurangkan pegawai untuk menjaga hutan. Jadi saya mohon pencerahan dari pihak kerajaan.

Sekarang ini kita boleh lihat pembukaan tanah secara berleluasa oleh pemilik tanah untuk menanam durian Musang King. Ia bagus, namum begitu pembukaan tanah berleluasa ini perlulah penguatkuasaan yang menyeluruh. Ini dapat dilihat di kawasan saya kampung Orang Asli Sungai Dua Hulu dan jalan lama Bentong-KL apabila berlakunya tanah jatuh ke kawasan jalan raya. Jika tiada penguatkuasaan atau pengawasan er... atau SOP kerja yang betul dari pemilik tanah, maka akan berlakulah perkara-perkara yang tidak diinginkan. Lebih-lebih lagi bila tiba musim hujan sekarang.

Antara pelaburan baru di negeri Pahang kelak adalah cadangan projek Lapangan Terbang Tioman. Namun sudah kedengaran aduan dan kerisauan masyarakat di terutamanya di Tioman tentang impak projek ini kepada alam sekitar. Sungguhpun Kerajaan Negeri menyatakan komitmen untuk memelihara dan melindungi biologi hutan, air dan tanah untuk memastikan penggunaannya secara mampan, saya begitu berharap benar-benar ada kesungguhan dari pihak Kerajaan Negeri dalam melaksanakannya.

Yang ketiga projek perumahan rakyat. Saya memuji usaha Kerajaan Negeri dalam menyediakan perumahan mampu milik untuk golongan berpendapatan rendah dan sederhana melalui projek Perumahan Makmur dan program PR1MA Pahang. Pengwujudan tabung perumahan Pahang bagi pihak pemaju untuk mencarum sudah tentunya dapat membantu usaha Kerajaan Negeri dalam membina lebih banyak rumah mampu milik.

Saya ingin mencadangkan bahawa, tabung perumahan Pahang ini boleh digunakan untuk membantu menyelesaikan projek-projek perumahan rakyat yang terbengkalai. Tidak kiralah sama ada di bawah kelolaan Kerajaan Negeri ataupun pihak swasta. Sama seperti contoh projek perumahan rakyat di Janda Baik, di bawah Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang (PKNP) yang sampai sekarang masih belum siap dan juga saya difahamkan sudah banyak kali pemajunya ditukar. Jadi kita harap projek-projek terbengkalai ini dapat segera diselesaikan demi kesejahteraan rakyat.

dapati banyak kilang-kilang yang menghasilkan hasil buangan. Ada hasil buangan itu yang boleh dikategorikan sebagai merbahaya kepada manusia dan alam sekitar.

Saya rasa Kerajaan Negeri juga boleh menerokai dan menerajui industri rawatan bahan buangan di negeri Pahang. Mungkin anak syarikat Kerajaan Negeri Pahang boleh beri kerjasama dengan syarikat swasta untuk menerokai industri rawatan buangan industri. Bukan sahaja Kerajaan Negeri dapat menjana sumber pendapatan yang baru, malah dapat memastikan agenda kelestarian alam sekitar terjaga.

Saya juga berharap Kerajaan Negeri boleh mengenalpasti industri-industri baru yang boleh dibangunkan mengikut daerah-daerah yang ada, mengikut kesesuaian daerah itu. Terutamanya industri pemprosesan makanan. Ini boleh membuka ruang... dan ini boleh membuka ruang pekerjaan kepada anak-anak tempatan khususnya golongan muda. Mereka tidak perlu lagi merantau dan kerja jauh dari...dari keluarga dan rumah mereka.

Yang ke tujuh, iaitu terakhir, peruntukan MARRIS dan Orang Asli. Pada tahun 2018 Kerajaan Negeri telah menerima peruntukan sebanyak RM236 juta di bawah Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Negeri iaitu MARRIS. Saya ingin tahu berapakah peruntukan ini telah dibelanjakan setakat ini dan berapakah peruntukan yang dijangkakan pada tahun 2019? Kalau kita lihat masih ada jalan-jalan kampung yang dalam keadaan yang teruk. Saya sangat berharap jika peruntukan ini disalurkan secara adil terutamanya kepada tempat-tempat yang memerlukan.

Selain peruntukan pembangunan kepada Orang Asli, saya ingin bertanya apakah status untuk mewartakan tanah adat Orang Asli di negeri Pahang? Dan sudahkah berapa banyak, dan sudah berapa banyak geran tanah persendirian yang sudah diberikan kepada Orang Asli ini. Ini kerana kita juga ingin menjaga masyarakat Orang Asli di negeri Pahang ini. Akhir kata, terima er...

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat,

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Saya mendengar ucapan daripada YB Ketari tadi, daripada dalam bilik sebab ada urusan penting, dan sempat masuk sekejap. Memang tertariklah dengan ucapan beliau, tetapi berkenaan dengan tanah adat ni, di Pahang ni tak ada. Saya masih ingat lagi masa saya jaga EXCO Luar Bandar, ada soalan bertanyakan tentang tanah adat ini. Jadi untuk menjimatkan masa, fakta dan sebagainya elok Yang Berhormat Ketari buat *research* dulu, sebab tanah adat ini di... di Sarawak dengan Sabah jer. Di Pahang tak ada. Pembetulanlah itu, ya.

PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

Sebab saya ada baca er... dapat, berita...er...2017 Menteri er... Bera, Parlimen Bera siapa? Er... Aril, Sabri er... dia ada buat pengumuman tentang pewartaan tanah kepada negeri di seluruh Malaysialah.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Warta tanah tu memang ada. Kita ada tanah rezab, ada tanah yang diwartakan, ada yang sedang diwartakan, tetapi tanah adat tak ada. Ya. Kalau boleh tarik baliklah adat. Ya.

PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

Ok baik. Terima kasih kepada Menteri Besar. Akhir kata...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Boleh tarik balik Tanah Adat?.

PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

Ok. Saya tarik balik. Mungkin lepas ni, saya akan buat *research* dulu sebelum saya bertanya.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Semak balik dan teruskan perbahasan.

PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

Ya baik, dan akhir, nak habis dah. Akhir kata er... terima kasih kepada peruntukan negeri Pahang untuk ADUN Pembangkang sebanyak RM30,000.00. Terima kasih kepada Dato' Sri Menteri Besar. Walau pun jumlah yang kecil, namun sedikit sebanyak dapat membantu melaksanakan program kebajikan dan er... pembangunan di kawasan kami. Terima kasih daun keladi, dan harap tahun depan tambah lagilah.

Dan saya berharap er... bahawa semua inisiatif dalam belanjawan negeri Pahang 2019 ini dapat dilaksanakan dengan baik dan memberi manfaat kepada seluruh rakyat negeri Pahang khususnya. Sekian, terima kasih. Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Waalaikumusalam. Terima kasih wakil daripada Ketari. Ya. Jemput Tanah Rata.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Salam sejahtera, salam harapan dan salam Malaysia Baru. Terlebih dahulu terima kasih kepada Yang Berhormat Yang di-Pertua kerana memberi peluang kepada saya untuk mengambil bahagian dalam perbahasan Belanjawan Negeri Pahang bagi tahun 2019, yang telah berjaya dibentang oleh Dato' Sri Menteri Besar pada hari Isnin yang lepas.

Walau pun Kerajaan Negeri mengamalkan pendekatan perbelanjaan secara berhemah, disebabkan keadaan Kerajaan Negeri berdepan kedudukan kewangan yang begitu mencabar. Saya juga ingin mengucapkan tahniah kepada Dato' Sri Menteri Besar kerana beliau telah membawa satu belanjawan yang seimbang dan inklusif, tanpa mengabaikan kebajikan rakyat. Saya amat tertarik kepada usaha Kerajaan Negeri dalam kutipan hasil negeri dan... dari hasil tanah dan galian dan juga hasil perhutanan. Di mana anggaran kutipan adalah RM388.80 juta dan RM150.70 juta masing-masing. Kita lihat er... perbelanjaan bagi tahun 2019, kita lihat Kerajaan Negeri, dijangka mengutip hasil sebanyak RM27.70 juta daripada Lesen Pendudukan Sementara. Dengan kod nombor 71711, di mana pendapatan sebenar er... pada tahun 2017 hanya mencatat RM3.9 juta. Ataupun kita katanya meningkat tujuh kali ganda.

Saya difahamkan oleh Dato' Sri Menteri Besar bahawa, lesen tersebut termasuklah Lesen Pendudukan Sementara, ataupun lebih dikenali sebagai T.O.L. Anggaran nombor dalam belanjawan ini, juga secara tidak langsung menunjukkan bahawa banyak Lesen Pendudukan Sementara akan diluluskan pada tahun depan. Hal ini juga, er... merupakan satu berita baik kepada pekebun-pekebun di Cameron Highlands kerana ramai yang di antara mereka yang memegang Lesen Pendudukan Sementara ini. Mereka tidak dapat menjelaskan bayaran lesen, ada yang lewat selama tiga hingga lima tahun. Ini merupakan satu berita baik untuk mereka, dan di sini, saya ingin mewakili pekebun-pekebun di kawasan Cameron Highlands mengucapkan terima kasih atas jasa Kerajaan Negeri dan juga Dato' Sri Menteri Besar terlebih dahulu.

Dan di samping itu, kutipan hasil daripada permit perhutanan dengan kod nombor 71801 dijangka memperoleh, akan memperoleh RM30 juta bagi tahun 2019. Di mana kutipan sebenar bagi tahun 2017 adalah RM16 juta, iaitu lebih kurang dua kali ganda. Dan perkara sedemikian, mungkin adalah berita baik untuk pekebun-pekebun ataupun peneroka hutan, tetapi ia juga akan mencetuskan kebimbangan untuk orang awam, bahawa kemungkinan besar jasa baik Kerajaan Negeri ini mungkin akan disalah gunakan ataupun telah menggalakkan, akan menggalakkan pencerobohan tanah dan hutan secara haram yang akan terus berleluasa di negeri Pahang.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Saya sering kali dilihat sebagai Wakil Rakyat yang memihak kepada pekebun. Er... sedangkan, meskipun dalam parti sendiri pun sama juga. Tetapi, er... sebenarnya tidak. Saya hanya bersimpati kepada pekebun yang kecil dan miskin sahaja. Tetapi bukannya kepada pekebun atau sebenarnya peladang besar. Yang terutamanya mereka yang terlibat pencerobohan tanah yang sehingga beratus-ratus ataupun beribu-ribu ekar tanah. Kegiatan pencerobohan tanah oleh pekebun besar ini, bukan sahaja membawa berbagai bencana kepada alam sekitar, tetapi juga mengakibatkan pekebun-pekebun kecil sama-sama menanggung dosa mereka.

Apabila penguatkuasaan dijalankan, iaitu yang sering kata... saya sering kali. Saya nak bezakan pekebun kecil dengan pekebun besar, sebab pekebun besar yang buat salah, tetapi semua orang yang tanggung dosa dan semua orang dihukum. Ya, termasuk rakyat walaupun yang tidak buka tanah, sebab bencana alam dia tidak kira siapa pun. Dan kegiat... oleh sedemikian, saya mengharap pihak Kerajaan Negeri juga perlu meningkatkan pemantauan dan penguatkuasaan ke atas kegiatan pencerobohan tanah secara haram demi kesejahteraan alam sekitar dan rakyat negeri Pahang.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Saya juga menyambut baik perhatian yang diberikan oleh Kerajaan Negeri dalam pembangunan Orang Asli. Dengan pelaksanaan program-program pembangunan infrastruktur asas, peningkatan internet dan pendidikan dan keupayaan ekonomi kepada semua lapisan masyarakat.

Di sini saya sekali lagi ingin mengucapkan terima kasih kepada pihak Kerajaan Negeri dan Dato' Sri Menteri Besar kerana beliau telah menyediakan peruntukan-peruntukan khas untuk ADUN pembangkang. Dengan peruntukan khas er...tersebut, saya mampu er...membantu penduduk Orang Asli di Kampung Asli Sungai Relong, er...untuk memperbaiki bumbung rumah yang dirosakkan er... ribut kencang. Er... kebanyakan peruntukan khas itu digunakan untuk pembaikan er... pembaikan bumbung rumah. Namun demikian, peruntukan khas itu, tidak cukup untuk membaiki semua rumah yang mengalami kerosakan pada er... ribut kencang itu, dan saya juga faham peruntukan khas bukan guna macam tu, sebab berjuta-juta ringgit pun tak cukup untuk memperbaiki. Er... saya juga faham peruntukan khas bukan guna macam tu.

Oleh itu, saya pada masa yang akan datang, saya juga mengharapkan agensi-agensi kerajaan seperti Jabatan Kebajikan, JAKOA dan Pejabat Daerah dan Tanah, mereka boleh menyelaraskan langkah-langkah yang boleh membantu keadaan kecemasan sedemikian sebab kalau mereka minta daripada ADUN, ADUN pun tak banyak duit tak boleh satu bumbung rumah er... enam ribu... RM5,000 er... lebih kurang untuk sebuah rumah haa... kita berjuta-juta ringgit pun tak cukup ha. Jadi saya mengharap agensi kerajaan boleh menyelaraskan langkah-langkah sedemikian.

Selain daripada perkara yang memperbaiki dan menaik taraf infra perkampungan Orang Asli termasuk jalan berturap, grid elektrik 24 jam, bekalan air yang dirawat dan juga rangkaian komunikasi yang stabil, saya juga ingin membincangkan cadangan untuk meningkatkan pendapatan dan kualiti kehidupan Orang Asli, seterusnya mengatasi masalah sosio-ekonomi. Saya bincang sedemikian sebab kawasan saya juga terdapat kebanyakan daripada er... perkampungan Orang Asli banyak di kawasan saya juga ya... dan ini termasuklah program penyediaan peluang pekerjaan dan keusahawanan, pendidikan, latihan kemahiran, perumahan mampu milik, kemudahan kesihatan dan juga infra asas serta jaringan keselamatan sosial.

Pende... pendekatan ini adalah untuk memastikan tiada kumpulan masyarakat yang akan tercicir daripada mendapat peluang dan manfaat pertumbuhan ekonomi selaras dengan prinsip *no one left behind* er... dengan izinlah er... *no one left behind*. Untuk memastikan Orang Asli tidak ketinggalan dalam arus pembangunan negara, kemudahan dan peluang pendidikan untuk mereka adalah bagi saya adalah teramat penting terutamanya pendidikan. Kita perlu mengurangkan kadar keciciran pelajar Orang Asli melalui penyediaan as... asrama, pengangkutan dan juga bantuan kewangan dan menyediakan lebih banyak tempat kepada pelajar dari masyarakat asli yang berpotensi tinggi di institusi pengajian tinggi dan juga institusi latihan kemahiran berdasarkan kepada kriteria kelayakan dan kuota kemasukan khas.

Kita perlu meningkatkan akses kepada pendidikan dan latihan kemahiran... kemahiran tinggi seperti yang dikatakan pendidikan teknikal dan latihan vokasional ataupun lebih dikenali sebagai TVET yang boleh mempergiatkan pembangunan keusahawanan

di peringkat sekolah dan secara tidak langsung membantu masyarakat Orang Asli. Oleh itu di sini di Dewan Yang Mulia ini, saya ingin mencadangkan supaya satu sekolah vokasional untuk masyarakat Orang Asli boleh diwujudkan di daerah Cameron Highlands. Ini bukan sahaja boleh merapatkan jurang pembangunan dan ketidakseimbangan pembangunan wilayah kurs... khususnya di luar bandar...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Dato' Yang di-Pertua...

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

...tetapi juga untuk menggalakkan...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Tanah Rata... pihak kerajaan...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Dia sebenar dasar pendidikan ini tanggungjawab pendidikan di bawah Kerajaan Pusat bukannya Kerajaan Negeri. Jadi saya mohon mencadangkan kepada er... Wakil Tanah Rata, supaya dapat berbincang menteri Kerajaan Pusat. Khususnya menteri er... dia ni... sama ada menteri bawah Pembangunan Luar Bandar atau Menteri Pendidikan. Jadi saya rasa er... yang ini lebih er... baik di... diajukan kepada Kerajaan Pusat dan er... kita mengesyorkan juga supaya isu er... pendidikan ni er... Kerajaan Malaysia Baru ya... Kerajaan Malaysia Baru ini mohon supaya tidak dipolitikkan iaitu boleh misal contohnya er... saya bersimpatilah kalau sekiranya arahan tu katakan bahawasanya Wakil Rakyat tak boleh masuk ke sekolah.

Jadi sudah tentulah Wakil-wakil Rakyat termasuk wakil daripada Tanah Rata tak boleh nak masuk sekolah Orang Asli ni. Jadi er... mohon supaya ini diteliti kerana ada arahan mengatakan bahawa seolah-olahnya er... Ahli-ahli Politik atau Wakil-wakil Rakyat tidak boleh er... masuk dan terlibat dengan aktiviti yang melibatkan sekolah jadi mohon supaya er... mencadangkan. Terima kasih kepada tetapi dapat perkara ini dapat diajukan kepada Kerajaan Pusat dan banyak perkara yang boleh er... ditangani dan diselesaikan di peringkat Kerajaan Pusat, terima kasih.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Terima kasih. Er... Yang Berhormat Yang di-Pertua, er... saya ADUN Kerajaan Negerilah saya saja boleh mencadangkan di dewan... di Dewan Yang Mulia ini tapi saya juga mencadangkanlah saya mengharap adanya kerjasama er... dengan Kerajaan Negeri dengan Kerajaan Pusat supaya boleh mewujudkan kemudahan asas sebegini untuk rakyat negeri Pahang. Saya sokonglah ni kerjasama sebegini dan di er...

Yang Berhormat di-Pertua,

Saya juga ingin mencadangkan satu lagi pendekatan kepada pihak Kerajaan, bukan sahaja neg... bukan sahaja Kerajaan Negeri tetapi juga pada Kerajaan Pusat. Supaya kita perlu adanya satu inisiatif data terbuka untuk sektor awam. Apakah itu data terbuka? Data terbuka ini ataupun dengan izin er... *open data* dalam Bahasa Inggeris. Data terbuka ini adalah data yang boleh digunakan secara bebas dan boleh dikongsikan dan digunakan oleh semua... semua lapisan rakyat er... agensi kerajaan dan juga swasta untuk pelbagai tujuan.

Perlaksanaan data terbuka kerajaan ia dapat meningkatkan ketulusan penyampaian perkhidmatan kerajaan menerusi perkongsian data yang tepat, cepat dan relevan disamping meningkatkan produktiviti ekonomi digital negara melalui industri ataupun inovasi baru dengan penglibatan rakyat dan komuniti perniagaan. Ia juga meletak Malaysia setaraf dengan negara lain dalam inisiatif kerajaan digital dan menghadapi industri 4.0 er... bagaimanakah inisiatif data terbuka ini boleh memberi manfaat kepada rakyat. Er... saya gunakan er... saya ambil satu contohlah.

Contoh dalam pemantauan dan penguatkuasaan pencerobohan tanah. Saya cadang begini, pihak kerajaan boleh mengumumkan segala hasil siasatan, tindakan dan juga pencapaian kepada orang awam dan untuk saya perkara ini sebab saya sering diberitahu bahawa ini adalah sulit, tapi untuk saya sebenarnya tidak perlu sulit. Sebab tanah itu kekal di situ, tanah dia tak kan lari, tanah dia tak kan sembunyi. Jadi operasi sebegini dia er... bagi saya tak perlu sulit, boleh terbuka kepada rakyat. Apakah pencapaian ataupun apakah yang telah dilakukan oleh pihak penguatkuasa? Sebab sering kali saya tahu er... kalau penguatkuasaan dijalankan, rakyat dia mengadu, yang buat salah dia mesti adu, dia mesti bising ya... kita tahu. Tapi sebab kita tak cukup maklumat kadang-kala rakyat tanya pada saya, "eh YB, *you* tahu ini ini ke?" Saya pun hanya boleh jawab "saya tak tahu".

Kalau saya sering kata saya tak tahu ataupun pejabat tanah, pejabat daerah saja yang tahu ha... ni kalau sebegini, data dia tidak kesemua lapisan masyarakat, pada masa itu khabar angin ataupun perkara ataupun fakta yang tidak benar, dia akan er... uar-uarkan dia akan terhebah keseluruh lapisan masyarakat dan pada masa itu semua orang akan dia mesti mempersalahkan pegawai kerajaan. Sedangkan pegawai kerajaan yang menjalankan tugas, tetapi mereka disalahkan. Oleh itu saya mencadangkan er... cadangan ini adalah juga untuk supaya pegawai kerajaan dia boleh menjalankan tugas dia dengan licin dan juga dengan adil. Dan inisiatif sedemikian bukan sahaja boleh membantu pihak kerajaan menjalankan tugas dengan lebih telus dan mesra rakyat, tetapi juga boleh mengelakkan pegawai kerajaan daripada dipersalahkan semasa menjalankan tugas penguatkuasaan.

Dan di sini er... Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Akhirnya saya ingin menyentuh satu isu di kawasan saya sendiri iaitu dengan... untuk memperbaiki dasar tempat letak kereta berbayar di daerah Cameron Highlands. Saya disini ucapkan tahniah kepada Majlis Daerah Cameron Highlands terlebih dahulu kerana sebenarnya dasar ini berjaya... yang mulai pada 1 hari bulan... 1 Oktober 2018 er... bulan... bulan lepas sahaja, mulai dilaksanakan er... dan sebenarnya telah secara tidak langsung mewujudkan banyak tempat letak kereta di sekitar kawasan Cameron Highlands boleh dikatakan dasar ini er... boleh dikira berjaya... berjaya dilaksanakan dan juga berjaya mencapai matlamat asalnya. Tetapi dasar tersebut saya rasanya boleh diperbaiki

supaya tidak menambahkan beban kepada penduduk tempatan, antaranya termasuk er... kalau boleh mengurangkan jumlah hari pengutipan bayaran dan mengurangkan bayaran letak kereta pas bulanan adalah baik.

Untuk makluman Yang Berhormat sekalian dan juga Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, walaupun Cameron Highlands adalah satu pusat pelancongan tapi dasar letak kereta berbayar itu adalah dikuatkuasa 7 hari seminggu... 7 hari seminggu, tiada pengecualian dan juga bayaran pas bulanan adalah RM80.00 dengan diskaun sebanyak 25% kalau ditawarkan untuk mereka yang ingin membayar lebih daripada satu bulan.

Saya difahamkan bahawa sedangkan ibu negeri Pahang iaitu Kuantan pun hanya juga 6 hari seminggu dan juga pas bulanan untuk... untuk Kuantan juga adalah RM52.00 sahaja ya. Kalau kata macam ni er... kutipan bayaran di Cameron Highlands sudah agak tinggi dan juga tiada pengecualian hari kutipan bayaran. Oleh itu saya memohonlah Majlis Daerah Cameron Highlands supaya boleh meminda perintah pengangkutan jalan ini supaya boleh mengurangkan jumlah hari pengutipan bayaran ataupun berikanlah sekurang-kurangnya satu hari pengecualian dan juga boleh menurun sedikitlah bayaran untuk pas bulanan demi kebaikan penduduk tempatan.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Tahun 2019 akan menjadi satu tahun yang mencabar untuk kita semua memandangkan ekonomi negara dan dunia yang agak tidak menentu. Semoga, semogalah Belanjawan Negeri Pahang Tahun 2019 ini boleh membawa hasil yang manis untuk semua rakyat Pahang dan juga membolehkan negeri Pahang terus makmur. Saya juga ingin mengambil...

YB. DATO' SRI IR HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat, sila.

YB. DATO' SRI IR HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Saya mencelah ya. Saya tertarik bila ADUN Tanah Rata menyebut tahun 2019 ini adalah satu tahun yang cukup mencabar di mana dunia sendiri tak er... tak, tak menentu. Saya ingat kalau boleh kita fokuskan juga ke Malaysia. Saya ingat kita Malaysia ini err... maknanya suasana pun agak tidak menentu. Kadang-kadang itu ada dasar, ada pendekatan yang diambil itu menyebabkan bukan sahaja dunia itu, maknanya faktor-faktor luaran itu menyumbang kepada ketidaktentuan tetapi faktor-faktor dalaman. Jadi apa-apa pandangan ADUN Tanah Rata berkaitan dengan fenomena ini?

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Terima kasih atas ulasan YB EXCO dan Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya di sini menyerulah kepada rakan-rakan di Dewan Yang Mulia ini supaya kita sama-sama boleh berusaha bersama untuk membantu negeri Pahang mengharungi cabaran ini dan

juga meningkatkan kesejahteraan sosial ekonomi rakyat negeri Pahang dan akhirnya saya ingin mengucapkan, mengambil kesempatan ini mengucapkan terima kasih kepada semua kakitangan kerajaan, agensi dan badan berkanun kerajaan yang telah memberi perkhidmatan yang baik kepada rakyat di negeri Pahang dan sekian ucapan perbahasan saya untuk Belanjawan 2019 Negeri Pahang. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Pelangai. Yang Berhormat, jemput.

YAB. DATO' SRI DIRAJA HAJI ADNAN BIN HAJI YAAKOB

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Sepatutnya sebagai bekas Menteri Besar saya tak perlu untuk bercakap tapi saya merasa perlu untuk menyatakan sokongan dan beri sedikit pandangan. Saya ucap tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana telah membentangkan belanjawan untuk tahun 2019. Dalam keadaan kekangan ekonomi dan kekangan kewangan negeri yang kita tahu sejak dahulu lagi kerana kita banyak menumpukan kepada pembangunan bekalan air dan perumahan rakyat menyebabkan kita tidak begitu mempunyai lebihan yang banyak untuk menyalurkan bantuan kepada semua sektor masyarakat negeri Pahang ini.

Namun saya berasa bangga kerana usaha-usaha Kerajaan Negeri selama ini membantu golongan-golongan yang wajar dibantu masih diteruskan. Kalau kita lihat pembangunan masyarakat Orang Asli ada RM1.7 juta untuk Program Pembangunan Tamadun Masyarakat Orang Asli atau PETAMA dan RM1.2 juta diperuntukkan untuk pelaksanaan program pengukuhan ekonomi dan keusahawanan melalui program pembangunan ekonomi. RM1.7 juta dan RM1.2 juta ini bukanlah angka yang sangat besar tapi sebagai simbolik keprihatinan Kerajaan Negeri di bawah kepimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar, bantuan ini juga telah dapat disalurkan. Begitu juga untuk Pembangunan Belia dan Sukan dan Rakan Muda, RM130,000 untuk Majlis Sukan Pahang bukan besar tetapi ada diperuntukkan dan begitulah yang lain-lain.

Di negeri Pahang ini kita menghadapi masalah kerana Kerajaan Negeri berhutang dengan Kerajaan Persekutuan hampir RM3 billion dan hutang ini bukan untuk membayar gaji seperti negeri-negeri lain tetapi hutang ini ialah untuk Pembangunan Bekalan Air dan juga Perumahan Rakyat sejak dahulu lagi. Sejak zaman Menteri Besar Allahyarham Tan Sri Yahya Mohd Seth, bersambunglah Menteri Besar-Menteri Besar kemudian, Dato' Sri Najib Tun Razak, Tun Khalil Yaakob dan saya. Saya mencadangkan supaya Yang Amat Berhormat Menteri Besar menjalin hubungan mesra peribadi dengan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Tun Mahathir Mohamad dan saya percaya kalau hubungan peribadi ini baik, ada kemesraan. Saya yakin dan percaya insya-Allah Kerajaan Persekutuan akan membantu.

Dalam hubungan perbekalan air ini saya difahamkan kita akan menstruktur semula. Cadangan menstruktur semula ini telah pun lama. Tujuannya ialah untuk membolehkan hutang Kerajaan Negeri dengan Kerajaan Persekutuan dihapus kira tetapi pada ketika yang sama ada juga cadangan-cadangan untuk distrukturkan dan melibatkan agensi-agensi dan juga puak-puak, pihak-pihak swasta untuk bersama-sama tetapi cadangan ini

nampaknya tidak... dengan izin, tidak dapat *take off* dan saya difahamkan Yang Amat Berhormat Menteri Besar telah pun berbincang dengan Kerajaan Persekutuan dan akan dapat menstrukturkan semula pinjaman perbekalan air ini dan insya-Allah kita akan dapat melepaskan beban hutang yang banyak selama ini.

Rakyat sekarang hidup sempit. Sama ada CPO ataupun FFB. Minyak sawit mentah ataupun buah tanah basah jatuh merudum begitu sekali. Itu sebabnya sebuah agensi yang saya ketuai dengan kebenaran Yang Amat Berhormat Menteri Besar, saya telah mencadangkan mereka supaya membuat bajet tahunan untuk tahun depan dengan mengambil kira harga minyak sawit mentah CPO pada tahap bukannya RM2,200, RM2,300... RM1,900 dan saya difahamkan *break even point* untuk agensi-agensi ini untuk estet-estet ialah RM1,800. Makna kos untuk satu tan minyak kelapa sawit itu RM1,800. Maknanya kalau RM1,800 harga kelapa sawit, semua mereka yang mempunyai ladang kelapa sawit termasuk agensi-agensi hanya boleh untuk pulang modal. Tapi pernah harga mencapai 2007, 2008, 2002 yang itu kerajaan sangat lumayan dan boleh dikatakan semua syarikat-syarikat dan juga GLC-GLC dapat membayar gaji dan dapat juga memberi bonus yang lumayan kepada para pekerja.

Saya tertarik pada hari pertama hari itu dalam mengemukakan soalan ahli dari Beserah. Kalau saya jadi Menteri Besar saya ambil dia ini jadi EXCO sebenarnya ahli dari Beserah ini. Orangnya cerdik, pandai, ada idea tapi dia salah parti, apa nak buat. Ahli dari Beserah mencadangkan supaya kita meneroka bidang biofuel ataupun biodiesel iaitu satu kegiatan hiliran ataupun *downstream activity* yang boleh kita lakukan tapi untuk makluman selepas dua, tiga tahun saya menjawab jawatan Menteri Besar lebih kurang 15, 16 tahun yang lalu, saya telah memanggil pakar-pakar kelapa sawit dan memanggil pakar biofuel dari luar negara tetapi kita dapati ianya tidak *viable*.

Maknanya kos untuk mengeluarkan minyak diesel atau biofuel dari minyak kelapa sawit sangat tinggi. Kalau misalannya kita boleh beli sekarang satu tin minyak diesel RM3.00, kalau dengan mengeluarkan biofuel, kalau minyak diesel itu hasil dari buah tanah basah kelapa sawit, dia mungkin jadi RM12.00, RM15.00, tak *viable*. Itu sebabnya kita tak dapat meneruskan projek ini. Kita bercakap memanglah kita pikir dari segi teori sebagainya, kecuali kalau ada saintis Melayu atau saintis Cina, India di Malaysia ini boleh memikirkan bagaimana dari buah tanah basah kelapa sawit boleh jadi beras, boleh jadi gula, boleh jadi kopi, hah itu lain keadaan. Saya...

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Yang di-Pertua, boleh?

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Beserah, boleh.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Baik, terima kasih Yang di-Pertua. Saya tertarik dengan apa yang Yang Berhormat Pelangai, orang lama dalam Dewan yang ada pengalaman dan sebagainya. Cuma apa yang saya sarankan pada hari tersebut, meneroka bidang biodiesel, biofuel dan

sebagainya, mungkin pengalaman Yang Berhormat Pelangai 15,20 tahun yang lalu er... keadaan kini...

YAB. DATO' SRI DIRAJA HAJI ADNAN BIN HAJI YAAKOB

Untuk makluman, Ahli Dewan dah lapan penggal. Lapan penggal Ahli Dewan.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Lapan penggal kali lima, 40 tahun, maknanya cerita 40, 20 tahun dulu tu mungkin tak sama sekarang. Yang Berhormat Pelangai. Memang betul masa permulaan biodiesel 20 tahun dulu. Masa mula er... idea ini untuk *diexplore* di Europe terutama sekali. Er... pada masa itu kita melihat er... harga minyak sawit tinggi, RM2000, RM3000 lebih satu tan maka dia tidak *menjustify*. Tidak *viable* untuk kita buat biodiesel kerana biodiesel ini komponen hanya lebih kurang 5, 6% sahaja dimasukkan dalam petrol, masih perlu petrol tapi oleh kerana er... berlaku perubahan dari segi industri minyak dan gas hari ini. Kos untuk nak mengeluarkan petrol ataupun petroleum industri ini juga er... telah tinggi menjadikan persaingan antara biodiesel dengan petrol berasaskan petroleum juga hampir sama sekarang.

Dalam keadaan hari ini dalam er... simpanan minyak yang semakin berkurangan dunia hari ini, kita perlu meneroka era baru dan mungkin hari ini kita tak nampak kepentingan biodiesel tapi 10-15 tahun akan datang apabila petrol telah... petroleum telah makin berkurangan, di sinilah kita boleh ambik peluang. Jadi persiapan awal untuk meneroka tu yang saya maksudkan untuk masa depan supaya Pahang mendahului masa. Terima kasih Yang di-Pertua.

YB. DATO' SRI DIRAJA HAJI ADNAN BIN HAJI YAAKOB

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Walaupun berlalu 15 tahun, asas tidak berubah. *Variable* ada sikit-sikit. Panduan yang paling mudah ialah kalau harga petroleum, petrol lah tinggi. Sekarang ni 70 dollar. Jawapannya biofuel tidak *viable* tapi kalau harga petroleum itu sendiri menurun. Itu saya diberitahu maka ia baru *viable* tapi setakat ini yang saya tahu masih tidak *viable* tapi saya cadangkan kepada supaya Kerajaan Negeri mungkin boleh meneroka perkara ini. Boleh kita *engage* pakar-pakar luar negara dan sebagainya untuk kita dapatkan kepastian tapi pakar-pakar ni kita nak ingat juga. Nama pakar tapi sebenarnya yang ini yang membawa kemusnahan. *Consultant*, minta maaf kalau ada *consultant*. Dia dari perkataan *con* makna tipu, *insult* maknanya mencerca, *tant*. Hah.. itu la kerja dia. Projek belum jalan, *consultant* jalan dulu dah duit dia. Begitu jugalah pakar-pakar ini. Kadang-kadang kita terlampau percaya dengan pakar-pakar terutama yang dari luar negara dan kita sering jugak tertipu.

Kalau kita tengok pakar media bekas Perdana Menteri, Paul Stadlen, malam pilihanraya cabut dah. Barisan Nasional kalah juga. Pakar tu, pakar tapi di Pahang tak ada pakar-pakar, orang kampung je, insya-Allah tak menang orang PAS, tak menang PKR, tak menang DAP. Jadi itulah saya nak katakan, mungkin Kerajaan Negeri er... melalui Yang Amat Berhormat Menteri Besar boleh meneroka perkara ini. dan panggil pihak *consultant* dan dapatkan keputusan yang...yang muktamad.

Itu sajalah Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya sekali lagi mencadangkan er... menyokong. Bukan mencadang, menyokong. Teringat jadi Menteri Besar pula lagi mencadang pulak. [Ahli Dewan ketawa]. Saya dengan ini menyokong belanjawan yang telah er... Ucapan Belanjawan Rang Undang-undang, cadangan belanjawan yang telah dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar. Sekali lagi tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar dan pihak Kerajaan. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat wakil dari Pelangai. Ada lagi wakil yang ingin berucap sebelum kita tempohkan? Ya. Wakil daripada Teruntum. 20 minit. Teruntum, ya, boleh? Sila.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Salam hormat dan salam sejahtera. Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua, saya merasa amat berbesar hati dan berterima kasih kerana diberi kesempatan untuk ini, membentangkan bajet dalam mesyuarat kali ini. Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua, Sekolah Persendirian Chong Hwa tidak dapat peruntukan dari pihak Kerajaan Pahang. Sekali lagi saya memohon izin dari pihak kerajaan memberi peruntukan kepada sekolah ini seperti yang negeri-negeri yang lain.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Saya telah membuat aduan mengenai masalah burung merpati yang sering membuang najis di me...merata tempat di Jalan Bukit Ubi ketika pada waktu senja. Oleh itu, ketika kereta diletakkan di bawah pokok, burung merpati sering kali membuang najis dan menyebabkan cermin kereta dipenuhi dengan warna hitam putih iaitu taik burung. Saya telah mengeluarkan surat kepada Jabatan Perhilitan dan mereka membalas surat dan memberitahu bahawa itu tanggungjawab daripada pihak MPK. Kemudian surat saya telah dikeluarkan kepada pihak MPK dan pihak MPK memberitahu bahawa tiada senapang untuk menembak burung tersebut. Soalan saya jabatan manakah yang akan bertanggungjawab dalam hal ini? Jika tidak, tak akan ADUN yang sendiri turun pergi menembak burung ini.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Semua orang sudah tahu bahawa kolam renang awam di Wisma Belia sentiasa dibuka setiap hari kepada orang awam bagi membolehkan mereka menjalankan aktiviti renang di situ. Saya sedia maklum bahawa kolam renang tersebut dibuka setiap hari bermula 9.30 pagi sehingga 9.00 malam untuk memberi peluang kepada lebih ramai orang untuk menggunakan kolam itu. Antara masalah yang dihadapi setiap tahun, mengapa perlu membuat penutupan kolam tersebut setiap tahun untuk dinaikkan taraf. Pihak hotel-hotel yang lain juga mempunyai kolam renang dan tidak perlu menutup hotel tersebut untuk menaikkan taraf di kawasan hotel tersebut. Apa sudah terjadi kepada kolam renang di Wisma Belia? Harap pihak Kerajaan dapat memberi satu jawapan yang munasabah.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

tentang perkara yang telah saya bangkitkan. Soalan saya apakah tindakan pihak kerajaan untuk mengatasi masalah ini supaya dapat meningkatkan mutu perkhidmatan. Yang Amat Dato' Yang di-Pertua...

YB. DATO' SRI IR HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Dato' Sri Yang di-Pertua, mohon...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Minta laluan.

YB. DATO' SRI IR HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Saya mohon mencadangkan kepada ADUN Teruntum dapat berbincang dengan Ahli Parlimen Kuantan yang juga merupakan anggota pentadbiran peringkat Kerajaan Pusat supaya perkara ini dapat diselesai dengan secara berkesanlah. Mohon supaya dapat perkara ini dibangkitkan dengan Ahli Parlimen Kuantan yang juga merupakan er... anggota parti bersama parti, terima kasih.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Yang Amat Dato Yang di-Pertua,

Sudah sedia maklum bahawa setiap hari selepas pukul 5 semasa hari bekerja dari Jalan Tun Ismail ke kawasan Tanjung Lumpur dan juga jalan Telok Sisek mengalami kesesakan lalulintas yang sangat teruk dan menyebabkan keadaan ini amat menyusahkan kepada semua pengguna jalan raya yang terpaksa menghadapi kesesakan lalu lintas setiap hari. Saya mencadangkan satu jejantas dari Tun Ismail terus ke kawasan Tanjung Lumpur yang akan dibina untuk mengelakkan kesesakan lalu lintas. Saya berharap agar pihak kerajaan meneliti cadangan saya.

Yang Amat Dato' Yang di-Pertua,

Musim tengkujuh seringkali berlaku pada hujung tahun. Ini telah menyebabkan setengah tempat di sekitar bandar Kuantan akan berlaku banjir kilat. Di sini saya ingin menyentuh pasal isu Sungai Kuantan. Mengapa pihak Kerajaan Negeri Pahang tidak lagi mengorek di Sungai Pahang... Sungai Kuantan bagi mendalamkan sungai tersebut untuk mengatasi masalah banjir kilat? Bukankah muara Sungai Kuantan semakin cetek? Pihak kerajaan seharusnya mengam... seharusnya membaik pulih sistem perparitan membesarkan longkang-longkang utama supaya laluan air terus sampai ke sungai. Apakah tindakan yang akan diambil oleh pihak kerajaan untuk mengelakkan banjir di bandar Kuantan? Saya berharap agar pihak kerajaan lebih prihatin dan mengambil berat tentang kebimbangan aduan rakyat yang memberi pencerahan yang jelas dalam setiap kejadian yang berlaku.

Yang Amat Dato' Yang di-Pertua,

Saya dapati bangunan LKIM di Tanah Putih sudah lama dibangunkan dan bangunannya tersebut perlu dinaikkan taraf dengan segera kerana banyak kerosakan yang berlaku.

Antaranya, lantai di kawasan jeti sangat licin sehingga menyebabkan seorang pekerja jatuh dan mengalami kecederaan. *Gutter* dengan izin, salur air di bangunan LKIM yang digunakan juga bocor dan belum dibaiki. *Funnel block*, dengan izin, di kawasan LKIM telah lama rosak dan masih belum diperbaiki walaupun aduan telah lama dibuat. Saya meminta pihak kerajaan mengambil tindakan dalam beberapa perkara yang telah saya bangkitkan.

Yang Amat Dato' Yang di-Pertua,

Keselamatan ketika *checking point* masuk ke kawasan menunggu pesawat di Lapangan Terbang Sultan Haji Ahmad Shah, sering kali memeriksa menggunakan tangan. Ini macam *sexual hazzardous* dan tidak ber... er...dan bagi pihak perkhidmatan polis bantuan dan tidak menggunakan *sensor*...

YB. DATO' MOHAMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF

Yang Berhormat...

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

untuk membuat pemeriksaan penumpang, biar saya habis dulu, biar saya habis dulu. Pada 14 Oktober 2018, bila masa saya diperiksa oleh pegawai keselamatan saya bertanya...

YB. DATO' MOHAMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua...

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

kepada beliau kenapa tidak menggunakan alat *sensor* tersebut dan jawab dia...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Jawab dia, awak tidak minta untuk gunakan alat *sensor*. Saya memang tidak berpuas hati dengan sikap pegawai keselamatan tersebut. Saya memohon pihak kerajaan terus memberi arahan kepada lapangan kapal terbang Sultan Haji Ahmad Shah untuk menangani masalah ini supaya tidak berulang perkara ini.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ini pihak kerajaan nak bertanya Yang Berhormat.

YB. DATO' MOHAMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF

Beri laluan. Saya dapati bahawa YB. Teruntum ini memang orang yang baiklah, tetapi dalam Dewan ini Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua banyak sangat masalahnya. Jadi saya rasa saya nak berjumpa dia satu hari, saya nak buat lawatan bersamalah dengan saya, terutamanya pasal tikus tu, tikus, boleh? Dan saya nak tanya YB. Teruntum tadi, benda apa nama tadi *sexual hazzardous* tolong... tolong jelas sikit?

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Di mana tu Yang Berhormat... tolongkan...

YB. DATO' MOHAMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF

Sexual harrassment ke sexual hazzardous

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Sexual hazzardous, dia sentuh sini sentuh sana... buat apa, pakai sensor lah.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Mau *check* keselamatan itu Yang Berhormat.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Yang Hormat Dato' Yang di-Pertua...

YB. DATO' MOHAMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF

Bukan *sexual hazzardous*. *Sexual harrassment* hah... ye YB, terima kasih.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Terima kasih ye.

YB. DATO' SRI DIRAJA HAJI ADNAN BIN HAJI YAAKOB

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Teruntum, Pelangai...

YB. DATO' SRI DIRAJA HAJI ADNAN BIN HAJI YAAKOB

Bukan sebab saya bekas guru bahasa Inggeris, tidak. Kalau nak sebut *sexual harrassment* pun betul, *sexual hazzard* pun boleh. Orang-orang perempuan kerja tempat orang laki semua gatal-gatal hah... tu ada *sexual hazzard*. *Hazzardous* itu dia punya adjektif, hah... terima kasih.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Terima kasih guru Pelangai. Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua, pihak kami difahamkan bahawa dalam sesi Mesyuarat Jawatankuasa Bencana Daerah Kuantan pada 15 November 2018, masih belum ada lagi peruntukan untuk memberi peralatan dapur untuk kegunaan memasak yang diberi kepada pusat-pusat pemindahan banjir di daerah Kuantan. Jika berlaku banjir er... bencana banjir, berapakah dana khas yang diperuntukkan oleh pihak kerajaan negeri Pahang untuk menghadapi bencana banjir sejak 20 tahun 3 hingga tahun ini? Apakah langkah kerjasama yang boleh diberikan untuk menyelesaikan masalah ini?

Yang Hormat Dato' Yang di-Pertua,

Baru-baru ini ramai kontraktor dan pelabur asing mengadu bahawa semua permohonan untuk kawasan perindus...perindustrian diurus bina seperti JKR, Telekom, TNB, PAIP perlu mendapatkan kelulusan dari KUP iaitu Koridor Utiliti Pahang sebagai orang tengah kepada semua jabatan ini. Masalah apakah SOP yang telah diambil oleh KUP untuk menjalankan proses semua perkara ini. Difahamkan ada satu pelabur asing yang telah memohon bekalan elektrik sejak bulan Februari 2018 dan deposit telah dibayar pada bulan Ogos 2018 tetapi sampai 1 November 2018, masih belum dapat kelulusan lagi dari SU er... KUP.

Soalan saya jika pihak kerajaan telah menggunakan KUP ini sebagai orang tengah kenapa perlukan ambil masa yang begitu panjang untuk menguruskan dalam semua kelulusan ini. Dengan kata-kata di atas saya memohon menyokong. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baik, terima kasih Yang Berhormat Teruntum.

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, di sebelah pagi ini kita telah mendengar 5 wakil yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan atas Rang Undang-Undang Perbekalan (2019) 2018 dan Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan dan Perbekalan Air 2019. Pada hari esok, ada satu hari lagi saya mengizinkan Ahli-ahli Yang Berhormat untuk mengambil bahagian.

Baiklah, sebelum saya menempohkan persidangan kita pada pagi ini, saya ingin memaklumkan kepada Majlis bahawa saya telah menerima satu surat untuk mengemukakan satu Usul yang selaras dengan peruntukan Perkara 17(2), Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat yang berbunyi:

“Bahawa Dewan Negeri Pahang menolak cadangan ratifikasi ICERD dengan izin, *International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination*, yang menggugat keharmonian dan perpaduan masyarakat majmuk di negara ini. ”

Saya telah meneliti dengan sedalam-dalamnya dan berpuas hati perkara ini berkehendakkan untuk disegerakan berkenaan kepentingan orang ramai. Sekarang saya kemukakan Usul ini kepada Majlis.

USUL

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Keempat: Usul

Usul Menangguhkan Mesyuarat Di Bawah Perkara 17, Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Negeri Pahang berkaitan penolakan terhadap cadangan ratifikasi ICERD.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat.

YB. DATO' SRI HAJAH SHAHANIZA BINTI SHAMSUDDIN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan satu Usul berbunyi:

“Bahawa Dewan Negeri Pahang segera menolak cadangan ratifikasi ICERD dengan izin, *International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination*, yang menggugat keharmonian dan perpaduan masyarakat majmuk di negara ini.”

Saya berharap agar Usul yang saya bentangkan ini mendapat persetujuan Ahli-ahli Yang Berhormat dan seterusnya diluluskan. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadang.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ada sokongan? Tanjung Lumpur.

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Kita melihat bahawa isu ICERD ini yang dikatakan sebagai er... memecahkan keharmonian dalam negara kita, dipersetujui bukan sahaja daripada kalangan orang-orang Melayu dan malahan kita melihat bangsa-bangsa lain pun bersetuju dan termasuk kenyataan yang ada pada hari ini iaitu daripada Ketua Kluster Sejarah, Warisan dan Sosiobudaya, Majlis Profesor Negara iaitu Prof. Dato' Dr. Teo Kok Seong pun bersetuju supaya ratifikasi ICERD ini tidak dipersetujui. Jadi dengan ini saya menyokong Usul yang dibawa oleh Yang Berhormat Kuala Sentul. Sekian, terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Usul ini telah dicadangkan dan telah mendapat sokongan. Mengikut Perkara 17(3), Peraturan-peraturan Majlis Mesyuarat, Usul ini hendaklah ditempohkan sehingga dewan bersidang semula pada sebelah petang untuk sama-sama dibahaskan. Oleh itu, saya akan menempohkan persidangan ini dan persidangan kita akan bersambung semula pada sebelah petang jam 2.30 petang yang

akan dimulakan dengan perbahasan Usul tergepar tadi. Persidangan dtempohkan.
Terima kasih.

[Persidangan dtempohkan pada jam 12.37 tengah hari]

[Persidangan disambung semula]

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Assalamualaikum WBT. Salam sejahtera dan selamat petang.

Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar Pahang, Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, rakan-rakan dan Ahli Yang Berhormat sekalian.

Sebelum saya membuka perbahasan Usul yang berbunyi bahawa Dewan Negeri Pahang membincangkan bantahan terhadap cadangan ratifikasi ICERD yang boleh menggugat keharmonian dan perpaduan masyarakat majmuk di negeri ini. Sebelum saya buka untuk perbahasan, boleh ke saya tahu berapa ramaikah Ahli-ahli Yang Berhormat yang ingin mengambil bahagian? Sila bangun, ahli-ahli yang ingin mengambil bahagian.

Baik. Sila duduk.

Baiklah oleh kerana terlalu ramai... agak ramai juga. Saya akan benarkan setiap wakil akan berucap dalam tempoh 10 atau 15 minit. Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat mengikut *standing orders*, dengan izin, saya akan benarkan selama 1 jam untuk kita membahaskan Usul ini. Selepas itu kita akan menyambung semula Usul bajet yang telah kita tangguhkan sebentar tadi.

Baiklah, sekarang saya kemukakan Usul tersebut dan saya menjemput Wakil Kuala Sentul yang telah membawa Usul itu.

YB. DATO' SRI HAJAH SHAHANIZA BINTI SHAMSUDDIN

Terima kasih Dato' Yang di-Pertua. Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT dan selamat petang.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Dewan Negeri Pahang hari ini memutuskan untuk membantah sekeras-kerasnya perancangan pihak tertentu supaya Kerajaan Persekutuan mengesahkan Konvensyen Antarabangsa mengenai Penghapusan Semua Bentuk Diskriminasi Kaum (ICERD), *International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination*.

Asas kepada bantahan ini adalah, sepanjang lebih 61 tahun negara kita merdeka tiada bukti berlakunya sebarang bentuk bukti diskriminasi kepada mana-mana kaum yang menjadi rakyat di negara kita ini. Semua kaum telah diberi hak yang bersesuaian dan telah termaktub dalam Perlembagaan Persekutuan. Intipati undang-undang dalam Perlembagaan Persekutuan pula adalah hasil perbincangan semua kaum yang diwakili oleh pemimpin kaum masing-masing.

Bantahan pada hari ini adalah mewakili Yang Berhormat Ahli-ahli Dewan Negeri serta seluruh rakyat negeri Pahang. Bantahan ini juga merupakan kemuncak kepada bantahan demi bantahan yang ditunjukkan oleh pelbagai pihak dan menerusi pelbagai saluran

termasuk perhimpunan-perhimpunan aman yang telah dianjurkan. Di negeri kita sendiri, satu perhimpunan aman yang dihadiri oleh ribuan rakyat negeri Pahang tanpa mengambil kira latar belakang telah diadakan pada 9 November 2018 bagi membantah ratifikasi ini.

Dengan bantahan yang dibuat Dewan Negeri pada hari ini kita mengharapkan agar Kerajaan Persekutuan dapat menerimanya dengan baik dan tidak akan sekali-kali menandatangani ICERD.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Menolak ratifikasi ini bukan bererti kita menolak sebarang bentuk konvensyen antarabangsa. Terdapat beberapa konvensyen antarabangsa yang telah pun diratifikasi oleh negara kita tetapi tidak diratifikasi oleh sesetengah negara. Sebagai contoh, konvensyen penghapusan segala bentuk diskriminasi terhadap wanita 1979, telah diratifikasi ataupun disahkan oleh Malaysia. Amerika Syarikat adalah satu-satunya negara maju yang masih belum mengesahkannya. Konvensyen mengenai hak-hak kanak-kanak pula telah disahkan oleh Malaysia, Amerika Syarikat juga adalah satu daripada 2 buah negara yang belum mengesahkannya.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Sebagai sedikit latar belakang pada Disember 1960 ekoran kejadian-kejadian tidak diingini di beberapa negara berhubung Gerakan *Antisemitism*, Perhimpunan Agong Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu (UNGA) telah meluluskan Usul mengutuk segala manifestasi dan amalan kebencian kaum, agama dan kebangsaan. Ekoran daripada itu beberapa sesi perbincangan telah diadakan sehinggalah pada Disember 1965 apabila deklarasi mengenai penghapusan semua bentuk diskriminasi kaum iaitu ICERD diluluskan.

Pada 4 Januari 1969, ICERD mula berkuat kuasa secara terbuka kepada kerajaan negara-negara di dunia untuk mengesahkannya. Setakat bulan Januari 2018 masih terdapat 15 buah negara yang tidak mengesahkannya termasuk Malaysia, Brunei Darul Salam dan juga Israel. Sebagai makluman Ahli Dewan, India, Amerika Syarikat, China dan Singapura adalah antara negara yang telah mengesahkan ICERD.

Jika benarlah ICERD ini memenuhi hak asasi manusia, kenapa masih lagi berlaku berlaku diskriminasi terhadap penduduk asal Etnik Uyghur di Xinjiang di China? Golongan Dalit oleh kelompok Hindu Kasta atasan di India, kaum Afro American di Amerika dan orang Melayu Singapura yang dinafikan dalam serba aspek kononnya atas aspek alasan meritokrasi.

Persoalannya apakah Kerajaan Persekutuan di bawah Barisan Nasional sebelum ini tidak mengesahkan ICERD? Mengapa tidak mengesahkan? Tetapi sebaliknya apabila Pakatan Harapan memerintah, ada menteri yang beria-ria mahu melaksanakannya. Kononnya atas alasan Kerajaan Pakatan Harapan perlu mengesahkan ICERD sebagai memenuhi janji di bawah janji manifesto pilihan raya mereka.

Hal ini agak pelik dan menjadi tanda tanya kerana sebagaimana yang kita ketahui banyak lagi janji manifestaso... manifestaso... tengok, salah sebut. Manifesto Pakatan Harapan ini yang masih... mohon maaf Dato' Sri, pasal tadi saya terpancang er... Wakil Triang,

jadi terus jadi terfikir benda lain pula. Lagi janji manifesto Pakatan Harapan yang masih belum tertunai, banyak lagi. Jadi, mengapakah PH hari ini beria-ria sangat nak menunaikan janji yang satu ini? Ini persoalannya.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Bagi saya sebenarnya tiada keperluan langsung untuk pengesahan ratifikasi ICERD kerana rekod *human rights* Malaysia selama ini adalah sangat baik. Keadaan negara kita yang aman dan damai tentunya tiada keperluan langsung seperti saya katakan tadi untuk melakukan pengesahan ICERD. Saya tegaskan sekali lagi bahawa sebenarnya jelas ada agenda tersembunyi di sebalik semua ini.

Saya sependapat dengan pandangan bekas Ketua Hakim Negara, Tun Abdul Hamid Mohamad dalam artikel yang ditulis oleh beliau di dalam blog beliau bertarikh 30 Oktober 2018 yang menyatakan bahawa ICERD ini jika disahkan akan memberi kesan kepada beberapa peruntukan di bawah Perlembagaan Persekutuan khususnya Perkara 153.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya juga berpendapat pengesahan ICERD juga akan memberi kesan kepada Agama Islam iaitu agama kepada Persekutuan yang termaktub di bawah Perkara 3, Perlembagaan Persekutuan. Benar, ICERD tidak meletakkan agama dalam definisi diskriminasi kaum menurut Artikel 1(1) ICERD. Namun Artikel 5(D7) mengiktiraf kebebasan pemikiran kesedaran dan agama sebagai hak yang perlu diberi tanpa diskriminasi berasaskan kaum.

Sedangkan dalam konteks negara kita agama adalah seiring dengan asal kaum. Sepertimana kaum Melayu lazimnya beragama Islam, kaum India lazimnya beragama Hindu dan kaum Cina lazimnya beragama Buddha. Malah Artikel 160 Perlembagaan Persekutuan secara jelas telah mendefinisikan Melayu sebagai beragama Islam.

ICERD yang merupakan jawatankuasa yang ditubuhkan menurut Artikel 8 I.C.E.R.D telah mengambil kira aspek agama dalam tindakannya. Dalam sesi ke 75 pada tahun 2009 melalui "General Recommendation No. 32 C.E.R.D menyatakan seperti berikut:

Dengan izin Dato' Sri Yang di-Pertua.

"The principle of enjoyment of human rights on an equal footing is integral to the convention's prohibition of discrimination on grounds of race, colour, descent and national or ethnic origin. The "grounds" of discrimination are extended in practice by the notion of "intersectionality" whereby the committee addresses situations of double or multiple discrimination-such as discrimination on grounds of gender or religion - when discrimination on such a ground appears to exist in combination with a ground or grounds listed in article 1 of the convention..."

Ayat dengan izin *"the grounds of discrimination are extended in practice by the notion of intersectionality whereby the committee addresses situations of double or multiple discrimination - such as discrimination on grounds of gender or religion"* jelas boleh merangkumi asas agama sekiranya digabungkan dengan asas lain seperti perkauman.

Doktrin “*intersectionality*” atau dalam bahasa mudahnya merentas bahagian ini diterima secara formal oleh C.E.R.D walaupun perkataan agama tiada dalam definisi ICERD.

Nazila Ghanea dalam pembentangannya kepada C.E.R.D pada tahun 2012 menyatakan “*intersectionality*” tadi seperti berikut,

Dengan izin,

‘It is submitted that discrimination existence existing ‘in combination with’ the ground listed in article 1 of the convention in fact allows for a greater flexibility than has been exercised to date by the C.E.R.D committee. In line with existing C.E.R.D practice, this would have to primarily be informed by the ‘self identification’ of the claimant, whether of their ethnicity, religion or belief, race or other grounds’.

Ayat “*allows for a greater flexibility than has been exercised to date by the C.E.R.D*” sudah terang lagi bersuluh menunjukkan walaupun perkataan ‘agama’ tidak didefinisikan secara tersurat dalam ICERD namun tetap memberi impak besar kepada agama.

Dato’ Sri Yang di-Pertua, Qatar boleh dijadikan sebagai contoh. Dalam laporan C.E.R.D 2002 dengan jelas menyatakan seperti berikut,

Dengan izin.

“It would like to know whether, given the current state of legislation, non-citizens and non-muslims who suffer discrimination and who are entitled to bring to bring proceedings before a civil court can also bring their cases before the Islamic Shariah courts”. Jelas di sini bahawa C.E.R.D telah masuk campur urusan kehakiman Qatar dengan mempersoalkan sistem berkembar sivil dan syariah di negara tersebut.

Laporan tersebut mengatakan lagi, dengan izin, “*the committee notes that the state party’s legislation does not, in principle allow members of different religions to inherit from each other, it has learned from the delegation’s explanations, however, that a muslim can draw up a will in favour of a non-muslim. The committee emphasizes that such a situation should not result in certain categories of people being excluded from the right to inherit, given the requirement of article 5 9(D)(IV) of the convention*”. C.E.R.D jelas sekali lagi telah masuk campur perihal fara’id dalam islam yang mempunyai prinsip-prinsip yang tersendiri.

Saya tegaskan I.C.E.R.D akan mencampuri dan menjejaskan institusi kehakiman syariah di negara kita, prinsip-prinsip fara’id dan pewarisan serta institusi fatwa yang sentiasa mentafsir kepercayaan yang salah dan sesat dalam agama bagi mempertahankan keluhuran agama dan keharmonian negara.

Dato’ Sri Yang di-Pertua,

ICERD juga akan menggugat perkara 153 perlembagaan. Seperti kata Tun Abdul Hamid Mohamad, jika konvensyen itu disahkan, dengan serta mers... dengan serta merta pasti akan ada pihak yang akan mencabar kesahan perkara 153 atas alasan ianya bercanggah dengan perkara 2 konvensyen tersebut.

Perkara 2 diterjemahkan mengikut fahaman Tun Abdul Hamid sebagai negara-negara pihak mengecam diskriminasi kaum dan berusaha untuk melaksanakan dengan segala cara yang sesuai dan tanpa kelewatan dasar bagi menghapuskan diskriminasi kaum dalam semua bentuknya dan mempromosikan persefahaman di kalangan semua kaum, dan, untuk tujuan ini, setiap negara pihak berjanji untuk tidak melakukan tindakan atau amalan diskriminasi kaum terhadap orang, kumpulan orang atau institusi dan untuk memastikan bahawa semua pihak berkuasa awam dan institusi awam, nasional dan tempatan, hendaklah bertindak mengikut kewajipan ini.

Setiap pihak negara akan mengambil langkah-langkah yang berkesan untuk mengkaji semula dasar kerajaan, nasional dan tempatan, dan untuk meminda, membatalkan atau memansuhkan mana-mana undang-undang dan peraturan yang mempunyai kesan mewujudkan atau mengekalkan diskriminasi kaum di mana-mana ia wujud.

Ringkasnya, kerajaan hendaklah antara lain berusaha untuk menghapuskan sebarang bentuk diskriminasi kaum dengan segera termasuk meminda, membatalkan dan memansuhkan undang-undang yang mengekalkan diskriminasi kaum. Dengan kata-kata lain, perkara 153 perlu dimansuhkan dan segala dasar yang mengutamakan orang Melayu dan anak negeri Sabah dan Sarawak mesti dihentikan.

Ada pihak berpandangan dan mengatakan bahawa kita boleh mengesahkan konvensyen itu dengan pengecualian iaitu kita menerima konvensyen itu setakat yang tidak bercanggah dengan perlembagaan, namun siapa yang boleh memberi jaminan ianya boleh dilakukan.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Tun Abdul Hamid juga telah berhujah bahawa pengecualian seperti itu tidak boleh dilakukan sebab ianya bercanggah dengan tujuan asas konvensyen ICERD itu. ICERD bolehlah dikatakan sebagai Malayan Union versi alaf baru. Malayan Union pernah ditentang oleh datuk nenek moyang kita dahulu, dan kini namanya sahaja yang dah diubah. Peruntukan-peruntukan terdapat dalam ICERD adalah amat luas sekali dan jelas bertentangan dengan perlembagaan persekutuan. Ratifikasi ICERD boleh menghancurkan semangat perpaduan kaum yang selama ini telah dipupuk melalui *social contrac'* antara kaum di negara kita.

Andainya konvensyen ini tetap dilaksanakan, implikasinya, Raja-Raja Melayu mungkin bukan lagi Ketua Negara, agama Islam mungkin bukan lagi agama persekutuan, beberapa institusi sedia ada seperti MRSB, UiTM, MARA dan Regimen Askar Melayu Diraja mungkin terpaksa dimansuhkan. Beberapa undang-undang lain telah wujud seperti Enakmen Tanah Rizab Melayu juga mungkin terpaksa dimansuhkan.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Akhirnya, oleh kerana demi menjaga kedaulatan dan keharmonian negara serta untuk terus menjamin perpaduan kaum di negara ini, maka, pada hari ini saya berdiri di Dewan Yang Mulia ini bagi mengemukakan cadangan supaya Dewan Negeri Pahang hari ini menolak Cadangan Menandatangani Pengesahan Ratifikasi ICERD [Ahli Dewan menepuk meja]. Semoga Usul ini mendapat persetujuan dan kelulusan daripada Ahli-ahli Yang Berhormat, Ahli Dewan sekalian. Wabillahi taufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat boleh gulung sikit... boleh? Masa dah lebih 10 minit...

YB. ENCIK SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM

Saya ingat 20 minit. Dato' Sri Yang di-Pertua, tadi disebut oleh rakan saya... jiran daripada Kuala Sentul. Ia membabitkan agama Islam, ICERD ini secara halus. Orang Islam wajib menentang ICERD ini. Kita ada batasnya ya apabila membabitkan kepada ruginya agama Islam itu maka kita sebagai orang Islam... apa pun kita sebagai orang Islam, bagi kita Islamlah agama yang benar.

Agama yang diterima oleh Allah hanyalah Islam, dengan izin [Bacaan dalam Bahasa Arab] Allah sebut ya "agama yang diterima oleh Allah hanyalah Islam". Dan kita berpegang dengan akidah ini. Oleh itu dalam Islam, dalam mentafsirkan keadilan bukan makna sama rata. Seorang ibu yang ada anak 10 dengan seorang ibu yang ada anak 3, kerajaan nak bagi peruntukan kalau RM10 ribu kepada yang ada anak 10, RM10 ribu kepada anak... ibu yang ada anak 3. Yang tu dipanggil tidak adil walaupun nampak sama rata. Jadi ICERD ini jangan kita mentafsirkan sama rata berdasarkan kepada tafsiran barat. Kita mesti mentafsirkan sama rata berdasarkan kepada tafsiran Islam.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Akhirnya kesan kepada negara, tadi disebut oleh er... EXCO ya, saya tak perlu sebut banyak cuma saya nak sebut sikit apa yang disebut oleh Pemangku Raja Pahang, Tengku Abdullah semalam ketika berucap dalam sambutan Maulidur Rasul, beliau... baginda mengatakan "jangan ambil dasar kesaksamaan barat yang tidak mengambil kira keunikan kepelbagaian kesucian agama Islam, sensitiviti rakyat dan kedaulatan raja-raja melayu di negara ini". Oleh itu saya berpendapat buat masa ini lebih baik... afdhal... dan lebih afdhal untuk Pakatan Harapan memberi tumpuan kepada ekonomi yang semakin menurun serta tenat daripada meneruskan usaha untuk ratifikasi ICERD ini. Ekonomi tengah teruk... tadi EXCO FELDA kata duit apa ni... sawit pun dah makin jatuh. Kita pun pening macam mana nak bagi harga sawit itu naik, lebih baik dia fikir yang tu daripada fikir ICERD ini. Maka dengan ini saya menyokong Usul yang dibawa oleh pihak kerajaan. Terima kasih. [Ahli Dewan menepuk meja].

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ada sesiapa lagi yang nak? Ya, dijemput Peramu Jaya.

YB. DATO' SRI SH MOHMED PUZI BIN SH ALI

[Ayat al-Quran]. Assalamualaikum WBT. Salam sejahtera. Saya cuma nak... diberi masa yang singkat dan saya cuba sebaik mungkin untuk mengikuti apa yang saya rasakan sesuai untuk kita fikir-fikirkan dan untuk kita jadikan sebagai panduan. Kita lihat negara kita Malaysia telah diasaskan dengan acuan kita sendiri. Mana ada negara dalam dunia yang masyarakat majmuknya seperti di Malaysia. Kita boleh menerima kaum Cina, kita boleh menerima kaum India, kita boleh menerima kaum Benggali, Kadazan dan sebagainya. Jadi masyarakat majmuk kita ini adalah berasaskan kepada *social contract* yang telah dibuat sebelum Perlembagaan ini disediakan. Jadi apabila Perlembagaan

Persekutuan disediakan, ianya merupakan satu *social contract* yang penting untuk dihayati bukan sahaja oleh orang Melayu tetapi semua bangsa dan masyarakat majmuk di Malaysia.

ICERD ini sebenarnya kalau kita lihat, ia tidak boleh lari daripada agama, tidak boleh lari daripada itu. Dan kalau kita lihat mengikut Perkara 3... Perkara 3 dari segi Perlembagaan Persekutuan, agama bagi Persekutuan adalah Islam tetapi di dalam Perkara 11 Perlembagaan Negara menyatakan bahawa kebebasan beragama maksudnya rakyat Malaysia ini, tiap-tiap orang berhak menganuti dan mengamalkan agama masing-masing. Itu sebab di negara kita, kita ada masjid, kita ada kuil, kita ada kuil Sikh, kita ada Cina, Hindu dan sebagainya. Jadi ini bermaksud kita di Malaysia ni bebas beragama.

Itu adalah merupakan satu toleransi yang terbaik dan perkara ini adalah suatu perkara yang paling penting yang kita perlu hayati. Sekian lama inilah acuan negara kita dan inilah penerimaan semua masyarakat negara kita yang boleh bertoleransi dari aspek agama dan tidak pernah ada orang yang mempertikaikan. Mengapa mesti ada kuil Hindu, mengapa mesti ada masjid dan mengapa mesti ada gereja? Tidak ada orang mempertikaikan. Jadi inilah keindahan negara kita Malaysia yang telah dibentuk dengan acuan kita tersendiri.

Begitu juga dengan bahasa kebangsaan, kalau kita lihat Perkara 152 Perlembagaan Malaysia menyatakan bahawa bahasa kebangsaan adalah bahasa Melayu. Tetapi kalau kita lihat di negara kita, kita ada sekolah Cina, kita ada sekolah India. Kita tidak pernah ada prasangka kepada mereka-mereka yang bersekolah dengan menggunakan bahasa ibunda mereka. Inilah satu keindahan negara kita yang merupakan ikutan dan amalan kita berzaman. Jadi dengan ada ICERD ini saya berpendapat bahawa kalau kita mempersetujui maka *social contract* dan Perlembagaan itu akan hancur dan musnah.

Itu sebabnya kalau kita lihat Perkara 153 di dalam Perlembagaan Persekutuan memastikan bahawa Perizaban Kuota berkenaan dengan perkhidmatan dan permit dan keistimewaan orang Melayu dan masyarakat pribumi. Ini telah dipersetujui dalam *social contract*. Jadi perkara-perkara sebegini kita tidak boleh bangkitkan kerana ianya tidak... telah dipersetujui lebih awal. Inilah acuan kita, persetujuan kita. Jadi kalau saat akhirnya kita tidak bersetuju dengan kontrak tersebut maksud kita menghancurkan ikatan kontrak. Ini dalam sejarah Melayu ada menyatakan kontrak dengan Demang Lebar Daun.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Minta laluan sikit.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Minta laluan? Ya.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Saya nak tanya pada er... Peramu... Peramu Jaya tentang Perkara 153. Selalunya orang tak habis baca, dia hanya sebut 153 ialah Yang di-Pertuan Agong menjaga hak istimewa orang Melayu dan Bumiputera Sabah dan Sarawak. Tapi di hujung tu ada kenyataan yang menyebut bahawa Yang di-Pertuan Agong jugak menjaga hak-hak sah kaum yang lain.

Jadi di sini menunjukkan bahawa 153 itu sebenarnya jugak menjamin dan menjaga hak-hak yang termaktub, yang perlu dan er... yang... yang ada pada orang-orang bukan Islam atau orang bukan Melayu ni.

Jadi saya nak tanya setujukah er... apa nama ni... Peramu bahawa sebenarnya dengan tergugatnya Perkara 153 itu, dia juga akan memberikan kesan tergugat juga hak-hak istimewa ataupun hak-hak sah bagi kaum-kaum yang disebutkan lain-lain kaum tu. Lain-lain kaum di sini ialah merujuk kepada orang bukan Melayu, sebab di dalam Perlembagaan kita dia tak ada sebut satupun perkataan orang Cina, satu pun perkataan orang India. Yang dia sebut secara khusus orang Melayu, Bumiputera Sabah dan Sarawak. Orang Cina, orang India tak ada. Dia hanya fokus dia sebut kaum-kaum... apa... lain-lain kaum. Jadi saya nak tanya.

YB. DATO' SRI DIRAJA HAJI ADNAN BIN HAJI YAAKOB

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Mencelah sikit je.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Pelangai ya, silalah.

YB. DATO' SRI DIRAJA HAJI ADNAN BIN HAJI YAAKOB

Terima kasih. Saya sangat menyokong apa yang disebutkan oleh Ahli Padang Tengku itu tadi. Saya baca ya, 153(1) *It shall be the responsibility of the Yang di-Pertuan Agong to safeguard the special position of the Malays and natives of any of the State of Sabah and Sarawak and the legitimate interest of other communities*, maknanya Cina, India dan lain-lain. *In accordance with the provisions of this article*. Makna betul sangat tadi yang disebutkan oleh er... ADUN Padang Tengku. Kalau tak jadi ADUN pun jadi penceramah biro tatanegara tentang Perlembagaan. [Ahli Dewan ketawa] Betul sangat. Maknanya hak orang lain ni disebut, tapi tak sebutlah satu-satu. Melayu, Cina, India, Sarawak er... Kadazan dan sebagainya. Disebut *other communities* makna bukan orang Melayulah, kaum Bumiputera. Terima kasih.

YB. DATO' SRI SH MOHMED PUZI BIN SH ALI

Ya saya sebenarnya memang bersetuju ...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Peramu Jaya.

YB. DATO' SRI SH MOHMED PUZI BIN SH ALI

... kerana benda tu memang... telah ada pun dalam perlembagaan. Jadi er... untuk itu saya nak sambung sikitlah. Saya ambil contoh lagi Perkara Lapan dalam Perlembagaan Persekutuan, Kesamarataan maksudnya rakyat Malaysia ini dari sisi undang-undang berhak mendapat perlindungan yang sama rata. Ini juga merupakan bukan satu

diskriminasi dari segi kaum dan yang paling utama sekali sekarang ini diuar-uarkan ialah di bawah Pakatan Harapan dari sudut kebebasan bercakap dan berhimpun dan berpersatuan. Ini memang telah ada di dalam Perkara Sepuluh Perlembagaan Persekutuan.

Jadi secara ringkasnya dalam masa er... yang suntuk ini, saya ingin nyatakan bahawa walaupun ringkas saya sebutkan tadi tetapi ini adalah merupakan intipati kepada kemakmuran negara kita yang terdiri daripada masyarakat majmuk yang mampu membangun...membangunkan negara kita bersama-sama dan yang paling utama kita perlu kekalkan *social contract* ini agar *social contract* ini dapat kita teruskan dan kita nak mengelakkan daripada berlaku permusuhan dan juga hah... banyak dan ni, dan juga kita tidak ingin 13 Mei berlaku, kerana kalau ini berlaku maksudnya hubungan antara kaum sudah jadi tidak harmoni.

Orang Melayu tak boleh pergi rumah orang India semasa Depavali, Depa... orang India tak boleh pergi rumah orang Melayu semasa hari raya dan sebagainya. Jadi kita kekalkanlah ini agar negara kita akan terus maju dan terus makmur walaupun kerajaan lain tetapi tak apa kita cuba membantu apa yang patut kita bantu demi kepentingan rakyat. Dengan itu saya mohon menyokong. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Peramu Jaya. Ya, saya bagi Wakil daripada Pelangai. Sila Yang Berhormat.

YAB. DATO' SRI DIRAJA HAJI ADNAN BIN HAJI YAAKOB

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Sepatutnya selepas bersara dari jawatan Menteri Besar ni, duduk diam-diam jelah. Jadi orang tua tengok keadaan Dewan bagaimana, tetapi sebagai orang tua ni terpaksa campur juga urusan kelaku budak-budak.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Terima kasih kerana membenarkan saya untuk... [berdehem]. Saya menyokong Usul yang dibawa oleh pihak kerajaan mengenai *International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (ICERD)* atau orang sebut ICERD. Jelas tadi seperti dikatakan oleh Wakil Kerajaan bawa Usul [berdehem]. Latar belakang kepada ICERD ini ialah kerana adanya gerakan anti-Semitism, anti-Semitism maknanya anti-Jewish, maknanya anti Yahudi. Maka telah dibawa ke Bangsa-Bangsa Bersatu, ini awal 1959-1960 lagi, dan er... kita dapat tahu usaha ini adalah hasil kegiatan lobi Yahudi. Kita kata lobi Yahudi. Makna kalau pemilihan Presiden, pemilihan *Congress Senate* pun sebenarnya Yahudi lobi. Nak tahu *Jewish* lobi ni sangat kuat. Itu kena faham asal dan er... kita dapat lihat *signatory* yang telah pun menyain 88 negara tapi yang melibatkan perbincangan itu 179, yang telah pun *rectify* mengesahkan 27.

Walaupun ianya merupakan satu keputusan Bangsa-Bangsa Bersatu tetapi kita kena faham ada dua istilah, pertama *declaration*, kedua *convention*. Kalau Bangsa-Bangsa Bersatu membuatkan *declaration* ianya merupakan satu dokumen yang dipersetujui oleh semua tetapi ianya dengan izin *not legally binding* tidak mengikat tetapi kalau Bangsa-

Bangsa Bersatu melalui *United Nation General Assembly*, Perhimpunan Agung ini, memutuskan sesuatu konvensyen, maka konvensyen ini ianya akan menjadi satu bentuk perjanjian dan ini adalah dengan izin, *binding*, mengikat pihak-pihak yang menandatangani. Kita sepatut juga memahami beberapa istilah yang lain untuk kita faham bila kita membincangkan ICERD ini.

Kalau er... dalam er... Undang-undang Antarabangsa, saya pun ada bawa buku. Saya periksa *Public International Law* 1 dapat A. *Public International Law* bulan depan, tak tahu lagi. Bila kita sebut *treaty*, kita ingat ia merupakan satu perjanjian antara dua negara. Bukan. *Treaty* ni meliputi *agreement*, *protocol*, *covenant*. *Covenant* tu perjanjian juga. Kemudian *convention*, *pack*, *exchange of letters*. *Exchange of letters* ni makna contohnya kita menghantarkan nota bantahan kepada kedutaan. Katalah luar negara di Malaysia, katalah Kedutaan Amerika. Hah... itu pun termasuk dalam bentuk *treaty*. *Treaty* ini sebenarnya kalau kita bersetuju sahaja, kita... dengan izin, *agree* sahaja, ia tidak menjadi apa masalah.

Kalau kita *rectify* pun tak da masalah sebab sesuatu *treaty* termasuklah resolusi yang diputuskan oleh Bangsa-bangsa Bersatu hanya boleh diterima pakai melalui dua cara iaitu *doctrine of tranformation* dan satu lagi *doctrine of incorporation*. *Doctrine of tranformation* ini di amalkan oleh Malaysia dan juga Britain makna semua *treaty* antarabangsa itu perlu dibawa ke parlimen. Ada Rang Undang-undang Parlimen untuk jadikan akta. Kalau contohnya kita Malaysia ni nak menerima ICERD ni, akan ada Rang Undang-undang menerima pakai ICERD. Diluluskan oleh parlimen, dia akan menjadi akta menerima pakai ICERD. Selagi kita tak bawa ke Parlimen ia tidak menjadi sebahagian daripada undang-undang negara kita. Walaupun diputuskan oleh Bangsa-Bangsa Bersatu.

Doctrine satu lagi tu ialah *doctrine of incorporation*. Ini bermaksud sebarang *treaty* itu secara automatik menjadi sebahagian daripada undang-undang negara berkenaan dan ini biasanya diamalkan oleh negara-negara *continental* seperti Perancis dan lain-lain. Itu beza dia. Maknanya, ICERD ni kalau kita *rectify* pun kalau kita tak terima melalui Akta Parlimen, ia tidak boleh diterima pakai. Tetapi bahayanya ialah kalau kita *rectify* makna kalau meminda perlembagaan ataupun meminda undang-undang tadi merupakan perkahwinan. *Rectify* ni macam bertunang. Kita takut lulus jarum lulus kelendan. Itulah sebabnya kalau kita bantah patut kita bantah peringkat sekarang ni dan er... Perdana Menteri, Tun Dr. Mahathir Mohamad telah pun membuat kenyataan yang betul bahawa untuk menerima ICERD ini selain daripada kita sepatut pakai undang-undang yang saya sebutkan tadi melalui Akta Parlimen ialah terpaksa meminda perlembagaan. Sebab kalau kita terima ICERD ini maka tidak ada lagilah hak-hak ataupun nampak perbezaaan dalam perlembagaan.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Kita sebagai manusia ini, kita ambil mudah sahaja. Kita di Malaysia ni dah elok dah, Melayu, Cina, India, Iban, Dayak, Kadazan. Tak ada sebab kita nak bergaduh. Saya, mak mertua saya Cina, menantu saya Cina. Saya nak nikah India, tak dapat. [Ahli Dewan ketawa]. Itu aje. *Multiracial*, *multiracial* tak ada hal. Saya boleh nyanyi lagu Tamil, boleh nyanyi lagu Hindustan.

Hah... ni luar tajuk sikit Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, hari dah pukul tiga, pukul empat. Dalam pilihanraya Bagan Pinang, ini untuk perhatian, ini khususnya Ahli dari

Sabai. Bukan Ahli daripada Janda Baik ya. Peti Undi Sua Betong, orang India. Kawan kita, orang India. Majoriti peti undi, tak pernah menang sejak merdeka. Satu hari tu diorang buat anu ni... satu kempen, ajak saya sampai. Saya patut sampai 8.30, macam biasalah kita ni, apa kita nak, nak kejar masa ke atau nak masuk longkang bawa kereta. Hah... eloklah kita jalan perlahan-lahan sampai 9.30, makan orang India itu kemudian itu ada pancaragam, kombo orang India.

Tapi orang India tak ramai. Hari gelaplah lampu pun tak banyak. Tapi tak kiralah saya menghiburkan hati saya sendiri. Saya menyanyi lagu...lagu apa ini lagu *Pathu Padava*. Ini penyanyi lama A.M.Raja. Saya menyanyi, menyanyi, menyanyi, tiba habis menyanyi, *nalla iruku, nalla iruku, nalla iruku* ni baguslah, bagus. *Nalla iruku*. Rupanya orang India ni, dia berkumpul atas bukit keliling bukit, saya menyanyi bawah bukit, penuh. Saya tengok ada empat orang aja rupanya *nalla iruku*. Menang peti undi itu. [Ahli dewan menepuk meja]

Maka pucuk pimpinan pun masa itu Tan Sri Muhyiddin, *chair meeting* dan Dato' Hisyam. Dia kata dalam sejarah, dia kata Abang Long Nan nyanyi lagu Arab. Dia orang betulkan, bukan Arab, lagu...lagu Tamil. Jadi, ini Pilihan Raya Rantau ni, Dato' Mat Hassan minta saya hafalkan balik lagu tu, untuk saya menyanyi di Rantau, PRK Rantau ni. Insya-Allah. Makna kalau menang besok itu hah...sebab lagu Tamillah.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Kita sebenarnya... kan dalam Dewan dah tengok, tak ada masalah. Orang India, orang Cina jangan takutlah. Melayu *tolerance* sangat. Kalau tidak orang Cina tak dapat kedudukan macam dia sekarang ini, India begitu juga. Di kampung saya tu dalam begitu kampung tu, Cina seorang menjual barang runcit. Hidup daripada dulu sampai sekarang. Tak ada orang Melayu kacau. Jadi kita janganlah kita ganggu. Dalam dunia ini dalam kehidupan kita, tidak ada yang sama taraf. Tidak ada yang mutlak, kalau kita sebutkan er... kebebasan beragama tak mutlak sebab orang bukan Islam tak boleh menyebarkan ugamanya dikalangan orang Islam. Itu kena ingat. Kebebasan bergerak ke sana ke mari pun, tak tentu. Kalau misalan kita syaki dia penjahat, penjenayah. Dia akan kena tahan ni tahan daerah, contoh. Jadi *nothing is absolute in this world. There always be qualification to all the provisions in the law, nothing is absolute*.

Kalau kita ambil contoh, kenapa kita ada ugama sebab tidak ada yang mutlak. Ada ugama, menghadkan kita sebagainya. Ugama menghadkan kita. Kalau ikut ICERD ni, ugama pun tak ada. Kita tak boleh buat itu, tak boleh buat ini. Kalau sembayang ada caranya, nak berzakat ada caranya, nak pergi umrah, nak pergi haji ada cara dia. Kalau pergi keliling itu kaabah itu, orang umrah jalan kaki, awak berjalan dengan kepala ke bawah kaki ke atas, tak boleh juga. Keliling aja tak boleh. Maknanya tidak ada...tidak ada yang sama. Begitu juga syurga orang Islam percaya. Dia ada tingkat-tingkat dia, bukan satu tingkat saja. Jannatun Na'imlah, Firdauslah macam-macam, Jannatun Adnanlah, Adnin ada juga. Hah... bukan...bukan...bukan maknanya sama. Tidak. Ini kita kena ingat dan kita, kehidupan dunia pun. Raja, atas kedudukannya. *Speaker* kena duduk di atas. Kalau *Speaker* bersila di bawah, jadi *Speaker* orang tak nampak.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Tak jadi, kena di atas juga *Speaker*. [Ketawa]

YB. DATO' SRI DIRAJA HAJI ADNAN BIN HAJI YAAKOB

Er...jadi apa ini Menteri Besar duduk sana. Hah...lepas itu apa mende ni pembangkang, Ahli daripada Ketari, dia *last* sekali. Nama ini Y hujung je. Duduk hujung. Jadi tak ada yang sama. Usah risau. Oleh sebab itu, kalau ada pun kesangsian sebagainya. Janganlah risau kalau kita tolak. Bahaya sekali kalau kita er... katakan apa ni kita *rectify*, ini bahaya.

Satu perkara yang menarik sikit sebelum ini... Sudah-sudah saya taulah Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, bukan er... Ahli Dewan je nak minum, saya yang bercakap ni pun nak minum juga. Mana pula catitan ni. Dia banyak artikel, artikel awamnya *define racial discrimination but not included*, tak masuk dengan izin *distinction based on citizenship* iaitu *citizen, non citizen*. Boleh dia pecah-pecahkan, tak jadi hal. ICERD benarkan pula. Satu lagi *positive discrimination policies and other measure taken to redress imbalances and promote equality*. Mana DEB, tak ada hal. Kita nak *redress imbalances*, ada...ada bab tertentu ya dia tak menentang pula, dan begitu juga satu perkara yang saya catitkan malam tadi. Membaca gak sikit-sikit, menengok.

Ini tak boleh pulak termasuk NGO yang terdiri daripada satu kaum, tak boleh juga. Maksud kalau ikut ICERD ini UMNO tak boleh, MIC tak boleh, MCA tak boleh. DAP boleh, dia ambillah seorang berdua macam ahli dari ni Ketari itu, jadi penolong dia punya ni. Adalah Melayu seorang, contohnya. Lepas itu ni PKR pun begitu juga. Adalah Cina dua, tiga orang, Tan Chua dan sebagainya. Mana dia...dia begitu juga. Simpulan Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong apa yang dibawa oleh ahli dari Kerajaan tentang Usul ini dan ketahuilah bahawa ICERD ni kalau diterima, dia akan memporakperandakan struktur dan juga organisasi masyarakat yang sedia ada sekarang ini.

Orang Melayu tak akan terima. Itu kita kena ingat, dan er...kalau kita berlaku tidak adil selama ini. Bolehlah kita *justify* kalau orang menentang kita. Macam menteri di Jabatan Perdana Menteri menyatakan 10 ribu *temple* musnah. Adakah 10 ribu *temple* di musnah di seluruh Malaysia? Adakah orang India ni dipaksa memeluk ugama Islam untuk nak jadi... yang saya tahu ramai orang India, dia nak kahwin budak Melayu, budak...budak Cina Islam. Hah... baru dia masuk Islam. Sebab yang pelik sikit kita ini, dia apa ini positif negatif ini. Dia kalau kontra kalau dia *opposite* tu dia *attract*. Rupa-rupanya hak putih-putih ini, amoi, Cina suka benar ke orang India termasuk ke Melayu. Ramai suka ke orang India. Jadi itu yang masuk Islam, bukan dipaksa sebagainya. Jadi Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, elok kita kekalkan masyarakat kita ada sekarang ini. Jangan kita gaduh-gaduh.

Saya malas nak sebutlah Melayu, Cina, India. Raja, raja melayu, tak ada Malaysia raja Cina, raja India, raja Orang Asli. Yang itu buktinya Melayu, raja Melayu. Saya nak sebut dalam Dewan ini, jasa besar raja-raja Melayu terlanjur saya cakap ini. Jasa besar raja-raja Melayu ialah bila raja memeluk ugama Islam semua rakyat ikut, maka orang Melayu sekarang ini beragama Islam. Sebelum datang Hindu semuanya *animisme* mengikut raja. Menyembah patung, menyembah biawak entah macam-macam tapi bila datang Hindu, dia orang memeluk agama Hindu. Ikut Raja dan apabila Raja memeluk agama Islam, semua memeluk agama Islam, dan bukti di Filipina, Sultan Sulaiman, Raja Filipina terakhir memeluk ugama Islam.

Bila ber...er... Sepanyol datang, termasuk mubaligh-mubaligh Kristian nak menyebarkan agama dia, dia tak bagi. Tapi mubaligh Kristian pujuk Sultan Sulaiman benarkan anak dia pergi belajar di sekolah Katholik...sekolah Katholik gereja dibenarkan. Bila Sultan Sulaiman mangkat, rajanya, anaknya menjadi raja, anak masuk Kristian termasuk anak-anak perempuannya. Itu asal Filipina Kristian, bila raja masuk satu agama, rakyat akan ikut dan jasa besar raja-raja Melayu di Malaysia ini ialah takdir Allahnya mengislamkan kita orang Melayu, orang Islam. Jadi itu Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, elok kita tentang ICERD ini sebab ia akan memporak-perandakan organisasi struktur masyarakat kita yang telah ada sekarang ini. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya menyokong. Terima kasih [semua Ahli Dewan tepuk meja].

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih. Terima kasih, Yang Berhormat Wakil daripada Pelangai. Cukup hebat, ya. Saya ingat masa dah cukup Yang Berhormat. Saya bagi...

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Sikit.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Kalau masih nak, kalau... kurang daripada 10 minit, boleh. Kalau tak saya akan *stopkan*. Saya minta Triang dulu. Sila. Bagi Beserah pula. Triang, Triang dulu.

YB. CIK LEONG YU MAN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya mewakili ADUN Pakatan Harapan berpendapat ratifikasi ICERD bukan bawah bidang kuasa Kerajaan Negeri dan kita serahkan kepada kabinet dan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri untuk membuat keputusan.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Dalam Dewan Yang Mulia ini, saya rasa perbahasan Yang Berhormat-Yang Berhormat harus berasaskan fakta dan tidak harus berunsur ugutan dan sensitiviti di kalangan kaum. Jadi saya harap wakil dari Peramu Jaya dapat tarik balik kenyataan beliau yang menyatakan kemungkinan insiden 15 Mei akan berlaku sekiranya ratifikasi ICERD dilaksanakan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya, Yang Berhormat Triang saya ingat itu tidak... bukan satu ugutan. Itu hanya pandangan Yang Berhormat daripada Peramu Jaya.

YB. DATO' SRI DIRAJA ADNAN BIN HAJI YAAKOB

Izinkan saya mecelah, Yang Berhormat Yang di-Pertua. Boleh?

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Boleh. Sila, seminit.

YB. DATO' SRI DIRAJA ADNAN BIN HAJI YAAKOB

Terima kasih. Apa pun tak kiralah. Kedatangan Jepun ke, pemerintahan MPJA 14 hari ke, kemudian itu darurat ke, 13 Mei ke, ini fakta sejarah. Saya kira ini tidak ada masalah, kita kena sebut... kita kena sebut. Kalau kita sebut untuk mengingati sejarah pun tiada masalah. Dan yang kita jadi salahnya mogok dan sebagainya, ha itu lain. Kita dalam dewan ni nak ugut sapa pun Yang Berhormat belaka bukan taraf *man in the street*. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Beserah.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Terima kasih yang terhormat.

YB. ENCIK CHOW YU HUI

Saya rasa Peramu Jaya harus tarik balik, walaupun ini adalah hanya satu *incident* sejarah tapi cakap bahawa kemungkinan berulangnya *incident* Mei 13 adalah akan menimbulkan ketegangan antara kaum.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat Tras saya rasa...

YB. ENCIK CHOW YU HUI

Saya rasa ini harus tarik balik.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Saya ingat Yang Berhormat Tras pada pendapat saya, itu hanya satu pandangan daripada Peramu Jaya. Dari segi fakta memang perkara itu telah berlaku 1969, tetapi dia meramalkan, menganggap atau mencadangkan atau dia punya anggapan dia Yang Berhormat Peramu Jaya, satu tanggapan sahaja. Bukan satu ugutan ya. Jadi ini tidak menjejaskan dan tidak perlu ditarik balik.

Jadi saya jemput Beserah. Atau ada nak menyambung lagi Triang.

YB. CIK LEONG YU MAN

Yang Berhormat Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Hujah yang lain Yang Berhormat Triang.

YB. CIK LEONG YU MAN

Sekiranya setiap kali kita berbincang, berbahas isu-isu berkaitan yang perkauman, kita sebut *incident* 13 Mei mungkin akan berulang, mungkin akan berlaku. Saya rasa ini bukan kualiti yang patut er... sebutkan sebagai Ahli Dewan Undangan Negeri. Dan er... kita perlu er... sensitif dengan apa yang kita keluarkan di Dewan Yang Mulia ini dan saya bersetuju dengan wakil dari Tras bahawa ianya akan menimbulkan ketidakselesaian dan ketegangan di antara kaum. Saya menegaskan bahawa wakil Peramu Jaya harus menarik balik.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat Triang saya telah pun memberi pendapat bahawa itu adalah pandangan peribadi ADUN Peramu Jaya dan sejarah telah rasmi 13 Mei tu adalah sejarah. Maka itu bukan ugutan pada pandangan saya. Jadi, saya tidak mahu mengulas lagi. Saya jemput Wakil Beserah.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya er... ingin mengambil bahagian sedikit, sedikit sahaja tak lama, tak sampai 5 minit. Saya menyokong penuh er... Usul yang telah dibawa oleh pihak Kerajaan untuk kita menolak dan membatalkan rancangan untuk ratifikasi ICERD ini atas satu sebab utama. Saya bimbang kalau kita meluluskan Usul ini, kita er... Dewan Undangan Negeri Pahang ni dianggap *racist*. Kita bimbang persepsi ini akan bermain er... akan dimainkan sentiment *racist* ini oleh pihak kerajaan terutama sekali yang ingin meratifikasi ICERD. Cuma saya nak bagi faham kepada semua terutama sekali rakan-rakan daripada Pakatan Harapan. Ini kita duduk dalam dewan ini yang penuh dalam keharmonian. Kita hormati semua tak kira latar belakang, mahupun pegangan masing-masing.

Racist berbeza dengan mempertahankan hak. Bila kita kata *racist*, apabila kita percaya satu-satu kaum itu lebih *superior* dengan izin, daripada yang lain. Tapi dalam kes kita di negara ini, kita tak menganggap *superiority any race*. Kita tidak ada sebarang bangsa yang kita anggap lebih *superior*. Kalau perlu ikut tentang *superior* itu sendiri Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, kita kata bangsa daripada kaum Cina lebih *superior* dalam ekonomi berbanding dengan orang Melayu. Bangsa daripada... orang pendidikan kita sama taraf antara Cina, India dan Melayu. Maka tidak wujud *superiority* ataupun *racist* didalam usaha-usaha untuk nak meningkatkan tahap ataupun menjalan dan melaksanakan kontrak sosial yang ada.

Oleh kerana kita tidak ada sebarang er... perbezaan dari sudut pencapaian dan juga dari sudut keistimewaan di dalam memperolehi apa sahaja kemudahan dalam negara ini, maka tidak ada hujah yang mewajarkan untuk kita mengganggu gugat keharmonian yang selama ini telah kita kecapai. Untuk makluman semua, kita telah mempunyai perlembagaan dan undang-undang serta peraturan yang telah merangkumi segala aspek kehidupan kita

yang telah dibincangkan banyak oleh rakan-rakan dalam hujah, yang menyokong Usul supaya kita membatalkan rancangan ratifikasi.

Yang pertama, dalam perkara 5, dirujuk dalam perlembagaan *liberty of a person*, kita ada kebebasan di dalam... di dalam apa sahaja asalkan ia bertepatan dengan undang-undang. Dalam perkara 6, perlembagaan *slavery and forced labour prohibited*, tidak ada penghambaan yang boleh dilakukan dalam negara ini. Dalam perkara 8, *equality* juga disebut dalam perlembagaan, sama taraf, sama hak di dalam... di mata undang-undang. Perkara 9, *prohibition of banishment and freedom of movement* maknanya kita dihalang daripada untuk menyekat sebarang pergerakan *freedom of movement*. Dalam perkara 11, *freedom of religion*. Dalam perkara 13, *rights of property* semuanya telah dinyatakan di dalam perlembagaan kita dan tidak seharusnya bangkit isu yang kononnya *racist* atau yang kononnya kita diskriminasi di mana-mana pihak di negara ini.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Itu yang hendak saya tegaskan bahawa kita berharap selepas ini, sekiranya kita membawa, meluluskan Usul ini, tidak ada pihak yang menganggap bahawa Dewan Undangan Negeri Pahang bersikap *racist* atau perkauman di dalam menentukan Usul ini. Sekian, saya menyokong.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baik, terima kasih Ahli Yang Berhormat. Masa dah sampai. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian masalahnya ialah Usul ini telah dicadang, disokong dan dibahaskan. Soalannya sekarang ialah Usul ini dikemukakan untuk mendapat kelulusan.

Ahli-ahli Yang Berhormat yang bersetuju dengan Usul ini sila nyatakan setuju.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat yang tidak setuju, sila nyatakan tidak. Tidak ada. Dengan ini Usul tersebut diluluskan.

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara kelima: Sambungan Perbahasan Rang Undang-Undang Perbekalan (2019) 2018 dan Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan dan Perbekalan Air 2019.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah Ahli Yang Berhormat, saya buka perbahasan. Kepada ahli-ahli yang mengambil bahagian untuk membahaskan Rang Undang-Undang dan Usul Perbekalan Air. Sila. Ada siapa-siapa nak berucap. Ya, Sungai Lembing. Sila.

YB. DATO' HAJI MD. SOHAIMI BIN HAJI MOHAMED SHAH

[Ayat al-Quran] Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Terima kasih bagi peluang kepada saya bagi er... membahaskan ucapan bajet yang disampaikan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang dan juga er... membentangkan Rang Undang-Undang Perbekalan (2019) 2018.

Tuan Yang di-Pertua,

Tadi saya mengucapkan syabas dan tahniah kepada dewan kerana kita bersama-sama telah meluluskan satu Usul er... yang begitu penting dalam keadaan negara yang heboh sekali berkenaan dengan isu ICERD. Selain kita berdoa dan berharap mudah-mudahan er... dengan kebijaksanaan kepimpinan Kerajaan Pusat er... isu ini dapat diselesaikan. Memang benarlah fakta sejarah kita tak boleh lupa macam mana isu Bintang Tiga memerintah selama beberapa hari... bermaharaja lela selama beberapa hari. Itu semua kita mesti menjadikan er... ingatan sejarah kepada kita. Kita juga jangan lupa er... semasa pemerintahan ataupun komunis berleluasa jasa Allahyarham Dato' Onn Jaafar menyekat er... Kiai Salleh daripada mengamuk di Batu Pahat sampai ke Johor sampai ke *Singapore* sebenarnya. Kalau sekiranya Dato' Onn tak sekat er... apa ni er... angkatan Kiai Salleh di Johor.

Jadi kita jangan lupa perkara-perkara tersebut. Begitulah juga dengan er... peristiwa 13 Mei 1969 bermula pada macam nilah. Sentimenlah er... tuduhan sana tuduhan sini. Keputusan pilihan raya... jadi er... alhamdulillah walaupun berlaku peristiwa-peristiwa tersebut er... banyak juga kematian, tapi dapat diselesaikan. Kita sayang kepada pembangunan negara kita ini. Negara kita telah membangun dengan baik er... ada pula Wawasan 2020 er... yang tinggal dua tahun lagi. Jadi pembangunan kesejahteraan, keselesaan yang kita semua nikmati selama ini kalau berlaku hura-hara, akan hancur lebur, hancur menjadi debu Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua,

Daripada segi er... membahaskan ucapan er... belanjawan, bagi saya syabas tahniah kepada Kerajaan Negeri, kita berharap dengan adanya perancangan-perancangan dasar-dasar yang dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, saya percaya kita akan terus memacu negeri kita ni ke arah yang lebih baik dan juga lebih sempurna lagi, insya-Allah.

Tuan Yang di-Pertua,

Salah satu daripada isu ataupun er... perkara yang boleh mendatangkan hasil kepada Kerajaan Negeri Pahang di samping cadangan Kerajaan Negeri menaikkan cukai perlombongan mineral er... menaikkan cukai ataupun hasil tanah dan usaha-usaha untuk pembangunan dan juga pembalakan... bauksit.

Isu bauksit di Kuantan ataupun er... kalau di kawasan saya di Bukit Goh, di Bukit Kuantan dan juga er... di kawasan Gebeng di Kuantan ni. Tadi er... ada Majlis Dialog Perjumpaan dan juga Penjelasan er... Bauksit yang diterajui oleh PKNP sebagai yang er... agensi Kerajaan untuk er... menjelaskan menerangkan kepada peneroka-peneroka di Bukit Goh.

Di Bukit Goh semua sekali peneroka ada 671 orang. Yang terlibat dengan bauksit lebih kurang 35%, 235 peneroka kalau tak silap saya.

Jadi nampak di situ besar harapan peneroka-peneroka yang terbabit 35% di Bukit Goh, di Bukit Kuantan ada 28 orang peneroka mengharap supaya Kerajaan Pusat dan juga Kerajaan Negeri er...mengangkat balik moratorium dan membenarkan semula aktiviti er... perlombongan bauksit tetapi dengan penuh kawalan ataupun *SOP* yang sepatutnya.

Tuan Yang di-Pertua,

Dalam hal ni er... bagi saya apa yang penting sekali er... saya berharap mudah-mudahan pada awal tahun depan er...kita dapat meneruskan semula er... aktiviti perlombongan bauksit. Di samping itu juga Tuan Yang di-Pertua, er... kita tak mahulah kalau er... perlombongan bauksit ini dibenarkan semula, apa saja masalah-masalah, masalah debu merah, masalah lori er... perjalanan lori yang tak terkawal ma... masalah er... gangster dan lain-lain lagi dapat kita selesaikan.

Apa yang penting sekali, er... *stock pile*, dengan izin Tuan Yang di-Pertua, di pelabuhan misalnya kita selesaikan dengan ce...cepat. Lepas selesai, er... longgokan bauksit yang begitu banyak sekali di kawasan er...pelabuhan itu kita selesaikan pula longgokan ataupun *stock pile* di kawasan-kawasan yang lain termasuk juga di kawasan Bukit Goh dan juga Bukit Kuantan.

Tuan Yang di-Pertua,

Di samping itu juga baru-baru ini dalam er... surat khabar er... *Straits Times*, Berita Harian ya er... heboh er... berkaitan dengan er... isu pencemaran isu pembalakan di kaw... terutama sekali di kawasan Sungai Lembing. Sebelum ni ada dibangkitkan isu-isu di Bentong, di Raub dan di Kuala Lipis dan juga dan lain-lain lagi. Berkenaan dengan er... isu pencemaran, pencemaran sungai, pencemaran hutan er... dan juga kesan-kesan kepada er... hujan ya. Air di Sungai Lembing di bandar Kuantan er... kalau kita tengok Tuan Yang di-Pertua, er... gambar ya, macam mana keringnya Empangan Remen Chereh pada bulan sembilan yang lalu, memang takut er... kita tengok macam mana memang kering betul er... Empangan Remen Chereh.

Empangan yang kita dirikan, kita bina dengan bertujuan untuk membekalkan air er... kepada bandar Kuantan cukup untuk 30 tahun yang akan datang ni er...mengejutkan kita bila berlaku kemarau. Jadi dalam hal ini er... suara-suara yang dibangkitkan oleh rakyat er... dalam surat khabar tu walaupun ada beberapa perkara yang mungkin tak tepat tapi er... saya berharap pihak Kerajaan mengambil berat er... berkenaan dengan keluhan-keluhan yang disampaikan oleh pihak kerajaan, oleh pihak rakyat. Walaupun kita tahu Tuan di-Pertua er... pembalakan adalah salah satu daripada hasil daripada Kerajaan Negeri Pahang er... tetapi Sungai Lembing ni adalah *living museum*.

Sungai Lembing juga er... tarikan pelancong-pelancong datang ke pekan Sungai Lembing ni adalah nak tengok hutan Sungai Lembing tu macam mana. Nak er... pergi duduk di bawah pelangi, di Air Terjun Pelangi Tuan Yang di-Pertua, kita boleh duduk macam ala meditasi er... di bawah naungan pelangi. Itu antara er... tarikan-tarikan sebab pelancong datang ke Sungai Lembing. Dah ada banyak teguran daripada pelancong er... mes... mereka merasakan bila nak pergi ke Lubuk Beruk ke Air Terjun Pelangi tu, dah nampak

kawasan-kawasan yang telah diteroka, jadi dah tak ada lagi er... kurangnya tarikan er... pelancong untuk datang ke Sungai Lembing.

Jadi saya berharaplah, saya percaya er... apa sahaja pembangunan-pembangunan di bandar er... Sungai Lembing di kawasan Sungai Lembing terutama sekali yang berkaitan er... dengan destinasi pelancongan seperti Gunung Tapis, Air Terjun Pelangi dan juga lain-lain lagi, juga yang melibatkan kawasan-kawasan tadahan air dan juga bekalan-bekalan air bukit perlu kita beri perhatian, terutama sekali daripada segi er... pembangunanlah. Kalau di Sungai Lembing, er... pembangunan ladang er... yang dimohon oleh er... sya... er... ataupun yang dah diluluskan oleh pihak kerajaan kepada syarikat-syarikat yang tertentu.

Jadi saya juga dalam hal ni, saya tahu er... bahawa pihak, kerajaan Jabatan Perhutanan sebenarnya, sangatlah mengambil berat berkenaan dengan perkara ini er... tetapi sepertimana yang kita tahu mustahil penguatkuasa er... dapat mengawal 24... 24 jam selama-lamanya tiap-tiap hari berkenaan dengan kalau ada kemungkinan berlaku pencerobohan hutan.

Di samping itu juga, saya mencadangkan Tuan Yang di-Pertua kalau apa sahaja permohonan berkaitan dengan er... pembangunan di kawasan-kawasan yang sensitif er... sepertimana di Sungai Lembing ni er... sebelum kelulusan biarlah kita libatkan juga daripada segi sektor ataupun er... Jabatan Pelancongan itu sendiri sebab er... ini adalah er... berkaitan kita dalam satu segi untuk er...mempastikan permohonan berjalan tapi pembangunan tarikan er...orang ramai pelancong datang ke Sungai Lembing atas er... pelancongan tu juga perlu kita ambil perhatian.

Jadi setiap kelulusan yang berkaitan er... untuk ladang ke permohonan juga er... mesti kita me... dan juga permohonan hutan itu sendiri pun mesti kita mengambil kira pandangan daripada er... sektor pelancongan di samping er... juga pandangan daripada Jabatan Alam Sekitar dan juga yang lain-lain lagi.

Tuan Yang di-Pertua,

Di samping itu juga antara salah satu masalah yang ada di kawasan saya adalah masalah bekalan air. Di bandar Sungai Lembing itu sendiri sebenarnya er... sebab di sung... bandar Sungai Lembing sekarang ni ada lebih kurang lebih daripada 20 *rest house*, hotel ataupun er...*homestay*, chalet yang ada di Sungai Lembing kadang-kadang selalu berlaku *blackout* dengan izin, dan juga selalu er... berlaku masalah bekalan air.

Di bandar Sungai Lembing er... kita er... hasil daripada er... kajian PAIP, perlukan peruntukan lebih kurang RM12 hingga RM13 juta untuk kita ganti paip-paip lama. Sungai Lembing itu dah lah dekat 200 tahun banyak paip-paip yang tidak diganti, tidak ditukar Tuan Yang di-Pertua. Ha, jadi kita nak pastikan pelancong selesa dan juga kemudahan kepada rakyat di bandar Sungai Lembing itu sendiri, kita perlukan peruntukan untuk menggantikan paip-paip lama. Begitulah juga er... dengan er... rancangan ataupun projek yang er... yang telah dilaksanakan oleh FELDA di Bukit Sagu iaitu er... loji air, FELDA dah lama membangunkan dan FELDA juga telah pun membangunkan projek er... *tube well* ataupun air dalam bumi di Pekan Sagu tapi malangnya projek itu sampai sekarang ini kita kira terbenkalkailah, tak berjalan lancar ataupun tak beroperasi.

Jadi saya minta untuk er... pastikan bekalan air berjalan dengan lancar di kawasan tersebut er... supaya pihak FELDA cepat memulihkan semula loji air er... dan juga er... projek air menyedut air dalam bumi *tube well* yang apa. Sedut air sekali je trus *jammed*. Ini berbeza sekali dengan projek yang diajalankan di Kelantan, projek tersebut berjaya Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua,

Di samping er... itu juga, kita juga berharap er... mudah-mudahan pada tahun ini kita berjaya menarik semakin ramai lagi pelancong-pelancong ya datang ke Negeri Pahang ini. Bukan sahaja ramai yang datang ke Genting Highlands sahaja tapi kita juga berharap ramai pelancong yang akan ke Pulau Tioman, ramai pelancong yang akan ke Sungai Lembing dan juga ramai pelancong yang akan pergi ke Pahang Barat, Taman Negara dan juga di Kuala Lipis. Jadi kita berharap... saya percaya er... pihak kerajaan akan menjalankan lagi beberapa usaha-usaha inisiatif untuk menarik ramai lagi pelancong-pelancong datang ke Negeri Pahang.

Tuan Yang di-Pertua,

Di samping itu juga, kita berdoa kepada Allah SWT mudah-mudahan negara kita Malaysia ini er... walaupun kerajaan dah bertukar tangan, kerajaan yang ada ini baru lebih kurang 6 bulan. Jadi biarlah Kerajaan Pakatan harapan yang ada ini, sibuk kepada usaha untuk membangunkan negara. Usaha untuk meyakinkan rakyat dengan manifesto dan janji-janji mereka. Jangan sibuk perkara-perkara yang lain. Jangan kita cuba mencetuskan er... api-api perkauman ataupun kita mencetuskan semula perkara-perkara yang telah dipersetujui oleh tiga kaum pada masa mula sekali kita er... membentuk er... Malaysia ini. Jadi itulah yang saya berharap dalam hal ini. Mudah-mudahan negara kita dan negeri kita Pahang ini biarlah seterusnya diperintah oleh Kerajaan Barisan Nasional pada masa yang akan datang, insya-Allah.

Tuan Yang di-Pertua,

Dengan itu saya mohon menyokong. Terima kasih.

YB. DATO' YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Ya, sila Semambu.

YB. ENCIK LEE CHEAN CHUNG

Terima kasih kepada Dato' Sri Yang di-Pertua dan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar atas pembentangan bajet pertama dalam tempoh beliau sebagai Menteri Besar Pahang. Saya juga ingin memaklumkan dalam Dewan Yang Mulia ini bahawa ini juga buat kali pertama saya menerima jawapan bertulis daripada Yang Amat Berhormat Menteri Besar. Er... sebelum itu walaupun er... pernah dijanji bahawa jawapan bertulis akan dibekalkan. Tetapi saya tidak pernah menerima sebarang jawapan sepanjang tempoh saya sebagai Wakil Rakyat.

Jadi tahniah saya ucapkan kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana *walk the talk*. Err... di samping itu saya turut mengalu-alukan penubuhan Perbadanan Pelaburan

Pahang ataupun Pahang Investment Corporation bagi menyelaraskan dan memudahkan carakan pengurusan er... syarikat berkaitan kerajaan ataupun *GLC* dengan izin, dengan memberikan *KPI Commercial*. Namun saya juga sedar bahawa, pemusatan kuasa ini kadang menjejaskan keterbukaan institusi. Maka saya ingin mencadangkan pada Dewan Yang Mulia ini bahawa satu jawatankuasa pilihan ditubuhkan dalam Dewan Yang Mulia ini bagi memberi pandangan dan komen terhadap Pahang Investment Corporation ini. Ini juga selari dengan amalan di negeri lain yang mana Menteri Besar Incorporated (MBI) turut dipantau oleh *Select Committee* di Dewan-dewan di negeri lain.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kita juga tidak harus melupakan pelaburan Kerajaan Pahang dalam syarikat. Contohnya, Pahang Technology Resources di mana syarikat ini pernah di audit oleh Jabatan Audit Negara dan dibori... diberi komen lemah dalam prestasinya. Apa yang mendukacitakan adalah sehingga kini hampir semua projek yang dilaksanakan oleh PTR biarpun projek *stamp cell*, hidro terma, *global coconut*, *co-fire* ataupun *solar farm* sama ada gagal, dibatalkan ataupun masih belum berjaya dalam er... usaha mereka. Er... apa yang lebih mengejutkan adalah syarikat yang sepatutnya memberi fokus dalam inovasi dan teknologi ini kelihatan hanya mendapat sumber pendapatan melalui projek pajakan tanah, penanaman semula sawit.

Saya melihat PTR sebagai model kebanyakan pelaburan Kerajaan Pahang yang mengakibatkan kerajaan gagal menjana sumber ekonomi yang baru dan berterusan dalam bidang pelaburan. Maka di sini saya ingin bertanya bahawa, apakah perkembangan terkini PKR? Eh, PKR pula (Ahli Dewan ketawa) PTR dan apakah rancangan kerajaan untuk membantu pihak PTR dalam konteks er... Pahang Investment Corporation. Biasa sangat dengan PKR.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya juga ingin menyentuh sedikit isu tentang Lynas. Kita semua sedar bahawa Lynas dalam proses penilaian semula oleh satu Jawatankuasa Penilaian yang ditubuhkan oleh Kerajaan Pusat. Sekiranya terdapat pengesyoran daripada jawatankuasa tersebut bahawa Lynas wajib mencari suatu tapak pelupusan sisa radioaktif kekal ataupun *permanent* er... *PDF (Permanent Disposal Facilities)*, saya berpendapat bahawa Kerajaan Pahang tidak patut menerima cadangan pelupusan sisa radioaktif tersebut. Rakyat Pahang tidak mahu najis radioaktif dibuang dan ditinggalkan dalam negeri kesayangan kita.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Izinkan saya menyentuh sedikit isu-isu setempat. Yang pertama ialah tentang kawasan industri ringan Semambu dan Indera Mahkota yang tidak diselenggara dengan baik. Kenderaan-kenderaan terbiar, semak-samun yang tinggi dan sampah-sarap yang tidak diuruskan dengan baik, dapat kelihatan di kawasan-kawasan perindustrian tersebut. Saya memohon agar pihak Kerajaan Negeri dapat mengambil tindakan sepatutnya untuk masalah sebegini. Majlis Perbandaran Kuantan (MPK) tidak mengambil tindakan dengan alasan stor ataupun depoh mereka telah penuh maka kereta-kereta terbiar tidak dapat diangkut ke tempat lain. Tapi kalau keadaan ini berterusan, nyamuk akan membiak dan mungkin ada wabak denggi dan pelbagai isu lain menyusahkan pember... kerja-kerja

pembersihan oleh kontraktor. Saya menganggap perkara ini boleh diselesaikan dengan lebih proaktif. Pohon penjelasan pihak kerajaan.

Selain itu, Dato' Sri Yang di-Pertua, saya ingin menarik perhatian Dewan Yang Mulia ini berkaitan dengan isu pemindahan SRJKC Panching dari DUN Sungai Lembing ke DUN Semambu iaitu dari Panching ke KotaSAS. Pemindahan adalah wajar kerana sekolah tersebut hanya mempunyai 39 orang murid sahaja. Tanah di KotaSAS telah disediakan dan proses pemindahan tengah berjalan. Saya turut dimaklumkan bahawa pemindahan tersebut melibatkan pembayaran cukai tanah sebanyak RM460,000 sahaja dan semakan dengan PTG memaklumkan bahawa mereka bersedia membawa perkara ini ke Mesyuarat EXCO. Memandangkan pendidikan adalah asas kepada pembangunan negara, di sini saya ingin mengetahui pendirian Menteri Besar atas isu ini dengan harapan ianya mendapat sokongan.

Tuan-tuan dan puan-puan. Tuan-tuan dan puan-puan ya. Dato' Sri Yang di-Pertua, er... kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dalam Dewan Yang Mulia ini...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Wakil dari Semambu ini dia jarang-jarang muncul. Jadi dia sebab itu dia ingat ke PKR dia ingat ke ceramah (Ahli-ahli Dewan ketawa).

YB. ENCIK LEE CHEAN CHUNG

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Masalahnya saya baru tiba ke Kuantan awal pagi ini dan semalam saya tidak dapat apa itu... rehat yang secukupnya. Jadi minta maaf banyak. Er... Isu terakhir yang saya ingin sentuh ialah tentang gejala dadah. Sebenarnya untuk makluman Dewan Yang Mulia, gejala dadah er... paling tinggi di negeri-negeri yang berada di Pantai Timur iaitu di Kelantan, Terengganu dan Pahang. Kelantan 16,918 kes, Terengganu 10,576 kes dan Pahang 16,150 kes. Dan 37... 73.4% penagih-penagih dadah adalah terdiri daripada anak Melayu kita dan antaranya kalangan belia jugak er... mengambil apa tu mengambil *percentage* ataupun peratusan yang tinggi.

Persoalan saya apakah tindakan kerajaan bagi menangani isu yang lebih kritikal ini? dan saya menganggap ini memerlukan kerjasama pelbagai pihak bagi menangani isu ini dan penyelesaian untuk jangka masa panjang turut diperlukan. Maka di sini persoalannya adalah apakah usaha dan langkah yang boleh diadakan bagi menangani isu ini. Maka itu sahaja yang ingin saya sampaikan pada petang ini. Sekian terima kasih kepada Dato' Sri Yang di-Pertua kerana memberikan peluang saya melibatkan... mengambil bahagian dalam perbahasan belanjawan 2019. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat daripada Semambu, kita masih ada lagi masa ya, Yang Berhormat daripada Bukit Ibam ya, sila

YB. DATIN HAJAH SAMSI AH BINTI ARSHAD

Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar Pahang. Saya ingin memulakan ucapan saya dengan menyebut Kerajaan Negeri Pahang hari ini ditegaskan berasaskan 25 tiang serinya yang sebahagian besar adalah daripada luar bandar. Ini adalah kiasan daripada saya. Dengan peruntukan RM314.5 bilion daripada Kerajaan Pusat, RM259.8 billion dan RM54.7 bilion untuk pembangunan. Dari jumlah itu, geran kerajaan yang berjumlah RM115 juta untuk pembangunan-pembangunan ini, saya sangat mengharapkan supaya ia dapat diagihkan ke kawasan-kawasan yang sangat memerlukan.

Yang pertamanya saya ingin mengucapkan berbilang terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kerana telah meletakkan RM1.2 juta yang diperuntukkan kepada orang-orang asli untuk pembangunan ekonomi dan Orang-orang Asli. Dalam keadaan ini saya amat bersyukur kerana kawasan saya adalah penuh dengan... kawasan saya adalah sebahagian besarnya adalah kawasan-kawasan Orang-orang Asli yang jauh dari kawasan pembangunan, arus pembangunan kita. Di sini yang amat memerlukan ialah air bersih.

Tuan Yang di-Pertua,

Kampung-kampung ini terdiri daripada Kampung-kampung Asli Tenggalung dan juga Kampung-kampung Jubau kita dapati sangat-sangat memerlukan, yang hari ni kita bercakap tentang betapa pentingnya keperluan untuk kita untung dan rugi dalam membentuk kerajaan. Tetapi perlu diingat bahawa kita juga memerlukan air-air yang bersih ini bagi Orang-orang Asli... kampung-kampung Orang Asli dan juga kampung-kampung tradisional kerana mereka ini telah puluhan tahun. Apakah maknanya pembangunan kemajuan sesebuah negeri atau negara itu sekiranya masih ada lagi rakyat-rakyat mereka yang puluhan tahun tidak mendapat air yang bersih.

Kalau kita menilai keuntungan, iya, keuntungan itu kalau berdasarkan 14 dan 18 buah rumah dan kita tidak dapat meneruskannya kerana ia tidak menguntungkan, tidak ada maknanya kita kalau dalam negara yang telah merdeka dan maju ini untuk kita berbangga dengannya.

Untuk itu saya mengharapkan supaya Kerajaan Negeri, Tuan Yang di-Pertua, supaya melihat semula kampung-kampung ini terutamanya di bahagian saya, DUN Bukit Ibam. Seterusnya saya juga mengucapkan berbilang-banyak terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kita, iaitu pembangunan berhubung dengan projek-projek perumahan dan projek-projek ini juga saya mengharapkan supaya ianya diperluaskan terutamanya Projek Rumah Makmur. Kalau dari Triang tadi berkata tidak memerlukan perumahan-perumahan ini, bagi saya di Bukit Ibam saya sangat memerlukannya dan saya sangat mengharapkan...

YB. CIK LEONG YU MAN

Minta laluan. Wakil dari Bukit Ibam saya ingin membetulkan bukan sikit er... bukannya Triang tidak memerlukan PR1MA tetapi saya cuma menyatakan bahawa di Bera kita sudah ada lebih kurang 8 projek Prima Pahang dan saya cuma mohon tidak dibuat di Paya Lang, itu sahaja.

YB. DATIN HAJAH SAMSI AH BINTI ARSHAD

Okay, saya bagi pihak saya... bagi DUN Bukit Ibam kami sangat memerlukan dan saya, untuk makluman Tuan Yang di-Pertua, bahawa kita ada banyak tempat yang telah yang boleh dimajukan untuk kawasan rumah makmur dan juga rumah PR1MA. Cuma saya memerlukan penjelasan berapa lama berapa banyakkah lagi... berapa lamakah lagi ia akan dilaksanakan sebab saya tahu ia telah diberikan kepada pemaju-pemajunya. Jadi saya harap supaya tidak lama kerana ia amat memerlukan terutama bagi generasi-generasi muda kita di DN Bukit Ibam.

Seterusnya ialah berhubung dengan jalan raya. Saya merakamkan ucapan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar kita kerana dapat menjalin hubungan yang baik dengan Kerajaan Persekutuan. Berhubung dengan inilah kerana, Yang Amat Berhormat Menteri Besar kita saya ingin memaklumkan bahawa, jalan antara yang sangat penting yang menjadi tumpuan bagi saya di kawasan DUN Bukit Ibam terutamanya yang menjadi igauan bagi saya kira bagi semua ADUN-ADUN di Bukit Ibam bermula dari PM yang ke-4 hinggalah PM yang ke-7 ini. Itulah lamanya iaitu Jambatan Lubuk Batu dan saya mengharapkan dengan hubungan yang baik yang dapat di jalan antara Kerajaan Negeri dan Kerajaan Persekutuan, ia akan menjadi satu kenyataan setelah sekian lamanya.

Seterusnya saya juga merakamkan ucapan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat kerana memberikan peruntukan RM260,000, mintak maaf saya kalau silap, kepada belia-belia kita kerana di saat ini di tempat saya terutamanya saya cukup yakin dan percaya begitu juga di tempat-tempat lain di dalam negeri Pahang ini. Kita menghadapi masalah dengan belia-belia kita yang sekarang begitu ramai dan mereka ini berada di kampung-kampung dengan kurangnya sumber-sumber ekonomi dan juga bantuan-bantuan yang diperlukan untuk mereka memajukan diri terutamanya dalam perniagaan.

Jadi saya mengharapkan supaya dengan adanya bantuan-bantuan ini dan juga geran-geran yang sebegini dapat memajukan lagi perniagaan-perniagaan kepada orang-orang muda kita yang boleh memberikan satu daya saing bagi mereka memajukan diri bersama-sama dengan orang lain.

Dari sektor pelancongan saya juga mengharapkan supaya sektor pelancongan tidak lagi ditumpukan kepada kawasan-kawasan yang telah begitu terkenal. Dan mengharapkan supaya ianya menjadi kenyataan kerana di tempat kita ini walaupun kita ada bukannya kawasan pelancongan berdasarkan air terjun berdasarkan gunung bukit tetapi di kawasan saya, saya kira ladang-ladang juga kita boleh jadikan satu eco-pelancongan bagi membentuk er... sumber ekonomi bagi Kerajaan Negeri Pahang.

Kerana saya pada tahun 2017 telah ada satu *international futsal* dilaksanakan di ladang, saya ingat Yang Amat Berhormat Menteri Besar kita cukup sinonim dengan ladang ini ialah Ladang KOSMA. Pada tahun 2017, September itu kita telah mengadakan satu *international futsal* di situ dan kita harap ianya boleh terus dilaksanakan di tempat-tempat lain.

Dan selain daripada itu juga saya juga mengharapkan supaya pelancongan ini dibawa ke kawasan saya di DUN Ibam kerana ini kita juga ada bukit yang cukup tinggi di bukit PDM

Bukit Ibam itu sendiri yang kita boleh jadikan sebagai tapak atau pun er... *stage hang glider*. Ha... jadi di situlah saya mengharapkan supaya ia dapat diberikan perhatian oleh EXCO Pelancongan kita dan juga EXCO Sukan.

Dato' Yang... Tuan Yang di-Pertua,

Saya juga ingin memaklumkan bahawa, kita perlu juga melihat ladang-ladang yang banyak di negeri Pahang ini, iaitu bukan sahaja berdasarkan ladang kelapa sawit ini, bukan sahaja berdasarkan perahan minyak, dan kelapa sawit juga, kita perlu juga melihat er... produk-produk hiliran daripada ladang-ladang ini. Dan saya suka mencadangkan supaya penambahan ekonomi ini boleh berlaku di er... DUN Bukit Ibam, saya mencadangkan supaya Kerajaan Negeri menimbangkan untuk membina kilang-kilang er... di ladang-ladang kelapa sawit ini untuk produk-produk hiliran tersebut iaitu, er... daripada buangan-buangan sisa daripada kilang-kilang kelapa sawit.

Itu harapan saya, dan saya juga mengharapkan supaya er... Kerajaan Negeri Pahang meneruskan usaha untuk memastikan... memastikan pembentuk, memastikan er...ekonomi kerajaan ini tidak tertumpu di satu-satu tempat sahaja, dan pembangunannya akan berterusan dan saya berharap supaya ianya akan melimpah ke er... DUN Bukit Ibam kerana dalam tiga-tiga er... Parlimen Rompin ini, antara tiga DUN ini saya melihat bahawa DUN Bukit Ibam ini amat jauh ketinggalan dari segi pembangunannya er... kalau dibandingkan daripada DUN Muadzam dan juga DUN Tioman.

Jadi itulah harapan saya, dan Dato' Sri, sebelum saya mengundurkan diri saya ada serangkap pantun untuk YB. Dato' Sri dan juga er... Tuan Yang di-Pertua. Er...

*Anak teruna berkain pancung,
Gadis jelita berselimpang sarung,
Tuan umpama ibaratkan payung,
Hujan dan panas tempat belindung.*

Untuk itu, saya sudahi dengan wabillahi taufik wal hidayah, wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Er... terima kasihlah YB. daripada Bukit Ibam. Boleh saya benarkan seorang lagi wakil untuk sesi petang ini? Muadzam Shah, ya. Jemput wakil daripada Muadzam Shah.

YB. TUAN IR. RAZALI BIN KASSIM

[Ayal Al-Quran]. Assalamualaikum WBT dan salam sejahtera. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua. Terlebih dahulu saya ingin melafazkan rasa syukur kepada Allah SWT, kerana dengan izin dan limpah rahmat-Nya saya telah berpeluang untuk mengambil bahagian dalam membahaskan ucapan Bajet 2019 yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang dalam sidang Dewan ini pada hari Isnin yang lalu. Saya yakin dengan kewibawaan pentadbiran dan pengurusan di bawah Kerajaan Barisan Nasional, yang diterajui oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, bajet kali ini ialah bersifat realistik dengan menyediakan peruntukan berjumlah

RM679.46 juta dan dijangka mampu mengutip hasil sebanyak RM703.8 juta dan anggaran perbelanjaan 2019 berkurangan sebanyak RM225.8 juta berbanding 2018, namun kerajaan yakin mampu meningkatkan lebih hasil berjumlah RM24.43 juta.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya juga berterima kasih kepada Yang Berhormat Menteri Besar yang bersifat kepedulian dalam mengagihkan kek... ekonomi negeri kepada masyarakat luar bandar, termasuklah tidak dilupakan kepada masyarakat orang asli.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya juga percaya dan yakin dengan kewibawaan Yang Amat Berhormat Menteri Besar, yang mengetuai Kerajaan Barisan Nasional, tidak akan mengumumkan bajet tambahan sebelum sidang Dewan DUN berakhir atau dalam masa terdekat atau dalam tempoh tidak kurang dalam setahun.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya bersetuju dengan... saya juga bersetuju dengan cadangan daripada Beserah, bahawa kita perlu ada strategi atau *blue print* dalam usaha meningkatkan pendapatan Kerajaan Negeri untuk mencapai tahap sebuah negara maju dan berpendapatan RM1 bilion.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Pahang adalah sebuah negeri terbesar di Semenanjung dan ianya boleh dimanfaatkan bagi meningkat ekonomi negeri. Berdasarkan apa yang ada di bumi Pahang ini kita boleh mengeksploitasi dan memperkasakan sumber yang lain iaitu pertanian, pelancongan dan perikanan selain daripada hasil tanah dan galian yang telah sedia ada bagi menjayakan hasrat untuk memakmurkan ekonomi Kerajaan Negeri. Pahang harus muncul sebagai pengkalan pendaratan hasil perikanan atau penangkapan ikan di negara ini.

Ini berdasarkan Pahang mempunyai laut yang lebih luas dan memiliki pulau-pulau yang banyak. Dan untuk mempertingkat dengan hasil laut sebagai contoh, pihak kerajaan perlu memperbanyakkan tukun-tukun tiruan sebagai rumah atau tempat pembiakan ikan dalam perairan negeri Pahang. Kalau ini dapat dilaksanakan, saya percaya Pahang lebih jauh ke hadapan berbanding negeri Terengganu dan Kelantan.

Pahang juga perlu muncul sebagai negeri pertanian yang komersial utama di negara kita ini. Pahang memiliki tanah pamah yang luas, Pahang juga memiliki tanah paya yang luas, Pahang juga memiliki tanah berbukit tinggi yang luas dan sebagainya yang sesuai untuk di... dengan berbagai tanaman komersial. Kalau ini dapat dilaksanakan, Pahang juga jauh ke hadapan dalam pengeluaran hasil pertanian berbanding negeri-negeri lain di Malaysia. Pahang juga semestinya menjadi negeri peneraju utama dalam sektor pelancongan negara. Ini memandangkan negeri kita mempunyai bukit-bukau, gunung-ganang, pulau-pulau serta persisir pantai yang panjang, laut yang luas dan bersih sepatutnya Pahang juga lebih ke hadapan berbanding negeri Melaka dan Pulau Pinang serta negeri-negeri lain.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya dengan penuh hormat memohon ruang bagi menyampaikan dalam sidang Dewan ini tentang kedudukan sebenar perihal keadaan Rompin dari segi ekonomi, sosial dan budayanya. Daerah Rompin ini merupakan kawasan anugerah Allah sangat berpotensi besar sebagai kawasan pelancongan untuk diketengahkan. Untuk makluman sidang Dewan, kedudukan Rompin yang memiliki persisiran pantai yang putih dan bersih serta berkedudukan strategik mengadap Laut China Selatan yang terbentang luas.

Di samping itu, Rompin juga mempunyai gugusan pulau yang sangat indah seperti Pulau Tioman, Pulau Sri Buat, Pulau Aceh, Pulau Duchong dan lain-lain yang menggamit kehadiran pelancong ke daerah Rompin. Laut China Selatan terbentang luas juga menjadi sumber rezeki kepada nelayan-nelayan laut. Malahan menjadi aset pelancongan daerah Rompin dalam pertandingan memancing peringkat antarabangsa setiap tahun seperti *Royal Pahang Billfish International Challenge*, pertandingan er... *casting, jigging* dan sebagainya.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Di sebalik lautan terbentang luas di sebelah timur, Rompin juga dianugerahkan oleh Allah dengan kehijauan hutan dan tanah yang subur di sebelah barat, yang juga tidak kurang pentingnya bukan sahaja sebagai sumber rezeki, tetapi juga memiliki spesies flora dan fauna yang boleh dijadikan pusat rekreasi dan tempat riadah bagi menarik perhatian pelancong untuk menikmati sifat semula jadi keindahan alam. Malahan kawasan hutan tersebut telah dijadikan tempat kajian dan penyelidikan perhutanan seperti Hutan Simpan Lesong. Malah di situ juga terdapat satu kawasan air terjun yang dinamakan Air Terjun Harimau Berjemur yang boleh diketengahkan sebagai satu produk pelancongan baru di daerah Rompin. Saya yakin ianya boleh menggamit kedatangan ribuan pelan... pengunjung dalam dan luar negara. Manakala di bahagian selatan pula terdapat Taman Endau... Taman Negeri Endau/Rompin yang menyimpan berbagai khazanah hutan rimba bersifat flora dan fauna yang berusia jutaan tahun.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Daerah Rompin juga terdapat tiga batang sungai utama iaitu Sungai Rompin, Sungai Pontian dan Sungai Endau yang menjadi sumber rezeki kepada nelayan sungai. Di situ juga terdapat berbagai spesies kehidupan akuakultur antaranya udang galah yang sememangnya telah sinonim sebagai wajah dan identiti Rompin khususnya. Selain itu, dengan kepelbagaian spesies-spesies air tawar di ketiga-tiga sungai ini, yang mana ianya sangat bernilai tinggi seperti baung, lais, sengarat, tapah termasuklah ikan ketutu atau ikan ubi yang mencapai harga ratusan ringgit bagi setiap kilogram. Spesies-spesies ini mempunyai keenakan yang setanding malah tidak melampau jika saya nyatakan di sini keenakannya itu, mungkin lebih daripada keenakan ikan Patin di Temerloh. Selain daripada kehidupan sungai pada ketika ini juga wujud rumah-rumah rakit sebagai produk pelancongan baru di Daerah Rompin yang mana rumah-rumah rakit ini telah menjadi tarikan kedatangan kaki-kaki pancing er... kaki-kaki pancing sungai termasuk dari seluruh negara.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Hasil daripada jasa bakti Kerajaan Barisan Nasional selama ini yang tidak dapat dinafikan telah banyak membawa impak pembangunan di daerah Rompin dan telah dinikmati oleh rakyat. Atas keprihatinan tersebut saya mengambil kesempatan mengucapkan ribuan terima kasih di atas kepedulian serta jasa besar pemimpin peringkat daerah, negeri dan nasional yang telah merencanakan pembangunan strategik ekonomi di Rompin yang mana telah melahirkan wajah baru, potensi, kemajuan sektor pertanian termasuklah di DUN Muadzam Shah seperti projek lembu tenusu di MARDI Muadzam Shah yang telah mengeluarkan hasil pada hari ini.

Terima kasih juga saya mengucapkan kepada Kerajaan Negeri yang telah meluluskan tanah seluas 5,000 ekar untuk tanaman nenas dengan pembangunan fasa pertama seluas 1,500 ekar kini telah menampakkan hasilnya. Selain daripada itu, antara pembangunan lain yang diwujudkan adalah seperti projek menaik taraf Lapangan Terbang di Lanjut, pembinaan hotel baru *Lanjut Beach and Golf Resort* oleh pihak PNB termasuklah er... Jeti Terminal Feri di Tanjung Gemok bagi kemudahan pelancong ke Pulau Tioman serta lain-lain kemudahan prasarana pelancongan di Pulau Tioman yang terletak di dalam DUN Tioman.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Selaku Wakil Rakyat menggalas tanggungjawab bagi menunaikan amanah dan menyediakan ruang-ruang, peluang-peluang akademik kepada rakyat, maka saya telah mengambil langkah proaktif dengan kaedah turun padang, saya berjumpa, berbincang dan sama-sama mengembleng buah fikiran bagi mengenal pasti apa sebenarnya kehendak rakyat dan bagaimanakah untuk membantu mereka meningkatkan taraf hidup. Justeru itu, saya mencadangkan kepada Kerajaan Negeri untuk melihat potensi besar kawasan Menchali sebagai bandar kelima selepas Bandar Kuala Rompin, Bandar Muadzam Shah, Tanjung Gemok dan Bandar Tun Razak. Kawasan Menchali ini dicadangkan dengan... dengan nama Pusat Pertumbuhan Ekonomi Desa Menchali sempena mengamil... mengambil nama Hutan Simpan Menchali itu sendiri.

Untuk makluman Yang di-Pertua, dalam Sidang Dewan... dan Sidang Dewan, Kawasan Ekonomi Desa Menchali ini meliputi bebe... beberapa kampung tradisi yang terletak di sepanjang jajaran Hutan Simpan Menchali iaitu sendiri seperti Kampung Gading, Kampung Menchali, Kampung Leban Chondong, Kampung Ayau dan Kampung Rantau Panjang. Hutan Simpan Menchali ini berkawasan 790 hektar yang dibahagikan kepada 12 kompartmen. Kompartmen 1 hingga 6, berstatus Hutan Simpan Menchali yang terletak di sebelah barat menghala ke Rompin dan seluas 386.2 hektar. Manakala kompartmen 7 hingga 12 terletak di sebelah timur berkeluasan 403.8 hektar telah diwartakan sebagai hutan lipur pada 11 Januari 2010.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Ingin saya nyatakan di sini malangnya sebahagian daripada Hutan Simpan Menchali yang meliputi kompartmen 1, 2, 3 dan 4 di sebelah barat, telah berlaku tragedi kebakaran pada tahun 2017 akibat daripada kemarau yang berpanjangan. Begitu juga dengan kompartmen 9 dan 10 yang telah diwartakan sebagai hutan lipur juga mengalami tragedi yang sama. Lantaran itu bagi merealisasikan impian rakyat untuk melihat wajah baru kemajuan dan pembangunan kawasan Menchali ini, maka saya dengan penuh rasa keinsafan dengan ini mencadangkan dan memohon kepedulian, keprihatinan dan

tindakan segera Kerajaan Negeri Pahang untuk menjadikan kawasan ini sebagai satu perjuangan baru untuk memakmurkan ekonomi rakyat dan masalah di kawasan ini.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Bagi mencapai hasrat ini pertama, saya mencadangkan di Dewan Yang Mulia ini kawasan yang telah terbakar tersebut tadi dikeluarkan daripada rizab Hutan Simpan Menchali bagi membangunkan kawasan ini untuk dijadikan Pusat Pertumbuhan Desa Ekonomi Menchali seperti mana yang telah saya cadangkan untuk mewujudkan bandar kelima di Daerah Rompin. Saya merayu kepada pihak yang terbabit termasuk Pejabat Perhutanan Negeri serta lain-lain jabatan yang terlibat bagi mengkaji cadangan yang dikemukakan agar harapan rakyat ini dapat direalisasikan.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya ingin memaklumkan di Dewan ini... di Dewan ini, Rompin telah menubuhkan satu jawatankuasa pelancongan bagi membangunkan, menyemarak serta memajukan lagi industri pelancongan di Daerah Rompin. Cetusan idea Ahli Parlimen Rompin, Yang Berhormat Dato' Sri Haji Hassan bin Ariffin dan dengan sokongan semua Ahli Yang Berhormat daripada er... Tioman, daripada Ibam dan saya sendiri selaku ADUN Muadzam Shah serta Pegawai Daerah er... jawatankuasa serta lain-lain jawatankuasa yang lain merancang untuk menjayakan Tahun Melawat Daerah Rompin pada tahun 2020 atau satu nama lain yang akan diputuskan kemudian.

Langkah ini adalah satu pendekatan yang bersungguh-sungguh untuk menjayakan industri pelancongan di Daerah Rompin dengan kewujudan sektor perladangan komersial seperti ladang nenas, pertanian, penternakan lembu tenusu secara komersial serta sektor pertikanan... perikanan ini juga mampu dijadikan pemangkin kemajuan industri er... agro pelancongan.

Di kesempatan ini juga saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih dan setinggi penghargaan kepada EXCO Pelancongan Pahang iaitu er... dari er... YB. Lanchang dan Timbalan er... EXCO Pelancongan er... YB Peramu... Peramu yang telah hadir ke Perasmian Penutup Seminar dan Bengkel Pelancongan Daerah Rompin yang telah diadakan pada 15 November yang lalu. Ini menunjukkan satu sokongan daripada Kerajaan Negeri...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN

Yang Hormat Yang di-Pertua, mohon laluan ya.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya, sila Yang Berhormat.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN

Nak tanya Wakil ADUN apa ni... Muadzam Shah. Daerah Rompin ini terkenal er... sebagai jelapang padi Rompin dan Pekan ya. Adakah er... dalam perancangan ADUN

Muadzam bahawa jelapang ini salah satu er... tarikan untuk *tourism* Rompin? Terima kasih.

YB. TUAN IR RAZALI BIN KASSIM

Terima kasih daripada Tioman. Er... ya... er... lapangan... er... apa ini... kawasan jelapang padi juga adalah satu er... apa ni... kawasan... untuk kawasan... apa ni... pelancongan ya... agro-pelancongan.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Ini menunjukkan satu sokongan daripada pihak Kerajaan Negeri atas apa yang telah kami lakukan bagi menjadikan... menjayakan industri pelancongan di daerah Rompin.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Yang kedua dalam usaha untuk menyediakan beberapa prasarana penting seb... sebagai lokasi yang wajib dikunjungi oleh para pelancong, maka di kawasan Hutan Simpan dan Hutan Lipur Menchali yang masih kekal, pihak kami telah mengenal pasti beberapa lokasi yang sangat bersesuaian untuk dijadikan daya tarikan utama pelancongan di daerah Rompin dan negeri Pahang. Antara daya tarikan utama yang kami maksudkan tadi yang perlu dibangunkan segera ialah eko-rimba Menchali.

Di sini perlu diwujudkan Pusat Penerangan Pelancongan Daerah Rompin. Selain itu dicadangkan juga diwujudkan sebuah kompleks pelancongan yang dilengkapi dengan beberapa unit chalet, restoran dalam rimba, kawasan parkir yang luas untuk kenderaan berat dan ringan, *track* berjalan kaki, *track* berbasikal dalam rimba dan kawasan bagi memburung atau *birding* serta sebuah pondok polis juga patut didirikan di sini kerana tiada makna sebuah kemajuan tanpa sebuah jaminan keselamatan.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kita sedia maklum *Royal Pahang Billfish International Challenge* antara produk pelancongan negeri Pahang yang mencapai tahap antarabangsa. Sebagai salah seorang daripada rakyat negeri Pahang yang ingin melihat aktiviti sukan memancing ataupun *sport fishing*, dengan izin, ini sebagai salah satu produk pelancongan utama negeri Pahang yang mencapai tahap antarabangsa maka saya dengan berbesar hati ingin mencadangkan di Dewan Yang Mulia ini satu kejohanan bertaraf antarabangsa dilaksanakan pada tahun 2019 iaitu Kejohanan Cabaran Memancing Laut Dalam Peringkat Antarabangsa Kuala Rompin Piala Menteri Besar Pahang atau nama yang difikir lebih sesuai.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kejohanan ini membawa satu konsep baru, iaitu di mana para pemancing akan dibawa ke laut dalam sekitar 10 hingga 15 batu nautika daripada muara Sungai Rompin. Mereka ini akan memancing spesis-spesis ikan yang berkualiti tinggi dimana ikan-ikan ini bergred A seperti ikan tenggiri, kerapu bara, ikan merah, ebek dan lain-lain spesis. Mereka ini juga akan dibenarkan membawa pulang hasil tangkapan mereka untuk dinikmati bersama keluarga dan rakan-rakan mereka. Saya percaya dengan promosi yang agresif dan masa

yang sesuai dalam kalendar pelancongan cas atau yuran yang difikirkan berpatutan serta hadiah yang lumayan kejohanan ini akan mampu menjulang lagi nama daerah Rompin dan negeri Pahang serta Malaysia dalam peta pelancongan dunia.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya juga akan... saya juga akan er... kita juga akan menggalakkan peserta ini membawa bersama keluarga mereka yang mana sekiranya suami menyertai pertandingan memancing, isteri serta anak-anak mereka boleh menyertai program yang disusun mengikut seperti melawat kawasan-kawasan pelancongan menarik. Mereka ini boleh berkunjung ke Ladang Nenas di Kampung Tanam, Ladang Tenusu di Muadzam Shah, menikmati aktiviti memburung, berbasikal di rimba... eko-rimba Menchali, bermandi-manda di... di Air Terjun Hutan Harimau Berjemur atau di Pantai Rompin sambil menikmati keindahan persisir pantai, melihat aktiviti pertanian di sawah padi Rompin, menanam er... seperti menanam padi dan mengemping serta pelbagai aktiviti selepas musim menuai. Selain boleh menikmati duduk di rumah rakit yang terdapat di Sungai Rompin dan Sungai Pontian serta lain-lain aktiviti.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kita dapat membayangkan dan menggambarkan dengan jelas cabaran Kejohanan Memancing Laut Dalam ini mampu memberi impak yang menyeluruh kepada poket rakyat seperti pengusaha bot memancing, pengusaha chalet, hotel, rumah rakit, pengusaha restoran, para pekedai, nelayan laut dan sungai, pemandu pelancong serta masyarakat setempat secara keseluruhannya. Kejohanan ini juga adalah pemangkin kepada aktiviti pelancongan Tahun Melawat Daerah Rompin pada tahun 2020.

Tuan Yang di-Pertua,

Di kesempatan ini juga, di Dewan Yang Mulia ini ingin saya membawa permasalahan dua perkampungan Orang Asli yang dihadapi oleh masyarakat di kawasan saya akan mendapat perhatian dan tindakan segera daripada Pihak Berkuasa Negeri. Pertama, ialah masalah jalan dari Kampung Kedaik Asal hingga ke Kampung Rantau Panjang Kedaik dengan jaraknya lebih kurang 7 kilometer. Pada ketika ini keadaan di situ jalan tanah merah yang teruk serta berlubang adalah sangat menyukarkan penduduk kampung terutamanya untuk urusan harian khususnya menghantar anak ke sekolah yang terpaksa keluar awal pagi. Selain kepada mereka yang kerja, keluar bekerja dan sebagainya kerana ianya merupakan jalan utama keluar masuk ke kampung ini. Dan keadaan lebih sukar apabila waktu musim tengkujuh seperti sekarang ini.

Perkara kedua adalah masalah tekanan air rendah yang dihadapi oleh masyarakat Orang Asli di Kampung Kerpai. Keadaan ini amat menyukarkan, keadaan kehidupan mereka seharian. Saya amat mengharapkan kedua-dua permasalahan ini diberi perhatian khusus oleh pihak Kerajaan Negeri agar tindakan segera dapat diambil.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Ketiga, saya juga ingin menzahirkan rasa kecewa dan ketidakpuasan hati masyarakat kampung di kawasan saya. Saya mohon pihak Kerajaan Negeri mengambil perhatian dan pertimbangan semula sekiranya benar kelulusan telah diberi kepada Perbadanan

Setiausaha Kerajaan Negeri dan pajakan telah diberikan kepada sebuah syarikat di Kampung Hitam... di Kampung Tebu Hitam bagi tujuan menanam kelapa sawit, di mana keluasan tanah atau sehingga ke sempadan lot penempatan perumahan masyarakat di Kampung Tebu Hitam. Saya juga berharap sebelum kelulusan dikeluarkan dapatlah juga pandangan daripada Wakil-wakil Rakyat setempat.

Tuan Yang di-Pertua,

Keempat, saya juga mengharapkan Pihak Berkuasa Negeri memandang serius akan permasalahan penerokaan tanah haram, tanah kerajaan secara haram yang dilakukan oleh individu-individu tertentu di Rompin khususnya dalam DUN Muadzam Shah yang sangat berleluasa ketika ini. Perhatian dan tindakan segera perlu diambil supaya masalah ini dapat dihentikan kerana ianya sangat merugikan dari sudut hasil Kerajaan Negeri. Selain daripada itu, sudah pasti pembukaan atau penebangan hutan yang tidak terkawal akan membawa kesan dan punca kepada pencemaran alam sekitar.

Tuan Yang di-Pertua,

Akhir kalam, saya dengan rasa penuh sedar dan bertanggungjawab bagi sama-sama membantu Kerajaan Negeri Pahang dalam memacu ekonomi Kerajaan Negeri dengan ini mohon menyokong. Sekian, wabillahi taufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat daripada Muadzam Shah. Baiklah Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, untuk hari ini saya perhatikan seramai 9 orang ahli telah pun mengambil bahagian dalam perbahasan ini dan saya mengucapkan ribuan terima kasih.

Sebelum saya menempohkan dewan kita pada petang ini, sukacita saya memaklumkan bahawa di ruang legar Wisma Sri Pahang, di luar dewan ini terdapat 2 piala telah dipamerkan untuk sama-sama ditonton iaitu Piala Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan Pahang, di mana daerah Kuantan adalah johan mengalahkan daerah Jerantut. Dan kedua, Piala Raja-raja Melayu, di mana Pahang telah menjadi johan mengalahkan Terengganu. Kita ucapkan tahniah kepada pasukan-pasukan yang berjaya dan tahniah juga kepada Yang Berhormat Pengerusi Jawatankuasa Sumber Manusia, Belia dan Sukan dan badan-badan bukan kerajaan atas usaha kejayaan ini.

Baiklah, saya bercadang untuk menyambung semula persidangan kita pada hari esok, Khamis 22 November 2018 bermula pada pukul jam 9.30 pagi. Persidangan ditempohkan. Terima kasih.

[Persidangan ditempohkan pada pukul 4.41 petang]

A decorative border made of black floral and leaf motifs surrounds the central text area.

**MESYUARAT KE-3
PENGAL PERTAMA
DEWAN NEGERI PAHANG
KE-14**

**HARI KE-3
22 NOVEMBER 2018**

KANDUNGAN

HARI KETIGA – 22 NOVEMBER 2018 (KHAMIS)

<u>BIL</u>	<u>PERKARA</u>	<u>MUKA SURAT</u>
1	KEHADIRAN	i - iv
2	DOA	1
3	PERTANYAAN DAN JAWAPAN	1
4	SAMBUNGAN PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2019) 2018 DAN USUL ANGGARAN PERBELANJAAN PEMBANGUNANDAN PERBEKALAN AIR 2019	25

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL PERTAMA
DEWAN NEGERI PAHANG YANG KE-14
DI DEWAN NEGERI, WISMA SRI PAHANG, KUANTAN.**

Hari Ketiga : 22 November 2018 (Khamis)

Masa : 9.00 Pagi

HADIR:

Yang Berhormat Yang di-Pertua Dewan Negeri Pahang
Dato' Sri Haji Ishak Bin Haji Muhamad,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AMP., PKC.

Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang
Dato' Sri Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail,
SSAP., DSAP., DIMP., SMP., AMP.

- **Jelai**

Pengerusi Jawatankuasa:

Jawatankuasa Perancangan, Kewangan, Tanah dan Sumber Asli.

Jawatankuasa Pelaburan dan Perindustrian dan Ekonomi.

Yang Berhormat Dato' Sri Haji Mohd. Sharkar bin Haji Shamsudin,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP.

- **Lanchang**

Pengerusi Jawatankuasa Pelancongan, Alam Sekitar, Perladangan

Yang Berhormat Dato' Sri Hajah Shahaniza binti Shamsuddin,
SSAP., DIMP., AMP., BCM.

- **Kuala Sentul**

**Pengerusi Jawatankuasa Kebudayaan, Perpaduan, Kebajikan Masyarakat,
Pembangunan Wanita dan Keluarga**

Yang Berhormat Dato' Sri Syed Ibrahim Bin Syed Ahmad,
SSAP., DIMP., AMP., AMN.

- **Kerdau**

Pengerusi Jawatankuasa Hal Ehwal Agama Islam, Pelajaran dan Kesihatan

Yang Berhormat Dato' Sri Norol Azali bin Sulaiman,
SSAP., DIMP.

- **Guai**

**Pengerusi Jawatankuasa Kemudahan Asas, Sistem Penyampaian Awam
dan Inovasi**

Yang Berhormat Dato' Sri Mohd. Johari bin Hussain,
SSAP., DIMP., PPA.

- **Tioman**

**Pengerusi Jawatankuasa Sumber Manusia, Belia, Sukan dan Badan-Badan
Bukan Kerajaan**

Yang Berhormat Dato' Abd. Aziz bin Haji Mat Kiram, DIMP., SMP., AMP., KMN., PJK. Pengerusi Jawatankuasa Pembangunan Luar Bandar Dan Hal Ehwal Orang Asli	- Batu Talam
Yang Berhormat Dato' Mohammad Fakhruddin Bin Mohd. Ariff, DIMP., AMP., AMN., PKT. Pengerusi Jawatankuasa Sains, Teknologi, Teknologi Hijau, Komunikasi dan Multimedia	- Bebar
Yang Berhormat Dato' Nazri bin Ngah, DSAP., DIMP. Pengerusi Jawatankuasa Hal Ehwal FELDA, Koperasi, Usahawan dan Hal Ehwal Pengguna	- Pulau Tawar
Yang Berhormat Encik Abd Rahim bin Muda, AMP., PKC. Pengerusi Jawatankuasa Kerajaan Tempatan dan Perumahan	- Lepar
Yang Berhormat Dato' Sri Haji Shafik Fauzan bin Sharif, SSAP., DSAP., DIMP., AMP.	- Inderapura
Yang Berhormat Dato' Sri Abu Bakar bin Haji Harun, SSAP., DIMP., SMP.	- Chini
Yang Berhormat Dato' Sri Haji Mohamed bin Haji Jaafar, SSAP., DIMP., SMP., KMN., PJK. (Timbalan Yang di-Pertua Dewan)	- Jenderak
Yang Berhormat Dato' Mohd. Fadil bin Osman, DIMP., SMP.	- Kemayan
Yang Berhormat Dato' Md. Sohaimi bin Mohamed Shah, DIMP., AMP.	- Sungai Lembing
Yang Berhormat Dato' Khairuddin bin Mahmud, DIMP.	- Pulau Manis
Yang Berhormat Dato' Mustapa Bin Long, DIMP.	- Padang Tengku
Yang Berhormat Dato' Sri Haji Sh. Mohmed Puzi Bin Sh. Ali, SSAP., DJMK., DSAP., DIMP., AMP., PKC.	- Peramu Jaya
Yang Berhormat Dato' Nor Azmi bin Mat Ludin, DIMP.	- Kuala Semantan
Yang Berhormat Datin Samsiah binti Arshad	- Bukit Ibam
Yang Berhormat Tuan. Ir. Razali bin Kassim	- Muadzam Shah
Yang Berhormat Encik Lee Ah Wong	- Cheka

Yang Berhormat Tuan Haji Andansura Bin Rabu	- Beserah
Yang Berhormat Tuan Haji Rosli Bin Jabar	- Tanjung Lumpur
Yang Berhormat Encik Chow Yu Hui	- Tras
Yang Berhormat Encik Lee Chin Chen	- Bilut
Yang Berhormat Cik Leong Yu Man	- Triang
Yang Berhormat Encik Lee Chean Chung	- Semambu
Yang Berhormat Encik Sim Chon Siang	- Teruntum
Yang Berhormat Encik Mohd Sofian bin Abd Jalil	- Luit
Yang Berhormat Encik Mohd Tarmizi bin Yahaya	- Panching
Yang Berhormat Encik Mohd Zakhwan bin Ahmad Badarddin	- Tahan
Yang Berhormat Encik Mujibur Rahman bin Ishak	- Chenor
Yang Berhormat Encik Shahril Azman bin Abd Halim	- Jengka
Yang Berhormat Tuan Haji Zuridan bin Mohd Daud	- Damak
Yang Berhormat Encik Chiong Yoke Kong	- Tanah Rata
Yang Berhormat Encik Woo Chee Wan	- Mentakab
Yang Berhormat Puan Young Syefura binti Othman	- Ketari

**AHLI-AHLI YANG HADIR MENGIKUT BAHAGIAN II
PERKARA 11 UNDANG-UNDANG TUBUH KERAJAAN PAHANG:**

Yang Berhormat Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang,
Dato' Sri Muhammad Safian Bin Ismail,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AAP., AMP.

Yang Berhormat Pegawai Kewangan Negeri Pahang,
Dato' Indera Haji Mohamad Roslan Bin Harun,
SIMP., DSAP., DIMP., SMP

Yang Berhormat Penasihat Undang-Undang Negeri Pahang,
Dato' Sri Haji Shamsulbahri Bin Haji Ibrahim,
SSAP., DSAP., AMP.

TIDAK HADIR DENGAN MAAF:

Yang Berhormat Dato' Sri Haji Ir. Mohd. Soffi bin Tan Sri Abd Razak,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AMP. - **Benta**
Pengerusi Jawatankuasa Pertanian, Industri Asas Tani dan Bioteknologi

Yang Berhormat Dato' Sri DiRaja Haji Adnan bin Haji Yaakob,
SDSA., SSAP., DSAP., DGSM. - **Pelangai**

Yang Berhormat Dato' Sri Haji Shahiruddin bin Ab. Moin,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., PKT. - **Dong**

Yang Berhormat Puan Kamache a/p A. Doray Rajoo - **Sabai**

SETIAUSAHA MESYUARAT:

Tuan Syed Ahmad Khirulanwar Alyahya Bin Syed Abdul Rahman, AAP.

Encik Che Farhan bin Che Mansor

SETIAUSAHA DEWAN

Mesyuarat Ketiga Penggal Pertama Dewan Negeri Pahang Keempat Belas di Dewan Negeri, Wisma Sri Pahang, Kuantan.

Hari Ketiga (Khamis) : 22 November 2018
Bersamaan : 14 RabiulAwal 1440 Hijriah
Masa : 9.30 pagi

DOA

Perkara Pertama: Doa

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Bismillahirrahmanirrahim. Segala puji bagi Allah dibuka Mesyuarat Dewan Negeri dengan menyebut nama Allah Yang Maha Pemurah, Yang Maha Mengasihani kepada-Nya terpulang kepada segala puji-pujian. Ya Allah yang bersifat Maha Hikmah, limpah keadilan, yang menanggungkan kewajipan ke atas Raja dan Ahli-ahli Dewan Negeri bagi mentadbir masalah masyarakat pergaulan, mudah-mudahan sentosa, aman makmur, limpah kebahagiaan meliputi penduduk negeri Pahang ini. Ya Allah, kami sekalian hamba-Mu yang diperkenan menjadi Ahli Dewan Negeri menyempurnakan kewajipan yang diamanahkan, yang terutama bagi negeri ini serta rakyatnya sekalian.

Ya Allah berkat-Mu ke atas kami berhimpun dipohon anugerahkan taufik-Mu dipohonkan menyuluh, memandukan kepada ketika kami berunding, menimbang, bertukar fikiran, pada segala perkara yang dibentangkan dengan saksama serta keamanan, kemakmuran dan kesejahteraan bagi Negeri ini serta penduduk-penduduknya sekalian.

Ya Allah dipohon doa kami diperkenan. Amin Ya Rabbal Alamin.

PERTANYAAN DAN JAWAPAN

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara kedua: Pertanyaan dan Jawapan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Salam Sejahtera dan Selamat Pagi. Yang Amat Berhormat Menteri Besar, Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Alhamdulillah marilah kita bersama-sama memanjatkan kesyukuran ke hadrat Allah SWT kerana dapat meneruskan persidangan pada hari ini dan saya lihat Ahli-ahli Yang Berhormat berada di dalam cergas dan ceria pada pagi ini. Alhamdulillah.

Bagi meneruskan aturan mesyuarat pada kali ini, saya menjemput Yang Berhormat ADUN Kawasan Luit untuk mengemukakan soalan.

YB. ENCIK MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL

Terima kasih Dato' Sri Tuan Yang di-Pertua, soalan saya adalah seperti pertanyaan nombor 1. Terima kasih.

[Apakah status pembinaan asrama Sekolah Menengah Agama Maran yang telah dijanjikan peruntukan berjumlah RM4.5 juta oleh Mantan Menteri Besar Pahang pada tahun 2017 yang telah musnah akibat kebakaran. Sehingga kini pelajar masih menggunakan kediaman pengetua, warden dan stor lama sebagai tempat tinggal.]

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya ucapkan terima kasih kepada Yang Berhormat daripada Luit kerana bertanyakan soalan berkenaan dengan pembinaan asrama Sekolah Menengah Maran yang terbakar tempoh hari, di mana bekas Menteri Besar telah berjanji akan menyelesaikan masalah ini. Untuk makluman Yang Berhormat, er... bekas Menteri Besar telah pun... yang juga ADUN Pelangai, telah pun menunaikan janjinya yang telah menyalurkan... mendapatkan peruntukan sejumlah RM4 juta lebih dan sebanyak RM2.250 juta telah pun disalurkan kepada Akaun Amanah SUK Pahang pada 27 Oktober 2017.

Malangnya, projek ini telah ditangguhkan selepas 9 haribulan Mei... ditangguhkan selepas 9 haribulan Mei apabila er... pihak Kerajaan Negeri ada menerima surat bertarikh 17 haribulan Mei yang menyatakan semua projek Kerajaan Persekutuan yang belum dikeluarkan Surat Setuju Terima adalah ditangguhkan, ditangguhkan tapi bukan dibatalkan. Maknanya projek ini telah ditangguhkan. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, duit telah ada, peruntukan dan disalurkan separuh daripadanya dan tender telah pun dibuat, tetapi masih belum dikeluarkan surat tawaranlah dan kita menerima arahan daripada Kerajaan Persekutuan. Jadi Yang Berhormat fahamlah kan? Kerajaan Persekutuan. Jadi telah ditangguhkan.

Saya ingin menyatakan di sini bahawa er... untuk membaiki asrama ni sangat penting kerana ianya memberikan keselesaan kepada anak-anak kita yang belajar di sekolah tersebut dan untuk sementara ini, pelajar-pelajar di Sekolah Menengah Agama Maran ni telah ditempatkan di stor simpanan tetapi stor tersebut telah dibaik pulih. Agak selesa sedikitlah tetapi masih tidak selesa seperti... sekira ianya dibaik pulih. Jadi hari ini saya...saya minta supaya Kerajaan Persekutuan meneruskan er... bantuan menyalurkan peruntukan kerana peruntukan telah pun ada. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Soalan yang seterusnya, saya jemput Yang Berhormat ADUN Kawasan Mentakab.

YB. ENCIK WOO CHEE WAN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin untuk mengemukakan soalan nombor 2.

[Sila Kerajaan nyatakan

- a) Adakah kerajaan membenarkan penduduk Kampung Baru Cina melanjutkan tempoh pajakan daripada 66 tahun ke 99 tahun?
- b) Adakah kerajaan bercadang mempercepatkan proses permohonan melanjutkan tempoh pajakan? Jika tidak, berapakah lama akan diambil untuk memprosesnya?]

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan Negeri tiada halangan bagi penduduk Kampung Baru Cina untuk melanjutkan tempoh pajakan daripada 66 tahun ke 99 tahun dengan syarat permohonan perlulah dikemukakan kepada Pejabat Daerah dan Tanah melalui Borang 31 KTP 1992 (Pindaan 2018) dan dikenakan bayaran permohonan sebanyak RM100 mengikut Kaedah 57 (17A) KTP 1992 (Pindaan 2018). Jawapannya bolehlah Yang Berhormat, ya.

Manakala bagi tujuan untuk mempercepatkan proses permohonan, saya ingin menyatakan di sini bahawa er... keadaannya telah kita percepatkan. Kalau dahulu kena serah balik Borang 12A, kemudian kena mohon semula, tetapi sekarang ni Yang Berhormat bagitau er... rakyat di kawasan Mentakab, boleh mohon terus dengan mengisi Borang 31. Dulu dia serah, isi... isi 12A. Dua kali kerjalah tapi sekarang ni sekali je kerja. Ini adalah selaras dengan hasrat Kerajaan Negeri iaitu untuk memperbaiki sistem penyampaian awal *delivery system*, dengan izin Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Soalan seterusnya saya jemput Yang Berhormat ADUN Kawasan Bukit Ibam.

YB. DATIN HAJJAH SAMSIAH BINTI HAJI ARSHAD

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mengemukakan soalan nombor 3.

[Adakah Kerajaan Negeri Pahang bercadang untuk memajukan tempat-tempat lain negeri Pahang yang berpotensi sebagai pusat pelancongan yang baru?]

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Hormat Yang di-Pertua,

Ciri utama perlu ada sebagai... bagi sesebuah destinasi pelancongan adalah ia mestilah menarik untuk menjadi tarikan pelancong. Pelancong sering mencari sesuatu yang unik. Justeru keunikan harus ditekankan dalam mengenal... mengenalpasti dan seterusnya memastikan kemudahan yang se... bersesuaian sebelum ianya boleh dipromosi. Produk pelancongan bukan sahaja terdiri daripada tarikan pelancong seperti gunung, pantai, gua tetapi juga merangkumi kemudahan asas infrastruktur yang dinyatakan di atas perlu dikenal pasti dan disediakan sebelum sesuatu produk boleh dipasarkan.

YB. ENCIK LEE CHEAN CHUNG

Soalan tambahan. Terima kasih kepada Dato' Sri Yang di-Pertua, er... soalan tambahan saya adalah memandangkan penerbangan ke Lapangan Terbang Sultan Ahmad Shah Kuantan telah bertambah er... dengan adanya penerbangan harian dari Air Asia setiap hari sekarang, dan dengan juga adanya Firefly dengan Scoot Airline dari Singapura. Er... soalan saya adalah, apakah langkah Kerajaan Negeri er... untuk *capture*, dengan izin atau pun dengan menarik ya, pelancong-pelancong dari tempat-tempat er... apa tu er... asal, contohnya dari Kuala Lumpur memandangkan sudah ada *connecting flight* ke Kuantan dan pelancong dari Singapura untuk mengunjungi Kuantan dan seterusnya Pahang. Terima kasih.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Hormat Yang di-Pertua,

Sememangnya kita mengetahui bahawa dengan izin, *connectivity* atau pun *accessibility*, dengan izin adalah merupakan perkara yang sangat penting. Terutama sekali kepada pelancong-pelancong kerana mereka tidak mahu pergi ke sesuatu tempat itu, ianya akan mengambil masa yang sangat lama. Dia nakkan supaya naik kapal terbang, turun kapal terbang, sampai ke tempat tersebut. Sebab itulah di antara perkara yang nak kita buat adalah sebagai contohnya di Tioman, kita sangat memerlukan lapangan terbang kerana masalah feri dan juga bot yang tidak menentu terutama sekali musim tengkujuh.

Walau bagaimanapun Yang Berhormat Yang di-Pertua, kita lihat bahawa kedatangan pelancong yang datang pada tahun lepas terutama sekali di Kuantan adalah seramai 2.43 juta. Peningkatan yang sangat memberangsangkan, dan er... pada tahun ini sehingga bulan Jun 2018 kehadiran pelancong adalah 900 ribu, dan kita yakin bahawa menjelang akhir tahun ini ianya akan bertambah.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Kita sememangnya nak memastikan supaya *connectivity* ini berjalan, dan sekarang ini kita juga sedang memastikan bahawa promosi kita selain daripada Scoot Airline daripada Singapura, begitu juga dengan Firefly yang juga ke Singapura dan sekarang ini Air Asia. Er... dan sudah tentulah banjiriran pelancong itu akan kita er... akan kita dapati, dan ianya akan memberi manfaat kepada penduduk tempatan. Dan kita juga sedang merancang supaya er... penerbangan... penerbangan dengan izin, *scheduled flight*. Sekarang ini *non schedule flight* memang ada daripada negeri China iaitu kapal terbang yang di *chartered* khas terutama sekali pergi ke *Club Med*.

Sememangnya ada tiga, dua atau tiga kali seminggu di Kuantan, dan sekiranya kita dapat *scheduled flight* daripada China, maka pelancong er... ianya akan... sebagai contoh pelancong daripada negeri China akan turun ke... di Kuantan dan mereka akan balik mengikut KLIA. Begitu juga er... sekiranya mereka daripada KLIA er... turun di KLIA kemudian akan balik di Kuantan. Insya-Allah, 29 haribulan ini delegasi er... *Pahang Convention And Tourist er... And... And Visitors Bureau* yang kita tubuhkan, semuanya *private initiative*. Tidak kena mengena dengan Kerajaan Negeri. Kita hanya memantau insya-Allah kita akan ke sana untuk melakukan promosi ini. Terima kasih.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Soalan tambahan. Terima kasih...terima kasih Yang Hormat Dato' Yang di-Pertua, sebelum ini kita ada er... *airline* terus ke Pulau Pinang tapi sudah dibatalkan. Er... bagi kami, kita terima ramai yang memin... memohon dan meminta kerajaan timbang semula *airline* terus ke Penang diadakan semula, terima kasih.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Hormat Yang di-Pertua,

Sesebuah syarikat penerbangan adalah merupakan satu perniagaan dan sudah tentulah perniagaan ini mereka akan... akan menentukan sama ada pengurusan ataupun er... pelaksanaan program tersebut er... berjalan. Dia mesti ada untung rugi dan sememangnya kita dapati bahawa kemungkinan ya, kemungkinan, mereka mengambil keputusan untuk tidak memberhentikan penerbangan ke Pulau Pinang ini adalah kerana kurangnya penumpang.

Jadi sebab itulah Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, kita sentiasa memantau dan kerana itulah kalau dulunya kita ada Air Asia, peringkat awalnya Air Asia ada di sini. Tetapi kemudian mereka memberhentikan *service* mereka tapi sekarang datang balik. Scoot Airlines daripada...daripada... daripada er... daripada Singapura sebagai contoh. Kita menyatakan from Kuantan to London, tapi from Kuantan to London tu dia pergi Singapura dulu, kemudian baru ke London. Jadi sebab itulah kita sentiasa er... dari masa ke semasa akan mengadakan perjumpaan dan bertanya dan kerana itulah kita mesti memperbanyakkan lagi promosi.

Jadi kalau kita bagitahu negeri Pahang tak bagus, tak elok dan sebagainya, teruk. Hah... jadi pelancong pun tak nak datang. Jadi semua kita mesti mempunyai objektif yang satu. Apabila pelancong datang mereka akan belanja duit dan yang akan manfaat adalah *industry players*, dengan izin, Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, terus kepada pengusaha-pengusaha. Jadi Wakil daripada Teruntum, kita akan bincang balik dengan Firefly supaya mereka er... meneruskan perkhidmatan ke Pulau Pinang, terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Soalan seterusnya saya jemput Yang Berhormat ADUN kawasan Kemayan.

YB. DATO' MOHD. FADIL BIN OSMAN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, soalan saya nombor 4.

[Apakah perancangan pihak kerajaan negeri untuk memperkasa dan perhebatkan pertanian dan industri asas tani di negeri Pahang ini. dengan memberi penekanan kepada aktiviti-aktiviti *up stream* dan *down stream*, sebagai contoh;

Bermula dari aktiviti pengeluaran biji benih bermutu sehingga penghasilan produk-produk hiliran.]

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Wakil sahabat saya, Wakil daripada Benta er... merupakan Exco Pertanian Asas Tani dan Bioteknologi. Beliau sekarang ini berada di MAHA, di Universiti Pertanian ataupun di Serdang kerana menghadiri Majlis Perasmian yang akan dirasmikan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri.

Yang Hormat Yang di-Pertua,

Sememangnya dulunya persepsi pertanian ini adalah bertanam dan kemudian kita jual hasil tersebut, iaitu apa yang kita katakan sebagai *up stream*, tetapi sekarang ini Yang Berhormat Yang di-Pertua, kita mesti ada *downstream*, sebab itulah antara transformasi yang dibuat adalah dengan menukar nama kementerian tersebut daripada Kementerian Pertanian kepada Kementerian Pertanian dan Industri Asas Tani.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Sememangnya Kerajaan Negeri yang kita tahu, bahawa negeri Pahang adalah merupakan negeri yang... yang bergantung kepada pertanian ini. Kalau kita lihat, kita ada Taman Kekal Pengeluaran Makanan di Lanchang, di... di... di Jelai. Kemudian kita ada di Rompin dan juga program-program pertanian yang berterusan, nak memastikan supaya mereka ini akan mendapat benih dan juga pokok yang bermutu. Apa yang kita sebut sebagai *from lab to table*. Nak pastikan bahawa benih tersebut, dan sekarang ini juga kita sedang mempromosi iaitu durian Musang King dan kita sememangnya nak menjadi hab kepada Musang King di Asia Tenggara ini.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Kita yakin dan percaya bahawa jika kita hanya menjual bahan mentah sahaja ianya... ianya nilai tersebut sememangnya agak rendah tetapi kalau kita letakkan sedikit dengan izin, *value added* kepada sebagai *finished product*, dengan izin, sudah tentunya ianya sangat tinggi nilai kalau kita tengok sendiri di papan-papan tanda di... di Lebuh raya Pantai Timur, kita dapati bahawa ada jus durian belanda sebagai contoh. Ianya ditanam di Lanchang dan kemudian ianya diproses dan dibuat jus durian belanda, dan kita ada *Technology Park* di Raub yang ianya dibangunkan oleh kerajaan yang dulu, yang untuk mengajar petani-petani yang inginkan untuk menghasilkan *finished product* ini, dengan izin, untuk mereka melakukan *packaging* dan sebagainya.

Sebab itulah tuan-tuan dan puan-puan sekalian, produk hiliran yang dikeluarkan hasil bimbingan Jabatan Pertanian ini er... sebagai contoh yang saya sebut tadi nang... sama ada keropokangka, begitu juga dengan keropok, begitu juga dengan er... dengan durian belanda dan sebagainya. Ianya sangat memberikan faedah kepada er... petani-petani kita apatah lagi sekarang ini apabila er... ledakan maklumat mereka boleh *order online* dan ianya pendapatan mereka lebih bertambah lagi. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila Berserah.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Assalamualaikum WBT, terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, terima kasih pihak kerajaan di atas jawapan yang ditanyakan oleh Yang Berhormat Kemayan. Saya meneliti er... buku Belanjawan yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat pada hari Isnin yang lalu berdasarkan jawapan kepada pihak negeri, saya

jangkakan tidak ada sebarang perubahan akan berlaku dalam sektor pertanian untuk tahun 2019, kerana perbelanjaan atau belanjawan yang diperuntukkan kepada Jabatan Pertanian Negeri Pahang berbanding dengan 2018 hanya beza RM300 ribu untuk tujuan perkhidmatan dan bekalan. Selain daripada itu, emolumen kekal. Bermakna kita tidak melihat satu... satu lonjakan atau kesungguhan yang boleh diambil sebagai satu permulaan yang baik bagi kita memajukan industri asas tani ini sama ada *upstream* ataupun *downstream* dengan belanjawan yang sama macam tahun-tahun sebelum ini.

Maka saya harap pihak kerajaan boleh menilai dan melihat semula kesungguhan dan kesanggupan kita untuk mengangkat industri asas tani ini sebagai sumber pendapatan samping ataupun utama negeri kerana kita ada tanah yang besar, luas dan sebagainya dengan memberikan peruntukan ataupun dengan memberikan pengkhususan khas terhadap fokus kepada satu-satu sektor atau satu-satu bidang pertanian sama ada perikanan ataupun buah-buahan atau sebagainya, dan beri tumpuan supaya dia jadi satu ikon negeri Pahang yang betul-betul berjaya. Jadi pan... pada er... soalan saya adakah pihak kerajaan sanggup untuk memberikan peruntukan yang lebih dan khusus bagi memajukan industri asas tani ini bagi membolehkan dia menjadi sumber pendapatan negeri. Terima kasih.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang di-Pertua, terima kasih kepada Ahli daripada Beserah. Beliau sangat petah bertanya dan juga sangat petah menjawab. Kalau ada sebelah ini lagi baik. Senang, kami semua duduk, dia seorang je menjawab.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Dia ada dua, Yang Berhormat Yang di-Pertua. Satunya adalah dengan izin, *government initiative*. Satu lagi adalah dengan izin, *private initiative*. Sebenarnya kalau kita lihat sebagai contoh di Taman Kekal Pengeluaran Makanan iaitu di Lanchang, sebab kawasan saya, yang diusahakan oleh kerajaan sepenuhnya yang dibantu sepenuhnya oleh kerajaan hanyalah lebih kurang dalam 20%, yang lainnya adalah *private initiative*. Sememangnya Yang Berhormat Yang di-Pertua, Yang Amat Berhormat Menteri Besar, sekarang ini kita kena apa yang kita katakan, *we have to face the reality*, kita kena belajar menerima realiti sebenarnya.

Kalau dulu kita memang boleh syok syok kerana Kerajaan Pusat adalah abang kita, sekarang Kerajaan Pusat bukan lagi. Kita berbeza dari segi parti politik dan sememangnya kita sangat menggalakkan pihak swasta untuk datang, untuk mereka bertanam. Saya nak ambil contoh ya, durian Musang King. Saya kira bahawa kalau di seluruh negeri Pahang ini kita lebih daripada 10 ribu ekar Musang King yang telah pun ditanam termasuklah er... kita sebagai contoh menggantikan tanaman hutan, hutan. Durian adalah merupakan juga pokok er... yang dikirakan pokok hutan yang ianya adalah merupakan tanaman yang kekal yang akan hidup selama 20, 30, 40 tahun.

Sebagai contoh kita ambil untuk kita menggantikan sebagai hutan-hutan yang dulunya kawasan balak tetapi kita tanam durian sebagai contoh, dan ini adalah merupakan usaha yang nak dibuat, kerana itulah Kerajaan Negeri, kita akan lebih apa yang kita kata, *investor friendly* dan kita sangat menggalakkan kerana kita tahu ke... keupayaan kita untuk... untuk kita er... berbelanja lebih di dalam er... sektor pertanian ini tetapi sebenarnya dari segi infrastrukturnya kita agak lengkap. Sekarang ini kita perlukan, kita menggalakkan juga untuk kita buka kawasan-kawasan yang baru supaya ianya dibuat, yang apa namanya ditanam dengan pertanian tanaman-tanaman pertanian

yang diusahakan oleh pihak swasta. Jadi kerana infrastruktur asasnya telah pun ada, jalan dan sebagainya tapi yang penting sekali adalah untuk er... pihak... pihak swasta melabur dengan skala yang lebih besar lagi supaya kita boleh menjadi ikon.

Walau bagaimanapun, kita tidak pernah meninggalkan iaitu pekebun-pekebun kecil ini. Jadi sekarang ini kalau nak ikut, kita pun tak tahu harga getah turun, harga apa... harga kelapa sawit turun, jadi kita pun tak tahu. Petani-petani di... di luar bandar ya, di kawasan-kawasan kampung yang sememangnya mereka ini er... bergantung hidup kepada pertanian dan kita menunggu jugalah polisi dan dasar baru daripada Kerajaan Pusat. Bagaimana untuk memperkasa kerana apa... kerana akhirnya yang akan menentukan... yang akan menentukan dasar pertanian ini, kerana kalau guna hanya untuk makan sahaja di... ataupun pasaran tempatan sahaja mungkin tidak er... ianya kecil. Ia mesti juga kita sangat memerlukan juga pasaran daripada luar.

Saya nak ambil contoh ya, nangka er... nangka madu di Lanchang sebagai contoh kita buat jus, kita buat kerepek sekarang ini, mereka banyak yang telah mengeksport ke negeri China dan sebab itulah *market* ataupun pasaran China sangat besar, dan kita berharap supaya Kerajaan Pusat memastikan dasar-dasar itu akan menguntungkan kita ya, terutama sekali sama apa... apa... apa... apa... apa... apa... apa perkara pun hubungan dua hala dengan negara-negara luar ini sangat penting kerana kita adalah sebuah negara yang kecil kita memerlukan pasaran yang besar. Jadi terima kasih...

YB. ENCIK MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL

Boleh mencelah?

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya bersetuju dengan apa pandangan pihak kerajaan perlu ada er... sinergi antara *private* dengan *government initiative* bagi membangunkan apa-apa sahaja er... program atau projek yang dibuat. Cuma saya melihat apabila kita tidak memberikan penekanan yang tepat dan fokus kepada ap... satu-satu bidang ataupun aktiviti yang perlu kita buat, ianya akan jadi seperti biasa, dia tidak menjadikan satu lonjakan atau satu hasil yang luar biasa. Saya bagi satu contoh di tempat saya, ada pekebun atau petani-petani kampung tradisi mengusahakan tanaman kenaf, ada yang buat... tanam tembikai secara bermusim.

Apa yang berlaku apabila mereka mengusahakan tanaman-tanaman sebegini, selepas mereka mendapat... mengeluarkan hasil boleh dituai mereka berdepan dengan masalah mana nak jual, pemasaran. Akhirnya mereka buat gerai ataupun er... *stall* ataupun warung-warung kecil, tepi-tepi jalan ini sebab nak memasarkan. Mereka telah mengeluarkan tenaga dan modal yang besar mungkin 3 bulan, 4 bulan sehingga dapat hasil, tapi bila telah mendapat hasil nak dituai, tidak ada tempat untuk dipasarkan sehingga terpaksa jual dengan harga yang rendah dan balik kepada keadaan asal.

Mereka tidak dapat meningkatkan ekonomi negeri... ekonomi diri begitu juga tidak mampu untuk nak menampung dan juga memberikan satu lonjakan dalam sektor pertanian sebagai satu er... industri yang kita harapkan. Jadi, sinergi ini perlu kita lihat, pihak kerajaan perlu melihat bagaimana kita nak bantu mereka ini mungkin kita boleh minta ataupun saya tak pasti sama ada telah wujud atau tidak perbadanan itu ada, Pertanian Negeri Pahang, koperasi ataupun usaha sama antara pekebun-pekebun ini hasilnya kita ambil pihak... pihak kerajaan sebagai... sebagai er... orang yang akan

mengambil, membeli hasil itu dan sebagai pembekal utama negeri Pahang. Itu pandangan saya.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Soalannya?

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Soalan saya, adakah ini akan dapat dilaksanakan oleh pihak kerajaan? Terima kasih.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Kita ini Yang Berhormat Yang di-Pertua, dalam... saya yakin bahawa Kerajaan Negeri, Yang Amat Berhormat Menteri Besar dan kami semua, apabila kita membentangkan bajet ataupun belanjawan ianya mestilah realistik. Ianya... ianya mestilah kita melihat kepada unjuran pendapatan kita, tahun hadapan dan perbelanjaan kita yang nak kita belanjakan kerana dalam masa yang sama juga, kita mesti memastikan setiap sektor yang nak kita belanjakan itu termasuklah emolumen dan sebagainya, ianya mesti... ianya mestilah tepat dengan unjuran pendapatan yang kita nak buat.

Sebab apa, sebab Yang Berhormat Yang di-Pertua, seperti yang saya nyatakan dulu bahawa Kerajaan Negeri sememangnya kita sangat berhati-hati di dalam kita menentukan er... soal perbelanjaan kita di masa hadapan kerana kita tahu kita bukan lagi er... mempunyai apa nama... kita bukan lagi dari segi fikrahnya, dari segi benderanya kita tidak sama lagi dengan Kerajaan Pusat. Walau bagaimanapun, saya setuju dengan rakan saya daripada Beserah dan er... kita sebenarnya kita memang ada kenaf, kenaf er... Perbadanan Kenaf kalau saya tak... tak silap saya. Kita ada kenaf, kita ada kopi, kita ada er... koko... koko bukan kopi. Kita ada koko dan lain-lain lagi tetapi er... masalahnya adalah kerana sebenarnya panjang. Sebenarnya ini dasar yang dibuat daripada dulu lagi, kita sepatutnya Kerajaan Malaysia ini dulunya apabila mereka buat dasar, mereka mesti memodenkan pertanian tahun 70... tahun 80-an. *Modernization* pertanian. Apabila pertanian ini telah moden, baru kita pergi ke industri kerana mereka yang pertanian kalau yang dulunya 10 orang jadi 4 orang baru kita pergi ke industri. Tapi dulunya dalam awal tahun 80-an kita terus *jump* kepada industri. Kita buat macam-macam kilang di merata-rata tempat terutama di Sungai Ruil dan sebagainya menyebabkan kampung kosong. Orang semua kena pergi kilang dan ini sebenarnya akibatnya.

Walaupun... walaupun bagaimanapun, saya cukup yakin bahawa kerajaan yang ada ini er... kita sudah pastilah ya, Kerajaan Pusat yang ada ini sudah pastilah mereka mempunyai perancangan mereka. Kita di negeri Pahang Yang Berhormat Yang di-Pertua, memang ada *limitation*. Jadi insya-Allahlah er... kita akan cuba dan kita akan lebih serius lagi sebab itulah tumpuan kita sekarang ini adalah kepada er... peta... peta... produk-produk yang boleh membantu, kerana Yang Berhormat Yang di-Pertua, saya nak bagi tahu bahawa kita sangat memerlukan bantuan daripada pusat untuk... sebab ini dah menjadi apa yang kita katakan sebagai *way of life* kepada petani-petani. Sebab Jabatan Pertanian sebagai contoh. Bajet yang kita ada ni sememangnya nak bagi benih, nak bagi kursus dan sebagainya. Dia tidak mencukupi, dan ini kerana apa yang kita buat ini juga bukan untuk... ini bukannya *state service* Yang Berhormat Yang di-Pertua. *This is a national service. Food security* sebagai

contohnya. Jadi sebab itulah kita berharap juga Kerajaan Pusat akan meneruskan dasar-dasar untuk membantu er... kita dan lebih fokus lagi ya.

Tak apalah ya, yang lepas telah lepas. So, we want... kita nak pastikan bahawa er... sinergi yang disebut tadi, dapat dilaksana dan memang, sememangnya masalahnya Yang Berhormat Yang di-Pertua saya nak bagitahu semua orang buat sarang burung, kan tapi akhirnya apabila negeri China tak nak beli lagi sarang burung, kita pun habis. Jadi kita harap durian tak jadi macam tulah ya. Esok dia cakap dia tak nak lagi durian Malaysia, dia nak durian tempat lain pula, kerana apa? kerana ada isu-isu yang tertentu. Ini bahaya kerana ia akan... kerana pertanian ini mengambil masa yang lama untuk bertanam, menunggu hasil dan sebagainya.

Jadi Yang Berhormat Yang di-Pertua, insya-Allah Kerajaan Negeri akan cuba. Kita insya-Allah. Kita akan pastikan bahawa industri pertanian ini sama ada hiliran, sama ada *upstreamnya*, tanaman dan sebagainya terus diperkasakan. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah soalan seterusnya saya jemput Yang Berhormat ADUN kawasan Semambu.

YB. ENCIK LEE CHEAN CHUNG

Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua. Izinkan saya kemukakan soalan nombor 5.

[Adakah Kerajaan Negeri Pahang merancang untuk meningkatkan kadar bantuan kebajikan kepada orang yang memerlukan ataupun meningkatkan Pendapatan Paras Kemiskinan untuk membantu lebih banyak anak Pahang?]

YB. DATO' SRI HAJAH SHAHANIZA BINTI SHAMSUDDIN

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Untuk menjawab soalan nombor lima, Kerajaan Negeri melalui Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM) telah meningkatkan sebenarnya kadar bantuan kebajikan kepada orang yang memerlukan melalui Skim Bantuan Am, ya. Kita baru lagi membuat er... peningkatan ini pada tahun 2012 iaitu kalau sebelumnya kadar Skim Bantuan Am RM70 telah pun dinaikkan sebanyak RM300 sebulan mulai 1 Januari 2012, dan kita dari semasa ke semasa akan membuat pertimbangan dan kesesuaian sama ada er... bantuan ini akan dipertingkatkan, dan bagi menjawab soalan sama ada er... meningkat... ada tak usaha meningkatkan pendapatan paras kemiskinan untuk membantu lebih banyak anak Pahang? Sebenarnya ya, sejak tahun 2016 er... JKM yang ketika itu di bawah Kerajaan Persekutuan, Kerajaan Barisan Nasional telah memperkenalkan Bantuan Geran Pelancaran (BGP) melalui *two years exit programme* dengan kadar maksimum RM2,700 kepada *client* JKM yang berpotensi dalam aspek menjana ekonomi dan er... program ini masih diteruskan hingga kini.

YB. ENCIK LEE CHEAN CHUNG

Soalan tambahan saya adalah tentang er... PGK ataupun Paras Garis Kemiskinan. Saya difahamkan di Negeri Selangor, PGK telah dinaikkan daripada RM970 kepada RM1,500 bagi boleh memperluaskan jaringan keselamatan sosial kita untuk membantu mereka yang susah. Terutamanya sekarang kita er... dapat lihat bahawa kos kehidupan, kos perumahan dan semua telah naik, er... isu kemiskinan di bandar pun menjadi makin serius.

Maka saya ingin bertanya di sini bahawa, adakah Pahang akan mengkaji semula PGK untuk Negeri Pahang ya? Bukan untuk seluruh nasional tapi untuk Pahang supaya ianya memenuhi keperluan semasa. Terima kasih.

YB. DATO' SRI HAJAH SHAHANIZA BINTI SHAMSUDDIN

Dato' Yang di-Pertua,

Buat masa ini memang pendapatan paras kemiskinan, PGK yang diguna pakai oleh Kerajaan Negeri selari dengan yang diguna pakai oleh Kerajaan Persekutuan iaitu sebanyak 9... RM930 ya, dan walaupun Selangor telah pun membuat peningkatan PGK er... Negeri Pahang dan Selangor mempunyai er... keadaan yang berbeza tetapi walau bagaimanapun, Kerajaan Negeri bersedia untuk menimbang seperti mana saya kata sebelum ini, menimbang dan mengkaji kesesuaian sekiranya PGK ini perlu ditingkatkan.

YB. ENCIK MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya Luit.

YB. ENCIK MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL

Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Saya ada sikit kekhuatiran, kebimbanganlah mengenai tajuk kemiskinan ini. Er... saya jangka tahun depan, 2019 orang miskin masih kekal ramai. Jadi kebimbangan saya, kekhuatiran saya ialah bila dah susah sangat, miskin sangat mungkin dia boleh menjual harta-harta benda yang dia ada. Menjual tanah dan sebagainya kepada orang-orang asing ini. Ini satu kekhuatiran dan minta.... tanya adakah kerajaan er... mengambil kira perkara ini? Ataupun orang miskin daripada kakitangan kerajaan bawahan, mungkin boleh jual maklumat sebagainya. Jadi saya rasa ini perkara kena ambil kira juga kepada pihak kerajaan. Jadi, adakah perkara ini diambil kira? Itu sahaja, terima kasih.

YB. DATO' SRI HAJAH SHAHANIZA BINTI SHAMSUDDIN

Er... menjawab soalan tambahan Wakil daripada Luit, saya kira Kerajaan Negeri Pahang memang terkenal selama ini dengan kerajaan yang sangat prihatin tentang kebajikan rakyat ya, terutama dalam bidang pendidikan bagaimana kita er... ada Yayasan Pahang yang sentiasa membantu er... anak-anak kita untuk bersekolah ya. Ini juga sebenarnya adalah satu cara kita ya, untuk menangani kemiskinan ya, dan saya yakin juga Yang Amat Berhormat Menteri Besar ya, melalui Yayasan Pahang dan juga anak-anak syarikat Kerajaan Negeri akan terus memberi bantuan kepada er... mereka... golongan er... yang berpendapatan... berpendapatan rendah dan miskin di Negeri Pahang dan kita akan ambil perhatianlah apa yang menjadi kekhuatiran daripada Wakil daripada Luit.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah soalan seterusnya saya menjemput Yang Berhormat ADUN kawasan Peramu Jaya.

YB. DATO' SRI HAJI SH MOHMED PUZI BIN SH ALI

Terima kasih Dato' Sri Timbalan Yang di-Pertua, saya mohon mengemukakan soalan nombor 6.

[Kerajaan Negeri Pahang melalui Yayasan Pahang telah menyalurkan bantuan pelajaran kepada pelajar-pelajar miskin di negeri ini?

- a) Adakah bantuan pelajaran tersebut akan dikembangkan kepada pelajar di pusat tahfiz?
- b) Berapakah bilangan penerima mengikut kategori dan jumlah kewangan yang terlibat mulai 2013 hingga 2017?

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Kepada sahabat saya daripada Peramu Jaya yang menanyakan tentang sumbangan Yayasan Pahang kepada tahfiz, Pusat-pusat Tahfiz di negeri Pahang. Kita bersyukur ke hadrat ilahi er... sedikit sebanyak Yayasan Pahang telah juga mengambil tanggungjawab sebagaimana er... kepada pelajar-pelajar di sekolah-sekolah di bawah kerajaan. Er... tahfiz juga diberikan perhatian sedikit sebanyak setiap tahun secara *one-off*. Ada 45 buah Pusat Tahfiz diberikan bantuan oleh Yayasan Pahang. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Saya mengemukakan soalan tambahan berkaitan dengan jawapan daripada pihak kerajaan. Ia berkaitan dengan guru takmir yang kita faham bahawa pihak JAKIM telah pun menghantar surat bahawa tidak ada elaun bagi tahun ini untuk bulan 11. Kalau yang dulu-dulu hanya bulan 12 sahaja, tapi pada kali ini bulan 11 pun tak ada. Keseluruhan guru takmir negeri Pahang ini lebih kurang 419 lebih kurang begitulah jumlah keseluruhan, guru takmir.

Jadi er... pertama, boleh tak? Tu tanyalah, maknanya Yayasan Pahang mengambil tempat JAKIM tu, untuk membayar elaun guru takmir bagi bulan November ni, kerana kita fahamlah musim-musim hujan ni kebanyakan guru takmir ni dia tak bekerja. Terima kasih.

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Terima kasih di atas soalan tambahan serta pandangan daripada rakan kita di er... Tanjung Lumpur.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Walaupun tidak ada kaitan dengan tahfiz tetapi ini pandangan yang baik, kita akan bincangkan dengan Kerajaan Negeri dan pihak Yayasan Pahang jika keupayaan kita

mengizinkan, sudah pasti perkara ini kita akan mengambil berat setinggi-tingginya. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah, soalan seterusnya saya jemput Yang Berhormat ADUN Kawasan Muadzam Shah.

YB. TUAN IR. RAZALI BIN KASSIM

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua. Saya kemukakan soalan nombor 7.

[Apakah dan bagaimanakah tindakan Kerajaan Negeri Pahang dalam usaha menyelesaikan masalah muara Kuala Rompin yang semakin cetek dan hampir tertutup.]

YB. DATO' SRI NOROLAZALI BIN SULAIMAN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Wakil daripada Muadzam bertanyakan apakah dan bagaimanakah tindakan Kerajaan Negeri Pahang untuk menyelesaikan masalah muara Kuala Rompin yang semakin cetek? Kerajaan amat memahami tentang keperluan dan menyelesaikan masalah muara cetek dan menjadikan pengorekan muara sungai salah satu daripada program tahunan di bawah JPS. Namun begitu kerja-kerja pengorekan muara ini melibatkan kos yang besar dan memerlukan kajian hidraulik dan permodelan untuk pastikan bahawa kerja-kerja pengorekan yang akan dilaksanakan nanti tidak memberi impak negatif seperti hakisan pantai di kawasan sekitar, dan peruntukan yang disedia... yang diperlukan juga amat besar, dan kita ingin memastikan bahawa kerja... kerja-kerja pengorekan muara ini dapat dilaksanakan dengan kos yang optimum.

Bagi kerja pengorekan yang melebihi er... keluasan 50 hektar pula Yang Berhormat Yang di-Pertua, kita memerlukan satu kajian impak alam sekitar sebagai syarat tambahan. Menjawab secara khususnya soalan Yang Berhormat daripada Muadzam, kerja-kerja pengorekan untuk Kuala Rompin ini memang dalam satu cadangan kerajaan tapi buat masa ini kelulusan kewangan belum diperolehi. Terima kasih Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ok, Beserah.

YB TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Soalan tambahan. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua. Saya er... ingin bertanya pihak kerajaan, memang kita tahu untuk nak mendalamkan kuala, muka muara dan kuala sungai ini dia perlukan kos yang tinggi dan kajian yang mendalam. Er... namun kita boleh cari kaedah. Adakah Kerajaan Negeri bersetuju sekiranya... kita pernah ada saya rasa, kita ada bagi kontrak 40 tahun syarikat korek er... apa bersihkan Sungai Pahang. Dia ambil hasil pasir daripada Sungai Pahang. Itu kita er... rasanya 2 tahun lepas kita bercakap soal... boleh tak kita gunakan *apply* perkara yang sama. Kita tak perlu keluarkan modal, kita bagi kepada pihak inisiatif daripada *private* macam *private initiative* tadi, kita bagi pihak swasta yang sanggup buat kerja korek

muara sungai ni dan dia ambil hasil pasir tu, juallah mengikut harga yang sewajarnya. Kalau ada syarikat yang sanggup berbuat demikian, adakah pihak Kerajaan Negeri sanggup untuk memikirkan dan mempertimbangkan perkara ini. Terima kasih.

YB. DATO' SRI NOROL AZALI BIN SULAIMAN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Sememangnya kerajaan sentiasa mempertimbangkan dan sentiasa membuka kepada apa saja idea, cadangan untuk memastikan kita dapat mengatasi masalah ini. Seperti mana yang dimaklumkan oleh Wakil Beserah, sememangnya pendekatan ini telah diambil dan sedang berjalan untuk tiga buah sungai iaitu Sungai Pahang, Sungai Jelai dan Sungai Kuantan. Tapi kerja-kerja yang dilaksanakan ini lebih tertumpu kepada pendalaman sungai dan bukannya muara sungai. Jadi bagi tujuan mendalamkan muara sungai, kerajaan juga sangat terbuka sekiranya ada er... mana-mana cadangan yang ingin diutarakan. Buat masa ini, di bawah Rancangan Malaysia ke-11 Yang Berhormat Yang di-Pertua, er... kita mengutamakan pendalaman muara Sungai Pahang yang telah diluluskan oleh Kerajaan Persekutuan dengan nilai er... RM700 juta. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Sikit lagi, hari ini *mood* nak bercakap banyak pulak sedikit. Minta maaf Yang di-Pertua. Saya er... apa yang dinyatakan tadi terima kasih. Cuma kita harap soalan saya adalah birokrasi yang ada, apa yang kita dapat maklum... maklumat, apabila kita bagi satu konsesi untuk dia buat satu... satu kerja, kadang-kadang pasir dia dah korek ni, tak boleh nak jual. Oleh kerana ada kekangan permitlah, kekangan macam-macam menjadikan ini halangan untuk pihak swasta nak terlibat sama. Kita harap bila kita bersetuju untuk bagi er... kon... dalam bentuk konsesi sebegini, dipermudahkan urusan mereka supaya dia boleh menarik mereka dan boleh memberikan pulangan yang cepat kepada mereka. Terima kasih.

YB. DATO' SRI NOROL AZALI BIN SULAIMAN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Terima kasih di atas maklumat yang disampaikan oleh Beserah. Sebenarnya, kerajaan tiada sebab untuk mengekang pasir tu dikeluarkan kerana ianya adalah sebahagian daripada hasil negeri. Tapi kalau nak keluar malam, keluar jalan yang salah, memang kita kekang. Terima kasih Yang Berhormat Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah saya jemput Yang Berhormat ADUN kawasan Bilut.

YB. ENCIK LEE CHIN CHEN

Yang Berhormat Yang di-Pertua, soalan saya, soalan nombor 8.

[Adakah Kerajaan Negeri akan memberi ganjaran kepada Wakil negeri Pahang yang mendapat pingat di Sukan Malaysia. Sekiranya ada, apakah ganjarannya?]

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN

Yang Berhormat Dato' Sri Timbalan Yang di-Pertua,

Er... saya ucap terima kasih kepada ADUN Bilut er... atas pertanyaan berhubung dengan er... pemberian ganjaran kepada Wakil negeri Pahang yang mendapat pingat di sukan Malaysia baru-baru ini. Kerajaan negeri Pahang sentiasa memberikan perhatian terhadap perkembangan er... sukan, negeri ini khususnya. Pembangunan atlet adalah merupakan suatu aspek terpenting yang diberi keutamaan. Justeru, Kerajaan Negeri amat mengambil berat terhadap segala pencapaian dan kebajikan para atlet yang mewakili negeri ini sama ada di peringkat kebangsaan atau pun di peringkat antarabangsa.

Kerajaan Negeri melalui Majlis Sukan Pahang yang telah diamanahkan dalam pembangunan sukan ini, sukan berprestij telah menyediakan suatu pemberian khas yang dinamakan 'Skim Hadiah Kecemerlangan Majlis Sukan Pahang', yang menjadi ganjaran kepada semua atlet yang berjaya memenangi sebarang pingat di kejohanan seperti Sukan Malaysia, Sukan SEA, Sukan Asia, Sukan Komanwel dan Sukan Olimpik.

Sukan Malaysia (SUKMA) yang ke-XIX (ke-19) di Perak baru-baru ini, pada 2018 telah berlangsung mulai 11 hingga 22 September baru-baru ini telah menyaksikan Kontinjen Negeri Pahang berjaya meraih 33 pingat emas, 20 pingat Perak dan 30 pingat gangsa dan kita untuk makluman sidang dewan, telah mencapai target sasaran emas kita pada SUKMA kali ini. Tahniah dan syabas. [Ahli Dewan menepuk meja].

Bagi menghargai jasa dan pengorbanan atlet-atlet yang berjaya menyumbangkan pingat kepada Kontinjen Negeri Pahang SUKMA kali ini, Majlis Sukan melalui Skim Hadiah Kemenangan Sukan telah disalurkan ke akaun atlet dalam tempoh 24 jam selepas keputusan rasmi setiap acara dikeluarkan oleh pihak penganjur. Berikut adalah nilai ganjaran yang telah disalurkan kepada atlet-atlet yang telah menggondoli pingat-pingat yang saya nyatakan selepas ini.

Pertama, Pingat Emas Individu sebanyak RM4,000 ya. Satu jumlah yang amat besar juga kepada atlet kita. Pingat Perak Individu RM2,000 setiap atlet, Pingat Gangsa Individu RM1,000. Manakala untuk makluman ADUN Bilut juga, bagi Anugerah Insentif Berpasukan kurang dari 5 orang berpasukan, emas RM2,000 setiap atlet, perak RM1,000.00 untuk setiap atlet, gangsa RM750 setiap atlet. Manakala berpasukan lebih dari 5 orang, emas pula RM1,000 setiap atlet, perak RM600 setiap atlet dan gangsa pula RM400 setiap atlet. Secara keseluruhannya, Kerajaan Negeri Pahang melalui Majlis Sukan Pahang yang telah melunaskan... telah melunaskan keseluruhan bayaran hadiah kemenangan ini mengikut pingat berjumlah RM246,800 mengikut pecahan sebanyak RM150,000 untuk pingat emas, RM58,400 bagi pingat perak dan RM38,400 bagi pemenang pingat gangsa. Terima kasih.

YB. ENCIK LEE CHIN CHEN

Soalan tambahan. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya ingin meng... mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan tahniah kepada Wakil daripada Pulau Tioman kerana sebelum SUKMA, pihak Kerajaan Negeri meletakkan sasaran 32 emas tetapi akhirnya kita dapat 33 emas dan keputusan ini juga memecahkan rekod edisi

iaitu 30 emas sebelum ini. Tahniah kepada pihak kerajaan dan juga Wakil daripada er... pa... er... Pulau Tioman. Soalan saya, atlet mengambil masa panjang untuk melatih sebelum mengambil bahagian, sebelum pertandingan er... sukan. Apakah jenis bantuan kerajaan yang diberi kepada atlet er... untuk memaan...bantu mereka menanggung perbelanjaan yang tinggi? Terima kasih.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN

Terima kasih er... ADUN Bilut yang telah er... mengucapkan syabas kepada Kerajaan Negeri khususnya kepada Majlis Sukan Pahang. Kita di Majlis Sukan Pahang untuk maklumat er... berhubung dengan kebajikan-kebajikan dan juga sebarang er... perancangan yang telah diaturkan oleh pihak Majlis Sukan Pahang sentiasa menitikberatkan perbelanjaan-perbelanjaan dan ini diuruskan oleh Majlis Sukan Pahang ya dan setakat ini, sepanjang latihan dan juga sama ada latihan dalam negeri mahupun di luar negeri, semuanya telah ditanggung oleh pihak Majlis Sukan Pahang.

Begitu juga kita sentiasa menguar-uarkan kepada pihak ibu bapa, jabatan-jabatan ataupun agensi-agensi di mana atlet yang berada sama ada bekerja di tempat tersebut mahupun di... yang berada di bawah naungan ataupun pemantauan Majlis Sukan seperti di Sekolah Sukan Gambang... *no, no* di sekolah... *sorry*, di Sekolah Sukan Seberang Temerloh dan sebagainya. Kita di pihak Majlis Sukan sentiasa mengambil tahu masalah-masalah perbelanjaan yang ditanggung sekiranya melibatkan perbelanjaan sendiri oleh atlet tersebut dan sekiranya perlu kepada tuntutan-tuntutan tertentu, pihak Majlis Sukan Pahang sentiasa mengambil tahu terhadap perbelanjaan yang telah dibelanjakan oleh atlet tersebut termasuklah komen-komen daripada ibu bapa atlet yang sentiasa memberi sokongan kepada anak-anak mereka.

Sebagai contoh, di Sukan SUKMA Perak baru-baru ini. Saya lihat perkembangan sangat sihat di mana ibu bapa-ibu bapa ini kadang-kadang mengeluarkan belanja sendiri semata-mata untuk memberi sokongan kepada anak-anak mereka dan perkara ini kita amat mengalu-alukan kerana bukan sahaja sokongan daripada Kerajaan Negeri, Majlis Sukan Pahang tetapi dengan sokongan Ahli-ahli Yang Berhormat sama ada kerajaan mahupun pihak di sebelah sana. Ini juga memberi satu suntikan semangat kepada anak-anak atlet negeri Pahang ini.

Dan saya mengambil kesempatan di sini juga ingin mengucapkan sebanyak-banyak terima kasih kepada ADUN Bilut dan juga rakan-rakan yang sentiasa membangkitkan hal ehwal pembangunan atlet di negeri Pahang ini dan khususnya juga kepada Ahli-ahli Yang Berhormat serta Pengarah-pengarah Jabatan, Pegawai-pegawai Daerah, *Board-board Director* Majlis Sukan Pahang yang saya lihat sepanjang dua, tiga minggu berlangsungnya SUKMA Perak ini, mereka datang dengan belanja sendiri memberi sokongan kepada atlet-atlet negeri Pahang ini. Terima kasih sekali lagi kepada ADUN Bilut dan juga Yang Berhormat Timbalan Speaker. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila Padang Tengku...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Saya nak tanya sikitlah tentang usaha pihak kerajaan bagi mengekang penghijrahan atlet-atlet kita yang terbaik ini kepada pasukan-pasukan negeri lain. Terima kasih.

YB. DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN

Yang Berhormat Timbalan Yang di-Pertua,

Kita tidak dapat menghalang atlet-atlet kita untuk berhijrah sekiranya mereka mendapat tawaran yang lebih lumayan, lebih besar seperti di negeri Terengganu, Wilayah Persekutuan dan juga negeri-negeri yang lain. Namun dalam hal ini, majlis sukan tidak berdiam diri, kita akan lihat apa sebenarnya tawaran-tawaran kepada atlet-atlet kita yang mana boleh kita nasihat, kita nasihatkan kerana kita tidak mahu melihat atlet-atlet kita ini kadang-kadang ada yang terlepas pandang semata-mata mengejar pendapatan lumayan tetapi bila berlaku sahaja ketidaksempurnaan dalam *performance*, dengan izin, di negeri terbabit, mereka akan balik semula. Hah! ini kita tak nak juga berlaku macam ini. Sebab itu kita di negeri Pahang ini melalui Majlis Sukan Pahang, kita sentiasa memberitahu biar tengok untuk jangka masa panjang daripada jangka masa pendek.

Dan dalam hal ini, saya selalu berbincang dengan rakan-rakan di Majlis Sukan Pahang juga berhubung dengan bayaran kepada atlet ataupun jurulatih-jurulatih itu sendiri dan kita ucap terima kasih kepada Kerajaan Negeri khususnya Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang kerana apabila kita melihat atlet-atlet ini mencapai kejohanan ataupun mengungguli pingat-pingat emas saban SUKMA dan juga jurulatih-jurulatih, kita tingkatkan pembayaran elaun kepada mereka. Ini salah satu [Ahli Dewan menepuk meja] untuk mengekalkan pencapaian dan juga keberadaan mereka di negeri Pahang ini. Terima kasih ADUN Padang Tengku.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah soalan seterusnya, saya jemput Yang Berhormat ADUN Kawasan Tanah Rata.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin kemukakan soalan nombor 9.

[Apakah langkah-langkah yang akan dijalankan oleh kerajaan negeri untuk membangunkan sosio-ekonomi masyarakat Orang Asli di negeri Pahang?]

YB. DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM

Assalamualaikum WBT, salam sejahtera. Terima kasih Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Bagi menjawab pertanyaan Ahli dari Tanah Rata mengenai sosio-ekonomi masyarakat Orang Asli. Kerajaan Negeri Pahang bersama dengan Jabatan Orang Asli Pahang sentiasa merancang dan melaksanakan program-program pembangunan bagi pembangunan sosio-ekonomi bagi meningkatkan taraf sosio-ekonomi masyarakat Orang Asli.

Antara program ataupun projek pertanian yang dilaksanakan ialah bekerjasama mengadakan projek ladang komersil dengan agensi pembangunan seperti RISDA, FELCRA, LPP dan juga LKPP, dan dengan adanya projek ini, mereka mendapat sedikit sebanyak ni agihan dividen untuk peserta-peserta bagi kampung ataupun ladang mereka tersebut. Keduanya kerajaan juga memberi bantuan input pertanian, input perikanan dan juga ternakan kepada masyarakat Orang Asli. Ketiganya mengadakan kursus-kursus pertanian untuk masyarakat Orang Asli.

Seterusnya mengadakan khidmat nasihat teknikal bagi program-program pertanian dan semua projek-projek ini juga dipantau oleh Jabatan Hal Ehwal Orang Asli. Keduanya, kerajaan juga merancang mengadakan program bagi pembangunan usahawan dan koperasi. Antara program ataupun projek yang dijalankan ialah meningkatkan pendapatan Orang Asli dalam program yang dipanggil PPP. Keduanya mengadakan bimbingan usahawan kepada masyarakat Orang Asli. Ini seperti mengadakan kursus ataupun pendedahan dari segi perniagaan.

Kerajaan juga mewujudkan ini koperasi-koperasi kepada masyarakat ni Orang Asli dan ada juga mengadakan sesetengah tempat yang sesuai mengadakan program inap desa ataupun *homestay* bagi melibatkan diri mereka dalam sektor pertanian. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Soalan tambahan. Yang Berhormat Timbalan Yang di-Pertua, saya banyak juga pergi ke program-program kebajikan dan dakwah di perkampungan Orang Asli terutama sekali di sebelah Cameron Highlands. Jadi, apa yang saya lihat melalui perbincangan yang mana Orang-orang Asli yang mempunyai pendapatan mereka sendiri terutama sekali daripada hasil hutan yang mana di antaranya mereka sebagai pembekal kepada buluh yang digunakan untuk pekebun-pekebun sayur di Cameron Highlands.

Soalannya di sini ialah soal harga. Sebab apabila kita bertanya kepada Orang Asli, dia kata harga yang dijual tu sekitar RM0.80, RM1.00, RM1.20 ikut kaki dialah. Ada yang sekaki tu RM1.00 pun ada. Jadi, er... di situ saya lihat harga itu pandangan saya lah tidak berpadanan kerana buluh yang diambil tu daripada tempat yang tinggi dan buluh pun berat. Cuma harapan saya begini, kalau boleh, biarlah harga sesuatu produk yang dikelu... yang diusahakan oleh Orang-orang Asli ataupun oleh orang asal ni ditentukan oleh pihak JAKOA sendiri kerana kita taknak kalau pekebun sayur yang menentukan harga, kita yakin berlaku kezaliman sebab memang tak padanlah buluh tu 10 kaki dengan harga RM1.00 sebatang. Sekian terima kasih.

YB. DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM

Terima kasih Ahli daripada Tanjung Lumpur. Maknanya daripada Tanjung Lumpur ke Cameron Highlands, jauh juga. Saya daripada Raub nak pergi Cameron tu, jarang-jarang pergi... khususnya membuat program-program dakwah di dalam kalangan masyarakat Orang Asli. Berbalik kepada urusan perniagaan buluh, rotan dan sebagainya lah barang-barang di dalam hutan. Sebenarnya di dalam perniagaan ni dia berpandu kepada permintaan dan pengeluaran. Jadi, kalau permintaan tu kurang, permintaan kurang, jadi macam mana kita nak menyediakan pengeluaran tadi?

Jadi, maksudnya dalam konsep ini kita berniaga hah kan, kita kena tengoklah apa yang meniaga yang sesuai yang ada pendapatan yang tinggi barulah kita usahakan. Jadi, inilah berlaku juga kepada aktiviti-aktiviti perniagaan yang lain. Jadi, sebab itulah saya sendiri dalam masyarakat Orang Asli sekarang ni, mengajak mereka ni menilai dulu apakah produk-produk yang mempunyai permintaan yang tinggi, baru kita buat. Jangan kita buat dulu baru kita nak jual. Ha ini yang menjadi masalah kepada pengusaha-pengusaha kita khususnya pertanian di kampung-kampung. Ini contohnya sekarang ini kalau betul "Musang King" begitu menarik harga yang begitu lumayan, mengapa tidak kita mengajak masyarakat ni Orang Asli ni menanam durian.

Saya pun ada bercakap di Sungai Ruil, baru-baru ini saya mewakili Yang Amat Berhormat Menteri Besar bagi merasmikan satu program di Cameron Highlands. Dalam ucapan saya... saya... saya bercakap juga, yang mana di kampung saya di Pos Atap ya. Pada musim durian er... masa musim durian, isteri Orang Asli ni dia lain macam sikit. Maknanya tidur pun biasanya tak berpeluk, tapi dekat musim durian ni rapat peluk dia er... Orang Asli ni cakap ke saya. Cakap apa pasal? Sebabnya Orang Asli, musim durian, sorang satu keluarga dapat RM50 ribu, RM60 ribu ya. Jadi bini Orang Asli ni takut ke laki ni meragam. Jadi sebab itulah dia pun malam-malam dia rapat sikit dengan si suaminya tadi. Jadi ini antara contoh nak cakap kalau...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saja nak mencelah, maknanya itulah disebut kasih sayang durian. [ketawa]

YB. DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM

Jadi kita ni... yang ada berpengalaman di luar sikit, bagi masyarakat orang di dalam tu mungkin mereka tidak terdedah dengan... dari segi cara meniaga ni. Jadi kalau boleh sebenarnya banyak lagi produk-produk yang boleh kita bangunkan yang boleh memberi faedah dan pendapatan yang lumayan khususnya dalam bentuk pertanian yang sesuai dilaksanakan oleh penduduk-penduduk, bukan hanya Orang Asli tapi masyarakat Melayu pun akan... ataupun masyarakat di luar bandar yang mempunyai kawasan-kawasan untuk di... kita jadikan pertanian ni sebagai perniagaan. Terima kasih Yang Berhormat Yang di-Pertua.

YB. PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

Soalan tambahan.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Tanah Rata, ada? Saya bagi pada *priority* pada Tanah Rata membawa soalan. Okay.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Ya, menurut Belanjawan Kerajaan Pusat pada tahun 2019 bahawa JAKOA, Jabatan... Jabatan Kemajuan Orang Asli ini ataupun lebih dikenali sebagai JAKOA ini telah pun dipindahkan kepada Jabatan Perdana Menteri. Lepas tu dengan anggaran bajet sebanyak RM111 juta dan soalan saya adalah dalam... dalam bajet ini berapakah jangkaan JAKOA Pahang boleh memperoleh dan apakah kerjasama antara Kerajaan Negeri dengan Kerajaan Pusat, dan sejauh manakah kesannya kepada masyarakat Asli bahawa JAKOA ni dipindah daripada Kementerian Luar Bandar ke Jabatan Perdana Menteri? Terima kasih.

YB. DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM

Terima kasih Wakil daripada Tanah Rata. Sebenarnya di antara perancangan ataupun pembangunan bagi masyarakat Orang Asli ini sebahagian besar dipertanggungjawab kepada ini... Kerajaan Pusat. Jadi sebab itulah dalam bajet kita, Yang Amat Berhormat Menteri Besar pada peringkat awal melapor ataupun menerangkan jumlah bajet-bajet di peringkat *Federal* dan kemudian disusuli oleh bajet-bajet peringkat negeri. Maknanya kita di peringkat negeri ini kita menambah je, kita tambah saja yang... pembangunan yang banyaknya ialah di peringkat Pusat, sebabnya JAKOA ni di bawah... sekarang ni bercakap di bawah Kementerian... Jabatan...Jabatan Perdana Menteri, dulu di bawah ini... KKLW.

Jadi itulah sebahagian daripada perancangan-perancangan, yang mana perancangan-perancangan ini pun datangnya daripada cadangan-cadangan daripada negeri. Jadi dari segi angka tu saya mungkin... saya boleh menjawab secara bertulislah sebab kita pun kena tengok juga, ya kan. Cuma jangkaan kita yang dibuat oleh peringkat negeri ini hanya menambah, hah, kan. Maksudnya di peringkat Kerajaan Pusat ni dia mengeluarkan sikit, sebahagian contohnya. Kalau ibaratlah kita memakai kain, kalau benda tu tak berapa cukup, dia dapat tutup di bawah, kita tutup di atas ya kan. Kita... kita itu... kalau kita ada kain sikit kita mahu tutup semua, tak boleh. Jadi kalaulah Kerajaan Pusat tutup di atas, kita tutup di bawah. Hah gitulah juga maknanya anggaran ataupun perbelanjaan kita untuk nak memastikan supaya masyarakat Orang Asli ni mendapat faedah dan manfaat daripada kerjasama Kerajaan Negeri dengan juga Kerajaan Pusat.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Celah sikit boleh ke? Sebab soalan saya ni tanya sebab adalah berapakah er... belanjawan yang kita... yang Kerajaan Negeri boleh dapat daripada JAKOA terus? Adakah er... belanjawan ni secara terus er... sambung... menanggung kepada Belanjawan Kerajaan Negeri? Ini soalan saya. Terima kasih.

YB. DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM

Itu yang saya sebutkan tadi. Kita di peringkat negeri ada juga Jabatan Kemajuan Orang Asli (JAKOA). Jadi di Kerajaan Pusat dia akan *channel* kepada JAKOA di peringkat negeri dan di peringkat negeri pula kita akan berkerjasama, makna JAKOA Negeri dengan Kerajaan Negeri Pahang. Jadi sebab itu yang saya sebut tadi Kerajaan Negeri Pahang bersama Jabatan Kemajuan Orang Asli Negeri Pahang hah kan untuk nak membangunkan ataupun nak menengok pembangunan di kawasan Orang Asli. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Tak... tak nak tanya soalan dah? Dah... dah... dah bertanya? Sama? Baik, terima kasih. Seterus... sila.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Tuan di-Pertua,

Saya nak mencelah sikit je. Nak bagi penjelasan kepada ADUN Tanah Rata. Peruntukan daripada [batuk] peruntukan daripada Kerajaan Persekutuan akan

disalurkan kepada JAKOA, JAKOA Pusat akan salurkan kepada JAKOA Negeri, YB. ya. Dia bukan terus kepada Kerajaan Negeri. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah saya pergi kepada soalan yang terakhir pada pagi ini. Dijemput Yang Berhormat ADUN Kawasan Chenor.

YB. ENCIK MUJIBUR RAHMAN BIN ISHAK

Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, soalan saya nombor 10.

[Apakah pihak Kerajaan Negeri bersedia untuk mengkaji semula aktiviti perjudian yang mendapat lesen premis perniagaan memandangkan semua agama melarang perjudian?]

YB. ENCIK ABD RAHIM BIN MUDA

[Ayat al-Quran] Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Ahli-ahli Dewan yang dimuliakan. Terima kasih ADUN Chenor. Soalannya agak ringkas tetapi nak jawabnya agak payah saya rasa. Untuk makluman Ahli-ahli Dewan yang dimuliakan, sehingga kini semua Pihak Berkuasa Tempatan Negeri Pahang masih mematuhi syarat kelulusan lesen hiburan dan arahan pembekuan lesen hiburan yang dikeluarkan oleh Kerajaan Negeri. Sehubungan itu buat masa ini tiada lesen hiburan yang berunsurkan perjudian, yang baru diluluskan oleh semua Pihak Berkuasa Tempatan dan dia ada dua aspek dalam kelulusan lesen pusat hiburan. Pertama lesen aktiviti dikeluarkan oleh Kementerian Kewangan di bawah Kerajaan *Federal* dan lesen premis dikeluarkan oleh pihak PBT, ya.

Pihak Berkuasa Tempatan juga sentiasa memantau aktiviti-aktiviti lesen hiburan yang telah diluluskan sama ada mempunyai unsur perjudian atau tidak, dan Pihak Berkuasa Tempatan dan Polis DiRaja Malaysia sentiasa bekerjasama dalam menjalankan operasi pemantauan bagi premis perjudian yang telah dilesenkan termasuk juga untuk pengesahan lesen premis, pihak PBT telah mengambil kira pandangan daripada pihak PDRM. Sehubungan dengan itu Kerajaan Negeri akan sentiasa memberi perhatian kepada premis-premis perjudian yang telah dilesenkan dan mempertimbangkan kajian semula penggunaan lesen premis hiburan supaya masalah tersebut dapat diatasi.

Manakala dari segi lesen perjudian, pihak PDRM adalah... penguatkuasa belun... penguatkuasaan berlunaskan undang-undang yang sedia ada. Tindakan akan diambil dari segi pencegahan melalui risikan dan operasi serbuan. Er... pihak PDRM membuat ulasan yang dipohon oleh pihak PBT untuk kajian sebelum sesuatu kelulusan lesen merangkumi lokasi premis yang dipohon er... pelesen mengambil kira masyarakat setempat dan kesan-kesan sosio-budaya dan agama secara umumnya. Contohnya lesen hiburan ataupun lesen premis hendaklah jauh daripada sekolah, jauh daripada er... pusat ibadat, masjid contohnya dan jauh daripada pusat kediaman. Itu syarat-syarat yang perlu diambil kira dalam kelulusan sesuatu premis perniagaan.

Justeru itu dari segi tindakan penguatkuasaan bagi tempoh 2017 er... pihak Polis Pahang telah melakukan sebanyak 616 serbuan melibatkan semua jenis perjudian di seluruh negeri Pahang. Daripada jumlah itu sebanyak 130 serbuan dan tindakan telah diambil ke atas premis pusat hiburan yang berkonsepkan keluarga yang

menyalahgunakan syarat, melanggar syarat kelulusan lesen dan melibatkan seramai 385 orang tangkapan. Rampasan wang sebanyak RM44,247 dan sebanyak 344 lesen er... mesin simulator ya, mesin judi yang telah berjaya dirampas. Hasil serbuan dan risikan yang dilakukan er... pihak polis mengenal pasti sebanyak 41 premis yang berselindung di sebalik nama Pusat Hiburan Keluarga beroperasi tanpa lesen dan menjalankan aktiviti-aktiviti berunsurkan perjudian.

Untuk makluman juga, Polis Pahang telah meningkatkan serbuan dan tindakan terhadap premis yang berselindung di sebalik nama Pusat Hiburan Keluarga di dalam usaha membanteras habis-habisan kegiatan perjudian ini. Bagi tempoh 6 bulan pertama sahaja iaitu tempoh Januari hingga Jun pada tahun ini, sebanyak 81 buah serbuan terhadap premis hiburan keluarga telah dilakukan di seluruh negeri Pahang melibatkan seramai 394 tangkapan dan wang rampasan sebanyak RM61,465 sahaja. Sekian terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih.

YB. ENCIK MUJIBUR RAHMAN BIN ISHAK

Soalan tambahan. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua. Er... berkenaan dengan judi ni ia merupakan sebahagian daripada aktiviti yang tercelalah dalam semua agama, jadi saya nak dapatkan maklumat berapakah premis perjudian yang diluluskan dalam negeri Pahang ni dan berapakah yang dibatalkan? Terima kasih.

YB. ENCIK ABD RAHIM BIN MUDA

Untuk makluman Ahli Dewan yang dimulihkan, di sini tadi saya dah sebut tadi sebanyak er... 344 mesin unit simulator yang telah berjaya dirampas ya... Mesin simulator ni yang berbentuk er... monitor yang besar yang digunakan er... untuk kebanyakan untuk melibatkan perjudianlah sama ada dulu dikenali sebagai mesin kuda ataupun sekarang ni dikenali sebagai mesin ikan ya...

Hah, itulah sebenarnya untuk dari segi jumlah yang tepatnya saya ingat saya akan memberi jawapan secara bertulis sebab tidak ada di sini saya akan rujuk kepada pihak yang berkenaan. Saya akan maklum secara bertulis jawapan kepada Yang Berhormat Chenor. Sekian terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih pihak kerajaan. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian... ada soalan tambahan?

YB. ENCIK SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM

Ada soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila.

YB. ENCIK SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM

Terima kasih Yang di-Pertua,

Er... saya ingin er... sedikit penjelasan berhubung dengan er... premis judi ya. Er... saya difahamkan bahawa lesen judi diluluskan oleh er... Kerajaan Pusat dan premis judi... lesen premis judi diluluskan oleh Kerajaan Negeri. Adakah Kerajaan Negeri yang er... sedang memerintah sekarang ini er... mengkaji ataupun berhasrat untuk meneruskan er... memberikan lesen premis judi secara terus menerus atau er... tidak memperbaharui lesen premis judi, cukup dengan apa yang ada sahaja untuk kita menuju ke arah keberkatan dalam pemerintahan kita sebab kita dalam merancang ekonomi negeri, walaupun kita tidak selesa dengan er... walaupun kita tidaklah er... walaupun yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat kita ada sedikit *surplus* er... untuk belanjawan 2019 er... namun kita tidaklah berpuas hati sangat dengan er... unjuran pendapatan itu.

Kita lebih nak kepada er... mencapai target kalau boleh RM1 bilion er... untuk satu tahun, sudah tentu bukan sekadar melihat kepada hasil-hasil er... negeri sahaja di sana kita juga kena lihat kepada keberkatan dalam memerintah negeri dengan kita meyakini apa yang disebut oleh Allah, dengan izin er... [Bacaan ayat al-Quran] "Kalaulah penduduk sebuah negeri itu beriman dan bertakwa, ertinya kita sebagai orang Islam yang diberikan kuasa untuk mentadbir dan mengurus khazanah negeri ini dengan cara iman dan cara takwa janji daripada Allah yang benar". Allah kata [Bacaan ayat al-Quran] "kami buka pintu rezeki daripada langit dan daripada bumi" maknanya dengan hasrat dan perancangan yang kita buat manalah tahu tiba-tiba PETRONAS menyusahkan...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat, soalan dia Yang Berhormat?

YB. ENCIK SHAHRIL AZMAN BIN ABD HALIM

Soalan saya apakah Kerajaan Negeri berhasrat untuk er... untuk tidak lagi mengeluarkan er... lesen premis judi kepada mereka yang berjudi ini? Sekian.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua.

Saya minta izin menjawab bagi pihak rakan saya sebab saya sebelum ni pun Exco Kerajaan Tempatan. Yang akhir tu saya setuju kita memang sentiasa berharap supaya negeri kita mendapat keberkatan dan juga keredhaan daripada Allah SWT itu cukup penting.

Menjawab soalan Yang Berhormat tadi daripada Jengka er... apabila saya er... dengan takdir Allahnya dilantik sebagai Exco Perumahan dan Kerajaan Tempatan. Mesyuarat pertama saya mempengerusikan Kerajaan Tempatan saya bagi tahu dengan jelas diminitkan lesen-lesen yang ada di negeri Pahang ini setakat yang ada sahaja dan jangan ada pertambahan. Itu minit saya yang pertama. *First meeting* saya sebagai Exco Kerajaan Tempatan. Dan kalau sekiranya ada mana-mana pemegang lesen yang melakukan perbuatan yang salah, kita akan buat tangkapan di... di dapati salah dan rayuan biasanya kita tidak terima dan sepanjang saya menjadi Exco

Kerajaan Tempatan sehinggalah pilihanraya yang lalu dan saya percaya rakan saya yang mengambil alih er... portfolio tersebut meneruskan perkara yang sama.

Jadi maknanya er... Yang Berhormat tidak ada pertambahan tetapi pengurangan ada sebab masa saya, saya masih ingat ada tiga atau empat er... lesen er... CC *Cyber café*, salah satu yang saya ingat, di mana mereka telah membuat perkara yang melanggar peraturan iaitu ada sedikit perjudian dan telah di er... tangkap dan di dapati salah dan mengemukakan rayuan tetapi rayuan tersebut ditolak. Maknanya setakat ini saya percaya keadaan dia macam itulah Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih.

YB. DATO' SRI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, er... saya juga ingin berkongsi pengalaman dan juga er... input... informasi dengan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang di Pulau Tioman juga lesen semakin berkurangan. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baik terima kasih dari pihak kerajaan. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian sebelum saya menempohkan untuk minum pagi pada pagi ini, saya minta kerjasama daripada Ahli-ahli Yang Berhormat, berapa orang dapat gambaran berapa orang lagi yang akan berucap perbahasan? Satu, dua, tiga, empat, lima, enam. Baik terima kasih Yang Berhormat.

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian saya bercadang untuk menempohkan persidangan pada pagi ini untuk minum pagi dan persidangan disambung semula jam 11.30 pagi. Persidangan ditempohkan.

[Persidangan ditempohkan pada jam 10.50 pagi]

[Persidangan disambung semula]

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Ketiga: Sambungan Perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018 dan Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan dan Perbekalan Air 2019.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Berhormat sekalian, kita masih lagi di dalam perbahasan atas Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018 dan Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan dan Perbekalan Air 2019. Rang Undang-undang dan Usul ini telah dibentang dan dibahas pada 19 dan 21 November 2018 dan perbahasan disambung semula pada hari ini.

Saya jemput... ya, Tras.

YB. ENCIK CHOW YU HUI

Terima kasih, kepada Tuan Yang di-Pertua kerana memberi peluang bagi saya menyertai perbahasan dan hari ini saya nak bangkit isu er... berhubung dengan dilema air Raub, okay.

Gangguan bekalan air Raub yang berlaku semakin kerap telah menjejaskan rutin harian membabitkan sekurang-kurangnya 50,000 penduduk dan peniaga di kawasan Raub. Berdasar laporan PAIP, pada tahun 2017, kekerapan berlaku gangguan air adalah sebanyak 132 kali.

Bagi Loji Sungai Bilut iaitu loji utama yang membekalkan air kepada penduduk-penduduk Raub yang membabitkan lebih 7,000 akaun telah berhenti operasi sebanyak 82 kali setahun. Manakala pada tahun 2011... 2018 setakat bulan November, Loji Sungai Bilut telah berhenti operasi sebanyak 65 kali. Kawasan-kawasan yang terlibat termasuk er... FELDA Krau 1, Kampus UiTM, Taman Lee Man, IPD Raub, Taman Raub Utama, Taman Impian Villa, Taman Amalina Saujana, sepanjang Jalan Tras hingga Taman Sri Wawasan, Taman Raub Jaya 1 hingga 6, sepanjang bandar Raub Jalan Lipis, Kampung Melayu Sempalit dan kawasan sekitarnya.

Kekerapan gangguan air sangat-sangat menakutkan. Cuba bayangkan penduduk Raub mengalami krisis air sekurang-kurangnya 4 kali sebulan dan bukan setiap kali air dapat dipulihkan, walaupun loji beroperasi semula. Kebanyakan kawasan perumahan tinggi di Raub juga menghadapi masalah tekanan air yang rendah terutamanya Taman Raub Jaya 3 dan 6, Taman Lee Man, Taman Impian Villa, Taman Sri Wawasan. Krisis air sentiasa berlaku selama 4 hari sampai 8 hari sekiranya Loji Sungai Bilut ditutup.

Penduduk-penduduk kawasan tersebut merupakan kawasan yang mengalami krisis air yang paling serius. Ramai penduduk pun telah membeli tangki di rumah masing-masing setelah krisis air berterusan sejak beberapa tahun kebelakangan ini.

Tuan Yang di-Pertua,

Punca-punca yang menyebabkan krisis air Raub adalah seperti berikut; yang pertama, loji beroperasi pada tahap maksima, rizab yang kurang iaitu loji utama seperti Loji Air Sungai Bilut, Loji Air Sungai Semantan dan Loji Air Sungai Kelau beroperasi pada

tahap maksima. Pengeluaran tidak boleh ditambah pada waktu puncak seperti musim perayaan dan kawasan aras tinggi sering terganggu.

Yang kedua, masalah kekeruhan air mentah. Kualiti air mentah yang begitu merosot terutama selepas hujan menyebabkan loji terpaksa ditutup kerana ketidakupayaan untuk merawat apabila melebihi 1,000 NTU. Nilai kekeruhan dan air limpahan dari lombong, pembukaan tanah menyebabkan air berwarna merah.

Yang ketiga, kekerapan kejadian paip pecah. Daerah Raub masih mempunyai hampir 15% atau 202km paip AC yang sangat uzur dan melebihi 30 tahun dalam perkhidmatan. Kerap kali pecah dan meyumbang kepada kadar NRW (*non revenue water*) dengan izin, kadar kehilangan air tapi hasil yang tinggi.

Yang keempat, jarak paip pengguna yang terlalu jauh daripada loji yang bersaiz kecil. Terdapat kawasan-kawasan kampung yang melebihi 40km dari loji. Apabila berlaku gangguan, pemulihan akan memakan masa sehingga 2 sampai 3 hari serta kawasan-kawasan kampung di hujung mengalami tekanan yang rendah serta kadang kala putus bekalan.

Tuan Yang di-Pertua,

Oleh demikian, saya berharap Kerajaan Negeri boleh ambil langkah-langkah seperti berikut untuk menyelamatkan Raub daripada krisis air. Anggaran jumlah penduduk daerah Raub adalah seramai 100,000 orang dan dijangka akan meningkat kepada 120,000 orang menjelang tahun 20... 2020.

Menurut laporan PAIP, bekalan air bersih bagi daerah Raub diperolehi dari 8 buah loji rawatan air. Bagi memenuhi keperluan pembangunan yang sedang pesat dan juga yang berada dalam perancangan rizab kapasiti bekalan air semasa tidak lagi mampu untuk menyediakan bekalan yang selesa. Daripada kajian awal unjuran bekalan didapati bandar Raub memerlukan tambahan pengeluaran sehingga 40 ribu meter persegi per hari menjelang tahun 2025.

Selaras dengan keperluan tersebut, saya harap Kerajaan Negeri merancang untuk membina sebuah loji rawatan air baru di kawasan Rotan Tunggal dengan kapasiti 40,000 meter persegi setiap hari bagi menggantikan Loji Air Sungai Bilut sedia ada yang telah lanjut usianya serta tidak ekonomik dan mampu menyediakan bekalan bagi memenuhi permintaan di bandar Raub.

Selain itu, kerajaan juga boleh membina satu kolam takungan dengan izin, *off river storage*, dengan kapasiti 165...100...1,650 ribu meter padu dengan konsep empangan *earth-fill* dan *saddle dam*. Cadangan pembinaan kolam takungan akan melibatkan penggunaan kawasan yang agak besar iaitu kira-kira 30 hektar dimananya ia melibatkan pengambilan balik tanah milik yang terdiri daripada susu... susul... dusun tanaman.

Tuan Yang di-Pertua,

Selain itu, memandangkan pembukaan tanah juga merupakan salah satu punca krisis air di Raub. Mungkin perkembangan berikut perlu mendapat perhatian daripada Kerajaan Negeri. Kawasan hutan di Raub sedang diteroka dan dimusnahkan untuk membolehkan ladang durian "Musang King" dibuka. Lapor sebuah akhbar terpengaruh di United Kingdom nama *The Guardian*. *The Guardian* mendakwa bahawa tanah seluas 1,000 hektar di Hulu Sempam dipercayai akan dibersihkan untuk ditanam

dengan durian berkenaan oleh syarikat yang ada kaitan dengan Kerajaan negeri Pahang.

Manakala menurut berita Sinar Harian pada 8 November 2018 bahawa kawasan seluas 1,000 hektar ini adalah milik Kerajaan Pahang yang dibangunkan oleh anak syarikatnya Perbadanan Setiausaha Kerajaan Negeri bagi tujuan pertanian durian Musang King.

Memetik kenyataan Siti Zuraida Abidin dari WWF Malaysia bahawa akhbar itu mendakwa ladang Musang King itu adalah dijangka menjadi habitat harimau dan terletak berdekatan dengan kawasan perlindungan haiwan liar berkenaan. Kewujudan Harimau Malaya dianggap sangat terancam ketika ini dan dianggarkan hanya ada kira-kira 300 ekor yang masih hidup di seluruh dunia. Penerokaan tanah di Hulu Sempam boleh menyebabkan lebih luas kawasan hutan dipisah-pisahkan dan akibatnya ia akan memberi kesan kepada pergerakan hidupan liar, kata WWF Malaysia.

Oleh itu Tuan Yang di-Pertua,

Saya rasa sekiranya tanah seluas 1,000 hektar dibuka untuk menanam durian musang king ia akan me... bertambah teruk kepada keadaan krisis di... air Raub di Raub dan ia akan mencemar air mentah kawasan tadahan air atas atau sungai dan orang Raub akan lebih susah untuk menikmati bekalan air yang bersih.

Oleh itu, saya minta Kerajaan Negeri menjelas sama ada tanah seluas 1,000 hektar itu di Hutan Sempam adalah bertujuan menanam Musang King. Jika ini adalah satu fakta yang benar, saya harap Kerajaan Negeri pertimbang semula kerana ia tidak akan memberi kes... kesan positif kepada kawasan tadahan air Raub dan juga menjejaskan kawasan perlindungan haiwan liar. Sekian, terima kasih ucapan saya. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih. Sila Tahan.

YB. ENCIK MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Alhamdulillah [Bacaan dalam Bahasa Arab]. Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua, yang saya hormati Yang Amat Berhormat Menteri Besar, rakan-rakan Ahli Yang Berhormat, Ketua-ketua Jabatan, para pemerhati yang dirahmati Allah SWT sekali.

Pertama sekali, saya mengucapkan tahniah kepada Menteri Besar yang telah berjaya membentangkan Bajet 2019 pada hari Isnin yang lalu. Bajet yang saya kira bersifat menyeluruh, yang lebih berhati-hati dan berjimat cermat bagi menepati kemampuan Kerajaan Negeri berdasarkan kepada sumber pendapatan negeri yang agak teratas.

Namun saya mengira Kerajaan Negeri akan terus berusaha untuk memastikan pendapatan kita akan terus bertambah daripada masa ke semasa. Pertambahan ini akan memberi manfaat dan faedah kepada rakyat jelata. Antaranya melalui peruntukan yang akan diberikan kepada Wakil-wakil Rakyat untuk membangunkan kawasan-kawasan yang mereka wakili.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya mulakan ucapan saya pada pagi ini dengan memetik sepotong ayat Al-Qur'anul Karim [Bacaan ayat al-Quran] maksudnya: "Dan jika sekiranya penduduk satu-satu negeri itu beriman dan juga bertaqwa kepada Allah SWT, nescaya Allah SWT akan membukakan kepada mereka pintu keberkatan daripada langit juga daripada bumi. Akan tetapi mereka mendustakan Rasul, lalu Allah SWT menimpakan azab kepada mereka di atas apa yang telah mereka lakukan". Ayat ini menjelaskan bahawa keberkatan yang Allah SWT berikan kepada satu-satu negeri adalah berdasarkan kepada iman dan taqwa kepada Allah SWT.

Dalam tafsir Al Wasith yang dikarang oleh Dr Wahbah Az-Zuhailly dinyatakan bahawa keberkatan yang dimaksudkan ialah dengan cara Allah SWT akan mempermudah segala urusan dan kerja buat yang kita lakukan. Istilah keberkatan adalah satu istilah yang tiada dalam kamus sekular barat. Dalam falsafah sekular barat pekerjaan hanya diukur berdasarkan kepada natijah yang bersifat, material dan fizikal semata-mata.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Dalam bajet yang dibentangkan ini saya melihat ada sejumlah peruntukan bagi membiayai projek bekalan air. Saya mengharapkan agar er... peruntukan ini juga boleh digunakan untuk memastikan bekalan air bersih sampai kepada semua rakyat negeri Pahang. Sememangnya dalam perniagaan untung, rugi mesti diambil kira. Namun bagi sebuah negeri yang ingin memakmurkan kehidupan rakyat maka perkara asas yang menjadi keperluan rakyat seperti air ini mesti kita segerakan, walaupun terpaksa pengeneplan perkara-perkara lain yang bersifat tidak mendesak kepada sesebuah kehidupan. Kerana air adalah sumber kehidupan er... bagi er... semua kehidupan. Allah SWT berfirman [Bacaan dalam Bahasa Arab] "Dan kami jadikan daripada air itu tiap-tiap benda yang hidup". Justeru saya mengharapkan agar masalah air di kawasan saya khususnya dapat diselesaikan secepat mungkin.

Mungkin boleh saya cadangkan pada masa yang terdekat ini pihak kerajaan mungkin boleh menyalurkan ataupun menyediakan satu bajet bagi membina telaga tiub er... untuk kegunaan penduduk-penduduk kampung yang sangat kritikal masalah airnya.

YB. DATO' SRI NOROL AZALI BIN SULAIMAN

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Izinkan saya menjawab terus soalan ini. Sebenarnya tadi saya sempat er... berbincang dengan Pengarah Kesihatan dan insya-Allah kita akan ke lapangan dalam masa terdekat. Terima kasih.

YB. ENCIK MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN

Terima kasih Exco di atas respon segera dan saya boleh balik ke kawasan saya dalam keadaan yang sungguh selesa berdasarkan kepada janji yang telah dibuat oleh er... Exco Kerajaan Negeri. Terima kasih.

YB. DATO' SRI NOROL AZALI BIN SULAIMAN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, janji itu bukan selesai, janji turun ke lapangan. Insya-Allah. Jadi pakarnya adalah Pengarah Kesihatan, saya membawak aja. Jadi kita tengok kesesuaian nanti sama ada praktikal kita buat secara *tiub well* ataupun mungkin melalui retikulasi di bawah Kementerian Pembangunan Luar Bandar ataupun

dalam kemampuan PAIP yang saya rasa itu agak mustahil sikit dalam keadaan masa sekarang. Terima kasih Yang Berhormat.

YB. DATIN HAJAH SAMSAH BINTI ARSHAD

Dato' Yang di-Pertua,

Saya mohon mencelah, saya harapkan Exco melihat juga masalah air di Bukit Ibam. Terima kasih.

YB. ENCIK MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN

Terima kasih saya ucapkan kepada kesediaan Exco untuk melapangkan masa untuk turun ke Kawasan saya. Saya rasa bila rakyat dengar Exco nak turun tu, telah berputik satu er... orang panggil er... satu perasaan yang gembira kepada mereka insya-Allah.

Tuan Yang di-Pertua,

Insya-Allah saya akan terus membangkitkan isu air ini daripada masa ke semasa demi memastikan kesejahteraan rakyat kita, kerana apa berbanding tak ada air dengan tak ada elektrik, biar tak ada elektrik berbanding dengan tak ada air. Kalau tak ada air semua benda tak jadi, nak makan, nak minum, nak beribadat pun er... tak boleh, tak boleh kita nak buat.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Daerah Jerantut dikenali sebagai bandar Taman Negara. Taman Negara ni pula terletak dalam DUN Tahan kawasan yang saya sedang wakili. Untuk sampai ke Taman Negara perjalanan melalui jalan darat mengambil masa lebih kurang satu jam suku daripada bandar Jerantut. Apa yang hendak saya sebut ialah struktur jalan yang tidak memuaskan daripada bandar Jerantut untuk sampai ke Taman Negara.

Saya menyedari bahawa jalan tersebut adalah Jalan Persekutuan yang di bawah bidang kuasa Kerajaan Persekutuan. Namun saya mengharapkan agar pihak Kerajaan Negeri boleh berbincang dengan Kerajaan Persekutuan bagi menaik taraf jalan tersebut. Kerana jalan ini telah dikira sebagai jalan antarabangsa. Lebih-lebih lagi apabila *trend* pelancong pada hari ini yang memilih untuk menyewa kereta dari Kuala Lumpur dan dipandu sendiri menuju ke Taman Negara.

Saya juga nak sebut tentang jalan antara Kampung Paya Garok, simpang... Kampung Paya Garok menuju Kampung Sungai Putat yang ditengah-tengahnya itu terdapat banyak pokok-pokok yang condong dan sangat berisiko untuk tumbang, lebih-lebih lagi apabila musim hujan ataupun keadaan ribut. Seheinggakan kadang-kadang rakyat pesan kepada saya, "YB kalau lalu kawasan tu hujan ataupun ribut YB jangan lalu. Kome takut berlaku PRK pula" dia kata. [Ahli Dewan ketawa] Bahkan sebenarnya telah ada kejadian pokok tumbang yang sehingga membawa kepada kematian. Ini direkodkan oleh PDRM.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Antara perkara yang menjadi daya tarikan pelancong ke Taman Negara ialah *Canopy Walkway* ataupun jambatan gantungnya. Saya tak taulah YB Lanchang pernah naik ataupun tak jambatan gantung itu tersebut. Untuk makluman, jambatan gantung yang panjangnya lebih kurang 600 meter telah ditutup sebahagiannya kira-kira setahun

yang dulu oleh kerana er... nak beri laluan kepada kerja-kerja baik pulih dan saya dimaklumkan oleh penggiat pelancongan di Taman Negara, kerja-kerja baik pulih tersebut telah selesai, namun ianya belum lagi dibuka untuk digunakan oleh orang ramai. Tinggal lagi baki 300 meter, 300 meter ini pada 8 haribulan yang lalu, pihak Perhilitan Jerantut telah mengeluarkan satu Surat Pekeliling menutup 300 meter baki tu pun ditutup juga untuk kerja-kerja penyelenggaraan keselamatan.

Kita sememangnya tidak berkompromi er... terhadap isu-isu keselamatan. Cuma saya mengharapkan penutupan ini tidak terlalu lama kerana ia memberi kesan kepada kedatangan pelancong ke Taman Negara kerana saya diberitahu telah ada pelancong-pelancong yang telah membatalkan tempahan hotel dan juga chalet mereka apabila mengetahui tentang penutupan kanopi ini.

Oleh kerana itu, kita... saya menyedari bahawa Perhilitan sendiri mempunyai kekangan kewangan untuk er... membaik pulih kanopi tersebut. Cumanya kalau dalam masa terdekat ini pihak Kerajaan Negeri boleh membantu sekurang-kurangnya kita boleh buka er... kanopi itu dalam jarak 100 meter. Kerana apa ia menjadi daya tarikan er... kepada er... pelancong. Kerana apa, bagi saya *canopy walkway* ini adalah merupakan ikon er... kepada Taman Negara.

Saya juga ingin mencadangkan dalam Dewan Yang Mulia ini agar di Taman Negara ini er... disediakan atau diwujudkan mesin ATM dan juga *money changer* untuk memudahkan er... urusan pelancong daripada dalam dan juga luar negara dan juga memberi manfaat dan faedah kepada penduduk-penduduk setempat.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya juga mengucapkan tahniah dan terima kasih er... kepada pihak kerajaan atas sikap prihatin kepada soal pembangunan Orang Asli di samping pelaksanaan program infrastruktur asas dan ekonomi. Soal pendidikan mereka mesti terus diberikan sokongan daripada masa ke semasa. Di Kuala Tahan umpamanya pe... Program er... *Chup Badui Sikulah* yang dipelopori oleh NGO Bird Group Taman Negara hendaklah sentiasa diberi sokongan dari masa ke semasa. Kerjasama padu antara PPD Jerantut, JAKOA dan juga pihak NGO NGO diharap dapat memberi satu sinar baru kepada anak-anak Orang Is... Orang Asli ini.

Setakat ini seramai lebih kurang 57 orang murid yang berjaya dipujuk untuk ke sekolah yang melibatkan er... daripada 4 buah kampung yang mereka ini semua sekali daripada suku kaum Bateq. Saya harap sokongan dari er... sokongan dari Kerajaan Negeri er... akan terus diberikan er... daripada... daripada masa ke semasa kepada er... inisiatif ini.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya juga ingin menarik perhatian Dewan berkenaan dengan jalan raya yang belum sampai lagi ke beberapa kawasan dalam DUN Tahan. Sebenarnya saya telah mengemukakan er... 5 soalan kepada Dewan ini er... cumanya baru satu soalan yang timbul er... yang lagi 4 tak tahulah sebab kita pun masih ada lagi dua hari, mustahil bagi saya lagi 4 soalan tu akan timbul er... dalam masa dua hari ni. Jadi saya mengambil terus kesim... kesempatan pada er... peluang ini untuk er... menyebut berkenaan dengan jalan-jalan dalam kampung.

Kampung Kuala Sat, Kampung Bantal sehingga ke kampung Pulau Besar, Bukit Mat Daling yang masih lagi er... jalannya jalan tanah merah. Dalam keadaan er... musim

tengkujuh musim hujan er... jalan-jalan tersebut sangat berisiko sangat licin er... mengganggu er... kegiatan harian er... penduduk-penduduk er... di er... Ulu Tembeling.

Saya juga ingin mengambil kesempatan untuk bertanya kepada pihak Kerajaan Negeri iaitu apabila projek membina lebuh raya ataupun jalan raya daripada Kuala Tahan menuju ke Kampung Bantal yang telah siap setakat ini telah er... dibuka kuari batu kasaran di kawasan berhampiran dengan Kampung Kuala Sat. Saya nak tanya, adakah Kerajaan Negeri mendapat faedah ataupun manfaat daripada pembukaan kuari tersebut? Yang kedua, sekarang ini apabila projek telah dihentikan, semua jentera-jentera er... telah dibawa keluar, masih ada banyak lagi longgokan-longgokan batu kuari tersebut, adakah batu kuari itu boleh diambil oleh penduduk-penduduk untuk mereka gunakan bagi er... menurap jalan-jalan raya er... jalan-jalan dalam er... kawasan kampung yang masih lagi er... dalam keadaan jalan tanah. Itu soalan saya.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya nak er... mengambil kesempatan juga pada peluang ini untuk bertanya berkenaan dengan status pelantikan pengerusi MPKK er... yang saya dia... dia... saya diberi maklum dahulu bahawa ianya akan selesai pada bulan 10. Kemudian sekarang kita telah menghampiri hujung bulan 11 dan kita akan masuk pula bulan 12. Jadi, apa yang menjadi er... kerisauan saya kerana harini dari sudut er... pengurusan kampung agak pincang kerana er... tidak ada er... mereka yang hendak dituju, terutama bila nak dapatkan pengesahan-pengesahan. Jadi, kitalah sebagai Wakil-wakil Rakyat ni er... didatangi oleh er... rakyat untuk menandatangani... untuk apa tu... mendapatkan pengesahan-pengesahan daripada kita. Kita pula setakat mana yang kit... yang kita... yang kita boleh *sign* yang boleh kita sahkan er... kita, kita sahkan.

Juga saya hendak bertanya berkenaan dengan keanggotaan er... AJK MPKK. Adakah satu garis panduan disediakan oleh Kerajaan Negeri? Siapakah yang sepatutnya menganggotai MPKK tersebut? dan adakah Kerajaan Negeri bersedia ataupun telah er... membuat satu garis panduan bahawa setiap kampung antara yang mengisi jawatan ahli MPKK itu ialah er... orang panggil pemimpin-pemimpin masyarakat seperti er... tok imam ataupun yang selain daripadanya.

Kerana saya merasakan bahawa selama ini tok imam kebanyakan, kebanyakan er... JKKK yang sebelum pada ini tok imam tidak dilibatkan er... sebagai salah seorang daripada er... AJK. Saya mengharapkan untuk ke depan ni mungkin boleh er... pihak Kerajaan Negeri meletakkan salah seorang daripada AJK MPKK ialah imam kepada er... kampung er... kampung tersebut.

Akhir sekali Dato' Sri Yang di-Pertua, saya er... ingin mengucapkan terima kasih sekali lagi kepada pihak er... Yang Amat Berhormat Menteri Besar di atas er... peruntukan yang telah diberikan er... kepada er... kami baru-baru ini dan saya ada satu lagi permintaan kecil er... daripada saya dan juga mungkin daripada rakan-rakan er... Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain iaitulah er... berkenaan dengan soal menda... menandatangani dokumen-dokumen tertentu.

Ada borang-borang tertentu yang kami tidak diberikan kebenaran ataupun hak untuk menandatangani. Saya fikir ini sangat memberikan er... atau sangat menyusahkan rakyat. Maca... macam di... di Jerantutlah di DUN Tahan, apa-apa benda orang kena cari ADUN Pulau Tawar. ADUN Pulau Tawar Exco, saya tahu kesibukan dia. Jadi saya bersedia nak ambil tugas dia... untuk *sign* je lah [Ahli Dewan ketawa]. Untuk *sign* tu boleh. Jadi saya fikir er... sudah sampai er... masanya er... Kerajaan Negeri

memberikan kebenaran juga kepada kami Wakil-wakil Rakyat daripada pembangkang ini untuk *sign*lah apa-apa borang termasuk borang Yayasan Pahang.

Kerana apa, rakyat bila dia... dia datang jumpa kita, kita kata kita tak *sign*, akhirnya rakyat marah. Dia bukan marah kepada kita, dia marah kepada kerajaan. Er... jadi esok saya bimbang impak besar akan ber... berlaku kepada Kerajaan Negeri pada PRU 15. Jadi saya rasa er... cukuplah sekadar itu er... perbahasan yang saya boleh er... sempat er... ambil peluang pada pagi ini. Saya mengucapkan ter... ribuan terima kasih di atas kesempatan ini dan saya mohon menyokong, terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Tahan. Sila Semantan.

YB. DATO' NOR AZMI BIN MAT LUDIN

[Ayat al-quran], Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat Dato' Sri Timbalan Speaker, Yang Amat Berhormat Menteri Besar, Yang Berhormat barisan Ahli Exco Kerajaan Negeri Pahang, rakan-rakan Yang Berhormat, Ketua-ketua Jabatan seterusnya Sidang Dewan yang saya hormati sekalian. Alhamdulillah terima kasih kerana memberi peluang kepada saya untuk mengambil bahagian dalam perbahasan pada hari ini. Mudah-mudahan usaha kita akan dapat memajukan negeri Pahang yang kita cintai dan mensejahterakan rakyat di negeri ini.

Sidang Dewan yang dihormati sekalian, kita telah mendengar pembentangan bajet belanjawan 2019 oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar, bajet yang bertemakan Maju Terus Pahang yang memberi penekanan kepada tiga perkara utama. Yang pertama, transpot... transformasi perkhidmatan. Yang kedua, menjana pendapatan dan yang ketiga memakmurkan kehidupan. Bajet ini dilihat realistik dan berhemah untuk memastikan Pahang terus maju, rakyat mendapat manfaat dan semestinya tidak melebihi keupayaan. Tahniah diucapkan kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar.

Sidang Dewan yang dihormati sekalian, penstrukturan semula bekalan air Pahang adalah merupakan satu inisiatif yang akan menyumbang kepada pembangunan dan kemakmuran rakyat. Dengan pelupusan sebahagian hutang Kerajaan Negeri berkaitan air yang berjumlah hampir RM2 billion, insya-Allah akan memastikan perkhidmatan air bertambah baik. Selain itu, kajian semula kadar tarif air perlu dilakukan untuk memastikan mutu perkhidmatan air dapat diberikan secara yang terbaik dan berkesan kepada rakyat.

Sidang Dewan yang dihormati sekalian, inisiatif pembangunan Negeri Pahang untuk membina 10,000 buah Rumah Makmur untuk golongan B40 yang ber... yang berpendapatan bawah RM5,000 adalah merupakan satu inisiatif yang cakna kepada golongan tersebut. Ia adalah tanda terima kasih kerajaan kepada golongan tersebut yang telah memberi mandat dan sebagai usaha membantu mereka untuk memiliki rumah idaman dalam suasana ekonomi yang tidak menentu sekarang ini.

Selain itu, PR1MA Pahang yang telah diluluskan oleh Kerajaan Negeri sebanyak 118 projek dengan jumlah rumah sebanyak 37,389 unit pastinya akan memberi sinar baru kepada 37,389 keluarga sekiranya dilaksanakan sepenuhnya. Akan tetapi, buat masa ini hanya 2,770 keluarga yang baru mendapat manafaat. Ini bermakna 34,619 unit masih belum memberikan manafaatnya. Justeru, kerajaan perlu mengenalpasti

pemaju-pemaju yang masih belum melaksanakan projek yang diluluskan untuk memastikan sasaran 37,389 unit rumah untuk rakyat dapat direalisasikan.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya ingin menarik perhatian dalam Dewan ini untuk meminta pihak kerajaan mengenalpasti masalah. Yang pertama, kelewatan syarikat yang telah mendapat kelulusan melaksanakan projek PR1MA ataupun projek Rumah Makmur. Yang kedua, harus kita kenal pasti projek-projek yang terbengkalai. Yang ketiga... ketiga, harus kita kenalpasti tapak yang sesuai untuk diberikan kelulusan. Saya ingin menyebut di sini di kawasan saya di DUN Kuala Semantan. Kelulusan seluas 100 ekar telah diluluskan kepada sebuah syarikat sebelum saya pilihan raya yang lalu di Kampung Padang Lalang. Jaraknya hampir lebih kurang 8 kilometer daripada Simpang Paya Pulai untuk menuju ke tapak projek.

Cuba kita bayangkan, dari jarak daripada hujung kampung sehingga ke tapak projek hampir 4 kilometer yang terpaksa melalui kawasan ladang-ladang. Yang pastinya tidak ekonomik seandainya diteruskan yang mana mungkin projek ini berpotensi untuk gagal dalam kita melaksanakan... mencapai cita-cita kerajaan untuk menyediakan perumahan rakyat. Yang kedua, sedikit menyentuh saya sendiri secara peribadi. Kawasan yang telah diluluskan merupakan satu kawasan yang dibangunkan oleh anak muda sebagai litar *motorcross* yang mana pembiayaannya ditanggung sepenuhnya oleh golongan belia yang hampir mengeluarkan belanja RM80,000 sehingga RM100,000.

Dan baru-baru ini mereka telah mengadakan satu er... kejohanan *motor cross* yang melibatkan hampir 300 peserta bukan sahaja di Temerloh, bahkan di seluruh negara dan 3 pasukan daripada negara luar. Yang ini saya merasakan bahawa satu masalah yang akan dihadapi oleh saya sebagai Wakil di DUN Kuala Semantan. Saya menyeru kepada kerajaan agar kita perlu berhati-hati dalam kita meneruskan... memastikan usaha kita tercapai dalam kita bercakap dalam soal rumah perumahan di Negeri Pahang ini.

Sidang Dewan yang dihormati sekalian, penurunan kuasa kepada Pengarah Tanah dan Galian dan juga Pentadbir Tanah Daerah bagi permohonan kelulusan pindah milik gadaian dan pajakan tanah meningkatkan penguatkuasaan ke atas aktiviti pencerobohan tanah haram, penguatkuasaan kutipan cukai... tunggakan hasil tanah, penubuhan Pahang Investment Corporation (PIC) dan pembangunan portal aduan rasmi dan cadangan rakyat yang saya merasakan bahawa adalah usaha yang sangat baik untuk memajukan Pahang dan menjaga kebajikan rakyat.

Sidang Dewan yang dihormati sekalian, bantuan khas RM500,000... RM500 kepada penjawat awam gred 54 dan kebawah yang telah menyumbang bakti kepada kerajaan adalah tanda terima kasih yang sangat bernilai buat mereka. Baru-baru ini Pengerusi MPKK telah dipanggil untuk memberi taklimat. Tetapi saya difahamkan watakah pelantikan belum lagi dikeluarkan. Saya ingin mencadangkan kepada kerajaan untuk memikirkan imbuhan kepada bekas Pengerusi-pengerusi JKK yang sebelum ini tidak dibayar elaun selama 6 bulan. Tetapi masih menjalankan tanggungjawab mereka. Mungkin kerajaan boleh menilai token untuk menghargai mereka ini yang telah menyumbang bakti di peringkat akar umbi.

Sidang Dewan yang dihormati sekalian, keselesaan kerajaan dalam memakmurkan rakyat bukan hanya pada Bajet 2019 tetapi ianya telah ditunjukkan melalui meluluskan tanah-tanah berkelompok kepada rakyat. Antaranya ialah tanah berkelompok di

Kampung Lebak Seberang Temerloh di kawasan saya. Namun saya melihat keperluan atau inisiatif kerajaan untuk membantu pemilik mengusahakan tanah tersebut melalui penglibatan GLC-GLC milik kerajaan negeri seperti PKPP, Yayasan Pahang seperti mana yang dilakukan oleh pihak FELCRA dan RISDA sebelum ini. Usaha ini dapat mengelakkan tanah tersebut dijual kerana tidak berkemampuan untuk menguruskannya.

Selain itu, saya pernah hadir perjumpaan dan dialog bersama Persatuan Pesara Kerajaan Negeri Pahang Cawangan Temerloh yang telah mendapat... yang telah diluluskan untuk mereka sebanyak 280 lot tapak rumah di Kampung... di Kampung Busut Jin Temerloh yang rata-rata mereka ini adalah pengundi saya. Tetapi sejak pengurusan hampir 20 tahun tidak disediakan infra ataupun access masuk sehingga mereka gagal untuk membuat pembangunan di tanah tersebut. Oleh itu, saya mengharapakan keprihatinan Kerajaan Negeri untuk membantu mereka ini yang telah banyak berjasa kepada negeri ini.

Sidang Dewan yang dihormati sekalian, Temerloh yang dikenali sebagai titik tengah semenanjung dan Bandar Ikan Patin kian membangun sejak dari kerajaan dahulu. Pembangunan yang dirancang untuk kepentingan rakyat antaranya cadangan pembangunan yang dirancang ialah pembinaan jambatan kedua Temerloh yang begitu kritikal ketika ini. Saya nak menceritakan bahawa pengalaman saya yang berlaku di hadapan saya sendiri. Di waktu puncak begitu sesak apabila berlaku ... apabila selepas waktu pejabat.

Cuba kita bayangkan pesakit yang nak menuju ke Hospital Sultan Ahmad Shah yang terpaksa melalui kesesakan untuk melepasi jambatan hampir satu jam. Seandainya pesakit itu adalah orang yang nak bersalin, cuba kita bayangkan. Kerana saya memikirkan ianya harus diteruskan oleh kerajaan sekarang. Projek tersebut dalam masa yang sama tidak meniggalkan kebajikan penduduk sekiranya masjid di Kampung Tebal Seberang, Temerloh perlu dirobohkan kerana berada dalam laluan projek, maka masjid baru perlu diganti untuk kegunaan mereka. Kita ingin memastikan pembangunan berjalan serius, seiring dengan kebajikan. Saya juga telah difahamkan cadangan pembangunan Kompleks Sukan di Kampung Tualang... di Kampung Tualang, Temerloh dan Terminal Sentral di Taman Sri Kemuning Temerloh telah diluluskan dan dikenal pasti tapak oleh kerajaan dahulu. Oleh itu, saya juga amat berharap projek yang sebegini baik dapat dilaksanakan untuk rakyat.

Sidang Dewan yang dihormati sekalian, bila ingat Temerloh, pasti kita akan ingat ikan patin. Ramai pelancong dari dalam dan luar hadir datang ke Temerloh datang untuk menikmati patin tempoyak. Bandar Temerloh akan *jammed* setiap hujung minggu dan cuti umum hanya kerana orang ramai mencari patin Temerloh. Sedar akan hal ini, saya ingin menyarankan kepada kerajaan melalui Jabatan Perikanan untuk mewujudkan *pattern* patin Temerloh. Ini merupakan cara pengawal peniaga dan pengusaha serta memberi jaminan ori, original atau tulen kepada pembeli.

Kita khuatir dalam keadaan permintaan yang tinggi mungkin akan berlaku penipuan kerana nak untung cepat cari ikan luar, rendam dalam sangkar sungai, kemudian dijual mengatakan ini patin Temerloh. Jika ada *pattern* patin Temerloh akan ada ciri-ciri tersendiri. Sekarang ini kalau nak *supply* patin Temerloh ke Kuala Lumpur kena ambil gambar sangkar, proses mengambil ikan dan lain-lain. Namun, ia belum pasti ketulenannya yang benar. Selain daripada itu, latihan boleh kita berikan dari sudut penampilan, dekorasi gerai, layanan, etika melayan pelanggan dan pembungkusan dan lain-lain boleh diberikan kepada pengusaha patin di Temerloh untuk menampilkan imej patin Temerloh. Kita boleh jadikan...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ada, Yang Berhormat-Yang Berhormat kena ada klon Temerloh...

YB. DATO' NOR AZMI BIN MAT LUDIN

Ya.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Klon patin Temerloh.

YB. DATO' NOR AZMI BIN MAT LUDIN

Ikan patin Temerloh. Kita boleh jadikan "harum manis" di negeri Perlis sebagai contoh. Pembungkusan yang seragam, ciri-ciri yang unik oleh orang Perlis, ada kalanya hanya orang ke Perlis, kadang-kalanya hanya untuk... datang ke Perlis membeli "harum manis". Secara tidak langsung kehadiran pelancong akan bertambah.

Sidang Dewan yang dihormati sekalian,

Saya ingin mengambil kesempatan untuk menyeru rakan-rakan Ahli-ahli Yang Berhormat sama ada di Pihak Kerajaan mahupun di Pihak Pembangkang untuk kita bersama-sama menggembelng tenaga dan usaha untuk bersama memastikan maju terus Pahang di bawah teraju kepimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar.

Saya menyokong Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018. Sekian Wabillahi taufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Semantan. Padang Tengku, Padang Tengku.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Assalamualaikum WBT. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Speaker. Pertama sekali saya nak ucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar yang telah berjaya melahirkan satu bajet yang cukup baik yang pada saya begitu menyeluruh dan sesuai dengan kemampuan kewangan dan juga kuasa yang ada pada Kerajaan Negeri.

Saya tertarik dengan pendekatan yang dibawa oleh Dato' Sri... Dato' Sri MB yang menyatakan *top bottom, bottom up*. Hah... ini saya... saya dengar satu istilah yang cukup menarik. Satu slogan yang menunjukkan bahawa pendekatan yang ingin dibawa oleh Dato' Sri sebagai kepimpinan negeri iaitu satu pendekatan harmonis yang ingin mendengar pandangan daripada bawah dan juga membawa membincangnya di atas dan akhirnya akan dinikmati oleh orang-orang di bawah ini.

Ini satu pendekatan yang baik dan saya kira dengan pendekatan ini, insya-Allah negeri Pahang akan wujud sebagai sebuah negeri yang akan maju selaras dengan apa yang disebutkan 'memakmurkan kehidupan' sebagaimana tema bajet kita dan kita percaya juga dengan pendekatan 'bekerjasama dan berbaik-baik dengan Kerajaan Pusat', saya yakin bahawa ini juga akan dapat memastikan Pahang akan terus maju.

Justeru itu melalui pendekatan ini saya mengharapkan Dato' Speaker supaya er... perhubungan baik, perhubungan peribadi. Saya bersetuju dengan saranan yang dikemukakan oleh ADUN Pelangai iaitu Yang Amat Berhormat Menteri Besar kena membuat pendekatan secara peribadi khususnya dengan PM, terutama dalam melaksanakan projek-projek yang telah sedia ada tetapi tidak dapat dilaksanakan oleh sebab pertukaran kerajaan baru-baru ini.

Saya nak sebutkan di tempat saya, ada beberapa projek yang telah diluluskan oleh ICU umpamanya Masjid Kampung Seberang Jelai bernilai RM2 juta yang sepatutnya ditender pada Jun 2018. Masjid Kampung Aur Gading, RM1.4 juta jangkaan iklan pada Mei 2018. Masjid Kampung Mentara Baru, RM1.5 juta yang sepatutnya diiklankan pada Mei 2018. Dewan Terbuka Mukim Gua di Kampung Sungai Damar, RM2 juta er... tiga rat... bukan er... RM300,000. Dewan Terbuka Dataran Tok Linggi RM350,000. Ini di antara projek-projek di bawah ICU.

Kemudian projek-projek JKR. Projek-projek pembekalan air, mintak maaf. Projek pembekalan air, Loji Rawatan Air Kechau 6 yang telah pun diluluskan sebanyak RM10 juta. Projek ini sebenarnya atas usaha Yang Amat Berhormat Menteri Besar yang lalu dan lawatan pun telah dibuat dan untuk pengetahuan Exco er... yang berkaitan bahawa loji ini dah... dah, dah separuh tenggelam dah dan pada lawatan itu kita, kita nampakkan dia mendap. Jadi saya Nampak, sepatutnya projek-projek ini menjadi keutamaan.

Projek bekalan air di Kampung Chegar Perah, RM20 juta, projek bekalan air Kampung Petola, Dada Kering yang saya er... sebutkan di dalam soalan tambahan yang lalu yang dikatakan telah siap tetapi pada apa nama laporan ataupun maklumat yang diberikan oleh pihak JKR ya... pihak apa nama PAIP ianya belum er... berada dalam penyerahan kepada pihak PAIP.

Justeru ini saya juga ingin Dato' Sri MB supaya kita melihat tentang tuntutan bertindih. Saya setuju dengan Beserah, tuntutan bertindih er... telaga er... Bertam di mana saya sebenarnya ada buat soalan tentang perkara ini tapi tak tahulah keluar tak keluar tapi saya dengar Beserah ni banyak...

YB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Minta laluan...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Banyak menda yang... hah ada kesamaan tu

YB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

ADUN Padang Tengku, ADUN Padang Tengku boleh minta laluan...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Ya.

YB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Boleh, mohon izin. Boleh?

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Boleh Dato' Sri...

YB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Berkenaan dengan apa ni, tuntutan bertindak yang dimaksudkan tadi Bertam PETRONAS ni kan. Saya ingin memaklumkan di Dewan Yang Mulia ini bahawa Kerajaan Negeri telah pun memanggil PETRONAS untuk memberi taklimat, sebabnya kita memang berhajat untuk membuat tuntutan dengan Kerajaan Pusat tetapi sebelum kita membuat tuntutan kita kena ada fakta, ada maklumat yang lengkap. Jadi Kerajaan Negeri telah pun memanggil PETRONAS, PETRONAS pun telah memberi taklimat. Selepas itu Kerajaan Negeri panggil pula Jabatan Pemetaan untuk memasti, mengesahkan sama ada ianya termasuk atau tidak di sempadan negeri Pahang.

Jadi buat pada masa ini maklumat belum lengkap, jadi kita tidak boleh buat apa-apa. Kalau tidak ada maklumat nanti kalau Kerajaan Pusat tanya “*apa you all* punya *evident*, fakta atau pun dokumen sokongan?” kita tak boleh nak *produce*, buang masa je.

Jadi saya harap Yang Berhormat dapat bersabar sekejap, bila kita dapat maklumat saya akan beritahu kepada Yang Berhormat bila saya balik ke Lepeh nanti boleh? Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Ok. Terima kasih Dato' Sri. Bila balik Lepeh nanti saya jumpalah. Minta *sign* sekali. Er... saya sambung balik semula ya, sebab perkara ni sebenarnya kalau untuk pengetahuan kita, PM yang lalu, PM kerajaan yang lalu telah mengumumkan pada 30 Oktober 2012 bahawa telaga ini adalah milik Pahang. Er... yang seterusnya ialah saya ingin juga er... sebab dalam bajet kita dan juga bajet pusat tentang er... projek ECRL ni, yang sepatutnya, kita... kita kena pastikan bahawa ianya menjadi kenyataan, kerana kita tahu er... telah er... banyak perbelanjaan yang telah dikeluarkan untuk penyelenggaraan tapak er... dan juga apa nama ni er...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

... kos tanah dan sebagainya.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Laluan sikit. Dia telaga tu, kita tak ada di... di Pahang. Cumanya di bawah *basin* dia tu, di bawah tu. Kemungkinan ianya memasuki perairan iaitu perairan negeri Pahang, sebab itulah Yang Berhormat... Yang Amat Berhormat dan juga Yang Amat Berhormat telah meminta pihak PETRONAS, telah pun memberikan penjelasan kepada kita, telah pun memaklumkan, tetapi kita kena ada, seperti yang dinyatakan. Kita kena ada *strong evidence*, dengan izin, yang sememangnya *basin* di bawah tu, apa namanya, lantai, yang di bawah tu, mangkuk yang di bawah tu. Dia... dia begini, ini sempadan, ini telaga

minyak, tapi minyak tu ada belah kita. Hah... yang tu yang kita nak tu. Kita bukan nak 100, kalau boleh 200. Tetapi tak ada bukti yang kukuh lagi. Cumanya kita kena lebih spesifik lagi dan *detail* lagi, kerana kita faham-faham sajalah kan. Kerajaan Pahang dengan Kerajaan Pusat. Sekian, terima kasih.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Terima kasih. Saya percaya bahawa Kerajaan Negeri bawah pimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar akan buat yang terbaik dan kita tidak akan berputih mata. Saya nak sambung ya. Er... seterusnya ialah tentang pembinaan jalan lebuhraya CSR Kechau Tui ke Relong. Jadi saya nak tahu bila projek ini akan dijalankan? Sebab saya jangkakan jika projek ni lambat, banyak lagi nyawa akan terkorban, sebagaimana hasil lawatan Exco turun padang.

Dato' Speaker, saya nak beralih kepada sektor pertanian. Peruntukan yang telah diberikan sebanyak 3 *point* er... RM8.3 juta untuk tiga jabatan, iaitu Pertanian er... apa nama ni, Jabatan Veterinar dan juga Jabatan Pengaliran Saliran. Er... kita tahu bahawa, kerajaan sepatutnya memberikan perhatian serius sewajarnya kerana ini merupakan periuk nasi bagi sebahagian besar penduduk-penduduk di negeri Pahang ini. Apa yang saya nak tanya ialah er... saya pernah timbulkan di dalam Dewan ini, tentang er... usaha-usaha bagi membangunkan tanah-tanah terbiar. Er... berkaitan dengan dusun, sawah padi.

Kalau di Padang Tengku tu bermula daripada er... kawasan Berembang tu, sampai ke Merapoh merupakan tanah-tanah terbiar, paya-paya ni. Jadi baru-baru ni, Menteri Pertanian ada menyebutkan Dato' Speaker, bahawa er... kita tanam dengan... dengan durian, rambutan, nenas dan kita nak tengoklah setakat mana projek ini boleh menjadi kenyataan dan saya yakin Menteri Pertanian bila menyebutkan sesuatu, sebagai seorang menteri, dia mesti berdasarkan kajian yang dibuat oleh jabatan. Jadi kita nak tahu sama ada Jabatan Pertanian telah membuat sesuatu, untuk memastikan bahawa er... tanah terbiar ini akhirnya dapat kita bangunkan.

Saya juga nak tahu tentang status projek tanam semula buah-buahan terpilih yang pernah diusahakan oleh Jabatan Pertanian. Dan kita tak nampak er... dan belum jelas hasil daripada projek ini. Begitu juga apakah usaha yang er... sedang dilakukan oleh pihak Jabatan Pertanian bagi menggamit anak-anak muda untuk kembali kepada sektor pertanian. Kerana kita tahu bahawa, sektor pertanian ini dilihat sebagai sektor pilihan yang terakhir.

Namun begitu, er... satu, apa nama ni, program pertanian moden iaitu *fertigasi* nampaknya menarik perhatian apa ni, pemuda-pemuda, belia-belia untuk berkecimpung. Tetapi saya nampak er... banyak projek-projek ini yang er... Dato' Sri Speaker, ianya nampak gah di peringkat awal. Tapi sekali, dua kali penuaian, lepas itu projek ini ditinggalkan. Jadi saya mencadangkan supaya er... ada penyusunan, pemantauan atau mungkin kita boleh satukan mereka ini di bawah satu pengurusan atau pun koperasi.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya juga ingin menarik perhatian tentang kewujudan kumpulan Perkembangan Wanita dan hari ini dikenali sebagai kumpulan er... er... Usahawan Industri Asas Tani. Di mana ini merupakan program yang baik untuk kaum ibu membantu kaum keluarga mereka dari segi menambahkan pendapatan, dan mereka ini kebanyakan meminjam apa nama AIM, Amanah Ikhtiar. Dan satu-satu kampung, Amanah Ikhtiar ni,

peminjamnya sampai 20, 30, satu... satu kumpulan sahabat itu. Dan kalau kita lihat daripada angka ini, satu kampung 40, 30. Kalau lahir 10, satu kampung saja, sudah tentu begitu meriah apa nama kampung itu dengan usahawan-usahawannya. Tetapi bila kita pergi ke lapangan, kita tidak nampak er... kelibat-kelibat usahawan-usahawan. Mungkin usahawan-usahawan ini terpinggir, terpencil. Justeru itu, mungkin saya ingin mencadangkan bahawa kita perlu mewujudkan satu bimbingan doktrin kepada kumpulan-kumpulan usahawan yang bukan sahaja daripada Amanah Ikhtiar, tetapi juga daripada TEKUN, 1Azam dan juga Kumpulan Usahawan yang di... di... dilatih atau pun di bawah kawalan er... RISDA ini dikumpulkan satu supaya kita nampak projek ni.

Saya nak bawa satu istilah iaitu selama ni, kita kata kita pergi ke luar cari makan, cari makan. Keluar cari makan. Sekarang ni kita nak biar keluar cari duit er... bukan keluar cari makan. Keluar cari duit. Istilah yang saya nak cadangkan biar duit datang pula pada kita. Macam mana duit datang pada kita? Kita tengok orang Terengganu, orang Kelantan. Dia duduk di rumah, tetapi perusahaan dibuat di rumah. Dia buat rumah. Duit datang. Dia buat kilang keropok er... kedai apa, keropok, kain batik. Hah... ni makna dia duduk jer, duit datang kat dia. Tetapi perkara ni mungkin tak begitu popular di Pahang ini. Justeru itu, saya nak mencadangkan satu cara, satu kaedah yang boleh kita lakukan supaya budaya meniaga, terutama kumpulan-kumpulan wanita ini, dapat kita wujudkan supaya istilah yang saya sebutkan "duit datang kepada kita" atau pun "duit datang mencari kita" itu dapat kita dilaksanakan.

Dato' Yang di-Pertua,

Saya nak pergi kepada sektor pendidikan. Kita nak ucapkan terima kasih kepada pentadbir, kepada guru-guru yang telah menjadikan... menyebabkan kita jadi apa yang kita jadi sekarang. Dan nampaknya Kerajaan Negeri Pahang di bawah kepimpinan daripada dulu sampai sekarang, kita begitu mesra pendidik. Tetapi malangnya mereka tak mesra kita, er... surat khabar semalam er... tunjukkan, sebutkan menteri-menteri er... menteri, bukan menteri-menteri, menteri yang seolah menghalang kehadiran kita kedatangan kita ke sekolah-sekolah. Pendidik mesra, tapi dasar kita tu. Er... di sini saya nak mengucapkan terima kasih kepada Yayasan Pahang yang begitu prihatin terhadap pembangunan pendidikan di negeri.

Justeru itu, saya nak mencadangkan supaya geran bantuan belajar IPT ni, ditambah daripada RM500 ke RM750, sebab er... berdasarkan kepada keadaan sara, kos sara hidup semasa yang begitu meningkat. Kerana kadar ni sebenarnya dah... dah bermula sejak daripada permulaan er... kelahiran skim ini er... pada tahun er... 2000 yang lalu. Begitu juga er... cara permohonan tu. Kita mungkin boleh ubah sikit, kita buat permohonan secara *online*. Maknanya pejabat-pejabat Pusat Khidmat ADUN ini, kita boleh gunakan kaedah yang di... dibuat bagaimana kita me...memohon rumah Mesra Rakyat dulu.

Makna, er... peminjam-peminjam ini, pemohon-pemohon ini, buat permohonan melalui Pejabat ADUN, kemudian *dilink* dengan Yayasan Pahang dan kemudiannya er... dia boleh ambil cek di... di... di... apa nama ni, bank...bank buat apa nama, kerjasama dengan bank supaya ambik di bank-bank di...apa kampung atau pun di bandar-bandar er... tempat di mana pemohon itu tinggal. Di sini saya yakin dengan cara ini kita boleh memanfaatkan, maklumlah kita dapat 500, daripada Merapoh sewa kereta, makan lagi, habis satu hari, banyak habis tiga empat ratus kos untuk perjalanan. Kos makan-minum, er... kemudian, sebab itu akhirnya dia pergi kepada Wakil Rakyat minta tambah pula lagi. Jadi, hasrat kita er... untuk membantu mereka

itu mungkin agak terjejas. Justeru itu, saya mencadangkan supaya kita membuatkan permohonan secara *online* ini.

Saya nak beralih tentang pendidikan agama. Saya nak ucapkan terima kasih kepada er... Kerajaan Negeri yang telah mengekalkan Sekolah Menengah Agama Al-Maidah Addiniyyah Padang Tengku sebagai salah er... sebuah sekolah yang er... meneruskan kelas er... kelas aliran sains tulen ini dan er... tetapi apa yang saya harapkan supaya ada usaha untuk kita meningkatkan er... infrastruktur... infrastruktur yang agak kekurangan di sekolah... sekolah agama ini khususnya di sekolah menengah er... agama Padang Tengku iaitu kemudahan makmal sains, makmal bahasa, perpustakaan dan bilik-bilik darjah yang serba daif.

Kalau tuan-tuan pergi ke sana, Allah kesian betul tengok, ya. Yang ni berlubang, yang ni poooongg... pongg ke? Apa nama ni... berlubang sana, berlubang sinilah. Jadi saya nak minta perkara ini diberikan perhatian. Semasa keberangkatan Kebawah Duli Tuanku Pemangku er... Pemangku Raja ke sekolah berkenaan, beliau sebenarnya telah er... memohon ataupun meminta dan telah diluluskan kelulusan segera oleh Perdana Menteri ketika itu untuk membina empat bilik darjah dan sebuah dewan serbaguna dan pihak er... Pejabat Daerah, Pegawai Daerah dan juga Jurutera Daerah telah pun datang tetapi kita tak tahu apa dia ceritanya sekarang sama ada permohonan itu dah sampai ke peringkat ini, perlu buat permohonan baru ataupun apa kedudukannya ini terus menjadi tanda tanya kepada kita.

Begitu juga er... keperluan untuk kita menambah mencukupkan er... guru-guru Sains, Matematik, Bahasa Inggeris di kalangan sekolah-sekolah agama ini perlu disegerakan. Perkara ini telah saya bangkitkan dalam sidang-sidang yang lalu tetapi saya nampak er... agak... agak perlahan-lahan cara penyelesaiannya dan saya juga er... mendapat er... nak ucapkan terima kasih er... Kementerian Pendidikan yang telah er... menempatkan guru-guru akademik dan sehingga hari ini rekod yang saya ada pada 22 er... bulan November 2018 ini.

Seramai 111 orang telah ditempatkan di seluruh 18 buah sekolah agama yang ada di... di negeri Pahang ini er... yang sepatutnya bilangan yang patut ditempatkan seramai er... 115 orang tapi yang ditempatkan sekarang hanya 111 orang. Tapi saya kira sebagai mana yang telah saya sebut dalam yang lepas, sepatutnya perjanjian yang telah kita buat sekitar tahun 80-an itu er... tidak lagi sesuai. Penempatan 115 orang ini tak sesuai lagi dan perlu ditambahkan bagi er... bersesuaian dengan keadaan dan bilangan pelajar yang begitu er... tinggi di sekolah-sekolah menengah agama ini.

Saya juga nak tanyakan tentang pelantikan guru-guru ASPA ke jawatan tetap. Saya nak beri contoh di Sekolah Menengah Agama Padang Tengku ini seramai... seramai 12 orang telah pun ditemuduga oleh er... Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri Pahang. Namun begitu seorang je yang berjaya jadi saya kira ini satu er... kesedihan yang amat sangatlah pada guru ASPA ini yang mereka begitu er... memberikan perkhidmatan yang cukup cemerlang dan setia kepada Kerajaan Negeri tetapi er... bilangan di... diperuntukkan untuk ditempatkan ke jawatan te... tetap agak... agak mengecewakan dan er... begitu juga latihan pendedahan kepada guru-guru di sekolah menengah agama ini perlu dipertingkatkan.

Kita mungkin boleh er... memberikan latihan tentang keadaan kaedah pembelajaran semasa sesuai dengan tuntutan er... pendidikan abad ke-21 ini er... mungkin kerjasama boleh dilaksanakan melalui er... kerjasama dengan er... IPG Institut er...

Perguruan Pendidikan Guru ya di Lipis. Di kawasan saya ada pusat ataupun IPG Tengku Afzan, saya kira benda ini boleh dimanfaatkan.

Saya juga er... begitu kagum Dato' Yang di-Pertua, tentang kewujudan dan juga keberhasilan apa nama... Pusat Tahfiz Negeri Pahang ini tapi kita tahu pengambilannya er... agak... agak terhad. Justeru itu saya hari itu juga mengamati Titah Duli Tuanku Pemangku Raja semasa lawatan dia ke Padang Tengku er... tentang er... keperluan ataupun er... tentang er... peluang pendidikan terutama er... pendidikan agama yang berasaskan pada sains ini supaya lebih ramai profesional agama dapat dilahirkan maka keperluan untuk er... mewujudkan er... Maahad Tahfiz cawangan di peringkat daerah. Justeru itu, saya nak mencadangkan bahawa er... Padang Tengku sedia menyediakan er... tapak bagi apa nama ni... er... untuk dibina cawangan Maahad Tahfiz di Hulu Pahang ni dan er... saya kira mungkin dana tak mencukupi, tetapi er... kita boleh menggunakan kutipan dana secara wakaf.

Saya nak beralih pada sektor pelancongan, er... apa... Dato' Sri Yang di-Pertua...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Panjang lagi?

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Er... insya-Allah, saya cuba ringkaslah ya. Bagi sektor pelancongan, saya nak ucap terima kasih kepada Exco berkenaan...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat... Yang Berhormat lebih...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Kita nak tanya tentang...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat lebih daripada 20 minit, kalau boleh pendekkanlah.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Ya, berapa minit lagi banyak?

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Saya bagi *settle*.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Berapa minit lagi?

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

3 minit.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

3 minit? Okay. Saya nak sebut tentang sektor pelancongan, kita terima kasih kerana masukkan Merapoh tapi orang Merapoh ni duk tanya tentang apa... apa kesudahannya tentang rancangan *Merapoh Geopark* er... apa... apa kedudukannya. Jadi kita nak tahu hal itu dan juga kita mengalu-alukan er... pembinaan hotel 5 bintang ini, dapatlah buat 1 bintang ke, 3 bintang ke, 4 bintang ke, kita buatlah satu di Merapoh. Sebab er... semua orang ini pergi ke... ke Gua Musang. Jadi baru ni er... ada rombongan daripada sekolah di tempat saya pergi ke Gua Musang. Saya tanya pasal apa Gua Musang? Pilih Gua Musang melawat? Nak pergi berenang. Jadi kita kalau ada satu di Lipis ni buat di Merapoh yang ada kolam renang Alhamdulillah, lagi ramai orang datang.

Okay, saya juga nak minta supaya Stesen Kereta Api Merapoh itu er... segera dibina sebagai mana yang dirancangan. Kemudian er... apa nama... Pusat Pentadbiran Daerah Kecil Merapoh yang terbiar dijadikan Pusat er... Informasi Pelancongan. 20 buah unit kuarters kerajaan yang terbiar dijadikan dibangunkan sebagai motel ataupun chalet dan juga kita minta...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Apa? Pusat apa nak jadi er... pelancongan tadi? Yang nak jadi pusat pelancongan... apa? Pusat...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Er... info... info pelancongan, okay. Er... Pusat Pentadbiran Daerah Kecil Merapoh haa... sekarang Merapoh dah tak jadi daerah kecil, jadi tapak itu masih ada.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Semua orang pergi ke internet je sekarang ini. Nak *book* tiket internet, nak *book* hotel internet, nak *book* kereta internet. Kalau ada pusat-pusat macam tu dah dia tak relevan. Elok kita buat hotel di situ atau buat tempat rumah tumpangan ke ataupun buat *homestay* ke dan sebagainya. Sebab sekarang ni maklumat semua disini, semua dalam *phone*. Awak nak apa sahaja semua ada haa... yang tiada mak dengan ayah, yang lain semua ada dalam... nak... nak beli kereta pun boleh. Ali Baba sekarang ni... jadi kita ingat mungkin ada cadangan yang lainlah selain pusat informasi itu.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Okay, saya serahkan kepada kebijaksanaan er... Exco daripada Lanchang supaya membuat sesuatu. Hotel ke apa buatlah yang pentingnya kita nak ada satu pembangunan Merapoh menjadi bandar pelancongan. Kemudian kita nak minta er... satu bomba saya dah sebutkan tadi, kemudian publisitilah tentang program-program yang ada di Merapoh seperti Larian Ultra Merapoh, er... *Merapoh Forest Run*, *Merapoh Adventure Rintis Gunung Tahan*, *Rock Climbing* dimasukkan dalam kalendar pelancongan.

Yang akhirnya er... Dato' Sri,

Saya nak minta sedikit tentang er... Mesyuarat Tindakan Daerah ni, tentang daerah tindakan daerah. Sekarang dah masuk enam bulan... tujuh bulan kita tiada Mesyuarat Tindakan Daerah dan kita tahu dia biasanya berdasarkan arahan satu er... Majlis Tindakan Negara, tetapi sampai hari ni nampaknya tak berlaku. Justeru itu, saya nak mencadangkan kalau dekat Dewan ni kita boleh kumpulkan apa nama... pegawai-pegawai, ketua-ketua jabatan negeri, daerah bersama-sama saya kira er... dengan semangat Malaysia Baru, Pahang Baru er... bolehlah kita fikir-fikirkan apa kaedahnya supaya er... Mesyuarat Tindakan Daerah ini dapat dilaksanakan dengan kita masukkan semua. Tidak kira Wakil Rakyat Pembangkang, Wakil Rakyat kerajaan duduk di dalam Majlis Tindakan Daerah itu dan akhirnya saya nak akhiri dengan pantunlah, hah...

*Terima kasih daun keladi,
Saya mohon mengundur diri,
Terima kasih daun keladi,
Tahniah buat Yang Amat Berhormat MB,
Terima kasih daun keladi,
Dato' Sri Speaker yang baik hati,
Terima kasih daun keladi,
Sebarang ketelanjuran mohon dimaafi,
Terima kasih daun keladi,
Saya menyokong Bajet Negeri.*

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Padang Tengku. Saya jemput...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Patut hari ni berpantun, tengok baju dengan *tie* dia lain macam betul

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Jemput Damak

YB. TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD

(Ayat al-Quran). Assalamualaikum WBT.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya mengucapkan terima kasih kerana memberi laluan kepada saya pada petang ini untuk berbahas yang berkaitan dengan Bajet 2019 Negeri Pahang Darul Makmur. Terutama sekali saya mengucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang yang telah membentangkan bajet bertemakan "Maju Terus Pahang: Transformasi Perkhidmatan, Menjana Pendapatan, Memakmurkan Kehidupan".

Jadi mudah-mudahan usaha yang dibuat dan perancangan yang diatur ini benar-benar berjaya dan bukan itu sahaja mudah-mudahan mendapat rahmat dan keberkatan daripada Allah SWT. (Bacaan dalam Bahasa Arab) pernah membuat satu kaedah dengan berkata (Bacaan dalam Bahasa Arab) dengan izin (Bacaan dalam Bahasa Arab) "Tindak tanduk seorang pemerintah terhadap rakyatnya adalah berkaitan dengan kemaslahatan". Beliau juga berkata dalam satu kaedah yang lain (Bacaan

dalam Bahasa Arab) dengan izin, “Kedudukan pemerintah terhadap rakyatnya adalah seumpama kedudukan seorang Wali ataupun seorang penjaga terhadap anak yatim”.

Yang Berhormat Dato’ Sri Yang di-Pertua,

Di sini saya ingin mengesyorkan yang pertama sekali bagi memastikan pengurusan sama ada yang berkaitan dengan bajet atau tadbir urus negeri Pahang ini mendapat keberkatan daripada Allah SWT. Saya syorkan supaya kita menjadikan segala tadbir urus kita ini berpandukan Indeks Patuh Syariah yang telah dikeluarkan oleh Jabatan Agama Islam Malaysia pada tahun 2015, yang mana kita boleh capai Indeks Syariah Malaysia ini ataupun Model Tadbir Urus berteraskan [Sebutan dalam Bahasa Arab] Syariah ini suatu yang telah di perelaskan dan mungkin boleh diperingkat negeri Pahang ini kita lebih *detailkan* agar lebih realistik dan sesuai dengan negeri Pahang ini dengan kita melantik pihak-pihak yang berautoriti dan golongan pakar daripada Kolej Islam Pahang dan juga daripada Universiti Malaysia Pahang.

Mudah-mudahan, insya-Allah dengan usaha ini, kita akan dapat memenuhi tuntutan seperti mana sabda Nabi SAW dengan izin [Bacaan dalam Bahasa Arab] yang bermaksud “Mencari dan menuntut yang halal itu adalah satu yang fardu”. Mesti yang wajib ke atas setiap orang Islam selepas menunaikan kefarduan-kefarduan yang lain.

Yang Berhomat Dato’ Sri Yang di-Pertua,

Saya juga ingin mengucapkan tahniah kepada Kerajaan Negeri Pahang yang terus memberikan perhatian terhadap Sekolah Menengah Agama Negeri ataupun SMAN yang mana saya rasa di negeri Pahang ada lebih kurang 18 Sekolah Agama Negeri, dan saya ingin mencadangkan agar sebuah lagi Sekolah Agama Negeri Pahang ini ataupun SMAN diwujudkan di daerah Kuantan ini. Memandangkan ramai dan banyak aduan-aduan yang kita terima juga cadangan kerana Sekolah Menengah Agama Al-Ihsan yang sedia ada berada di lokasi yang agak terhad dan sempit, sedangkan permintaannya begitu tinggi. Malah saya juga mengucapkan tahniah kepada Kerajaan Negeri Pahang yang mana Sekolah Menengah Agama Negeri Pahang ini telah melahirkan bukan saja para ulama, bahkan pentadbir malah di kalangan Exco-Exco pun ramai di kalangan yang lahir daripada Sekolah Menengah Agama Negeri Pahang ini.

Seterusnya saya juga berharap seperti mana yang disuarakan oleh Padang Tengku tadi, tapi dia dulu lagi, dia dulu pada saya minta Maahad Tahfiz tadi, saya sebenarnya saya nak dulu tadi, tapi oleh itu kita kongsilah. Saya rasa mungkin kita boleh buat zon, bukan saja ada Maahad Tahfiz Negeri Pahang yang sedia ada, ini mungkin kita kata di Zon Timur, di Padang Tengku di Zon Barat, di Jerantut Maahad Tahfiz di Zon Tengah. Jadi cukuplah orang lain tak boleh minta dah. Jadi ini, kerana saya minta di Jerantut ini, kerana Jerantut ini sekarang memiliki lebih kurang 15 ataupun lebih Sekolah-sekolah Tahfiz Persendirian. Jadi bagi saya pihak Maahad Tahfiz Negeri Pahang tidak susah untuk membina bangunan yang baru bahkan boleh melihat tahfiz-tahfiz yang sedia ada ini dan berbincang dengan pihak pengurusan agar dinaik taraf sebahagian daripada maahad... Maahad Tahfiz Negeri Pahang ini. Jadi Luit pun saya harap tak mintalah selepas ini.

Seterusnya Yang Berhormat Dato’ Sri Yang di-Pertua,

Berkenaan dengan isu air ini, saya lihat boleh kata semua ADUN-ADUN menyuarakan tentang isu air. Jadi bagi saya di DUN Damak ini, saya memberikan pandangan je la... saya tak nak sebutlah projek-projek yang tertangguh daripada Kerajaan Pusat ini, kita

pun diluar kemampuan kita. Cuma saya ingin mencadangkan berdasarkan kepada pemerhatian dan perbincangan dengan penduduk kampung khususnya di Ulu Cheka dan di kampung er... Kampung Baru dan juga di Kampung Damak, jadi saya ingin mencadangkan er... pihak penduduk mencadangkan agar penggunaan air bukit di kawasan tersebut dinaik taraf dengan membaik pulih paip-paip yang sedia ada.

Sebagai contoh saya turun ke Ulu Cheka, mereka kadang-kadang terputus air, jadi bila dia nak guna air bukit ini, malangnya paip-paip ini sudah berusia begitu lama dan mereka menyatakan bahawa kos untuk pembelian paip-paip ini mereka harap datang daripada pihak kerajaan tapi kosnya tidak begitu mahal dan mereka bersedia untuk memasang sendiri paip-paip tersebut dengan kerjasama penduduk kampung.

Jadi saya rasa ini satu perkara yang boleh diberi perhatian dan dalam masa yang sama air bukit ni datang daripada bukit, ya dan di kawasan-kawasan Ulu Cheka apa semua ini dan kampung baru, kawasan-kawasan ini bersumberkan air bukit malangnya bukit-bukit ini terdedah dengan pembalakan. Jadi kalau... kalau kita biarkan aktiviti pembalakan ini berlaku, jadi air ini mungkin akan tercemar. Jadi oleh itu saya juga mencadangkan kawasan-kawasan yang menggunakan air bukit ini diwartakan kawasan tersebut sebagai 'Kawasan Tadahan Air Kekal' supaya tidak terganggu ataupun tergugat dengan aktiviti-aktiviti pembalakan.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Seterusnya berkenaan dengan aktiviti belia. Belia ini saya lihat mereka antara benda yang boleh kita menarik mereka ialah dengan sukan. Tapi malangnya saya pergi kepada ke... beberapa daerah contohnya ke... ke berapa kampung, contohnya di Kampung Pisang, Kampung Damak dan beberapa kampung, saya lihat infra yang berkaitan dengan sukan ni macam padang bola, padang bola dah jadi padang ragut sekarang ini saya tengok, ya, tempat-tempat permainan takraw dah musnah, jadi saya pun kadang-kadang tak tahu nak pergi kemana minta bantuan ini dan saya harap Majlis Belia Negeri Pahang agar mengaktifkan semula NGO-NGO Belia yang berada di kampung-kampung ni supaya mereka juga dapat mengetahui mana saluran untuk mereka mendapat dana bagi membaik pulih padang-padang tersebut. Jadi mungkin berbeza...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang terhormat Tuan Yang di-Pertua, laluan. Saya sebenarnya saya memang amat tertarik tentang padang ni banyak, saya perhatikan ada dua tiga orang, ada dua tiga daripada rakan-rakan kita menyebut tentang padang ni. Tapi masalahnya sekarang ni orang tak main padang ni, orang main di futsal. Jadi futsal kita nak, padang kita nak, kalau boleh tiap-tiap kampung tu ada dua futsal, kampung ni dapat, kampung ni nak juga, kampung ni tak dapat merajuk.

Jadi sekarang ini er... apa namanya kita mintalah, maknanya kita minta Exco Belia Dan Sukan, kita tengok macam mana supaya dimanfaatkan. Saya kawasan saya pun Yang Berhormat Yang di-Pertua, ada dua padang. Wakil daripada Kuala Semantan dia tahu lah. Kita belanja bukan main lagi. Masa nak padang tu dia minta, kita pun tunaikan tapi akhirnya jadi macam tu juga. Ingat dia elok dia main benda lainlah, sebab sekarang ni *video games* pun duduk di rumah, dia main *video games*. Jadi realitinya, jadi padang tu kalau sekiranya lembu boleh hidup ya elok jugalah buat padang ragut, setidak-tidaknya dia boleh er... apa mengeluarkan hasil. Ya, Yang Berhormat Yang di-Pertua, ini antara perkara-perkara yang kita hadapi di kampung-kampung. Soal dia tidak semeriah zaman dulu kerana apa? Kerana sekarang ini langit terbuka. Macam-

macam benda baru yang lebih menarik lagi untuk anak-anak muda yang tidak macam kita dulu lagi, Yang Berhormat Yang di-Pertua. Terima kasih.

YB. ENCIK MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL

Mencelah sikit ya. Saya rasa... terima kasih Yang di-Pertua. Lanchang saya ingat bercanggahlah dengan piala yang ada kat depan tu. Piala depan semua piala padang bola yang pakai rumput je, ya. Terima kasih.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Minta maaf. Kita pakai *astroturf*, Yang Berhormat Yang di-Pertua. Tak percaya datang ke... ini... ke Lanchang. Kita main atas rumput err... apa namanya sintetik ya, *artificial...artificial grass*. Jadi *standard* tinggit sikit pada Luit.

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Yang di-Pertua, mencelah sikit. Tadi Lanchang sebut kalau kena buat dua. Kalau tak buat sini nanti, sini merajuk. Jadi maknanya, kena buatlah. Bimbang PRU akan datang, tak ada dah BN [Ahli Dewan ketawa]. *Standby*.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Cuma untuk... cuma tak boleh nikah dua aje. Kalau nikah dua, satu akan merajuk juga. Ini kalau padang bola... satu saja, yang satu tu tak buat merajuk. Tapi kalau nikah dua, hak satu tu tentu merajuk. Jadi kena nikah satu. Ikut kemampuan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila, sila teruskan.

YB. TUAN HAJI ZURIDAN BIN MOHD DAUD

Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya memandangkan soal yang berkaitan dengan belia ini sangat penting sebab sebelum ini kita ada sebut tentang er... anak-anak muda kita terlibat dengan dadah, terlibat dengan merempit dan seumpamanya, sedangkan kita tidak cuba untuk menaik taraf tempat-tempat bersukan ini. Dan bagi saya di Damak sebenarnya mereka masih lagi menggunakan padang tadi, walaupun dah bertukar menjadi padang ragut tapi mereka masih menggunakan dalam keadaan yang terhad begitu. Jadi saya harap di samping er... juga berkaitan dengan sukan, saya juga berharap majlis belia ini memberikan tumpuan kepada aktiviti-aktiviti yang meningkatkan modal insan di kalangan anak-anak muda ini, sebab bila saya pergi itu sebenarnya diaorang ni macam hilang, hilang pedoman dan arah, ya kadang-kadang hilang kreativiti. Dan ini mungkin juga disebabkan kepimpinan belia di peringkat kampung-kampung itu sendiri yang tidak berfungsi dengan sebaiknya.

Dan yang terakhirlah, saya tidak bercakap panjang pada tengah hari ini. Saya juga mengharapakan di kawasan DUN Damak ini daripada Jerantut ke Damak walaupun sudah... sudah ada projek pembangunan jalan tapi projek ini saya pun tak tahu bila siapnya. Cuma apa yang berlaku sekarang di kawasan, di... di jalan yang terlibat

[Persidangan disambung semula]

**SAMBUNGAN PERBAHASAN RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2019)
2018 DAN USUL ANGGARAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN DAN
PERBEKALAN AIR 2019**

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Ketiga: Sambungan perbahasan Rang Undang-Undang Perbekalan (2019) 2018 dan Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan Dan Perbekalan Air 2019.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Assalamualaikum WBT. Salam sejahtera dan selamat petang. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, sepertimana yang telah kita putuskan kita akan sambung semula perbahasan kita di sebelah petang bermula jam 2.30. Saya dapati kita punya korum yang cukup, oleh itu persidangan kita pada petang ini boleh diteruskan.

Kita masih lagi di dalam perbahasan atas Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018 dan Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan Dan Perbekalan Air 2019. Rang Undang-undang dan Usul ini telah dibentang dan dibahaskan pada 19, 21 dan perbahasan disambung semula pada hari ini.

Saya jemput Ahli-ahli Yang Berhormat yang ingin mengambil bahagian. Ya, Wakil daripada Triang. Sila.

YB. CIK LEONG YU MAN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Terima kasih diberi peluang untuk mengambil bahagian dalam Perbahasan Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018 dan Usul Anggaran Pembangunan dan Perbekalan Air Tahun 2019. Saya mengucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat kerana jaya... berjaya membentangkan bajet *surplus* untuk tahun 2019.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Pada petang ini, saya ingin terus membawa berapa, beberapa isu tempatan. Yang pertama, isu keselamatan. Sejak bulan Julai yang lalu, kes pecah rumah dan kecurian bertambah dan berlaku secara berterusan di kawasan Triang. Secara berterusan maknanya tidak pernah berhenti sampai sekarang. Kegiatan jenayah bukan sahaja berlaku di rumah kediaman, malah di kedai, tokong-tokong, kebun, stesen-stesen minyak, kereta dan sebagainya.

Mangsa terpaksa menanggung kerugian beribu-ribu ringgit ataupun berpuluh ribu ringgit. Bukan itu sahaja, ugutan menggunakan parang dan pistol palsu juga berlaku apabila rumah dipecah masuk. Isu keselamatan sekali lagi timbul menjadi topik hangat di kalangan penduduk Triang. Fenomena ini amat merisaukan dan menghampakan.

Saya mencadangkan, pihak polis mengambil tindakan serius terhadap masalah jenayah di kawasan Triang selain menambahkan rondaan, bersikap agresif dalam siasatan jenayah untuk mengesan suspek dan juga mengambilkira faktor-faktor penyumbang lain seperti penyalahgunaan dadah.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya mengalu-alukan usaha Kerajaan Negeri dalam menggalakkan sektor pelancongan di Pahang. Di daerah Bera, kita ada Tasik Bera yang merupakan tasik semula jadi yang terbesar di Malaysia dengan statusnya sebagai Tapak RAMSAR dan kepelbagaian bio-diversiti. Tasik Bera memang berpotensi untuk menarik pelancong dalam dan luar negara.

Malangnya dalam beberapa tahun ini, tempat ini seolah-olah menghadapi pelbagai rintangan walaupun terdapat usaha daripada Majlis Daerah Bera untuk menaik taraf kemudahan dan meninggikan daya tarikannya. Dengan ini saya berharap Kerajaan Negeri masukkan Tasik Bera sebagai tumpuan destinasi untuk menggalakkan promosi pelancongan sebab ini penting untuk memberi lonjakan ekonomi kepada masyarakat tempatan.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Setiap kali saya mengambil bahagian dalam perbahasan, isu tanah akan dibangkit di Dewan Yang Mulia ini. Ini menunjukkan masalah tanah masih merupakan isu utama yang amat diambil berat oleh penduduk setempat di kawasan Triang. Saya percaya Kerajaan Negeri sudah cukup faham hasrat pekebun-pekebun kecil yang tidak pernah henti mendoakan kelulusan hak milik bagi tanah yang telah diusahakan dengan titik peluh sendiri selama 40 tahun, 50 tahun di Paya Lang, Bandar 34 dan Ulu Mengkarak. Kini tanah tersebut masih dijaga dengan baik dan berhasil. Tanah-tanah tersebut merupakan sumber mereka mencari rezeki selama ini juga penyumbang kepada perkembangan ekonomi setempat.

Saya faham bahawa kepentingan majoriti perlu diambil kira apabila kerajaan ingin melancarkan pembangunan, akan tetapi saya percaya tentunya ada cara ataupun *win-win solution*, dengan izin, dengan yang dapat menjaga kepentingan majoriti dan golongan pekebun kecil. Pada masa yang sama sekiranya belum ada perancangan pembangunan, saya berpendapat sebarang pajakan atau sewaan tanah harus memberi keutamaan kepada pekebun tempatan yang benar-benar mengusahakan tanah tersebut bukannya pihak lain yang tiada kaitan langsung seperti koperasi. Sekali lagi saya mohon jasa baik Kerajaan Negeri janganlah kita menghampakan rakyat Bera dan Triang yang selama ini rajin bekerja untuk menyara hidup sekeluarga.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Pada sidang dewan yang lepas, telah beberapa kali saya bertanyakan perkembangan kelulusan lanjutan tempoh pajakan hak milik Kampung Baru. Akhirnya, pada bulan September yang lalu lebih daripada 50 orang pemohon di daerah Bera mendapat kelulusan. Mereka berasa gembira walaupun telah menunggu selama 6 tahun. Saya juga mengucapkan tahniah kepada Kerajaan Negeri yang telah mempermudah cara permohonan kepada Borang 31. Diharap Kerajaan Negeri akan terus menunaikan janji untuk melanjutkan tempoh pajakan hakmilik Kampung Baru kepada 99 tahun tanpa mengenakan bayaran premium, bayaran premium dan diharap masa pemprosesan akan dipendekkan bagi permohonan baru yang dikemukakan.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Sejak dipilih sebagai Wakil Rakyat pada tahun 2013, saya lihat usaha Kerajaan Negeri untuk menyediakan perumahan kepada warga Pahang. Di Triang satu projek PR1MA telah siap bina dan didiami penghuni sejak tahun 2015. 2 lagi projek PR1MA sedang

dalam pembinaan di bandar Triang dengan jumlah 322 unit rumah dan 4 lagi pojek PR1MA telah diluluskan di daerah Bera dalam peringkat perancangan dengan jumlah 1,568 unit rumah.

Memang ini satu tawaran yang memanfaatkan penduduk setempat akan tetapi bukannya semua yang perlukan rumah mampu menanggung harga jualan RM150,000. Ada lagi golongan yang berpendapatan rendah yang hanya mampu rumah RM80,000. Oleh itu demi lebih merealisasikan hasrat Kerajaan Negeri untuk membangunkan perumahan, saya mencadangkan agar Kerajaan Negeri mengkaji semula projek PR1MA yang telah diluluskan supaya sebahagiannya ditukar kepada projek Rumah Makmur. Dengan ini golongan pendapatan rendah, golongan berpendapatan sederhana, semua dapat menikmati perkhidmatan perumahan yang disediakan Kerajaan Negeri.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, ini sahaja ucapan saya pada hari ini. Sekian, terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat daripada Triang. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, saya mohon menempohkan sebentar Dewan ini dalam 15 minit dan kita akan masuk semula dalam Dewan pada jam 3.00 petang. Majlis ditempohkan. Terima kasih.

[Persidangan ditempohkan pada jam 2.49 petang]

[Persidangan disambung semula]

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, saya ucapkan terima kasih kerana Ahli-ahli yang terhormat masih lagi berada dalam Dewan setelah saya menempoh lebih kurang 10...15 minit. Maklumlah *speaker* pun manusia biasa juga. Baiklah, kita teruskan kepada aturan usuran... urusan mesyuarat selanjutnya. Saya masih lagi membuka peluang kepada Ahli-ahli Yang Berhormat yang ingin mengambil bahagian dalam perbahasan, sila. Ya, sila Yang Berhormat, Yang Berhormat daripada Chenor.

YB. ENCIK MUJIBUR RAHMAN BIN ISHAK

(Bahasa Arab) Dato' Sri Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, seluruh Ahli Mesyuarat Kerajaan Negeri, Ahli-ahli Yang Berhormat dan seluruh yang hadir pada petang yang mulia ini. Alhamdulillah dan saya ucapkan terima kasih yang tidak terhingga memberi peluang kepada saya untuk membahaskan dan juga er... me...mengambil bahagian dalam membahaskan belanjawan Negeri Pahang bagi tahun 2019. Di mana saya mulakan dengan firman Allah SWT [Bahasa Arab] surah Yusuf ayat 47. Di mana Allah SWT menceritakan berkenaan dengan bajet Nabi Yusuf AS ketika berada dalam keadaan berhadapan dengan situasi kemarau yang berpanjangan. Maka dikemukakan dengan bajet yang berhemah dan saya mengucapkan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang yang menamakan bajet ini juga sebahagian daripada bajet yang berhemah. Bajet Kerajaan Negeri Pahang yang dibentangkan oleh Yang Berhormat satu bajet yang berjimat cermat dan menepati sumber pendapatan yang sangat terbatas. Dan saya mengucapkan tahniah di atas pembentangan ini yang dikira sebagai bajet yang berjaya walaupun keadaan kelihatan berimbang atau sedikit *surplus*. Kita harap tidak... tidak harus berpuas hati dengan pengurusan sumber pendapatan negeri atau hasil kerana banyak ruang yang perlu dipertingkatkan lagi.

Yang di... Tuan Yang di-Pertua,

Saya tertarik kepada usaha kerajaan yang memperuntukkan sebanyak RM8.3 juta bagi melaksanakan pembangunan pertanian melalui Jabatan Pertanian, Jabatan Perkhidmatan Veterinar dan Jabatan Pengairan dan Saliran dan RM4.4 juta juga untuk program pembangunan industri asas tani, terutamanya buah-buahan dan sayur-sayuran. Dalam hal ini saya ingin menyampaikan hasrat dan masalah yang dihadapi oleh peserta tanaman jagung di daerah Chenor sana, di Kampung Charok Tualang, yang di bawah seliaan Jabatan Pertanian Maran, di mana kesukaran mereka untuk mendapat perkhidmatan traktor untuk membajak tanah. Mereka terpaksa menunggu giliran kerana traktor tidak mencukupi. Saya mengharapkan masalah ini dapat diselesaikan dengan penambahan kepada jumlah traktor yang sedia ada. Dan saya telah pun dijemput untuk menanam jagung orang, kampung panggil menugal jagung, dan saya melihat bahawa projek jagung ini di antara projek yang diusahakan oleh penduduk ini dan cukup baik dan keluasan tanah sekitar 30 ekar dan pesertanya 40 orang.

Tuan Yang di-Pertua,

Saya juga tertarik dengan belanjawan di muka surat 25 dan juga 26 di mana kerajaan memperuntukkan RM13.48 juta untuk penerima bantuan am. Selain itu kerajaan negeri juga akan terus memperuntukkan maksimum RM1,000 kepada mangsa bencana alam yang layak melalui Kumpulan Wang Amanah Jawatankuasa

Malapetaka Negeri Pahang. Saya menyambut baik dan mencadangkan proses peruntukan kepada mangsa tidak terlalu lama, memandangkan ada bencana-bencana yang melanda ke atas mangsa memerlukan perbelanjaan yang segera seperti mangsa ribut yang mana rumah mereka tercabut atap dan seumpamanya.

Tuan Yang di-Pertua,

Dalam bajet ini juga disebutkan berkenaan dengan jaringan jalan raya yang baik dan berkualiti serta pembangunan rangkaian jalan raya yang lebih luas dan efisien dapat membantu melicinkan pengaliran trafik, pengurangan kesesakan lalu lintas dan mengurangkan kadar kemalangan jalan raya. Saya mohon dipertimbangkan untuk dibuat lampu isyarat di persimpangan Chenor kerana beberapa faktor di antaranya yang pertama, pernah berlaku beberapa kali kemalangan maut di persimpangan tersebut. Yang kedua, penggunaan jalan ini makin bertambah kerana apabila siap sahaja jambatan Chenor, penduduk seberang sekitar Bera, Felda Purun, Mayam termasuklah YB Guai sendiripun melalui jalan tersebut. Dan dengan pertambahan penggunaan jalan ini kerana ia lebih dekat ke Temerloh ataupun ke Kuantan dan di samping itu keadaan bertambah baik bertambah sibuk sewaktu cuti-cuti umum dan cuti-cuti perayaan. Bertambahnya bahaya lagi apabila lori-lori treler yang banyak menggunakan jalan Maran-Temerloh sejak kebelakangan ini. Begitulah juga saya mengharap supaya diambil kira jalan di antara depan Sekolah Tanjung Perang, dipanggil jalan Pekan Sari lama, sehingga tembus ke pekan Chenor, di mana jalan ini telah lama tidak diselenggarakan. Saya mengharap ia dapat diluaskan dan juga diturap kembali.

Tuan Yang di-Pertua,

Saya juga mengucapkan terima kasih kepada Kerajaan Negeri Pahang, yang telah menganjurkan majlis memartabatkan tulisan jawi pada 13 November lalu di dataran... di Dewan Konvensyen Pekan, yang lalu. Jadi oleh kerana itu, saya juga mencadangkan supaya bolehlah kita memulakan kempen tulisan jawi ini dengan menulis nama-nama kawasan di Dewan ini dengan sebahagian di bawahnya tulisan jawi insya-Allah.

Tuan Yang di-Pertua,

Bajet yang cukup baik ini saya kira ia dapat memberi kelegaan kepada rakyat dan mudah-mudahan ia mendapat kebaikan di masa yang akan datang. Jadi saya tutup, saya tidak bercakap panjang, saya menutup dengan Firman Allah SWT [Bacaan Ayat al-Quran] Surah Al Baqarah ayat 269. Di mana Allah SWT berkata, "Wahai orang-orang beriman, belanjakanlah sebahagian hasil usahamu yang baik dan sebahagian dari apa yang kami keluarkan dari muka bumi ini dan janganlah kamu memilih yang buruk, lalu kamu nfkahkan daripadanya, padahal kamu sendiri tidak mahu mengambilnya, melainkan dengan memejamkan mata terhadapnya, dan ketahuilah bahawa Allah SWT Maha Kaya lagi Maha Terpuji." Maka dengan ayat ini mudah-mudahan kita mengharap keberkatan daripada Allah SWT dan tidak mengundang bala daripada Allah SWT dan saya juga membangkang cadangan kasino kedua untuk Tioman itu. Jadi sekadar inilah saya... er... menyokong Belanjawan 2019 ini. Assalamualaikum WBT.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Walaikumussalam, Wakil daripada Chenor. Ya, sila Wakil daripada Panching.

YB. ENCIK MOHD TARMIZI BIN YAHAYA

Assalamualaikum WBT [Bahasa Arab] Yang dimuliakan Yang di-Pertua Dewan, yang saya hormati Dato' Sri Menteri Besar dan Ahli Yang Berhormat. Pertama-tamanya, saya ingin mengucapkan er... jutaan terima kasih kepada Dato' Sri Yang di-Pertua di atas er... peluang yang diberikan kepada saya untuk bersama-sama membahas er... Bajet atau Belanjawan 2019 er... bagi negeri Pahang.

Terlebih dahulu saya ingin mengucapkan syabas dan tahniah kepada er... Menteri Besar di atas pembentangan bajet yang saya kira bajet yang er... berimbang, bajet yang er... cemerlang dan juga bajet yang berhemah, mengambil kira pendapatan dan bijaksana dalam menentukan bajet dalam bahagian pengurusan. Bajet yang dibentangkan baru-baru ini menunjukkan bajet yang sangat realistik, berdasarkan kemampuan er... sumber yang ada pada pihak kerajaan dalam menjana ekonomi negeri dan diterjemahkan juga melalui er... pem... pembahagian, pengagihan, pembelanjaan dalam mengurus dan juga pembangunan.

Tuan Yang di-Pertua,

Dalam kesempatan ini juga suka untuk saya mengucapkan syabas dan tahniah kepada pihak kerajaan yang telah melakukan satu tindakan yang saya kira sebagai tindakan yang bijak dalam menghasilkan pendapatan yang tinggi bagi kerajaan iaitu hasil dari segi er... pencukaian yang melibatkan hasil tanah dan galian. Antaranya ialah cadangan bagaimana langkah penurunan kuasa dalam urusan pindah milik tanah dan gadaian. Mengikut Seksyen 12 Kanun Tanah Negara, yang akan dipraktikkan dalam pem... bajet kita bagi tahun hadapan yang saya kira dengan er... pelaksanaan ini akan mampu meluaskan lagi serta meningkatkan lagi pendapatan, sumber pendapatan negeri kerana dengan perkara ini dapat meningkatkan masa urusniaga, hartanah dan memudahkan para pelanggan untuk menyelesaikan urusannya er... dan dengan cara ini pejabat tanah dapat mengutip *fee* er... cukai dengan lebih... dengan lebih cepat.

Dan pada kesempatan ini juga, saya suka untuk mencadangkan kepada pihak kerajaan bukan sahaja er... memper... menurunkan kuasa dalam urusan pindah milik tanah dan gadaian, tetapi juga sebolehnya saya ingin mencadangkan juga dalam urusan penurunan kuasa oleh Pihak Berkuasa Negeri dalam urusan er... status tanah atau pecah lot tanah... pecah lot tanah bagi tujuan perumahan dan komersil yang juga saya kira perlu dilakukan penurunan kuasa kepada pegawai-pegawai ataupun pentadbir-pentadbir tanah daerah-daerah.

Kita lihat sebagaimana dalam perjalanan pengurusan per... permohonan er... penukaran status tanah dan juga pecahan lot yang dilakukan oleh pemaju-pemaju perumahan sebahagian mereka ini adalah pemaju-pemaju yang telah biasa dalam proses permohonan tukar status tanah dan juga permohonan untuk pecah lot tanah. Oleh yang demikian, tidak ada keperluan untuk lewat-lewatkan atau melengah-lengahkan atau mengambil masa yang panjang untuk memberi kelulusan ya, dalam proses tukar status tanah. Kerana sebahagian besar pemaju-pemaju yang melakukan permohonan er... tukar status tanah untuk dimajukan secara komersil sebenarnya mereka telah pun mempunyai satu jumlah wang yang telah tersedia untuk dibayar sebenarnya kepada kerajaan, ya. Saya kira dia... pemaju-pemaju er... telah sedia maklum sebahagian mereka dah tahu dah, boleh agak dah berapakah premium-premium tanah, caj yang dikenakan oleh Kerajaan Negeri melalui pejabat tanah bila mana er... permohonan yang mereka ajukan kepada pejabat-pejabat tanah.

Dengan mempercepatkan er... permohonan status er... tanah atau pecah lot ini, secara tidak langsung sebenarnya juga ia dapat mempercepatkan lagi pendapatan er... kepada... kepada kerajaan... kepada Kerajaan Negeri itu sendiri. Jadi dengan cara ini kita dapat memperluaskan lagi, menggalakkan lagi pembangunan, pembinaan, dalam waktu yang sama, ia juga memberi pulangan yang pantas, cepat kepada... kepada kerajaan.

Tuan Yang di-Pertua,

Dalam kesempatan ini juga, saya juga ingin mencadangkan kepada pihak kerajaan yang pertama, saya ingin mengucapkan tahniah kepada pihak kerajaan kerana dalam bajet baru-baru ini ada disentuh berkenaan dengan Perumahan Makmur yang memberi er... peluang kepada mereka yang bergaji er... bawah RM5,000 untuk memiliki rumah dengan kos RM80,000. Di sana sebenarnya terdapat juga mereka yang memiliki pendapatan yang lebih rendah daripada RM5,000. Contohnya RM3,000 dan ke bawah yang tidak akan mampu untuk memiliki Rumah Makmur ataupun juga rumah PR1MA yang berharga RM150,000. So, sedapatnya Kerajaan Negeri juga pertimbangkan untuk menyediakan er... lebih banyak rumah-rumah kos rendah atau kita sebut sebagai PAKR yang memberi peluang terutamanya kepada bangsa Melayu sendiri yang banyak mendudukinya er... untuk disediakan bagi penempatan mereka.

Dalam waktu yang sama, suka untuk saya menceritakan sebahagian daripada rumah-rumah yang telah dibina er... di bawah SUK antaranya perumahan di Bukit Rangin. Di mana dalam tinjauan dan juga lawatan saya, bersama dengan penduduk-penduduk setempat er... kalau tak silap saya juga rumah... bukan rumah PAKR, Rumah Makmur juga RM80,000 dan ke atas rasanya juga menghadapi masalah dalam pembinaan seperti longkang-longkang yang tidak dibina dengan baik, menyebabkan aliran air tidak dapat lalu dengan betul dan berlakulah er... bau yang tidak menyenangkan oleh penduduk-penduduk di perumahan tersebut.

Perkara ini telah saya adukan kepada er... yang sepatutnya. Insya-Allah semoga perkara ini dapat diberi perhatian kerana mereka yang menduduki rumah selain daripada rumah yang disebut sebahagian tadi Perumahan Makmur ataupun PAKR, PAKR terutamanya adalah merupakan daripada kalangan mereka yang tidak berkemampuan er... mereka berhajat kepada penempatan, tempat tinggal yang baik, yang selesa eh, kalau kita boleh sediakan, kalau kita sediakan atau kita bina bagi mereka, maka kita binalah sebaik-baiknya er... penempatan bagi golongan yang kita kira sebagai golongan yang susah dan bagi saya dalam kita menjana pendapatan negeri, di antara perkara yang mengundang keberkatan daripada Allah SWT ialah kita mengutamakan golongan miskin ini.

Dan seandai kita meneliti pengagihan mengikut Islam, duit-duit hasil negeri, yang ada 3 hasil negeri, kalau mengikut Islam antaranya melalui hasil cukai, yang kedua iaitu melalui hasil bumi galian, yang ketiga ialah er... harta ghanimah. Kalau kita perhatikan dalam harta cukai, dalam bahagian cukai dalam Islam, 2/8 hendaklah diagihkan kepada golongan miskin. Manakala hasil cukai galian, hasil galian 1/6 nya adalah hak mutlak bagi orang miskin yang mesti diagihkan dan tidak boleh diagihkan kepada yang lain. Seandai kita boleh mengambil contoh pengagihan er... yang juga telah ditentukan oleh Islam bahagian-bahagiannya, saya kira adalah baik juga.

Tuan Yang di-Pertua,

Saya juga mengucapkan syabas dan tahniah pada pihak Kerajaan Negeri kerana berjaya mengundang er... pelancong-pelancong datang ke negeri kita, saban tahun

lebih ramai daripada tahun yang sebelumnya. Cuma kita... saya kira kita boleh memanfaatkan lagi tempat-tempat pelancongan yang menarik di dalam negeri kita er... terutamanya daerah Kuantan ini. Kalau kita boleh melihat contoh negeri yang kecil, contohnya Melaka yang berjaya mengundang pelancong yang begitu ramai hingga menjadikan bandar yang sesak pada setiap hujung minggu se... antara keunikannya ialah berjaya membersihkan, menyediakan di antara pakej pelancongannya ialah mengairi Sungai Melaka yang bersih cantik.

So saya kira Pahang juga terutamanya Kuantan, kita ada sungai yang menarik, yang cantik yang mesti kita manfaatkan juga untuk tujuan pelancongan dan bila mana kita berjaya meningkatkan pelancongan, pelancong-pelancong ramai ke negeri kita. Insya-Allah kita dapat menambah lagi sumber pendapatan rakyat negeri Pahang, dan bila mana rakyat negeri Pahang meningkat sumbernya, kuasa belinya meningkat, maka pendapatan kerajaan juga er... sebenarnya meningkat.

Suka untuk saya berkongsi kisah yang pernah berlaku kepada Sayyidina Umar Al-Khattab, yang satu ketika, beliau pernah mencadangkan supaya harta negara dikosongkan, harta negara dikosongkan. Sehingga menteri pernah bertanya kepada Sayyidina Umar Al-Khattab, kalau dikosongkan harta negara bagaimanakah keadaan negeri kita, negara kita? Seandainya diserang oleh musuh. Umar Al-Khattab mengosongkan harta negara dan diagihkan kepada orang miskin, dan kita lihat dalam sejarah tidak ada kerajaan yang mampu menghilangkan kemiskinan, selain daripada model yang ditunjukkan oleh Sayyidina Umar Al-Khattab dan diikuti oleh cucunya iaitu Sayyidina Umar Abdul Aziz. Jadi kita boleh mengambil contoh dan panduan ya, iaitu bila mana harta banyak mengalir kepada rakyat, kuasa beli rakyat semakin besar, menyebabkan juga hasil negeri juga semakin, semakin melipat... meningkat.

Tuan Yang di-Pertua,

Dalam kesempatan ini juga untuk... suka untuk saya menyentuh berkenaan dengan er... pendapatan negeri yang saya lihat kita juga bergantung kepada pelabur-pelabur luar untuk memberi er... sumbangan pendapatan kepada negeri kita. Sebenarnya negeri kita dengan tanah yang luas, kita juga boleh memikirkan untuk menjana pendapatan dalam negeri kita. Selain daripada kita bergantung kepada pelabur-pelabur luar, yang juga kita tidak dapat nafikan memberi peluang-peluang pekerjaan dan pendapatan kepada negeri.

Antaranya ialah yang saya boleh kongsi di sini ialah Projek *Aquaculture* di Pandan er... di Pandan, jalan *bypass*. Diantara projek yang baik saya kira, memiliki 43 kolam ikan yang disediakan oleh kerajaan. Tetapi dalam lawatan saya baru-baru ini melawat, bertemu dengan penternak-penternak ikan kolam ya, antara rungutan merekanya ialah tidak mendapat sokongan dan bantuan yang sewajarnya daripada pihak yang berwajib. Sedangkan ikan di Kolam Pandan ni rasanya berbeza dengan ikan-ikan di kolam yang lain. Saya pun nak berbangga jugalah tempat saya ni. Dulu ada sebut ikan di Rompin sedap hah, ini pun ikan di Kolam Pandan ini pun terkenal.

Saya ketika mana lawatan saya diberi er... hadiah oleh penternak tu untuk merasai ikan Lampam Jawa, ikan Talapia. Ikan Talapia ada dua jenis, Talapia Merah, Talapia Gift dia panggil dan bila kita makan... saya memang tak boleh makan ikan kolam tapi bila kita rasa ikan yang diberi tadi, memang rasanya sangat sedap sebagaimana ikan sungai juga, dan sepatutnya industri ini perlu diberi nafas yang lebih bertenaga kerana dia dapat memberi sumber pendapatan yang baik kepada... antaranya kepada penduduk-penduduk setempat dan mereka yang memang meminati serta suka

dengan er... sumber atau hasilan yang mereka lakukan dan dengan cara ini kita dapat menggalakkan lagi er... program pendapatan melalui *aquaculture* ni.

Cumanya agak menyedihkan saya ialah dahulunya di sana pernah terkenal sebagai pusat pemancing. Pusat memancing yang hebat tapi baru ni saya pergi dah agak terbengkalai dah ya. Lualan masuk pun, alhamdulillah ada di tar tapi agak semak dan tidak lagi diberikan perhatian sedang saya kira penternak-penternak di sana hah dia sangat mengharapkan supaya dapat diberi perhatian oleh agensi-agensi yang berkenaan untuk er... tujuan memajukan lagi industri perikanan air tawar atau kolam ini.

Tuan Yang di-Pertua,

Untuk akhirnya, suka juga saya menyebut beberapa perkara. Masalah di kawasan saya antaranya ialah berkenaan dengan *monsoon drain* ataupun dengan longkang-longkang monsun yang belum lagi diselenggara dan kalau ikut taklimat ataupun perkongsian diberikan oleh JPS, Jabatan Pengairan dan Saliran, mereka hanya memiliki peruntukan setahun sekali sahaja untuk menyelenggara longkang-longkang yang merupakan saluran utama air-air daripada er... taman-taman dan juga kampung-kampung. Saya mencadangkan supaya er... diberikan peruntukan yang sewajarnya supaya boleh dilakukan penyelenggaraan er... longkang-longkang ini, longkang-longkang *monsoon drain* er... paling-paling kurang 3 kali ataupun 4 kali setahun untuk mengelakkan daripada longkang ini tersumbat.

Tuan Yang di-Pertua,

Di antara masalah yang juga er... menimpa kepada sebahagian mereka yang melalui *bypass*, yang melalui juga di kawasan saya ialah masalah kesesakan lalu lintas yang sangat teruk, pada ketika pagi dan pada ketika petang ya, yang melibatkan *bypass* kita panggil *bypass* Bukit Rengin. Jadi adakah hasrat daripada Kerajaan Negeri sendiri untuk membina er... jejambat atau *flyover* untuk menyelesaikan masalah ini? Yang mana masalah ini telah... bukan sahaja menyebabkan kesesakan pada Jalan *bypass* Bukit Rengin, tetapi juga menyebabkan er... jalan *bypass* Permatang Badak juga sesak pada setiap pagi dan setiap petang dalam jarak yang sangat jauh.

Tuan Yang di-Pertua,

Suka juga untuk saya menyentuh berkenaan dengan lualan er... ke lapangan terbang kebanggaan kita. Lapangan Terbang Kuantan yang merupakan pintu masuk er... terutamanya kepada pelancong-pelancong ke negeri kita ya. Kita melihat laluannya tidaklah seindah lualan masuk ke negeri ya, dalam keadaan jalannya tidak ada landskap yang cantik, pohon-pohon bunga, pokok-pokok bunga yang cantik dan kemas. Laluannya boleh jadi, boleh dibina dua *line* er... tapi dibuat satu ataupun jalan satu *line* sahaja.

Kita kena mengambil kira, itulah di antara lualan perjalanan kemasukan pelancong-pelancong ke negara kita. So, itulah merupakan imej gambaran pertama mereka masuk ke negeri kita. So, perlu juga diberi perhatian oleh Kerajaan Negeri untuk er... memberi gambaran yang baik kepada negeri kita. So, saya rasa sekian sahaja ucapan saya pada petang ini. Sekali lagi terima kasih kepada Yang di-Pertua, saya dengan ini menyokong Bajet 2019. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Wakil daripada Panching. Ya, saya jemput Wakil dari Tanjung Lumpur.

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Assalamualaikum WBT. Bismilahirrahmanirahim [Bacaan al-Quran].

Yang dikasihi Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, rakan-rakan Ahli-ahli Yang Berhormat, muslimin dan muslimat yang dikasihi dan dirahmati oleh Allah SWT.

Yang pertama saya mengucapkan terima kasih di atas kesempatan yang diberikan untuk saya dapat mengambil bahagian di dalam Perbahasan Bajet Negeri Pahang 2019. Pada dasarnya saya menyokong penuh Bajet yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar terutama dalam menguruskan perbelanjaan dengan cara berhemah dan juga berjimat cermat. Di dalam pembentangan Bajet itu, ada satu dua perkara yang menarik perhatian saya. Diantaranya soal pembinaan rumah mampu milik yang mana telah disebut bahawa, pihak kerajaan telah mencadangkan supaya pemaju membina rumah mampu milik sebanyak 30% di projek-projek pembinaan yang melebihi daripada 3 ekar. Jadi, apa yang saya lihat ialah bagaimana rumah merupakan keperluan yang sangat penting termasuklah kita di negeri Pahang ni, yang mana saya melihat bagaimana keperluan rakyat yang berpendapatan rendah yang selayaknya untuk mendapat rumah mampu milik itu tidak mencukupi.

Oleh sebab itu, saya suka mencadangkan bahawa rumah mampu milik ini, sebaiknya dibina oleh pihak kerajaan er... dibina oleh pihak kerajaan sendiri, yang mana kerana kita juga melihat ada daripada kalangan rakyat kita yang boleh dikatakan sebahagian besar juga yang mungkin tidak mampu untuk memiliki walaupun rumah mampu milik, disebabkan kerana kekangan kerja mereka yang tidak ada slip gaji, kesukaran mereka untuk mendapatkan pinjaman dan sebagainya.

Jadi suka saya mencadangkan supaya rumah mampu milik ataupun rumah kos rendah yang serupa dengannya dibina oleh pihak kerajaan sendiri, yang penjaminnya adalah pihak kerajaan sendiri, yang mungkin pihak kerajaan boleh meletakkan syarat- syarat yang ketat supaya tidak berlakunya kerugian daripada pihak kerajaan itu sendiri. Sebab kita memahami rakyat sebab itu kalau saya sebut di rumah Pak Mahat itu sendiri walaupun bayaran RM125 je sebulan, tapi ramai juga yang tak bayar.

Kita faham itu di antara kekangan dia. Tetapi walau macam mana pun kita perlu memikirkan soal rakyat kerana rumah adalah perkara yang penting. Sebuah rumah disewa dengan RM500–RM600, dengan gaji mereka yang mungkin RM2,000–RM3,000 pastinya tidak mencukupi untuk mereka menjalani kehidupan. Kesan daripada itu akan berlaku pula gejala-gejala yang lain. Jadi suka saya menarik perhatian pihak kerajaan kalau boleh, rumah mampu milik ini dibina dengan... dengan lebih banyak dan dibina sendiri oleh pihak kerajaan.

Yang kedua, suka juga saya nak menyebut perkara yang berkaitan dengan penceraian, yang mana kes penceraian yang berdaftar dalam Pejabat Agama Negeri Pahang pada tahun 2017 lebih kurang 960 kes, pada tahun 2018 sekarang ini telah mencecah lebih kurang 850 kes, dan saya juga telah mendapat maklumat bahawa permohonan dalam mahkamah sekarang ini ada lebih kurang 1700 kes. Ini menunjukkan bahawa kes penceraian agak tinggi di dalam er... di dalam negeri Pahang. Kita melihat bagaimana... walaupun pihak Jabatan Agama Islam

mengadakan kursus-kursus pra-perkahwinan, tetapi kes er... penceraian ini juga berlaku. Maka saya pun er... bukan nak bagi cadangan sangat, saya sebab saya kira memang pihak Jabatan Agama Islam, Majlis Ugama Islam, memang sentiasa berbincang soal ini dan memikirkan bagaimana cara yang... yang terbaik.

Er... saya suka menarik perhatian supaya perkara ini dapat menjadi lebih lagi er... dari sudut perhatian untuk sama-sama kita fikirkan mungkin kita nak sambung pula kursus er... kursus... kursus pra-perkahwinan er... mungkin ataupun er... perkara-perkara yang lainlah. Er... saya sendiri pun apabila ditanya oleh sahabat-sahabat, kita pun tak reti nak jawab juga sebab dia soal. Pertama yang kita lihat soal ilmiah. Kebanyakan mereka ini tidak berilmu dan kehidupan mereka tiada keberkatan disebabkan kerana tiadanya beramal, pergantungan, kehidupan mereka dengan Allah SWT tu jauh menyebabkan hilang keharmonian dalam rumah tangga. Jadi yang ni walau macam mana pun, er... adalah bertujuan untuk menarik perhatian supaya kita sama-sama dapat er... dapat berfikir.

Kemudian yang ketiga, saya nak menyentuh sedikit lagi soal guru takmir sebab tadi adalah soalan tambahan yang mana kita tahu bahawa pihak JAKIM telah pun menghantar er... surat rasmi er... pihak JAKIM telah pun er... membuat keputusan untuk menghentikan elaun bagi guru takmir dalam negeri Pahang ini. Kita ada guru takmir, Kuantan ni ada lebih kurang 35 orang, Pekan ada lebih kurang 69 orang dan kalau macam sebelah Lipis tu ramai lagi. Er... guru takmir di seluruh negeri Pahang ni lebih kurang dalam 400 lebihlah, yang mana pendapatan mereka lebih kurang dalam RM800 sebulan er... RM800 sebulan. RM100 sekali mengajar, dan apabila elaun itu diberhentikan er... untuk bulan 11.

Hah... jadi pandangan sayanya sebagai cadangan, tadi kita sebut Yayasan Pahang sebab Yayasan Pahang tadi sebut macam duit banyak kan, tu kita bagi cadangan macam duit tu macam banyak. Tapi kalau sekiranya tidak, di antaranya itu pihak MUIPlah dan cadangan akhir bagi sayanya ialah er... perbincangan dengan pihak masjid supaya masjidlah, bayarlah untuk bulan 11 ni. Kalau tidak, naya juga bulan 11 ni tak dapat... tak dapat elaun bagi... bagi guru takmir.

Kemudian, yang seterusnya saya suka untuk saya er... membaca satu Enakmen berkaitan dengan kesalahan jenayah syariah 2013, Enakmen 11 tahun 2013, Enakmen kesalahan jenayah syariah 2013 bahagian 3. Kesalahan berhubungan dengan kesucian agama Islam dan institusi nya. Seksyen 27, berkaitan dengan minuman yang memabukkan. Yang pertama, mana-mana orang yang di mana-mana kedai atau tempat awam lain, meminum apa-apa minuman yang memabukkan, melakukan satu kesalahan dan boleh apabila disabitkan, didenda tidak melebihi RM5,000 atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi 3 tahun atau disebat tidak melebihi 6 sebatan atau dihukum dengan mana-mana kombinasi daripada hukum tersebut.

Yang kedua, mana-mana orang yang menjual atau membeli atau menyebabkan seseorang lain meminum apa-apa minuman yang memabukkan, melakukan satu kesalahan dan boleh apabila disabitkan, didenda tidak melebihi RM5,000 atau dipenjarakan selama tempoh tidak melebihi 3 tahun atau disebat tidak melebihi 6 sebatan atau dihukum dengan mana-mana kombinasi hukuman tersebut. Suka saya menarik perhatian kepada perkara yang kedua. Bagaimana kita melihat ada daripada kalangan pekerja-pekerja muslim, anak-anak kita yang beragama Islam yang bekerja di kedai-kedai yang menjual arak er... menjual minuman yang memabukkan dan yang kedua kita juga melihat ada daripada kalangan kedai ada daripada kedai-kedai yang mereka tidak menyediakan kaunter khusus untuk urusan jual beli arak, yang saya kira

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ke Yang Berhormat menangkap sekali?

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Yang saya nak sebut di sini ialah begini, bukan soal kes mahkamah tu...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya...

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

...iaitu bagaimana cara kita nak supaya rakyat, dia kenal orang ni penguat kuasa. Ertinya satu garis pandu yang mesti dikeluarkan secara jelas dan berkala supaya sentiasa faham, sebab bukan soal syariah je, polis pun dia pakai baju penguat kuasa polis dan sebagainya apa semua dan sebagainya tetapi di sini dari sudut penguatkuasaan syariah.

Kemudian seterusnya LGBT. Er... kita di Kuantan ni pun ramai, ramai terutama sekali lorong-lorong dekat pasar, saya tak sebutlah alamat tu bimbang orang pergi. [ketawa] Gurau Pengerusi ya...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Tak apa Yang Berhormat, Yang Berhormat, Yang Berhormat...

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Jadi apa yang, apa yang saya lihat...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat, Yang Berhormat...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua, Wakil daripada Tanjung Lumpur ni tak faham-faham lagi, bila *Speaker* tegur-tegur maknanya dia nak tahulah tempat tu di mana tu... [Ahli Dewan ketawa]

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Nak tanya maknanya apa LGBT tu... saya tak faham...

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Er...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Boleh Yang Berhormat terangkan sikit LGBT tu...

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

LGBT... sebab itulah bila ada menteri cadang nak buat tandas untuk LGBT, saya tak setuju sebab banyak LGBT tu er... er... Lesbian, Gay, Biseksual, Transgender. Itu dia banyak, makna kalau dah buat tandas tu bukan boleh satu je... kena empat tandas er... empat tandas sebab lesbian dia perempuan, gay lelaki... hah kalau campur dua tu *jammed*. [Ketawa]

Baiklah, takpelah bergurau sikit petang-petang. Er... apa yang saya nak sebutkan di sini sebenarnya sangat ramai. Masih ramai, masih ramai, sebenarnya kami secara sukarelawan ni pernah juga buat kerja-kerja dakwah tapi tak berani juga, takut sebab dia orang ni garang er... saya ni kecil, dia tiga kali ganda, hah dia besar. Tuan-tuan, apa yang nak sebutkan di sini ialah mohon pihak kerajaan juga mengambil berat dalam soal pemulihan golongan-golongan ini er... pemulihan secara khusus. Saya ada juga pergi untuk mereka-mereka yang dah bertaubat. Saya kira pula kerajaan pun tahu tempat dia, kita pergi bagi sedikit sebanyak sumbangan. Ertinya mereka ni boleh balik ke pangkal jalan tetapi dengan syarat pendidikan yang berterusan dan khusus, dan kita juga perlu ambil tindakan secara keras maksudnya kita kena ambil dia secara paksa supaya dia dapat pendidikan Islam, sebab ramai sangat lagi.

Kemudian yang terakhir Pengerusi, sebab hari ni semua orang cakap sekejap-sekejap, saya dapat panjang sikit. Er... kerja baik pulih, saya sebut ni kawasan tempatan. Kerja baik pulih di kawasan-kawasan perumahan terutama... jadi, kalau di kawasan saya tu banyaklah, di Bandar Putra, beberapa perumahanlah. Saya ingat kawasan saya je, bila kami sembang-sembang, semua ada, kawasan Beserah ada, kawasan lain semua ada. Makna nak beritahu untuk perhatian kepada pihak JKR dan pihak yang terbabitlah terlibat. Bila berlaku paip pecah ke dan sebagainya, masa dia korek jalan tu, jalan tu molek tu... bila dah habis dah, kerja dia... tak sempurna sebagaimana hak asal. Berlubang sana, berlubang sini. Jadi, minta ambil perhatianlah, minta ambil perhatianlah supaya selepas daripada mereka baik pulih tu, kalau boleh-boleh tu, baik pulih... hah tapi ni baik tak pulih lagi... [Ketawa] ada penyakit baru pula, berlubang pula.

Kemudian, saya juga mengucapkan terima kasihlah di atas peruntukan pembangunan di DUN, RM30,000.00 yang diberikan oleh pihak kerajaan kepada semua wakil-wakil rakyat termasuk kami pembangkang. Wakil rakyat BN banyak sikit kot.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Yang di-Pertua, boleh mencelah sedikit Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila Beserah.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Terima kasih Yang di-Pertua, saya ingin sedikit menyokong apa yang dinyatakan oleh Tanjung Lumpur dan juga minta persetujuan daripada beliau. Kerja-kerja yang dilaksanakan oleh pihak-pihak agensi seperti PAIP, TNB, Telekom dan sebagainya er... seharusnya kontraktor yang bertanggungjawab, yang melaksanakan kerja itu diambil tindakan sekiranya mereka gagal membuat kerja dengan... dengan sempurna seperti kembali asal. Sebab masalah dia timbul apabila kerja-kerja yang dibuat selesai, dianggap selesai, tetapi selepas itu dia mendatangkan mudarat yang lain.

Jadi semakin...makin merebak, kerosakan dia semakin besar. Kerja dia nak... nak *repair* ataupun nak buat sambungan tetapi tidak disudahkan dalam keadaan yang baik dan ini saya rasa setiap projek yang diberikan kepada mana-mana kontraktor oleh mana-mana agensi perlu ada wang taruhan ataupun deposit yang secukupnya untuk menyalakan sekiranya ada kegagalan dalam proses tersebut. Terima kasih.

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Terima kasih sahabat saya, Beserah. Er... jadi tu adalah er... tu baru betul-betul baik pulih. Makna, saya cakap tu tak berapa sempurna. Dia tambah, dia baiki jadi semakin comel. Hah... itu nama baik pulih. Er...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat...

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Sebab saya kurang fasih...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sebenarnya Beserah tu tolong-menolong tu...

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Ya, sebab sebab saya kurang fasih cakap Melayu. Jadi, dia insya-Allah. Jadi, yang terakhir er... saya ucapkan terima kasih atas...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Dato' Yang di-Pertua, nak tanya. Dari tadi dah Wakil daripada Tanjung Lumpur ni dia cakap dia tak fasih cakap Melayu, kita nak tahu bahasa apa dia cakap? Jawa? Russia? ini... Urdu? Tagalog? Kita nak tau... Urdu tu Hindilah, sama.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Tanjung Lumpur...

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Baik, terima kasih. Saya ni orang hulu. Jadi, kalau saya cakap, orang suka pula. Jadi, biarlah. Bergurau ya...

Seperti yang kita maklum, pemaju perumahan yang kemukakan permohonan tukar syarat dan pecah lot atau pecah sempadan tanah adalah pihak yang telah bersedia untuk membayar premium tanah kepada kerajaan dan fi yang lain. Maka dalam perkara ini adalah tidak wajar untuk kerajaan mengamalkan kerenah birokrasi yang melewati urusan pembangunan tanah.

Antara cadangan kepada perolehan iaitu perolehan sumber mineral, saya mencadangkan pembangunan sumber asli seperti mineral mestilah diwujudkan sebuah anak syarikat Kerajaan Negeri yang baru, sebagai contoh Permodalan Mineral Pahang Sdn. Bhd. Syarikat pelabur yang diluluskan sijil melombong mineral oleh Kerajaan Negeri hendaklah menjalankan usaha sama dengan anak syarikat kerajaan di mana 30% pendapatan bersih syarikat pelombong hendaklah dibayar kepada anak syarikat Kerajaan Negeri.

Oleh yang demikian, Kerajaan Negeri bukan sahaja dapat mengutip royalti malah keuntungan usaha sama perlombongan juga boleh disumbangkan oleh anak syarikat tersebut ya. Begitu juga dengan industri kuari, lombong pasir dan seumpamanya yang dikategorikan sebagai *rock material*.

Satu lagi cadangan er... Yayasan Pahang supaya membuka kilang sawit segera di Rompin, ya. Kami difahamkan er... ada maklumat bahawa Yayasan Pahang telah pun mempunyai 40 ribu ekar ladang kelapa sawit di Rompin iaitu di kawasan Sungai Berkebar, Kampung Mentelong dan beberapa kampung di sekitarnya, ya. Ladang Yayasan Pahang yang luas ini masih belum dibina kilang hingga hari ini walaupun mempunyai kawasan sendiri yang luas dan praktikal untuk dibina kilang. Hingga hari ini, Yayasan Pahang masih menjual buah mentah ke kilang syarikat swasta berhampiran. Sepatutnya kilang Yayasan Pahang telah dibina dan beroperasi, tapak kilang pun telah ada di ladang sejak sekian lama.

Yayasan Pahang sepatutnya memperolehi keuntungan hasil dari kilang sudah lebih 10 tahun lepas selain daripada hasil buah mentah. Makna kalau ada kilang sendiri bukan sekadar minyak, tetapi banyak produk-produk yang lain yang boleh diproses dan dijual dan kita akan dapat keuntungan yang banyak. Oleh itu saya harap ada penjelasan daripada pihak kerajaan kenapa kilang sawit tidak dibina oleh er... Yayasan Pahang walaupun er... tapak sudah ada.

Akhir sekali, saya er... menerima dan bersetuju dengan belanjawan yang... bajet yang dibentang oleh er... Dato' Sri. Sekian, menyokong. Sekian terima kasih. [Ahli Dewan menepuk meja]

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih. Baiklah Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Saya lihat tidak ada lagi Ahli-ahli Yang Berhormat yang ingin mengambil bahagian dan setakat ini seramai 10 Ahli Yang Berhormat telah pun mengambil bahagian dan saya bercadang untuk menempohkan persidangan kita pada petang ini.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, pada hari esok saya akan menjemput Wakil-wakil Kerajaan untuk memberi jawapan, pandangan berhubung dengan pertanyaan-pertanyaan atas soalan-soalan yang telah dibangkitkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat semasa perbahasan tadi.

Saya mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian mencapai... menyampaikan ucapan yang baik, hujah-hujah

yang bernas dan yang lebih penting lagi dapat menepati masa, masa bersidang, masa rehat dan masa kita menyambung semula. Inilah satu contoh tauladan yang baik pada saya dan memudahkan tugas saya sebagai... selaku Yang di-Pertua Dewan.

Baiklah Ahli-ahli Yang Berhormat kita akan sambung semula persidangan pada hari esok...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ya.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Janganlah perkataan yang bawah tu cakap... apa? Perkataan yang selepas tu memudahkan tugas. Dahlah bertugas 3 tahun... 3 kali setahun Yang Berhormat Yang di-Pertua biarlah lama sikit. [ketawa]

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Dak, maknanya tadi memudahkan tugas, semua sekali. Tugas Yang Berhormat, tugas saya, tugas Yang Amat Berhormat Menteri Besar. Makna datang *on time*, dengan izin, jadi dengan ini menunjukkan bahawa kita telah sampai lagi satu tahap *game changer* yang lebih baik, menepati masa dewan yang telah ditetapkan. Alhamdulillah.

Jadi saya bercadang untuk menempohkan sidang ini sekarang dan kita akan sambung semula pada hari esok, Jumaat 23 November 2018 bersamaan dengan 15 Rabiulawal 1440 Hijrah bermula pada pukul 9.30 pagi. Persidangan ditempohkan. Terima kasih. Assalamualaikum WBT.

[Persidangan ditempohkan jam 4.04 petang]

A decorative border featuring stylized black floral and leaf motifs surrounding a central white rectangular area.

**MESYUARAT KE-3
PENGAL PERTAMA
DEWAN NEGERI PAHANG
KE-14**

**HARI KE-4
23 NOVEMBER 2018**

KANDUNGAN

HARI KEEMPAT – 23 NOVEMBER 2018 (JUMAAT)

<u>BIL</u>	<u>PERKARA</u>	<u>MUKA SURAT</u>
1	KEHADIRAN	i - iv
2	DOA	1
3	PERTANYAAN DAN JAWAPAN	1
4	MENIMBANG RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2019) 2018	28
5	KERTAS-KERTAS YANG DIBENTANG	48
6	DALAM JAWATANKUASA BACAAN KALI KETIGA	91 103
7	SAMBUNGAN MENIMBANG USUL ANGGARAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN DAN PERBEKALAN AIR TAHUN 2019	104
8	KERTAS-KERTAS YANG DIBENTANGKAN	104
9	RANG UNDANG-UNDANG BERNAMA UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM (PINDAAN) 2018	
	BACAAN KALI PERTAMA	106
	BACAAN KALI KEDUA	106
	DALAM JAWATANKUASA	107
	BACAAN KALI KETIGA	108
10	RANG UNDANG-UNDANG KESALAHAN JENAYAH SYARIAH (PINDAAN) 2016 (PINDAAN) 2018.	
	BACAAN KALI PERTAMA	109
	BACAAN KALI KEDUA	110
	DALAM JAWATANKUASA	111
	BACAAN KALI KETIGA	112

11 RANG UNDANG-UNDANG PENTADBIRAN UNDANG-UNDANG
ISLAM (PINDAAN) 2018.

BACAAN KALI PERTAMA	113
BACAAN KALI KEDUA	113
DALAM JAWATANKUASA	114
BACAAN KALI KETIGA	115

12 PENANGGUHAN 116

**MESYUARAT KE-3 PENGGAL PERTAMA
DEWAN NEGERI PAHANG YANG KE-14
DI DEWAN NEGERI, WISMA SRI PAHANG, KUANTAN.**

Hari Keempat : 23 November 2018 (Jumaat)

Masa : 9.00 Pagi

HADIR:

Yang Berhormat Yang di-Pertua Dewan Negeri Pahang
Dato' Sri Haji Ishak Bin Haji Muhamad,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AMP., PKC.

Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang
Dato' Sri Haji Wan Rosdy bin Wan Ismail,
SSAP., DSAP., DIMP., SMP., AMP.

- **Jelai**

Pengerusi Jawatankuasa:

Jawatankuasa Perancangan, Kewangan, Tanah dan Sumber Asli.

Jawatankuasa Pelaburan dan Perindustrian dan Ekonomi.

Yang Berhormat Dato' Sri Haji Mohd. Sharkar bin Haji Shamsudin,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP.

- **Lanchang**

Pengerusi Jawatankuasa Pelancongan, Alam Sekitar, Perladangan

Yang Berhormat Dato' Sri Haji Ir. Mohd. Soffi bin Tan Sri Abd Razak,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AMP.

- **Benta**

Pengerusi Jawatankuasa Pertanian, Industri Asas Tani dan Bioteknologi

Yang Berhormat Dato' Sri Hajah Shahaniza binti Shamsuddin,
SSAP., DIMP., AMP., BCM.

- **Kuala Sentul**

**Pengerusi Jawatankuasa Kebudayaan, Perpaduan, Kebajikan Masyarakat,
Pembangunan Wanita dan Keluarga**

Yang Berhormat Dato' Sri Syed Ibrahim Bin Syed Ahmad,
SSAP., DIMP., AMP., AMN.

- **Kerdau**

Pengerusi Jawatankuasa Hal Ehwal Agama Islam, Pelajaran dan Kesihatan

Yang Berhormat Dato' Sri Norol Azali bin Sulaiman,
SSAP., DIMP.

- **Guai**

**Pengerusi Jawatankuasa Kemudahan Asas, Sistem Penyampaian Awam
dan Inovasi**

- Yang Berhormat Dato' Sri Mohd. Johari bin Hussain,
SSAP., DIMP., PPA.
**Pengerusi Jawatankuasa Sumber Manusia, Belia, Sukan dan Badan-Badan
Bukan Kerajaan**
- **Tioman**
- Yang Berhormat Dato' Abd. Aziz bin Haji Mat Kiram,
DIMP., SMP., AMP., KMN., PJK.
Pengerusi Jawatankuasa Pembangunan Luar Bandar Dan Hal Ehwal Orang Asli
- **Batu Talam**
- Yang Berhormat Dato' Mohammad Fakhruddin Bin Mohd. Ariff,
DIMP., AMP., AMN., PKT.
**Pengerusi Jawatankuasa Sains, Teknologi, Teknologi Hijau, Komunikasi
dan Multimedia**
- **Bebar**
- Yang Berhormat Dato' Nazri bin Ngah,
DSAP., DIMP.
**Pengerusi Jawatankuasa Hal Ehwal FELDA, Koperasi, Usahawan
dan Hal Ehwal Pengguna**
- **Pulau Tawar**
- Yang Berhormat Encik Abd Rahim bin Muda,
AMP., PKC.
Pengerusi Jawatankuasa Kerajaan Tempatan dan Perumahan
- **Lepar**
- Yang Berhormat Dato' Sri DiRaja Haji Adnan bin Haji Yaakob,
SDSA., SSAP., DSAP., DGSM.
- **Pelangai**
- Yang Berhormat Dato' Sri Haji Shafik Fauzan bin Sharif,
SSAP., DSAP., DIMP., AMP.
- **Inderapura**
- Yang Berhormat Dato' Sri Haji Mohamed bin Haji Jaafar,
SSAP., DIMP., SMP., KMN., PJK.
(Timbalan Yang di-Pertua Dewan)
- **Jenderak**
- Yang Berhormat Dato' Mohd. Fadil bin Osman,
DIMP., SMP.
- **Kemayan**
- Yang Berhormat Dato' Md. Sohaimi bin Mohamed Shah,
DIMP., AMP.
- **Sungai
Leming**
- Yang Berhormat Dato' Khairuddin bin Mahmud,
DIMP.
- **Pulau Manis**
- Yang Berhormat Dato' Mustapa Bin Long,
DIMP.
- **Padang
Tengku**
- Yang Berhormat Dato' Sri Haji Sh. Mohmed Puzi Bin Sh. Ali,
SSAP., DJMK., DSAP., DIMP., AMP., PKC.
- **Peramu Jaya**
- Yang Berhormat Dato' Nor Azmi bin Mat Ludin,
DIMP.
- **Kuala
Semantan**

Yang Berhormat Datin Samsiah binti Arshad	- Bukit Ibam
Yang Berhormat Tuan. Ir. Razali bin Kassim	- Muadzam Shah
Yang Berhormat Encik Lee Ah Wong	- Cheka
Yang Berhormat Tuan Haji Andansura Bin Rabu	- Beserah
Yang Berhormat Tuan Haji Rosli Bin Jabar	- Tanjung Lumpur
Yang Berhormat Encik Chow Yu Hui	- Tras
Yang Berhormat Puan Kamache a/p A. Doray Rajoo	- Sabai
Yang Berhormat Encik Lee Chin Chen	- Bilut
Yang Berhormat Cik Leong Yu Man	- Triang
Yang Berhormat Encik Lee Chean Chung	- Semambu
Yang Berhormat Encik Sim Chon Siang	- Teruntum
Yang Berhormat Encik Mohd Sofian bin Abd Jalil	- Luit
Yang Berhormat Encik Mohd Tarmizi bin Yahaya	- Panching
Yang Berhormat Encik Mohd Zakhwan bin Ahmad Badarddin	- Tahan
Yang Berhormat Encik Mujibur Rahman bin Ishak	- Chenor
Yang Berhormat Encik Shahril Azman bin Abd Halim	- Jengka
Yang Berhormat Tuan Haji Zuridan bin Mohd Daud	- Damak
Yang Berhormat Encik Chiong Yoke Kong	- Tanah Rata
Yang Berhormat Encik Woo Chee Wan	- Mentakab
Yang Berhormat Puan Young Syefura binti Othman	- Ketari

**AHLI-AHLI YANG HADIR MENGIKUT BAHAGIAN II
PERKARA 11 UNDANG-UNDANG TUBUH KERAJAAN PAHANG:**

Yang Berhormat Setiausaha Kerajaan Negeri Pahang,
Dato' Sri Muhammad Safian Bin Ismail,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., AAP., AMP.

Yang Berhormat Pegawai Kewangan Negeri Pahang,
Dato' Indera Haji Mohamad Roslan Bin Harun,
SIMP., DSAP., DIMP., SMP

Yang Berhormat Penasihat Undang-Undang Negeri Pahang,
Dato' Sri Haji Shamsulbahri Bin Haji Ibrahim,
SSAP., DSAP., AMP.

TIDAK HADIR DENGAN MAAF:

Yang Berhormat Dato' Sri Haji Shahiruddin bin Ab. Moin,
SSAP., SIMP., DSAP., DIMP., PKT.

- **Dong**

Yang Berhormat Dato' Sri Abu Bakar bin Haji Harun,
SSAP., DIMP., SMP.

- **Chini**

SETIAUSAHA MESYUARAT:

Tuan Syed Ahmad Khirulanwar Alyahya Bin Syed Abdul Rahman, AAP.

Encik Che Farhan bin Che Mansor

SETIAUSAHA DEWAN

Mesyuarat Ketiga Penggal Pertama Dewan Negeri Pahang Keempat Belas di Dewan Negeri, Wisma Sri Pahang, Kuantan

Hari Keempat (Jumaat) : 23 November 2018
Bersamaan : 15 RabiulAwal 1440 Hijriah
Masa : 9.30 pagi

DOA

Perkara Pertama: Doa

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Bismillahirrahmanirrahim. Segala puji bagi Allah dibuka Mesyuarat Dewan Negeri dengan menyebut nama Allah Yang Maha Pemurah, Yang Maha Mengasihani kepada-Nya terpulang segala puji-pujian. Ya Allah yang bersifat Maha Hikmah, limpah keadilan, yang menanggungkan kewajipan ke atas Raja dan Ahli-ahli Dewan Negeri bagi mentadbir masalah masyarakat pergaulan, mudah-mudahan sentosa, aman makmur, limpah kebahagiaan meliputi penduduk negeri Pahang ini. Ya Allah, kami sekalian hamba-Mu yang diperkenan menjadi Ahli Dewan Negeri menyempurnakan kewajipan yang diamanahkan, yang terutama bagi negeri ini serta rakyatnya sekalian.

Ya Allah, berkat-Mu ke atas kami berhimpun dipohon anugerahkan taufik-Mu dipohonkan menyuluh, memandukan kepada ketika kami berunding, menimbang, bertukar fikiran pada segala perkara yang dibentangkan dengan saksama serta keamanan, kemakmuran dan kesejahteraan bagi negeri ini serta penduduk-penduduknya sekalian. Ya Allah, dipohon doa kami diperkenan. Aamiin Ya Rabbal A'lamin.

PERTANYAAN DAN JAWAPAN

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara kedua: Pertanyaan dan Jawapan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum WBT. Salam Sejahtera dan Selamat Pagi. Yang Amat Berhormat Menteri Besar, Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Alhamdulillah marilah kita bersama-sama memanjatkan syukur ke hadrat Allah SWT kerana dapat meneruskan persidangan pada hari ini dan untuk meneruskan aturan mesyuarat pada kali ini, saya dengan ini menjemput Yang Berhormat ADUN Tanah Rata. Sila.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Selamat pagi Yang Berhormat Yang di-Pertua, saya di sini mohon izin kemukakan soalan nombor 1.

[Apakah langkah-langkah jangka pendek dan jangka panjang yang akan dilaksanakan oleh pihak kerajaan negeri untuk menangani masalah kesesakan lalu lintas di kawasan Cameron Highlands terutamanya semasa hari cuti?]

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Assalamualaikum WBT. Selamat Pagi dan Salam Sejahtera. [Batuk]

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

ADUN Kawasan Tanah Rata bertanyakan berkenaan kesesakan lalu lintas di Tanah Rata dan er... ini memang tidak dapat dinafikan kerana untuk kita pergi ke Tanah Rata terdapat empat laluan iaitu daripada Raub–Koyan, er... Brinchang–Ringlet, kemudian daripada Gua Musang seterusnya daripada Simpang Pulai, Perak dan juga daripada Tapah dan ini menimbulkan dengan izin, *bottle neck* apabila kita sampai di Cameron Highlands.

Namun begitu kesesakan ini biasanya berlaku di waktu-waktu tertentu iaitu musim perayaan dan juga cuti sekolah. Dalam keadaan biasa tidak berlaku. Er... oleh sebab keadaan er... kesesakan ini boleh dikatakan agak er... serius. Setakat ini Kerajaan Negeri telah er... mengemukakan dua cadangan kertas kerja melalui JKR. Yang pertama ialah untuk er... menaik taraf jalan dari jalan kembar dua lorong kepada jalan kembar tiga lorong di Seksyen 66.90-hingga ke 68.50, Laluan Persekutuan FT059, Tapah ke Cameron Highlands, Pahang Darul Makmur.

Cadangan projek ini melibatkan kerja pelebaran di lokasi Kea Farm, iaitu dari arah Hotel Copthorne dan S'Corner menuju ke Kea Farm. Untuk makluman Yang Berhormat, kertas kerja telah pun dikemukakan pada bulan Julai yang lalu ke Ibu Pejabat JKR Malaysia dan JKR Pahang oleh JKR Daerah Cameron Highlands bagi tujuan untuk diangkat ke peringkat Pengurusan Nilai serta dibuat pertimbangan kelulusan sebagai projek baru di bawah RMKe-11 hingga RMKe-12.

Manakala cadangan kedua ialah naik taraf jalan untuk melancarkan trafik di Seksyen 59.94-60.05, iaitu laluan Tapah-Cameron Highlands dengan simpang-simpang Jalan Langgak Mercu, Jalan Tengkolok, Jalan Persiaran Dayang Endah dan Jalan Masjid di Tanah Rata.

Cadangan projek-projek ini melibatkan kerja-kerja naik taraf simpang-simpang yang terlibat di Laluan Persekutuan, kawasan Tanah Rata melalui langkah-langkah seperti cadangan menutupi simpang yang kurang pengguna serta membina laluan baru untuk akses pengguna ke simpang lain yang sedia ada. Kertas kerja telah pun dikemukakan pada awal Oktober 2018 ke Ibu Pejabat JKR Malaysia dan JKR Pahang oleh JKR Daerah Cameron Highlands sebagai tujuan untuk diangkat ke peringkat Pengurusan Nilai serta dibuat pertimbangan kelulusan sebagai projek baru di bawah RMKe-11 hingga ke RMKe-12.

Untuk makluman er... Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua juga, bagi melancarkan kesesakan lalu lintas ini, pihak PDRM khususnya Jabatan Siasatan dan Penguatkuasaan Trafik er... juga mengambil serius permasalahan ini. Tindakan jangka masa pendek yang sentiasa dilaksanakan oleh pihak PDRM dengan mengadakan kawalan lalu lintas sewaktu puncak.

Langkah-langkah lain ialah er... menggerakkan pegawai dan anggota dari semua Cawangan IPD Cameron Highlands untuk membantu tugas melancarkan lalu lintas

dan yang lebih er... pentingnya ialah melaksanakan penguatkuasaan secara dengan izin, *total enforcement and zero tolerance* dalam penguatkuasaan undang-undang lalu lintas.

Di samping itu juga pihak RELA dan Penguatkuasa Majlis Daerah Cameron Highlands turut membantu untuk er... mengurangkan kesesakan lalu lintas ni dan er... pihak Majlis Daerah Cameron Highlands juga telah pun mengambil tindakan untuk membina tempat letak kereta di Golden Hill untuk pasar malam di kawasan tersebut.

Jadi saya percaya dengan tindakan-tindakan ini akan dapat er... mengurangkan sedikit kesesakan lalu lintas di Tanah Rata. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Soalan tambahan. Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Er... salah satu sebab menjadikan Cameron Highlands di Tanah Rata ada *bottle neck* pada musim cuti adalah disebabkan kekurangan... kekurangan tempat letak kereta. Jadi adakah pihak kerajaan sedia ataupun er... adakah apa-apa cadangan untuk membina bangunan letak kereta ataupun membina lebih banyak... menyediakan lebih banyak tempat letak kereta di kawasan Tanah Rata. Terima kasih.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Sememangnya Kerajaan Negeri khususnya Majlis Daerah Tanah Rata akan er... berusaha sedaya upaya untuk mencari tempat untuk letak kereta dan buat pada masa ini er... tempat letak kereta yang dikenal pasti adalah di Golden Hill, Pasar Malam telah pun dibuat dan untuk akan datang sekiranya ada lagi tapak yang sesuai, yang difikirkan sesuai untuk mengatasi kesesakan lalu lintas ini, er... kita akan er... buat cadangan dan akan bina tempat letak kereta.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Soalan seterusnya saya jemput Yang Berhormat ADUN Muadzam Shah.

YB. TUAN IR. RAZALI BIN KASSIM

Terima kasih er... Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua. Saya kemukakan soalan nombor 2.

[Sejauh manakah usaha kerajaan negeri menyokong pertumbuhan kawasan perindustrian di kawasan Bandar Muadzam Shah?]

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Terima kasih kepada ADUN kawasan Muadzam yang bertanyakan usaha Kerajaan Negeri menyokong pertumbuhan kawasan perindustrian di kawasan Bandar Muadzam Shah. Untuk makluman er... Yang Berhormat, Kerajaan Negeri sentiasa menyokong apa jua pembangunan yang akan dilaksanakan, asalkan ianya memberikan manfaat kepada penduduk dan rakyat di negeri ini.

Bagi kawasan bandar Muadzam Shah er... Kerajaan negeri telah meluluskan dua projek pembangunan perindustrian di kawasan Bandar Muadzam Shah seluas 26.29 ekar yang membawa masuk pelaburan berjumlah RM40 juta pada tahun 2018, pada tahun inilah. Projek ini dijangka dapat membuka lebih banyak peluang pekerjaan di Muadzam Shah dan dapat meningkatkan ekonomi setempat.

Kerajaan Negeri juga melalui Pelan Strategik dan Program Transformasi Ekonomi Negeri Pahang 2016-2020, menggariskan strategi memperkukuhkan sektor pembuatan dengan pelbagai program serta aktiviti seperti memudahcara projek-projek pelaburan domestik dan asing, mempertingkatkan peranan Agensi Hentian Setempat dalam sektor perkilangan negeri, memperkasakan kawasan-kawasan perindustrian dan menggalakkan pertumbuhan kawasan perindustrian. Ianya melibatkan kerjasama agensi-agensi pelaksana seperti Perbadanan Kemajuan Negeri Pahang, Majlis Pembangunan Wilayah Ekonomi Pantai Timur dan Lembaga Pembangunan Pelaburan Malaysia.

Untuk makluman Yang Berhormat, er... pecahan daripada RM40 juta tadi ialah dua projek yang saya maksudkan ialah cadangan Pembangunan Industri di Muadzam Shah RM21 juta. Komponennya ialah 14 unit industri berkembar dan 54 unit industri teres yang melibatkan 11.17 ekar. Yang kedua adalah cadangan pembangunan perindustrian di Muadzam Shah, Mukim Bebar, daerah Rompin yang melibatkan RM19.7 juta. Komponennya ialah 20 unit industri sesebuah, 8 unit industri berkembar dan 20 unit industri melibatkan kawasan seluas 15.24 ekar.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Seterusnya, saya jemput Yang Berhormat ADUN Ketari.

YB. PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

Terima kasih. Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon kemukakan soalan nombor 5, eh! nombor 3. [ketawa]

[Adakah kerajaan negeri mempunyai perancangan untuk menjalankan Program Pendidikan Eko (*Eco Education Program*) supaya rakyat Pahang tahu kepentingan menjaga alam semulajadi?]

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Sememangnya pendidikan merupakan elemen yang penting di dalam kita membina peribadi individu terutama sekali di generasi akan datang. Memahami antara dengan izin, *the do and the don't's* adalah merupakan perkara yang wajib. Kerana disitu sahaja individu tersebut yang kita didik, terutama sekali daripada sekolah akan tahu, apa yang disebut sebagai *the border line* yang betul dengan izin, yang betul dan yang salah.

Er... Program Pendidikan Eko ataupun (*Eco Education Program*) adalah program yang baik dan perlu diterajui oleh Kerajaan Negeri dan Jabatan Alam Sekitar sentiasa boleh memberikan kerjasama kepada Kerajaan Negeri terhadap program yang dianjurkan kelak.

Kita juga nak maklumkan bahawa kita mempunyai *SASET* ataupun *Sultan Ahmad Shah Environmental Trust*, yang sememangnya di antara lain adalah untuk kita mengumpul, kemudian kita mengadakan program dan kemudian dalam masa yang sama juga kita mendidik untuk kita mencintai alam sekitar. Dan insya-Allah er... Jawatankuasa Alam Sekitar er... kita akan mengadakan seminar, insya-Allah dan kemudian insya-Allah, kita akan nak pastikan supaya di dalam seminar tersebut kita mengariskan hala tuju, bagaimanalah caranya, kerana alam sekitar ni, dia bukan sahaja setakat di alam semula jadi tetapi juga di bandar-bandar, di kampung-kampung semuanya, rupanya kita hendakkan alam sekitar yang baik.

Dan er... insya-Allah, kita akan pastikan bahawa er... alam sekitar kita ini dijaga dan saya cukup percaya bahawa antaranya adalah dengan kita mendidik kerana sebahagian besar daripada er... negeri kita ini terutama sekali dari segi produk pelancongan adalah merupakan *eco tourism*, dengan izin. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Dan seterusnya saya jemput Yang Berhormat ADUN Beserah.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Bismillahirrahmanirrahim. Assalamualaikum Warahmatullah dan salam sejahtera. Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, saya kemukakan soalan nombor 4.

[Projek Tenusu yang diusahakan oleh First Dairy Farm di atas tanah kerajaan, sila nyatakan

- a) Status terkini projek tersebut, adakah masih berjalan atau telah berhenti?
- b) Bagaimanakah dengan status tanah yang diberikan kepada syarikat tersebut?
- c) Adakah kerajaan negeri ada menanggung apa-apa tanggungan dengan mana-mana institusi kewangan berkaitan projek tersebut?]

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Pertamanya bagi menjawab er... soalan pertama yang dikemukakan oleh ADUN Beserah berkaitan dengan Projek Tenusu yang membabitkan syarikat First Dairy Farm iaitu status terkini projek tersebut. Adakah masih berjalan atau telah berhenti? Jawapannya telah pun berhenti, tidak beroperasi lagi.

Yang keduanya, status tanah yang diberikan kepada syarikat tersebut. Untuk makluman Dewan Yang Mulia ini, sebenarnya er... pihak kerajaan telah meluluskan er... tanah seluas 446 ekar pada tahun... 2002 ya... tahun 2002, 446 ekar dan er... selepas itu, pihak syarikat telah membuat permohonan tambahan sejumlah 1,800 ekar iaitu dalam tahun 2009 dan er... oleh kerana dalam er... tahun 2002 bila diluluskan, pihak syarikat iaitu selepas diluluskan dalam tahun 2007 telah mohon supaya tanah er... 446 ekar ini dapat dicagarkan ke bank iaitu er... bagi membiayai projek tersebut. Ini tahun 2007 ya, dan er... pihak kerajaan er... pada ketika itu telah meluluskan maka tanah ini telah pun dicagarkan kepada Bank Pertanian atau kini dipanggil sebagai

AGRO Bank dan er... oleh kerana permasalahan yang dialami oleh First Dairy Farm ini, maka tanah yang dicagar ini telah di er... pohon oleh pihak bank untuk di *foreclosure* lah maknanya di er... dijual ataupun diambil tindakan untuk er... mendapatkan semula hutang First Dairy ini sebanyak RM31 juta. Jadi yang itu, pihak Kerajaan Negeri er... telah pun er... ya lah terpaksa memberi kelulusan iaitu sekiranya di *foreclosure* kan, pertama sekali, hutang-hutang kerajaan ni mesti dilupuskan dulu oleh er... pihak bank dan bank telah pun bersetuju.

Manakala kelulusan bagi 1,800 ekar, ini telah pun dibatalkan er... oleh pihak kerajaan walhal pihak MMK ataupun Majlis Mesyuarat Kerajaan telah memutuskan untuk membatalkan projek yang er... dikendalikan oleh First Dairy Farm ini dan er... tanah 1,800 ekar yang telah pun diluluskan ini dibatalkan. Itu status kedudukan tanah.

Adakah?... Yang ketiganya adakah pihak Kerajaan Negeri ada menanggung apa-apa tanggungan dengan mana-mana institusi kewangan berkaitan projek ini? Pada dasarnya tidak ada, hanya pajakan pada tanah 446 ekar itu sahaja jadi sandarannya dan er... liabilitinya tertakluk kepada situ. Terima kasih.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Saoalan tambahan ya, Tuan Yang di-Pertua,

Baik er... terima kasih pihak kerajaan di atas penjelasan tersebut. Kemudian saya ingin kaitkan er... jawapan tersebut dengan er... perancangan pihak kerajaan dalam bajet yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar pada hari Isnin yang lalu, iaitu kerajaan bercadang untuk mewujudkan er... satu sumber kekayaan baru negeri Pahang dengan mewujudkan Pahang Dairy Valley yang meliputi Rompin, Pekan dan Kuantan untuk menjadikan ianya sebagai projek tenusu er... namun er... daripada projek yang lepas, kita dapati ada kegagalan.

Er... saya ingin penjelasan pihak kerajaan, apakah punca kegagalan tersebut dan apakah perbezaan antara projek yang telah dilaksanakan pada tahun 2002 yang gagal tersebut dengan projek yang bakal dilaksanakan? Sekiranya sama je dari segi konsep ataupun dari segi perjalanannya, dikhuatiri akan menemui jalan yang sama iaitu kegagalan.

Jadi apakah yang akan membezakan projek er... Pahang Dairy Valley ini dengan projek tenusu yang telah dijalankan pada 2002 yang lalu? Terima kasih.

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Tuan Yang di-Pertua,

Dia perniagaan ini, walaupun mempunyai persamaan tapi sebenarnya ada kelainannya. Ada pengusaha yang mengusahakan er... misal contohnya er... perniagaan nasi lemak ya... nasi lemak, semua ramai beratus, beribu kadang yang mengusahakan nasi lemak ini. Tapi er... dalam proses itu ada yang gagal, ada yang berjaya. Malahan ada yang nasi lemak yang menjadi begitu hebat sekali hingga tak menang tangan misal contohnya pelbagai nasi lemak lah ya. Ada... Yang Berhormat er... ADUN Lanchang menyatakan nasi lemak Kampung Baru, nasi lemak antarabangsa.

Tapi ada nasi lemak yang er... di Kelab Sultan Sulaiman tu yang berjaya, ada nasi lemak di er... *village* di... di Janda Baik pun boleh tahan juga nasi lemak [ketawa]. Dan

ini... ini mengikut maklumat daripada ADUN Lanchang. Begitu juga pulut, kadang tu ada yang berjaya er... mempromosi pulut. Salah satu pulut yang hebat ya, di Lipis, pulut Jamil, yang memang menjadi kegemaran Kebawah Duli Yang Maha Mulia Tuanku Sultan Pahang. Dia er... santap pulut tu dia berbeza dengan pulut-pulut yang lain. Malahan semalam saya di MAHA dapati bahawasanya er... makanan Pahang tu, boleh dipromosikan iaitu er... gulai tempoyak patin dan sebagai sebagainya.

Jadi, begitu juga di er... berkaitan dengan perusahaan tenusu ini. Ada yang berjaya. Di Muadzam tu Holstein ya er... syarikat yang merupakan pengusaha yang hebat di Muadzam yang telah mengusahakan ini... industri tenusu ini. Menjadi kebanggaan bukan sahaja kepada masyarakat di Muadzam tetapi juga di Pahang kita ni dan melihat perbandingan antara kedua-dua syarikat ini, kita dapati banyak perkara yang kita boleh ambil iktibar. Bagaimana pelaksanaannya dibuat dengan begitu teliti perancangannya. Pengusaha itu sendiri, tuan punya pemegang saham tu sendiri terlibat er... dalam perusahaan itu.

Sebab itu bersandarkan kepada pengalaman yang dialami oleh First Dairy Farm dan juga kejayaan yang dikecapi oleh er... Holstein dan juga er... Makmur Dairy ini Yang Berhormat, maka pihak Kerajaan Negeri yakin kalau sekiranya kita mempunyai pengusaha ataupun pelabur yang tepat, yang er... sesuai, insya-Allah er... *dairy valley* ini boleh kita majukan insya-Allah. Dan ianya er... telah pun dilawati oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar sendiri dalam siri lawatan kerja dan kita yakin er... melalui operasi dan juga pengalaman yang dilalui oleh Holstein er... Syarikat Holstein di Muadzam ni er... insya-Allah er... impian untuk menjadikan *dairy valley* ini sebagai satu kenyataan amat er... memberangsangkan. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila.

YB. TUAN HAJI ANDANSURA BIN RABU

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Er... satu lagi soalan tambahan daripada saya berkaitan dengan perkara ini. Er... dijangkakan er... daripada tahun 2025, Pahang akan mengeluarkan 40 juta lita... liter susu setahun er... berdasarkan kepada projek Pahang *dairy... valley* ini. Cuma kita, penjelasan diberikan pihak kerajaan sebentar tadi er... kita bimbang kegagalan daripada projek First Dairy Farm ini er... kita pernah didedahkan tentang bagaimana pengusaha ini mencurahkan susu tersebut ke dalam longkang, kerana tidak mampu untuk hendak dapat pasaran dan juga tidak ekonomik untuk meneruskan projek tersebut.

Jadi 40 juta lita... liter susu ini, jaminan yang boleh kita beri kepada er... projek ini agar tidak berulang perkara tersebut dan memberikan pulangan sepertimana yang kita harapkan. Pendapatan pengusaha RM10,000 sebulan, hah jadi, kita harap ianya akan ada satu langkah yang berbeza daripada sebelum ini dan lebih holistik, lebih menyeluruh supaya dia tidak akan menjadi seperti mana sebelum ini. Terima kasih.

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Terima kasih, Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Setiap produk yang kita hasilkan ini mesti mencapai *standard* dengan izin, piawai ataupun mutu kualiti. Dan er... ini adalah merupakan di antara kriteria yang paling penting. Apa jua yang kita hasilkan baik makanan, baik produk-produk makanan yang kita jana atau kita hasilkan ini, mesti mencapai kualiti yang er... di... boleh mematuhi *standard* yang paling tinggi. Sebab itu dalam konteks ini, apabila pengusaha tidak dapat memenuhi kriteria ini, sudah tentu pihak pembeli tidak akan mahu membeli er... hasil produk kita.

Ini... ini bukan semata-mata tenusu sahaja, semua sekali, baik sawit, baik pertanian, baik waima makanan sekali pun, sebab itu kita sarankan, misal contohnya pengalaman yang kita lalui iaitu saya bagi contoh lagi Holstein ni sendiri, dia mempunyai satu *standard* yang tinggi dan juga mempelbagaikan produk tu bukan semata-mata membekalkan susu tetapi mestilah juga mewujudkan produk-produk hiliran, dipanggil industri asas tani. Maknanya selain daripada susu tu dia ada pulak produk-produk lain yang boleh dimanfaatkan, insya-Allah.

Sebab tu dalam perancangan yang dibuat oleh pihak kerajaan, kita mensasarkan di masa hadapan kolaborasi dengan industri yang er... memang er... berpengaruh dalam industri tenusu ini akan dibuat, bukan semata-mata kita lepas sahaja. Makna pengalaman kita sekarang ni, pihak Kerajaan Negeri akan terlibat sama dan kalau perlu, misal contohnya, insya-Allah kalau perlu mungkin er... antara er... syarikat berkaitan kerajaan, GLC akan campur tangan dalam aspek ini, insya-Allah.

Jadi dalam konteks ini mungkin er... kita juga mempelawa Yang Berhormat ya rakan-rakan daripada sebelah sana untuk turut memberi input kerana ini adalah demi kepentingan Pahang. *Nothing political* dengan izin tetapi demi kejayaan negeri yang kita cintai ini. Insya-Allah, terima kasih. Dan terima kasih atas pandangan...

YB. PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Soalan tambahan.

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

... daripada ni ADUN Beserah. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Kemayan... Kemayan.

YB. DATO' MOHD FADIL BIN OSMAN

Er... saya kalau tak silap saya, pengalaman saya, tentang 2 kategori antara First Dairy Farm tu dan juga Holstein ni, dia dalam kaedah penternakan atau per... perindustri tenusu yang agak berbeza, suasana yang berbeza. Yang mana yang saya fahamkan, yang First Dairy Farm dia lebih *open grazing*, dia ragut sendiri masuk dalam satu kawasan yang luas. Tapi di Holstein ni, dia punya kaedah dia lebih pada... lebih pada er... *feedlotting* ya, *feedlot*. Jadi adakah pihak kerajaan pernah membuat satu kajian khusus tentang keupayaan, sama ada *free grazing* dengan izin, *free grazing* lebih baik

ke ataupun punca kegagalan kena *free grazing* ataupun Holstein itu berjaya kerana *feedlotting*. Itu soalan pertama saya.

Yang keduanya, Dato' Yang di-Pertua, budaya minum susu ini kalangan masyarakat Malaysia ni amat rendah ya, kalau kita nak bandingkan dengan masyarakat India di Malaysia tu pun, di negeri India sendiri. Jadi saya tengok di sini, pertama kita boleh persoalkan dari segi budaya meminum susu dan keduanya bila budaya minum susu tak minat oleh masyarakat orang Malaysia, dah tentulah penternakan lembu tenusu pun kurang minat, tapi potensi itu ada.

Adakah pihak kerajaan bercadang untuk mengadakan promosi minum susu untuk di negeri Pahang dan juga memberikan input-input ilmu yang berguna kepada penternak-penternak susu. Sekian, Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Tuan yang di-Pertua,

Perbezaan antara *feedlot* dengan er... *open grazing*, dia konsep dia ni sebab pemakanan. Dia yang pentingnya dia er... ini, ternakan kita ini dapat makan. Jadi kalau kita, misal contohnya mempunyai kawasan yang agak terhad, yang pentingnya kita er... bekal dengan satu sistem pengurusan yang mana memanfaatkan, mengoptimalkan er... ini kawasan itu dan sudah tentunya dengan *feedlotting* ini, dia ada kaedah dia di mana kita, bagi makan secara teratur kepada er... ternakan kita lembu ke atau pun kerbau ter... kambing dan sebagainya.

Manakala bagi *open grazing* ini... *open grazing* ni, kita nak wujudkan suasana er... semula jadi. Jadi *cattle* atau ternakan tu dia akan makan sendiri er... rumput yang er... ada di situ. Kalau gersangnya, maknanya tanah tu mungkin er... makanannya kurang. Jadi ini akan memberi kesan. Sebab itu er... dalam konteks er... sebegini er... ada juga pihak-pihak yang er... mencadangkan apabila diluluskan er... dia tanam er... ni rumput seperti *napier* yang er... menjadi er... sumber makanan kepada er... ternakan ini. Manakala dalam konteks *feedlot* itu sama ada kita bagi er... ini *silage* yang diproses ataupun er... makanan-makanan yang telah pun er... di'stir'kan atau dikeluarkan oleh pihak syarikat ya, yang bersesuaian mengikut keperluan er... ternakan masing-masing.

Tapi ada yang berfikir dia ada dua *school of thoughts*, dia ada yang... yang kata er... biarkan dia *open grazing* jadi dia... daging dia lebih enak dan sebagainya. Dia macam ayam kampung dengan ayam... ayam... ayam terkurung tulah ayam bandar, ya kan. Yang dibuat dan er... saya rasa yang ni insya-Allah. Er... sebenarnya sepertimana yang rakan saya dari Kemayan iaitu bekas Pengerusi MARDI ya, mempunyai pengalaman yang begitu luas er... memikirkan er... dia tengok pada kesesuaian kalau sekiranya er... kedua-dua sistem ni mempunyai kekuatan masing-masing dan kita er... sesuaikan dengan kaedah yang akan diperkenalkan nanti insya-Allah.

Yang keduanya, berkenaan dengan inilah *tendency* ini, ini kecenderungan orang-orang er... penduduk di er... Malaysia er... untuk minum susu. Memang kita rasa... YB. minat susu ataupun tidak? [Bertanya YB. Kemayan]. Minat. [Ahli Dewan Ketawa]. Ada yang minat macam-macam minum cara, kaedah pun berbeza ada yang minum gitu ada yang... yelah minum ada yang... macam-macam susulah yang ada di sini ya. Er... ya dia macam fertigasi juga, ada fertigasi gantung, ada fertigasi bawah dan sebagainya ya. Jadi nampak kaedah susu ni pun ada kaedah-kaedah dia.

Tapi sebenarnya selain daripada susu ini, produk susu ni dia boleh dipelbagaikan. Iaitu kita boleh buat keju. Kita boleh er... misal contohnya kita boleh hasilkan *yogurt*, dengan izin er... apa nama *yogurt* dalam Bahasa Arab (rujuk Ahli Dewan) labadi er... Bahasa Arabnya labadi. Er...labad bahasa ya, tapi *yogurt*lah boleh juga. Semalam saya dapati promosi susu ini dia bagi ais krim. Ais krim dibuat daripada susu. Jadi maknanya kita boleh pelbagaikan Dato'... Dato'... Dato' Sri. Er... ya dadih, dadih, er... dadih.

Jadi er... insya-Allah promosi inilah ya yang sebenarnya kadang-kadang kita tak sedar banyak makanan yang dihasilkan berasaskan daripada susu dan ini er... boleh er... dimanfaatkan er... dengan melihat kepada bagaimana begitu banyaknya susu yang terpaksa diimport daripada luar negara. Jadi kita jangkakan insya-Allah er... perkara ni dapat di er... tangani dan memenuhi pasaran yang memangnya memerlukan banyak juga sumber-sumber pengeluaran er... daripada industri tenusu ini, insya-Allah.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Seterusnya saya jemput Yang Berhormat ADUN Kawasan Semantan.

YB. DATO' NOR AZMI BIN MAT LUDIN

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua. Saya ingin mengemu... mengemukakan soalan nombor 5.

[Perancangan masa hadapan Kerajaan Negeri untuk meningkatkan kebolehsaingan institusi pendidikan milik Kerajaan Negeri dalam persaingan pendidikan?]

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua dan terima kasih juga kepada rakan saya ADUN Semantan... Kuala Semantan yang bertanya tentang er... perancangan masa hadapan kerajaan bagi mempertingkatkan kebolehsaingan institusi pendidikan milik Kerajaan Negeri. Kita bersyukur ke hadrat Illahi, Kerajaan Negeri sangat menitikberatkan soal ilmu dan pendidikan. Sudah tentulah hal ini mempunyai hala tuju dan matlamat yang diatur rapi.

Jadi sehubungan dengan itu, kita ada beberapa agensi yang bertanggungjawab di dalam soal pendi...pendidikan. Yang pertamanya Jabatan Agama Islam Pahang. Kita memiliki sebanyak 18 buah Sekolah Agama Kerajaan Negeri yang di dalam sekolah itu bukan sahaja memberi pendidikan agama yang kurikulumnya berdasarkan kepada Buuth Al-Azhar tetapi juga dia mempunyai er... kurikulum yang er... sesuai dengan arus semasa iaitu KBSM, KSS... KSSM.

Dia mengambil peperiksaan PT3 dan juga SPM dan juga STAM. Kita bersyukur juga ke hadrat Illahi melalui Jabatan Agama kita mempunyai Kuliah Sultan Abu Bakar yang mana pelajar-pelajar lepasan Kuliah Sultan Abu Bakar layak untuk mela... er... menja... Kuliah ini menjadi gerbang kepada Universiti dan layak untuk menyambung pengajian mereka ke mana-mana universiti di dalam negara ataupun di luar negara. Dalam pada itu, kita juga memiliki satu institusi pengajian tinggi yang asalnya dulu dikenali dengan KIPSAS, Kolej Islam Sultan Haji Ahmad Shah dan baru-baru ini er... Kolej Islam telah dinaik taraf kepada Kolej Universiti.

Pengiktirafan ini diberi di atas er... perancangan-perancangan kerajaan yang rapi diatur melalui KIPSAS untuk menawarkan pengajian-pengajian yang lebih berpro... berproduktiviti melahirkan generasi-generasi pelajar yang lebih matang dan berilmu. Kemudian itu, kita juga mempunyai beberapa pusat pengajian di... melalui Yayasan Pahang iaitu Maahad Tahfiz Kerajaan Negeri.

Maahad ini bersifat profesional. Selain mereka diberikan pendidikan bagaimana untuk menghafal al-Quran, mereka juga diberikan ruang untuk mengambil pengajian dan pembelajaran er... profesional di dalam perubatan dan sebagainya. Dato' Sri Yang di-Pertua, kita juga mempunyai er... UCYP iaitu er... sebuah institusi pengajian tinggi yang dikelolakan oleh Yayasan Pahang yang menawarkan pelbagai bidang er... termasuk teknikal, keagamaan dan juga kemahiran.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Dalam waktu yang sama, kita juga mempunyai er... PSDC iaitu Pahang... Pahang Skills yang mana bertanggungjawab untuk menawarkan pelbagai bentuk pengajian teknikal dan juga er... kepakaran, kemahiran di dalam pelbagai bidang ilmu. Semua ini ber... adalah perancangan Kerajaan Negeri di bawah kepimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang, Kerajaan Barisan Nasional yang berusaha untuk memastikan anak bangsa di negeri Pahang ini sentiasa terbela pendidikannya dan mempunyai tuju arah yang teratur. Sekian, terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila.

YB. DATO' HAJI MOHD. FADIL BIN OSMAN

Terima kasih Dato' Yang di-Pertua, saya bercadang untuk bertanya dua er... dua soalan. Pertama, soalan saya adakah perancangan daripada pihak Kerajaan Negeri untuk menggabungkan semua kolej-kolej atau universiti yang ada di apa kolej-kolej universiti GLC di negeri Pahang ini di bawah satu pentadbiran. Itu pertama. Yang keduanya ialah yalah yang pertama saya ulas sikit. Soalan pertama saya tadi, penggabungan lepas tu dan kalau boleh pengga... apabila penggabungan ini dilakukan, kita juga ingin bertanya pada pihak Kerajaan Negeri adakah bercadang untuk memberikan tenaga-tenaga profesional ya yang bijak pandai dalam...dalam instisi... institusi pendidikan untuk menerajui penggabungan ini, itu kedua.

Dan yang ketiganya, soalan saya kebanyakan kolej-kolej universiti GLC di negeri Pahang ni, adakah dia dalam bentuk *profit oriented* ataupun *CSR*? Terima kasih Dato' Yang di-Pertua.

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Yang ketiga tadi apa? Dengan yang kedua?

YB. DATO' HAJI MOHD. FADIL BIN OSMAN

Sama ada bermotifkan keuntungan ataupun *CSR*. Terima kasih Dato' Yang di-Pertua. Er... mengaut untung.

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Yang di-Pertua,

Nak gabungkan ini, jadikan satu institusi masih belum di... masih belum dikajikanlah. Tetapi kita alhamdulillah, apabila kita mempunyai banyak pusat pengajian itu, makna banyak tawaran yang kita boleh buat kepada rakyat kita, tetapi jika sekiranya penggabungan itu satu perkara yang boleh membawa positif, dan juga kebaikan kepada rakyat negeri Pahang, tidak ada salahnya kerajaan akan mengkaji, menilai dan meneliti melalui agensinya.

Ada pun er... soal kebajikan, sudah tentulah Kerajaan Negeri buat pusat pengajian ini terutama sekali untuk mengembangkan ilmu supaya melahirkan masyarakat berilmu. Itu kebajikan yang paling besar sekali. Bukan nak mengaut keuntungan, nak mencari apa duit dan sebagainya kerana apa namanya mene... menyampaikan ilmu itu satu kewajipan, tetapi di dalam waktu yang sama, zaman dulu pun orang nak mengaji kena angkut air di perigi Dato' Sri Yang di-Pertua. Terima kasih banyak-banyak.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah, soalan seterusnya saya jemput Yang Berhormat ADUN Kemayan.

YB. DATO' HAJI MOHD. FADIL BIN OSMAN

Terima kasih Dato' Yang di-Pertua. Soalan saya soalan nombor 6.

[Jalan dari Gambang ke Segamat, ingin mengetahui berkenaan:

- a) Berapakah peratus kesiapan kerja?
- b) Bilakah jangka masa siap (tahun)?
- c) Berapakah jumlah pampasan yang dibayar?
- d) Berapakah jumlah penduduk yang terlibat?]

YB. DATO' SRI NOROL AZALI BIN SULAIMAN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Wakil dari pe... daripada Kemayan bertanyakan soalan berkaitan dengan Jalan FR 12 yang menghubungkan er... Gambang ke Segamat untuk Fasa 1. Jalan ini untuk makluman Sidang Dewan Yang dimulakan, membabitkan tiga kawasan Parlimen iaitu Paya Besar, Pekan dan Rompin, dan membabitkan tiga DUN. DUN Pulau Manis, DUN Bebar dan Muadzam bagi fasa pertama ini.

Menjawab soalan Yang Berhormat, peratus siap sebenar pada hari ini adalah 78.2% berbanding dengan jadual 79.53. Dalam erti kata lain er... lebih cepat daripada yang dijadualkan setelah mengambil kira EOT yang diberikan. Jangkaan siap projek ini adalah er... 18 Mei 2019. Selepas lanjutan tempoh masa kali pertama diberikan. Jumlah pampasan yang dibayar adalah sejumlah RM981,000 lot penduduk yang terbiar... terbabit adalah 14. Terima kasih Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua.

YB. DATO' HAJI MOHD. FADIL BIN OSMAN

Soalan tambahan saya. Dato' Yang di-Pertua,

Sebenarnya saya mohon maafah pada Pulau Manis, Lepar, Muadzam. Bukan nak campur. Sebenarnya soalan utama saya, saya tanyakan itu hari Temerloh ke Bera, tapi sambil-sambil itu tanya sekali, tersentuh sekali pasal soal jalan daripada Muadzam ke... er... ke Segamat. Kekhuatiran kita, kita khuatirkan sejak perubahan kerajaan pimpinan pusat ini, kita khuatirkan projek-projek yang tengah berjalan, projek-projek besar kita yang pen... yang semua berkepentingan rakyat dibatalkan. Dan baru-baru ini saya berkesempatan lalu kat laluan tersebut, jalan tersebut saya tengok kerja-kerjanya terlalu perlahan dan kadang-kadang itu banyak kerja yang jalan pun dah rosak tapi tak ada orang buat. Jadi, adakah pihak kerajaan yakin projek ini akan diteruskan dan disiapkan? Pertama.

Yang kedua, saya ambil kesempatan di sini sekiranya pihak kerajaan boleh menjawab boleh bagi sedikit maklumat tentang jalan daripada Temerloh ke Bera. Apa kisahnya apa jadinya. Saya tengok sekarang ini begitu jugalah, lagi *slow*, dalam keadaan sekarang ini musim hujan, jalan berlopak-lopak, berlubang-lubang dan kita tak nampak ada arah untuk membaikinya.

Begitu juga yang ketiga ini saya ambil kesempatan sekalilah Dato' Sri Yang di-Pertua ya. Saya nak bercakap semalam saya... saya demam. Saya tahu, maknanya Triang pun tahu. Wakil Triang pun tahu, kalau di Bera itu kita tengok setiap tahun dan setiap masa jalan yang rosak ini adalah di Simpang Menter. Kuala Menteri depan Marrybrown. Jalan itu dari dulu sampai sekarang, Triang tahu jalan itu? Tahu? Hah, dia mungkin tak perasan. Dia selalu *check* kawasan orang. Jadi kalau boleh disertakan sekali jawapan dia adalah lagi baik. Sekian Yang di-Pertua.

YB. DATO' SRI NOROL AZALI BIN SULAIMAN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Untuk jalan di Bera ini secara *details* nya kita boleh bermesyuarat di Bera. Saya Guai, Kemayan, dan Triang insya-Allah. Tapi menjawab soalan Yang Berhormat di Dewan ini, er... untuk jalan daripada Temerloh ke Bera mengikut jadual sepatutnya 39.7% dan er... kemajuan sebenar adalah 48.48%. Saya percaya Yang Berhormat akan tanya saya. Eh, nampaknya macam dah lama tapi kenapa baru 48%. Sebenarnya Yang Berhormat Yang di-Pertua, er... ada beberapa EOT telah diberikan kepada apa kontraktor ini untuk menyiapkan kerana beberapa masalah timbul berkaitan dengan pengambilan balik tanah er... yang membabitkan bukan sahaja Pejabat Tanah Daerah tetapi juga JKPTG.

Maklumlah Yang Berhormat Yang di-Pertua, kita mengambil tanah milik apa ini individu-individu, yang ini bukan tumpang tanah kerajaan seperti mana yang apa Triang selalu bangkitkan, itu tanah kerajaan tapi kita terpaksa ambil untuk kepentingan awam. Ini tanah yang telah diberi milik ya, dan di samping itu juga mungkin kemajuan apa... pesat ekonomi Pahang dalam penggal yang lalu, itu menyebabkan kita banyak mendapat projek persekutuan. Jadi saya rasa itu juga memberi sedikit gangguan dari segi penjadualan tugas-tugas di pejabat tanah. Berkaitan dengan jalan di er... Bukit Menteri Yang Berhormat ya. Sebenarnya itu juga dalam cadangan er... keseluruhannya untuk menaik taraf daripada Temerloh hinggalah ke er... Serting er... tetapi itu dalam cadangan Fasa 2, Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Soalan seterusnya sila.

YB. ENCIK SIM CHON SIANG

Soalan tambahan.

Terima kasih Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua. Terima kasih er... Wakil Kemayan membangkitkan isu ini. Bagi saya setiap tahun saya kena pakai jalan ini dua kali. Balik ke kampung saya, Batu Pahat. Saya faham dah keadaan macam mana di kawasan ini. Jalan ini sudah empat tahun di... membuat er... jalan raya ini. Saya ingin nak tanya sini. Saya... selalu saya jalan melalui jalan ini saya nampak banyak kemalangan yang berlaku, sebab er... jalan ini raya tidak er... keselamatan tidak teratur. Soalan saya adalah, berapakah kemalangan telah berlaku selepas projek ini dimulakan? Dan berapa kes melibatkan kematian selepas projek ini dimulakan? Terima kasih.

YB. DATO' SRI NOROL AZALI BIN SULAIMAN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Rupanya orang Batu Pahat mewakili Teruntum. Jadi soalan berkaitan dengan kemalangan Yang Berhormat, insya – Allah saya cuba berikan secara bertulis, tetapi kalau kira lalu Yang Berhormat dua kali setahun. Saya, Yang Berhormat Yang di-Pertua hampir setiap bulan melalui jalan itu kerana saya memasuki kawasan DUN Guai, Felda Mayam melalui Terapai, jalan itu jugalah. Jadi soal keselamatan ini kita akui memang ada banyak aduan, ada banyak apa kemalangan. Walaupun jumlahnya saya tidak pasti, tapi langkah-langkah er... apa ini penguatkuasaan telah diambil.

Er... kalau boleh saya sebutkan secara ringkas di sini. Er... sebanyak 16 surat amaran telah diberikan apa berkaitan dengan er... niat er... apa untuk penamatan apa kontrak ini, tetapi setelah diberikan penjelasan dan menilai apa maklumat-maklumat er... mengenai masalah yang daripada kontraktor, pihak kerajaan pihak er... kementerian Kerja Raya ya, telah memberikan kebenaran untuk lewat tempoh ini. Walau bagaimanapun dari segi er... menambah baik aspek keselamatan pada bulan Oktober yang lalu, beberapa tindakan segera telah diambil dengan penambahan apa... papan-papan tanda keselamatan dan pembaikan sementara di mana perlu. Terima kasih Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Soalan seterusnya saya jemput Yang Berhormat Chenor.

YB. ENCIK MUJIBUR RAHMAN BIN ISHAK

Assalamualaikum WBT. Assalamualaikum. Er... Tuan Yang di-Pertua,

Saya mengemukakan soalan nombor 7.

[Apakah kerajaan negeri bersedia untuk mengiktiraf sukan memanah tradisional yang semakin popular dan ada pemanah yang turut menyertai pertandingan di luar negara dan mampu bersaing di peringkat antarabangsa.]

YB. DATO' SRI HAJI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Terima kasih kepada er... ADUN Chenor ya, yang begitu prihatin er... tentang perkembangan er... sukan tradisional iaitu soalnya yang berkitar kepada adakah kerajaan mengiktiraf sukan memanah tradisional yang semakin popular dan ada pemanah yang turut menyertai pertandingan di luar negara serta mampu bersaing di peringkat dunia. Sebelum er... saya pergi lebih lanjut pada soalan er... jawapan ini er... pada soalan ini saya ingin menyatakan bahawa di Pahang ini kita ada beberapa persatuan.

Ada yang rasmi dan ada yang tidak rasmi, kerana ada masalah pendaftaran di Jabatan Pendaftaran Negara atas status sukan dan sebagainya, dan di Pahang ini kita ada er... Persatuan Memanah er... Pekan, Anak Pekan dan kita ada Persatuan Memanah er... Pahang yang kalau di peringkat er... kebangsaan ataupun Malaysia, kita mempunyai Persatuan Memanah Tradisional (PEMANTAP) dan er... beberapa er... kelab lagi yang me... berkaitan dengan er... memanah tradisional ini.

Untuk makluman Sidang Dewan juga, sukan memanah tradisional ini merupakan bukan satu sukan memanah yang agak baru di er... Negeri Pahang. Tetapi ia telah dikesan er... sekian lama di Peringkat Malaysia ya. Dan kalau kita tengok tokoh-tokoh pemanah dunia Islam pada suatu ketika dahulu seperti er... Sa'ad Al Waqqash dan Talhah, Suhaib Ar Rumi... hah ini semua tokoh-tokoh. Bila di kalangan sahabat itu bertanya kepada Nabi Muhammad SAW tentang er... kekuatan memanah ini setiap kali diajukan soalan dia akan sebut memanah, memanah, memanah. Menunjukkan bahawa er... sukan memanah itu ada satu sunnah kepada umat Islam.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Berbalik kepada er... pengiktirafan oleh Kerajaan Negeri Pahang ini, er... bahawa kerajaan tiada halangan untuk menyokong aktiviti sukan tradisional seperti sukan memanah tradisional ini bahkan sukan memanah ini dilihat boleh menarik minat golongan belia dan dewasa negeri ini untuk sama-sama terlibat dalam aktiviti sukan seterusnya dapat diketengahkan bakat-bakat mereka di peringkat lebih tinggi.

Uniknya er... sukan tradisional ini, kalau kita tengok dia punya bilah er... panah itu dia buat dari buluh, dari kayu, dari karbon, aluminium dan *fiber glass*. Ini adalah keunikan yang mana er... pemanah-pemanah tradisional ini bukan sahaja memanah secara berdiri bahkan mereka ini memanah secara berkuda sebagaimana telah diadakan di ekuestrian er... Yayasan Pahang ya pada tahun yang lalu.

Begitu juga sukan-sukan yang melibatkan memanah tradisional ini, banyak telah melibatkan daerah-daerah seperti di Chini, di er... Taman Air Leleh kemudian di er... Rompin, di Kuantan, di Chenor. Hah, ini membuktikan bahawa sukan memanah tradisional ini mempunyai peminat yang ramai dan saya difahamkan persatuan-persatuan ini telah menghantar dengan duit sendiri ya, sehingga mereka pergi ke Hungary ya, dan telah menyertai beberapa kejohanan, dan ada yang telah mencapai kejohanan tertentu dalam sukan memanah tradisional ini. Untuk makluman juga pemain-pemain ataupun permainan-permainan tradisional seperti memanah tradisional tidak termasuk di dalam Dasar Pembangunan Sukan Negara. Hah ni, yang perlu kita jelas kepada soalan tersebut.

Di mana Pejabat Pesuruhjaya Sukan Malaysia selaku badan yang bertanggungjawab untuk mendaftar persatuan-persatuan sukan sehingga kini masih lagi tidak mendaftar persatuan sukan berbentuk tradisional ini ya. Sehubungan itu, kemudahan sukan ini er... lebih cenderung kepada aktiviti kesenian, maka sukar untuk diketengahkan melalui pengurusan sukan berprestasi tinggi yang dilaksanakan oleh Majlis Sukan Negeri mahupun Majlis Sukan Negara. Dan dia lebih bentuk kesenian dan kebudayaan.

Namun begitu, kita yakin dalam beberapa siri perjumpaan, kita akan terus memajukan usaha untuk mendaftarkan supaya mereka ini lebih tersusun dan sistematik perancangan dan juga peruntukan yang mereka boleh perolehi daripada Kerajaan Persekutuan, mahu pun Kerajaan Negeri untuk terus memastikan pembangunan sukan memanah tradisional ini sentiasa relevan dan lestari pada peminat-peminat sukan memanah tradisional ini. Terima kasih.

YB. ENCIK MUJIBUR RAHMAN BIN ISHAK

Soalan tambahan. Terima kasih kepada pihak kerajaan yang menerangkan berkenaan dengan sukan memanah ini. Jadi saya nak bertanya berkenaan apakah kerajaan negeri Pahang bersedia ataupun boleh untuk memberi insentif kepada pemanah-pemanah yang berbakat dalam bentuk kewangan supaya mereka menjadi pemanah yang dapat mengharumkan nama negeri dan juga negara.

Di samping itu juga apakah kerajaan bersedia untuk membuat lapang sasaran seperti mana menembak pun ada lapang sasaran, memanah ini juga mereka berharap ada lapang sasaran untuk mereka memanah di samping menjaga keselamatan, dan juga apakah Kerajaan Negeri hendak melaksana atau menganjurkan pertandingan ataupun kejohanan memanah peringkat negeri. Sekian terima kasih.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD JOHARI BIN HUSSIN

Terima kasih kepada Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua, kepada ADUN Chenor. Kerajaan Negeri sentiasa mengalu-alukan dan er... sebelum ini pun mana-mana pertubuhan ataupun persatuan sukan sentiasa kita er... memantau khususnya dari segi bantuan diperlukan sama ada peruntukan untuk pengurusan dan pentadbiran mahupun peruntukan untuk menganjurkan sesuatu program ataupun kejohanan itu. Berhubung dengan penyediaan er... lapang sasaran dan sebagainya, kita menyambut baik semangat dan juga cadangan tersebut, dan sekiranya pihak persatuan er... memanah tradisional ini mempunyai cadangan kawasan mana-mana yang sesuai untuk kita bangunkan ataupun dimajukan.

Kita akan tengok dan kita akan bincang perkara ini lebih lanjut dan pada ketika ini, kita menempatkan melalui Majlis Sukan Pahang, kita boleh bantu. Kalau ikut pemanah-pemanah sebelum ini, yang pemanah biasa yang saya katakan tadi, mungkin mereka boleh menggunakan lapang sasaran yang sedia ada ataupun di sekolah-sekolah ataupun di tempat-tempat yang telah dikhaskan, yang sesuai dan menjamin keselamatan pemanah-pemanah dan juga orang ramai yang melihat er... latihan atau pertandingan tersebut.

Dan Insya-Allah sekiranya perkara ini boleh kita bincang lebih lanjut, tak salah dan mungkin kita boleh er... majukan kepada pihak portfolio berkenaan untuk memohon peruntukan-peruntukan tertentu dan saya yakin setakat inilah, mana-mana surat oleh barisan pihak kerajaan hari ini yang dimohon sama ada oleh pihak orang ramai, rakyat di negeri Pahang, mahupun persatuan-persatuan serta di kalangan YB-YB juga, sama

ada dikalangan kerajaan mahupun di sebelah sana, setakat ini Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang saya sendiri tengok er... dari segi kelulusan ataupun pertimbangan peruntukan itu tak lokek. Hah itulah kelebihan kerajaan negeri Pahang sehingga dapat er... berjaya sehingga hari ini mengurus dan mentadbir Kerajaan Negeri Pahang. Terima kasih.

YB. DATIN HAJAH SAMSAH BINTI ARSHAD

Soalan tambahan.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila.

YB. DATIN HAJAH SAMSAH BINTI ARSHAD

Tuan Yang di-Pertua,

Sebelum ini kita telah ketahui bahawa silat juga merupakan antara er... tradisional yang orang Melayu dan sekarang telah diiktiraf sebagai sukan, dan kita mendapat pingat emas dalam Sukan SEA. Jadi soalan saya adakah Majlis Sukan Pahang bercadang untuk mendaftarkan er... sukan memanah tradisional ini sebagai... untuk dijadikan sebagai satu acara dalam pertandingan. Terima kasih.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD JOHARI BIN HUSSIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Sebagaimana yang saya sebutkan dalam jawapan saya tadi. Setakat ini sukan memanah tradisional ini bukanlah merupakan satu sukan teras yang digazetkan oleh Majlis Sukan Negara mahupun Majlis Sukan Negeri kerana sukan memanah yang sedia ada ini adalah yang merupakan sukan teras di seluruh dunia ya, mengiktiraf perkara tersebut. Bahkan inilah yang diperjuangkan oleh rakan kita dari ADUN Chenor menyatakan bolehkah didaftarkan supaya digazetkan, dan dalam masa yang sama akan mendapat peruntukan-peruntukan tertentu sehinggalah boleh kita hantar ke mana-mana sahaja untuk pertandingan dibantu dengan peruntukan oleh Kerajaan Negeri mahupun Persekutuan.

Dan dalam hal ini er... silat ya, saya nak sebutkan silat bukan sahaja di Sukan SEA dan sebagainya tetapi dalam minggu ini atau minggu depan, satu pasukan silat ya, yang telah bertemu dengan Yang Amat Berhormat Menteri Besar dua tiga hari yang lalu diterajui oleh Wakil dari Sungai Lembing, Yang Berhormat Dato' Suhaimi menghantar pasukan silat dari negeri Pahang ke Kyrgyzstan, Kyrgyzstan yang mana Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang telah meluluskan hampir RM29 ribu untuk membantu meringankan beban er... pasukan-pasukan silat ini menyertai kejohanan di Kyrgyzstan.

Maka er... sebagaimana yang saya sebutkan tadi setakat ini kita akan cuba berbincang dengan pihak Kementerian Belia dan Sukan kerana apa, kerana dalam memanah tradisional ataupun silat ini kita boleh masukkan sementara waktu ini, dalam sukan untuk semua, lisus dan sebagainya. Kerana apa, kerana tidak ada peruntukan khas di peringkat kementerian yang mana sukan silat ini er... memanah tradisional ini digazetkan sebagai sukan teras. Macam silat memang ada hah jadi tidak ada masalah perkara ini. Dan kita memang hari ini kalau pergi SUKMA, Sukan SEA memanglah

silat antara penyumbang terbesar pingat emas bagi Kerajaan Negeri Pahang dalam SUKMA Malaysia. Terima kasih. Diharap dapat menjawab soalan tersebut.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Saya jemput Yang Berhormat ADUN Tras.

YB. ENCIK CHOW YU HUI

Tuan Yang di-Pertua, soalan saya nombor 8.

[Sila nyatakan bilangan kes aduan yang diterima melalui portal SisPAA dari tahun 2017 hingga 2018 mengikut pecahan PBT/jabatan.]

YB. DATO' MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD ARIFF

Bismillahirrahmanirahim. Assalamualaikum WBT.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Terima kasih kepada ADUN Tras kerana telah mengemukakan soalan yang sangat baik. SISPAA ataupun singkatnya adalah Sistem Pengurusan Aduan Awam (SISPAA) dan sistem ini telah dibangunkan oleh Biro Pengaduan Awam sebagai usaha kerajaan untuk memperbaiki mutu perkhidmatan dan penyampaian dari masa ke semasa yang telah dimudahcarakan oleh teknologi yang terkini. SISPAA ini telah diguna pakai oleh Kerajaan Pahang pada 1 haribulan April 2017, dan sehingga kini Oktober 2018 sebanyak 2,062 aduan telah diterima dan SISPAA ini er... kemudahan SISPAA ini telah melibatkan er... 11 Pejabat Daerah dan Tanah, 11 Pihak Berkuasa Tempatan dan juga Pejabat SUK Pahang er... 14 bahagian dan unit. Er... okay.

YB. ENCIK CHOW YU HUI

Soalan tambahan. Adakah Kerajaan Negeri bercadang untuk buat satu *apps*, bagi itu SISPAA untuk orang lebih senang untuk buat itu *complaint*.

YB. DATO' MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF

Yang sebenarnya er... Tuan Yang di-Pertua sejak diperkenalkan pada 2017 er... jumlah aduan diterima adalah sebanyak 885 dan er... pada 2018 jumlah aduan yang diterima adalah sebanyak 2062. Saya nak tanya ADUN Tras, makna ADUN Tras pernah guna sistem SISPAA?

YB. ENCIK CHOW YU HUI

Ya. Memang pernah.

YB. DATO' MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF

Sistem SISPAA ini adalah satu sistem yang sangat mudah. Ya, betul dan dia adalah sangat mudah digunakan dan er... apa yang penting adalah kaedah ataupun tempoh untuk kita menangani masalah. Apa yang dijanjikan ataupun KPI dalam sistem SISPAA ini adalah 15 hari tetapi kadang-kadang biasalah, kadang-kadang permohonan tanah ada yang lebih daripada 15 hari. Ya. Dia bergantung pada aduan

yang kita terima dan buat masa ini kita tidak bercadanglah untuk menambahkan lagi sistem *apps* kerana takut pening kepala. [Ketawa]

Jadi dah banyak benda yang kita pening kepala. Kita jangan tambah lagi pening kepala kerana sistem inilah sistem yang sangat baik dan mudah untuk digunakan. Cuma masyarakat perlu peka tentang kemudahan yang sedia ada ini dan Wakil Rakyat bolehlah beritahu tapi janganlah adu yang pelik-pelik. Eer... jadi contohnya saya yang nak beritahu sikit er... aduan yang paling banyak sekali kita terima adalah berkenaan haiwan serangga hah... itu paling banyak sekalilah. Jadi itu semua telah ditangani. Okay, sekian terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Soalan seterusnya.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Soalan tambahan. Boleh?

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Boleh.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Er... saya juga guna SISPAA. Lepas tu di kawasan Tanah Rata, saya... saya tahu er... bahawa SISPAA ni hanya *follow-up* pada kes kepada Majlis Daerah dan juga Pejabat Daerah tetapi er... untuk aduan kepada JKR, JPS dan PAIP dan Agensi kerajaan lain yang lain tidak. Oleh itu, adakah SISPAA ni pada masa yang akan datang melibatkan lebih banyak agensi kerajaan? Terima kasih.

YB. DATO' MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF

Yang Berhormat ADUN Tanah Rata guna SISPAA juga ya? Tak guna dah *aduan.wanrosdy.com*.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Ada juga guna.

YB. DATO' MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF

Kalau boleh guna juga er... makna kalau tak boleh kat situ guna Yang Berhormat Menteri Besar, *aduan.wanrosdy.com*. Jangan merepek tak tentu arah. [Ketawa]. Jadi er... sahabat saya daripada ADUN Tanah Rata, kalau kita pergi sistem SISPAA di Pahang dia bahagikan untuk Pejabat Daerah dan Tanah, Pihak Berkuasa Tempatan dan juga pejabat SUK. Tetapi kalau kita masuk sistem SISPAA, dia boleh pergi kepada Kementerian, Kementerian Kesihatan. Kalau mana ada JKR tu, adulah kat JKR Kementerian Kerja Raya terus dalam SISPAA Kerja Raya. Jadi sistem ni memang sangat baiklah dan memudah cara ya. Itu je jawapan. Selamat menggunakan SISPAA.

YB. DATO' HAJI MOHD. FADIL BIN OSMAN

Boleh soalan tambahan, Yang di-Pertua, boleh?

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Boleh, yang terakhir.

YB. DATO' HAJI MOHD. FADIL BIN OSMAN

Terima kasih Yang di-Pertua.

YB. DI-PERTUA DEWAN

Dah 3 dah, saya beri tu.

YB. DATO' HAJI MOHD. FADIL BIN OSMAN

SISPAA ni adalah satu saluran untuk pertanyaan dan bila pertanyaan dibuat, kita dah tentulah masyarakat nak kan satu jawapan, yang kalau tak 100% tepat pun, hampir tepat ya. Jadi saya tengok, saya... soalan saya pada pihak kerajaan untuk memastikan sistem penyampaian kita ni, segala maklumat, data-data yang kita berikan setepat yang mungkin. Adakah pihak Kerajaan Negeri bercadang untuk mewujudkan satu sistem *big data*. *Big data* maknanya memang betul kita selalu cerita *database* tapi ni *big... big data*. Semua sekali maklumat disimpan dalam satu sistem ya. Saya, Dato' di-Pertua mohon maaf, saya baru ini saya mohon sekian sikit maklumat. Saya tanyakan minta maaf er... ini cerita... cerita tak ada tuju sesiapa, tidak.

Saya perlukan sikit maklumat tentang keluasan tanah-tanah kelapa sawit oleh agensi-agensi Kerajaan Negeri Pahang, dan soalan kedua saya minta maklumat lagi, berapakah kilang-kilang sawit yang milik GLC Pahang ni, wujud di Pahang. Jadi saya tak dapat maklumat sebenar. Jadi sebagai satu kerajaan bagi saya, saya nampak, satu kerajaan untuk memastikan satu keputusan yang tepat, dia memerlukan maklumat yang tepat. Bila kita tersasar maklumat kita, dah tentulah kita akan memberikan satu jawapan yang kurang tepat dan mungkin ini akan menyebabkan masyarakat tak puashati. Hah... jadi saya rasakan saya bertanya pada pihak kerajaan adakah bercadang untuk mewujudkan satu sistem *big data* dalam sistem pentadbiran negeri Pahang. Terima kasih.

YB. DATO' MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF

Terima kasihlah kepada ADUN Kemayan kerana telah meng...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Boleh. Yang Berhormat Tuan di-Pertua,

Terima kasih kepada ADUN Kemayan yang mencadangkan kepada kita supaya kita membuat satu lagi *database* yang besar, tetapi buat pada masa ini, Kerajaan Negeri tidak bercadang untuk membuatnya kerana kita telah ada er... banyak er.... saluran-

saluran yang difikirkan boleh disampaikan oleh er.... Rakyat di negeri Pahang ini. Antaranya adalah aduan rakyat dan juga aduan-aduan awam yang dibuat oleh er.... pihak kerajaan. Sebab er.... setelah pelancaran aduan rakyat ini, saya dapati er.... aduan yang dikemukakan adalah benar-benar aduan kerana ia... ianya dibuat oleh rakyat yang betul-betul ada masalah seperti mana yang saya katakan.

Pertama sekali, kena nyatakan nama, nombor kad pengenalan dan nombor *handphone* dan er.... segala aduan yang dibuat oleh rakyat melalui aduan rakyat wanrosdy ini kita ada *follow-up* dan ada *follow through* dan ada yang berulang dan kita akan hubungi mereka, dan ada juga aduan-aduan yang tidak ada kena mengena dan sebagainya dan yang pentingnya kita jawab, dan setakat ini telah dilancarkan 3, 4 bulan ni kita dapati cuma ada 411 sahaja aduan yang dikemukakan dan er.... kebanyakan kita telah... telah jawab dan er.... saya dapati juga melalui aduan ni boleh dikatakan rakyat berpuas hati sebabnya kita ada *follow-up*, ada *follow-through* berbanding dengan aduan yang dikemukakan dalam *facebook* yang kebanyakan *fake account*, dengan izin.

Jadi er.... berhubung dengan maklumat-maklumat yang diminta itu saya tidak nafikan bahawa ada agensi-agensi kerajaan er.... merasakan er... maklumat itu perlu disimpan, dirahsiakan dan mungkin ada juga yang tidak boleh dikeluarkan. Jadi kalau semua er... data-data er... maklumat agensi kerajaan kita berikan walaupun Yang Berhormat ni daripada Kemayan adalah sebahagian daripada kerajaan juga, tetapi kemungkinan-kemungkinan tertentu er... pihak agensi kerajaan ini merahsiakan maklumat itu, perlu juga.

Jadi kita kadang-kadang kita tak boleh tunjuk semua, ada benda yang kita simpan. Macam kita dengan isteri kitalah Yang Berhormat. Ada benda kita boleh cerita, ada benda yang tak boleh cerita. Hah... kalau rumah kita tu contohnya ada hantu dan sebagainya. Orang kata cerita kat isteri kita, padang golf pun isteri kita ikut sebab dia takut tinggal seorang. Jadi kerajaan pun macam tu juga, ada benda yang kita boleh bagitahu, ada benda yang tidak boleh bagi tahu. Saya ingat tak ada benda yang 100% *transparent* dalam dunia ni. Terima kasih Tuan yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah. Kita pergi kepada soalan seterusnya. Sila Yang Berhormat Tanjung Lumpur.

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat Timbalan Yang di-Pertua, saya mohon mengemukakan soalan nombor 9.

[Berkaitan Amanah Ikhtiar dan TEKUN. Mohon penjelasan pihak kerajaan, berapakah jumlah pinjaman yang telah diberikan kepada rakyat melalui Amanah Ikhtiar dan TEKUN dan berapa jumlah yang dibayar. Berapa jumlah yang masih belum membayarnya dan apakah tindakan yang dilakukan kepada yang tidak membayarnya. Siapa yang melantik pengurus pinjaman tersebut di kampung-kampung dan apakah kriteria yang diperlukan untuk menjawat jawatan tersebut.]

YB. DATO' HAJI NAZRI BIN NGAH

Terima kasih kepada ADUN Tanjung Lumpur. Walaupun mimpi... walaupun tidur lain-lain bantal tapi mimpi sama malam ini. Baju saya pun sama dengan baju Melayu Yang

Berhormat Tanjung Lumpur. Yang Berhormat Tanjung Lumpur ingin penjelasan daripada kerajaan, berkenaan dengan Ikhti... er... Amanah Ikhtiar dan TEKUN. Berapa jumlah pinjaman oleh Amanah Ikhtiar dan TEKUN. Berapa jumlah yang dibayar. Berapa jumlah yang masih belum dibayar dan apakah tindakan. Nampak gaya Yang Berhormat ADUN Tanjung Lumpur memikirkan tentang usahawan-usahawan bumiputera, Melayu. TEKUN Nasional peranan sebagai sebuah institusi kewangan yang menyalurkan pinjaman kepada usahawan-usahawan kecil Bumiputera. Sebagai tambahan modal atau memulakan perniagaan dengan syarat yang begitu mudah. Dengan... bagi Kerajaan Negeri Pahang, pembiayaan TEKUN untuk bumiputera dari tahun 1998 hingga 31 Ogos 2018 sebanyak RM394,772,500, dengan jumlah usahawan berjumlah 30,458 orang.

Kedudukan NPF TEKUN jumlah yang masih belum dibayar sebanyak 39.31%. Dan tindakan yang diambil terhadap usahawan-usahawan dengan tindakan undang-undang kepada peminjam yang tegar untuk membayar balik pinjaman TEKUN. TEKUN juga mengamalkan *sharing data* dengan RAMCI bagi peminjam untuk bayar balik. TEKUN juga membuat panggilan kepada peminjam bagi membuat tuntutan bayaran. Pegawai TEKUN akan membuat kutipan ke premis-premis untuk mendapatkan bayaran.

TEKUN akan melantik pegawai-pegawai di peringkat daerah, kelulusan minima ialah SPM Gred 2, dan dia memilih pegawai-pegawai yang amanah serta prestasi yang baik. Kerana terdapat baru-baru setahun, dua tahun ini ada pegawai-pegawai TEKUN yang *collect* duit daripada peminjam tetapi tak hantar ke peringkat pusat. Jadi itulah, sekarang makna prestasi yang baik, amanah diutamakan dalam pemilihan pegawai-pegawai TEKUN di peringkat daerah.

Bagi Amanah Ikhtiar pula, RM57,542 juta telah di... diberi kepada semua peminjam-peminjam Amanah Ikhtiar di negeri Pahang, terutamanya di Pahang Barat dan juga Pahang Timur. Dan pembayaran bagi Amanah Ikhtiar, 100%, kerana peminjam-peminjam Amanah Ikhtiar di kalangan wanita-wanita sahaja, dan banyak... Amanah Ikhtiar ni banyak er... dia punya skim-skim yang saya tidak... saya akan jelaskan sebentar lagi dalam ucapan penggulungan saya. Sekian, terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah soalan kita yang terakhir pada pagi ini.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Soalan tambahan boleh? Ya... Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Er... saya benarkan. Sila.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Boleh? Terima kasih Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, ya, untuk rumah... Rumah Makmur ini. Projek Rumah Makmur ni, er... saya ada satu soalan iaitu bagaimanakah kerajaan boleh er...

YB. DATO' HAJI NAZRI BIN NGAH

Tanah... saya bercerita hal TEKUN. [Ahli Dewan ketawa]

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Dah lari tajuk hah. Yang Berhormat, okaylah. Saya terus kepada soalan seterusnya. Saya Jemput Yang Berhormat ADUN Bukit Ibam.

YB. DATIN HAJAH SAMSI AH BINTI ARSHAD

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mengemukakan soalan nombor 10.

[Bagi pembinaan Projek Rumah Makmur di negeri Pahang, iaitu rumah teres yang bernilai RM80,000.00, Bagaimanakah proses pinjaman perumahan tersebut bagi pemohon yang jumlah pendapatan seisi rumah kurang dari RM5,000.00 sebulan serta tidak mempunyai penyata gaji?

YB. ENCIK ABD RAHIM BIN MUDA

[Ayat al-Quran] Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, Ahli-ahli Dewan yang dimulakan. Merujuk kepada pertanyaan daripada Bukit Ibam. Terima kasih Bukit Ibam. Berkenaan dengan kelayakan untuk mohon pinjaman apa ni, projek perumahan Rumah Makmur Pahang ya. Rumah Makmur khusus kepada mereka yang berpendapatan isi rumah RM5,000.00 ke bawah.

Untuk makluman er... Ibam, untuk mereka yang tidak mempunyai pendapatan ataupun tidak ada penggajian. Tidak ada slip gaji er... boleh buat permohonan er... pengesahan kepada pejabat Tok Penghulu mukim masing-masinglah, untuk dikemukakan bersama. Yang ada masalah penyata gaji terus boleh buat permohonan. Er... manakala untuk, kita ada sedikit masalah di mana syarat untuk peminjam-peminjam yang sama ada yang ada penggajian, ataupun yang tidak ada penggajian disahkan ni, er... pihak kewangan er... ataupun agensi kewangan dia akan merujuk kepada syarat-syarat tertentu. Walaupun jika pendapatan dia tinggi, tetapi jika komitmennya tinggi juga menyebabkan kesukaran untuk bayaran balik. Ini menyebabkan pihak kewangan tidak meluluskan dan itu di luar bidang kuasa kamilah di bahagian perumahan. Itu jawapannya.

YB. DATIN HAJAH SAMSI AH BINTI ARSHAD

Soalan tambahan Tuan Yang di-Pertua. Er... kita sedia maklum bahawa, er... pemohon yang jumlah pendapatan isi rumah dia kurang daripada RM5,000 dan tanpa penyata kewangan, bagi mereka yang mampu memohon pinjaman dan er... mereka akan menghadapi masalah membayar dua, er... dua bayaran iaitu bayaran ke bank sebagai meminjam untuk rumah ni, dan kedua ialah membayar sewa rumah mereka. Jadi soalan tambahan saya, berapa lamakah tempoh masa yang diberikan kepada peminjam yang telah menerima tawaran untuk memulakan kerja-kerja pembinaan mereka dan apakah tindakan yang di ambil atau telah di ambil sekiranya peminjam gagal memulakan kerja-kerja dalam tempoh tersebut dan berapakah jumlahnya? Terima kasih.

YB. ENCIK ABD RAHIM BIN MUDA

Merujuk kepada soalan tambahan yang dikemukakan oleh Ibam. Er... sebenarnya ini Projek PR1MA atau Projek Makmur? Rumah Makmur ya. Untuk rumah Makmur ni, er... sama juga rumah PR1MA kita ada *time frame* dengan izin, untuk membina rumah dalam tempoh tiga hingga lima tahun, sebab dia melibatkan juga dari segi penyediaan tapak dan sebagainya. Dan mana-mana syarikat, yang... yang dah dibenarkan untuk membuat projek ni, tetapi tidak... ataupun menghadapi masalah, kita akan mengambil mereka ke Pejabat SUK untuk berbincang dan memberi kata nasihatlah supaya... setakat ni tak ada lagi projek yang... yang terlewat daripada tempoh yang kita telah tetapkanlah.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Soalan tambahan. Terlebih dahulu saya mohon maafah daripada Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua sebab tadi terburu-buru nak tanya soalan ni. Ya... tersilap pula. Mohon maaf Tuan Yang di-Pertua. Ya. Untuk rumah Makmur ni, bagaima... apakah langkah-langkah yang akan dilakukan oleh kerajaan supaya jasa baik kerajaan ini tidak disalahgunakan oleh orang awam supaya er... untuk tidak, mereka tidak menjadikan rumah makmur ini menjadi rumah tumpangan ataupun perniagaan *homestay*. Terima kasih.

YB. ENCIK ABD RAHIM BIN MUDA

Untuk makluman Ahli-ahli Dewan sekalian, sebenarnya Rumah Makmur ni dalam proses pembinaan. Belum lagi di dalam proses penyerahan kepada pemohon-pemohon.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Er... rumah PR1MA juga. Termasuk juga.

YB. ENCIK ABD RAHIM BIN MUDA

Untuk rumah PR1MA kita dah ada yang telah di... telah dibuat serahan. Ada beberapa kawasan, termasuk di kawasan saya di Gambang, Lepar dan syaratnya seorang pemohon cuma boleh dibenarkan satu rumah sahaja. Kita ada rekod di Bahagian SUK Perumahan. Memastikan tidak ada orang yang sama memohon lebih daripada satu rumah, dan ini adalah... kelulusan juga tertakluk kepada er... kewangan juga yang meluluskan pinjaman. Dan setakat pada ini, kita tidak... tidak menerima apa-apa aduan berkaitan dengan er... rumah yang... *homestay* yang diberi pemilik kepada pemilik ini untuk er... membuat *homestay* dan sebagainya.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Baiklah, Ahli-ahli Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, kita telah selesai membincangkan 10 pertanyaan dan jawapan. Saya bercadang untuk menempohkan persidangan ini untuk minum pagi, dan saya berharap Ahli-ahli Yang Berhormat dapat menepati masa yang ditetapkan iaitu masuk balik pada 11.15 minit pagi.

Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat bahawa selepas minum pagi, pihak kerajaan akan memberikan jawapan dan pandangan-pandangan. Insya-Allah, kita akan cuba habiskan sekurang-kurangnya untuk sebelah minum pagi ni. Selepas

minum pagi seramai 4 orang Ahli Exco akan memberikan jawapan-jawapan. Saya harap Yang Berhormat menepati masa sebagaimana yang telah saya tetapkan iaitu pukul 11.15 minit pagi. Persidangan dtempohkan.

[Persidangan dtempohkan pada pukul 10.50 pagi]

[Persidangan disambung semula]

MENIMBANG RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2019) 2018

SETIAUSAHA

Perkara Ketiga: Menimbang Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018 telah dibentang dan dibahas pada 19, 21 dan 22 November 2018 dan seramai 25 orang Ahli Yang Berhormat telah mengambil bahagian di dalam perbahasan tersebut. Ahli-ahli Yang Berhormat, pada hari ini pihak kerajaan akan menjawab pandangan-pandangan yang telah dikemukakan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat semasa perbahasan yang lepas.

Sukacita saya ingat... ingin mengingatkan bagi pihak kerajaan masa diberikan antara 15 minit ke 20 minit dan saya berharap tidak ramailah daripada Ahli-ahli Yang Berhormat mencelah memandangkan pada hari ini, hari Jumaat dan kita bercadang sekurang-kurangnya 4 Ahli Yang Berhormat pihak kerajaan memberikan jawapan sebelum saya tempohkan kerana hari ini pada... adalah hari Jumaat, dan kita bercadang dewan ini, insya-Allah akan ditempohkan, ditamatkan pada sebelah petang ini insya-Allah. Jadi saya dengan sukacitanya menjemput Yang Berhormat Pengerusi Jawatankuasa Kerajaan Tempatan dan Perumahan Negeri Pahang, silakan.

YB. ENCIK ABD RAHIM BIN MUDA

Bismillahirrahmanirrahim. Yang Berhormat Dato' Sri Tuan Yang di-Pertua, Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar dan Ahli Berhor... Ahli-ahli Yang Berhormat Dewan Negeri sekalian. Syukur alhamdulillah ke hadrat Allah SWT kerana di atas pembentangan Rang Undang-Undang Perbekalan Pahang (2019) 2018 oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar pada hari pertama persidangan. Dengan meletakkan *tagline*, dengan izin, 'Maju Terus Pahang' Kerajaan Pahang pada hari ini adalah kerajaan yang bertanggungjawab memastikan kemakmuran dan kesejahteraan pada rakyatnya, dan kita sama sekali menolak er... SST ya. Kita sama sekali menolak SST bukannya er... *Sales Service Tax* tetapi apa ni... perbelanjaan ataupun kerajaan yang bersikap Suka Suka Tipu ya... SST ni, Suka Suka Tipu. Itu kita menolak sama sekali er... perkara berkenaan.

Pertamanya saya memanjatkan syukur terhadap Allah kerana dengan izin dan kurniaNya dapat saya menggulung perbahasan pada persidangan kali ini. Ingin saya mengucapkan er... berbanyak terima kasih pada semua Ahli-ahli Yang Berhormat yang telah mengambil bahagian dalam perbahasan yang menyentuh tentang *port... portfolio* saya iaitu berkaitan Jawatankuasa Kerajaan Tempatan dan Perumahan Negeri Pahang. Daripada soalan-soalan yang dikemukakan sama ada secara lisan mahupun soalan bertulis serta semasa sesi perbahasan. Saya dapati, saya dapat melihat bahawa pelaksanaan projek dan inisiatif perumahan mampu milik untuk rakyat terus menarik minat dan menjadi tumpuan Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Segmen penggulungan saya merujuk kepada dua segmen iaitu segmen perumahan dan satu lagi segmen Kerajaan Tempatan.

Pertama segmen perumahan. Daripada soalan-soalan yang dikemukakan sama ada secara lisan ataupun bertulis dan semasa sesi perbahasan er... tumpuan er... Yang

Berhormat sekalian lebih kepada rumah PR1MA Pahang mahupun Rumah Makmur. Itu kedua-dua projek perumahan yang menjadi nadi utama kepada Kerajaan Negeri pada masa ini. Adakah perumahan mampu milik akan terus menjadi agenda utama Pentadbiran Kerajaan Negeri Pahang? Kerajaan Negeri akan terus komited dalam memastikan projek-projek yang telah diluluskan akan berjalan lancar dan seterusnya mencapai objektif penyediaan rumah mampu milik pada rakyat negeri Pahang. Dalam ucapan Bajet 2019 oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar Pahang. Teras yang tidak pernah dilupakan adalah ke arah mensejahterakan kehidupan rakyat. Teras ini memberi tumpuan terhadap meningkatkan kualiti hidup dan kesejahteraan rakyat secara menyeluruh. Salah satu komponen terpenting dalam usaha meningkatkan kualiti dan kesejahteraan rakyat adalah aspek perumahan.

Kerajaan Negeri terus komited untuk menyediakan rumah-rumah mampu milik kepada semua kategori rakyat sama ada yang berpendapatan rendah, sederhana dan berpendapatan er... sederhana ya. Er... kita tidak memfokuskan pembangunan kepada rumah mampu lihat... rumah mampu lihat saja ya, atau mampu tengok kerana pelaksanaan Rumah Rakyat 1Malaysia Negeri Pahang ini adalah projek perumahan pendapatan bagi mereka yang berpendapatan sederhana, rendah dan sederhana rendah dan sederhana yang er... yang merujuk kepada punca pendapatan isi rumah. Bagi rumah Projek Rumah PR1MA er... lebih memfokus ke... kepada mereka yang berpendapatan RM10,000 ke bawah sebulan dan er... Kerajaan Negeri telah melaksanakan Projek Rumah PR1MA seperti yang telah dinyatakan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar.

Sehingga November 2018, sebanyak 118 Projek PR1MA Pahang telah diluluskan oleh Kerajaan Negeri kepada pemaju swasta di seluruh negeri Pahang. Dengan jumlah projek yang telah diluluskan tersebut, Kerajaan Negeri menganggarkan dapat menyediakan sebanyak 37,389 unit rumah mampu milik kepada rakyat negeri ini. Pada masa ini pelaksanaan 118 projek tersebut terdapat dalam pelbagai peringkat pelaksanaan. Daripada jumlah tersebut sebanyak 11 projek dengan 2,982 unit rumah telah berjaya disiapkan dan perakuan penyiapan dengan pematuhan ataupun dikenali sebagai CCC. Sebanyak 18 projek dengan 4,051 unit rumah dalam peringkat kerja-kerja pembinaan di tapak. Manakala sebanyak 35 projek dengan 976 unit rumah telah diluluskan untuk... dalam peringkat Kebenaran Merancang ataupun KM. Sebanyak 28 projek dengan 10,445 unit rumah dalam peringkat kelulusan kebenaran merancang dan dalam proses untuk dokumentasi. Manakala yang selebihnya 49 projek dengan jumlah 11,935 unit rumah adalah merupakan projek-projek yang baru diluluskan.

Sehingga kini, sebanyak 17,996 pemohon telah memohon projek berkenaan di mana purata umur mereka usia di bawah 40 tahun. Yang kedua, pelaksanaan Rumah Makmur yang berharga RM80,000. Kalau tadi rumah PR1MA keluasan dia anggaran 1,000 kaki persegi, manakala Rumah Makmur anggaran keluasan adalah sebanyak 800 kaki persegi. Sebagai penambahbaikan kepada Projek PR1MA Pahang sedia ada, Kerajaan Negeri telah melaksanakan Program Rumah Makmur bagi memenuhi keperluan golongan sasaran yang berpendapatan sederhana rendah iaitu yang mereka er... berpendapatan isi rumah sebanyak RM5,000 ke bawah ya.

Sehingga kini Kerajaan Negeri telah meluluskan sebanyak 14 projek dengan jumlah rumah yang bakal dibina sebanyak 5,506 unit rumah. Rumah ini diberikan khusus kepada mereka yang berpendapatan rendah sebagaimana yang saya sebutkan tadi pendapatan RM5,000 ke bawah isi rumah ya, dan rumah yang ini adalah selesa untuk didiami oleh... kerana tiga bilik juga, mengandungi tiga bilik. Tidak seperti rumah-rumah murah sebelum ni mengandungi cuma dua bilik sahaja ya. Pada tahun 2019, disasarkan dua projek akan memulakan kerja-kerja tapak itu di Kuantan.

Perkara yang ketiga berkaitan pelaksanaan Tabung Perumahan Rakyat Pahang. Kerajaan Negeri sesungguhnya amat... sesungguhnya berusaha untuk memenuhi keperluan semua rakyat negeri Pahang. Er... bagi mereka yang berpendapatan RM3,000 ke bawah ya. Tadi yang RM10,000 ke bawah PR1MA, RM5,000 ke bawah er... Makmur dan yang terbaru mereka pelaksanaan Tabung Perumahan Rakyat Pahang untuk mereka yang berpendapatan RM3,000 ke bawah. Kerana RM3,000 ke bawah ini adalah menyukarkan mereka untuk membuat permohonan kedua-dua projek berkenaan sama ada PR1MA ataupun Rumah Makmur ya.

Menyedari hakikat ini Kerajaan Negeri telah tampil dengan inisiatif yang dikenali sebagai Tabung Perumahan Rakyat Pahang. Dasar sedia ada bagi projek pembangunan bercampur telah dipinda yang mana, setiap pemaju akan dikenakan syarat pembinaan 30% Rumah Kos Sederhana Rendah ataupun RKSR bagi setiap pembangunan melebihi 3 ekar. Bagi pemaju yang memilih untuk pengecualian pembinaan rumah kos sederhana rendah, mereka dikehendaki untuk mencarum kepada Tabung Perumahan Rakyat Pahang ini.

Pemaju akan mencarum sebanyak 35,000 unit... RM35,000 bagi setiap rumah yang tidak dibina di kawasan Majlis Perbandaran atau RM30,000 dalam kawasan Majlis Daerah. Bermakna dalam kawasan Majlis Perbandaran jika mereka tidak mahu membina rumah kos sederhana rendah, pemaju boleh menggantikan dengan bayaran berdasarkan jumlah RM35,000 bagi kawasan perbandaran dan RM30,000 bagi kawasan Majlis Daerah. Bayar kepada Tabung Pembangunan er... Perumahan Rakyat Pahang.

Dana tabung ini akan digunakan untuk membina rumah mampu milik untuk golongan berpendapatan rendah. Manakala mekanisme pelaksanaan akan diperhalusi untuk memastikan pelaksanaan dapat memenuhi golongan yang disasarkan yang pendapatan lebih daripada RM3,000 kebawah ya. Sikit pantun ya.

*Mari mendaki gunung daik
Membekal...membawa bekal pisang sesikat
PR1MA Pahang produk terbaik
Moh pakat membantu rakyat*

Hal itu saya rasa segmen er... penggulangan saya berkaitan dengan perumahan. Manakala untuk segmen kedua berkaitan dengan kerajaan tempatan. Untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat yang dihormati sekalian, er... Kerajaan Persekutuan melalui jabatan Kerajaan Tempatan ataupun JKT. Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan dulu dikenali sebagai Kementerian Kesejahteraan Bandar Perumahan dan Kerajaan Tempatan, tapi ini balik asal semula KPKT iaitu Kementerian Perumahan Kerajaan Tempatan telah bersetuju memperuntukkan sebanyak RM19.23 juta di bawah peruntukan projek baru ataupun dikenali sebagai BP1 ya er... bagi semua PBT di negeri Pahang. Jumlah tersebut merupakan jumlah untuk pelaksanaan sebanyak 502 buah projek bagi kesemua 11 buah aktiviti di negeri Pahang.

Di antara Projek-projek Kemudahan Awam ini untuk kemudahan rakyat yang difokuskan pada tahun 2018 adalah seperti berikut; infrastruktur berjumlah RM5.7 juta, ini termasuk laluan perjalan kaki, lorong, sistem saliran, lampu jalan, jalan dan longkang serta papan tanda. Papan tanda kita ni masih lagi berbahasa Melayu ya, tiada bahasa lain. Insya-Allah lepas ini akan dikemukakan dengan cadangan dalam Bahasa Jawi. Yang kedua; kemudahan awam berjumlah RM11.72 juta iaitu pembinaan gelanggang sukan, terminal dan perhentian pengangkutan awam,

membina dan menaiktaraf dewan serta balai raya serta menaiktaraf dataran jam. Yang ketiga projek sosio ekonomi berjumlah RM1.8 juta peruntukan dilulus... digunakan untuk bagi membantu peniaga-peniaga termasuk menyediakan ruang niaga, medan selera, pasar dan tapak penjaja.

Manakala pada sehingga kini... sehingga pada 31 Oktober 2018, sebanyak RM21.7 juta telah dibelanjakan oleh Pihak Berkuasa Tempatan negeri Pahang melalui agihan peruntukan Kumpulan Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Negeri Pahang ataupun MARRIS untuk kerja-kerja penyelenggaraan jalan raya, bandaran dan jalan kawasan perumahan bagi tahun 2018 ke arah menjamin kesejahteraan rakyat. Program pembas... pembasmian kemiskinan bandar.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Ahli-ahli Dewan Yang dimuliakan, Kerajaan Negeri juga komited serta fokus dalam usaha mengurangkan kadar kemiskinan dan meningkatkan purata pendapatan isi rumah golongan berpendapatan rendah. Untuk itu Kerajaan Negeri melalui Kementerian Perumahan Dan Kerajaan Tempatan KPKT telah menyalurkan peruntukkan sebanyak RM1.143 juta bagi pelaksanaan program pembasmian kemiskinan bandar ataupun dikenali sebagai PPKB. Daripada jumlah tersebut RM220,000 telah diperuntukkan bagi pelaksanaan projek *kiosk* penjaja bandar berkuasa solar fasa 1 tahun 2018. Ianya melibatkan sebanyak 11 keluarga isi rumah dengan kadar bagi setiap isi rumah diperuntukkan sebanyak RM20,000. Manakala baki sebanyak RM923,000 adalah diperuntukkan bagi pelaksanaan projek bantuan baik pulih rumah daif di bandar... fasa 30 tahun 2018 yang melibatkan sebanyak 71 keluarga isi rumah dengan kadar bagi setiap sebuah rumah diperuntukkan sebanyak RM13,000. 7 PBT terlibat dalam pelaksanaan kedua-dua projek tersebut seluruh negeri Pahang.

Untuk makluman Ahli-ahli Dewan sekalian, kesemua 71 buah rumah tersebut telah siap dibina dibaik pulih sepenuhnya yang dijangka dapat memberi manafaat kepada golongan yang telah disasarkan itu kumpulan dalam program er... pembasmian kemiskinan bandar. Ini kerana projek tesebut membantu kumpulan miskin di bandar meningkatkan kualiti hidup disamping mengurangkan beban keluarga yang merupakan bukti jelas keprihatinan Kerajaan Negeri dengan masalah rakyat. Projek pembangunan di kawasan tinggalan DARA dan LKWJ. Kerajaan Negeri telah menurut... turut mengambil inisiatif untuk mendapatkan peruntukan khusus er... DARA, LKWJ melalui Majlis Pembangunan Ekonomi Wilayah Pantai Timur ataupun ECR... ECERDC melibatkan 6 buah daerah kawasan bekas DARA, LKWJ iaitu Temerloh, Bera, Maran, Jerantut, Pekan dan Rompin.

Sehingga kini, Kerajaan Negeri hanya menerima kelulusan bagi 3 buah daerah sahaja dengan kos keseluruhan projek berjumlah RM19.8 juta bagi 61 buah projek pembangunan. Antara projek-projek tersebut termasuklah menaiktaraf kemudahan-kemudahan awam seperti masjid, dewan, gelanggang sukan dan sistem perparitan serta membaik pulih jalan dan longkang dan membina kemudahan awam tempat letak kereta dan juga pembangunan-pembangunan kampung.

Kempen hari tanpa beg plastik. Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kempen hari tanpa beg plastik di negeri Pahang telah dilaksanakan pada 25 Oktober 2010 oleh Exco Kerajaan Tempatan pada ketika itu dimana telah menetapkan bahawa setiap hari Sabtu, semua pasar raya-pasar raya tidak lagi membekalkan beg plastik ataupun dipanggil SUP *single use plastic* kepada pembeli-pembeli yang membeli di

pasar raya-pasar raya berkenaan. Sebanyak 20 sen dikenakan bagi setiap beg plastik yang dikeluarkan. Pernah pada masa pelaksanaan berkenaan er... saya sendiri mendapat aduan pada ketika itu bertugas di Majlis, ramai yang tak puas hati tentang cas sebanyak 20 sen dikenakan. Tapi Alhamdulillah sehingga kini perkara ini tidak berbangkit lagi kecuali tahun lepas di negeri Selangor lah yang difahamkan dan kita khususkan sebanyak setiap hari Sabtu di mana pada ketika ini ramai yang membeli yang keluar beli barangan di pasar raya yang memerlukan plastik.

Jadi plastik ini satu er... bahan, bahan kimia daripada sumber minyak yang diproses yang apabila dilupuskan er...di... untuk dilupuskan dimana-mana tempat saya rasa mengambil masa hingga ratusan tahun ya... ini boleh menyebabkan masalah kepada alam sekitar. Beg-beg plastik yang diperolehi di premis-premis perniagaan untuk membungkus... untuk membungkus barangan dan makanan adalah penyumbang terbesar kepada pencemaran di tapak-tapak pelupusan. Walau bagaimanapun plastik ini boleh dikitar semula dan er... satu aktiviti perniagaan kitar semula saya rasa boleh memberi pendapatan kepada mereka yang er... mengumpul-ngumpul plastik ini untuk menambah punca pendapatan. Er... pada masa yang sama, Pihak Berkuasa Tempatan memperuntukkan jumlah yang tinggi saban tahun bagi mengurus tapak-tapak perusahaan... tapak-tapak pelupusan, sisa-sisa domestik dan sisa-sisa di tapak-tapak pelupusan sampah yang sedia ada.

Er... untuk makluman Ahli-ahli Dewan sekalian, sebenarnya er... plastik-plastik ini boleh menyumbang kepada masalah er... *green house effect* iaitu kesan rumah hijau dengan izin akibat daripada penghasilan gas metana yang dihasilkan oleh pereputan sisa-sisa pepejal termasuk plastik di tapak-tapak pelupusan. Justeru amatlah penting untuk kita memberi kesedaran dan pendidikan kepada masyarakat berhubung kesan penggunaan beg-beg plastik kepada alam sekitar dalam usaha kita memelihara kebersihan dan keindahan alam yang kita diami ini. Sebagai langkah...

YB. CIK LEONG MAN

Minta laluan, Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Boleh saya dapatkan statistik jumlah cas yang dikutip oleh kerajaan er... dengan penggunaan beg plastik pada hari Sabtu sejak pelancarannya.

YB. ENCIK ABD RAHIM BIN MUDA

Terima kasih Yang Berhormat Triang.

Sehingga kini er... sejak dilaksanakan pada 2010, peringkat awal saya pernah dapat kompelin ada sebuah pasar raya tu telah diugut untuk dibakar kerana cas sebanyak 20 sen sahaja ya... yang dapat kami terima aduanlah. Walau bagaimanapun inilah persoalannya tentang cas 20 sen yang dikenakan. Diperingkat awal kalau ikut komitmen yang telah kita *declare* ataupun kita bersetuju bersama er... sumbangan sebanyak 20 sen ini akan disumbangkan kepada tabung-tabung kebajikan. Tetapi seingat sehingga kini kita pun tidak tahu manalah sumbangan telah disapu sama ada masuk poket pasar raya ataupun masuk disumbangkan kepada tabung-tabung kebajikan.

Sebagai langkah permulaan, kempen hari tanpa beg plastik akan diperkenalkan semula melibatkan semua pasar raya di seluruh negeri Pahang yang perlu menyediakan alternatif lain kepada pengguna selain beg plastik. Pengusaha pasar raya digalakkan untuk menggunakan pembungkus dari kertas atau mengenakan caj

lain atau mekanisme yang diiktiraf wajar tidak membebankan pengguna. Saya mencadangkan supaya caj sebanyak 20 sen ini kita mansuhkan kerana sebenarnya tidak memberi manfaat kepada pengguna orang ramai. Walau bagaimanapun, penggunaan plastik ini, larangan mesti diteruskan. Ada alternatif lain yang boleh dilaksanakan dengan menggantikannya dengan beg kertas dan sebagainya.

YB. DATO' SRI HAJI SH MOHMED PUZI BIN SH ALI

Mohon pencerahan. Terima kasih Dato' Timbalan Yang di-Pertua,

Saya nak... saya amat bersetuju jika plastik ini kita kurang penggunaannya kerana ianya tidak merupakan satu perkara yang sesuai dari segi alam sekitar. Saya cuma nak sentuh satu, ini apa yang saya lihat, tempat lain wallahualamlaah. Saya nak sentuh di Pekan. Saya lihat Alam Flora, Alam Flora membersihkan kawasan-kawasan longkang dan kawasan-kawasan perumahan dengan menggunakan plastik-plastik besar. Kaedah itu memang bagus. Saya bukan tidak bersetuju dengan kaedah itu ya.

Maksudnya dia ambil sampah masuk dalam plastik, letak tepi jalan, dia susun kemudian dia angkut menggunakan lori. Soalnya sekarang adalah penggunaan plastik tu begitu banyak. Hari, hari, hari, hari dan saya fikirkan, kalau ini berterusan, sampah yang dipungut itu satu bab, yang pentingnya plastik itu, lagi banyak.

Jadi saya mohon pencerahanlah daripada Wakil Kerajaan. Terima kasih.

YB. ENCIK ABD RAHIM BIN MUDA

Terima kasih Peramu Jaya. Sebenarnya plastik ini yang pentingnya dia boleh *direcycle*, pusing di mana dikitar semulalah, dengan izin. Harga di pasaran pun saya rasa kalau tak silap saya masa ketika ini ialah 80 sen sekilolah ya. Plastik ini sebenarnya boleh di... *direcycle* menjadi resin balik. Saya pernah melawat satu tapak pelupusan di Pulau Pinang di mana plastik-plastik yang *single use* plastik ini. Plastik yang bisinglah ya, plastik yang kita pegang bunyi bising ini dan mana-mana plastik pun diproses balik menjadi resin dan ini boleh dibuat sebagai satu bahan tambahan bagi biodiesel ya, biodiesel. Sekarang ini saya difahamkan Eurofive ya, menggunakan sebahagian daripada kitar semula bahan-bahan plastik.

YB. DATO' SRI HAJI SH MOHMED PUZI BIN SH ALI

Soalnya sekarang ini adakah di Pekan, sebagai contohnya *recycle* ini menjalani proses itu? Maksud saya, kalau benda ini terkumpul hari-hari dia menjadi banyak tetapi kalau diproses menjadikan resin itu saya boleh terimalah. Tapi soalnya di Pekan ini adakah usaha ini dijalankan?

YB. ENCIK RAHIM BIN MUDA

Sebab itu saya ingat pihak SWCorp, as *corporation* telah menjalankan kempen kepada rakyat supaya... dia ada hari-hari tertentu di mana bahan-bahan yang kitar semula ini perlu letakkan depan rumah dan bahan-bahan ini akan diproses balik, dihantar di pusat-pusat kitar semula untuk kita proses supaya... memang plastik ini adalah satu bahan yang murah sebenarnya berbanding bahan yang lain ya. Tapi ada alternatifnya iaitu pihak... baru-baru ini saya telah hadir satu seminar dikendalikan oleh Kementerian Tenaga, *energy*... Tenaga, Teknologi dan juga Perubahan Iklim mensasarkan... dia ada *road map* dia, untuk mensasarkan pada 2020, bermula pada tahun depan semua SUP-SUP, *single use plastic* ini akan diharamkan ya dan digantikan dengan plastik

yang mudah lupus, yang *biodegradable* dengan izin, yang mana plastik ini tempoh hayat dia lebih, lebih rendah dan lebih mudah untuk dilupuskan ya.

Jadi kita negeri Pahang ini bersetuju dengan cadangan ini kerana ini memberi kesan yang baik kepada alam sekitar kita.

YB. ENCIK LEE CHEAN CHUNG

Dato' Yang di-Pertua, minta mencelah.

Berbalik kepada cadangan untuk membatalkan caj 20 sen untuk plastik, saya berpendapat bahawa memandangkan dasar ini telah dilaksanakan beberapa tahun dan sebaiknya kita menggunakan pendekatan bahawa dikaji semula. Ada yang memberikan pandangan bahawa sebab 20 sen itu tidak dikembalikan, tidak tahu ke mana, ada yang kata masuk dalam tabung kebajikan, ada yang katanya tidak mungkin masuk dalam poket pengusaha tapi kita boleh ada idea baru.

Saya bagi contoh, kerajaan sebenarnya boleh membekalkan plastik kepada... menjualkan plastik kepada *hypermarket* ataupun *supermarket* dan ini berlaku di negara lain contohnya di Taiwan, yang mana beg plastik mereka perlu beli daripada kerajaan tempatan dan itu dengan kos yang lebih tinggi. Jadi pada masa yang sama ini menggalakkan mereka mengurangkan penggunaan plastik dan pada masa yang sama kerajaan juga mendapat sumber daripada dasar tersebut.

Jadi saya minta dikaji semula pendekatan untuk mengurangkan penggunaan plastik. Terima kasih.

YB. ENCIK ABD RAHIM BIN MUDA

Terima kasih Semambu. Ini satu cadangan yang baik dan perkara ini telah dibincangkan dalam seminar berkenaan dan dalam tindakan pihak kementerian untuk melaksanakan perkara ini.

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Mohon mencelah, rakan saya daripada Lepar. Er... tak silap saya, ini arahan untuk menggunakan atau mengecaikan 20 sen untuk plastik ini dikeluarkan oleh Kerajaan Pusat iaitu pada hari Sabtu ya, pada hari Sabtu. Pada hari Sabtu, seluruh negara dikenakan kadar seumpama itu tetapi berbeza dengan negeri lain er... seperti Selangor dan sebagainya. Pahang tidak mengenakan caj plastik untuk hari-hari lain selain daripada hari Sabtu ya. Macam di Selangor dia buat hari-hari, daripada Isnin sampai ke... tak ada, tak ada hari pengecualian tapi di Pahang ini hari Sabtu tu kerana arahan daripada Kerajaan Pusat.

Jadi perkara ini kena bawa ke Kerajaan Pusat untuk ditangani tapi untuk penjelasan tak silap saya, kita negeri Pahang tidak mengenakan caj untuk apa nama... penggunaan beg plastik pada hari-hari yang selain daripada hari Sabtu. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Panjang lagi Yang Berhormat?

YB. ENCIK RAHIM BIN MUDA

Er... sikit lagi.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Sila.

YB. ENCIK RAHIM BIN MUDA

Berkaitan dengan er... penggunaan tulisan jawi pada papan tanda tunjuk arah, papan iklan premis perniagaan dan papan tanda bangunan dan papan tanda jalan serta lorong. Menjunjung Titah Kebawah Duli Yang Maha Mulia Pemangku Raja Pahang, Tengku Mahkota Abdullah Al-Haj Ibni Sultan Haji Ahmad Shah, Kerajaan Negeri melalui PBT negeri Pahang akan mula menguatkuasakan penggunaan tulisan jawi pada papan tanda tunjuk arah, papan iklan premis perniagaan, papan tanda bangunan dan papan tanda jalan, lorong dalam kawasan majlis secara keseluruhannya.

Penggunaan tulisan jawi telah mula dilaksanakan oleh Majlis Daerah Pekan yang mana telah disempurnakan oleh Yang Amat Berhormat, yang er... Kebawah Duli Yang Maha Mulia Pemangku Raja Pahang dalam 2 minggu lalu. Bagi menyediakan, penyediaan papan-papan tanda di kawasan perumahan dan juga melibatkan kawasan-kawasan bandar yang menunjukkan semakin peningkatan sejak pada tahun 2005 sehingga pada 2018 yang lalu. Pelaksanaan penggunaan tulisan jawi akan diperluaskan dan disusuli oleh semua PBT-PBT di negeri Pahang selepas pada ini.

Dan seterusnya yang terakhir berkaitan dengan bandar lestari dan bersih. Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua dan Ahli-ahli Dewan dimulihkan, Kebawah Duli Yang Maha Mulia Pemangku Raja Pahang juga telah bertitah untuk memastikan masalah persekitaran dan kebersihan bandar. Sebagai pemimpin yang sentiasa mengambil berat tentang kebersihan, pihak er... Exco saya telah merangka satu pelan ya, satu hala tuju PBT untuk memastikan semua bandar-bandar di negeri Pahang ini dalam keadaan yang bersih termasuklah bukan sahaja kebersihan dari segi sisa sampah dan sebagainya, ia juga melibatkan kebersihan dari segi premis makanan dan juga tandas-tandas awam, ya.

Baru-baru ini pihak Kerajaan Negeri telah melantik Ahli-ahli Majlis PBT ya, di mana ahli-ahli yang dilantik inilah mereka yang berperanan sebagai perantara ataupun mereka ini adalah yang juga memantau, perlu memantau kebersihan-kebersihan bandar termasuk kedai makan, tandas-tandas untuk memastikan semua kemudahan-kemudahan awam yang disediakan ini adalah keadaan yang baik dan boleh memberikan kesejahteraan kepada kita semua ya dan satu *task force* telah ditubuhkan untuk memastikan kebersihan, masalah kebersihan ini dapat dilaksanakan dan dikuatkuasakan di masa-masa akan datang bagi mencapai objektif yang telah ditetapkan.

Kerana bandar yang bersih ini adalah memberi imej sebenarnya kepada masyarakat yang berada di bandar berkenaan. Contohnya kalau kita pergi ke Jepun, bandar itu memang bersih ya, tapi bila pergi ke Malaysia ini walaupun fasilitinya adalah *first class* tapi dari segi mentalitinya, masih belum lagi mencapai tahap yang di... ditetapkan.

Akhir sekali, saya bagi pihak er... exc... apa ni... Kerajaan Negeri yang memegang *portfolio* Kerajaan Tempatan dan Perumahan, menjadi harapan untuk kita sama dapat melaksanakan projek yang dapat memberi faedah secara langsung kepada masyarakat terutamanya bandar. Sehubungan itu pelbagai perancangan dan projek

telah dikenal pasti untuk dilaksanakan bagi mencapai hasrat tersebut. Kerajaan negeri mengambil kesempatan ini merakamkan jutaan terima kasih kepada kerajaan persekutuan yang telah meneruskan kelulusan projek selepas penangguhan dibuat seketika baru-baru ini. Bagi projek-projek yang telah diluluskan, adalah menjadi harapan kerajaan negeri agar ianya dapat dilaksanakan oleh PBT negeri Pahang dengan berkesan mengikut prosedur yang telah ditetapkan.

PBT negeri Pahang juga adalah diseru supaya menghayati hasrat kerajaan ini dalam menyampaikan semua jenis perkhidmatan kepada rakyat, di mana pihak berkuasa tempatan hendaklah sentiasa peka di dalam menjayakan transformasi pengurusan pentadbiran secara lestari dan mampan kearah perkhidmatan perbandaran bertaraf dunia. Exco selalunya ada *tag line* ye... iaitu kita ada *tag line*, dengan izin, untuk PBT Pahang ini, "Meningkatkan Hasil dan Memberi Perkhidmatan Terbaik Kepada Rakyat". Itulah *tag line* kita dengan peningkatan hasil sebagaimana yang telah diumumkan baru ini, cukai telah dinaikkan sebanyak 0.5% bagi lot-lot kosong, 1% bagi kediaman, 1.5% bagi perdagangan dan 2% bagi industri akan menambahkan pendapatan PBT dan hasil yang dikutip ini akan dipulangkan balik kepada rakyat untuk memberikan er... perkhidmatan yang terbaik kepada rakyat.

Manakala soalan-soalan yang telah dibangkitkan, isu-isu tambahan ini saya akan jawab secara bertulis kepada Yang Berhormat-Yang Berhormat yang telah mengemukakan soalan ini. Akhir sekali sebelum mengakhiri ucapan penggulungan ini, saya ingin mengambil kesempatan sekali lagi merakamkan setinggi-tinggi penghargaan dan mengucapkan terima kasih kepada semua Ahli Yang Berhormat yang telah mengemukakan pertanyaan dan membangkitkan isu-isu berkaitan dengan portfolio saya er.... dan er... berkaitan dengan kerajaan tempatan dan juga perumahan.

Jawatankuasa Kerajaan Tempatan, Perumahan akan mengambil perhatian dan tindakan ke atas perkara-perkara yang telah dibangkitkan di mana ianya akan memberi manfaat kepada rakyat dan negeri Pahang keseluruhannya. Akhir sekali saya dengan menyokong Rang Undang-undang Perbekalan Pahang 2019/2018 yang telah dikemukakan. Sekian, assalamualaikum WBT.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat, seterusnya saya jemput Yang Berhormat Pengerusi Jawatankuasa Hal Ehwal FELDA, Koperasi, Usahawan dan Hal Ehwal Pengguna Negeri Pahang.

YB. DATO' HAJI NAZRI BIN NGAH

Bismillahirrahmanirrahim, Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, sekalung tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang kerana berjaya membentangkan Bajet 2019 walaupun dalam keadaan perubahan ekonomi yang tidak menentu. Yang Amat Berhormat Menteri Besar juga membentangkan ba... merangkumi membentangkan bajet dengan merangkumi transformasi perkhidmatan (tidak jelas) pembangunan negeri Pahang untuk menjana pendapatan dan memakmurkan kehidupan rakyat Pahang. Saya dengan ini menyokong usul Bajet 2019 dengan satu rangkap pantun,

*Bijak kancil di dalam hutan,
Pandai ikan dalam berenang,*

*Keperluan rakyat didahulukan,
Jangan dilupa jasa kerajaan Pahang untuk dikenang.*

Dalam perbahasan Bajet 2019 wakil rakyat-wakil rakyat daripada Jengka, Kemayan, Sungai Lembing, Ibam dan Padang Tengku serta Muadzam telah membangkitkan beberapa perkara berkaitan dengan saya punya portfolio. Portfolio saya, saya akan menjawab portfolio FELDA. FELDA pada hari ini turut terkesan dengan isu penurunan harga Minyak Sawit Mentah, CPO dan harga Buah Tandan Segar, BTS. Faktor utama menyumbang kepada kejatuhan harga CPO di pasaran ketika ini adalah disebabkan oleh kelemahan harga Minyak Soya, SPO di pasaran dunia. Yang berpunca daripada perang perdagangan antara Amerika Syarikat dan juga Kerajaan Negeri China. Kerajaan China telah mengenakan cukai import yang tinggi sebanyak 25% ke atas import kacang soya dari USA.

Kesan daripada tindak balas USA terhadap negeri China yang tinggi menyebabkan er... kesan SPO telah merosot ke paras yang terendah. Oleh kerana harga CPO dan SPO bergerak seiring di pasaran dunia, maka kejatuhan harga SPO ini telah menyebabkan harga CPO turut mengalami penurunan. Jadi, itu perkara pertama. Perkara kedua kerana dasar-dasar kerajaan parti Malaysia baru sekarang, kerajaan... dasar kerajaan baru yang menangguhkan banyak projek-projek daripada negeri China yang menyebabkan harga... China tidak mengimport minyak sawit daripada Malaysia dan mengimport sawit dan minyak sawit daripada Indonesia. Jadi itu salah satu punca kejatuhan harga sawit, harga sawit dan minyak sawit. Kementerian Industri Utama sememangnya peka dan prihatin akan isu kemerosotan harga sawit malah telah merangka strategi jangka panjang jangka pendek untuk pemulihan harga komoditi tersebut.

Strategi jangka pendek yang dijalankan oleh MPI ialah dengan pendekatan mesra pelabur, mesra peniaga dengan mengadakan perbincangan, lawatan terus ke negara-negara pengimport utama minyak sawit Malaysia. Sementara strategi jangka panjang iaitu memperkukuhkan harga sawit memperkukuh... memperkukuhkan pasaran sawit yang sedia ada, serta menerusi pasaran-pasaran baru keluar negara. Meningkatkan produktiviti harga sawit dengan mengadakan penyelidikan dan pembangunan R&D, dengan izin, skim persijilan Minyak Sawit Mampan Malaysia, MSPO yang akan dijadikan mandatori pada Januari 2020. Ini satu langkah mewujudkan sistem kemampuan... kemampuan yang diterima secara global dan menjenamakan minyak sawit Malaysia ke serata dunia. FELDA adalah satu agensi yang dipertanggungjawabkan di bawah Menteri Hal Ehwal Ekonomi.

Kenyataan akhbar bertarikh 21 Januari... 21 November baru-baru ini menyatakan akan memberi jaminan bahawa masalah peneroka FELDA akan diselesaikan dan turut menyatakan dasar akan datang pada peneroka seminima RM1000 sebulan. Dan saya harap ianya akan menjadi kenyataan bagi peneroka-peneroka FELDA. Dan selari dengan visi FELDA baru sekarang, menjadi pemacu pembangunan pendapatan negara yang progresif serta misinya menambah nilai untuk perniagaan peneroka-peneroka FELDA yang sentiasa memastikan keseje... kesejahteraan warga FELDA dan kepentingan peneroka-peneroka. Menjawab persoalan yang dibangkitkan oleh ADUN Sungai Lembing iaitu isu perumahan generasi baru FELDA Bukit Sagu, dalam proses tawaran semula dan FELDA telah melantik konsultan untuk penilaian semula pembangunan rumah tersebut dan termasuk kebenaran merancang dan juga penyediaan dokumen tender.

Berkenaan dengan Loji Air Bukit Sagu yang dibangkitkan oleh ADUN Sungai Lembing juga yang melibatkan kerja-kerja pembaikan panel, pam yang rosak serta juga

melibatkan kos tambahan kepada penyelenggaraan loji tersebut dan ianya dalam proses er... permohonan kelulusan kos tambahan dan juga saya merayu kepada pihak FELDA untuk tidak menangguhkan beberapa projek, beberapa projek yang telah diluluskan oleh kerajaan dahulu seperti turapan jalan di kawasan-kawasan FELDA sebanyak 115 skim FELDA berjumlah RM230 juta sudah disediakan wangnya.. duitnya. Di Jengka 3, Jengka 5, Bukit Goh dan Bukit Sagu telah ditender tapi sampai sekarang tender tersebut tidak di... dikeluarkan.

Begitu juga Projek Kolam Takungan Chini berjumlah lebih kurang RM10 juta untuk Loji Air Kampung Dusun. Kalau ianya terlaksana maka ia dapat menyelesaikan masalah air di 8 skim FELDA gugusan Chini serta kampung-kampung sekitarnya. Begitu juga peruntukan telah diperuntukkan untuk pembinaan baru masjid Lepar Hilir berjumlah RM4 juta. Jadi juga... saya beberapa perkara ini saya merayu kepada kerajaan pusat terutamanya FELDA, untuk meneruskan projek-projek tersebut.

Di dalam perbahasan Bajet 2019, ADUN Padang Tengku dan juga Bukit Ibam serta Muadzam telah membangkitkan er... tentang memperka... bagaimana kerajaan negeri memperkasakan usahawan-usahawan terutama belia-belia yang bergiat untuk berniaga. Melalui Pelan Strategi Pembangunan Transformasi Ekonomi Pahang 2016-2020. Antara strategi membangunkan usahawan yang dinamik adalah memperbanyakkan program-program memperkasakan usahawan-usahawan untuk belia-belia negeri Pahang.

Antara indikator strategi tersebut adalah seperti berikut, kemudahan perniagaan kepada PKS dapat disediakan dengan mensasarkan sebanyak 5% peningkatan usahawan setahun. Dua, penglibatan golongan belia dalam bidang keusahawanan dengan mensasarkan 3% penglibatan belia mencebur dalam bidang usahawan setiap tahun. Peningkatan nilai-nilai pengeluaran produk disasarkan meningkat 3% setahun.

Sehubungan dengan itu, Kerajaan Negeri telah melibatkan usahawan-usahawan negeri Pahang yang terlibat untuk menyertai Program Himpunan Usahawan Belia er... Bumiputera di Bukit Jalil pada 31 Mac 2018 baru-baru ini. Program Hari... Hari Kraf Kebangsaan di Kompleks Kraf Kuala Lumpur pada April 2018, Pameran Halal Antarabangsa di Pusat Pameran Perdagangan Antarabangsa Malaysia, Kuala Lumpur dan juga, Kerajaan Negeri juga mengadakan ruang-ruang perniagaan kepada usahawan-usahawan kecil di daerah-daerah.

Pada tahun 2... pada tahun 2019, saya dan bagi pihak Kerajaan Negeri telah mencadangkan satu karnival usahawan kecil di beberapa daerah negeri Pahang pada awal Januari atau Februari 2019 selepas musim banjir. Saya juga menyeru kepada Kerajaan Pusat yang ada hari ini, supaya geran-geran kewangan TEKUN, IUM dan MARA diteruskan dan akan diperbanyakkan, sebab baru-baru ini peruntukan untuk Amanah Ikhtiar Malaysia, kalau 2018 kerajaan ketika itu menyediakan RM500 juta setahun, tapi baru-baru ini dalam Bajet 2018... 2019 baru ini hanya ada RM100 juta setahun untuk dikongsi kepada 14 negeri.

Tadi saya berjanji dengan ADUN Tanjung Lumpur, iaitu untuk menyatakan skim-skim Amanah Ikhtiar Malaysia iaitu satu Amanah... satu skimnya, i-Rezeki, pinjaman antara RM10,000 hingga RM30,000 iaitu untuk aktiviti harian penternak... berternak, nelayan, madu kelulut, lebah dan sebagainya. Dan satu yang saya tertarik, walaupun skim ini untuk wanita, tapi ada juga skim untuk membeli beruk... beruk. Makna wanita pinjam, suami dia dulu pernah panjat kelapa, pernah... dah tua-tua tak sanggup panjat kelapa, boleh beli beruk untuk kutip kelapa. Hah... itu saya tertarik dengan skim Amanah AIM er... Yang Berhormat Tanjung Lumpur.

Dan satu lagi, saya tertarik dengan skim... skim Sejahteraan dalam er... yang dia bagi pada AIM ini iaitu pinjaman antara RM1000 hingga RM10,000. Bagi modal ini untuk pelbagai guna buat *re... repair* rumah boleh, masuk air api, *repair* longkang boleh dan juga boleh nikah dua. Hah... ini saya tertarik jugak. Skim ini isteri pinjam, pinjam duit daripada AIM, lepas itu boleh pinjam kepada suami untuk kahwin buat kenduri, nikah dua. Saya mengalu-alukan bahawa skim ini diteruskan buat masa dari semasa ke semasa. [Ahli Dewan ketawa]

YB. TUAN HAJI ROSLI BIN ABDUL JABAR

Soalan tambahan, pengerusi. Er... saya mohon mencelah. Bukan soal kahwin dua itu, er... cuma saya kira, apa sahaja skim yang diberikan oleh pihak kerajaan perlu pada mobilisasikan agar rakyat dia semua tahu dan kita cadangkan supaya semua er... *brochure* ke, dan sebagainya itu dibekalkan kepada Pejabat ADUN-ADUN kawasan sebab senang rakyat ini dia akan datang Pejabat ADUN. Jadi dapat kita bagilah. Yang nikah dua itu, kita serah ke...apa itu Pulau Tawarlah, insya-Allah.

YB. DATO' HAJI NAZRI BIN NGAH

Insya-Allah, cadangan itu... cadangan ADUN Tanjung Lumpur saya akan ambil pandangan dan beritahu kepada kerajaan, pihak-pihak yang berwajib, insya-Allah. Di sini juga saya mengambil kesempatan menyokong menolak cadangan ratifikasi ICERD...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Laluan.

YB. DATO' HAJI NAZRI BIN NGAH

... yang mengugat keharmonian dan perpaduan masyarakat di negara kita.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Dato' Sri Speaker,

Saya minta laluan sekejap. Saya ada bangkitkan er... masalah usahawan yang dikeluarkan, yang ditaja oleh Amanah Ikhtiar, TEKUN, er... AZAM ini apa... Skim AZAM er... 1AZAM, 1AZAM. Kalau kita lihat, memang terlalu banyak dah usahawan-usahawan yang mendapat tajaan daripada skim-skim ini. Dalam ucapan saya, saya ada sebut er... satu-satu kampung yang meminjam Amanah Ikhtiar sahaja sampai 30, 40 satu pasukan. Jadi er... masalah sekarang, kita ada skim TEKUN, kita ada Skim Amanah Ikhtiar, kita ada Skim 1AZAM, yang 1AZAM ini suatu ketika dulu berlori-lori er... barang dihantar. Tiap-tiap orang yang dapat itu, dia terpaksa bawa lori er... itu menunjukkan cukup hebatnya. Kalau itu keadaannya, sudah pasti kita nampak di kampung itu meriah dengan usahawan-usahawan ini. Tapi kalau kita pergi ke kampung kita tak nampak ini, dia tersembunyi di mana-mana. Macam mana?

Soalan saya kepada Speaker er... pada apa ini Kerajaan Negeri iaitu ialah... bagaimana kita nak memupuk budaya ini supaya kita Nampak. Kalau sebut sambal hitam di Lipis, sambal hitam tapi kalau orang datang nak cari mana sambal hitam tak jumpa. Dia terpaksa cari dekat kat... kat rumah orang ini, tak ada satu tempat pun yang menunjukkan er... usahawan-usahawan ini ada, lahir tak macam saya sebutkan

di Terengganu ataupun di Kelantan. Ini soalan saya di sini ialah er... bagaimana kita hendak membentuk budaya niaga di kalangan orang-orang Pahang ini. Kalau kita tengok orang Pahang kadang di belah Lipis, belah Jerantut dan sebagainya memang orang Kelantanlah yang banyak berniaga. Di kalangan orang Pahang ini tak nampak pun. Er... itu sahaja. Terima kasih.

YB. DATO' HAJI NAZRI BIN NGAH

Yang di-Pertua,

Tadi saya menyebutkan bahawa pada 2019, Januari dan Februari, saya akan mengadakan karnival tiap-tiap daerah dan saya akan mulakan dengan daerah Kuala Lipis, terutamanya kawasan Padang Tengku, Insya-Allah. Supaya Padang Tengku nampak di mana sambal hitam, di mana jual... orang jual tempoyak dan juga ikan... ikan salai, insya-Allah. Di akhir...

YB. DATO' HAJI MOHD. FADIL BIN OSMAN

Dato' Sri, boleh mencelah sedikit. Pasal saya tertarik pada cadangan daripada pihak kerajaan tadi, pasal penggunaan buruk untuk memanjat pokok kelapa. Pasal ini salah satu juga usaha untuk kita meringankan beban peneroka ya, dan saya pernah dulu suatu ketika mencadangkan yang aktiviti buruk panjat kelapa ini dan sekali tempat *training centre* dia, dengan izin, tempat latihan dia sekali dan saya rasa dengan cara ini juga boleh merancak juga industri pelancongan kita ya. Saya setuju sangat.

Dan satu perkara saya nak tanya dengan pihak kerajaan, macam manakah istilahnya buruk dapat bunga. [Ahli Dewan ketawa] Bagi saya sekarang ini Dato' Yang di-Pertua, saya tengok perumpamaan buruk dapat bunga ini, buruk itu dia dah *excited* sangat. Dia seronok sangat, bila dapat bunga pun dia...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Saya bukan apalah. Rakan kita daripada Kemayan ini dia tanya, dia jawab. [Ketawa] Ini satu benda yang menarik ini. [Ketawa].

YB. DATO' HAJI MOHD. FADIL BIN OSMAN

Dak begini, itu saya tak habis lagi. [Ahli Dewan ketawa] Beruk dapat bunga ini kadang-kadang saya terfikir Dato' Yang di-Pertua, saya terfikir balik, tengok betul tak perumpamaan orang tua-tua dulu. Memang pandai pun perumpamaan orang tua-tua dulu. Bila dia istilah buruk dapat bunga, saya istilahkan seolah-olah macam Kerajaan Pakatan Harapan yang dapat macam... buruk dapat bunga. [Ahli Dewan ketawa]

Bila dapat memerintah dia tak reti, tak tentu hala, berkejar sana, berkejar ini, buat itu, buat ini macam rusa masuk kampung. Er... kerajaan tahu rusa masuk kampung? Rusa masuk kampung tahu? Berlompat-lompat masuk kampung, last-last sekali tanya orang kampung... "Awak YB ke saya YB?" Jadi tak tentu arah, jadi saya minta komen dari pihak kerajaanlah, pihak Exco FELDA lebih tahu ini.

YB. DATO' HAJI NAZRI BIN NGAH

Dua persoalan yang dipersoalkan oleh Kemayan. Satu *centre* untuk latihan buruk, saya nak maklumkan pada ADUN Kemayan di Kampung Sungai Putat, Gajah Mati di Jerantut ada tempat orang bela buruk dan ajar buruk panjat kelapa. Saya... saya minta ADUN Kemayan telefon saya, saya boleh bawa ke kampung tersebut. Nombor dua soalnya...

YB. ENCIK MOHD ZAKHWAN BIN AHMAD BADARDDIN

Er.... Yang di-Pertua...

YB. DATO' HAJI NAZRI BIN NGAH

Macam mana buruk dapat bunga... Saya tak bagi laluan kejap, sebab ini sahabat saya, tak apa. Kita bincang di Jerantut [Ahli Dewan ketawa].

Beruk dapat bunga, istilahnya sangat luas definisinya. Kerajaan sudah memberi mandat er... rakyat telah memberi mandat kepada Parti Harapan. Saya faham soalan ADUN Kemayan. Jadi buat lah kerja untuk memastikan rakyat... sejahtera rakyat. Kerajaan pada hari ini yang telah diberi mandat, saya berharap dan semua Ahli Dewan berharap supaya buat kerja betul-betul. Apa yang amanahkan oleh rakyat dalam Pilihan Raya baru-baru ini dan masuk kampung, buat kerja-kerja betul-betul, pastikan rakyat aman damai.

Saya menolak cadangan pengiktirafan ICERD dengan satu rangkap pantun,

*Petang hari pergi ke Pekan,
Pulang membawa sebungkus laksa,
Hidup muhibah perlu diamalkan,
Di negara Malaysia berbilang bangsa.*

Di akhir kata, saya menyeru sekali lagi, kerajaan yang ada pada hari ini menjalankan dasar-dasar mesra rakyat, dasar-dasar untuk tidak menekan rakyat supaya dan juga dasar-dasar mesra pelabur supaya komuniti kita, pendapatan negara bertambah dan memakmurkan rakyat jelata. Dengan itu wabilahi taufik wal hidayah assalamualaikum WBT.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Saya kira seorang Ahli Yang Berhormat Wakil Kerajaan lagi. Berapa minit Yang Berhormat? Lebih kurang 20 minit saya benarkan. Sila.

YB. DATO' MOHAMMAD FAKHRUDDIN BIN MOHD. ARIFF

Terima kasih kepada Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua.

Bismillahirrahmanirrahim [Bacaan dalam Bahasa Arab]. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua kerana memberikan saya peluang untuk turut sama membahaskan Usul Bajet yang telah dibawa oleh Yang Amat Berhormat Dato' Menteri Besar... Dato' Sri Menteri Besar Pahang pada Isnin lepas, bersamaan 19 haribulan November 2018. Saya bersyukur ke hadrat Allah SWT kerana dengan limpah inayah-Nya, kita dapat hadir ke Mesyuarat Ketiga Penggal Pertama Dewan Undangan Negeri Yang Keempat Belas pada kali ini.

Sebelum saya menggulung beberapa persoalan mengenai *portfolio* saya, izinkan saya juga untuk merafak sembah serta menjunjung kasih kepada Kebawah Duli Yang Maha Mulia Tuanku Sultan Pahang, Sultan Haji Ahmad Shah Al-Musta'in Billah ibni Almarhum Sultan Abu Bakar Riayatuddin Al-Mu'adzam Shah sempena Keputeraan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Tuanku Sultan baru-baru ini. Di bawah pemerintahan Kebawah Mulia Tuanku Sultan selama ini telah memberi banyak manfaat dan faedah kepada semua lapisan rakyat tanpa mengira batas kaum dan agama. Dirgahayu Tuanku.

Saya ingin mengambil kesempatan ini untuk menyeru kepada semua pihak agar menjaga keharmonian kaum, kemakmuran dan kemajuan negeri dan negara yang telah dibina sekian lama kerana semuanya akan lenyap sekelip mata. Sebagaimana yang telah berlaku di negara Timur Tengah seperti Mesir, Syria, Libya, Iraq dan lain-lain lagi.

Firma Allah SWT, ayat 13 Surah Al-Hujurat yang bermaksud: "Wahai manusia, sesungguhnya kami telah menciptakan kamu dari lelaki dan perempuan dan kami telah menjadikan kamu berbagai-bagai bangsa dan bersuku puak supaya kamu saling kenal mengenalan... kenal-mengenal, beramah mesra antara satu sama lain. Sesungguhnya semulia-mulia kamu di sisi Allah SWT ialah orang yang lebih baik dan lebih taqwanya di antara kamu. Sesungguhnya Allah maha mengetahui lagi maha mendalam pengetahuannya".

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya ingin menyampaikan sekalung tahniah kepada Yang Amat Berhormat Dato' Menteri Besar kerana telah membentangkan Belanjawan Negeri Pahang 2019 yang bertemakan "Maju Terus Pahang: Transformasi Perkhidmatan, Menjana Pendapatan, Memakmurkan Kehidupan". Bajet *surplus*, sederhana dan penuh berhemah.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya ingin mengucapkan syabas dan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar, kerana sejak dilantik sebagai Menteri Besar Pahang, sentiasa meluangkan masa untuk mengunjungi segenap daerah dalam negeri Pahang, mendengar, menyelami dan merasai denyut nadi rakyat.

Bagi merupat... bagi merapatkan lagi jurang komunikasi bersama masyarakat setempat, Yang Amat Berhormat Menteri Besar telah mengambil inisiatif untuk menubuhkan portal aduan.wanrosdy.com sebagai portal aduan rasmi agar setiap aduan yang benar dan tepat sahaja berkenaan permasalahan rakyat dapat disampaikan kepada agensi-agensi atau jabatan yang terlibat. Setiap aduan daripada masyarakat berkaitan urusan harian terhadap sektor kerajaan, badan berkanun dan swasta bolehlah disalurkan kepada aduan.wanrosdy.com.

Sebagaimana yang kita semua maklum, di dalam pembentangan bajet baru-baru ini sehingga Oktober 2018, 96 aduan telah dijawab, 48 baru diterima, 20 aduan tidak relevan, 111 aduan dalam proses maklum balas daripada 275 aduan yang diterima. Setinggi-tinggi tahniah saya ucapkan kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar di dalam menangani masalah berkenaan rakyat. Ini semua menunjukkan bahawa Kerajaan Negeri Pahang di bawah kepimpinan Yang Amat Berhormat Menteri Besar begitu komited dan serius dalam memakmurkan kehidupan dan mentransformasikan perkhidmatan.

Selain daripada portal yang ditubuhkan oleh Pejabat Menteri Besar, Kerajaan Negeri juga telah menggunakan portal SISPAА yang telah dibangunkan oleh Biro Pengaduan Awam Malaysia, sebagaimana yang saya jelaskan dalam menjawab soalan daripada Dewan sebentar tadi. Ianya merupakan sebahagian daripada usaha-usaha yang berterusan kerajaan untuk memperbaiki mutu perkhidmatan dan penyampaian dari masa ke semasa yang telah dimudahcarakan oleh teknologi jalur lebar terkini.

Pejabat SUK Pahang telah menggunakan SISPAА sejak 1 haribulan April 2017 dan penggunaan SISPAА ini melibatkan 11 Pejabat Daerah dan Tanah, 11 Pihak Berkuasa Tempatan dan Pejabat SUK Pahang 14 bahagian dan unit. Sehingga 2018 sebanyak 2,048 aduan telah diterima.

2,016 aduan adalah daripada Pihak Berkuasa... kepada Pihak Berkuasa Tempatan, 17 aduan kepada Pejabat Daerah dan Tanah, manakala 15 aduan kepada Pejabat SUK Pahang. Daripada 2,048 aduan diterima, 509 masih dalam tindakan manakala 1,539 aduan telah diselesaikan oleh jabatan-jabatan dan agensi-agensi yang berkaitan. Kalau mengikut pecahan peratusan aduan yang tertinggi adalah haiwan yang berkaitan dengan serangga 17%, kebersihan awam 12%, harta PBT 10%, jalan 9%, pokok 8%, kejiранan 7%, taman permainan 7%.

Sesungguhnya Kerajaan Negeri amat prihatin dengan perkembangan teknologi maklumat dan komunikasi dengan memperuntukkan RM1.83 juta untuk tahun 2019 bagi meneruskan program pembangunan teknologi maklumat dan kesediaan Kerajaan Negeri untuk menghadapi Revolusi Industri 4.0 atau kita panggil IR 4.0. Untuk makluman Sidang DUN, pada tahun 2016 bermula lah Revolusi Industri ke-4 industri IR 4.0 iaitu kesinambungan generasi ke-3 dalam peningkatan automasi beserta rangkaian internet dan proses-proses fizikal lain dan muncul pula satu sistem bentuk *cyber physical*.

Macam *drone* tu, *drone* tu untuk makluman daripada Tanjung Lumpur, *drone* tu *cyber physical* lah, maknanya generasi ke-3. Industri 4.0 adalah tentang penemuan pelbagai teknologi baru atau lain untuk menggunakan automasi, analisis dan *big data*. Simulasi integrasi sistem, penggunaan *robotic crowd internet of things* dengan izin, Yang Berhormat Yang di-Pertua dan perkara yang seumpamanya. Revolusi ini menandakan kemunculan... kemunculan sistem fizikal siber melibatkan keupayaan baru sepenuhnya bagi manusia, mesin dan kaedah baru teknologi.

Semua ini menuntut keupayaan Kerajaan Negeri dalam memberi respon segera kepada pelbagai teknologi yang meng kacau ganggu atau bersifat *destructive* dan bersedia dengan pendekatan yang lebih baik khususnya dalam penggubalan dasar dan polisi, perubahan transformasi digital kerajaan negeri ke arah *customer centric* dengan izin Yang Berhormat Yang di-Pertua, konsolidasi perkhidmatan digital pendidikan ekonomi serta teknologi pintar. Kerajaan negeri telah... akan mengadakan beberapa inisiatif sama ada secara langsung atau tidak langsung berhubung dengan IR 4.0 ini.

Satunya pentadbiran ICT yang dinamik dan kolaboratif, iaitu mewujudkan pelan strategik teknologi maklumat 2017 hingga 2020 dan juga meningkatkan mutu-mutu perkhidmatan awam secara digital dengan menjalankan program-program keselamatan siber, menguatkuasakan penggunaan sistem web Pahang dan juga *1Pahang net*. Pematuhan kepada standard keselamatan dan memantapkan pasukan keselamatan siber peringkat negeri Pahang er... Pahang dan konsolidasi perkhidmatan digital juga diwujudkan sistem *Single Sign On* untuk memudahkan

pengguna mengakses semua sistem di bawah kerajaan negeri dari satu laman utama. Mewujudkan sumber manusia yang profesional dan berkebolehan, menghantar kakitangan ke latihan-latihan bersijil dan berantara... bertaraf antarabangsa, ke forum-forum dan seminar-seminar bagi mengi... mengikuti perkembangan teknologi yang terkini.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Untuk makluman sidang DUN, dari asket... aspek keselamatan siber, untuk saya maklumkan dalam dewan ini yang mulia ini. Di dalam era IR 4.0 ini, saya ingin berkongsi sedikit maklumat berkaitan statistik berkaitan kes jenayah siber di negeri Pahang bagi tempoh Januari hingga Oktober 2018 dan daripada sumber Jabatan Siasatan Jenayah Komersial, Ibu Pejabat Kontinjen Pahang. Statistik menunjukkan bahawa kes penipuan siber yang tertinggi berkaitan dengan pinjaman tidak wujud atau membawa maksud memperdayakan dengan menawarkan pinjaman yang tidak wujud melalui *whatsapp*, *facebook*, panggilan telefon sebanyak 243 kes yang melibatkan kerugian berjumlah RM1.9 juta di negeri Pahang.

Manakala statistik kes penipuan siber kedua tertinggi adalah jual beli melalui laman web atau membawa maksud memperdaya mangsa dengan menawarkan penjualan barang melalui laman web *mudah.com*, *facebook* dengan harga yang murah sebanyak 170 kes yang mengakibatkan kerugian sebanyak RM1.3 juta. Begitu juga *less scam* atau *African scam* yang membawa maksud memperdaya dan menyatakan telah menghantar satu bungkusan mengandungi hadiah berharga dan wang tunai USD. Mangsa dikehendaki membayar cukai bagi melepaskan barang dan wang USD tersebut terdapat 90 kes dicatatkan dan mengakibatkan kerugian sebanyak RM1.5 juta. Kerajaan negeri memandang serius tentang perkara ini dan yang mana telah saya sebutkan sebentar tadi di antara program-program yang telah dilaksanakan juga akan dirancang pada tahun 2019 bagi menangani masalah ini. Adalah amat penting kesedaran di kalangan rakyat agar tidak terus ditipu dan terpedaya dengan penipuan siber.

Di samping itu juga, penyalahgunaan media sosial dengan menghalalkan cara untuk mencapai matlamat telah berlaku dengan berleluasa dalam masyarakat kita. Penyebaran berita-berita palsu, fitnah dan kepada Institusi Diraja, mencaci maki kaum-kaum tertentu boleh memudaratkan kemakmuran dan keharmonian sesama kita. Akta Komunikasi dan Multimedia 1998, Akta Anti Berita Palsu 2017 telah diwujudkan bagi menangani masalah-masalah yang saya sebutkan tadi.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya ingin menyentuh sikit er... pertanyaan YB ADUN Kawasan Beserah berkaitan perkhidmatan internet jalur lebar. Maknanya untuk pengetahuan dalam dewan, keseluruhan negeri Pahang bahawa kadar penembusan jalur lebar adalah 90.5% bagi setiap 100 orang penduduk. Maknanya kalau kita ada 100 orang, 10 orang masih lagi tidak mempunyai akses jalur lebar. Manakala Bilut kata tempat dia ada seorang tak er... tak terima pun makna munasabah lagi. Makna kalau kita 90.5% adalah kadar penembusan akses jalur lebar dalam negeri Pahang. Dari segi pengguna pula, daripada 2016 sebanyak 1.19 juta, 2017, 1.4 juta dan 2018, 1.54 juta peningkatan pengguna akses jalur lebar.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Pihak kerajaan dan er... SKMM telah dan akan melaksanakan pelbagai inisiatif pembangunan infrastruktur di kawasan luar bandar untuk meningkatkan lagi kadar penembusan jalur lebar ini dan di antara inisiatif-inisiatif adalah daripada pihak kerajaan dan juga pihak SKMM. Kerajaan negeri telah memperuntukkan... akan memperuntukkan sejumlah RM79.4 juta bagi memperkasakan capaian telekomunikasi, penambahbaikan perkhidmatan telekomunikasi dan jalur lebar negeri Pahang. Bagi meningkatkan lagi mutu jalur lebar ber... kuasa tinggi di kawasan terbabit dan sekitarnya. RM8.4 juta untuk projek jalur lebar luar bandar di Bukit Mendi, Benta, Chini dan Jengka 6, Kuala Krau dan Jengka 12. RM11 juta untuk kawasan Lepar Utara dan Kuala Tahan. Karak dan Triang juga tidak ketinggalan apabila RM2 juta ringgit untuk meningkatkan mutu jalur lebar berkelajuan tinggi di kawasan tersebut.

RM40 juta untuk Pulau Tioman. RM10 juta untuk kawasan sekitar daerah Kuantan. RM8 juta untuk kawasan Bukit Fraser dan Seberang Guai. Hampir 90% sumber kewangan adalah daripada tabung pemberian perkhidmatan sejagat ataupun *universal service provider fund* di bawah seliaan Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia SKMM dan 10% adalah dari Telekom Malaysia. Inisiatif-inisiatif yang dilakukan oleh pihak SKMM, saya nak berikan penjelasan pada sidang dewan kita, terdapat tiga.

Maknanya pertamanya untuk perluasan perkhidmatan liputan selular di kawasan luar bandar ada tiga akan dilaksanakan. Pertamanya *time tree*. *Time tree* ini adalah untuk menambah menara saliran daripada 321 yang dibina sehingga 2017, 190... 31 lagi akan dibina, sedang dibina dan dijangka beroperasi pada awal 2019. Ini menjadikan keseluruhan pembinaan menara selular oleh SKMM di negeri Pahang pada 2019 nanti adalah sebanyak 362 menara dan saya berharap pembinaan menara-menara ini sebagaimana yang telah diluluskan oleh kerajaan terdahulu iaitu 1,000 menara akan dapat terus dilaksanakan dari semasa ke semasa jika didapati sesuai.

Keduanya, projek perluasan perkhidmatan jalur lebar tanpa wayar iaitu menaiktaraf liputan internet jalur lebar. Maknanya kalau kita daripada 2G, kita pergi kepada 3G. 3G pergi kepada 4G yakni adalah projek yang kedua adalah untuk meningkat dan menaik tarafkan lagi liputan internet jalur lebar tanpa wayar di 470 lokasi. Di mana 192 lokasi akan dinaik tarafkan kepada teknologi 4G dan LTE dan akan menjadikan seluruh lokasi yang mempunyai 3G, 4G dan LTE ni sebanyak 662 lokasi.

Yang ketiganya, adalah projek rangkaian jalur lebar tetap *fix rural broadband* dimana projek ini bermula sejak 2016 dan melibatkan er... kerja naik taraf di tiap... di 51 lokasi dalam negeri Pahang dengan penambahan kapasiti sebanyak 6,844 untuk premis yang ingin menggunakan perkhidmatan jalur lebar. Sebagaimana yang Bilut tanya, maknanya kalau di Bentong, pada Bilut sekarang ini adalah mendapat liputan 60% iaitu liputan Unifi dan hanya dilanggan sebanyak 36%.

Masih ada 64% lagi yang belum dilanggan oleh penduduk-penduduk di kawasan Bentong dan peruntukan untuk membuat Unifi adalah peruntukan... memerlukan peruntukan yang sangat besar dan turut melubuk... melibatkan peruntukan khas daripada SKMM dan juga kerajaan bagi meluaskan lagi perkhidmatan Unifi di kawasan luar bandar. Dan disamping itu juga saya menyeru Ahli-ahli Dewan Yang Berhormat, Ahli-ahli Dewan yang ingin menyuarakan isu keperluan atau perkhidmatan telekomunikasi di kawasan masing-masing, bolehlah ditujukan kepada saya atau boleh juga ditujukan juga kepada agensi-agensi yang bertanggungjawab seperti pihak SKMM, agar tindakan susulan dapat diambil dengan berkesan.

Menjawab soalan YB Beserah juga lagi, berkaitan dengan kos penyediaan prasarana capaian jalur lebar ditanggung oleh Kerajaan, pihak penyedia perkhidmatan *telco* ataupun Kerajaan Persekutuan. Bagi menjelaskan perkara ini, kos penyediaan prasarana capaian jalur lebar di jabatan-jabatan atau agensi-agensi yang berada di bawah pentadbiran Kerajaan Negeri adalah ditanggung oleh Kerajaan Negeri Pahang.

Sekiranya projek penyediaan prasarana capaian jalur lebar kepada rakyat tersebut adalah salah satu projek daripada Kerajaan Persekutuan, maka ia adalah ditanggung sepenuhnya oleh Kerajaan Persekutuan yang akan disalurkan melalui badan-badan berkaitan seperti SKMM. Contohnya seperti Projek Perluasan Liputan Selular Kawasan Luar Bandar Time 3, Projek Perluasan Perkhidmatan Jalur Lebar Tanpa Wayar (*Broadband*) serta Projek Rangkaian Jalur Lebar Tetap (*Fixed Rural Broadband*).

Bagi projek-projek penyediaan prasarana jalur lebar di kawasan-kawasan kediaman seperti Streamyx, Unifi, TIME, Maxis Home dan seumpamanya, ia adalah ditanggung oleh pihak penyedia perkhidmatan *telco* dengan izin, Yang Berhormat Yang di-Pertua, seperti TM One, Celcom, TIME, Maxis dan lain-lain. Dengan segala tindakan dan perancangan yang akan dilaksanakan nanti, sudah tentu akan dapat menyelesaikan masalah-masalah berkaitan dan memaju serta memakmurkan lagi negeri Pahang, insya-Allah.

Jadi, saya berharap pihak Dewan dapat memahami dengan lebih jelas tentang pembangunan apa... jalur lebar di negeri Pahang dan insya-Allah kita berharap Kerajaan Negeri akan lebih maju, akan lebih makmur pada masa akan datang dan kita berharap juga Kerajaan Persekutuan dapat memberikan lebih banyak lagi peruntukan untuk memastikan pencapaian internet jalur lebar negeri Pahang akan lebih pesat lagi pada masa akan datang. Sesuai dengan Titah Pemangku Diraja Pahang di Persidangan Dewan Mesyuarat Penggal Pertama er... Mesyuarat Pertama Penggal Pertama Dewan Undangan Negeri Pahang Yang Keempat Belas, insya-Allah Pahang akan jadi lebih maju.

Akhir sekali, saya ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada Rakan-rakan ADUN yang telah membangkitkan persoalan berkaitan dengan portfolio saya ini. Insya-Allah kita sama-sama berdoa agar negeri kita akan lebih makmur, diberkati dan dikasihi oleh Allah SWT. Dengan ini, saya mohon menyokong Usul Bajet yang dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang. [Ahli Dewan menepuk meja]

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, saya bercadang untuk menempohkan sidang kita di sebelah pagi ini dan persidangan kita akan disambung semula pada jam 2.45 petang... jam 2.45 petang. Persidangan ditempohkan. Terima kasih.

[Persidangan ditempohkan pada jam 12.33 tengah hari]

[Persidangan disambung semula]

SAMBUNGAN MENIMBANG RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN (2019) 2018

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Ketiga: Sambungan Menimbang Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Assalamualaikum WBT. Salam sejahtera dan selamat petang. Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar, Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan, rakan-rakan Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Alhamdulillah, kita akan... masih lagi dalam perkara Menimbang Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018, dan pada petang ini pihak kerajaan akan menyambung, menjawab pandangan-pandangan yang telah dikemukakan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat.

Saya dengan ini menjemput Yang Berhormat Pengerusi Jawatankuasa Pembangunan Luar Bandar Dan Hal Ehwal Orang Asli Negeri Pahang. Dipersilakan Yang Berhormat.

YB. DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM

Assalamualaikum WBT, salam sejahtera. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua memberi laluan kepada saya bagi turut sama untuk membahaskan Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018 yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar pada 19 haribulan yang lepas. Sebelum saya meneruskan... membahaskan ucapan, saya ingin menarik perhatian kepada beberapa pertanyaan soalan semasa ini... Sidang Dewan. Pertamanya mengenai masalah air yang melibatkan 4 kawasan di Padang Tengku, Bukit Ibam, Tahan dan Muadzam Shah. Saya telah berbincang dengan Pengerusi Kemudahan Asas, yang mana kita tak berhasrat untuk menulis surat jawapan bertulis tapi akan bersama turun ke lapangan, ke padang untuk pastikan supaya masalah-masalah ini dapat diringingan ataupun dibantu.

Keduanya mengenai MPKK. Tahan menanyakan adakah garis panduan disediakan oleh kerajaan bagi keanggotaan Majlis Perbandaran, MPKK. Yang keduanya mencadangkan agar imam juga dimasukkan di dalam sebagai anggota MPKK. Antara kriteria keanggotaan MPKK ini, memanglah melantik sebahagian daripada kumpulan-kumpulan yang ada di kampung itu. Tetapi ianya tidak semestinya melantik ini... imam ataupun ini... pengerusi, yang mana contohnya kalau masjid ini dia ada 2, satu jawatankuasa masjid, yang kedua pegawai masjid. Jadi mungkin salah seorang daripada mereka tu akan duduklah mewakili jawatankuasa tersebut. Begitulah lebih kurang dengan badan-badan yang lain tadi.

Mengenai elaun ataupun token kepada bekas JKK. Ini memang dalam pengetahuan Yang Amat Berhormat Menteri Besar. Saya kira... sekiranya selesai pelantikan ni yang dicadang... yang telah... dalam proses, yang mana kita di peringkat kerajaan telah bersetuju er... melantik bermula daripada 1 haribulan 11 er... tinggal lagi proses itulah yang ada sedikit sebanyak lagi untuk nak diselesaikan. Insya-Allah maknanya ada dalam kepala... ada dalam pemikiran bukan kepala... dalam pemikiran Yang Amat Berhormat Menteri Besar.

Saya nak pergi kepada Orang Asli. Soalan tambahan daripada ni... Tanah Rata mengenai cadangan kepada agensi kerajaan seperti JAKOA, Pejabat Daerah dan Tanah menyelaraskan agihan bantuan memperbaiki rumah kepada rakyat yang betul-betul ni... menerima. Kategori bantuan perumahan yang dilaksanakan oleh JAKOA iaitu bina baru rumah atau baik pulih rumah di bawah program PPRT. Dalam memastikan bantuan perumahan seperti baik pulih rumah diterima oleh masyarakat Orang Asli yang betul-betul layak. JAKOA membuat penyelarasan agihan bantuan bersama agensi-agensi lain berkaitan seperti Pejabat Tanah dan Daerah, GiatMara, RISDA, FELCRA dan lain-lain melalui jawatankuasa di peringkat daerah.

Tinggal lagi untuk nak memberi kepuasan ataupun memberi... memberi puas hati kepada setiap pemohon itu mungkin tak dapatlah kerana kalau kita tengok contoh dalam bajet ini tambahan daripada peringkat negeri kita, hanya memperuntukkan sebanyak 18 buah untuk dibina baru dan 50 untuk nak dibaiki sedangkan kampung ada 262. Jadi kalau siapa-siapa jadi ketua pun memang kena marah. Bila beri je dia *kabolah* kita beri ke sedara kita, kita beri ke anak kita, itulah ayat biasanya sebabnya kita hanya boleh kadang-kadang memberi satu je bagi satu kampung ni. Jadi ianya kita serahlah kepada jabatan ataupun agensi berkenaan untuk nak membantu ataupun nak memberi rumah-rumah yang telah kita sediakan.

Berkenaan dengan bajet yang dikemukakan oleh Tanah Rata iaitu bajet di peringkat Persekutuan, berapakah peruntukan bajet yang diterima oleh Jabatan Kemajuan Orang Asli daripada peringkat Persekutuan? Sehingga kini peringkat Jabatan Kemajuan Orang Asli (JAKOA) Negeri Pahang belum menerima agihan sebanyak RM111 juta yang diperuntukkan semasa pembentangan Bajet Kerajaan Persekutuan yang lalu. Jadi ditanya lagi, apakah perancangan JAKOA Negeri Pahang terhadap peruntukan bajet yang diterima? Jabatan Kemajuan Orang Asli Negeri Pahang akan membuat perancangan setelah menerima bajet ataupun peruntukan daripada ini... Kementerian ataupun ibu pejabat. Setakat ni kita di peringkat JAKOA belum lagi merancang, dah dapat duit esok, baru kita nak merancang.

Daripada Tanah Rata juga, mengenai pentadbiran JAKOA Persekutuan dipindah kepada Kementerian Luar Bandar kepada Jabatan Perdana Menteri. Jadi pihak Jabatan Kemajuan Orang Asli Negeri Pahang menerima perubahan selaras dengan keputusan JAKOA ini... Malaysia. Itulah sedikit sebanyak mengenai perkara yang dibangkitkan dan saya ingin meneruskan untuk pemakluman dewan tentang er... Dasar Pembangunan Luar Bandar Negara bagi Tahun 2030 ataupun DPLB 2030 yang mana bertujuan untuk mencapai masyarakat luar bandar yang sejahtera, inklusif dan mampan iaitu melahirkan masyarakat luar bandar yang sejahtera dalam pelbagai aspek kehidupan termasuklah sosio ekonomi, budaya dan persekitaran. Jadi inilah di antara ini... matlamat kita bagi mencapai DPLB 2030.

Terdapat 11 kelas utama yang telah digariskan dalam DPLB 2030 iaitu ekonomi berdaya saing yang mampan, keusahawanan pemacu pembangunan ekonomi, modal insan berkualiti, prasarana lengkap dan canggih, kumpulan generasi luar bandar, wanita luar bandar yang agresif, akses kepada perumahan berkualiti, kehidupan sihat, selamat dan sejahtera, yang kesembilan sistem penyampaian dan tadbir urus berkesan, yang kesepuluh biodiversiti dan alam sekitar mampan, yang akhirnya teras... yang terakhir teras... yang terakhir pembangunan wilayah dan petempatan desa bersepadu.

Saya nampak dengan adanya sokongan daripada tema Kerajaan Negeri Pahang iaitu "Maju Terus Pahang: Dan Transformasi Perkhidmatan Serta Menjanakan Pendapatan Dan Memakmurkan Kehidupan Rakyat" maka kita akan dapatlah membantu

menyampai dasar ni dan memperkuat lagi dan secara langsung dapat kita mengurangkan ketirisan pengurusan, dapat kita er... sedikit sebanyak memperuntukkan yang tidak mengabaikan kebajikan rakyat dan juga kita jagat... kita juga dapat menjaga kepentingan dan kesejahteraan rakyat dengan lebih ini... berkesan. Jadi dengan tema serta dasar yang dibuat saya... kita mengharapkanlah supaya segala perancangan usaha kita dapat hasil dengan lebih berkesan. Pasarana luar bandar yang berkualiti dan mencukupi adalah amat penting bagi menyokong pembangunan ekonomi dan keusahawanan luar bandar serta mendapat kewujudan persekitaran kehidupan yang menarik dan kondusif.

Oleh yang demikian tahun 2018 Kerajaan Negeri telah memperuntukan peruntukan sebanyak dua ratus Kerajaan Negeri telah menerima ha bukan memperuntukkan, telah menerima peruntukan sebanyak RM236.61 juta di bawah Wang Amanah Penyelenggaraan Jalan Negeri iaitu MARRIS bagi tujuan penyediaan jaringan jalan raya yang baik dan berkualiti. Sebahagian besar peruntukan ini digunakan untuk ini... kawasan luar bandar.

Selain itu, terdapat beberapa projek luar bandar bagi tahun 2017 dan 2018 yang telah dan masih dalam pelaksanaan di negeri Pahang oleh Kementerian Pembangunan Luar Bandar seperti projek bekalan air (BALB) di bawah RMKe-11 sebanyak lima projek yang bernilai RM17.25 juta, bekalan elektrik (BELB) sebanyak 11 projek bernilai RM20 juta, pembinaan rumah PPRT sebanyak 226 unit bernilai RM12.6 juta dan baik pulih rumah PPRT sebanyak 1,355 unit yang bernilai RM17.6 juta.

Ini di antara projek-projek yang masih dalam proses lagi yang masih belum habis lagi bajet. Insyallah, patutnya dia tak hilanglah ataupun tak... tak lari daripada ni... radar ini. Sekarang ni Kapal Terbang banyak sangat lari daripada radar kan. Jadi bajet kita yang telah pun disediakan, kita harap tidak larilah daripada ni radar ni. Projek-projek lain pula ialah projek jalan perhubungan desa sebanyak 316 projek yang bernilai RM21 juta, lampu jalan kampung sebanyak 10,463 unit bernilai sebanyak RM11.16 juta, program komuniti sosial sebanyak 223 projek yang bernilai RM9.7 juta dan Jalan Luar Bandar (JLB) menggunakan siling RMKe-11 sebanyak 10 projek bernilai RM660 juta yang merangkumi jaringan jalan sepanjang 110 ini... kilometer. Jadi ni lah sambungan daripada projek-projek 2017 dan 2018.

Tuan Yang di-Pertua,

Liputan air bersih negeri Pahang khususnya kawasan luar bandar telah mencapai 96% dan bekalan air bersih kerajaan Negeri *commit* untuk mencapai tahap 100% bagi ni bekalan air bersih. Jadi inilah walaupun ada sedikit sebanyak lagi er... dia masalah ini paip tu ada, tapi air itu tak ada ha kan, jadi inilah yang nak dibetulkan macam mana nak mengeluarkan air itu.

Kerajaan Negeri juga tidak mengabaikan kepada pembangunan sosial rakyat terutamanya kepada penduduk luar bandar. Ini terbukti apabila melalui Belanjawan 2019 sebanyak RM17.55 juta diperuntuk untuk pembangunan membasmi kemiskinan dan... dan juga projek kecil, projek kerja kampung dan projek khas ini... negeri. Bagi memperkasakan ini... projek-projek yang dikhususkan sebanyak RM17.55 juta.

Tuan Yang di-Pertua,

Kerajaan Negeri turut memberi perhatian serius terhadap pembangunan Orang Asli Negeri Pahang melalui Jabatan Kemajuan Orang Asli (JAKOA) yang merupakan agen pembangunan yang khusus bagi membangun... bagi membangunkan masyarakat

Orang Asli di negeri Pahang terlibat secara langsung dan melaksanakan dasar-dasar kerajaan berkaitan masyarakat Orang Asli secara menyeluruh. JAKOA Negeri Pahang membangunkan aspek-aspek kehidupan Orang Asli dengan melaksanakan program-program pembangunan infrastruktur asas, peningkatan intelek serta pendidikan dan keupayaan ekonomi kepada semua lapisan masyarakat.

Untuk itu Kerajaan telah memperuntukkan sebanyak RM1.3 juta sebagai peruntukan untuk pembangunan infrsosial masyarakat Orang Asli Negeri Pahang. Peruntukan ini merangkumi program pembinaan rumah PBR sebanyak 18 unit, hah, ini yang saya sebutkan tadi, di bawah peruntukan Kerajaan Negeri dan 50 unit bagi baik pulih rumah. Peruntukan yang disalurkan ini bertujuan untuk memastikan masyarakat Orang Asli dapat bersama menikmati arus pembangunan yang sedang dikecapi oleh seluruh rakyat Malaysia ketika ini.

Usaha meningkatkan tahap pendidikan ini dikalangan pelajar Orang Asli masih menjadi agenda utama Kerajaan. Unit Pembangunan Sosioekonomi JAKOA Negeri Pahang bertanggungjawab dalam mempertingkatkan kualiti hidup masyarakat Orang Asli Negeri Pahang. Melalui program-program keupayaan ekonomi dan keusahawanan, peruntukan terbesar bagi unit Pembangunan Sosio Ekonomi adalah untuk Program Pembangunan Ekonomi (PPE) iaitu sebanyak RM1.2 juta. Item-item yang telah dilaksanakan di bawah peruntukan Program Pembangunan Ekonomi (PPE) meliputi program ladang masyarakat dan program usahawan yang melibatkan er... perniagaan secara er... komersil.

Di samping itu sebanyak RM20 ribu telah diperuntuk kepada Program Peningkatan Penempatan iaitu PPP. Melalui program ini peruntukan disalurkan kepada golongan miskin tegar Orang Asli dalam usaha untuk meningkatkan pendapatan ekonomi mereka. Antara bantuan yang telah disalur termasuklah bantuan bot, bantuan peralatan kedai dan bantuan ternakan ayam kampung dan lembu.

Kerajaan Negeri dan JAKOA akan terus membantu pelajar Orang Asli dengan program pembangunan pendidikan yang telah dirangka oleh er... negeri dan juga JAKOA. Bantuan seperti kemudahan pengangkutan, wang saku pelajar dan bantuan makanan ke sekolah akan diteruskan. Peruntukan sebanyak RM9.8 juta bagi tahun 2019 untuk pembangunan modal insan dan kebajikan disalurkan demi memastikan kelancaran pengurusan dan bantuan kepada masyarakat Orang Asli. Jadi bersama-samalah supaya masyarakat Orang Asli juga tidak ketinggalan dari segi ini pendidikan.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Itulah sedikit sebanyak pembentangan daripada portfolio saya dan dengan ini saya menyokong er... Bajet Rang Undang-Undang Perbekalan 2019 yang dibentangkan oleh...

YB. ENCIK MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL

Boleh mencelah sikit.

YB. DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM

Yang Amat Berhormat Menteri Besar pada 19.11.2019. Hah sila, sila. Boleh.

YB. ENCIK MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL

Terima kasih. Terima kasih Tuan Yang di-Pertua.

Saya nak tanyalah, dalam kes contohlah ada satu kampung itu, 15 rumah je ataupun 15 akaun tak ada kemudahan paip air, loji pula jauh 5, 6 kilometer. Jadi persoalan saya itulah, pihak Kerajaan mana lebih penting? untung rugi *business* air tu ataupun kebajikan kepada... kepada kampung tadi? Sebab apa yang saya sebut tadi memang memang merugikan lah kalau nak kekalkan air tu, hah di situ ada... ada... ada kerja yang Allah suka dekat situ. Pilihlah salah satu. Terima kasih.

YB. DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM

Kampung Orang Asli ke kampung biasa, orang Melayu?

YB. ENCIK MOHD SOFIAN BIN ABD JALIL

Kira kampung secara umumlah, Tuan Exco.

YB. DATO' ABD. AZIZ BIN HAJI MAT KIRAM

Er... sebenarnya di bawah KKW ataupun KPAW er... untuk satu akaun itu, Kerajaan memperuntukan sebanyak ini RM120,000. Maknanya kalau 20 akaun tu kali dengan RM120,000. Itulah limit KPAW dan selebih daripada itu kita terpaksa mengangkat ke Kementerian yang lain iaitu KeTTHA ha, untuk nak membantu bagi menyelesaikan masalah. Jadi kalau bawah RM120,000, itu di bawah ini... penyeliaan KPAW lagi.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Baiklah kita beralih kepada Exco Yang Berhormat Pengerusi Jawatankuasa Sumber Manusia, Belia Sukan dan Badan-badan Bukan Kerajaan Negeri Pahang. Er... sila Yang Berhormat.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN

Assalamualaikum WBT. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua kerana memberi laluan kepada saya untuk sama-sama menyertai perbahasan dan juga penggulangan bajet yang telah dibentangkan oleh er... Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang pada 19 November. Allah... [deringan telefon] Minta maaf Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Pada kesempatan ini juga saya ingin merakamkan syabas dan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang kerana telah berjaya membentangkan satu bajet yang seimbang serta memperlihatkan sangat caknanya Kerajaan Negeri terhadap rakyat Negeri Pahang Darul Makmur ini.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Dalam sesi pembentangan bajet tersebut menyentuh banyak aspek-aspek yang berkaitan dengan hal ehwal pentadbiran, pengurusan serta pembangunan kepada rakyat negeri Pahang ini. Ini jelas apabila aspek-aspek pendidikan, pertanian, pembangunan infra dan masa depan anak-anak muda, belia, remaja muda-mudi, agama, pelancongan, pendidikan dan sebagainya turut ditekankan. Alhamdulillah, syukur kepada Allah SWT, Pahang masih lagi diperintah oleh Barisan Nasional sekaligus memperlihatkan kesungguhan dan pengorbanan Kerajaan Negeri Pahang berpuluh tahun selama ini sehingga kini masih lagi dipimpin oleh sebuah kerajaan, di

mana usaha-usaha yang dilaksanakan oleh kerajaan sebelum ini sangatlah berbaloi kerana disaat negeri-negeri lain melalui satu keadaan yang sukar, Kerajaan Negeri Pahang masih mampu berbelanja dalam aspek memakmurkan kehidupan rakyat seluruhnya.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Berbalik kepada Bajet 2019 Pahang Darul Makmur. Ketika Yang Amat Berhormat membentang Rang Undang-undang Perbekalan (2019) 2018 di Dewan Undangan Yang Mulia ini dengan tema "Belanjawan Negeri: Maju Terus Pahang, Transformasi Perkhidmatan, Menjana Pendapatan, Memakmurkan Kehidupan".

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Sehingga 15 November 2018, Kerajaan Negeri telah berjaya mengutip hasil sebanyak RM568.5 juta berbanding sasaran ditetapkan sebanyak RM700.64 juta, iaitu pencapaian sebanyak 81.2%. Dalam tempoh yang sama, Kerajaan Negeri telah pun membelanjakan sejumlah RM505.03 juta berbanding sasaran yang ditetapkan sebanyak RM700.04 juta iaitu pencapaian sebanyak 72.1% untuk perbelanjaan mengurus dan sejumlah RM30.1 juta bagi perbelanjaan pembangunan berbanding dengan sasaran RM5.8.... RM5.5 juta bersamaan dengan pencapaian prestasi iaitu 51.5%.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Demi kepentingan dan kesejahteraan rakyat, Belanjawan 2019 menyediakan peruntukan berjumlah RM679.46 juta bagi perbelanjaan mengurus dan 94.05 bagi perbelanjaan pembangunan, daripada itu RM98.05 juta tersebut sejumlah RM63.75 juta akan menggunakan pembiayaan secara langsung manakala baki RM34.30...RM34.30 juta adalah daripada pinjaman Kerajaan Persekutuan bagi membiayai projek bekalan air. Tumpuan peruntukan ini dikhususkan untuk projek-projek sambungan dan program-program sedia ada.

Dalam bajet tersebut telah dibangkitkan 5 teras utama, antara lain yang telah dibangkitkan bagi menjayakan serta merealisasikan hasrat murni kerajaan dalam belanjawan bajet kali ini. Beberapa teras utama melibatkan transformasi perkhidmatan bagi menjelaskan serta menstrukturkan semula kepada bekalan air, Projek Rumah Makmur, proj... Program PR1MA Pahang, di mana ini sahaja melibatkan hampir 140 ribu orang berdasarkan statistik pembangunan perumahan sebanyak 37,380 buah rumah jika melibatkan hampir 2,707... 70 buah keluarga. Kalau kita darab anggaran ataupun andaian 5 orang 1 keluarga. Yang mendapat manfaat secara langsung dari pelaksanaan Projek PR1MA di seluruh negeri Pahang, insya-Allah. Dan langkah berani yang diambil oleh kerajaan dengan cadangan mewujudkan Tabung Perumahan rakyat Pahang. Sekaligus dilihat sebagai alternatif bagi mengambil peduli, slogan rakyat yang kurang mampu memiliki rumah khususnya yang memiliki pendapatan rendah.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Seterusnya Pihak Berkuasa Negeri dilihat ketika mana mengeluarkan kuasa atau memberi kuasa kepada pentadbiran tanah juga dilihat satu langkah yang sangat baik bagi kebenaran pindah milik dan gadaian. Ini termasuklah juga permohonan kebenaran dan rayuan pindah milik gadaian serta pajakan tanah kepada PTG dalam

masa yang singkat. Rakyat melihat pembaharuan ini adalah sangat mesra rakyat dan mesra pelanggan.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya juga pada ketika ini mengambil peluang dan peluang. Amat tertarik apabila Kerajaan Negeri melakukan transformasi dengan meluluskan penubuhan Perbadanan Pelaburan Pahang atau *Pahang Investment Corporation* sebagai langkah strategik untuk pengstrukturkan dan meningkatkan prestasi anak-anak syarikat milik Kerajaan Negeri. Fungsi atau singkatan PIC adalah mengenal pasti sektor-sektor baharu untuk dibangunkan. Memastikan tiada pertindihan fokus perniagaan sertapun *core business*, dengan izin, antara anak-anak syarikat milik Kerajaan Negeri melalui pengasingan perniagaan dan memastikan setiap anak-anak syarikat milik kerajaan ini berdaya saing untuk menjana pendapatan yang kukuh serta berterusan kepada Kerajaan Negeri dan seterusnya menjadi pen...pendokong kepada Kerajaan Negeri itu sendiri.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Antara lainnya juga menjana pendapatan antara sektor-sektor seperti sektor pertanian, sektor perikanan, sektor pelancongan, sektor perhutanan dan sektor pelaburan termasuklah sumber mineral. Teras yang seterusnya memakmurkan kehidupan, antaranya kerajaan untuk menjaga kebajikan rakyat, jaringan infrastruktur jalan raya, program pembangunan sosial seperti pembang... pembasmian kemiskinan, projek kecil kampung dan projek khas negeri.

Manakala perkara yang berkaitan dengan sektor kesihatan dan pendidikan. Bagaimana Kerajaan Negeri telah menyatakan dalam bajet tersebut. Sebelas hospital Kerajaan Negeri yang memberi perkhidmatan rawatan, menunjukkan keprihatinan Kerajaan Negeri untuk melihat rakyat hidup dalam suasana yang sihat tubuh badan dan sebagainya. Dan langkah oleh Kerajaan Negeri dengan Kerajaan Persekutuan untuk melihat keperluan kenaikan tarif air adalah dialu-alukan selain jaminan meningkatkan kualiti dan kapasiti pengurusan air yang sedia ada dalam negeri Pahang untuk yang lebih baik pada masa akan datang.

Selain itu juga, sambungan kepada sektor pendidikan. Yayasan Pahang, UCYP antaranya sebagai peneraju yang sinonim dengan negeri Pahang telah diberi amanah untuk membantu menjayakan inspirasi anak-anak negeri Pahang ini untuk terus mendapat faedah pembelajaran serta ruang dan peluang bagi menampung biasiswa, pinjaman kepada mereka yang layak dengan sebaiknya dari semasa ke semasa pada masa akan datang. Dan begitu juga dengan pendidikan agama terus diperkukuhkan institusi tersebut.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Melayi... melalui Pahang Skills juga latihan demi latihan serta kursus terus diberikan perhatian yang telah dimanfaatkan oleh hampir 50 hingga 50 ribu orang dalam pelbagai bidang dan aspek pelajaran. Persijilan kemahiran dalam pelbagai bidang yang akan menyumbang kepada pasaran swasta dan juga kerajaan. Kerajaan Negeri juga tidak lupa kepada pembangunan masyarakat Orang Asli, pembangunan sukan, pembangunan belia dengan pelbagai insentif dan alternatif serta intensif dari pelbagai pihak kepada aspek ini secara komprehensif.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Terima kasih saya ucapkan sekali lagi kerana diberi peluang untuk sama-sama dalam sesi penggulangan ini. Saya juga ingin menarik perhatian untuk sedikit sebanyak menyentuh portfolio saya er... khususnya yang berhubungkait dengan belia dan sukan, NGO dan juga sumber manusia.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kita telah menyediakan pelbagai program dan kemudahan sukan untuk dinikmati oleh golongan tersebut. Ini jelas membuktikan bahawa kerajaan amat komited dan sentiasa memberi perhatian terhadap minat dan keperluan golongan tersebut. Dengan tersedianya kemudahan-kemudahan tersebut diharap dapat menarik minat masyarakat untuk terus menjadikan sukan sebagai satu amalan harian. Sekaligus memberi keselesaan kepada mereka untuk terus bersukan demi menyemarakkan lagi kecintaan mereka dalam bidang tersebut.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kita sentiasa berusaha memberikan yang terbaik kepada golongan tersebut dengan menyediakan peruntukan latihan dan kemahiran kepada mereka. Khususnya golongan belia ini untuk memilih menyertai pelbagai kemudahan dan pertandingan mengikut bakat dan minat mereka. Kita sedar bahawa mereka merupakan golongan majoriti dalam negara. Oleh yang demikian, kita sentiasa peka dan sentiasa mendengar segala masalah dan keluh kesah mereka. Ini terbukti dengan projek sambungan *Rolling Plan 4*, dalam Rancangan Malaysia Yang Ke-11 2019. Terdapat 5 buah projek sambungan yang sedang giat dijalankan iaitu merancang, membina dan menyiapkan Kompleks Belia dan Sukan Negeri Pahang di Tanjung Lumpur, menaik taraf Kompleks Pembangunan Belia dan Sukan Daerah Jerantut serta menaik taraf dan membaik pulih Rakan Muda Bera, Maran dan Raub.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kerajaan juga sentiasa menyediakan pelbagai program berbentuk kesihatan dan kecergasan seperti *Fit Malaysia* dan Hari Sukan Negara, malah kejayaan penganjuran Hari Sukan Negara baru-baru ini berjaya menarik minat lebih 33,000 orang di seluruh negeri Pahang. Selain itu, di bawah Jabatan Belia dan Sukan terdapat pelbagai lagi program sukan yang telah dianjurkan. Untuk makluman sidang dewan iaitu pembangunan jenis sesuatu Malaysia Variasi Cergas 1Malaysia, *Inspire 1challenge*, Klinik *Cup Prix* KBS dan bagainya lagi, dengan penyertaan hampir 86,300 peserta.

Kita tidak nafikan Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, bahawa pertumbuhan belia dan sukan amat penting kepada kita. Sebagai satu wadah *platform* penyampaian maklumat kepada kepimpinan negara daripada golongan belia khususnya. Kerajaan juga amat menggalakkan belia-belia berpersatuan untuk sama-sama berkumpul untuk merealisasikan minat terhadap aktiviti yang sama.

Sehingga hari ini, persatuan belia yang berdaftar dengan Pejabat Pendaftar Belia bagi negeri Pahang adalah berjumlah kira-kira 671 persatuan. Di mana anggaran ahlinya berjumlah 13,420 ahli di seluruh negeri Pahang. Manakala bagi badan-badan sukan di seluruh Pahang adalah berjumlah 513 buah, dan ahlinya yang dianggarkan berjumlah 7,695 orang. Dengan jumlah tersebut secara keseluruhan kita sentiasa berusaha untuk terus memperkasakan pertumbuhan belia dan sukan agar ia terus berfungsi dan aktif. Dan kita sentiasa memantau dan mengambil tahu dan sentiasa

berhubung dengan pihak Jabatan Pendaftaran supaya mereka ini sentiasa mematuhi dan membuat... er... melaksanakan mesyuarat-mesyuarat agar tidak er... apa ni er... agar tidak er... ditamatkan persatuan tersebut.

Maka sebagai memenuhi hasrat tersebut, kita wujudkan kursus dan bengkel seperti bengkel pengurusan, pertubuhan belia, kursus kepimpinan belia, penarafan lima bintang kepada belia yang berdaftar dan pengiktirafan pertubuhan kepimpinan belia melalui Anugerah Belia Perdana Negeri Pahang, Belia Diraja. Anugerah-anugerah ini diwujudkan bagi diberi pengiktirafan kepada golongan belia yang telah berjaya dalam bidang masing-masing.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Jabatan Belia dan Sukan tidak melupakan minat belia-belia dalam bidang kemahiran dan keusahawanan bagaimana rakan saya Exco FELDA juga...

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Er... minta laluan sikit. Baju serupa. Dato' Sri Speaker, tadi di sebut tentang...di sebut tentang..apa nama ni.. belia..bilangan belia..dan bilangan persatuan... itu belia yang berpersatuan. Saya nak tau belia yang tidak berpersatuan ni..macam mana kaedah nak *tackle* er... supaya mereka masuk dalam persatuan ini.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD JOHARI BIN HUSSAIN

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Kita di dalam negeri Pahang ini, ada yang berdaftar dan ada tidak berdaftar. Dan ada juga yang tidak berpersatuan. Jadi, dalam hal ini kita telah bersama-sama Jabatan Belia dan Sukan Negeri Pahang serta Majlis Belia Negeri Pahang dan badan-badan gabungan, kita mengadakan bengkel-bengkel, kursus-kursus dan juga program-program pendaftaran belia baik dan juga er... memberi maklumat serta tarikan minat mereka-mereka ini untuk mengambil tahu tentang kewujudan belia dan mana yang belum wujud atau mana yang belum berdaftar supaya mendaftar dan dari aktiviti-aktiviti inilah ataupun aktiviti hiliran inilah, yang kita dapat merapatkan jurang anak-anak muda supaya peka terhadap pembangunan belia dan sukan negeri Pahang.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Izinkan saya meneruskan sedikit lagi penggulungan ini manakala di bawah program *why career* iaitu kursus jangka pendek pula diadakan setiap hujung minggu di Kompleks Belia dan Sukan. Program Felo Perdana 2018 *Road Tour* pula telah berjaya seramai 550 orang peserta dan Program Pembangunan Komuniti Ahli Parlimen Belia pula telah melibatkan penyertaan seramai 950 orang yang dijalankan di lokasi-lokasi terpilih seluruh negeri Pahang ini.

Antara aktiviti yang dianjurkan Sembang Santai Belia, Dialog Bicara Ekonomi, Rangkaian Usahawan Muda, Klinik dan Kejohanan Bola Jaring serta sebagainya. Ianya juga melibatkan jumlah peserta seramai 2,050 orang. Manakala bagi Program Rakan Muda pula hanya terdapat 3 buah program sahaja yang telah dilaksanakan pada tahun ini iaitu Rakan Muda Ramadan suka... Kesukarelawan, MyCorp dan pengurusan aktiviti Anugerah Remaja Perdana.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Sekali lagi Jabatan Belia sering digandingkan dengan jabatan-jabatan kerajaan dan juga agensi-agensi kerajaan apabila berlakunya pasca ataupun pasca bencana banjir. Jabatan Belia dan Sukan juga telah diperuntukkan dana khas untuk pasca bencana banjir sebagai persediaan untuk kegunaan membantu mangsa-mangsa banjir di negeri ini.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Sebagai kesimpulannya, kita akan terus menjaga kebajikan dan keperluan golongan belia ini dan sentiasa mendengar suara dan kehendak mereka.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Izinkan saya sedikit sahaja untuk menyentuh Majlis Sukan Pahang. Keberkesanan setiap program pembangunan sukan yang dilaksanakan adalah terletak kepada pengukuran pencapaian atlet-atlet negeri ini kejohanan-kejohanan yang disertai termasuklah kejohanan Sukan Malaysia, SUKMA yang merupakan sukan yang paling berprestij di negara ini.

Seterusnya, atlet-atlet yang menunjukkan kecemerlangan di dalam sukan masing-masing akan dinilai bagi melayakkan diri mereka mewakili negara ke kejohanan-kejohanan yang bertaraf antarabangsa seperti Sukan SEA, Sukan Komanwel, Sukan Asean dan juga Sukan Olimpik.

Pada hari ini saya ingin mengulangi kembali tokoh-tokoh walaupun acap kali di ulangi dalam Dewan Yang Mulia ini, namun saya fikir ada eloknya juga kita sentiasa mengingatkan ikonik ataupun tokoh-tokoh sukan negeri Pahang yang telah mencapai kejayaan untuk renungan dan semangat kepada anak-anak muda yang ingin menjadi seorang atlet yang berjaya pada satu hari kelak. Negeri Pahang telah pun memiliki ramai yang kini bergelar olimpien. Bermula dengan saudara Amirul Hamizan Ibrahim, acara angkat berat pada Olimpik Beijing 2008. Saudara Mohd Faizal Baharom, acara angkat berat pada Olimpik London 2012. Saudari Micheal Koh, acara golf wanita di Olimpik Rio 2016 dan saudara Nur Shazlin Mohd Latif, acara sukan pelayaran pada Olimpik Rio 2016.

Turut mencatat sejarah adalah saudara Mohd Shamil Md Saad acara *Heavy Lifting* Sukan Paralimpik Rio 2016 di mana rakan-rakan yang telah menjuarai emas mendapat ganjaran RM1 juta oleh Kementerian Belia dan Sukan Malaysia. Pencapaian ini sememangnya menjadi inspirasi dan motivasi kepada atlet-atlet muda di negeri Pahang dan sedang bekerja keras bagi mencapai kejayaan sebagaimana kejayaan yang telah dicapai oleh atlet-atlet ternama lain.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Hasil dari keberkesanan program-program pembangunan sukan negeri ini pada tahun 2018, menyaksikan 19 orang atlet, dan 2 orang pegawai dari negeri Pahang telah terpilih mengetuai kontinjen Negara dalam temasya Sukan Asia 2018 Jakarta, Palembang di Indonesia. Pada kejohanan ini juga, atlet negeri Pahang turut membantu menyumbang pingat antaranya saudara Jufferi Jamari merupakan er... pesilat yang telah menjuarai Silat Dunia sebanyak 3 tahun berturut-turut.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Ingin saya sebutkan juga bagaimana Kerajaan Negeri banyak membantu Majlis Sukan Pahang untuk mencapai matlamat dan objektif pembangunan sukan di kalangan atlet-atlet negeri Pahang ini untuk melahirkan lebih ramai atlet negeri Pahang bertaraf dunia, maka Majlis Sukan Pahang telah mengeluarkan perbelanjaan sebanyak RM1.5 juta pada tahun 2017 dan RM3.4 juta pada tahun 2018 untuk menjalankan pelbagai aktiviti dan program seperti bantuan kejohanan, penganjuran sukan, kursus kejurulatihan, dan kem latihan, ubat-ubatan dan pemakanan, pembiayaan bagi latihan pusat insentif dan program sukan dan ini termasuklah apa yang dibangkitkan oleh ADUN Bilut tentang ganjaran-ganjaran, insentif yang telah diperuntukkan kepada mereka yang johan mendapat pingat emas, perak, gangsa dan sebagainya.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Tumpuan tahun 2019, keadaan Sukan Malaysia yang ke-19 Perak 2018, yang mana dua tiga hari lepas baru sahaja melepaskan kontinjen para SUKMA di kalangan atlet-atlet OKU yang akan ber... temasya Sukan SUKMA di Perak... minggu depan, telah memberikan isyarat yang jelas bahawa prestasi kebanyakan negeri-negeri dari seluruh negara semakin meningkat. Ini dapat diperhatikan pada carta kedudukan kontinjen yang menunjukkan agihan pingat emas *gold medal distribution* semakin rapat dan sengit. Tiada lagi monopoli pingat oleh satu atau dua buah negeri seperti mana Sukan Malaysia SUKMA yang terdahulu. Ini menunjukkan bahawa walaupun negeri Pahang duduk tempat yang nombor 5 ataupun 6 tapi *target* kita sampai. Hah, dan tidak lagi dimonopoli oleh Wilayah ataupun Terengganu pada ketika ini.

Ini menunjukkan bahawa pembangunan sukan di Malaysia dan Kerajaan Negeri Pahang sendiri, semakin meningkat dan semakin baik. Ada sedikit lagi Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Boleh menggulung sedikit lagi.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. JOHARI BIN HUSSAIN

Keadaan ini menunjukkan bahawa peluang untuk memenangi lebih banyak pingat, semakin terbuka luas kepada semua atlet atau pasukan. Ini juga menunjukkan bahawa kebanyakan negeri semakin serius dan bersungguh-sungguh mempersiapkan kontinjen mereka untuk bersaing bagi mendapatkan kedudukan terbaik.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Justeru itu, Majlis Sukan juga pada ketika ini membuat beberapa usaha seperti pencarian atlet baru untuk mengisi kekosongan yang ada kerana kita hampir 40% akan kehilangan atlet-atlet yang berwibawa apabila mereka telah melangkaui umur tertentu. Melantik jurulatih sepenuh masa dan atlet yang baru sebagaimana yang dibangkitkan setengah Ahli Dewan yang menyatakan untuk mengekalkan jurulatih, kita terpaksa buat penawaran yang baru dan tinggi. Begitu juga meningkatkan kemahiran jurulatih yang sedia ada, memberi penekanan kepada aspek sains sukan, melihat potensi sukan-sukan lain untuk kita sama-sama membuat sasaran emas pada masa akan datang.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Saya kira setakat itu dulu penggulangan saya pada ketika ini, dan kepada ADUN-ADUN yang telah membangkitkan soalan-soalan. Antaranya er... Padang Tengku, Bilut, er... Damak, Chenor, dan juga Tanah Rata. Dan mungkin Tanah Rata saya jawab sedikit sebab dia ada satu hah, jauh. Sebab tak sempat nak jawab dalam sidang kerana masa kita suntuk iaitu berhubung dengan soalnya penduduk di Lembah Bertam, Cameron Highlands telah kehilangan pusat sukan dan rekreasi. Apabila gelanggang bola keranjang mereka dirobohkan untuk menjalankan Rancangan Tebatan Banjir di Sungai Bertam tahun 2014. Apakah rancangan kerajaan untuk mewujudkan ruang sukan di kawasan tersebut.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Ingin saya maklumkan di sini kepada Yang Berhormat Tanah Rata, syukur alhamdulillah ketika itu saya pun ada di sana, Yang Amat Berhormat Menteri dan juga Exco-Exco, serta ADUN berkaitan masa kerajaan yang lalu atau yang lepas di mana keberangkatan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Tuanku Sultan Pahang yang cakna terhadap musibah yang menimpa penduduk di Lembah Bertam, Cameron Highlands telah meninjau kawasan tersebut. Dan memang betul kehilangan er... dewan atau gelanggang bola keranjang kerana membuat tebatan banjir.

Dan hasil permohonan dari Kerajaan Negeri, dengan kerjasama Kerajaan Persekutuan pada ketika itu, untuk makluman ADUN Tanah Rata, penggantian dewan telah pun dilaksanakan tetapi ianya dikelolakan oleh Majlis Daerah Cameron Highlands. Ini dalam makluman ADUN Tanah Rata, dan sebarang permohonan penggunaan hendaklah dikemukakan kepada Majlis Daerah Cameron Highlands. Pada 23 Oktober 2018, Majlis Daerah Cameron Highlands akan mengadakan gotong-rojong membina *track jogging* di sepanjang Sungai Bertam.

Dan Projek Rancangan Tebatan Banjir atau ringkas... singkatannya RTB Sungai Bertam di Lembah Bertam merupakan projek di bawah kawal selia Kementerian Sumber Asli dan Alam Sekitar melalui Jabatan Pengairan serta Saliran Malaysia. Projek ini bernilai hamper, kalau ikut rekod saya ini 95 juta. Er... ADUN Tanah Rata boleh buat rujukan ya.. juta... sebanyak 1.9 kilometer Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua, bermula dari Empangan Sultan Abu Bakar melalui sepanjang Sungai Bertam sehingga penghujung Lembah Bertam bertujuan mencegah kejadian banjir daripada berulang dan menjamin keselamatan penduduk di kawasan tersebut. Projek ini turut melibatkan penggantian semula Dewan Serbaguna Lembah Bertam yang kini telah pun siap ya, yang kini telah pun siap dan boleh digunakan oleh orang ramai sebagai kemudahan sukan rekreasi dan masyarakat awam.

Yang Berhormat Dato' Yang di-Pertua,

Dengan kata-kata itu, saya dengan ini menyokong bajet yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar...

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Er... Minta laluan boleh Yang Berhormat...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Tanah rata, saya ingat saya tak bagi peluang mencelah.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Ini kenyataan akhbar Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya nak berkongsi kerana disebut di sini untuk siaran segera. Konvensyen Antarabangsa mengenai Pembasmian Diskriminasi Kaum, *International Convention on the Elimination of All Form of Racial Discrimination* (ICERD). Kerajaan Pakatan Rakyat tidak akan meratifikasi Konvensyen Antarabangsa mengenai Pembebasan Diskriminasi Kaum. Kerajaan akan terus mempertahankan Perlembagaan Persekutuan di mana di dalamnya termaktub kontrak sosial yang telah dipersetujui oleh semua kaum semasa pembentukan negara ini. Pejabat Perdana Menteri, Putrajaya 23 November 2019, itu er... 2018. Untuk makluman Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat ya. Terima kasihlah. Baik, saya menjemput Yang Berhormat Pengerusi Jawatankuasa Kemudahan Asas, Sistem Penyampaian Awam dan Inovasi Negeri Pahang. Dalam masa yang 15 ke 20 minit Yang Berhormat.

YB. DATO' SRI NOROL AZALI BIN SULAIMAN

Bismillahirrahmanirrahim. Terima kasih Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua kerana memberikan saya ruang untuk mengambil bahagian dalam perbahasan menyokong Usul Bajet 2019 yang dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar. Dalam masa yang diberikan ini, insya-Allah saya akan cuba memberikan gambaran secara menyeluruh tentang er... perkembangan pembangunan dan perancangan kemudahan asas negeri Pahang. Dan jika ada kesempatan saya cuba untuk memberikan respons tentang persoalan-persoalan yang dibangkitkan oleh Ahli Dewan sebelum ini. Dan kalau tak sempat insya-Allah kita akan jawab secara bertulis ataupun kita jawab secara bersemuka.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Ekonomi global masih belum pulih sepenuhnya daripada kejutan kemelesetan sejak beberapa tahun yang lalu. Negeri Pahang juga pastinya tidak terkecuali daripada menerima impak tersebut. Sungguhpun demikian, ekonomi Malaysia dan juga negeri Pahang kini nampaknya sedang er... kembali untuk berada dalam proses pemulihan dan keputusan yang diambil oleh kerajaan, sektor swasta yang dinamik telah membantu untuk mewujudkan asas pembangunan ekonomi negeri Pahang ke tahap yang lebih tinggi seterusnya. Aktiviti-aktiviti swasta yang positif, amatlah menggalakkan dengan pelaburan asing, nampaknya kembali masuk ke negeri Pahang khususnya, dan Bajet 2019 yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar yang bersifat *surplus* baru-baru ini, jelas menunjukkan bahawa langkah-langkah atas dasar polisi yang diambil oleh Kerajaan Negeri Pahang pada landasan yang betul.

Pada masa yang sama, Kerajaan Negeri sentiasa memberi tumpuan dan penekanan terhadap kemudahan asas untuk rakyat serta komitmen kerajaan untuk terus memperkukuhkan pertumbuhan ekonomi negeri bagi meningkatkan kesejahteraan rakyat melalui pelbagai projek kemudahan infrastruktur awam seperti jalan raya, lebuh raya, landasan kereta api, pengangkutan dan lain-lain kemudahan awam yang dilaksanakan di bawah bidang kuasa Kerajaan Persekutuan dan juga khususnya Kerajaan Negeri. Sektor pembinaan dan pembuatan negeri Pahang telah memberikan

sumbangan yang besar dan amat signifikan dalam memacu ekonomi negeri. Ini kerana industri pembinaan mempunyai faktor kesan pengganda dan rangkaian yang luas di mana ia menjadi er... peranan untuk menjadi pemangkin kepada pertumbuhan sektor-sektor ekonomi yang lain.

Walaupun negara sedang menghadapi situasi ekonomi yang kurang menentu, prestasi ekonomi negeri agak baik didorong... didorong oleh kerancangan pelaksanaan pelbagai projek kerajaan yang dirancang sebelum ini dan sedang dilaksanakan khususnya projek-projek di bawah Rancangan Malaysia ke-11 dan program transformasi ekonomi seperti Projek Jalan Raya *Central Spine Road*, Projek Terminal Laut Dalam Pelabuhan Kuantan, Projek Industri MCKIP Gebeng, dan pelaksanaan projek-projek baru seperti Projek Jambatan Kedua Kuantan, Projek Menaik taraf Jalan-jalan Raya, seperti Projek Menaik taraf Jalan Persekutuan dari Tol Chenor ke Bandar Jengka, Bandar Tun Razak Maran, juga projek mega seperti pembinaan Lapangan Terbang Tioman yang sedang dalam pertimbangan Kerajaan Persekutuan walaupun Kerajaan Negeri sebenarnya er... seiring dengan Persekutuan memberikan kerjasama untuk melaksanakan er... cadangan ini.

Kerajaan Negeri juga sentiasa berusaha untuk memberikan keselesaan dan kesejahteraan rakyat dengan menyediakan peruntukan yang lebih besar dengan meningkatkan kapasiti utiliti khususnya bekalan air dan elektrik.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Cadangan jalan raya merupakan pemangkin utama kepada pertumbuhan ekonomi negeri. Ianya bukan sahaja menyokong pembangunan kawasan-kawasan perindustrian di negeri Pahang, tetapi juga merupakan nadi kepada peningkatan sosioekonomi rakyat. Dengan adanya jalan raya yang lebih baik, akan mewujudkan suasana ekonomi yang lebih sihat, progresif dan berdaya maju serta pelabur-pelabur lebih berminat untuk dapat melabur di negeri ini.

Pahang merupakan pintu masuk utama ke negeri pantai timur melalui jalan darat. Projek *Central Spine Road* umpamanya merupakan salah satu projek berimpak tinggi dan pelaksanaan yang berperanan sebagai penghubung di antara negeri dan daerah-daerah utama di negeri Pahang. Di samping menggerak ekonomi dan menyelesaikan masalah kesesakan lalu lintas. Cadangan jalan raya dengan spesifikasi empat lorong dua hala sejauh 360 kilometer ini menghubungkan Kuala Krai di Kelantan dengan Simpang Pelangai di Pahang apabila siap sepenuhnya pada tahun 2019 nanti.

Sehingga kini, jajaran jalan daripada FELDA Chegar Perah di Kampung Kechur yang merupakan sebahagian pakej tiga dari Gua Musang ke Kampung Relong, Lipis telah pun dibuka untuk laluan kenderaan orang ramai. Bagi tahun 2018 Rancangan Malaysia ke-11 pula pakej lima yang melibatkan jajaran pintas Raub ataupun Raub *by-pass* dan pintasan Bentong atau *Bentong by-pass* telah diluluskan peruntukan jumlah peruntukan masing-masing sebanyak RM66 juta dan RM122 juta sedang dilaksanakan. Manakala bagi pakej enam yang melibatkan jajaran Bentong ke Simpang Pelangai kini masih dalam proses kelulusan untuk pelaksanaan.

Selain itu, Kerajaan Persekutuan juga telah meluluskan peruntukan bagi meneruskan pelaksanaan projek-projek jalan raya berimpak tinggi yang lain seperti jalan Benta, jalan Maran, jalan bandar Pekan, kampung Sungai Miang, Pekan, jalan Pekan-Nenasi-Endau, Rompin dan beberapa projek lain. Projek-projek ini dijangka akan mewujudkan jaringan perhubungan di antara daerah-daerah utama dan meningkatkan kesejahteraan rakyat.

Satu lagi projek perhubungan yang akan memberi impak positif kepada rakyat adalah projek pembinaan jambatan baru merentasi Sungai Kuantan yang menghubungkan bandar Kuantan dengan Bandar Putra, Tanjung Lumpur. Projek yang bernilai RM161.5 juta ini sedang giat dilaksanakan, dijangka siap sepenuhnya pada tahun 2019.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Pelabuhan Kuantan merupakan salah satu pintu masuk utama ke negeri Pahang. Justeru itu, peningkatan infrastruktur pelabuhan Kuantan sedang giat dilaksanakan dengan kerjasama Kerajaan Persekutuan dan pihak-pihak swasta. Pelabuhan Kuantan sedang dinaik taraf sebagai hab industri dan logistik utama di pantai timur melalui usaha sama Kerajaan Negeri dengan Kerajaan Persekutuan serta pihak-pihak swasta. Projek peluasan pelabuhan Kuantan sedang giat dijalankan oleh Majlis Pembangunan Wilayah Ekonomi Pantai Timur ataupun ECERDC melibatkan kos berjumlah RM1 bilion dan Kuantan Port Consortium Sdn. Bhd melibatkan sejumlah RM3.3 bilion.

Pelaksanaan projek terbahagi kepada dua komponen iaitu komponen pelaksanaan kerajaan yang dilaksanakan ECERDC dan keduanya komponen pelaksanaan swasta yang dilaksanakan oleh KPC Sdn. Bhd. Pembinaan pemecah ombak sepanjang 4.4 kilometer dan pembinaan dermaga sepanjang 2 kilometer yang dilaksanakan oleh KPC.

Selain itu, usaha berperingkat juga sedang dilaksanakan bagi menjadikan Pelabuhan Kuantan sebagai pada zon bebas cukai yang akan meningkatkan daya saingnya setanding dengan pelabuhan-pelabuhan utama yang lain. Bagi meningkatkan kemudaisampaian antara kawasan-kawasan industri di sekitar Pelabuhan Kuantan, khususnya MCKIP projek *Port Linked Road* sedang dilaksanakan secara berperingkat oleh ECERDC. Sehingga kini kerja-kerja pembinaan ke persimpangan bertingkat ke MCKIP serta kerja-kerja naik taraf ke persimpangan Sungai Ular telah siap dilaksanakan.

Kesemua projek-projek tersebut tadi seperti CSR serta jaringan jalan raya yang lain diwujudkan untuk mengukuhkan lagi jaringan antara bandar-bandar khususnya di Pahang di... di Pelabuhan Kuantan, Pelabuhan Kemaman dan *East Coast Economic Region (ECER)* sebagai *special economic zone* serta kawasan-kawasan pertumbuhan baru.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kerajaan negeri sama sekali tidak mengabaikan kemudahan asas rakyat iaitu air yang sering mendapat perhatian dewan ini juga bekalan elektrik. Dalam masa kita sedang bersedia untuk menyelesaikan perjanjian er... penstrukturan semula industri bekalan air dengan KATS ataupun Kementerian Air, Tanah dan Sumber Asli, kita juga tidak mengabaikan perkara-perkara lain yang boleh meningkatkan kecekapan perkhidmatan perbekalan air kita di bawah PAIP.

Program untuk mengurangkan kadar kehilangan air tidak berhasil atau *non revenue water* negeri Pahang dilaksanakan bagi semua daerah selaras dengan langkah-langkah Kerajaan Persekutuan yang mengharapka kita meningkatkan kecekapan kita dan kementerian juga telah bekerjasama dengan Kerajaan Negeri untuk menjadikan *non revenue water* sebagai punca hasil. Selain penyelesaian secara holistik melalui peruntukan NRW di bawah rancangan Malaysia, Kerajaan Negeri juga

melalui Pengurusan Air Pahang telah mengambil beberapa langkah jangka pendek bagi mengatasi masalah kehilangan air tersebut.

Antara langkah yang telah dilaksanakan adalah, mengawal paras air dalam tangki secara automatik agar tidak berlaku limpahan, mengawal tekanan air ke paras optimum di kawasan bertekanan tinggi dan memastikan aduan kebocoran paip utama diselesaikan dalam masa 24 jam. Beberapa Ahli Dewan mengharapkan agar perjanjian penstrukturan semula air ini dapat dilaksanakan segera tetapi ingin saya tegaskan di sini untuk makluman Ahli-ahli Dewan Yang dimuliakan, er... sekarang ini, kita sebenarnya seperti mana yang diharapkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar, kita sedang berusaha untuk menyelesaikan sebelum berakhirnya tahun ini tetapi nampaknya pihak persekutuan er... mengambil sedikit masa dan kemungkinan boleh dimuktamadkan dalam sukuan pertama.

Walau bagaimanapun, sehingga hari ini kita masih belum menerima surat tawaran yang rasmi dengan terma-terma yang baru dan juga kita belum menerima draf perjanjian yang dimaksudkan Dato' Sri Yang di-Pertua.

Seterusnya, bagi meningkatkan kapasiti bekalan elektrik, Kerajaan Negeri telah meluluskan kawasan tada... kawasan kepada Tenaga Nasional Berhad ataupun TNB bagi melaksanakan projek-projek hidroelektrik berkapasiti tinggi di peringkat er... pelaksanaan dan perancangan projek elektrik di Hulu Jelai yang telah dilaksanakan menjana 372 megawatt.

Kerajaan Negeri juga mengalu-alukan mana-mana pihak swasta yang ingin melabur dalam mini-hidro di mana-mana tempat yang berpotensi sama ada di sungai ataupun di bukit negeri Pahang.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Seterusnya, perkara yang mendapat perhatian er... dewan dan juga sentiasa menjadi keutamaan kerajaan adalah soal er... berhadapan dengan risiko banjir. Bagi menyelesaikan masalah banjir di negeri Pahang secara umumnya pelbagai langkah telah diambil. Banjir sebenarnya bukan sahaja kita bercakap tentang soal keselamatan nyawa, tetapi dalam tidak sedar sebenarnya banjir yang melanda tiap tahun di negeri Pahang ini memberikan impak yang sangat besar kepada er... pembangunan ekonomi negeri khususnya di bidang er... pertanian ya, bidang perikanan dan juga sudah tidak kurang kesannya yang kita kurang beri perhatian adalah kerosakan harta benda yang bukan sahaja terpaksa ditanggung oleh individu, keluarga dan masyarakat tetapi memberikan kesan yang besar kepada kos pengurusan er... penyenggaraan aset-aset kerajaan itu sendiri.

Walau bagaimanapun, kerajaan sentiasa mencari jalan bagaimana untuk mengatasi masalah ini iaitu melalui Jabatan Pengairan dan Saliran, pihak kerajaan melaksanakan dua program utama iaitu Rancangan Tebatan Banjir dan juga Projek Lembangan Sungai Bersepadu. Khusus bagi daerah Kuantan, Rancangan Tebatan Banjir Sungai Kuantan, fasa 2 sedang dalam proses dilaksanakan dengan perbelanjaan berjumlah RM701.5 juta.

Antara komponen yang terlibat adalah peningkatan kedalaman dan aliran Sungai Kuantan, pembinaan ban pencegah banjir Sungai Pandan, menaik taraf ban sedia ada di Sungai Isap, pembinaan *tidal barrage* di Sungai Galing Besar dan meningkatkan kapasiti aliran perparitan dalaman sejauh 40 kilometer. Rancangan Tebatan Banjir daerah Pekan juga dalam pelaksanaan. Selain itu kerja-kerja memperelok tebing serta

mendalamkan sungai turut dilaksanakan di seluruh negeri sebagai persediaan menghadapi bencana banjir yang mungkin melaksana... melanda Pahang tidak lama lagi.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kesimpulannya Kerajaan Negeri tidak boleh lagi bergantung hanya kepada beberapa sektor untuk memacu pertumbuhan, jadi kita mengambil pelbagai langkah secara *conceptual*, secara bersepadu, khususnya kita sentiasa meningkatkan kemudahan-kemudahan asas negeri Pahang supaya ianya akan memudahkan segala aktiviti-aktiviti pembangunan sosio ekonomi di negeri Pahang ini. Kerajaan sentiasa sedar akan tanggungjawab bagi meningkatkan sistem jaringan pengangkutan awam dan kemudahan asas ini supaya ianya efektif untuk pembangunan atau pun kesejahteraan semua pihak. Itu sahajalah yang ingin saya er... sampaikan dalam kesempatan yang ada ini.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Dalam kesempatan ini, saya selaku Pengerusi Jawatankuasa Kemudahan Asas, Sistem Penyampaian Awam dan Inovasi Pahang mohon untuk menyokong Usul Bajet yang dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar pada minggu ini. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. [Ahli Dewan menepuk meja]. Saya menjemput Yang Berhormat Pengerusi Jawatankuasa Hal Ehwal Agama Islam, Pelajaran dan Kesihatan Negeri Pahang.

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

[Ayat al-Quran] Assalamualaikum WBT. [Bacaan dalam Bahasa Arab]. Puji syukur kita panjatkan ke hadrat Ilahi dengan limpah kurnia dan inayah-Nya. Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, maka kita dapat melangsungkan musyawarah kita, persidangan DUN kita pada kali ini dengan penuh taufik dan inayah daripada Allah SWT dan mudah-mudahan dengan adanya syura ini kita sentiasa diberkati oleh Allah SWT sesuai dengan apa yang difirmankan oleh Allah [Bacaan dalam Bahasa Arab] "berundinglah dalam urusan kerja kamu dan apabila kamu berazam, bertawakallah kamu kepada Allah SWT".

Saya ingin juga mengambil kesempatan mengucapkan tahniah kepada Yang Berhormat Dato' Sri Speaker bersama dengan urus setia telah berjaya menyusun dan mengendalikan dewan ini dengan penuh jayanya. Sekalung tahniah daripada saya. Saya ingin mengambil kesempatan ini bukan sahaja untuk menyokong atas pembentangan Bajet yang telah dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang dengan tema "Maju Terus Pahang". Mudah-mudahan Allah SWT dengan pembentangan ini memberkati rezeki kita apa yang seadanya dan apa yang selebihnya, dan dengan keberkatan itu insya-Allah kita dapat melaksanakan segala tugas-tugas kerja kita melalui perancangan bajet yang telah kita sama-sama er... dengar daripada pembentangan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang. Sekalung tahniah juga daripada saya.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya juga ingin mengucapkan jutaan terima kasih kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar kerana er... banyak di dalam er... pembentangan bajet itu tadi mengambil berat tentang soal pendidikan, soal keagamaan dan juga kesihatan yang telah juga disebut oleh rakan saya daripada Tioman di dalam penggulungan beliau. Mudah-mudahan dengan peringatan dan juga er... peruntukan yang disediakan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar dapatlah kita sama-sama menikmatinya dan mengecapinya melalui Jabatan Agama Islam dan juga urus setia-urus setia jabatan-jabatan yang berkenaan dengan portfolio kami.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya juga sebagaimana rakan-rakan yang lain dikemukakan oleh rakan-rakan DUN beberapa persoalan yang berbangkit di kawasan masing-masing. Saya mengucapkan jutaan terima kasih kepada semua rakan-rakan Ahli Dewan yang telah mengemukakan soalan, dan saya cuba sedaya mungkin untuk memberikan maklumat dan menjawab persoalan dan, seandainya jika ada terdapat er... perkara yang tidak sempat saya jawabkan insya-Allah mungkin kita boleh rundingkan dan membincangkan serta jawab secara bertulis.

Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua,

Merujuk kepada persoalan yang dikemukakan oleh sahabat saya daripada Padang Tengku mengenai er... Sekolah Agama di Al-Maidah di Padang Tengku, mengenai peruntukan yang telah diluluskan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri Dato' Sri Mohd Najib bin Tun Abdul Razak pada ketika beliau menjadi Perdana Menteri. Permohonan ini sebenarnya telah mendapat Titah daripada Kebawah Duli Tuanku Pemangku Raja, tetapi setelah diminta oleh Pihak Berkuasa supaya Pentadbir Daerah pergi menyemak dan meneliti keperluan sekolah berkenaan, namun Allah SWT telah menentukan kerajaan kita diuji dengan kekalahan, dan akhirnya sekarang ini kita memperoleh kerajaan yang baru.

Kita berdoa ke hadrat Ilahi semoga kerajaan yang baharu bersimpati kepada keperluan kita. Bukan sahaja di Sekolah Menengah Agama Al-Maidah Padang Tengku, bahkan seluruh sekolah-sekolah yang ada di negeri Pahang ini. Saya juga telah merujuk kepada pihak yang berwajib, hal ini insya-Allah pihak sekolah perlulah er... sama-sama dengan Kerajaan Negeri kita akan menyusul. Mudah-mudahan perkara ini dapat di er... apa laksanakan dengan sebaiknya.

Mengenai penyerapan guru-guru ASPA yang dikemukakan oleh rakan saya Padang Tengku. Guru-guru ASPA ini adalah usaha murni Kerajaan Negeri melalui ASPA, apabila adanya lepasan-lepasan universiti daripada pelajar-pelajar kita, anak-anak kita yang telah berjaya, tetapi mereka tidak memperoleh peluang kerja. Maka kita telah berunding dengan ASPA, untuk menolong dan membantu anak-anak ini yang telah menjadi dasar perjuangan Barisan Nasional yang sentiasa mengambil berat nasib-nasib mereka, maka anak-anak ini seramai 197 orang telah dibantu oleh ASPA untuk diberikan elaun mereka mengajar di sekolah-sekolah agama di negeri Pahang.

Tanpa memberi janji, mereka ini akan diserapkan ataupun ditetapkan dengan jawatan-jawatan yang tertentu, dalam waktu yang sama Kerajaan Negeri tidak berlepas tangan, memberikan nasihat, pandangan supaya mereka mengambil cakna jika ada jawatan-jawatan yang kosong yang telah ditawarkan oleh JPA ataupun SPA melalui internet ataupun sebaliknya, untuk memohon jawatan-jawatan berkenaan dan juga mungkin dipertimbangkan oleh pihak apa SPA ataupun JPA dalam waktu itu.

YB. DATO' MUSTAPA BIN LONG

Minta laluan sikit. Nak... nak... nak tanya sikit er... saya faham yang...yang... er... peranan ASPA dengan Kerajaan Negeri itu, tapi soalan saya ialah ada yang telah ditemuduga er... dalam kes er... Padang Tengku ini, ada 12 orang ditemuduga tetapi yang ditawarkan er... jawatan tu ada... hanyalah satu. Jadi inilah ke... kita tengok nisbah tu terlalu rendah.

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Terima kasih pada Padang Tengku menyoal kita. Ini masa suntuk, ni sampai sekejap lagi ni karang. Dengar dulu. [Ahli Dewan ketawa] Dato' Sri Yang di-Pertua,

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat.

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

...apa nama kita ada 197 orang...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Jadi Yang Berhormat....

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

...lebih kurang...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

...elok... sebentar.

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Ya.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Saya nak memaklumkan kepada Ahli-ahli *Backbencher*, semasa Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan menjawab, sebaik-baiknya kita memberi peluang untuk beliau menerangkan jawapan dan sebagainya. Oleh kerana masa yang kita bagi pun sama 20 minit. Jadi sudah tentulah, kalau banyak sangat persoalan-persoalan yang timbul, saya percaya mereka tidak dapat menjawab dengan lancar dan sebagainya. Jadi elok Yang Berhormat mendengar dan mungkin boleh mengambil beberapa *point*, fakta dan dipersoalkan dalam dewan yang akan datang. Sila Yang Berhormat.

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Terima kasih Dato' Sri Yang di-Pertua dan saya faham rakan saya daripada Padang Tengku amat simpati kepada anak-anak kita seramai 197 orang ini. Sebab itu Kerajaan Negeri telah er... menawarkan mereka melalui SPA dan seramai 135 orang telah mengisi borang memohon jawatan. Bukan 12 orang, Dato' Sri Yang di-Pertua, dan seramai 135 orang dengan itu kita hanya ada 12 jawatan kosong yang disediakan oleh

SPA yang boleh dipenuhi. Oleh yang demikian, kerana ramainya yang memohon terpaksa mereka ditemuduga dan seramai 12 orang daripada mereka itu termasuklah er... Padang Tengku tadi di Sekolah Al-Maidah telah ditemudugakan dan diterima gred DG41 seramai 4 orang, gred DG29 seramai 8 orang, gred DG41 seramai 4 orang, gred DG32 seramai 5 orang dan gred DG29 seramai 12 orang.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Berkaitan dengan permohonan Geran Bantuan Pelajar ke IPT Yayasan Pahang. Sebenarnya bolehlah dibuat permohonan melalui secara talian *online* er... web Yayasan Pahang. Hal ini telah ditawarkan semenjak 2014 lagi dan mengenai kenaikan elaun daripada RM500 ke RM750, pihak Yayasan Pahang kita akan minta kepada mereka cuba mengkaji dan jika ada keupayaan kemampuan tidak mustahil perkara ini menjadi kenyataan. Penambahan guru-guru akademik oleh Kementerian Pendidikan melalui JPM ke sekolah-sekolah agama.

Isu ini seringkali dibangkitkan di Majlis Mesyuarat Pengerusi-pengerusi Jawatankuasa Agama Negeri yang dipengerusikan oleh Menteri dengan kehadiran pihak JPA dan JAKIM. Jabatan Agama Islam juga selaku urus setia kepada Kerajaan Negeri telah menyalurkan permohonan-permohonan untuk menambahkan guru-guru akademik kepada pihak SUK dan juga kepada pihak SPA. Begitu juga di dalam Mesyuarat Lembaga Penasihat Penyelarasan Pelajaran dan Pendidikan Agama Islam yang dihadiri oleh pengerusi er... Jawatankuasa Agama Seluruh Malaysia, telah dikemukakan perkara yang sama. Namun realitinya di akhir mesyuarat, Januari yang lalu perkara ini telah dipersetujui oleh Yang Berhormat Dato' Sri Jamil Khir selaku Menteri Agama. Apakan daya, malangnya beliau sendiri telah apa, tamat jawatannya Dato' Sri Yang di-Pertua. Er... dan apa, hancurlah harapan kita, mudah-mudahan harapan ini dapat dipenuhi oleh Pakatan Harapan.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Cadangan pembinaan masjid-masjid yang ditangguhkan. Ini pun satu hal yang sama juga. Sebagaimana yang diterangkan er... walaupun pernah diluluskan, tetapi sekarang telah ditangguhkan sementara waktu dan jawapannya, keputusannya akan diberikan oleh apa pihak berkuasa... berwajib sama ada diteruskan atau pun ditangguh untuk sementara waktu. Yang Berhormat ADUN Padang Tengku juga dan Damak ada membangkitkan soal penambahan sekolah-sekolah tahfiz profesional. Bahkan Yang Berhormat ADUN Damak mencadangkan dibuat mengikut zon. Cadangan ini sangat baik dan sememangnya menjadi keutamaan Kerajaan Negeri termasuklah menambah bilangan Sekolah Menengah Agama Negeri.

Namun sudah pasti, ianya perlu berlandaskan kepada keupayaan bajet yang ada di tangan kita. Saya bagi pihak Kerajaan Negeri sudah pasti tidak akan melepaskan peluang ini, untuk menyarankan kepada pihak kerajaan seumpama ketika kita mengadakan Taklimat Rancangan Struktur Negeri jabat... oleh Jabatan Perancang Bandar dan Desa. Kita sendiri menyuarakan bersama Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang supaya pembinaan er... sekolah-sekolah agama dan tahfiz juga diberikan pandangan yang serius oleh pihak Jabatan Perancangan Bandar dan Desa. Mudah-mudahan cadangan dan pandangan ini mendapat pandangan yang serius daripada mereka.

Yang Berhormat ADUN Tanjung Lumpur ada juga membangkitkan kes penceraian. Pada tahun 2018 dan banyak lagi kes-kes yang belum selesai di mahkamah. Walaupun banyak usaha, kursus dan sebagainya yang dilaksanakan, penceraian

terus meningkat, perlunya dipertingkatkan kesedaran, hal ini er... perlunya dipertingkatkan kesedaran. Sebenarnya hal ini, sebagaimana yang kita fahami serta pihak YB ADUN Tanjung Lumpur sendiri telah menjadi... telah memahami, ia menjadi tugas asasi kepada Bahagian Undang-undang Syariah, Jabatan Agama Islam Pahang bagi memberi kaunseling. Sama ada sebelum mendirikan rumah tangga, ataupun ketika berlaku pertelagahan antara dua pihak.

Namun hal ini tidak boleh semata-mata dipangku oleh pihak berwajib. Semua pihak perlulah bekerjasama untuk membangkitkan semangat “Baiti Jannati, Rumahku Syurgaku”. Rasulullah SAW sendiri, di dalam siri pendidikan baginda untuk memastikan ummahnya membina... membina rumahtangga yang bahagia, pelbagai saranan telah diberikan seumpama kata, sabda baginda, kepada golongan lelaki, [Bahasa Arab] “Pandailah kamu meletakkan benih keturunan kamu kerana ia sangat sensitif melahirkan zuriat”.

Begitu juga dikatakan kepada kaum wanita. [Bahasa Arab] “Kalau adalah orang datang meminang anak kamu, sedang agama mengatakan lelaki itu wajar dijadikan suami, maka terimalah pinangan itu”. Begitu juga apabila mereka telah membina rumahtangga, si lelaki sebagai suami dan si isteri, si perempuan sebagai isteri, masing-masing mempunyai tanggungjawab yang perlu mereka faham dan laksanakan sebaik-baiknya. Namun apakan daya, banyak faktor yang menyumbang kepada isu penceraian. Er... masalah komunikasi, kewangan di antara mereka, mengambil jalan keluar yang mudah tanpa berfikir panjang. Maka sudah tentulah timbul er...er... faktor ini dan menyebabkan mereka mengambil tindakan yang er... boleh menyebabkan mereka berpecah dan ataupun bercerai di dalam urusan rumahtangga mereka.

Dato’ Sri Yang di-Pertua,

Hal ini telah diusaha juga melalui JAKIM untuk memperkenalkan modul yang baru, dan insya-Allah pada tahun 2019 pihak JAKIM akan mengedarkan modul-modul ini ke semua jabatan-jabatan agama di seluruh Malaysia bagi membantu. Mudah-mudahan dengan modul ini sedikit sebanyak dapat memberikan didikan kepada bakal-bakal yang mendirikan rumah tangga. Yang Berhormat ADUN Tanjung Lumpur juga membangkitkan isu elaun guru takmir. Sebenarnya isu elaun guru takmir ini, setiap tahun, saban tahun pihak JAKIM akan menundakan dan menangguhkan pengajian-pengajian di bulan Disember er... bagi penutupan urusan penutupan akaun.

Perkara ini bukanlah baru tahun ini, dan setiap tahun begitulah sehingga pada tahun ini. Cuma pada tahun ini kita dikejutkan oleh pihak JAKIM, dua bulan bukan sahaja Disember, tetapi melibatkan November dan Disember. Saranan pihak er... YB. Tanjung Lumpur bagaimana kita nak membantu guru-guru takmir ini, sudah pasti kita tidak menegah ataupun melarang pihak-pihak masjid untuk meneruskan pengajian-pengajian fardhu ainnya dan pihak masjid untuk menampung dan menanggung apa namanya bayaran elaun kepada guru-guru takmir yang berkenaan.

Ada pun untuk memastikan Kerajaan Negeri sentiasa memberikan sumbangan kepada mereka, perkara ini perlu diteliti dan dikaji. Sebagaimana yang saya sebutkan di dalam jawapan saya yang lalu. Merujuk kepada soalan Yang Berhormat ADUN Tanjung Lumpur juga mengenai minuman keras. Berdasarkan kepada peruntukan subseksyen 27(i) dan 27(ii), yang meminum dan yang menjual adalah dilarang dan boleh ditangkap dan dikenakan apa namanya... denda. Namun demikian, er... kita bagi pihak kerajaan meminta pihak berkuasa sama ada Jabatan Agama atau pun Kerajaan Tempatan, selain daripada mengutamakan penangkapan dan mengenakan denda kepada mereka yang berkenaan, kita juga wajar mengambil langkah-langkah

berbincang, berunding, menasihati dan jika sekiranya mereka masih lagi berdegil, sudah tentulah wajar orang-orang berkenaan diambil tindakan kerana telah mencanggahi Enakmen Undang-undang yang telah kita sama-sama persetujui di Dewan Yang Mulia ini.

Merujuk kepada persoalan Yang Berhormat Tanjung Lumpur juga, berkaitan dengan penyamaran yang dilakukan oleh pihak-pihak tertentu, yang kononnya beliau sebagai penguatkuasa. Sebenarnya melalui edaran dan arahan Pengarah Jabatan Agama Islam Pahang, setiap individu penguatkuasa yang telah dilantikkan dan autoritikan untuk bertugas menguatkuasa, mestilah menunjukkan kad penguatkuasaan kepada orang-orang yang mereka serbu ataupun mereka lakukan penangkapan di dalam kes-kes yang ditentukan.

Yang Berhormat ADUN Beserah juga mencadangkan supaya pelantikan Ahli Jawatankuasa Masjid dikembalikan kepada khariah. Kaedah pemilihan Ahli Jawatankuasa Masjid berasaskan kepada peruntukan dalam Enakman Pentadbiran Undang-undang Islam 1991 iaitu Kaedah-kaedah Masjid berdasarkan prosedur semasa. Cadangan nama AJK adalah hasil cadangan peringkat masjid iaitu Ahli Khariah yang berunding dengan Pejabat Agama Islam Daerah dan juga Penghulu serta Jabatan Agama Islam untuk dikemukakan cadangan kepada Majlis Ugama Islam Pahang. Maka pihak Majlis Ugama Islam Pahang bertanggungjawab untuk mempertimbangkan apa yang telah dicadangkan oleh Pejabat Agama, dan Jabatan Agama bersama dengan Ahli Khariah. Sekiranya ada cadangan untuk proses pemilihan hanya melibatkan pihak masjid semata-mata. Ini sudah tentu melibatkan kepada penggubalan enakmen yang telah kita persetujui di dalam Dewan Yang Mulia ini.

Yang Berhormat ADUN Tanah Rata mencadangkan supaya ada Sekolah Vokasional untuk Orang Asli diwujudkan di negeri Pahang. Kolej Vokasional adalah di bawah kawal selia Bahagian Pendidikan Teknik Vokasional, Kementerian Pendidikan Malaysia. Dasar pengambilan pelajar untuk memasuki Kolej Vokasional adalah terbuka kepada semua kaum dan etnik untuk mengikut jenis kursus yang diminati oleh... di semua Kolej Vokasional di seluruh Malaysia. Berdasarkan kepada kelulusan dan syarat yang ditetapkan dan di... di... er...kekosongan tempat. Malah Murid Asli di Mukim Bertau, Lipis, merupakan Sekolah Model Khas, Sekolah K9, yang mempunyai Kursus Pendidikan Asas Vokasional Tingkatan 1 hingga 3. Kursus Penyediaan Makanan yang ditawarkan, untuk mengikuti kursus lanjutan ke Kolej Vokasional Sultan Haji Ahmad Shah Al-Mustain Billah, Lipis dan Kolej Vokasional Puteri, Temerloh bagi mendapatkan Sijil Kemahiran Malaysia (SKM). Bilangan murid yang sedang mengikuti Kursus Program Asas Vokasional 9 PAV di SK Batau Lipis adalah seperti berikut; Tingkatan 1 bilangan murid lelaki 4 perempuan 6, Tingkatan 2 bilangan murid lelaki 8 dan perempuan 9, Tingkatan 3 bilangan murid perempuan 14 orang lelaki tiada, jumlah keseluruhan, lelaki 12 dan perempuan 29 orang.

Ada pun menyentuh soal kesihatan, YB. ADUN Cheka mencadangkan agar disegerakan pembinaan Klinik Kesihatan Kelas 3 yang telah dirancang untuk dibina di Bandar Baru Kuala Lipis. Bagi menyokong dan menambahbaik kemudahan perkhidmatan Hospital Kuala Lipis, Kementerian Kesihatan Malaysia telah memasukkan cadangan pembinaan Klinik Kesihatan Jenis 3 Kuala Lipis dan ianya telah diluluskan di dalam *Rolling Plan 1*, Rancangan Malaysia Ke-11 serta Jabatan Kerja Raya (JKR) sebagai agensi pelaksana. Pembinaan klinik ini dijangka dapat meningkatkan akses penjagaan kesihatan di kawasan sekitar serta dapat mengurangkan beban tugas hospital sedia ada. Antara perkhid... perkhidmatan yang ditawarkan adalah perkhidmatan ibu dan anak, pesakit luar, farmasi, kecemasan,

makmal dan perkhidmatan dio...dio... diagnosis untuk status terkini, projek ini adalah dalam tindakan penilaian tender di peringkat Ibu Pejabat JKR.

YB ADUN Teruntum bertanyakan berkaitan tindakan pencegahan oleh Pejabat Kesihatan Daerah ke atas aduan yang dibuat berkenaan kes denggi. Setiap aduan yang diterima akan dibuat semakan dan tindakan susulan pihak Pejabat Kesihatan Daerah dimana aduan tersebut ditujukan akan menjalankan siasatan bagi kesahihan maklumat aduan berasas atau sebaliknya. Jika aduan itu berasas seperti adanya tempat pembiakan nyamuk aedes, tindakan kawalan seperti penghapusan tempat pembiakan nyamuk aedes, semburan ruang... ruang terma khususnya sekiranya indeks aedes melebihi 1%, premis positif aedes berbanding premis yang diperiksa, dan tindakan pencegahan lain yang bersesuaian akan dilaksanakan seperti mana prosedur. Bagi kawasan-kawasan yang mempunyai kes demam denggi, tindakan-tindakan seperti berikut penghapusan tempat pembiakan nyamuk aedes, tempat bertelur, semburan ruang terma pertama dan ulangan, pengesanan kes secara aktif dan tindakan pencegahan lain yang bersesuaian dilaksanakan.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Demikianlah sedikit sebanyak jawapan yang dapat saya er... bagikan kepada persoalan yang dikemukakan oleh rakan-rakan Ahli Dewan. Saya selaku ADUN Kerdau dan juga Pengerusi Jawatankuasa Agama, Kesihatan dan Pelajaran mohon menyokong Usul Bajet yang telah dibawa oleh Yang Berhormat Dato' Sri Menteri Besar. Sekian, wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Baiklah sekarang saya menjemput Yang Berhormat Pengerusi Jawatankuasa Kebudayaan, Perpaduan, Kebajikan Masyarakat, Pembangunan Wanita dan Keluarga Negeri Pahang. Sila Yang Berhormat.

YB. DATO' SRI HAJAH SHAHANIZA BINTI SHAMSUDDIN

[Ayat al-Quran] Assalamualaikum WBT. Terima kasih kepada Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua kerana memberi ruang dan peluang kepada saya untuk er... menggulung perbahasan bagi pihak er... *portfolio* yang dipegang oleh saya. Saya juga akan cuba untuk tidak akan mengambil masa yang panjang dan, tapi sebelum itu saya ingin mengucapkan syabas, tahniah kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang atas pembentangan bajet yang boleh kita sifatkan sebagai bajet yang inklusif tetapi berhemah. [Ahli Dewan menepuk meja].

Kita... dan saya kira bajet ini juga tidak mengenyakan er... pelbagai aspek dalam *portfolio* yang dipegang oleh saya walaupun tidak er... ada perkataan spe... spesifik ataupun khas berkenaan dengan kebudayaan, tetapi insya-Allah, Kerajaan Negeri Pahang tidak akan meminggirkan aktiviti-aktiviti kebudayaan yang sebenarnya menjadi teras kepada akar umbi di negeri Pahang ini, dan insya-Allah juga sebarang bentuk aktiviti-aktiviti yang melibatkan kaum wanita sudah pastinya akan sentiasa kita bekerjasama dengan rakan-rakan Ahli-ahli Wakil Kerajaan yang lain untuk kita memastikan martabat kaum wanita di negeri Pahang ini terus diangkat dan menjadi wanita yang cemerlang.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kita di Pahang ini sungguh bertuah kerana kita mempunyai seorang ikon wanita yang sangat hebat iaitu Kebawah Duli Yang Teramat Mulia Tengku Puan Pahang sendiri, yang sentiasa mengangkat bukan sahaja dari segi budaya negeri Pahang, bukan sahaja dari segi warisan kita iaitu Tenun Pahang, tetapi juga makanan-makanan tradisional dan Kerajaan Negeri ingin mengucapkan setinggi-tinggi sembah tahniah kepada Kebawah Duli Yang Teramat Mulia Tengku Puan atas pelancaran buku Masakan Air Tangan Tengku Puan Pahang, dan saya kira ianya akan menjadi satu rujukan kepada bukan sahaja kaum wanita di negeri Pahang, tetapi kepada kaum wanita di seluruh negara untuk kita mewariskan resepi-resepi ini kepada generasi yang akan datang.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Kita juga akan sentiasa menitikberatkan supaya masyarakat di negeri Pahang ini mempunyai masyarakat yang berdaya saing dan mempunyai kehidupan yang lebih sejahtera. Saya ucap terima kasih kepada Wakil daripada Semambu yang membangkitkan tentang apakah usaha dan langkah yang telah di ambil oleh pihak kerajaan dalam mena... menangani isu penyalahgunaan dadah. Dato' Sri Yang di-Pertua, kita di negeri Pahang sentiasa berusaha untuk memerangi dadah dan kita telah pun bersama-sama dengan Kerajaan Persekutuan di bawah Kerajaan Barisan Nasional sebelum ini, dalam kita melaksanakan Kempen Program Perangi Dadah Habis-habisan yang dilancarkan pada 28 Februari 2016.

Kempen ini akan membanteras ya, mahu membanteras gejala penyalahgunaan dan penagihan dadah daripada menjadi epidemik serta melindungi generasi muda dan memastikan kesejahteraan rakyat terpelihara, dan kita juga mempunyai beberapa strategi untuk menangani iaitu strategi pencegahan, strategi penguatkuasaan, strategi rawatan dan pemulihan dan juga kita menggerakkan Majlis Tindakan Membanteras Dadah (MTMD) yang telah ditubuhkan pada tahun 2014. Jadi insya-Allah, sama-sama kita semua berusaha untuk memastikan ya, musuh nombor satu negara ini akan dapat kita tumpaskan.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya juga ingin menyentuh sedikit tentang sikap kita sebagai pemimpin. Saya kira kita Ahli-ahli Wakil Rakyat dalam dewan ini, mempunyai pelbagai program di kawasan ya. Saya minta kita semua dapat prihatin sedikit kepada PDK-PDK ataupun Pusat Dalam Komuniti Pemulihan Dalam Komuniti yang ada di seluruh negeri Pahang ini. Jadi Ahli-ahli Wakil Rakyat, saya minta bantuan daripada mereka semua untuk selepas ini, balik kawasan kalau belum ada yang melawat PDK masing-masing lawatlah, kerana di seluruh negeri Pahang kita ada lebih 51 PDK yang mana kita melatih anak-anak Orang Kurang Upaya kita untuk mereka hidup berdikari dan hari ini Dato' Sri Yang di-Pertua saya menghadiahkan. Dato' Sri Yang di-Pertua, tengok sikit... ini adalah...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Saya ada satu.

YB. DATO' SRI HAJJAH SHAHANIZA BINTI SHAMSUDDIN

...produk er... Dato' Sri Yang di-Pertua, saya dah bagi kepada semua Ahli Dewan...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

PDK Keratong ya?

YB. DATO' SRI HAJAH SHAHANIZA BINTI SHAMSUDDIN

Sebagai tanda sokongan kepada PDK Insan Murni daripada Keratong Rompin [Ahli Dewan menepuk meja]. Ini adalah usaha hasil tangan daripada anak-anak PDK, peserta PDK kita, dan ke semua er... Keratong 3. Minta maaf, Dato' Sri Yang di-Pertua. Hah... ini ADUN Bukit Ibam, tokey dia.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Jadi saya mohon bila kita ni sebagai pemimpin, kita nak membeli cenderamata dan sebagainya. Kita bagilah sokongan dan kita belilah produk-produk daripada PDK ini, selain daripada kita membeli produk-produk daripada luar negara terutamanya.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Ramai juga rakan-rakan Ahli Dewan... Dato' Sri Yang di-Pertua ramai juga Ahli-ahli Dewan bertanya tentang er... kebajikan ya, yang mana khususnya di bawah Jabatan Kebajikan Masyarakat dan kita Kerajaan Negeri tiada masalah ya, walaupun Jabatan Kebajikan Masyarakat ini juga di bawah Kementerian Pembangunan Wanita dan Keluarga tetapi kita di negeri Pahang bekerjasama dan kita tetap menyalurkan peruntukan Bantuan Am di bawah Kerajaan Negeri Pahang.

Wakil daripada Ketari ada membangkitkan ya, kenapa dia kata er... berkurangan peruntukan yang disalurkan, ya. Sebenarnya er... di samping peruntukan daripada Kerajaan Persekutuan, Kerajaan Negeri Pahang menyalurkan peruntukan sebanyak... tahun ini dalam bajet yang dibentangkan RM13.48 juta, ya. Peruntukan ini berkurangan sedikit daripada tahun 2018 ya. Sebenarnya bilangan penerima Skim Bantuan Am Negeri sehingga November 2018 semakin berkurangan, ya. Oleh kerana penerima bantuan kita semakin berkurangan, jadi oleh kerana kita nak belanja berhemah, jadi kita memberikan peruntukan yang berkurangan. Bukannya maksud bila kurang itu, maksud kita tak prihatin dan kita tidak akan menyalurkan bantuan ya. Dari masa ke semasa kita akan sentiasa membuat tambahan dan memastikan mereka yang benar-benar memerlukan bantuan ini akan kita berikan bantuan.

Dan Ketari juga bertanya tentang er... apakah bentuk er... golongan miskin, miskin tegar apa yang kita nak bantu, macam saya kata banyak sekali, apa yang telah disebut oleh rakan-rakan saya tadi pun bercerita tentang bagaimana kita nak mengatasi kemiskinan tegar er... di negeri Pahang ini ya, antaranya ialah kita melatih, macam tadi kita melatih Orang Kurang Upaya, kita melatih ibu tunggal kita, untuk mereka ini berdikari dan dapat menjana pendapatan mereka, dan keluar daripada garis kemiskinan. Er... Pulau Manis pula membangkitkan tentang pusat pemindahan banjir di Pulau Manis dalam er... perbincangan baru-baru ini. Sebenarnya pusat pemindahan banjir adalah lokasi ditentukan oleh Jawatankuasa Pengurusan Bencana Daerah yang diketuai oleh Pegawai Daerah.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Lokasi ini juga perlulah dilengkapi dengan kemudahan-kemudahan asas yang lain. Berdasarkan kepada arahan Majlis Keselamatan Negara, Nombor 20, Semakan Semula Dasar dan Mekanisme Pengurusan Bencana Negara, Jabatan Kebajikan

Masyarakat mempunyai 4 peranan dan tanggungjawab utama, sewaktu berlakunya bencana banjir iaitu; menyelenggara pusat pemindahan mangsa bencana yang telah disahkan tadi, dan kedua menyediakan dan mengedarkan bantuan makanan, pakaian dan lain-lain keperluan asas kepada mangsa bencana, menjalankan pendaftaran mangsa-mangsa bencana bagi maksud pemulihan dan memberi bimbingan nasihat kauceling kepada mangsa-mangsa bencana.

Jadi er... sehingga kini, Teruntum pula ada membangkitkan, sahabat saya daripada Teruntum ada membangkitkan ada tak peralatan dapur diberi ya, kepada pusat-pusat pemindahan. Sebenarnya, sebelum ini sekiranya berlaku banjir er... di pusat pemindahan ini, kita berkongsi kemudahan peralatan dapur daripada JKKK daripada Persatuan Bulan Sabit Merah, NGO dan sebagainya. Dan setakat ini, kita dimaklumkan NADMA ya, mungkin akan menghantar bantuan peralatan dapur sekiranya berlaku bencana banjir di masa akan datang, dan saya juga ingin menarik perhatian Ahli-ahli Dewan supaya kita semua yang mempunyai *smart phone* ya, *android*, bolehlah *download*, dengan izin Dato' Sri Yang di-Pertua, aplikasi Info Bencana JKM. Kalau dulu dinamakan info banjir ya, tapi telah pun dikemaskini *diupdate* menjadi info bencana JKM, yang bukan saja memberi info er... tentang bencana banjir tetapi bencana-bencana alam yang lain juga daripada seluruh negara. Jadi saya harap kita semua dapat *update*kan aplikasi dalam telefon pintar kita masing-masing.

Dato' Sri Yang di-Pertua,

Saya rasa saya telah menjawab perkara-perkara yang dibangkitkan oleh rakan-rakan dalam dewan dan sekiranya ada, mungkin kita boleh buat jawapan bertulis. Sebelum saya mengundur diri, Dato' Sri Yang di-Pertua, saya tadi tertarik dengan sahabat saya daripada Kemayan dia cakap, jangan kita jadi macam buruk dapat bunga ya. Bila dia sebut cerita buruk dapat bunga Dato' Sri Yang di-Pertua, saya teringat saya pernah baca satu cerita tentang bunga Dato' Sri Yang di-Pertua. Saya nak kongsi kerana cerita bunga ini memang saya kira banyak pengajaran dia. Bunga... kisah bunganya begini berkenaan dengan tiga bunga ya, bunga ros, sabarlah nak cerita ni. Bunga ros ataupun dipanggil bunga mawar ya, bunga *daisy* atau pun kalau Bahasa Melayu saya rasa kekwa ya er... dahlia ke kekwa... kekwa, kekwa... Teruntum cakap kekwa sebab dia pencinta wanita saya percaya. Bunga kekwa, dan yang ketiganya bunga matahari ya.

Jadi mereka ni duduk dalam satu taman, Dato' Sri Yang di-Pertua dan mereka ni saling suka banding-membanding sapa lagi cantik, sapa lagi wangi ya dan satu hari tu sedang dia er... apa ni bertengkarlah dalam taman tu, dia kata... ros kata eh... akulah yang paling cantik sebab apa, aku yang mula-mula sekali tumbuh dalam taman ini, tengok warna aku, menarik ya, *sweet* bak kata orang sekarang, Dato' Sri Yang di-Pertua. Menarik, semua orang datang nak cium bau aku. Tapi *daisy* pula kata ataupun kekwa ni kata eh... akulah, tengok aku tumbuh dengan cantik je, sama aje, serupa je bunga dia katakan. Jadi semua orang pandang aku, aman je rasa ya, tapi bunga matahari kata mana boleh, akulah yang paling cantik sebab aku yang paling tinggi ya, aku... semua orang nampak aku dari jauh, menyinar seperti matahari, kata bunga matahari ya, dan tiba-tiba dia tengah berbanding-banding ni, lalulah tukang kebun.

Okay dia kata, "Senyap. Sekarang ni kita tengok, tukang kebun ni nak cakap, sapa paling cantik. Kita tengok" dia kata ya. Macam tukang kebun tu dengar benda dia borak tu ya. Jadi tukang kebun ini pun pergi kat bunga ros, dia pun tengok bunga ros, dia buang mana yang tak elok, Dato' Sri Yang di-Pertua. Dia pun potong bunga ros. Bunga ros kata, "eh... tengok tukang kebun ni ambil aku dulu". Dia katakan, "tengok

ni sebab akulah paling cantik". Bunga *daisy* tadi dengar, dia pun ketawa. "Tak de, kau tengoklah dia akan ambil juga aku". Betul ya, tukang kebun pun ambil juga dia ya. Bunga matahari kata "ala *confirm*, dia ambil juga aku, sebab kalau tak ada aku nanti tak berseri, tak cantik", dan tukang kebun pun ambil, bawa balik ketiga-tiganya digubah menjadi satu jambangan yang sangat cantik dan sangat menarik.

Dan tukang kebun menyatakan bahawa "tanpa ketiga-tiga bunga ini, tak mungkin aku dapat menyaksikan begitu cantiknya jambangan". Ini adalah lambang Dato' Sri Yang di-Pertua, kehidupan, keharmonian dan perpaduan kaum yang sentiasa kita semai selama ini. Sejak kita merdeka lagi ya, sejak adanya kontrak sosial antara nenek moyang kita dulu. Jadi saya harap kita selaku pemimpin dalam negara kita, dalam negeri kita ini, kita pertahankan keunikan, keharmonian dan perpaduan negara kita ini. Dengan kata kita, dengan kata-kata itu Dato' Sri Yang di-Pertua, saya menyokong Bajet 2019 dan semoga Maju Terus Pahang. Sekian. Wabilahi taufik wal hidayah wassalmualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Seronok cerita bunga tu ya. Baiklah, saya jemput Yang Berhormat Pengerusi Jawatankuasa Pertanian, Industri Asas Tani Dan Bioteknologi Negeri Pahang. Yang Berhormat saya silakan dalam masa yang sama juga Yang Berhormat seperti Ahli-ahli Exco yang lain. Sila.

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Assalamualaikum WBT. Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua, terutama sekali saya ingin mengambil kesempatan di sini untuk merakamkan setinggi penghargaan dan terima kasih kepada Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua kerana telah memberikan keizinan kepada saya untuk turut serta dalam er... menggulung bagi pihak kerajaan berkaitan dengan Usul yang telah di bawa oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar berkaitan dengan Bajet Negeri Pahang Tahun 2019. Berdirinya saya di sini ialah untuk memberikan penghargaan juga, tahniah kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar kerana telah membentangkan Bajet Negeri yang cukup komprehensif dan menunjukkan *surplus*.

Er... dan ini memberikan satu petunjuk bahawasanya insya-Allah Kerajaan Pahang akan terus mengambil langkah-langkah yang proaktif dalam memastikan supaya dalam pengurusan bajet dan juga merangka perancangan dan pelaksanaan projek-projek pembangunan, ianya akan dilaksanakan secara berhemah. Saya juga ingin merakamkan setinggi penghargaan kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar kerana telah juga memperuntukkan er... bajet ataupun peruntukan untuk sektor pertanian yang sudah tentunya dapat membantu merancakkan lagi sektor pertanian dan akan menjadikan Pahang sebuah negeri yang tidak akan ketinggalan dalam memastikan masa depan negeri dan negara kita yang tercinta ini, akan terus berada di dalam landasan yang kukuh. Sebagaimana yang kita sedia maklum pada saat ini, kita ada MAHA 2018 iaitu *Malaysian Agricultural dan Agro Tourism Show 2018*, dengan izin, yang bertemakan "*Our Food, Our Future*" maknanya Makanan Kita, Masa Depan Kita.

Dan sepertimana yang kita sedia maklum mengikut unjuran yang telah dibuat iaitu dalam tahun 2040, penduduk atau rakyat Malaysia ini akan mencecah anggaran bilangannya 41.2 juta, dan dengan pertambahan penduduk ini sudah tentu, permintaan untuk makanan ini akan meningkat. Malahan, ini akan menjadikan isu penting iaitu isu yang dinamakan sebagai *food security*, dengan izin iaitu keselamatan

makanan kerana amat penting bagi kita untuk tidak hanya bergantung kepada, atau tidak semata-matanya bergantung kepada bekalan yang terpaksa diimport dari luar.

Kalau kita lihat misal contohnya mengikut statistik yang telah dibentangkan iaitu sektor agro makanan. Dalam tahun 2017 telah mencecah jumlahnya, nilainya sejumlah RM37.4 bilion dan sudah tentulah ini menunjukkan bahawasanya potensi sektor pertanian ini atau sektor agro adalah begitu besar sekali. Lantaran itu, Kerajaan Pahang khususnya akan terus memperkasa dan juga merangka strategi-strategi dan pelan pelaksanaan yang mantap bagi memastikan kita akan juga dapat meraih dan juga menikmati peluang-peluang dan juga kemakmuran yang ada dalam sektor pertanian.

Namun sepertimana yang kita sedia maklum, kita tidak boleh lagi mengamalkan pelaksanaan projek-projek agro ini secara *conventional*, dengan izin. Kita mestilah mendakapi ataupun *to embrace* teknologi terbaru dengan izin, dan memperkenalkan inovasi dalam memastikan agar sektor pertanian ini akan terus menjadi relevan bukan sahaja masa sekarang, ini tetapi pada masa-masa yang akan datang insya-Allah.

Jadi dalam konteks ini, saya merasakan bahawasanya, sekiranya Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua dan juga rakan-rakan Ahli-ahli Dewan Yang Mulia ini berkesempatan ya, berpeluang melapangkan masa, saya ingin mengesyorkan supaya kita semua dapat pergi untuk melawat pertama sekali, MAHA 2018 ini di Serdang, MAEPS Serdang dan saya juga ingin mempelawalah, memanjangkan pelawaan jemputan supaya Ahli-ahli Dewan Yang Mulia ini termasuk Yang Berhormat Dato' Sri Yang di-Pertua dapat juga berkunjung ke Pavilion Pahang iaitu Rumah Pahang di mana kita membuat *showcasing* ataupun mempamerkan produk-produk, antara produk-produk Pahang yang boleh kita ketengahkan.

Dan sudah tentu saya mengambil kesempatan di sini untuk merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada semua warga jabatan-jabatan di bawah Kementerian Pertanian khususnya di bawah sektor petani yang telah bertungkus lumus menyiapkan Pavilion, Pavilion Pahang ini dan juga terima kasih yang tidak terhingga daripada Jabatan Pertanian, daripada Perikanan... Jabatan Perikanan, daripada Jabatan Veterinar, daripada LKIM, daripada Kraftangan, malahan Kraftangan sebab *agro-tourism*, kraftangannya er... juga tidak ketinggalan BPEN ya, BPEN dan juga lain-lain agensi seperti MARDI dan tidak terkecuali juga pengusaha-pengusaha yang datang daripada seluruh daerah, dari Temerloh, Rompin, Kuantan, Lipis, Jerantut dan semualah daerah yang tak dapat saya sebut satu-satu termasuk Cameron Highlands.

Dan kita di sini mempamerkan produk-produk kita dan di situ juga kita dapat melihat teknologi-teknologi baru yang diperkenalkan. Saya difahamkan dalam tempoh apa yang panggil sebagai *Trade Day* ya dengan izin, iaitu Hari Perniagaan ya ataupun perdagangan ini, sejumlah ataupun nilai MoU yang telah pun ditandatangani dengan kerjasama bukan saja daripada dalam negara tetapi dengan negara-negara luar berjumlah RM1.4 bilion dan kita mengharapkan insya-Allah dengan kerjasama yang telah pun terjalin ini, maka harapan kita supaya pelbagai cabaran dan isu-isu yang didepani oleh... atau dihadapi oleh pengusaha-pengusaha atau petani-petani, peladang, penternak dan nelayan ini akan dapat ditangani iaitu antara lainnya ialah pemasaran (*marketing*). *Marketing* ini penting.

Sebab itu, dalam konteks ini saya merasakan bahawasanya MAHA 2018 ini adalah satu usaha yang cukup baik yang telah diasaskan ataupun dimulakan oleh kerajaan sebelum ini dan diteruskan oleh kerajaan sekarang. Jadi seharusnya usaha-usaha

sebaik ini dapat terus diperkasakan demi kepentingan golongan-golongan ataupun rakyat jelata yang terbabit dalam industri ini khususnya dalam konteks kita ini, agro ini iaitu petani, peladang, nelayan, penternak dan sebagainya.

Tuan Yang di-Pertua,

Saya ingin mengambil kesempatan di sini untuk merakamkan setinggi penghargaan kepada rakan-rakan yang telah pun menyentuh dalam perbahasan mereka berkaitan dengan isu-isu yang di bawah portfolio saya dan antara Yang Berhormat yang telah membangkitkan sama ada dalam soalan-soalan dewan ialah YB Peramu Jaya, YB Pulau Manis, YB Beserah, YB Tanah Rata, YB Bilut, YB Ketari, YB Tras, YB Kuala Semantan, YB Padang Tengku dan rakan-rakan yang lain.

Jadi saya ingin untuk menjawab sedikit sebanyak apa yang telah pun dibangkitkan oleh rakan-rakan dalam Dewan Yang Mulia ini. Pertama sekali, YB Ketari. Yelah bukan makna kerana... tapi YB Ketari yang ini apa ni, yang lain telah pun dijawab tapi YB Ketari membangkitkan tentang soal ini... tanaman buah tin ya, buah tin, *fig*... *F.I.G* dengan izin, yang mempunyai katanya mempunyai potensi besar sebagai *high value farming* yang akan memberi pulangan yang tinggi kepada petani-petani.

Saya tahu bahawasanya *fig farming* ini, ya *fig* bukan *P.I.G* ya, makna *F.I.G* jadikan er... saya nak sebut... hah! oh *fake, it is not fake, no* bukan *F.A.K.E*, bukan *fake farming, this is a fig farming, F.I.G* err... dia kalau *fig* dengan anu tu... *Fig farming* ini iaitu tanaman buah tin. Memang di Janda Baik ini, dia ada fenomena yang di mana tanaman *fig* ini menjadi satu pilihan yang agak popular yang telah diusahakan oleh ramai juga pengusaha-pengusaha. Namun tak ramai, lebih daripada 3 ini YB Ketari, lebih. Kita tahu ni err... *fig* tu err... Dato' Syed Kamarudin Syed, er... Dato' Sri Syed lepas tu Dato' Rosmah dan sebagai, sebagai. Ini bukan Dato' Rosmah Mansor tapi Dato' Rosmah yang er... Dato' Rosmah lain.

Jadi er... namun kita dapati di Janda Baik ini masalahnya ialah kerana tanah ya. Saya kadang-kadang itu apabila cadangan yang dibuat oleh YB Ketari ini, saya merasakan er... kata orang putih *taking that with a pinch of salt*, dengan izin ya, maknanya kena hati-hati juga. Sebab apa, bila kita nak usahakan aktiviti pertanian di Janda Baik, oleh kerana kekangan dari segi tanah, kita terpaksa melihat kepada tanah-tanah kerajaan ya. Bila tidak ada tanah kerajaan maka tumpuannya kita terpaksa melihat kepada mungkin tanah-tanah yang terletak di bawah hutan simpan.

Jadi kalau sekiranya terpaksa dimajukan maka hutan-hutan simpan ini terpaksa digazetkan di... di... di... dikeluarkan daripada warta. Jadi masalahnya apabila berlaku begitu nanti, timbul pula ada satu gerakan di mana memprotes tindakan kerajaan yang tulus ini untuk membantu petani. Sebab itu...

YB. PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

Saya mencelah sekejap.

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Er... ya.

YB. PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

Sekejap je. Tak... tak lama. Sekejap je ya Tuan Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

10 saat.

YB. PUAN YOUNG SYEFURA BINTI OTHMAN

[Ketawa] Sebenarnya cadangan saya bukan di... setakat di Janda Baik tetapi di tempat-tempat lain kerana buah tin ini boleh ditanam di mana-mana sahaja asalkan ada *greenhouse* dan dia sebenarnya sekarang ini harga dia kalau satu kilo er... satu kilo RM60.00. Jadi dia sangat kalau kita kira dia.. er... buat masa ini memang harga dia sangat mahal seperti durian Musang King. Jadi sebenarnya, dia boleh ditanam di mana-mana asalkan mendapat panas yang mencukupi selama 8 jam. Jadi tak semestinya di Janda Baik sahajalah, di tempat lain pun boleh.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Okay, terima kasih Yang Berhormat.

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Sebab itu dalam konteks ini kita telah minta supaya jabatan er... jabatan di bawah agensi Kementerian Pertanian ini untuk mengkaji bukan sahaja tentang pertanian tetapi juga MARDI untuk meneliti potensi ini er... penanaman buah *fig* ini secara besar-besaran. Sememangnya kita tahu bahawa potensinya ada namun sepertimana yang kita sedia maklum, kita juga kena melihat tentang *sustainability*, kemampuan dia dengan izin, iaitu kalau sekiranya kita tidak dapat memasarkan atau mendapat... tidak mendapat pasaran yang... yang er... terjamin pelaburan dalam er... tanaman buah tin ini agak tinggi kerana kita terpaksa mengeluarkan er... er... dia punya perbelanjaan modal atau pakai *tax*, dengan izin yang agak tinggi. Sebab itu dalam er... er... pendekatan jabatan, pihak jabatan masih lagi membuat kajian namun pada masa yang sama bagi mana-mana petani atau peladang yang ingin untuk menanam er... tanaman tin ini memang sebenarnya tidak ada halangan, insya-Allah.

Keduanya, er... YB Beserah ada membangkitkan tentang saranan er... iaitu sama ada pihak kerajaan, khusus Kerajaan Negeri sanggup untuk menyediakan peruntukan yang besar bagi memfokuskan dalam bidang pertanian termasuk ter... ternakan, tanaman dan sebagainya. Untuk menjawab soalan itu, sepertimana yang telah saya zahirkan tadi iaitu Kerajaan Negeri di bawah kepimpinan Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar telah pun er... menyediakan peruntukan er... sejumlah er... RM8.4 juta tak kurang untuk er... merencanakan lagi... RM8.3 juta untuk er... memperkasa dan merencanakan lagi er... sektor pertanian sepertimana yang kita sedia maklum kita perlukan juga dalam bajet yang telah dibentangkan oleh Kerajaan Pusat er... bajet untuk sektor pertanian sahaja melebihi menjangkau RM4 billion lebih.

Kita mengharapkan supaya Kerajaan Pusat akan dapat menyalurkan er... kepada Kerajaan Negeri khususnya berkaitan dengan infrastruktur misal contohnya dalam Projek PKPL, iaitu Taman Kekal Pengeluaran Makanan. Kita perlukan er... bajet ataupun belanjawan untuk menyediakan infrastruktur iaitu seperti jalan, sistem saliran dan juga menyediakan tapak-tapak untuk diusahakan oleh pengusaha-pengusaha. Er... insya-Allah, kalau sekiranya pada masa-masa yang lalu, Kerajaan Pusat sentiasa bersimpati dengan Kerajaan Negeri dan menyalurkan peruntukan-peruntukan untuk menangani isu-isu ini dan kita mengharapkan supaya kerajaan baru yang sedia ada sekarang ini dapat juga meneruskan agenda-agenda baik ini demi er... untuk

memakmurkan rakyat jelata dan juga er... golongan-golongan yang memerlukan ya, termasuk golongan-golongan *agropreneur* yang ada dalam negara kita, insya-Allah.

Jadi dalam konteks ini saya melihat er... perkara ini penting kerana yang dizahirkan pada waktu semalam dalam perasmian Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah menyatakan bahawasanya makanan ini penting, makanan er... *our food is our future*. Makna makanan kita adalah masa depan kita dan kita tidak boleh bergantung harap pada import daripada luar dan kita mesti menjadi pemain utama khususnya dalam pengeluaran makanan. Lantaran itu, saya melihat isyaratnya ialah sudah tentu Kerajaan Pusat tidak akan er... hanya menguar-uarkan slogan ini tanpa memperkasa atau melaksanakan dengan er... tindakan-tindakan yang er... kon... konkrit khususnya dalam memperkasakan sektor pertanian, insya-Allah.

Kemudian er... YB Beserah... YB Beserah... YB Beserah ada membangkitkan sama ada pihak kerajaan perlu mewujudkan koperasi atau perbadanan yang khusus untuk menyelesaikan masalah pemasaran untuk pengusaha-pengusaha kecil bagi memasarkan hasil tanaman dan pertanian mereka. Ini adalah isu yang penting, kerana pemasaran ini adalah satu isu yang cukup mencabar. Dalam apa jua ini... perusahaan yang pentingnya adalah pemasaran.

Sebab itu dalam konteks ini, buat masa ini pihak Kerajaan Negeri tidak bercadang untuk mewujudkan satu agensi kerana agensi pemasaran telah pun ada di bawah er... Kementerian Pertanian khususnya kalau FAMA itulah er... ini apa nama kita ada er... FAMA yang merupakan er... agensi yang bertanggungjawab untuk memasarkan produk-produk bukan sahaja produk er... pertanian tetapi industri asas tani, hiliran yang dikeluarkan ataupun dihasilkan oleh pengusaha-pengusaha, insya-Allah.

Dalam konteks ini, er... kita akan terus bekerjasama dengan agensi-agensi pusat bagi memastikan kita dapat membantu pengusaha-pengusaha ini dalam memasarkan pasaran kita. Tapi pada masa yang sama, ia tidak menghalang pihak Kerajaan Negeri untuk er... mengadakan usaha-usaha secara er... berasingan bagi memastikan wujudnya rangkaian pemasaran yang dapat membantu pengusaha-pengusaha kita. Insya-Allah, saya yakin Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar akan er... turut mengadakan er... misi-misi pelaburan ya yang sudah tentunya akan juga er... er... mempelawa pengusaha-pengusaha daripada er... negeri Pahang ini untuk meninjau pasaran-pasaran bukan sahaja dalam negara tetapi di luar negara.

Untuk makluman, sepertimana yang kita sedia maklum, saya bagi contoh iaitu er... buah durian Musang King. Buah durian Musang King sekarang ini er... tumpuannya er... kerana kita dapati terdapat 4000 hektar lebih kurang kawasan keluasan tanah yang telah pun di... er.... ataupun projek yang telah pun diluluskan ataupun telah dirancang dan dirancang oleh pengusaha untuk menanam durian Musang King. Di manakah pasarannya, tidak lain dan tidak bukan pasaran utamanya ialah Republik Rakyat China.

Dalam konteks ini kita dapati bahawasanya er... pihak kerajaan er... sedang mengusahakan er... melalui Kementerian Pertanian untuk memastikan supaya er... buah durian Musang King kita ini dapat dipasarkan ke negara China er... dan kita berada di peringkat yang terakhir sekarang ini untuk mendapat kelulusan daripada pihak berkuasa China untuk mengeksport buah durian yang biji je, bukannya *pulp and paste* je, buah durian yang biji dan kita mengharap dengan kerjasama yang baik, mudah-mudahan kita dapat nanti mengeksport buah durian yang biji ini ke negara China.

Tetapi pada masa yang sama, pihak Kerajaan Negeri juga sedang er... bekerjasama dengan Persatuan Pekebun-Pekebun Buah-Buahan Pahang, kita membuat usaha sendiri. Ada yang dibuat melalui usaha daripada rakan-rakan sebagai contohnya rakan saya daripada Batu Talam sendiri telah pun er... membuat ini... satu usaha, inisiatif bersama dengan persatuan er... pengeluaran buah-buahan ini negeri Pahang untuk er... membantu mempercepatkan lagi proses er... supaya buah-buah kita dapat dipasarkan. Antara usaha yang telah dibuat adalah dengan kerjasama agensi pelancongan ialah dengan mempelawa pelancong-pelancong daripada negeri China untuk datang ke Pahang, ke Raub, ke Bentong dan menikmati buah durian ini di dalam dusun sendiri. So, bila dia dah makan itu dia rasa cukup enak, dia menggesa kita supaya mengeksport kepada buah-buahan ini ke negeri China.

Jadi bagi kita, kita sebut *we are ever ready* tetapinya ialah kita perlu mendapatkan izin atau kebenaran daripada negara China. Jadi, kita mohon supaya mereka juga mengambil inisiatif untuk membantu dalam proses ini. Ini beberapa pendekatan yang kita ambil. Insya-Allah, saya yakin kita juga dalam rangka er... perancangan yang kita buat untuk membolehkan pemasaran produk-produk kita er... sudah tentu Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar akan er... merangka perancangan er... mengetuai misi-misi pelaburan untuk kita dapat pasarkan contohnya bukan sahaja buah durian, buah durian, nangka, er... buah nenas MD2 dan produk-produk yang ada di negeri Pahang Darul Makmur ini, insya-Allah perkara ini akan ditangani dan telah masuk ada dalam perancangan kita dan mudah-mudahan usaha ini juga akan dapat terus er... diperkasakan.

Ada juga er... ADUN ya Yang Berhormat ADUN dari Tras membangkitkan...

YB. ENCIK LEE CHEAN CHUNG

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Sedikit soalan lanjutan tentang durian. Persoalan saya adalah er... adakah lebih baik sekiranya durian dapat dieksport secara sebiji-sebiji? Ataupun keadaan er... apa tu er... peraturan sekarang lebih...lebih sesuai yang mana durian harus dipek dalam bentuk vakum baru eksport? Sebab saya bimbang jikalau durian ni boleh dieksport secara biji. [Ketawa]. Ya, adakah kita akan... kita terpaksa... kita akan eksport ke semua durian ke luar negara? Dan tidak... orang tempatan tidak dapat menikmati durian, pertama.

Kedua, kita tidak dapat menerokai industri tambahan er... industri hiliran untuk proses durian, untuk menarik pelancong datang ke Malaysia untuk menikmati durian yang er... yang segar. Jadi minta pandangan dan adakah ianya akan menjejaskan pelancongan? Memandangkan pelancong dari China boleh terus menikmati durian di sana, tak perlu datang ke sini. Terima kasih.

YB. DATO' SRI IR HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Dia sebenarnya Yang Berhormat Yang di-Pertua, uniknya negeri China ini, dia ada *almost about* 1.4 bilion iaitu 1400 juta. Saya rasa kita lihat di sini kita mengikut unjurannya kalau sekiranya kita tanam durian. Seluruh atau separuh daripada Semenanjung Malaysia ini ataupun Malaysia ini sendiri jika ditanam dengan durian kalau dieksport ke negeri China, kalau semua penduduk di situ makan durian dia masih lagi er... tidak mencukupi. Jadi er... sebab itu dalam konteks ini kita melihat er... bahawasanya er... perusahaan durian ni adalah satu perusahaan yang mempunyai potensi yang tinggi. Bukan sahaja durian, maknanya duriannya dengan

buah-buahannya yang lain nangka, er... nenas dan sebagainya. Sebab itu dalam konteks ini saya er... dapat er... meneliti apa nama kegusaran er... YB Semambu tadi tentang beberapa pendekatan.

Kita tahu bahawasanya bila kita eksport durian dengan biji ya, ada tidak kemungkinan nanti biji ni akan di...di... di... apa nama diselidiki dan akhirnya akan menghasilkan klon-klon yang mungkin jauh lebih er... hebat ataupun lebih baik, cemerlang daripada er... biji ataupun benih-benih yang sedia. Ini semua ada... ada risikonya. Tapi pada masa yang sama er... kita lihat bahawasanya dalam industri pertanian yang saya lihat dia punya dinamik tu, dinamik tu. Dulu kita ada durian er... pelbagai durian, dia ada durian D24.

Kita ingat durian D24 ni antara yang terbaik masa itu. Kita rasa inilah hebat sekali, semua orang tanam durian sebahagian besar daripada petani tanam durian D24. Masa itu belum ada Musang King kemudian timbul ada yang IOI, ada yang akhir sekali ada Musang King, dan Musang King sekarang menjadi satu spesies ataupun jenis durian yang memang er... cukup hebat, walaupun ada disebutkan durian *Black Torn* er... duri hitam tapi masih Musang King dianggap sebagai yang terbaik setakat ini.

Jadi saya melihatkan kedepan ni, kemungkinan akan ada lagi spesies ataupun jenis durian yang jauh lebih hebat daripada Musang King. Saya rasa dengan fenomena yang ada ini, insya-Allah dan ini semua dicipta oleh ataupun dikesan... di dapat... ditemui oleh petani-petani kita di Malaysia. Sebab ini er... Musang King ni tak ada di... tak ada di Siam, tak ada di Thailand tapi ada hanya di... di... di apa nama di Malaysia sahaja.

Kalau kita lihat Musang King sebenarnya saya difahamkan ianya daripada er... daripada ni mungkin Gua Musang ke apa, tapi telah er... dikembangkan tapi sekarang ni yang hebatnya ada 2 daerah iaitu di Bentong dan di er... Raub, dan malahan ada yang di Bentong tu yang dijadikan sebagai organik er... *orchard* maknanya er... ni er... ladang organik yang juga menarik perhatian. Tapi er... saya mengucapkan berbanyak terima kasih kepada ADUN Semambu yang membangkitkan, ini perkara ni saya rasa perlu kita teliti. Kita perlu hadapi bahawasanya kerana er... ini strategi ataupun satu pelan er... keselamatan mesti ada supaya membolehkan kita sentiasa er.... mendepani berbanding dengan er... pihak-pihak lain yang juga ingin mengetahui apakah rahsia pada kehebatan kita khususnya dalam industri buah-buahan ini.

Er... berkait dengan perkara yang dibangkit oleh ADUN Tras ya, berhubung dengan keluasan Projek Penanaman Durian di Hulu Sempah. Sebenarnya untuk makluman ianya telah pun diluluskan oleh pihak MMK melalui kriteria-kriteria er... penilaian cukup ketat, dan pajakan... perjanjian pajakan diantara PSK dan juga pihak syarikat itu telah pun ditandatangani pada er... ni Mac 2018 lagi, dan apabila diberi kelulusan ianya juga melalui satu proses yang telah pun dinilai oleh Jabatan Alam Sekitar iaitu ada EIA *Report* yang telah pun dikemukakan dan apabila dilaksanakan, pemantauan dibuat oleh pihak JAS di lapangan dan beberapa teguran telah pun dibuat iaitu teguran-teguran terhadap beberapa ketidakpatuhan kepada syarat-syarat tersebut dan pihak syarikat telah pun di er... maklumkan dan er...diminta untuk mengambil tindakan-tindakan bagi er... memperbaiki ataupun er... memperbetulkan er... keadaan yang berlaku di lapangan. Insya-Allah. Jadi er...

YB. ENCIK CHOW YU HUI

Minta laluan? Tuan Yang di-Pertua, bolehkah saya tanya pihak kerajaan bahawa adakah Kerajaan Negeri akan kaji semula? Kerana tempat itu bukan sahaja Kawasan

Tadahan Air dan juga satu kawasan habitat Harimau Malaya yang hanya ketinggalan 300 ekor sahaja. *Thank you.*

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Saya tengok dari segi pembangunan ni, sebenarnya er... dia adalah satu cabaran yang cukup hebat kerana apa? Kita lihat misal contohnya negara-negara yang maju ya, negara yang maju. Apabila dia dah maju dia akan er... menetapkan syarat-syarat tertentu supaya kita, negara-negara yang sedang membangun ni akan mematuhi segala kriteria yang berkaitan dengan alam sekitar. Tetapi persoalan pertama timbul, apabila... bagaimana mereka sampai ke tahap kemajuan itu? Sekiranya mereka tidak melaksanakan pembangunan termasuk er... menebang, tebas kawasan-kawasan yang dahulunya dijadikan ataupun asalnya mempunyai ciri-ciri perhutanan yang cukup er... orang kata ni *ideal* ya, sebab itu dalam konteks ini, pertama sekali er... kita melihat dia ada beberapa isu.

Isu... katakanlah isu alam sekitar, isu alam sekitar ni kita telah maklumkan iaitu dia ada beberapa kawasan yang tidak boleh dibangunkan. Terutama sekali di kawasan yang cerunnya melebihi 35 *degree* ataupun 35 darjah. Kemudian apabila dibuat, kita unjurkan supaya di buat *terrace*, dibuat er... ni pembangunan secara *terrace*. Selepas dibuat secara *terrace*, kita dapati bahawasanya langkah yang berikutnya adalah menanam *cover crop*, dengan izin, iaitu er... menanam er... ni tumbuhan-tumbuhan yang dapat menutupi bumi, yang ini dilaksanakan dan perkara seumpama ini dapat di apa nama di... diterima oleh pihak pemaju.

Yang keduanya ialah kerana dikatakan tadi er... merupakan kawasan habitat. Ini kawasan habitat ini adalah satu perkara yang *relative*. Saya ingin maklumkan, apabila kita nak melaksanakan CSR, *Central Spine Road* yang menghubungkan Pahang dengan misal contoh Laluan 8 ya. *Central Spine Road* daripada Kuala Lumpur pergi ke Pahang, Pahang ke Kelantan. Ia terpaksa melalui hutan simpan. Hutan Simpan Hulu Jelai di situ, Hutan Simpan Hulu Jelai ya? Dan apabila sampai ke situ, pihak kementerian, Kementerian er... Sumber Asli dan Alam Sekitar telah menetapkan bahawasanya itu laluan gajah dan harimau.

Sedangkan penduduk berkehendakkan supaya dibina satu rangkaian jalan yang boleh menghubungkan, mempercepatkan perjalanan daripada masyarakat yang ada di Kelantan hingga ke Kuala Lumpur, dan wajar dibina. Jadi akhir sekali komprominyalah, pihak Kementerian Kerja Raya telah membina *central spine road* tadi dengan mengambil kira faktor hidupan liar, dengan membina *eco bridge* dengan izin, yang nilai *eco bridgenya* RM80 juta supaya gajah, rimau dan lain-lain hidupan liar tu dapat melintas di bawah ini... apa nama ni... jalan... jalan raya tersebut. Makna kos nya cukup tinggi terpaksa kita imbangi sama ada kita nak ambil kira yang hidupan liar tu tadi berbanding dengan pembangunan yang diperlukan oleh masyarakat.

Sebab itu dalam konteks ini sebenarnya kita er... sentiasa berurusan dengan Jabatan Perhilitan memikirkan sama ada Hutan Hulu Sempam ini hendak terus dikekalkan sebagai habitat er... hidupan liar termasuk yang spesies harimau yang mungkin er... er... ni... er... apa nama... yang... yang... yang... er... yang nak terhapus sebenarnya ni... ya. Atau pun usaha yang bila kita buat ialah untuk bekerjasama dengan pihak Perhilitan untuk mengenal pasti seperti gajah juga supaya suatu *sanctuary* sebelah tu iaitu ini er... Yang Berhormat... er... dia ada Hutan Simpan Hulu Sempam yang masih belum lagi di... yang masih belum lagi di apa nama disentuh di sebelah tu.

Jadi kalau harimau ini, kalau ada pun harimau ni, maka kita mohon supaya pihak Perhilitan untuk mengambil usaha untuk er... er... bukan kata menghalau tapi kiranya memandu arah supaya rimau ni tadi duduk dalam kawasan dia. Kalau tidak... bukan apa Yang Berhormat, kalau rimau ni kalau dia nak keluar, dia boleh keluar bukan saja ke Hulu Sempam boleh terus pergi ke Sempam er... masuk ke kawasan ceruk misalnya contoh er... kan... er... misal contoh. Tapi kita tahu dalam pembangunan kita yang cukup mampan ni kita terpaksa juga menzonkan sesetengah-sesetengah bahagian ni mengikut pelan struktur negeri sebagai kawasan pembangunan ada sesetengah tu yang kita kekalkan sebagai hutan simpan dan ini amat perlu sekali insya-Allah tapi saya harap er...

YB. ENCIK CHOW YU HUI

Mencelah sikit...

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

...isu ini kita akan dapat tangani dengan sebaik mungkin kerana... kerana er... sekiranya ianya tidak dibenarkan untuk dia diteruskan, misalnya contoh pembangunan ni dah buat, kalau kita tiba-tiba kita berhenti, kita batalkan, ianya akan menjadi suatu situasi yang lebih dahsyat lagi maknanya kita paksa uruskan sedemikian rupa supaya pembangunan di situ dapat disempurnakan dan yang faktor-faktor *mitigation* dengan izin yang lain tu dapat kita er... laksanakan secara bersepadu nanti. Jadi er...

YB. ENCIK CHOW YU HUI

Sedikit pertanyaan... bahawa saya nak tanya, berapa luas kawasan yang sebenarnya er... menanam itu Musang King oleh anak syarikat kerajaan negeri ini?

YB. DATO' SRI IR. HAJI MOHD. SOFFI BIN TAN SRI ABD RAZAK

Dia sebenarnya kelulusannya 1,000 ekar. Tapi kita tetapkan 1,000 ekar ini iaitu setengah-setengah kawasan yang boleh dibangunkan dan ada setengah yang tak boleh bangun. Sebab Yang Berhormat, kena faham. Bila kita luluskan tanah ini, Allah SWT telah menjadikan dia tanah ni, dia berbukit bukau dan bukannya semuanya *flat* gitu. Jadi kita dah ada makna er... ada setengah tanah tu, dia cerun dia kalau lebih pada 35 er ni... *degree* atau darjah kecerunannya, kita telah maklumkan, jangan dibangunkan. Faham tak?

Dia kena cari tempat yang... mana yang tinggi tu dibiarkan begitu kemudian dia pergi kepada tempat-tempat lain yang apa nama... ini... ini... dia... tempat lain yang... yang terpaksa ditanamkan. Dia bukan makna kalau 1,000 ekar, semua sekali di... dibangunkan. Ada setengah tu diluluskan 1,000 ekar tapi yang mana yang kawasan yang cerun dia tu tidak...dibenarkan maka pemaju tak sepatutnya er... memajukan ya. Sebab itu kita memohon agensi-agensi er... yang terbabit tu memantau dan memandu dan juga membantu pihak kerajaan negeri dalam pelaksanaan projek ini.

Jadi Tuan Yang di-Pertua, saya er... mohon izin kalau sekiranya boleh rakan-rakan ya sebab apa kita er... sudah sampai ke er... pukul 5 dah... saya er... nampaknya ada beberapa perkara yang tak dapat saya nak jawab ya... dalam Dewan Yang Mulia ini. Saya mohon izin kalau sekiranya dibenarkan supaya dapat saya memberi penjelasannya dalam bentuk bertulis kepada rakan-rakan Yang Berhormat yang er... saya tidak dapat respons kepada persoalan-persoalan yang telah dibangkitkan tetapi er... pada dasarnya saya merakam setinggi penghargaan kepada semua rakan-rakan

ahli-ahli er... Yang Berhormat yang mulia dalam Dewan Yang Mulia ini kerana telah er... membangkitkan isu-isu yang berkaitan dengan *portfolio* saya dan insya-Allah sebenarnya bukan er... kita hanya boleh membuat *engagement* atau interaksi dalam Dewan Yang Mulia ini, kita selepas ini kita boleh terus er... berhubung dan juga ber... menggalas tanggungjawab bersama bagi menangani isu-isu yang telah dibangkitkan.

Jadi, akhir kata saya juga er... menyokong sepenuhnya bajet yang telah dibentangkan oleh Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar er... yang menyentuh semua aspek yang begitu komprehensif dan sewajarnya. Marilah sama-sama kita er... memberikan er... kerjasama yang sebaik mungkin untuk er... merealisasikan hasrat er... kerajaan negeri di bawah kepimpinan Yang Amat Berhormat Dato' Sri untuk er... melaksanakan perancangan di bawah Bajet 2019. Saya dengan ini mohon menyokong.

Terima kasih. [Ahli Dewan menepuk meja]. Sekian. Wabillahi taufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. Terima kasih.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih YB. Seterusnya, saya menjemput Yang Berhormat Pengerusi Jawatankuasa Pelancongan, Alam Sekitar dan Perladangan Negeri Pahang. Silakan.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Terima kasih Yang Berhormat Yang di-Pertua kerana membenarkan saya untuk menjawab bagi pihak kerajaan.

Pertamanya saya juga ingin mengucapkan tahniah kepada Yang Amat Berhormat Dato' Sri Menteri Besar kerana telah mem... memberikan pembentangan bajet yang begitu baik, komprehensif, menyeluruh dan kita tahu kekangan yang ada tetapi kita nak pastikan setiap *spectrum* struktur itu... setiap *structure*, setiap er... sektor itu dapat kita er... dap... ianya masing-masing dapat er... bajet ataupun belanjawan untuk tahun hadapan.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Saya juga seperti rakan saya, Pengerusi Jawatankuasa Pertanian, saya pun tidak ingin untuk berucap... bercakap panjang kerana apa... kerana kalau saya cakap panjang, kemudian kita terpaksa tangguh, kita kena tunggu hari Isnin. Jadi, kita kalau boleh, kita nak habiskan hari ini. Kalau lepas ni saya duduk terus setuju atau tidak setuju? [Ahli Dewan ketawa].

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Saya ingin menjawab soalan-soalan yang telah dikemukakan oleh rakan-rakan ADUN er... semasa er... perbahasan kerana kita tahu bahawa soalan yang dikeluarkan itu adalah hasil daripada pemikiran tuan-tuan... er... rakan-rakan sekalian dan kerana itulah kita kena raikan kesungguhan rakan-rakan untuk mengeluarkan pendapat dan pandangan.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Er... cadangan cukai kepala kepada setiap pelancong bagi peningkatan hasil di sektor pelancongan. Er... rakan daripada Peramu Jaya dan juga rakan daripada Ketari er...

Ketari menyatakan mengenakan cukai katil dan ada kata cukai kepala. Dua-dua pun ok. Ha... makna, tapi kalau dia duduk satu katil macam mana tu, dua kepala.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Sememangnya kerajaan negeri sedang... sedang mengkaji dari segi undang-undang dan juga apakah kita boleh mengutip cukai tersebut terutama sekali cukai... cukai katil, cukai bilik kerana apa kita mempunyai 32 ribu hotel, motel yang berdaftar di negeri Pahang. Cuba kita bayangkan kalau sekiranya 50% *occupancy* atau er... yang er... yang er... yang di... dihuni, kita cuba bayangkan kita menjangkakan pendapatan RM14... 15 juta. Jadi Exco Pelancongan terpaksa banyak lagi pergi membuat promosi merata dunia nak pastikan lebih banyak lagi pelancong.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Er... soalan seterusnya daripada Pulau Manis, rakan saya daripada Pulau Manis soal CO... CPO iaitu harga kelapa sawit. Saya rasa telah dijawab oleh rakan saya Exco FELDA tadi.

Er... saya juga ingin menjawab er... rakan daripada Bilut yang menyatakan bahawa yang mencadangkan supaya kerajaan mengambil tindakan serius terhadap pembalakan haram kerana ianya boleh memberi kesan yang serius kepada alam sekitar. Sememangnya, melalui Jabatan er... Perhutanan Negeri, kita komited. Saya nak maklumkan juga bahawa sehingga Oktober er... 2018 sebanyak 41 kes kesalahan hutan telah dikesan. 35 kertas er... siasatan atau IP (*Investigation Paper*) telah dibuka dengan 7 IP telah selesai, 2 daripada IP berkenaan telah dikenakan tindakan mahkamah. Dan selain daripada itu, terdapat 1 kes kesalahan hutan yang akan dibicarakan pada bulan Disember 2018.

Jadi Yang Berhormat Yang di-Pertua, er... sahabat saya daripada Bilut tu boleh lah pergi ke Mahkamah ya, hendak tengok macam mana dia bicara.

Yang terhormat yang di-Pertua,

Antara kaedah yang kita kawal hutan ini, iaitu nak pastikan alam sekitar terjaga, satunya kita menggunakan *drone*. *Drone* di setiap zon er... Pejabat Hutan Daerah bagi tujuan pemantauan di lapangan er... kita bukan saja...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat Wakil Kerajaan, izinkan saya mencelah sebentar.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Er... Okay.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, oleh kerana kita menunggu ucapan penggulungan daripada Yang Amat Berhormat Menteri Besar, kita masih lagi ada masa dan Ahli-ahli Yang Berhormat pihak Kerajaan telah menjawab dengan masa yang secukupnya yang telah dihadkan. Jadi, saya benarkan Ahli-ahli Yang Berhormat untuk menunaikan solat Asar dan boleh juga bergilir-gilir untuk kita membasahi tekak kerana kita boleh menamatkan, menempatkan Persidangan kita pada hari ini juga.

Jadi, saya harap Ahli Yang Berhormat jangan lari, jangan balik dan kita tunggu sehingga Yang Amat Berhormat Menteri Besar memberi penggulungan. Terima kasih. Sila, Yang Berhormat Lanchang.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Kita juga menggunakan *forest monitoring using remote sensing* dan juga unit penguasaan hutan ini di antara perkara yang er... kaedah yang kita gunakan.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Saya juga ingin menjawab soalan daripada Teruntum. Jika Lapangan Terbang Mersing berjaya, apakah ianya akan memberi kesan kepada tarikan orang ramai, pelancong terhadap Lapangan Terbang Tioman. Pertamanya, dua-dua tak ada lagi.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Saya telah dimaklumkan oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar semasa Mesyuarat *East Coast Economic Region (ECER)* yang dipengerusikan oleh yang... yang membabitkan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Terengganu, Kelantan, Johor dan Pahang. Yang Amat Berhormat Perdana Menteri telah memaklumkan tidak bersetuju dengan cadangan pembinaan Lapangan Terbang Mersing, sebaliknya mengekalkan lapangan terbang di Tioman. Oleh yang demikian, tiada sebarang isu mengenai perkara tersebut.

Saya juga ingin menyentuh tentang daripada Ketari. Suka betul dia tanya soal alam sekitar. Yang Berhormat Yang di-Pertua, apakah usaha untuk yang... usaha yang menunjukkan kesungguhan Kerajaan Negeri ke arah memastikan kelestarian alam sekitar Tioman tidak terjejas dengan pembinaan lapangan terbang baru di pulau tersebut. Cadangan pembinaan lapangan terbang baru Pulau Tioman telah diluluskan oleh Kerajaan Negeri dan akan memberikan limpahan ekonomi.

Walau bagaimanapun, sebelum pembinaan tersebut dimulakan, kerajaan menetapkan syarat-syarat kepada projek ini er... dan mestilah mendapat kelulusan daripada Majlis Perancangan Fizikal Negara dalam tempoh 2 tahun dari tarikh projek ini. Projek ini juga perlu mendapat kelulusan *Detailed Environment Impact Assessment* iaitu DEIA yang juga melibatkan kajian impak sosial dan impak hidraulik bagi memastikan projek ini benar-benar dapat menjaga keseimbangan ekosistem dan alam sekitar di er... di Pulau Tioman.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Sememangnya, kita akan pastikan bahawa ianya mengikut apa yang telah ditetapkan, piawaian yang telah ditetapkan oleh semua jabatan, JAS, EIA dan sebagainya supaya kita nak pastikan bahawa pembinaan lapangan terbang tersebut tidak akan... mungkin, sedikit tetapi tidak akan merosakkan seluruh ekosistem yang ada di situ dan jika sekiranya kita tidak dapat membina lapangan kapal terbang di Langkawi di... di Tioman, sudah pastilah Tioman akan ketinggalan, kerana apa? Kerana kita tidak mampu membawa lebih banyak pelancong.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Er... dari Teruntum memohon Kerajaan Negeri mengadakan er... negeri mengadakan semula penerbangan pergi balik dari Kuantan ke Pulau Pinang. Kita tak ada kapal terbang, Yang Berhormat Yang di-Pertua. Walau bagaimanapun, insya-Allah kita akan berbincang dengan Firefly yang merupakan syarikat yang dulunya memberikan perkhidmatan ke Pulau Pinang-Kuantan untuk meneruskan ataupun er... syarikat kapal terbang yang lain.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Er... rakan daripada Bukit Ibam... Ibam... Ibam ya, dia macam abang, bukan ibang, ibang orang Terengganu... Ibam, bukan abam... abang. Yang Berhormat Yang di-Pertua, mencadangkan kepada Kerajaan Negeri untuk menjadikan Bukit Ibam sebagai kawasan pelancongan baru yang tidak hanya menumpukan kawasan pelancongan yang telah terkenal di negeri Pahang. Kerajaan Negeri Pahang sedang mengumpul maklumat untuk menjadikan kawasan ladang dan Bukit Ibam, Rompin sebagai kawasan baru melalui pelancongan kerana saya telah hadir di Majlis Penutup Seminar dan Bengkel Pembangunan Pelancongan Daerah Rompin yang telah diadakan pada 15 November yang baru-baru ini dan termasuk Timbalan Pengerusi. Sementara itu Seminar dan Bengkel Perladangan Negeri Pahang pulak, kita nak adakan seminar kita dan bengkel yang akan diadakan awal 2019. Sememangnya kalau kita nak tengok satu *resort* yang sememangnya cantik yang ada di dalam ladang adalah Mangala. Boleh cek. Tidur, bayar sendiri.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Wakil daripada Pelangai, Yang Berhormat mantan kita bertanya, cadangkan Kerajaan Negeri untuk melibatkan tenaga pakar dari luar negeri bagi penerokaan bidang hiliran biodiesel. Saya ingat ini telah kita jawab, bila harga kalau sekiranya harga diesel, kalau sekiranya harga kelapa sawit turun, maka ianya adalah *viable* untuk digunakan untuk diesel atau sebaliknya. Kalau sekiranya harga kelapa sawit tinggi, maka ianya tidak *viable*.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Rakan saya daripada Muadzam mencadangkan Kerajaan Negeri menjadikan Hutan Simpan Menchali... Menchali sebagai tempat destinasi komersil yang baru. Yang Berhormat Yang di-Pertua, sememangnya kita sangat bersetuju dengan cadangan tersebut er... dan walaupun ianya terlibat dengan kebakaran ya, sedikit kebakaran iaitu seluas 12.45 ekar lebih kurang, insya-Allah kita akan cuba baik pulihkan tempat tersebut dan kita jadikan ianya tarikan yang baik.

Yang Berhormat Yang di-Pertua, mencadangkan agar kerajaan dapat menyediakan mesin ATM dan pengurup wang, *money changer* di Taman Negara bagi kegunaan pelancong tempatan dan juga asing serta memberi faedah kepada penduduk setempat. Ini Wakil dari Tahan.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Kita sekarang ni *e-banking* Yang Berhormat Yang di-Pertua, kita nak pastikan er... rakan saya Exco er... Multimedia ya, nak pastikan bahawa *broadband* kita dan juga 3G, 4G, 5G kita lebih kuat lagi, maka kita tak perlu lagi... kita boleh *transfer* je duit tu ke mana kita nak *transfer*. Jadi, untuk mengadakan *ATM machine* ataupun pengurup

wang, saya... insya-Allah kita boleh, kita boleh cadangkan kepada bank tetapi kerana sekarang ni semua orang, kebanyakan kita telah menggunakan *e-banking*.

Wakil dari Triang, dia pun dah lari dah... mencadangkan [ketawa] ... Yang Berhormat Yang di-Pertua baru cakap jangan lari, dia lari... mencadangkan...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang Berhormat, dia keluar sekejap, baju ada lagi tu... baju ada Dato' Sri...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Betul Yang Berhormat Yang di-Pertua, mencadangkan Tasik Bera dimasukkan dalam promosi pelancongan negeri Pahang bagi menjana lebih pendapatan bagi daerah Bera. Sememangnya Yang Berhormat Yang di-Pertua, Tasik Bera memang terkenal sebagai... sebagai tasik ini diiktiraf sebagai oleh RAMSAR Convention sebagai tanah lembab berkepentingan... berkepentingan antarabangsa merupakan antara salah satu daripada destinasi eko-pelancongan utama negeri Pahang. Insya-Allah, kalau dulu Yang Berhormat Yang di-Pertua, resort tersebut dalam proses pembaik pulih, sekarang ini kita er... saya difahamkan bahawa Pihak Berkuasa Tempatan telah pun melantik pengusaha untuk mengendalikan resort ini. Jadi, insya-Allah lah selepas ni, kita akan masukkan pada tahun 2019.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Wakil dari Jengka bertanya mengapa Yayasan Pahang tidak membina kilang sawit walaupun Yayasan Pahang mempunyai 40,000 ekar tanaman sawit di Rompin dan tanah untuk membina kilang sawit telah pun disediakan. Er... insya-Allah, Jawatankuasa Perladangan akan mengkaji perkara ini dan insya-Allah kita akan buat kajian yang lebih *detail* sedikit. Jika sekiranya ianya er... *viable*, insya-Allah dengan izin, kita akan cadangkan kepada pihak yayasan, kita akan cadangkan kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar dan juga Pengerusi Yayasan Pahang untuk kita membina kilang kelapa sawit.

Mencadangkan... Wakil daripada Jengka juga mencadangkan agar wujudkan satu anak syarikat negeri yang khusus bagi bidang mineral. Ini jawapan untuk soalan... untuk Menteri Besar, bukan saya.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Yang terakhir ya, dari rakan-rakan adalah daripada Semambu. Apakah langkah Kerajaan Negeri untuk menarik pelancong luar dengan, dengan bertambahnya syarikat penerbangan iaitu Air Asia dan Scoot yang beroperasi, Scoot tu daripada Singapura. Er... dia... warna dia macam Digi, warna kuning dan sebenarnya saya er... er... kita telah dijemput untuk menerima er... untuk er... kita menjadi penumpang pertama turun daripada Singapura ke... ke Kuantan yang beroperasi di Lapangan Terbang Sultan Ahmad Shah.

Kerajaan Negeri dengan Tourism Pahang telah mengambil langkah untuk mengadakan pelbagai program. Sebagai contoh ya, sememangnya setiap tahun kita... pelancong dari Singapura adalah merupakan pelancong yang teramai sekali, pelancong antarabangsa dan setiap tahun sememangnya kita akan konvoi naik bas SUK dengan semua *all the industrial players* dengan izin. kita akan ada er... ini... apa yang kita sebut sebagai er... seminar kita sendiri untuk kita bertemu dengan *all the*

industrial players dengan izin, di Singapura dan untuk kita er... menyiapkan pakej-pakej er... untuk negeri Pahang ini.

Yang terakhir Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, mohon status terkini Merapoh *Geopark*.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Setakat ini belum ada permohonan daripada mana-mana agensi, walau bagaimanapun, ianya telah termasuk di dalam er... di dalam draf rancangan khas kawasan Merapoh, Pahang dan insya-Allah kita akan berusaha kerana Merapoh ini apabila siap *central spine*, kita pasti bahawa Merapoh akan menjadi satu kawasan yang sangat menarik.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Untuk perladangan dan alam sekitar er... kerana tidak ada soalan tetapi walau bagaimanapun, kita akan terus memantau, kita akan terus memastikan... alam sekitar ni, Yang Berhormat Yang di-Pertua, dia bukan hanya untuk bandar saja... untuk luar bandar saja... untuk hutan saja. Untuk bandar pun, alam sekitar juga. Kita juga akan mengadakan seminar untuk menentukan, untuk memastikan bahawa ada tujuan jelas er... kepada alam sekitar.

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Saya sekali lagi ingin mengucapkan jutaan terima kasih kepada semua rakan-rakan yang telah menanyakan soalan. Terima kasih kepada er... rakan-rakan Ahli Dewan Undangan Negeri, Ketua-ketua Jabatan er... yang telah memberikan sokongan kepada portfolio saya. Walau bagaimanapun, saya ada 2 minit lagi bahawa walau ada... bagaimanapun saya ada 3 minit sebenarnya tadi saya mula ko... kosong... 5.01.

Walaupun bagaimanapun, kita jagalah harmoni ini, keharmonian Malaysia ini, kerana struktur pemerintahan yang ada ini dan juga... dan juga apa yang kita katakan oleh er... er... Perlembagaan yang kita ada dan juga persetujuan awal iaitu *social contract* yang telah kita buat yang telah dilaksanakan, yang telah dibuat oleh pemimpin masa... masa yang lepas ketika kita ingin... men... kita mendraf iaitu selepas 13 Mei, kita dapati bahawa ianya sangat... sangat bertepatan. Kerana apa? Pesanan daripada antara orang yang terlibat, Tan Sri Aziz.

4 perkara je yang akan kita sebut. Kerana perkara ini perkara sensitif. Iaitu satu, Kedudukan Raja-raja; yang kedua, bahasa kebangsaan; yang ketiga, agama rasmi kemudian *special... special right* kepada hak-hak istimewa orang Melayu dan bumiputera. Yang ketiga, soal kewarganegaraan. Yang ni kita jangan sebut. Kalau kita, tidak sebut benda yang sensitif, Yang Berhormat Yang di-Pertua, kita hidup aman damai. Jadi, kalau kita biarkan mereka yang hanya memikirkan, yang mempunyai gambar kecil dalam kepala mereka, dia tidak melihat gambar besar, *the bigger picture* untuk mentadbir negara, tak kiralah siapa yang mentadbir 61 tahun...

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Masa... masa dah cukup Yang Berhormat.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Belum lagi Yang Berhormat, saya ada seminit lagi... saya ada 5.01 tadi, 20 minit Yang Berhormat Yang di-Pertua. Jam Yang Berhormat Yang di-Pertua jam mahal... jam murah.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Jam saya jam...

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,

Insya-Allah kita boleh bina negara ini dan kita nakkan supaya Malaysia akan menjadi sebuah negara yang maju kerana kemajmukan dan juga keunikan tak ada dalam dunia ini negara seperti Malaysia ini yang mempunyai masyarakat yang berbagai kaum.

Dengan kata-kata ini, saya membawa Usul yang dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar er... Bajet 2019. Sekian. Wabillahi taufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. [Ahli Dewan menepuk meja] Tepat pada masanya.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Tahniah lah Yang Berhormat Yang di-Pertua.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Dak... lebih sikit takdak tepat... lebih masa. Terima kasih Yang Berhormat dari Lanchang, Wakil Kerajaan. Baiklah, saya dengan ini menjemput ya, marilah kita sama-sama mendengar ucapan penggulungan jawapan daripada Yang Amat Berhormat Menteri Besar yang juga Pengerusi Jawatankuasa Perancangan, Kewangan, Tanah dan Sumber Asli Negeri Pahang dan juga Pengerusi Jawatankuasa Pelaburan dan Perindustrian dan Ekonomi Negeri Pahang. Dengan segala hormatnya saya mempersilakan Yang Berhormat.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Assalamualaikum WBT. Selamat petang dan salam sejahtera.

Yang Berhormat Tuan di-Pertua,

Saya sepertimana rakan-rakan lain mengucapkan terima kasih kerana memberi peluang kepada saya untuk menggulung pada petang ini walaupun telah agak lewat pukul 5... hampir 5.30, saya cuba ringkaskan dan er... akan menjawab er... mana-mana yang penting yang perlu saya jawab di Dewan Yang Mulia ini.

Saya ingin mengambil kesempatan di sini untuk mengucapkan berbanyak terima kasih kepada semua Ahli-ahli Yang Berhormat kerana telah menyertai sesi perbahasan

selama 3 hari yang bermula daripada 19 er... November sehinggalah pada hari ini dan insya-Allah kita akan dapat er... selesaikan mesyuarat kita pada hari ini. Dan saya er... dapati bahawa mutu-mutu perbahasan yang disampaikan adalah agak tinggi dan yang lebih pentingnya ialah kita semua dapat menjaga kemuliaan Dewan kita Yang Mulia ini. Dan saya sangat berharap agar perbahasan seperti ini akan dapat kita teruskan untuk di... mesyuarat kita pada masa yang akan datang.

Yang Berhormat Tuan di-Pertua,

Er... saya akan jawab... menjawab beberapa persoalan yang dibangkitkan dan sekiranya saya tidak sempat menjawab insya-Allah saya akan membuat jawapan bertulis.

Yang Berhormat daripada Beserah bertanya er... menyarankan agar sebuah syarikat berkaitan Kerajaan, GLC diwujudkan yang akan memfokuskan kepada sektor perlombongan dan mineral. Dan soalan yang sama juga dikemukakan oleh Yang Berhormat daripada Jengka.

Saya sangat menghargai cadangan ini dan sukacita saya ingin maklumkan bahawa Kerajaan Negeri sudah pun ada YP Mining Sdn. Bhd. iaitu anak syarikat Yayasan Pahang yang telah kita tubuhkan. Peranannya ialah dalam bidang perlombongan dan mineral.

Untuk makluman Yang Berhormat daripada Beserah dan Jengka, YP Mining Sdn. Bhd. sedang buat kajian serta tinjauan, usaha-usaha untuk menyertai secara aktif dan berkesan dalam kedua-dua sektor perlombongan dan mineral ini. Dan ada... dan adalah juga diharapkan menerusi aktiviti-aktiviti yang dijalankan dengan lebih giat lagi ia dapat menyumbang sumber pendapatan yang sewajarnya kepada syarikat seterusnya Yayasan Pahang dan juga kepada Kerajaan Negeri Pahang.

Untuk makluman er... Yang Berhormat juga, dengan adanya YP Mining ini, insya-Allah dia akan menjadi satu contoh terbaik sebuah syarikat perlombongan yang akan menjalankan aktiviti yang mesra alam sekitar.

Seterusnya Yang Berhormat daripada Cheka mencadangkan agar menyegerakan pelantikan semula pega... pegawai JASA. Untuk makluman er... Yang Berhormat, kita telah pun membuat lantikan seramai 44 orang kepada semua pegawai JASA yang telah ditamatkan perkhidmatannya oleh Kerajaan Pakatan Harapan. Kita... Kerajaan Negeri melantik mereka ni atas dasar ihsan kerana purata usia mereka dalam 48 ke 52. Rata-ratanya masih ada anak yang bersekolah dan ada yang masih membuat pinjaman kereta, rumah yang tidak dapat dibayar. Jadi apabila mereka ditamatkan perkhidmatan, pendapatan mereka kosong. Jadi Kerajaan Negeri walaupun menghadapi masalah kekangan kewangan tetapi kita fikir boleh tanggung lagi. Kerajaan Negeri telah menyerap mereka dan kita akan tempatkan mereka ni di semua pejabat ADUN di seluruh negeri Pahang.

Kemudian er... Yang Berhormat daripada Bilut berharap agar pelantikan Jawatankuasa Kemajuan dan Keselamatan Kampung... Kampung Baru dapat dipercepatkan.

Untuk makluman Yang Berhormat er... daripada Bilut, Kerajaan Negeri tidak boleh buat apa-apa sebab ini di bawah Kerajaan Persekutuan. Sehingga hari ini kita tidak mendapat apa-apa maklum balas daripada Kerajaan Persekutuan. Er... begitu juga dengan pelantikan er... Bilut juga mencadangkan Kerajaan Negeri mengadakan

Pilihan Raya untuk jawatan Ketua Kampung. Sekarang ni dia bukan panggil Ketua Kampung dah, dia panggil Pengerusi Komuniti MKKP ya dan hah... MPKK Majlis Perundingan Komuniti Pengurusan... tak apalah dia ada K K, dia ada M kira okaylah, tapi dia ibarat Tok Empat jugalah Pengerusi juga.

Untuk makluman Yang Berhormat er... hasil daripada rundingan secara bersama dengan Kerajaan Pusat, Kerajaan Pusat telah bersetuju er... Kerajaan Negeri Pahang melantik er... beberapa orang termasuk Pengerusi dan er... mereka juga akan menempatkan beberapa orang er... sebagai anggota di dalam er... MPKK tersebut dan sekarang ni pun, kita dah hantar nama ke persekutuan, dan insya-Allah akan mendapat jawapan dalam masa yang terdekat.

Bilut, Pulau Tioman tadi telah dijawab oleh sahabat saya daripada Lanchang tetapi saya ingin menambah sedikit, iaitu er... apabila kerja-kerja pembinaan fasa pembangunan, ada tujuh... tidak kurang daripada tujuh jabatan termasuk Jabatan Alam Sekitar melalui Akta Kualiti Alam Sekeliling yang terlibat untuk memastikan supaya er... tidak er... berlaku pencemaran alam sekitar. Antaranya ialah Pihak Berkuasa Tempatan yang akan er... memberi kebenaran untuk meluluskan kebenaran merancang, Jabatan Taman Laut melalui Akta Perikanan 1985, Jabatan Pengairan dan Saliran melalui Kumpulan Kajian Hidrolik, PLANMalaysia er... berkenaan dengan rancangan kawasan khas Pulau Tioman dan Bahagian Kawal Selia Air, Pejabat SUK melalui Enakmen Sumber Air Negeri Pahang 2007 dan juga Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia melalui Akta Agensi Penguatkuasaan Maritim Malaysia 2004.

Maknanya ada tidak kurang daripada 7 Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, yang akan memantau er... apabila... er... apabila *Airport* Tioman ni akan dilaksanakan dan er... Yang Berhormat daripada Ketari, Ketari lagi DUN Benta (Ahli Dewan ketawa) turut mencadangkan negeri... Kerajaan Negeri menyertai industri berkaitan pembuangan sisa industri. Bagi menjawab soalan ini sudah tentulah satu kajian mendalam seharusnya dilakukan untuk melihat kesesuaiannya. Sehingga kini sudah ada beberapa syarikat yang mengendalikan urusan berkaitan dengan pembuangan sisa industri dengan pernyataan Kerajaan Negeri menerusi anak-anak syarikat yang ditubuhkan, mungkin memberi persaingan yang tidak sihat pula kepada syarikat-syarikat yang sedia ada.

Seterusnya, Yang Berhormat daripada Tanah Rata mengharapkan Kerajaan Negeri dapat meningkatkan lagi kerja-kerja pemantauan terhadap gejala penerokaan tanah secara haram terutamanya yang dilakukan oleh pekebun-pekebun berskala besar. Untuk menjawab soalan ini, untuk makluman Yang Berhormat, memanglah Kerajaan Negeri selama ini er... daripada dulu sampai sekarang, kita sentiasa tegas berkenaan dengan penerokaan tanah haram ini.

Walau bagaimanapun, sebagai Kerajaan yang mengambil berat tentang kebajikan rakyat Kerajaan Negeri juga bertolak ansur er... terhadap pekebun-pekebun kecil yang er... matlamat mereka untuk mencari nafkah untuk menanggung kehidupan keluarga masing-masing.

Jadi saya ingin katakan bahawa Kerajaan Persekutuan, saya ingin memaklumkan di Dewan Yang Mulia ini Kerajaan Persekutuan telah pun bersetuju menempatkan semula er... dan meneruskan kembali 'Ops Gading' bagi membanteras gejala pencerobohan tanah serta kehadiran pekerja-pekerja dalam kalangan pendatang tanpa izin. 'Ops Gading' telah pun kembali dilaksanakan walaupun dulu berhenti sekejap dan er... sejak 1 November yang lepas, penempatan Tentera dan Pasukan Gerakan Am telah pun ditetapkan... ditempatkan di Tanah Rata. Penempatan ini

bertujuan untuk meningkatkan pemantauan serta bagi menegaskan tentang aspek dengan keizinan, *show of presence* oleh Pasukan-pasukan Keselamatan di Tanah Rata.

Untuk makluman Yang Berhormat juga, pemantauan dilakukan secara berterusan termasuk hari cuti umum sekalipun. Selain itu Pejabat Daerah dan Tanah Cameron Highlands telah mendapat kerjasama Agensi Remote Sensing Malaysia dalam meningkat dan mengemaskinikan lagi kerja-kerja pemantauan. Adalah diharapkan supaya ARSM ini dapat memantau dan ianya telah dibangunkan bagi mengesan sebarang bentuk gejala penerokaan tanah dan sistem ini dapat diakses secara terus oleh pegawai-pegawai di Pejabat Daerah dan Tanah Cameron Highlands.

YB. ENCIK CHIONG YOKE KONG

Er... minta laluan Menteri Besar, boleh ke? Ya... adakah 'Ops Gading' kali ini diterajui oleh Majlis Keselamatan Negeri... Negara MKN?

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya tidak mendapat er... maklumat er... secara lengkap *detail* mengenai 'Ops Gading' pada kali ini, tetapi saya difahamkan mungkin ada sedikit perubahan sama ada penglibatan Majlis Keselamatan Negara atau tidak saya belum pasti. Jadi kita akan semak kemudianlah Yang Berhormat ya. Tapi yang pentingnya kerja adalah sama seperti dulu juga, kalau ada ubah pun, ada perubahan sedikit sahaja. Tujuan matlamat yang sama supaya tidak ada penerokaan tanah secara haram secara besar-besaran.

Yang Berhormat juga membangkitkan sebuah Sekolah Vokasional, yang ini telah pun ditegur oleh sahabat saya daripada DUN Benta menyatakan bahawa ianya adalah di bawah pengetahuan dan pengurusan Kerajaan Persekutuan.

Seterusnya Yang Berhormat er... bekas Menteri Besar, DUN Pelangai telah meminta saya menjalinkan hubungan peribadi dengan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan er...saya rasa ini satu cadangan yang baik dan setakat er... sehingga hari ini setelah enam bulan lebih, dengan takdir Allahnya menjadi Menteri Besar ini, tiga mesyuarat bersama dengan er... Perdana Menteri er... tidak ada apa-apa masalahlah sebagai contohnya, apabila Kerajaan Negeri membentangkan Dasar Fizikal Negeri Pahang sehingga tahun 2050, semuanya telah dipersetujui yang di bentangkan oleh Kerajaan Negeri Pahang. [Ahli Dewan menepuk meja]

Dan begitu juga er... mesyuarat kedua apabila Mesyuarat ECER di mana ADUN Lanchang membangkitkan tadi, apabila Menteri Besar Johor mencadangkan supaya buat di Mersing dan apabila saya mencelah bahawa Kerajaan Negeri Pahang ada cadangan untuk buat di Tioman, Yang Amat Berhormat Perdana Menteri pun bersetuju dengan cadangan daripada Pahang. [Ahli Dewan menepuk meja].

Dan begitu juga mesyuarat yang berkaitan dengan Kewangan Negara er... Yang Amat Berhormat Tun juga mengatakan bahawa negeri Pahang, Kelantan, Kedah akan terus dibantu daripada segi kewangan. [Ahli Dewan menepuk meja].

Jadi, ini merupakan satu petanda yang baik dan beliau juga menyatakan bahawa negeri-negeri yang kaya seperti Penang, Selangor mungkin dikurangkan dan kita bagi

peruntukan yang lebih kepada negeri-negeri yang miskin. Ini mesyuarat fizikal er... Mesyuarat Kewangan Negara yang turut dihadiri oleh Yang Berhormat er... Pegawai Kewangan Negeri.

Seterusnya, penubuhan PIC dibangkitkan oleh ADUN dari Semambu. Saya ingin memaklumkan bahawa PIC yang bakal ditubuhkan merupakan sebuah syarikat milik penuh Kerajaan Negeri. Penubuhannya adalah menurut peruntukan di bawah Akta Syarikat 2016, Seksyen 3 yang antara lain mendefinisikan *corporation* sebagai sebuah syarikat Sendirian Berhad bukannya sebuah Perbadanan yang perlu kepada kelulusan Dewan Negeri serta termaktub kepada keperluan untuk melaporkan prestasinya kepada Dewan Negeri.

PIC ini hanya berkewajipan dan tertakluk membuat laporan kepada pemegang saham iaitu Kerajaan Negeri Pahang. Selaras dengan peruntukan Akta Syarikat 2016 Seksyen 252 sehingga 259 yang berkenaan, dengan izin, *financial statement and report*, PIC akan perlu mematuhi keperluan pengauditan serta penyerahan laporan audit tahunan kepada Suruhanjaya Syarikat Malaysia ataupun SSM. Sebahagian maklumat daripada laporan ini boleh diperolehi oleh pihak-pihak berkepentingan melalui sistem carian SSM sedia ada. Sebagai sebuah syarikat berkaitan Kerajaan, PIC juga bakal tertakluk dan boleh diaudit oleh Jabatan Audit Negara. Atas dasar itu Kerajaan Negeri akan memastikan perjalanan operasi PIC adalah terkawal serta mengikut amalan urus tadbir korporat yang baik.

Seterusnya sahabat saya daripada Padang Tengku, telah membangkitkan soalan tentang *Bertam Reserve Oil* dan saya telah pun mencelah dengan memberikan penjelasan terhadapnya. Walau bagaimanapun, saya ingin juga memaklumkan bahawa er... Exco telah pun diberi taklimat mengenai PETRONAS dan taklimat yang sama juga telah pun diperolehi daripada Jabatan Ukur dan Pemetaan Malaysia untuk mendapat gambaran lebih jelas tentangnya. Dalam pada itu sukacita saya maklumkan bahawa kedudukan *Bertam Reserve Oil* ini akan dapat ditentukan selepas sempadan Maritim antara Pahang dan Terengganu dimuktamadkan.

Sehingga kini Kerajaan Negeri Pahang dan Terengganu masih dalam peringkat perundingan dan menentukan sempadan tersebut. Seterusnya Yang Berhormat daripada Triang membangkitkan kejadian-kejadian jenayah dikatakan semakin kerap berlaku di Triang. Sukacita saya maklumkan bahawa perkara mendapat perhatian oleh pasukan keselamatan kita dan insya-Allah usaha-usaha menjaga keselamatan terutamanya rakyat jelata tidak kira dimana akan terus menjadi keutamaan.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya ingin mengambil kesempatan di sini untuk er... menyentuh sikit er... serta merayu dan menyarankan kepada pegawai-pegawai dan kakitangan Pejabat Daerah dan Tanah supaya berusaha lebih gigih dalam meningkatkan Kutipan Cukai Semasa dan Tunggakan di daerah masing-masing. Matlamat dan sasaran Kerajaan Negeri bagi tahun hadapan ialah supaya segala kutipan cukai ini mestilah mencapai ke tahap melebihi 90%. Oleh sebab pada tahun 2018, kita cuma mendapat 80% lebih. Saya tidak fikir akan dapat melebihi 90%, jadi sasaran ataupun KPI Kerajaan Negeri supaya kutipan cukai dan tunggakan dapat dikutip melebihi daripada 90%. Saya amat berharap rayuan dan saranan saya ini dapat diambil secara serius oleh semua, dengan ini insya-Allah dengan kutipan yang semakin banyak, Kerajaan Negeri dapat gunakannya untuk memakmurkan lagi negeri dan mensejahterakan rakyat jelata.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya ingat, itu saja yang saya dapat saya sampaikan. Sekiranya ada mana-mana pertanyaan ataupun pasal yang saya terlepas pandang untuk menjawabnya. Saya akan membuat jawapan secara bertulis. Sekianlah saja ucapan penggulungan saya. Terima kasih, Wabillahi taufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh [Ahli Dewan menepuk meja].

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih. Baiklah, Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, kita telah pun mendengar Ucapan Penggulungan daripada semua Wakil-wakil Kerajaan dan juga YAB. Menteri Besar. Sekarang Majlis bermesyuarat dalam jawatankuasa.

Dewan Negeri bermesyuarat dalam jawatankuasa.

[Cokmar diturunkan]

DALAM JAWATANKUASA

SETIAUSAHA

Jadual B.01 - Pejabat Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.01 – Pejabat Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM8,728,236.00. Untuk Kepala B.01 - Pejabat Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui. Ahli-ahli yang bersetuju, sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.01 - Pejabat Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.02 - Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.02 – Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada Perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM87,900,599.00. Untuk Kepala B.02 - Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui. Ahli-ahli yang bersetuju, sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.02 - Pejabat Menteri Besar dan Setiausaha Kerajaan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.03 - Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.03 - Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM74,174,536.00. Untuk Kepala B.03 - Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju, sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.03 Pejabat Kewangan dan Perbendaharaan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.04 - Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.04 - Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM859,741.00. Untuk Kepala B.04 - Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju, nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.04 - Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.05 - Dewan Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.05 -Dewan Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM12,165,120.00. Untuk Kepala B.05 - Dewan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.05 - Dewan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

Setiausaha

Jadual B.06 - Jabatan Kerja Raya Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.06 - Jabatan Kerja Raya Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM61,983,377.00. Untuk Kepala B.06 - Jabatan Kerja Raya Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.06 - Jabatan Kerja Raya Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

Setiausaha

Jadual B.07 - Jabatan Perhutanan Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.07 - Jabatan Perhutanan Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM35,509,044.00. Untuk Kepala B.07 - Jabatan Perhutanan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.07 - Jabatan Perhutanan Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.08 - Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.08 - Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM11,535,721.00. Untuk Kepala B.08 - Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.08 - Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.”

SETIAUSAHA

Jadual B.09 - Jabatan Pertanian Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.09 - Jabatan Pertanian Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM26,313,785.00. Untuk Kepala B.09 - Jabatan Pertanian Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. B.09 - Jabatan Pertanian Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.”

SETIAUSAHA

Jadual B.10 - Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri .

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.10 - Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah

RM23,087,082.00. Untuk Kepala B.10 - Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.10 - Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual."

SETIAUSAHA

Jadual B.11 - Pejabat Daerah dan Tanah Bentong.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.11 – Pejabat Daerah dan Tanah Bentong dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM6,318,660.00. Untuk Kepala B.11 – Pejabat Daerah dan Tanah Bentong menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Tiada. B.11 – Pejabat Daerah dan Tanah Bentong menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.12 - Pejabat Daerah dan Tanah Cameron Highlands.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.12 - Pejabat Daerah dan Tanah Cameron Highlands dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM5,683,023.00. Untuk Kepala B.12 - Pejabat Daerah dan Tanah Cameron Highlands menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.12 - Pejabat Daerah dan Tanah Cameron Highlands menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.13 - Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.13- Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM7,273,539.00. Untuk Kepala B.13 - Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.13 - Pejabat Daerah dan Tanah Jerantut menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.14 - Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.14 - Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM9,173,481.00. Untuk Kepala B.14 - Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-Ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.14 – Pejabat Daerah dan Tanah Kuantan menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.15 - Pejabat Daerah dan Tanah Lipis.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat Sekalian, Kepala Bekalan B.15 – Pejabat Daerah dan Tanah Lipis dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM7,128,052.00. Untuk Kepala B.15 - Pejabat Daerah dan Tanah Lipis menjadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju, sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.15 - Pejabat Daerah dan Tanah Lipis menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.16 - Pejabat Daerah dan Tanah Pekan.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.16 - Pejabat Daerah dan Tanah Pekan dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM8,103,253.00. Untuk Kepala B.16 - Pejabat Daerah dan Tanah Pekan menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.16 - Pejabat Daerah dan Tanah Pekan menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.17 - Pejabat Daerah dan Tanah Raub.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.17 – Pejabat Daerah dan Tanah Raub dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya Bahawa Wang Sejumlah RM6,396,302.00. Untuk Kepala B.17 – Pejabat Daerah dan Tanah Raub menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.17 – Pejabat Daerah dan Tanah Raub menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.18 - Pejabat Daerah Dan Tanah Temerloh.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.18 – Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh dibuka untuk dibahas. Tiada Perbahasan. Masalahnya Bahawa Wang Sejumlah RM9,153,777.00. Untuk Kepala B.18 – Pejabat Daerah Dan Tanah Temerloh menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.18 – Pejabat Daerah dan Tanah Temerloh menjadi sebahagian daripada Jadual.

Setiausaha

Jadua B.19 - Pejabat Daerah dan Tanah Rompin.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.19 – Pejabat Daerah dan Tanah Rompin dibuka untuk dibahas. Tiada perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM6,073,196.00. Untuk Kepala B.19 - Pejabat Daerah dan Tanah Rompin menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.19 - Pejabat Daerah dan Tanah Rompin menjadi sebahagian daripada Jadual.

Setiausaha

Jadual B.20 - Pejabat Daerah dan Tanah Maran.

YB Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.20 – Pejabat Daerah dan Tanah Maran dibuka untuk dibahas. Tiada Perbahasan. Masalahnya Bahawa Wang Sejumlah RM6,821,339.00. Untuk Kepala B.20 - Pejabat Daerah dan Tanah Maran menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan tidak. Tiada. Kepala B.20 - Pejabat Daerah dan Tanah Maran menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.21 - Pejabat Daerah dan Tanah Bera.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.21 – Pejabat Daerah dan Tanah Bera dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya Bahawa Wang Sejumlah RM5,614,519.00. Untuk Kepala B.21 - Pejabat Daerah dan Tanah Bera menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.21 - Pejabat Daerah dan Tanah Bera menjadi sebahagian daripada jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.22 - Pejabat Tanah dan Galian Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.22 – Pejabat Tanah dan Galian Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM10,391,318.00. Untuk Kepala B.22 - Pejabat Tanah dan Galian Negeri menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.22 - Pejabat Tanah dan Galian Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.23 - Jabatan Mineral dan Geosains Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.23 – Jabatan Mineral dan Geosains Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM331,883.00. Untuk Kepala B.23 - Jabatan Mineral dan Geosains Negeri menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.23 - Jabatan Mineral Dan Geosains Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

Setiausaha

Jadual B.24 - Jabatan Agama Islam Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.24 – Jabatan Agama Islam Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM116,444,381.00. Untuk Kepala B.24 – Jabatan Agama Islam Negeri menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.24 - Jabatan Agama Islam Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

Setiausaha

Jadual B.25 - Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.25 – Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada Perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM4,222,092.00. Untuk Kepala B.25 - Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.25 - Jabatan Perancangan Bandar Dan Desa Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.26 - Jabatan Kebajikan Masyarakat Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.26 - Jabatan Kebajikan Masyarakat Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada perbincangan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM18,392,839.00. Untuk Kepala B.26 - Jabatan Kebajikan Masyarakat Negeri menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.26 - Jabatan Kebajikan Masyarakat Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.28 - Jabatan Mufti Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.28 – Jabatan Mufti Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM2,981,520.00. Untuk Kepala B.28 - Jabatan Mufti Negeri menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

Ahli-Ahli Dewan

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Kepala B.28 - Jabatan Mufti Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.29 - Jabatan Kehakiman Syariah Negeri.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.29 – Jabatan Kehakiman Syariah Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya bahawa wang sejumlah

RM6,138,125.00. Untuk Kepala B.29 - Jabatan Kehakiman Syariah Negeri menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. PENERUS

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.29 - Jabatan Kehakiman Syariah Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Jadual B.31 - Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri.

YB. PENERUS

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Kepala Bekalan B.31 – Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri dibuka untuk dibahas. Tiada Perbahasan. Masalahnya bahawa wang sejumlah RM1,720,266.00. Untuk Kepala B.31 - Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri menjadi sebahagian daripada jadual hendaklah disetujukan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. PENERUS

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Tiada. Kepala B.31 - Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri menjadi sebahagian daripada Jadual.

SETIAUSAHA

Fasal 1(1);
Fasal 1(2);
Fasal 2(1);
dan Fasal 2(2).

YB. PENERUS

Fasal 1(1);
Fasal 1(2);
Fasal 2(1);
dan Fasal 2(2); menjadi sebahagian daripada undang-undang.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Pengerusi, saya mohon mencadangkan iaitu Rang Undang-undang itu dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Tuan Pengerusi, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

YB. PENERUSI

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, masalahnya ialah bahawa Rang Undang-Undang Perbekalan (2019) 2018 dimaklumkan kepada Majlis sekarang. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

AHLI DEWAN

Setuju.

YB. PENERUSI

Yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Tiada. Majlis bersidang semula sebagai Majlis Mesyuarat.

[Cokmar dinaikkan semula]

BACAAN KALI KETIGA

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon memaklumkan bahawa

"Suatu Enakmen bagi mengeluarkan sejumlah wang daripada Kumpulan Wang Disatukan untuk perkhidmatan tahun 2019 dan bagi memperuntukkan jumlah wang itu untuk maksud-maksud tertentu telah ditimbang dalam Jawatankuasa dan dipersetujukan dengan tanpa pindaan"

Saya mohon mencadangkan iaitu Rang Undang-undang ini dibaca bagi kali ketiga dan diluluskan sekarang.

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, masalahnya ialah bahawa Rang Undang-Undang Perbekalan (2019) 2018 dibaca kali yang ketiga dan diluluskan sekarang. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

AHLI AHLI DEWAN

Setuju.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Rang Undang-undang ini dibaca kali yang ketiga dan diluluskan sekarang.

SETIAUSAHA DEWAN

Rang Undang-undang ini bolehlah dinamakan Enakmen Perbekalan (2019) 2018, disifatkan mula berkuatkuasa pada 1 Januari 2019, bahawa dengan ini disahkan menjadi Enakmen oleh Badan Perundangan Negeri Pahang.

SAMBUNGAN MENIMBANG USUL ANGGARAN PERBELANJAAN PEMBANGUNAN DAN PERBEKALAN AIR TAHUN 2019

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Keempat: Menimbang Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan Dan Perbekalan Air Tahun 2019.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Usul Anggaran Perbelanjaan Pembangunan dan Perbekalan Air 2019 telah dibentang, disokong dan dibahas pada 19, 21 dan 22 November 2018. Seramai 25 orang Ahli-ahli Yang Berhormat telah mengambil bahagian dalam perbincangan tersebut. Soalnya sekarang ialah Usul ini hendaklah dikemukakan untuk mendapatkan kelulusan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

AHLI AHLI DEWAN

Setuju.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Usul tersebut telah diluluskan.

KERTAS-KERTAS YANG DIBENTANGKAN

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Kelima: Kertas-kertas Yang Dibentangkan.

Bilangan 10 Tahun 2018
Rang Undang-undang Keluarga Islam (Pindaan) 2018

Bilangan 11 Tahun 2018
Rang Undang-undang Kesalahan Jenayah Syariah (Pindaan) 2016 (Pindaan) 2018

Bilangan 12 Tahun 2018
Rang Undang-undang Pentadbiran Undang-undang Islam (Pindaan) 2018

Bilangan 13 Tahun 2018
Penyata Kewangan Negeri Pahang Tahun 2017

Bilangan 14 Tahun 2018
Penyata Kewangan Perbadanan Setiausaha Kerajaan Pahang Tahun 2016

Bilangan 15 Tahun 2018
Penyata Kewangan Perbadanan Setiausaha Kerajaan Pahang Tahun 2017

Bilangan 16 Tahun 2018
Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2017 Siri 1: Pengurusan Aktiviti/Kewangan Jabatan/Agensi dan Pengurusan Syarikat Kerajaan Negeri Pahang

Bilangan 17 Tahun 2018
Laporan Tahunan 2017 Suruhanjaya Perkhidmatan Awam Negeri Pahang

Bilangan 18 Tahun 2018
Penyata Kewangan Berakhir 31 Disember 2017 Perbadanan Kemajuan Pertanian Negeri Pahang

Bilangan 19 Tahun 2018
Penyata Kewangan Berakhir 31 Disember 2017 Yayasan Pahang

Bilangan 20 Tahun 2018
Penyata Kewangan Berakhir 31 Disember 2017 Perbadanan Stadium Darul Makmur

Bilangan 21 Tahun 2018
Penyata Kewangan Berakhir 31 Disember 2017 Lembaga Pembangunan Tioman

Bilangan 22 Tahun 2018
Laporan Tahunan 2016 Lembaga Pembangunan Tioman

Bilangan 23 Tahun 2018
Penyata Kewangan Berakhir 31 Disember 2016 Perbadanan Perpustakaan Awam Pahang

Bilangan 24 Tahun 2018
Penyata Kewangan Berakhir 31 Disember 2017 Majlis Sukan Pahang

RANG UNDANG-UNDANG

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Keenam: Rang Undang-undang
Rang Undang-undang bernama Undang-undang Keluarga Islam (Pindaan) 2018

Yang Berhormat Pengerusi Jawatankuasa Hal Ehwal Agama Islam, Pelajaran dan Kesihatan Negeri Pahang akan membawa cadangan.

BACAAN KALI PERTAMA

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mengemukakan Rang Undang-undang bernama Undang-undang Keluarga Islam (Pindaan) 2018.

YB. DATO' SRI HAJI SHAFIK FAUZAN BIN SHARIF

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

SETIAUSAHA DEWAN

“Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Undang-undang Keluarga Islam 2005”

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon Rang Undang-undang tersebut dibaca bagi kali yang kedua pada hari ini juga.

YB. DATO' SRI HAJI SHAFIK FAUZAN BIN SHARIF

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

BACAAN KALI KEDUA

SETIAUSAHA DEWAN

Rang Undang-undang ini bolehlah dinamakan Enakmen Undang-undang Keluarga Islam (Pindaan) 2018, dibaca bagi kali yang kedua.

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin mencadangkan iaitu Rang Undang-undang bernama:

“Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Undang-undang Keluarga Islam 2005”

dibacakan bagi kali yang kedua sekarang.

YB. DATO' SRI HAJI SHAFIK FAUZAN BIN SHARIF

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, masalah di hadapan Majlis ialah:

“Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Undang-undang Keluarga Islam 2005”

Dibaca kali yang kedua sekarang dan dibuka untuk dibahas. Tiada. Sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Rang Undang-undang tersebut dibaca bagi kali yang kedua sekarang.

SETIAUSAHA DEWAN

Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Undang-undang Keluarga Islam 2005.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Dewan Negeri bermesyuarat dalam Jawatankuasa.

[Cokmar diturunkan]

DALAM JAWATANKUASA

SETIAUSAHA

Fasal 1 hingga Fasal 11.

YB. Pengerusi

Fasal 1 hingga Fasal 11.

Dibuka untuk perbincangan sekarang.

Masalahnya bahawa Fasal 1 hingga Fasal 11; menjadi sebahagian daripada Undang-undang hendaklah disetujui. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada.

Fasal 1;
Fasal 2;
Fasal 3;
Fasal 4;
Fasal 5;
Fasal 6;

Fasal 7;
Fasal 8;
Fasal 9;
Fasal 10;
Dan Fasal 11; menjadi sebahagian daripada Undang-undang.

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Yang Berhormat Tuan Pengerusi, saya mohon mencadangkan iaitu Rang Undang-undang itu dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

YB. DATO' SRI HAJI SHAFIK FAUZAN BIN SHARIF

Yang Berhormat Tuan Pengerusi, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

YB. PENERUSI

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, masalahnya ialah bahawa Rang Undang-undang Undang-undang Keluarga Islam (Pindaan) 2018 dimaklumkan kepada Majlis sekarang. Ahli-ahli yang bersetuju, sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. PENERUSI

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Tiada. Majlis bersidang semula sebagai Majlis Mesyuarat.

[Cokmar dinaikkan semula]

BACAAN KALI KETIGA

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon memaklumkan bahawa:

"Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Undang-undang Keluarga Islam 2005" telah ditimbang dalam Jawatankuasa dan dipersetujui dengan tanpa pindaan"

Saya mohon mencadangkan iaitu Rang Undang-undang ini dibaca bagi kali ketiga dan diluluskan sekarang.

YB. DATO' SRI HAJI SHAFIK FAUZAN BIN SHARIF

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, masalahnya ialah bahawa Rang Undang-undang bernama Undang-undang Keluarga Islam (Pindaan) 2018 dibaca kali yang ketiga dan diluluskan sekarang. Ahli-ahli yang bersetuju, sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Rang Undang-undang ini dibaca bagi kali yang ketiga dan diluluskan sekarang.

SETIAUSAHA DEWAN

Rang Undang-undang ini bolehlah dinamakan Enakmen Undang-undang Keluarga Islam (Pindaan) 2018, bahawa dengan ini disahkan menjadi Enakmen oleh Badan Perundangan Negeri Pahang.

RANG UNDANG-UNDANG

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Keenam: (ii) Rang Undang-undang
Rang Undang-undang Kesalahan Jenayah Syariah (Pindaan) 2016 (Pindaan) 2018.

YB. Pengerusi Jawatankuasa Hal Ehwal Agama Islam, Pelajaran dan Kesihatan Negeri Pahang akan membawa cadangan.

BACAAN KALI PERTAMA

YB. DATO’ SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mengemukakan Rang Undang-undang Kesalahan Jenayah Syariah (Pindaan) 2016 (Pindaan) 2018.

YB. TUAN IR. RAZALI BIN KASSIM

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

SETIAUSAHA DEWAN

“Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Pindaan) 2016“

YB. DATO’ SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon Rang Undang-undang tersebut dibaca bagi kali yang kedua pada hari ini juga.

YB. TUAN IR. RAZALI BIN KASSIM

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

BACAAN KALI KEDUA

SETIAUSAHA DEWAN

Rang Undang-undang ini bolehlah dinamakan Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Pindaan) 2016 (Pindaan) 2018, dibaca bagi kali yang kedua.

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan

“Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Pindaan) 2016”

Dibacakan bagi kali kedua sekarang.

YB. TUAN IR. RAZALI BIN KASSIM

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

YB. YANG DI-PERTUA

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, masalah di hadapan Majlis ialah:

“Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Pindaan) 2016”

dibacakan kali yang kedua sekarang dan dibuka untuk dibahas. Tiada. Masalahnya sekarang ialah bahawa Rang Undang-undang ini dibaca kali yang kedua sekarang. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. YANG DI-PERTUA

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Rang Undang-undang tersebut dibaca bagi kali yang kedua sekarang.

SETIAUSAHA DEWAN

Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Pindaan) 2016 (Pindaan) 2018.

YB. YANG DI-PERTUA

Dewan Negeri bermesyuarat dalam Jawatankuasa.

[Cokmar diturunkan]

DALAM JAWATANKUASA

SETIAUSAHA

Fasal 1;
Dan Fasal 2.

YB. Pengerusi

Fasal 1;
Dan Fasal 2.

Dibuka untuk perbahasan sekarang. Tiada.

Fasal 1;
Dan Fasal 2; menjadi sebahagian daripada Undang-undang hendaklah disetujui.
Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan "Tidak". Tiada

YB. Pengerusi

Fasal 1;
Dan Fasal 2;
Menjadi sebahagian daripada Undang-undang.

YB. DATO' SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Yang Berhormat Tuan Pengerusi, Saya mohon mencadangkan iaitu Rang Undang-undang itu dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

YB. TUAN IR. RAZALI BIN KASSIM

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Masalahnya ialah bahawa Rang Undang-undang Kesalahan Jenayah Syariah (Pindaan) 2016 (Pindaan) 2018 dimaklumkan kepada Majlis sekarang. Ahli-ahli yang bersetuju, sila nyatakan "Setuju".

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Majlis bersidang semula sebagai Majlis Mesyuarat.

[Cokmar dinaikkan semula]

BACAAN KALI KETIGA

YB. DATO’ SRI SYED IBRAHIM BIN SYED AHMAD

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon memaklumkan bahawa

“Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Pindaan) 2016” telah ditimbangkan dalam Jawatankuasa dan dipersetujukan dengan tanpa pindaan“

Saya mohon mencadangkan iaitu Rang Undang-undang ini dibaca bagi kali yang ketiga dan diluluskan sekarang.

YB. TUAN IR. RAZALI BIN KASSIM

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

YB. YANG DI-PERTUA

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Masalahnya ialah bahawa

“Rang Undang-Undang Kesalahan Jenayah Syariah (Pindaan) 2016 (Pindaan) 2018“

Dibaca kali yang ketiga dan diluluskan sekarang. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Rang Undang-undang ini dibaca kali yang ketiga dan diluluskan sekarang.

SETIAUSAHA DEWAN

Rang Undang-undang ini bolehlah dinamakan Enakmen Kesalahan Jenayah Syariah (Pindaan) 2016 (Pindaan) 2018, bahawa dengan ini disahkan menjadi Enakmen oleh Badan Perundangan Negeri Pahang.

RANG UNDANG-UNDANG

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Keenam: (iii) Rang Undang-undang

Rang Undang-undang Pentadbiran Undang-undang Islam (Pindaan) 2018.

Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang akan membawa cadangan.

BACAAN KALI PERTAMA

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mengemukakan Rang Undang-undang Pentadbiran Undang-undang Islam (Pindaan) 2018.

YB. DATIN HAJAH SAMSI AH BINTI ARSHAD

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

SETIAUSAHA DEWAN

“Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Pentadbiran Undang-undang Islam 1991”

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon Rang Undang-undang tersebut dibaca bagi kali yang kedua pada hari ini juga.

YB. DATIN HAJAH SAMSI AH BINTI ARSHAD

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

BACAAN KALI KEDUA

SETIAUSAHA DEWAN

Rang Undang-undang ini bolehlah dinamakan Enakmen Pentadbiran Undang-undang Islam (Pindaan) 2018, dibaca bagi kali yang kedua.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan

“Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Pentadbiran Undang-undang Islam 1991”

dibacakan bagi kali kedua sekarang.

YB. DATIN HAJAH SAMSAH BINTI ARSHAD

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Masalah di hadapan Majlis ialah

“Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Pentadbiran Undang-undang Islam 1991”

Dibacakan kali yang kedua sekarang dan dibuka untuk dibahas. Tiada. Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis bagi diputuskan. Masalahnya ialah bahawa Rang Undang-undang ini dibaca kali yang kedua sekarang. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Yang tidak bersetuju nyatakan “Tidak”. Tiada. Rang Undang-undang tersebut dibaca bagi kali yang kedua sekarang.

SETIAUSAHA DEWAN

Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Pentadbiran Undang-undang Islam 1991.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Dewan Negeri bermesyuarat dalam Jawatankuasa.

[Cokmar diturunkan]

DALAM JAWATANKUASA

SETIAUSAHA

Fasal 1 hingga Fasal 13.

YB. Pengerusi

Fasal 1 hingga Fasal 13.

Dibuka untuk perbahasan sekarang. Tiada Perbahasan.

Fasal 1 hingga Fasal 13; menjadi sebahagian daripada Undang-undang hendaklah disetujui. Ahli-ahli yang bersetuju sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju sila nyatakan “Tidak”. Tiada.

Fasal 1;

Fasal 2;

Fasal 3;

Fasal 4;

Fasal 5;

Fasal 6;

Fasal 7;

Fasal 8;

Fasal 9;

Fasal 10;

Fasal 11;

Fasal 12;

Dan Fasal 13; menjadi sebahagian daripada Undang-undang.

YAB. DATO’ SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Pengerusi, saya mohon mencadangkan iaitu Rang Undang-undang itu dimaklumkan kepada Majlis sekarang.

YB. DATIN HAJAH SAMSAH BINTI ARSHAD

Yang Berhormat Tuan Pengerusi, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

YB. Pengerusi

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, Masalahnya ialah bahawa Rang Undang-undang Pentadbiran Undang-undang Islam (Pindaan) 2018 dimaklumkan kepada Majlis sekarang. Ahli-ahli yang bersetuju, sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju

YB. Pengerusi

Ahli-ahli yang tidak bersetuju, sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Majlis bersidang semula sebagai Majlis Mesyuarat

[Cokmar dinaikkan]

BACAAN KALI KETIGA

YAB. DATO’ SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua, saya mohon memaklumkan bahawa:

“Suatu Enakmen untuk meminda Enakmen Pentadbiran Undang-undang Islam 1991”

telah ditimbangan dalam Jawatankuasa dan dipersetujukan dengan tanpa pindaan. Saya mohon mencadangkan iaitu Rang Undang-undang ini dibaca bagi kali yang ketiga dan diluluskan sekarang”

YB. DATIN HAJAH SAMSI AH BINTI ARSHAD

Yang Berhormat Yang di-Pertua, saya mohon izin menyokong cadangan tersebut.

YB. YANG DIPERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, masalahnya ialah bahawa Rang Undang-undang Pentadbiran Undang-undang Islam (Pindaan) 2018 dibaca kali yang ketiga dan diluluskan sekarang. Ahli-ahli yang bersetuju, sila nyatakan “Setuju”.

AHLI-AHLI DEWAN

Setuju

YB. YANG DIPERTUA DEWAN

Ahli-ahli yang tidak bersetuju, sila nyatakan “Tidak”. Tiada. Rang Undang-undang ini dibaca kali yang ketiga dan diluluskan sekarang.

SETIAUSAHA DEWAN

Rang Undang-undang ini bolehlah dinamakan Enakmen Pentadbiran Undang-undang Islam (Pindaan) 2018 bahawa dengan ini disahkan menjadi Enakmen oleh Badan Perundangan Negeri Pahang.

USUL

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Ketujuh: Usul.

Usul Penubuhan Kumpulan Wang Amanah Majlis Pengurusan Komuniti Kampung (MPKK) Negeri Pahang.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian, sukacita saya memaklumkan bahawa Usul ini telah pun ditarik balik mengikut Peraturan 29, Peraturan Majlis Mesyuarat Dewan Negeri. Ini adalah kerana Kementerian Pembangunan Luar Bandar telah pun memutuskan baru-baru ini, agar penyaluran peruntukan dan pembayaran elaun Majlis Pengurusan Komuniti Kampung (MPKK) diuruskan oleh pihak MARA Negeri dan bukan oleh Kerajaan Negeri.

PENANGGUHAN

SETIAUSAHA DEWAN

Perkara Kelapan: Penangguhan. Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang akan membawa cadangan.

YAB. DATO' SRI HAJI WAN ROSDY BIN WAN ISMAIL

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Saya ingin membawa cadangan bahawa dewan ini akan ditangguhkan tetapi sebelum ditangguhkan saya ada beberapa perkara yang ingin saya sampaikanlah. Yang pertama sekali, sudah pastilah saya rasa bersyukur kerana dewan ini telah er... bermula dan berakhir dengan jayanya, tidak ada apa-apa masalah dan kita telah bersidang selama empat hari iaitu bermula daripada hari Isnin dan kita rehat sekejap hari Selasa Maulidur Rasul dan disambung sehingga pada hari ini.

Saya er... berharap semoga persidangan kita ini akan mendapat keberkatan daripada Allah SWT untuk kita melaksanakan tugas kita sebagai Ahli-ahli Yang Berhormat. Insyallah, saya tidak akan bercakap panjang, cuma saya ingin menyatakan disini bahawa er... bahawa saya ingin menyatakan disini, bahawa banyak perkara-perkara telah dapat diluahkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat dan dapat juga beberapa perkara yang Pihak Kerajaan menjawab dan memaklumkan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dan ianya dapat disampaikan secara terus.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Di Dewan Yang Mulia ini juga saya amat menghargai ucapan terima kasih dari Ahli-ahli Yang Berhormat daripada PAS, PKR dan DAP kerana er... amat menghargai peruntukan Kerajaan Negeri yang tidak sebarangnya. [Ahli Dewan menepuk meja] dan insya-Allah jika kedudukan kewangan negeri bertambah baik tidak mustahil peruntukan ini akan ditambahkan sedikit lagi, insya-Allah. Cuma harapan saya agar peruntukan ini dapat digunakan sebaik mungkin demi kepentingan rakyat di negeri kita.

Yang Berhormat Tuan di-Pertua,

Keharmonian kita berbahas adalah satu perkara penting yang menjadi asas dalam mengemukakan idea dan pandangan. Perkara ini telah mampu difahami oleh Ahli-ahli Yang Berhormat sekalian. Ketidaksetujuan dinyatakan dengan tertib, kesefahaman disertakan dengan fakta yang jelas dan tiada permasalahan dan salah faham yang timbul selama kita bersidang. Memang tidak dapat dinafikan wujud perbezaan pandangan dan ianya berlaku kerana kita dari pelbagai latar belakang tetapi kita harus ingat, suara kita adalah mewakili rakyat dan tujuan kita sama iaitu untuk kepentingan rakyat.

Suasana yang baik ini dapat dirasai, sungguhpun pada mesyuarat kali ini pihak kerajaan telah membawa perkara yang hangat diperkatakan ketika ini iaitu mengenai ICERD... tapi tadi sahabat saya telah memaklumkan bahawa er... kenyataan beliau er... telah dikeluarkan oleh pejabat Yang Amat Berhormat Perdana Menteri bahawa Kerajaan Persekutuan tidak akan menandatangani er... ICERD ini.

Jadi, walau bagaimanapun, masa kita berbahas tempoh hari, kita tidak tahu lagi keputusan yang dibuatkan pada hari ini. Semasa Pihak Kerajaan membawa Usul ini dan semasa kita berbahas, saya dapati er... seolah-olah wujud er... persepakatan yang belum pernah terjadi sebelum ini. Apabila Usul pihak Kerajaan telah mendapat sokongan kuat daripada semua Ahli-ahli Dewan dan ini saya dapat simpulkan bahawa wujud satu suasana kekeluargaan semasa kita membahaskan Usul tersebut.

Sesungguhnya Yang Berhormat Ahli-ahli Dewan sekaliian telah mempamerkan kematangan berhujah, kebijaksanaan memberi pendapat, bernas dan bijak. Ini tidak kiralah sama ada daripada pihak Kerajaan atau Pembangkang, sehingga saya merasakan bahawa tiada Pembangkang dalam Dewan Negeri ini, kerana apa juga yang diutarakan merupakan hujah-hujah yang bernas demi kabaikan rakyat di negeri ini. Saya percaya suasana yang menyenangkan ini, dalam tempoh empat hari ini, pada persidangan kita pada kali ini, tidaklah terhenti setakat ini sahaja. Ianya hendaklah diteruskan pada persidangan-persidangan yang akan datang dengan ini sahajalah akan dapat terus menjamin natijah dan kesan yang baik sesama kita berada di Dewan Yang Mulia ini.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Mengambil kesempatan pada penghujung persidangan kita kali ini, sukacita saya ucapkan tahniah dan terima kasih kepada Yang Berhormat Yang di-Pertua Dewan dan Yang Berhormat Timbalan Yang di-Pertua Dewan sehinggalah kepada Yang Hormat Setiausaha Dewan serta kakitangan-kakitangan di bawahnya [Ahli Dewan menepuk meja] atas komitmen tinggi dan kerja keras. Atas komitmen dan kerja keras merekalah dan sehingga ada yang bekerja sehingga malam selepas tamat setiap hari persidangan, persidangan dewan ini dapat berjalan dengan lancar.

Ucapan terima kasih juga kepada Yang Hormat Ketua-ketua Jabatan Kerajaan serta Agensi Kerajaan yang telah hadir setiap hari serta menyediakan butiran yang diperlukan kepada Pihak Kerajaan untuk menjawab pertanyaan-pertanyaan yang dibangkitkan. Saya juga ingin mengambil kesempatan disini untuk mengucapkan terima kasih kepada Anggota-anggota Majlis... kepada Anggota-anggota Polis Diraja Malaysia yang memberikan khidmat keselamatan serta krew kesihatan dengan sebuah ambulans *standby* [Ahli Dewan menepuk meja] demi menyediakan perkhidmatan kesihatan kepada yang memerlukan.

Sudah tentulah ucapan terima kasih yang tidak terhingga saya juruskan kepada Yang Berhormat Ahli-ahli Dewan Negeri sekaliian yang secara berhemah dan budiman berbahas dan terlibat aktif dalam sesi soal jawab. Yang Berhormat sekaliian telah menggunakan ruang dan peluang yang ada dengan sebaik mungkin dengan memberikan idea-idea yang bernas dan boleh digunapakai untuk kepentingan rakyat dan negeri kita yang tercinta ini.

Yang Berhormat Tuan di-Pertua,

Masa itu adalah emas dan anugerah yang tidak ternilai kerana ia tidak boleh diundur dan dikembalikan dalam apa jua cara pun. Saya dapat lihat Ahli-ahli Dewan majoritinya... majoritinya sangat menghormati masa dan menghargainya serta mampu hadir tepat pada waktunya, [Ahli Dewan menepuk meja] dengan sikap hemah dan budiman inilah, jadual asal kita yang sepatutnya dewan ini akan habis pada hari Isnin tapi telah berjaya ditamatkan pada hari ini iaitu empat hari sahaja. Terima kasih kepada Ahli-ahli Yang Berhormat [Ahli Dewan menepuk meja].

Yang Berhormat Tuan di-Pertua,

Kita juga bersyukur pada Allah SWT kerana negeri kita ini aman dan makmur. Dari segi Belanjawan 2019, kita mencatatkan Bajet lebih sebanyak RM24.34 juta. Negeri ini tidak dibangunkan oleh seorang individu. Ia adalah mustahil dan tidak mampu dilakukan. Ianya digerakkan oleh banyak pihak, dan semua memainkan peranan

masing-masing dalam memastikan urusan tadbir negeri berjalan dengan lancar dan berjaya.

Kepada Ahli-ahli Yang Berhormat, saya menyeru lagi sekali supaya mengadakan kempen-kempen kesedaran secara berterusan di kalangan rakyat. Ini adalah sangat penting supaya rakyat sedarkan tanggungjawab mereka untuk membayar cukai, dan saya yakin jika kesedaran dalam kalangan masyarakat meningkat ianya juga akan memberi kesan yang baik kepada pertumbuhan ekonomi negeri.

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Oleh kerana masa yang agak singkat ini, saya berdoa supaya kita akan dapat berjumpa lagi di dalam Sidang Dewan yang akan datang, dan saya harap kepada persidangan yang akan datang, suasananya pun lebih kurang macam Sidang Dewan pada kali ini juga. Jadi sebelum saya menanggungkan Sidang Dewan ini, pada kali ini saya suka menghadiah pantun kepada Ahli-ahli Yang Berhormat. Dulu saya hadiahkan satu pantun Sidang Dewan yang lalu. Kali ini saya hadiahkan dua pantun supaya boleh bawa bekal untuk Ahli-ahli Yang Berhormat balik ke kawasan masing-masing.

*“Apa yang ada di atas para,
Tersusun rapi pinggan dan cawan,
Tidaklah rugi amalan mesra,
Banyaklah kawan dari lawan.*

[Ahli Dewan menepuk meja]

*Dari tanah balik ke tanah,
Dari tunas bercambah dahan,
Mari kita jalankan amanah,
Demi negeri kerana tuhan.”*

[Ahli Dewan menepuk meja]

Kepada Yang Berhormat, Tuan Yang di-Pertua dan Timbalan Yang di-Pertua, saya juga ingin menghadiahkan serangkap pantun. Kepada Tuan Yang di-Pertua dan Timbalan Yang di-Pertua kerana telah berjaya menjalankan tugas dengan baik dan lancar dan dapat tidak ada apa-apa perkara-perkara tidak diinginkan berlaku.

*“Teh manis di dalam cawan,
Cawan boleh dibuat hiasan,
Tahniah kepada YDP dan Timbalan YDP Dewan,
Bijak laksana kendali perbahasan.”*

[Ahli Dewan menepuk meja]

Yang Berhormat Tuan Yang di-Pertua,

Sekali lagi saya ucapkan terima kasih kepada semua kerana menjayakan persidangan kita pada kali ini. Dengan ini saya mencadangkan supaya Persidangan Dewan Undangan Negeri Keempat Belas Bagi Mesyuarat Ketiga Penggal Pertama ini ditangguhkan. Wabillahi taufik wal hidayah wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh. [Ahli Dewan menepuk meja]

YB. DATO' SRI HAJI MOHD. SHARKAR BIN HAJI SHAMSUDIN

Yang Berhormat Yang di-Pertua,
Saya mohon menyokong Usul yang dibawa oleh Yang Amat Berhormat Menteri Besar Pahang.

YB. YANG DI-PERTUA DEWAN

Terima kasih Yang Berhormat. Yang Amat Berhormat Menteri Besar, Yang Berhormat Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan dan Ahli-ahli Yang Berhormat. Alhamdulillah, saya juga bersyukur ke hadrat Allah SWT dengan izin-Nya kita telah sampai ke akhir persidangan. Sebelum saya menangguhkan persidangan ini, izinkan saya dan Timbalan saya, Yang Berhormat Dato' Sri Mohamad bin Jaafar mengucapkan terima kasih yang tak terhingga kepada Yang Amat Berhormat Menteri Besar, Ahli-ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan dan Ahli-ahli Dewan, Ketua-ketua Jabatan, pemerhati dan media yang telah memberikan sokongan dan kerjasama yang amat baik.

Apa yang lebih penting dan rasa teruja seperti mana kata-kata Yang Amat Berhormat Menteri Besar, Ahli-ahli Yang Berhormat telah dapat menepati masa yang... menepati masa. Saya cukup gembira kerana menguruskan masa dengan penuh berhemah, boleh melancarkan lagi tugas-tugas seharian kita. Segala perancangan boleh berjalan dengan sempurna, kerana semua pihak menepati janji dan masa yang telah ditetapkan. Bangsa yang menepati masa, adalah bangsa yang berjaya dan bangsa yang cemerlang.

Marilah kita jadikan budaya menepati masa sebagai budaya yang...yang murni dan dipraktikkan selamanya. Walaupun persidangan kita pada hari ini agak lewat, sehingga saat ini saya lihat semua Ahli-ahli Yang Berhormat masih lagi berada di kerusi masing-masing. Begitu juga dengan ketua-ketua jabatan yang tidak berganjak sehingga ke penghujung. Ini bermakna semua Ahli Yang Berhormat begitu komited sekali dengan dewan ini.

Baiklah Ahli Yang Berhormat, kita amat bertuah dan sentiasa memiliki seorang nakhoda yang berhemah, bertimbang rasa, prihatin dan memahami denyut nadi rakyat. Sebagai bukti yang jelas, Yang Amat Berhormat Menteri Besar, tanpa mengira fahaman politik telah memberi peruntukan kepada ADUN Pembangkang, untuk sama-sama bekerja bagi membantu rakyat. Ini jelas mencerminkan hati budi dan jiwa besar Yang Amat Berhormat Menteri Besar untuk melihat rakyat hidup dengan aman, harmoni dan sejahtera, selaras dengan *tag linenya*, "Maju Terus Pahang, Transformasi Perkhidmatan, Menjana Pendapatan, Memakmurkan Kehidupan".

Baiklah Ahli Yang Berhormat sekalian, saya mengucapkan selamat pulang kepada Ahli-ahli Yang Berhormat, teruskan tugas dan amanah untuk rakyat. Ahli-ahli Yang Berhormat sentiasa diperhati, ditelek, dicari oleh rakyat, malah dinilai dan dihukum apabila tiba masanya. Berkhidmatlah dengan jujur, amanah dan jagalah keharmonian, perpaduan dan kesejahteraan rakyat dan negara yang tercinta ini. Insya-Allah, saya akan umumkan pada tarikh, masa persidangan yang akan datang.

Sebelum itu, ingin saya memaklumkan pada hari esok, kita akan mengadakan sedikit sukan, mengadakan sukan sebagai satu platform yang cukup efektif untuk perpaduan kaum dan kemesraan sesama kita. Setelah empat hari kita bersama-sama memecahkan fikiran di dalam dewan ini. Maka pada hari esok, jam 7.30pagi, saya harap Ahli-ahli Yang Berhormat dapat bersama-sama berada di Taman Bandar, Indera Mahkota, bagi acara berjalan santai. Berjalan saja bukan berlari ya, dan ada hadiah

istimewa akan disediakan dan dimaklumkan bahawa Yang Amat Berhormat Menteri Besar akan bersama-sama kita pada pukul 7.45 pagi.

Baiklah, marilah sama-sama kita membaca surah Al-Asr, mudah-mudahan mendapat restu dan rahmat daripada Allah SWT. [Bacaaan Ayat al-Quran]. Persidangan kita ditangguhkan tepat pada jam 6.33 petang. Sekian, terima kasih. Wabillahi taufik wassalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh.

[Persidangan ditangguhkan pada jam 6.33 petang]